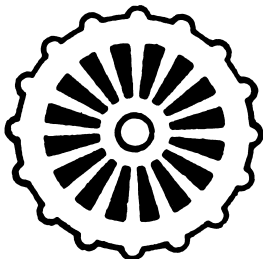

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 7

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

01 වන ග්‍රන්ථය

දීඨිනිකාය

ප්‍රථමභාගය

ශීලසකන්ධවග්ගිය

ලඞ්කා බෞද්ධ මණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යාදය විභ්ව විද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධ ධර්මාංශයෙහි
ප්‍රමුඛාවායථි

අග්ගමහාපණ්ඩිත

බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්තෙය නායක ස්ථවිරයන්
වහන්සේ

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්තයි.

බු.ව. 2550

ක්‍රි.ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 7

The First Book in the
Suttanta-Pitaka

1

DĪGHA-NIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Venerable Aggamahāpandita
Balangoda Ānanda Maitreya Nāyaka Thera**

Professor of the Mahāyāna Buddha-Dharma at
the Vidyodaya University of Ceylon

නමෝ තස්ස හගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පට්භතඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස
චතුර්වේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තුත්තමස්ස ධම්මිස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමිස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ත විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්වාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිලයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුකා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතවන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදන්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”

අප භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැඟීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සළකා හිඳිත් ද ? චතුර්වේශාරදත්ත සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සර්වඥ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුළ ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුණු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධ චිත්තං
පුරිසස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, විරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුළ
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධර්ම දේශණාමය සහ ධර්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහඟු පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළේවා !
බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී චිරස්ථිතික වේවා !
ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමතං දදෝ ව සෝ භෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"
(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමතය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ තිමිර විධිවංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සච්ඡතා ඥානයට ද මහා කරුණා ගුණයට ද
පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාද්ධිකාමී,
සමින්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සුභානන්දපිටකේ
දීඝනිකායො
සිලකඛ්ඛවග්ගො

සුත්තානන්දපිටකයෙහි
දීඝනිකාය
සිලසකඛ්ඛවග්ගය

**“තථාගතසංවේදිතො හික්ඛිතෙ ධම්මවිනයො විවට්ඨා විරෝචති
නො පටිච්ඡන්තො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(අභිතුසාරකියාය, භික්ඛිපාත - හරණ්ඩුග්ග, 9 සූත්තය)

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුළුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:15 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

පටුන

CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	...	...	...	...	...	...	xix
සංශෝධනය	...	...	...	...	...	...	xxi
සමකතන කිරුපණය - Abbreviations	...	...	...	...	...	...	xxv
පාලි බෝධික- Pali Alphabet	...	...	...	...	...	...	xxvi
විසයසූචි	...	...	...	...	...	...	xxvii
පෙළ හා පරිච්ඡේද	...	...	...	...	...	...	2 - 643
පදනුකකමණිකා	...	...	...	...	...	...	645 - 672
සංකල්පනාමානුකකමණිකා	...	...	...	...	...	...	673 - 674

සංස්කාරකනිවේදනය

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි වතුරුගම් විසින් දත්තා ලද සිවුමහ සහි අතුරෙහි පළමු සහිය වූ දීඝනිකායෙහි ශීලසකකච්ඡියෙන් යුත් ප්‍රථමභාගය බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සංස්කාරයෙන් සන්වන - සූත්‍රාන්තපිටක ග්‍රන්ථසංස්කාරයෙන් පළමු වන ග්‍රන්ථය වේ.

ලඛිතාබෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ - දැනට ශ්‍රී ලඛිතා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි මහායාන බෞද්ධධර්ම පිළිබඳ ප්‍රමුඛාචාර්ය වූ බලන්ගොඩ ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරෝධත් වහන්සේ විසින් මෙහි පාලි සංහල භාෂායෙන් පරිවර්තනය කරණ ලදී.

භාෂානතර - සමයානතර අභ්‍යාසයෙන් දීප්ත වූ බුද්ධිප්‍රසාද ඇති බැවින් කථානතප්‍රවිද්ධ ධර්මවිනයෙහි දුරව්‍යවිකල්ප වූ තැන් සුබෝධ කරලීමෙහි සම්පිත, ඇති අග්‍රහණයන්හි ආනන්දප්‍රේමසේන නායක සංවිරෝධත් වහන්සේ විසින් දීඝනිකායාගත දිට්ඨිවිනිවේදන කථාදිය විෂය කොට ඇති ශීලසකකච්ඡියෙහි ගම්බිරුවහසයෙන් යුත් පාලිපදයන්ට ලියු අභිව්‍යාධ්‍යානාන පුරුකතාචාර්යයන්ගේ ව්‍යාච්ඡාදනාදිය ගෙන ඇති බව එය කියන සුමතින්ට වැටහෙනු නියතයි.

අපගේ අවසාන සංස්කරණයෙන් මුද්‍රණයට පැමිණි මේ ග්‍රන්ථය මෙසේ ප්‍රකට කරලීම පිළිබඳ සිය සුදානම් ඉටු කළ සියලු පින්වත්හු ධර්මදානමය කුසලමනිමයෙන් සුබභාගී වෙත්වා.

පරමාහාර චරිතඤ්ඤා සමිති,
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද,
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

බුද්ධවර්ෂ 2505,
ත්‍රිපිටකකාශීලය,
ධර්මදානාලය විද්‍යාලය,
174, දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංඥාපනය

දිසනිකාය:

මහාසංගීති තුනට තැතුණු බුද්ධචරිතය සුභත අභිබවම විනය පිසින් පිටක තුනෙකින් පරිපුරණීය. එහි සුත්‍රපිටකය දීඝාගම (දික්සති), මජ්ඣිමාගම (මැදුම්සති), සංඥානාගම (සංයුත්සති), අබ්බතතරාගම (අභුතුරු සති), බුද්දකාගම (බුදුගත්සති) යි පංචාගමයෙකින් (සති පසෙකින්) සුභත ය. එයින් පාඨශාඛන පුජිත වෑ සිංහලවාසයා සතිය ව මෙහි පළවනුයේ දීඝාගමය ය. ඉතර සිවුසතියෙහි එන සුත්‍රයකට වඩා දීඝී වූ සුත්‍ර ඇතියෙන් මේ දීඝාගම - දිසනිකාය නම් විය. එහි වගීයෝ සීලකඩකි-වග්ග, මහාවග්ග, පාටිකවග්ග ය යි තුනෙකි. සුත්‍ර ගණන සූතිපෙක. මේ හැම බණවර විසින් සුඛාවෙක. සසුන් පිළිවෙතෙහි මුල ම වූ සිල් පිළිබඳ කථා බහුල වන බැවින් මුල් ම වගීය සීලකඩකිවග්ග නම් විය. ඉතිරි තො කොට හැම දිවු ම ඇතුළත් කොට දිට්ඨිපිනිවෙදනය කළ බැවින් බ්‍රහ්මජාල සුත්‍රය එහි මුලට තැබිණ. එහෙයින් කිසු පැරැණි විකාශෙහි:

“සීලකථාබාහුලුතො පන සීලකඩකිවග්ගො පඨමං නිකායිකො... දිට්ඨිපිනිවෙදනකථාභාවතො පන සුභතනාපිටකස්ස නිරවසෙසදිට්ඨි-වහජනං බ්‍රහ්මජාලං පඨමං නිකායිකනනි දට්ඨබ්බං” යි.

බුදුසම්මත් විසින් දෙසු සුත්‍ර ද මෙහි ඇත. බුදුරජුන්ගේ ඉදිරියෙහි ම සෑමිසුන්තෙරුන් සියලු බුද්ධචරිතය කැටි කොට එකක-දළුකාදි නසින් ගලපා දෙසු දසුතතරසුභත, සංගීතිසුභත දෙක මෙහි විශෙෂ ස්ථානයක් ගනී. මෙයට අනුව බුද්ධපරිනිවෘණයෙන් පසු පැවැති සංගීති විධි සකස් වූ බව සිතිය හෙයි.

ත්‍රිපිටකය ම ප්‍රථම සංගීතියෙන් සංගීත වූයේ, බුදු රජුන් ධර්මාණ කාලයෙහි ම සම්මත් විසින් අසා සිතූ දරා ගෙන ආ පරිදි ම ය. එය විකාශෙහි මෙසේ දැක්වෙයි: “යෙභුග්ගොන හි තිණි පිටකානි භගවතො ධර්මානකාලෙ සිතානුකූලමෙනෙව සංගීතානි, විසෙසතො විනයානිධිමම-පිටකානිනි දට්ඨබ්බං” යි.

දිසනිකායෙහි හැම සුත්‍රයෙක ම සීලසමාධිප්‍රඥකථාව බෙහෙවින් එයි. එහෙත් අතුරු කථාවන්හි බුද්ධිකාලයෙහි මිනිසුන් අතර පැවැති සමාජවාදිත්ව, ඉතිහාසප්‍රවානි, නානා දූෂ්ටවාද, කුලවාද, විද්‍යා, ශිල්ප, රාජකීය ආදිය ද සඳහන් වෙයි.

අනාසම්ප්‍රදායයෝ:

ථෙරවාදීන්ගෙන් ම බෙදී ගිය සබ්බස්වාදීන්ගේ සුත්‍රපිටකයෙහි ද දීඝාගම මධ්‍යමාගම සංඥානාගම එකොත්තරාගම ක්‍ෂුද්‍රකාගම යැ යි පස් ආගමයෙක් ඇත. එහි දීඝාගමය මහාපිකාරීය ථෙරවාදීන්ගේ දිසනිකායට ඇතැම් තැන්හි සමාන වුව ද වෙනස් තැන් බොහෝ වේ. බුද්ධාගමයන් නම්

තෙරුන් විසින් ක්‍රි:ව: 412 - 413 පමණේ දී සකුවෙන් විතභාෂාවට නගන ලද දීඝාගමයෙහි සූත්‍ර 30 කි. අපගේ දික්කහියේ එන මහාලී ජාලිය සුභ මහාසුදස්සන මහාසතිපට්ඨාන පාරික අඤ්ඤාදාසාදික ලක්ඛණ ආවාතාපිය යන සූත්‍ර එහි දක්නට නැත. ඒ වෙනුවට පාලි දික්කහියේ නැති අන්‍ය වූ නමෙකින් හැඳින්වෙන සූත්‍ර කෙනෙක් ඇත.

“එහි පලමු වැන්න වතුළුණි පිළිබඳ එකෙකි. දෙවැන්න එකොත්තර වම් පිළිබඳ ය. තෙවැන්න ත්‍රිරාශිවම් පිළිබඳ ය. සිවුවැන්න නගර වණිතාවෙකි. පස් වැන්න ප්‍රතිපත්තිශුද්ධිය පිළිබඳ ය. සවැන්න ලොකප්‍රඥාපති පිළිබඳ ව යැ”¹ හි විත සමාසවිවාදී දීඝාගමය පිරික්සා බැලූ අනුකූල්වණු ඔන්‍රිජ් මහතා¹ කියයි.

පාලි දික්කහියේ 34 වැන්න වූ දසුත්තර සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ 10 වැන්න වී ඇත. පාලි පොතේ 16 වැන්න වූ මහාපට්ඨිමාණ සූත්‍රය සමාසවිවාදීන්ගේ පොතේ දෙවෙනි සූත්‍රය වෙයි. පාලි පොතේ 15 වැන්න වූ මහානිදන සූත්‍රය සමාසවිවාදී පොතේ පලමුවැන්න ව සිටි. සංගීති සූත්‍රය පාලි පොතේ 33 වැන්න වුව ද සමාසවිවාදී පොතේ 9 වැන්නයි. සත්විසිවන අඤ්ඤා සූත්‍රය ඒ පොතේ ම පස් වැන්න ව ද, සුවිසිවන පාරික සූත්‍රය පසළොස් වැන්න ව ද, එකුන්තිස්වන පාසාදික සූත්‍රය එහි සතළොස් වැන්න ව ද එයි.

පාලි දික්කහියේ 22 වැන්න වූ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය සමාසවි-
වාදීන්ගේ මධ්‍යමාගමයෙහි 98 සූත්‍රය ව ද, තිස්වන ලක්ඛණ සූත්‍රය එහිත් තිස් වැන්න ව ද, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය එහි එක්විසි වැන්න ව ද සිටි.

විත පොතෙහි එන පිළිවෙලට වඩා පාලි දීඝනිකායේ එන සූත්‍ර පිළිවෙල පිළිගත යුතු යැ යි ආචාර්‍ය් Franke (ප්‍රාංක) කියයි.²

සම්මතිය ආදී අත් නිකායවට අයත් සූත්‍ර ග්‍රන්ථයන්හි මුල් පිටපත් මෙතෙක් සොයා ගෙන නැත. විත - විබෙව් භාෂාවකට නගන ලද ඔවුන්ගේ ඇතැම් සූත්‍ර දක්නා ලැබෙතත් ඔවුන්ගේ ආගමයක් සම්ප්‍රණයෙන් ඇති නියාවෙක් නො පෙනේ.

සූත්‍රසංකෂ්‍යප:

1. බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයෙහි - තෙරුවනට මෙරමා කරන නිගායෙහි නොකිපියැ යුතු බව ද, තෙරුවන් ගුණ කියනු අසා උදම් නොවියැ යුතු බව ද, පුහුදුනත් කරන බුදුගුණවැනුම් සිල් පමණක් අරැබැ කරන සුළු දෑයක් බව ද දක්වෙයි. එයට පසු ශීලකථා ද, දෙතැට මිගදිවු ද, දූෂට්-
තිමිතයන් ප්‍රතිතාසමුත්පාදය ද, තථාගතයන් වහන්සේ දූෂට්ජාලයෙන් මිදුණු බව ද දක්වේ.

1. Sarvastivadi Literature p. 23.

2. Origins of Buddhism by G. C. Pande. p 79, Zeitschrift für Vergleichende Sprachforschung. 1913 (409f).

2. සාමකැප්පල සුත්‍රයෙහි - නිගණ්ඨනාහසුතනාදි ශාස්ත්‍රාත් සදෙනාගේ බව ද, සිල් පුරුෂ පවත් රහත් බව තෙක් ලබන මහණ දම් පල ද දැක්වෙයි.

3. අමබව්‍ය සුත්‍රයෙහි - බුදු රජුන් අමබව්‍යාගේ කුල මත් බිදුම, බමුණු කුලයට වඩා කැත්කුලය උසස් නිසාව, වෛදිකයන්ගේ විද්‍යාවරණ, ශාසනික විද්‍යාවරණ, තවුස් පැවිද්ද ශාසනයේ විනාශමුඛය බව යන මෙතෙක් ද දැක්වේ.

4. සොණදණ්ඩ සුත්‍රයෙහි - සොණදණ්ඩබමුණාගේ බුදුගුණ වැනිම ද, බමුණන්ගේ ජාතිවාදදිගේ නිසරු බව ද, සැබෑ බමුණකු වන සැටි ද, ශීල ප්‍රඥ දෙකේ අගය ද පැවැසේ.

5. කුටදහන සුත්‍රයෙහි - දහම යාගයේ පිහාර දැක්වේ.

6. මහාලි සුත්‍රයෙහි - දෙව් රු දකුම් ආදියට වඩන සමාධිගේ තතු ද, මහණ දහමේ පරමාර්ථය ආර්‍ය ඵල ලාභය බව ද, රූප ජීව දෙක පිළිබඳ ව ඇති වාදකථා ද එයි.

7. ජාලිය සුත්‍රයෙහි - ජීවයන් රූපයන් එකෙක් ම ද? නැත හොත් දෙකෙක් දැයි ප්‍රශ්නය ද, බුදුදහම ඒ අතර දෙක ම නො ගන්නා බව ද දැක්වෙයි.

8. සිහනාද සුත්‍රයෙහි - බැහැරියන්ගේ තපොධම්ම ද, ශාසනික විමුක්ති ක්‍රමය ද, බුදු රජුන්ගේ සිංහනාදය ද දැක්වේ.

9. පොඬුපාද සුත්‍රයෙහි - සංඥානිරෝධය ද, ශීලාදි ස්කන්ධ තුන ද, ආත්මවාද විභාගය ද, බුදුරජුන් වදාළ නොවදාළ ද ද, සංස්කාරාසංස්කාර, අත්තානන්තික, අමාරාපිකෙබ්බික යන වාද ද, වතුස්සන්තය ද, ආත්මභාව ප්‍රතිලාභ තුන ද දැක්වේ.

10. සුභ සුත්‍රයෙහි - ආර්‍ය ශීල, ආර්‍ය සමාධි, ආර්‍ය ප්‍රඥ තුන දැක්වේ.

11. කෙට්ඨි* සුත්‍රයෙහි - තුන් පෙළහර ද, අනුශාසන ප්‍රාතිහායියේ උතුම් බව ද, නාම රූප අනුත්පාද නිරෝධයට පැමිණෙන තැන ද දැක්වේ.

12. ලොගිච්ච සුත්‍රයෙහි - 'පරහට දහම් නො දෙසිය යුතු ය' යන මසදිවුවේ ආදීතව ද, වොදනාඨී ශාස්ත්‍රාත් තිදෙනාගේ සැටි ද, අවොදු ශාස්ත්‍රාත්‍රයේ ගුණ ද දැක්වේ.

13. තෙවිජ්ජ සුත්‍රයෙහි - යාග කොම බබ්ලොව මග නොවන බව ද, සතර බබ්ලොහෙර තතු ද, බබ්‍රා හා එක් වන මග ද දැක්වේ.

* කොහෝ පොත්හි 'කෙට්ටව' යැයි පෙනේ. මේ පිළිබඳ විවේචනයක් මතු උපග්‍රහයෙහි එයි.

මේ සුත්‍ර තෙලෙසින් ශීලසකකි වගීය නිමාවට ගෙයි. ඉතර සුත්‍ර පිළිබඳ කථා මී ලග කාණ්ඩ දෙකේ එයි.

මේ සුත්‍රයන්හි එන අවිශද තැන් පිළිබඳ විවරණ ද, දික්සතිගේ තතු හඟවන ප්‍රකාශනාව ද දීක්ෂිකාගේ තුන් වන කාණ්ඩයෙහි ඇතුළත් වෙයි.

මේ ශීලසකකි වගීගේ පෙළ හා ව්‍යාධ්‍යානය සකස් කිරීමෙහි දැනුවත්වීමට පරමානුර වජිරඤ්ණ, කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන සභිකායක සාමාජිකයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත ලබ්‍රහ්ම ලබ්‍යානාදි මහාසංචාරයන් වහන්සේගේ ද, පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණලොක, දක්ෂිණ ලබ්‍යානාදි ප්‍රධාන සභිකායක සාමාජිකයන් වහන්සේගේ ද උපදෙස් බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වූ බව කෘතඥතා පූර්වක ව සඳහන් කරමිනි.

බලන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය සංචිත,

බුඩ වම් 2505 වන්නෙහි
ඉල් පුරපහොලොස්වක් ලත් කුප් දින,
ශ්‍රී ලබ්‍යා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයේ දී යැ.

සමූහකතනීරූපණය

ABBREVIATIONS

සි	——	තාරුපණණපොත්තං.
සිමු	——	සිහලකතර - මුද්දිතපොත්තං.
සසා	——	සසාමකතර - මුද්දිතපොත්තං.
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣමනිකාසංයුතපිටකපොත්තං.
PTS.	——	Pali Text Society - Dighanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඒ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඛ් ga
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña
ට ṭa	ඨ ṭha	ඳ ḍa	ඬ ḍha	ණ ña
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ලා ja	ආ am
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො kō
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡක jja	ඡථ ttha	ඛ් bra
කඛ kkha	ඤඤ ñña	ත් tra, ත් tva	ච mpa
කය kya	ඤහ ñha	ද් dda	ච් mpha
ත්‍රි kri	ඤච, ච ñca	ඳ්, ඩ ddha	ච්, ඔ mba
කච kva	ඤඡ, ඡ ñcha	ද් dra	ච් mbha
ඛය khya	ඤජ, ජ ñja	ඳ් ච, dva	ච් mma
චච khva	ඤඣ ñjha	ඳ් ධ dhva	ච් mha
ඛක ñka	ච් ට ṭa	නත nta	යය, ය් yya
ඛඛ ñkha	ච්, ඨ ṭha	ඡථ ntha	ය් yha
යග gga	ඛ් ඳ ḍa	ඡඳ nda	ල් lla
යඝ gggha	ඛ් ඳ ḍha	ඡඬ ndha	ල් lya
ග් gra	ණණ ñña	නන nna,	ල් lha
ඛග ñga	ණච ට ṭa	නහ nha	ච් wha
ඛඝ ñgha	ණඡ ට ṭha	ප් ppa	ය් ssa
ච් cca	ණඳ, ඩ ḍa	ච් ppha	ය් sma
ච් ccha	ණහ ට ṭha	ඛ් bba	ය් swa
ඡ් jja	නත tta	ඛ් bbha	ය් hma
	හච hva	ඡ් jha	

අ a ආ ā ඉ i ඒ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

විසයසූචි

දීඝනිකායෙ සිලකඛනිවග්ගො

විසයා	පිටුවකයා
1. චුභමජාලසුත්තං	2 - 80
2. සාමඤ්ඤඵලසුත්තං	82 - 148
3. අමබ්බස්සුත්තං	150 - 220
4. සොණදණ්ඩසුත්තං	222 - 246
5. කුට්ඨනාසුත්තං	248 - 322
6. මහාලිසුත්තං	324 - 346
7. ජාලියසුත්තං	348 - 354
8. සිහනාදසුත්තං	356 - 386
9. පොට්ඨපාදසුත්තං	388 - 436
10. සුභසුත්තං	438 - 482
11. කෙවසිස්සුත්තං	484 - 538
12. ලොභිව්වසුත්තං	540 - 592
13. තෙවිජ්ජසුත්තං	594 - 642

සිලකඛනිවග්ගො නිවසිතො.

සුභනන්දපීඨකේ

දීඨිනි කා යො

පඨමො භාගො

සිලකබ්බවගො

සුභගතපිටකේ

දීඨිනිකායො

සීලකඛ්ඛවග්ගො

— 8 —

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සමමාසමබුද්ධස්ස.

1.

බ්‍රහ්මජාලසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා අනතරා ව රාජගහං අනතරා ව නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමයනපට්ටනෙනා හොති මහතා භික්ඛුසංඝේන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙති භික්ඛුසංඝෙති. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අනතරා ව රාජගහං අනතරා ව නාලන්දං අභ්‍යන්තරාමයනපට්ටනෙනා හොති සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතනන මාණවෙන.

තත්‍ර සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතනා මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආවර්ගනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිතවචනිකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා¹ හොන්ති භික්ඛුසංඝං ව.

2. අප ඛො භගවා අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගංථී සද්ධිං භික්ඛුසංඝේන. සුප්පියො'පි ඛො පරිබ්බාජකො අමබ්ලට්ඨිකායං රාජාගාරකෙ එකරත්තිවාසං උපගංථී සද්ධිං අනෙතවාසිනා බ්‍රහ්මදුෂෙතන මාණවෙන. තත්‍ර 'පි සුදං සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ඛමමස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදුෂෙතන මාණවො බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ඛමමස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ තෙ උතො ආවර්ගනෙතවාසී අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්චිතවචනිකවාදා විහරන්ති.

1. අනුබද්ධා, මජ්ඣමං.

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි
දී ක් ස ගි ය

සිලසකතාවගීය

—:—

**ඒ භාග්‍යවතුන් අග්ගිත් සමාස්සමබ්බදායන වහන්සේට
නමස්කාර වේ වා.**

—

1.

බ්‍රහ්මජාලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පන්සියක් පමණ වූ මහත් ඛික්ඝගත සමග රජගහනුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතරෙහි දීඝිමාගීයට පිළිපත්සේක් වෙති. සුප්පිය නම් පිරිවැජ්ජාත් ඛබ්බදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා සමග රජගහ නුවරටත් නාලන්දා නුවරටත් අතර වූ දික් මහට පිළිපත්තේ වේ. එහි දී සුප්පිය පිරිවැජ්ජ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එතෙත් ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ ඛබ්බදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේ පසසයි, ධර්මය පසසයි, සංඝයා පසසයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ඛික්ඝගපිරිසත් අනු ව ගියෝ වෙත්.

2. ඉක්කිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බලවසිකා උයනෙහි රාජා-ගාරකයෙහි (රජ ගෙහි) ඛික්ඝගත සමග එක් රැයක් නවාතැනට එළැඹිසේක. ඛබ්බදන් නම් තරුණ අතුවැස්සා හා සුප්පිය පිරිවැජ්ජාත් එක් රැයක් විසීමට එහි ම එළැඹිසේ ය. එහි දී ද සුප්පියපිරිවැජ්ජා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට නිදා කෙරෙයි, ධර්මයට නිදා කෙරෙයි, සංඝයාට නිදා කෙරෙයි. ඔහුගේ අතුවැසි තරුණ ඛබ්බදතා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ ඒ ඇදුරු අතුවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා ම විරුද්ධවාද ඇත්තෝ වෑ වෙසෙත්.

3. අථ ඛො සමබ්‍රුලානං භික්ඛුනං රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයං සංඛිද්ධාධමො උදපාදි: “අවජ්ජියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සමමාසමුද්ධොත සත්තානං නානාඛිමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ’මෙ උගො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජිප්පව්වනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොන්ති භික්ඛුසංඝං වා”ති.

4. අථ ඛො භගවා තෙසං භික්ඛුනං ඉමං සංඛිද්ධාධමං විදිත්වා යෙන මණ්ඩලමාලො තෙනුපසංඝිතං. උපසංඝිතං පඤ්ඤානෙත ආසතෙ නිසිදි. නිසජ්ඣ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතභි: “කාය නු’ ඤ්ඤාතො ඵතරහි කථාය සන්තිසිත්තා සන්තිපතිතා? කා ව පන වො අන්තරා කථා විප්පකතා?” ති.

ඵවං වුත්තෙ තෙ භික්ඛු භගවන්තං ඵතදවොචු: “ඉධ භන්තෙ අමනාකං රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨිතානං මණ්ඩලමාලො සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයං සංඛිද්ධාධමො උදපාදි “අවජ්ජියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්ධොත සත්තානං නානාඛිමුත්තිකතා සුප්පට්ඨිතා. අයං හි සුප්පියො පරිබ්බාජකො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සංඝස්ස අවණණං භාසති. සුප්පියස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස අනෙතවාසී බ්‍රහ්මදන්තො මාණවො අනෙකපරියායෙන බුද්ධස්ස වණණං භාසති, ධම්මස්ස වණණං භාසති, සංඝස්ස වණණං භාසති. ඉතිහ ‘මෙ උගො ආචරියනෙතවාසී අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ජිප්පව්වනීකවාදා භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධා භොන්ති භික්ඛුසංඝං වා’ති. අයං ඛො නො භන්තෙ අන්තරාකථා විප්පකතා. අථ භගවා අනුප්පකතො” ති.

5. “මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමොති න ආසාතො ත අප්පච්චයො න වෙතයො අතභිරුද්ධි කරණීයා. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ ධුමො අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, ධුමං යෙවස්ස තෙන අන්තරායො. මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමො අස්සථ කුපිතා වා අනත්තමතා වා, අපි නු පරෙසං සුභාසිතං දුබ්භාසිතං ධුමො ආජානෙය්‍යාමා?”ති

“නො භෙතං භන්තො.”

“මමං වා භික්ඛවෙ පරෙ අවණණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, සංඝස්ස වා අවණණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමොති අහුතං අහුතො නිබ්බේදෙනිබ්බො: ‘ඉති’පෙතං අහුතං. ඉති’පෙතං අතච්ඡං. නච්චි වෙතං අමොහසු. න ව පනෙතං අමොහසු සංවජ්ජති” ති.”

3. ඉක්කිති රූ අලයමිති නැගී සිටි, නිෂිදන ශාලායෙහි රැස් වූ හුන් බොහෝ භික්ෂූන් අතර මේ කථාව පහළ විය: “ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශයයන් දක්නා, අර්භත් වූ සමයක්සම්බුධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති කියාව කොතරම් මැනවින් සියල්ල දන්නා ලද්දේ ද යන මෙය ආශ්චර්යය, අද්භූත ය. මේ සුප්පියපිරිවැජ්ඣා නොයෙක් කරුණින් බුදු රජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් මොහු තරුණ අතැවැසි බඹදන් තෙමේ නොයෙක් කරුණින් බුදු ගුණ කියයි, දහම් ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙන එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා විරුද්ධකථා ඇත්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂුසංඝයාත් පසුපස්සෙහි ගියෝ වෙති” යනු යි.

4. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ භික්ෂූන්ගේ මේ කථාව දන, නිෂිදනශාලාව කරා එළැඹිසේක. එළැඹ, පණවන ලද අස්නෙහි හිඳගත් සේක. හිඳ ගෙන ම, භික්ෂූන් අමතා: “මහණෙනි, තෙපි දැන් කවර කථාවෙකින් හුන්නෝ වහු ද? කවර නම් අතුරු කථාවෙක් තොර විසින් අඛාල කරන ලද දැ?” යි විචාරා වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ භික්ෂූ “වහන්ස, මෙහි රූ අලයමිති නැගී සිටි, නිෂිදනශාලායෙහි රැස් වූ හුන් අප අතර මේ කථාව පහළ විය: ‘ඇවැත්නි, සත්ත්වයන්ගේ ආශයානුශය දන්නා, සියල්ල දන්නා, ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමයක්සම්බුධයන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන් එකකු අනෙකකුට වෙනස් අදහස් ඇති කියා කොතරම් මැනවින් දන්නා ලද ද’ යන මෙය ආශ්චර්යය ය, අද්භූත ය. මේ සුප්පිය පිරිවැජ්ඣා නොයෙක් කරුණින් බුදුරජාණන් වහන්සේට දෙස් කියයි, ධර්මයට දෙස් කියයි, සංඝයාට දෙස් කියයි. එහෙත් ඔහු තරුණ අතැවැසි බඹදනා නොයෙක් කරුණින් බුදුගුණ කියයි, දහම්ගුණ කියයි, සහගුණ කියයි. මෙසේ මේ ඇදුරු අතැවැසි දෙදෙනා එකෙක් අනෙකාට ඉදුරා විරුද්ධ කථා ඇති වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු සංඝයාත් පසු පස්සෙහි ගියෝ වෙති” යි වහන්ස, අප අතර මේ කථාව අඛාල විය. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි එළැඹි සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළහ.

5. (ඒ භික්ෂූන්ගේ කථාව අසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්) “මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත්, සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එ තන්හි දී තොර විසින් කොර නො ඉපැදුවිය යුතු ය. නොසතුට නො ම ඉපැදුවිය යුතු ය. සිතැ අමනාප බව නො කට යුතු ය. මහණෙනි, අනුන් මට දෙස් කියතොත්, ධර්මයට හෝ දෙස් කියතොත් සම්ඝයාට හෝ දෙස් කියතොත් ඒ දෙස් කීමෙහි තෙපි කිපෙන්නු නම්, නොසතුටු හෝ වන්නු නම්, එයින් තොරට ම (තොරගේ ම බ්‍යානලාභාදියට) අන්තරාය (බාදා) වන්නේ ය.

“මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් නගතොත්, එහි තෙපි කුපිත වන්නු නම්, එසේ කල්හි තෙපි ඒ අනුන් කී දෑ සුභාෂිත ද (සත්‍ය කථාවක් ද) නැත හොත් දුභාෂිත ද (අසත්‍ය කථාවක් ද) යි දැනැ ගත හැකි වන්නු දැ” යි ප්‍රශ්න කළ සේක.

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම යැ (කිපුණෝත් කියන කථාවේ ඇත්ත නැත්ත දැන ගත හැකි නො වන්නමෝ මැ යැ)” යි ඒ භික්ෂූ උත්තර දුන්හ.

(එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළසේක.) “මහණෙනි, අනුන් මට හෝ ධර්මයට හෝ සංඝයාට හෝ දෙස් කියතොත්, එහි තොර විසින් ‘මේ කාරණයෙකුත් මෙය අභූතයෙකි. මේ කාරණයෙකුත් මෙය අසත්‍යයෙකි. මේ කියන දෙයම අප කෙරෙහි නැත, මෙය අප කෙරෙහි අපිද්‍රැමාන යැ’ යි නැති දෙස් නැති සැටියට ම ලිඛා ඉවත් කළ යුතු ය.”

6. “මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සංඛ්‍යාස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමොති න ආනන්දො න සොමනස්ස. න වෙතසො උඛිලාචිතත්තං¹ කරණීයං. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සංඛ්‍යාස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ ධුමො අස්සථ ආනන්දො සුමනා උඛිලාචිතො², ධුමං යෙවස්ස තෙන අනාරායො. මම වා භික්ඛවෙ පරෙ වණ්ණං භාසෙය්‍යං, ධම්මස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, සංඛ්‍යාස්ස වා වණ්ණං භාසෙය්‍යං, තත්‍ර ධුමොති භුතං භුතො පටිජානිතඛං: “ඉති‘පෙතං භුතං, ඉති‘පෙතං තච්ඡං. අඤ්චි වෙතං අමොසු. සංවජ්ඣති ව පනෙතං අමොසුති.”

7. “අප්පමත්තකං බො පනෙතං භික්ඛවෙ ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. කතමඤ්ච තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං, යෙන පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය. ?

8. “පාණාතිපාතං පභාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො නිභිතදණ්ඩො නිභිතසන්ථො ලජ්ඣ දයාපනො සබ්බපාණභුත-
තිතානුකම්පි විහරති”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

9. “අදින්නාදුතං පභාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො දින්නාදුති දින්නපාටිකඛි අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

10. “අබ්‍රහ්මවර්ගං පභාය බ්‍රහ්මවාරි සමණො ගොතමො ආරාමාරි විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

11. “මුසාවාදං පභාය මුසාවාද පටිවිරතො සමණො ගොතමො සච්චවාදී සච්චසණ්ඩො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්සා”ති. ඉති වා භි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

6. “මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොප විසින් ප්‍රීතිය නො ඉටුදැවිය යුතු ය. සොම්නස නො කළ යුතු ය. සිතෙහි ප්‍රීතියෙන් ඉල්පුණුවම නො කළ යුතු ය. මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, ධර්මයේ හෝ ගුණ කියතොත්, සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තෙපි ප්‍රීත වන්නු නම්, සතුටු වන්නු නම්, තොපට ම එයින් අනතරාය වේ. (=තොපගේ ම ධ්‍යානාදිගුණලාභයට එය බාධක වේ.) මහණෙනි, අනුත් මාගේ හෝ ධර්මයේ හෝ සංඝයාගේ හෝ ගුණ කියතොත්, එහි තොප විසින් ‘මේ කරුණිනුත් මෙය ඇත්ත ය. මේ කරුණිනුත් මෙය එසේ ම ඇති එකෙක. මෙය අප කෙරෙහි ඇත්තේ වේ. මෙය අප තුළ පිදුමාන ම යැ’යි ඇතිගුණ ඇතිගුණ වශයෙන් පිළින කට යුතු යි.

7. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ නිෂ්පාදන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් (=ඔවුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ යම් ගුණයක් කරණ කොට ගෙන) කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ ගුණය අලංකාර එකෙක. සචල-මාත්‍ර එකෙක. ආචාරශීලගුණ පමණක් ම වූ මද දූශ්‍යක. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ යමෙකින් කියන්නේ නම්, ඔහු කියන ඒ අල්පමාත්‍ර වූ සචලමාත්‍ර වූ ශීලමාත්‍ර වූ ගුණය කවරේ ද? යත්:-

~

8. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ පණ්ඩා හැර දමා, පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ ය. බහා තැබූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ ය (දඹු මුගුරු නො දරන්නේ ය). බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ ය (ආයුධ නො දරන්නේ ය). පව්ව පිළිකුල් කරන්නේ ය. මෙමත්‍රියට පැමිණියේ ය. (මෙමත්‍රියෙන් සුක්ත ය). සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති ව වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

9. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ අසිතාදත් හැර දමා අසිතාදතින් වැළැකුණේ ය. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු ය. දුන් දෑ ම සිතීනුත් කැමැති ව ඉවසන සුලු ය. නොසොර වූ පිරිසිදුසිතින් යුතු වැ වෙසේ යැ”යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

10. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ අඛරමසර දුරු කොට බඹසර හැසිරෙන්නේ ය. ගැමි දහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ එයින් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

11. “භ්‍රමණගෞතම තෙමේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ ය. ඇත්ත කියන්නේ ය. ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ ය. තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ ය. ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ ය. ලොව නො රවටන්නෙකැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

12. “පිටුණං වාවං පතාය පිටුණං වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉතො සුඛා න අමුත්‍ර අකඩානා ඉමෙසමොදය. අමුත්‍ර වා සුඛා න ඉමෙසං අකඩානා අමුසමොදය. ඉති භික්ෂානං වා සකිනා සංභිතානං වා අනුප්පදානා. සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකරණං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තපාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

13. “ඵරුසං වාවං පතාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො. යා සා වාවා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඛිමා පොරී ඛන්‍රජනකන්තා ඛන්‍රජනමනාපා, තපාරුපිං වාවං භාසිතා”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තපාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

14. “සමථප්පලාපං පතාය සමථප්පලාපා පටිවිරතො සමණො ගොතමො, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛමමවාදී විනයවාදී, තිබ්බනවතීං වාවං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසංභිතන්ති” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තපාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

15. “ඛිජ්ජාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. එක-හත්තිකො සමණො ගොතමො රතතුපරතො විරතො විකාලගොජතා. නචචිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. මාලාගකි-විලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවසානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකඛඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඉන්ද්‍රියමාර්ගපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුස්සපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. අජෙ-ලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කුක්කුචසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. හන්දිගවාස්සවලවපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. බෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. දුතෙය්‍ය පභිණ්ණමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. කයවිකකයා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. තුලාකුට-කංසකුට-මානකුටා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. උකේකාටන-වඤ්චන-තිකති-සාවියොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො. ඡේදන-වධ්වකින-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තපාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

පිලෙසිලං නිවසිතං.

12. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ පිටුණු බස් දුරු ලා, පිටුණු බිණීමෙන් වැළැක්කේ ය. මේ තැනින් අසා ගෙන මොවුන් බිඳවනු පිණිස එ තන්හි නොකියන පුලු ය. එ තැනින් අසා ගෙන ඔවුන් බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නොකියන පුලු ය. මේ සේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද වෙසි. එකට ගැලපුණුවන්ට (=සමගයට පැමිණ සිටිනවුන්ට) රුකුල් දෙන්නේ ද වෙසි. සමගයෙන් සිටිනවුන් හා වාසය කැමැත්තේ ය. සමගයෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ ය. සමග ව සිටින්නවුන්ට සතුටු ය. සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

13. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ රළුබිණුම් දුරු ලා, රළුබිණුම්වලින් වැළැක්කේ ය. තිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුයෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි (මොළොක්) වූ, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාට මනාප යම් බසක් වේ නම්, එ බඳු වූ බස් කියන්නේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

14. “ඉමණ ගෞතම තෙමේ හිස් දෙඩුම් හැරු දමා, හිස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ ය. සුදුසු කාලයෙහි කථා කරන්නේ ය. ඇත්තක් ම කියන්නේ ය. වැඩ සලසන බසක් ම කියන්නේ ය. නවලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියන්නේ ය. හික්මුම ඇසුරු කළ (=හික්මුම ඇති කරන) බසක් ම කියන්නේ ය. සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, සීමාවක් ඇති (=ප්‍රමාණවත් වූ), දෙ ලෝ වැඩ පසස්තා වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ යැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

15. “ඉමණගෞතම තෙමේ බිජ්සමුහ (=පැළ වන දෑ) ද, භූත සමුහ (=පැළ වුණු දෑ) ද සිදුමෙන් බිදුමෙන් වැළැක්කේ ය. එක් වේලේ (පෙරවරු) වලඳන බත් ඇත්තේ ය. රැබොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ ය. නටනු - ගනු - වයනු - විසුළුදස්නෙන් වැළැක්කේ ය. ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇඟ සැරසීමට කරුණු වන මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැළැක්කේ ය. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ ය. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අඹු (නොපිසු) ඛාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. සත්‍රින් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. දූසිඳුසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. එළවැව්වන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ ය. හිහියන්ට දුනමෙහෙවර කැරුමෙහි ද, ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණන් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ ය. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ ය. භොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් ආදිය පැමෙන්, භොරමනුම්-වලින් ඡිනුමෙන් වැළැක්කේ ය. අල්ලස් ගෙන හිමයන් නොහිම කැරුමෙන්, තානාඋපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො-අගනා දෑක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරොපික කම්වලින් ම වැළැක්කේ ය. අත්පා ආදිය සිදුමෙන්, මැරුමෙන්, රැහැන් ආදියෙන් බැඳුමෙන්, මං පැහැරුමෙන්, ගම් පැහැරුමෙන්, සැහැසිකම් කැරුමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

මුලසිලය නිමි.

16. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපං ඛිජගාමභුතගාමසමාරමානං අනුයුතතා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: මූලඛිජං ඛනිඛිජං එලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා ඛිජගාමභුතගාමසමාරමානා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

17. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාන-සන්තිධිං සග්ගසන්තිධිං ගක්ඛසන්තිධිං ආමසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

18. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණො සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: නච්චං හීතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වෙතාලං¹ කුම්භචුතං සොහනකං² වණ්ඛාලං වංසං බොවනං³ ගජපියුඬං අස්ස-යුඬං මහිසයුඬං උසහයුඬං අජයුඬං මෙණ්ඩියුඬං⁴ කුක්කුටයුඬං වච්චක-යුඬං දණ්ඩියුඬං මුට්ඨියුඬං තිබ්බුඬං උය්‍යොධිකං ඛලග්ගං සෙතා-බ්බතං අතීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

වෙතාලං, P T S.

3. බොවනං, P T S.

2. සොහන ගරකං, P T S.

4. මෙණ්ඩියුඬං, කජ්චි.

16. “තව ද, යම් සේ සමහර භවත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මූලබීජ ද (හිතුරු ඇ පැළ වන මුල් ද) සකන්ධබීජ ද (නුග ඇ පැළ වන කඳ ද) පරාබීජ ද (උක් උණ බව ඇ පැළ වන පුරාක් ද) අග්‍රබීජ ද (ඉරිවේරිය ඇ පැළ වන දළ ද) පස් වන බීජබීජ ද (වී ඇ පැළ වන ඇට ද) යන මේ කී බීජසමූහ ද (=පැළ වන ද ද), භූතසමූහ ද (=පැළ වූණු ද ද), පෙළීමෙහි (=සිදුම් බිඳුම් තැළුම් තැටුම් යැ සි කියන ලද සමාරම්භයෙහි) යෙදුණෝ වැ වෙසෙත් ද, මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ බීජග්‍රාම භූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් ග්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන ලෝකික ජන තෙමේ කියන්නේ ය.

17. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණු කෙනෙක් (හිතියන්) සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද අත්තසන්තිති (=කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම), පාතසන්තිති (=බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම), වසත්‍රසන්තිති (=වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම), යානසන්තිති (=රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද රැස් කොට තබා ගැනීම), ශයනසන්තිති (=යහන් රැස් කොට තබා ගැනීම), ගතියන්තිති (=සුවද ද රැස් කොට තබා ගැනීම), ආමිසසන්තිති (=ඉහත කී ද භාර තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැනීම) යන මේ සේ වූ සන්තිතිකාර-පරිභොගයෙහි (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, ග්‍රමණගෞතම තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ සන්තිතිකාර පරිභොගයෙන් (=පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙන්) වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මෙසේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

18. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ හිතියන් සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම් ගැහුම් වැහුම්, තටසමජ්ජා (=තළුවන් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහයා ඉදිරියෙහි දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (=මහාභාරත රාමායණාදී කථා කීම හෝ ඇසීම), පාණිඝර (=අතින් ලොහොබෙර ගැසීම හෝ අත්තල ගැසීම), වේතාල (=ලීමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දරා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භචූත (සිවුරස් බෙර වැසීම), ශෝභතක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩලෙහි දී දේවතාවතට ජ්‍යෝත්‍රවශයෙන් නාන්දීහිත ගායනය නොහොත් ප්‍රති-ගානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝගුවා ක්‍රීඩාව), උණ-ගස් ඔසොවා ගෙන කාරෙන ක්‍රීඩාව, අස්ථිධාවනය (=මළුවන්ගේ ඇට සුවද කවා තබා නකන්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කැරීම), ඇත් යුද (=ඇතුන් පිට නැග යුද කැරීම), අස් යුද (=අයුන් තැග යුද කැරීම) ඇත්පොර, අස්පොර, මිහුපොර, ගොත්පොර, එළුපොර, බැවෙළු-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිහුයුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිත තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් බෙදන තැනට යෑම, ඇත්ඇති අස්ඇතිඇ බලඇති දක්නට යෑම යන විසුළුදස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ විසුළුදස්තෙන් වැළැක්කේ යැ” සි, මහණෙනි, මෙසේ හෝ තපාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

19. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං ජූතපමාදධ්‍යානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: අධිපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහන්ථං අක්ඛං පඬහවීරං වඬකකං මොක්ඛවිකං විඬගුලකං පත්තාලුකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ඣං, ඉති වා ඉතිඑවරුපා ජූතපමාදධ්‍යානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

20. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඬකං ගොනකං¹ විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුන්තකං හන්ථරං අස්සන්ථරං රථන්ථරං අජ්නපාවෙණිං කාදලීමිගපට්ඨපට්ඨන්ථරණං සඋත්තරවජ්ඣං උභතොලොභිතකුපධානං, ඉති වා ඉතිඑවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො සමණො ගො-තමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

21. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාසමණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති - සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නසාරනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හන්ථකං සිඛාකං දණ්ඩකං නාමිකං අසිං ජන්තං විත්තාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාලවීජනිං ඔදානානි වන්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඑවරුපා මණ්ඩනවිභුසනධ්‍යානානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. ගොණකං, කස්ථි.

19. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දූකෙළිය, මඩුළුපානුම, සන්නිකාක්ඛිව, දූදකෙළිය, කල්ලිගායුම, ලහඅත් කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළනලා පිඹීම, කෙළි නගුලින් සෑම, කරණමපානුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළ තැළියෙන් වැලි ආදිය මැනුම, කුඩා රිය පැදැවීම, කුඩා දුනුයෙන් පිදුම, ඇකිරි කෙළිය, සිතු දෑ කීම, විකලාංගානුකරණය යන ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගොසුම් තෙමේ එ සේ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළිවලා යෙදීමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

20. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, දික්සහලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලය ය, විශමතින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුඇතිරිය, ගත මල් යෙදූ එළලොම්ඇතිරිය, තිලිය (පුඤ් මෙත්තය), සිංහාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙ පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කොට තැනූ පසතුරුණ, කෝසෙස්ස නූලින් විසූ පසතුරුණ, සොළොසක් නිළියතට සිටි නටත්තට තරම් දිග පුළුල ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, ඇතුන් පිටි එළන ඇතිරිය, අසුන් පිටි එළන ඇතිරිය, රියවලා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අසුන්දිවසමින් මසා කළ පසතුරුණ, ඉස්සෙරු පාමුලා රතුකොට්ට තබා ඇති රතුරළුවියන් සහිත මහගු යහන යන ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, මහණගොසුම් තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහතින් මහසහතින් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

21. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ සුවඳසුණුයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත් පා ආදියේ මනා සටහන් ගත්වනු පිණිස තෙල් ගා මැඩීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරහිස් ආදියේ මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, ඇඟ ඔප ගත්වනුවට අඳුන් ගෑම, මල් පැලැඳීම හා පිලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුවවිලෙවුන් දැරීම, හස්තාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුමිහිය බැඳීම, පිසිතුරු සැරසට දැරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් තළ දැරීම, කඩු දැරීම, පිසිතුරු කුඩ දැරීම, පිසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණි පැලැඳීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ උනු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැවීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගොසුම් තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කැරැමෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

22. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතවා තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං වොරකථං මහාමනනකථං සෙනාකථං භයකථං යුග්ගකථං අනනකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගක්ඛකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රියකථං¹ සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භවස්ථානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දක්ඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

23. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතවා තෙ ඵවරුපං විශ්වාසිකකථං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං කිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? භිව්ජාපටිපන්නො කම්බි, අහමස්සි සමා පටිපන්නො. සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණණං² තෙ විපරාවතතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිශ්ඤානො කම්බි. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බංඨෙහි වා සචෙ පභොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විශ්වාසිකකථාය පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

24. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතවා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගං අනුසූතතා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රාජමහාමනනානං ඛතතිසානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුම්භරානං ‘ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහරා’ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිණගමනානුයොගා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

25. “යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්‍යාහමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතවා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිත්තිකා ව නිප්පෙසිකා ව ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

1. ඉන්ද්‍රිය කථා පුරිස කථා, මජ්ඣ.

2. අභිවිණණං, මජ්ඣ.

22. “යම් සේ සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, රාජකථා, චෝරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සේනාකථා, ගයකථා, යුද්ධකථා, ආකාරකථා, පානකථා, වස්ත්‍රකථා, ශයනකථා, මාලාකථා, ගන්ධකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමිකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, සත්‍රිකථා, ගුරකථා, ඵ්පිකථා, කුමන්ත්‍රණකථා, පූජී ප්‍රේතකථා, නානාකිකථා, ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ කී හෝ අත් මේ බඳු වූ තීරණිකකථාවල යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ ආදී හෝ මේබඳු කථාවලින් වැළැක්කේ යැ යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

23. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදහාගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ‘තෝ මේ දහම්පිතය නොදන්නෙහි. මම ම මේ දහම් පිතය දනිමි. ‘මේ දහම්පිතය කීමැ’ යි තෝ දනියි ද ? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි ය. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුවෙන් කියා යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියා යුත්ත පළමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක වචනයෙන් ම පෙරළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් තැඟිණි. මා විසින් නිගන්නා ලද්දෙහි. මා තැඟු දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (=ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැක්කෙහි නම් එය පිහදව’ යන ආදීන් මේ බඳු වූ උනුත් බැණ දෙබා හැනුමිහි යෙදෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු වූ බැණුමෙන් දෙවුමෙන් වැළැක්කේ යැ” යි කියා හෝ, මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

24. “යම් සේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, ‘මෙහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ යි (කළ නියෝග පිළිගෙන) රජුන් ගේ, රජමහමාහිගන් ගේ, ඝෘත්‍රියයන් ගේ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ, ගෘහපතියන්ගේ, රජකුමරුවන්ගේ මේ බඳු වූ දූතමෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ බඳු දූයෙන් වැළැක්කේ යැ” යි, මහණෙනි, මේ සේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

25. “යම් සේ වතාහි සමහර පින්වත් මහණබමුණෝ අනුත් සැදහෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර තකා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිටිපසල ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපේක්ෂායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ මේ කී හෝ මේ බඳු වූ හෝ කුහලපතවලින් වැළැක්කේ යැ” යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

මජ්ඣිමනිකාය නිමි.

26. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මච්ජාජ්චෙන ජිමිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: අඛං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡින්නං අග්ගිභොමං දඬිභොමං පුසභොමං කණභොමං තණ්හුලභොමං සප්පිභොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොහිතභොමං අඛං-විජ්ජා වජ්ජිවිජ්ජා ඛතතවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විවජ්ජිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ජානං¹ සරපරිත්තාණං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මච්ජාජ්ච, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජානො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

27. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මච්ජාජ්චෙන ජිමිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: මණ්ඩලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛනුලක්ඛණං ආවුඛලක්ඛණං ඉත්තිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං හත්තිලක්ඛණං අසුලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති-ඵවරූපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මච්ජාජ්ච, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජානො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

28. “යථා වා පනෙතෙ භොනොනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මච්ජාජ්චෙන ජිමිකං කප්පෙනති - සෙය්‍යපිදං: ‘රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. ඛාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. ඛාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. ඛාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති. ඛාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති’. ඉති ඉමිස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමිස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්‍යාන-විජ්ජාය මච්ජාජ්ච, පට්ටිරතො සමණො ගොතමො”ති. ඉති වා හි හික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජානො තථාගතස්ස වණණං වදමානො වදෙය්‍ය.

26. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාත-
ලක්ෂණය, ස්වප්නශාස්ත්‍රය, පුරුෂලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මූෂකවර්තන විද්‍යාව,
අග්නිකෝෂය, දර්විකෝෂය, කෘෂ්ණකෝෂය, කණ්ණිකෝෂය, තණ්ඩුලකෝෂය,
සර්පිෂ්ණකෝෂය, තෙලකෝෂය, මුඛකෝෂය, ලෝහිතකෝෂය, අංගවිද්‍යාව,
වාස්තු විද්‍යාව, ඝෞර්විද්‍යාව, ශිව් විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, භූරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව,
වාස්වික විද්‍යාව, මූෂක විද්‍යාව, ශාක විද්‍යාව, වායු විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය,
ශරපරිත්‍රාණය, මාංශපිණ්ඩය යන මේ කී හෝ මෙබඳු තීරණීන් විද්‍යායෙන්
මිථ්‍යාච්ඡිද්‍යෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝසුම් තෙමේ වතාහි මෙබඳු
තීරණීන් විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්ඡිද්‍යායෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි,
මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

27. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැහැයෙන්
දුන් බොජුන් වලද, මණිලකුණු ය, දඹුලකුණු ය, වත්ලකුණු ය, කඩු-
ලකුණු ය, ඊලකුණු ය, දුතලකුණු ය, අවිලකුණු ය, ඉතිරිලකුණු ය,
පුරිස්ලකුණු ය, කුමරිලකුණු ය, කුමරිලකුණු ය, දස්ලකුණු ය, දුසිලකුණු ය,
ඇත්ලකුණු ය, අස්ලකුණු ය, මිශ්‍රලකුණු ය, වහල්ලකුණු ය, ගොත්ලකුණු ය,
ඵළලකුණු ය, බැටෙළලකුණු ය, කුකුළලකුණු ය, වටුලකුණු ය, ගොසි-
ලකුණු ය, කැණිලකුණු ය, කපුලකුණු ය, මුට්ලකුණු ය යන ආදී වූ
මේ බඳු තීරණීන් විද්‍යායෙන් මේ බඳු වූ මිථ්‍යා ආච්ඡිද්‍යෙන් දිවි පවත්වන් ද,
මහණගෝසුම් තෙමේ වතාහි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණීන් විද්‍යායෙන්
මෙබඳු වූ මිථ්‍යාආච්ඡිද්‍යෙන් වැළැක්කේ යැ”යි මහණෙනි, මෙසේ හෝ
තථාගතයන්ගේ ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

28. “යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ (අනුත්) සැදැ-
හැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ (අසෝ නැකැතින්) අසෝ
රජුන්ගේ සිය නුවරින් (සුදු සඳහා) නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින්
පෙරළා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට ඇතුළත
වූ රජුන්ගේ පිටත සිටින සතුරු රජුන් හමුවට යැම වන්නේ ය.
(අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ගේ රට
ඇතුළත සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්)
ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළත
සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටත සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය
වන්නේ ය. (අසෝ නැකැතින්) පිටත සිටින සතුරු රජුන්ට ජය
වන්නේ ය. රට ඇතුළත සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ යි මෙසේ
‘මොහුට ජය වන්නේ ය. මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ
බඳු වූ තීරණීන් විද්‍යායෙන් මෙබඳු වූ මිථ්‍යාච්ඡිද්‍යායෙන් දිවි පවත්වන් ද,
ගුණගෝසුම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තීරණීන් විද්‍යායෙන් මිථ්‍යා
ච්ඡිද්‍යායෙන් වැළැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ
ගුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

29. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපීදං: වජ්‍ජග්ගාගො හවිස්සති, පුරියග්ගාගො හවිස්සති, නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, වජ්ඣමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, වජ්ඣමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති, නකඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති, උක්කාපාතො හවිස්සති, දිසාඛාගො හවිස්සති, භුමිවාලො හවිස්සති, දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, වජ්ඣමසුරියානං නකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවං- විපාකො වජ්‍ජග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො පුරියග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො නකඛතතග්ගාගො හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ඣමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ඣමසුරියානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නකඛතතානං උප්පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති, එවං- විපාකො දිසාඛාගො හවිස්සති, එවංවිපාකො භුමිවාලො හවිස්සති, එවං- විපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං වජ්ඣමසුරියානං නකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

30. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපීදං: පුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති, පුත්තිකං හවිස්සති, දුඛිකං හවිස්සති, බෙමං හවිස්සති, හයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති, මුද්දා ගණනා සංඛිංතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යා- ජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

31. “යථා වා පනෙකෙ ගොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති—සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං පුහගකරණං දුඛගකරණං විරුඬගකරණං ජිව්‍යානිඤ්ඤානං¹ හනුසංගතනං හත්ථානිජප්පනං හනුජප්පනං කණණජප්පනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිකපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිච්චුපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අඛකුජ්ජලනං සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරව්‍යානවිජ්ජාය මිව්‍යාජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

1. නිඤ්ඤානං. බහුසු.

29. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුභිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳු හිරු දෙදෙනාගේ නිසි මගින් යෑම් වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම් වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත් තරුන් නිසි මගින් යෑම් වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම් වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිශ්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත් තරුවල ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුභිග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වන්දුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ පථගමනය (නිසි මග යෑම) මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ උත්පථ (අතියම් මග) ගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු විපාක ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කා-පතනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. දිශ්දහය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳු හිරු දෙදෙනාගේ ද නකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මොඳු පල දෙන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙබඳු තීරණවිතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චිකා-යෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝස්‍රම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණ-විතවිද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චිකායෙන් වැලැක්කේ යැ” යි තථාගතයන්ගේ ශුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ මෙසේ හෝ කියන්නේ ය.

30. “යම්සේ ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මෙසමයෙහි නිශං වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙසමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ යැ’ යි ප්‍රලාපල කීම ද, ප්‍රද්‍රාව (ඇඟිලි පුරැක්කි සංඥ තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් දිගට ම කියා ගෙන යමින් ගිණීම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණි ගණනාව) ද, කාව්‍ය ශාස්ත්‍රය, ලෝකා-යත ශාස්ත්‍රය යන මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යා ආච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණගෝස්‍රම් තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ යැ” යි මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ශුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

31. “යම්සේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවූණෝ අනුත් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම, වෙන් වූ අග්‍රි සැමයන් සමග වන්නට තකත් කීම, අග්‍රි සැම-යන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කරනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පාලු කිරීම ආදී නිශ්ශ්‍රික වූ ආති කරන යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැරැ දීම, නැසෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, මන්ත්‍රාදි බලයෙන් දිවගුළු බැදීම, මන්ත්‍රාදියෙන් හනු තද කිරීම, අන් පෙරැලෙන්නට මතුරු දැවීම, කන් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දැවීම, කැබලිතෙහි දෙවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (අංජනම් බැලීම), කුමරියකට දේවතාවේශය කරවා ප්‍රශ්න ඇසීම (කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම), ජිවකා පිණිස හිරු වැදීම හා පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුරින් ගිනි ජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිටි කතා කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තීරණ-විත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, මහණ ගෝස්‍රම් තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු අන්‍ය ව තීරණවිත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ යැ” යි, මෙසේ හෝ මහණෙහි, තථාගතයන්ගේ ශුණ කියන පුහුදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

32. “යථා වා පතෙකෙ භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ණනට්ඨ්‍යාය මිව්ණජ්චෙත ජිවිකං කප්පනති—සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමමං පණ්ණිකමමං භුරිකමමං¹ වස්සකමමං වොස්සකමමං චන්ද්‍රකමමං චන්ද්‍රපරිකමමං චන්ද්‍රපරිකිරණං ආවමනං නතාපනං ජ්ඣනං වමනං විරෙවනං උධ්ධිවිරෙවනං අධොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණ්ඨෙලං තෙත්තතප්පනං නන්දකමමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකීයං සලලකතය්‍යං දුරකතිකිව්ණං මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසඨිනං පටි-මොකෙඛා. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ණනට්ඨ්‍යාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො සමණො ගොතමො‘ති.” ඉති වා හි භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

33. ඉදං ඛො තං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඔරමත්තකං සීලමත්තකං යෙන පුට්ඨජ්ජනො තථාගතස්ස වණ්ණං වදමානො වදෙය්‍ය.

මහාසිලං නිවසිතං.

34. අනුචි භික්ඛවෙ අඤ්ඤාච ධම්මා ගමහිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං. කතමෙ ච තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුග්ගසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිතා අතකකාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං වණ්ණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං?

35. සන්ති භික්ඛවෙ ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අතෙකට්ඨිතාති අධිවුත්තිපදති අභිවදන්ති අට්ඨාදසති චන්ද්‍රිති. තෙ ච භොනො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අතෙකට්ඨිතාති අධිවුත්තිපදති අභිවදන්ති අට්ඨාදසති චන්ද්‍රිති?

1. භූතකමමං. කෙසුචි.

32. “යම්ගේ ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණේ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම් (දෙවියනට බාර වීම), ප්‍රණීධිකම් (බාර ඔප්පු කිරීම), භූරිකම් (කිම් ගෙහි ඉඳ පිරුවැහු මන්ත්‍රයට උපචාර කිරීම), පණ්ඩිතයා (බෙහෙත් බලයෙන්) පිරිමයකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තු කම්ය (අළුත් සිමිහි ගෙවල් නැංවීම), වාස්තු පරිකරණය (ගෙසිමිහි උවදුරු දුරු ලත්තට බිලියම කිරීම), මතුරු දපා මුව හේදීම, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, අනුතට සෙන් පතා හිනි පිදීම, වමන කැරවීම, විරේක කැරවීම, උභාව විරේචනය, අබෝවිරේචනය (වස්ති කිරීම), ශීඝ්‍ර විරේචනය, හිහියන්ගේ කන් ලෙඩට තෙල් පිසීම, ඇස සිසිල් කරන බේත් තෙල් පිසීම, නසා කිරීම, ඇස පටල කැපෙන්නට කාරම් අදුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගත්වන අදුන් සාදා දීම, අනුත් ඇස උල්-ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය විකිත්සාව), කාරම් බේත් බැඳ වණ පුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මෙසේ වූ තීරණ්චිත විද්‍යායෙන්, ජීව්‍යා-ජීවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, මේ හෝ මෙබඳු අත් සියලු තීරණ්චිත විද්‍යායෙන් ජීව්‍යාජීවයෙන් මහණනොයාම නෙමේ වැළැක්කේ යැ”යි මෙසේ හෝ තථාගතයන්ගේ ශුණ කියන පුත්‍රදුන් තෙමේ කියන්නේ ය.

33. මහණෙහි, තථාගතයන් ගේ ශුණ කියන පුත්‍රදුන් තෙමේ යමෙකින් එය කියන්නේ නම්, මේ (ඔහු කියන) ඒ ශුණය වනාහි මඳ වූ පුව වූ හුදෙක් සිල් පමණක් ම වූ එකෙක.

මහාසිලය නිමි.

34. මහණෙහි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුත්ගේ උපදෙස් නැති වූ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියනු කැමැත්තෝ යම් දහම් කෙනෙකුත්ගෙන් එය මොනොවට කිය හැකි වන්නෝ ද, එසේ වූ, ගැඹුරු වූ, එ හෙයින් ම දුක හේ දුක්ක යුතු, දුක හේ දැන ගත යුතු, ශාන්ත වූ, උතුම් වූ, තකියෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, (හෙවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥානයෙන් ම බැස ගත යුතු වූ), සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දැන යුතු වූ, අත්‍ය වූ ම බව කෙනෙක් ඇත්තාහ. මහණෙහි, තථාගත බුදු රජ තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් අනුත්ගේ උපදෙස් නැති වූ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වා ද, ... සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් ම දැන යුතු වූ ඒ බවයෝ තම කවුරු ද? යත්:

35. මහණෙහි, පුළුන්තකල්පිත වූ (අතීත ආත්මභාවය-බ්‍යාත ගත වූ සකකිපරම්පරා කොටස තෘණදූෂට වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්), ඒ අතීත සකකිපරම්පරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂට ඇති සමහර මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු අතීතසකකිපරම්පරා කොටස ඇරැඹූ කරුණු අවොලොභෙකින් අනේකප්‍රකාර දූෂිතකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණවලුණේ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අතීත සකකිපරම්පරා කොටස වරදවා කල්පනා කොට ගත්තෝ, අතීත සකකිපරම්පරා කොටස අනුවැ පහළ කොට ගත් දූෂට ඇත්තෝ, අතීත සකකිපරම්පරා කොටස ඇරැඹූ අවලොභ කරුණෙකින් නොයෙක් වැදූරුම් දූෂිතකාශකවචන කියත් ද? යත්:

36. සත්ථි භික්ඛවෙ එතෙ සමණ්‍යාගමණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති වතුති වද්දුති. තෙ ව භොනෙනා සමණ්‍යාගමණා කිමාගම කිමාරබ්බ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති වතුති වද්දුති ?

37. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්ප-මනාය පබ්බාතමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සම්මාමනසිකාර-මනාය තථාරූපං චේතොසමාධිං චූසති යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙක-විතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: “එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො තිස්සො”පි ජාතියො චතස්සො”පි ජාතියො සඤ්ඤෝපි ජාතියො දසෝපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකානි”පි ජාතිසතානි අනෙකානි”පි ජාතිසහස්සානි අනෙකානි”පි ජාති-සතසහස්සානි අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවබ්බොතෙනා එවංචණෙණා එව-මාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචේදී එවමාසුපරියනෙනා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹ තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවබ්බොතෙනා එවංචණෙණා එව-මාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචේදී එවමාසුපරියනෙනා. සො තතො චුතො ඉබ්බපටතෙනා”ති.”

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති, අඤ්ඤෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය අනුයො-ගමනාය අප්පමාදමනාය සම්මාමනසිකාරමනාය තථාරූපං චේතොසමාධිං චූසාමි යථා සමාහිතෙ විතෙත අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො —පෙ— අනෙකානි”පි ජාතිසත-සහස්සානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවංගොතෙනා -පෙ- ඉබ්බපටතෙනා’ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි: යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අඤ්ඤෙව සස්සතිසම”න්ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ධානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එතෙ සමණ්‍යාගමණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

1. උදපාදිං සී මු.

36. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යැ යි (සද්භාවී යැ යි) කරුණු සතරෙකින් පණවන් (උගන්වන්) ද, එසේ වූ ශාස්වත දූෂිත ගත් ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඒ හවන් මහණවලුණෝ කුමක් ඇසුරු කොට, කිමෙකැ ඵල්බෑ, ශාස්වතදූෂිත ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත යැ යි කරුණු සතරෙකින් ලොවට කියා පාත් ද? යත්:

37. මහණෙනි, මෙහි කිසි මහණෙක් හෝ ඛමුණෙක් හෝ විධිය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (වැර වඩා), උත්සාහය ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන (උත්සාහ වඩා), යළි යළි විශ්වයෙහි යෙදීමට පැමිණ (පුත පුතා වැර වඩා), තොපමා බවට පැමිණ (ඵල්බෑ සිටිය සිතිය නිසා), නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ යි: “අසෝ තැනැ වීම්, එහි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් වයස් සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම් එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දශයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සහස්‍රිකක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් සිය ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ජාතීන් ද, නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද, මෙසේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාමගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙසේ ධ්‍යානානුභාවයෙන් යුක්ත හෙ තෙමේ දූෂිතක වූයේ මෙලෙස කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ය (සද්භාවී ය), වද ය (අඵල ය හෙවත් කිසිවක් නො උපදවන්නේ ය), ශිරි කුලක් සේ නිශ්චල වැ සිටියේ වෙයි ගැඹුරු වල කැන සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රකීලයක් සේ ස්ථිර වැ සිටියේ වෙයි. ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙති. හවයෙන් හවයට හැසිරෙති, මැරෙති, මැරී උපදිති. (මහාපාරිව ආදී) සද්භාවී වස්තූන් මෙන් ඒ ආත්මය ද ලෝකය ද සද්භාවී වැ විද්‍යමාන ම ය. එසේ (මා) කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම් වනාහි විශ්වී වඩා, උත්සාහ වඩා, පුත පුතා වැර වඩා, තොපමා බව නිසා, නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි නොයෙක්වැදූරුම් පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබීම. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්. ...ඒ මම් එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ... නොයෙක් සියදහස් ගණන් ජාතීන් ද මෙ සේ පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නාම ගෝත්‍ර වශයෙන් උද්දේශ සහිත කොට, නොයෙක්වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙනුත් මම, යම්ගේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත ද, වද ද, ශිරිකුලක් සේ තහවුරු වැ සිටියේ ද, ඉන්ද්‍ර-කීලයක් සේ නිසල වැ සිටියේ ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනව යෙති යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම හවයෙන් හවයට යෙති යි, ඒ සත්ත්වයෝ ම මැරෙති යි, මැරී යළි උපදිති යි මෙ සේ ආත්මයන් ලෝකයන් පොළොව ආදී නො නැසී පවත්නා වස්තූන්ට සම වැ හැම කල්හි ම විද්‍යමාන යහ යි මෙය දනිමි.”

මහණෙනි, යමක් අරමුණු කොට ඇතැම් මහණවලුණෝ ශාස්වත දූෂිත ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්වත කොට පණවන් ද, මේ ඒ පලමු කාරණය යි.

38. දුතියෙ ව භොනෙතා සමණ්‍යායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පඛාතමනාය අනුසොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනස්සාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාසිං පුසති යථා සමාහිතෙ විනෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති—සෙය්‍යපීදං: එකමපි සංවට්ඨවට්ඨං ඤෝපි සංවට්ඨවට්ඨානි තිණ්ණිපි සංවට්ඨවට්ඨානි චත්තාරිපි සංවට්ඨවට්ඨානි පඤ්ඤාපි සංවට්ඨවට්ඨානි දසපි සංවට්ඨවට්ඨානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො එවඬෙහාතො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනෙතො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො එවඬෙහාතො එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනෙතො. සො තතො චුතො ඉධුපපනෙතො’ති.’ ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: ‘සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකඛ්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකිංචනති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සස්සතිසමං. තං කිස්ස හෙතු ? අහං හි ආතප්පමනාය —පෙ— තථාරූපං වෙතොසමාසිං පුසාමි යථා සමාහිතෙ විනෙත අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි—සෙය්‍යපීදං: එකමපි —පෙ— දසපි සංවට්ඨවට්ඨානි ‘අමුත්‍රාසිං එවන්තාමො —පෙ— ඉධුපපනෙතො’ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙක විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමන්තාපාහං එතං ජානාමි යථා සස්සතො අත්තා ව ලොකො ව වඤ්ඤා කුට්ටෙය්‍යා එසිකඛ්ඨාසිට්ඨිතො. තෙව සත්තා සකිංචනති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති. අත්ථිකෙව සස්සතිසමං’ති.’

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ්-
 බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

39. තතියෙ ව භොනෙතා සමණ්‍යායමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති ?

38. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට ශාස්තදූෂිත වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහ කොට, විශ්‍යී කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසක්ත බව නිසා, සමාතිමනස්කාරය* නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි අනේකවිධ වූ පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලබයි. ඒ මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මේ නම් ඇතියෙම් වීම, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම, මේ තෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතියෙම් වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි, එහි ද මේ නම් ඇතියෙම් වීම, මේ නම් ගෝත්‍ර ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම, මේ තෙක් ආශ්‍ර සීමා ඇතියෙම් වීම, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි” යි මෙසේ එක් සංවතීව්‍යවයක් ද සංවතීව්‍යවී දෙකක් ද සංවතීව්‍යවී තුනක් ද සංවතීව්‍යවී සතරක් ද සංවතීව්‍යවී පහක් ද සංවතීව්‍යවී දශයක් ද, පැහැ සටහන් ආදී ආකාර සහිත කොට, නම් ගොස් විසින් උදෙසුම් සහිත කොට, නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මෙබඳු බ්‍යානානුභාව ඇති හේ දූෂිතනික වූයේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සදකාලික ය, වද ය, ශිරි කුලක් සේ නිසල ය, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ය, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි, හවයෙන් හවයට හැවිදිති, මැරෙති, මැරී උපදිති, (මහාපාටිව්‍යාදී) සදකාලික වස්තූන් මෙන් ආත්මය ද ලෝකය ද හැම කල්හි විද්‍යමාන ම ය. “මෙසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහ කොට, විශ්‍යී කොට, පුත පුතා වැර වඩා, සමාතිසම්ප්‍රසක්ත බව නිසා, සමාතිමනස්කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදූරුම් පෙර වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම්. ...,මෙසේ එක් සංවතීව්‍යවයක් ද, සංවතීව්‍යවී දෙකක් ද... සංවතීව්‍යවී දශයක් ද ආකාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට පෙර වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කාරණයෙහිත් යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් සදකාලික ද, වද ද, ශිරිකුලක් සේ නිසල ද, ඉන්ද්‍රියයක් සේ තහවුරු ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම මෙයින් අත් තැනට යෙහි ද, හවයෙන් හවයට හැවිදිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද (මහාපාටිව්‍යාදීය මෙන්) හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය ද නිමි.”

මහණෙනි, සමහර මහණ බමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ ගෙන ශාස්තදූෂිතනික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

39. තෙවෙනි කාරණයෙහි ද හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා, කීමෙක එල්බෑ ගෙන, ශාස්ත දූෂිත ගත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත කොට පණවත් ද? යත්:

* සමාතිමනසිකාරයෙහි උපාසමනසිකාරයෙහි පථමනසිකාරයෙහි අත්තො සුණ්ඨි වුත්තො භෝගි. විකා.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්‍යමනියං පටාභමනියං අනුසොගමනියං අප්‍යමාදමනියං සමමනසිකාරමනියං තපාරූපං චෙතොසමාධිං පුසති යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති — සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති විසතිමපි සංවට්ඨවට්ඨාති තිංසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති චත්තාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියනෙතා. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං.¹ තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවඛෙතාතෙතා එවංචණණො එවමාහාරො එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියනෙතා සො තතො වුතො ඉධුපපනොති.” ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවමාහ: “සංඝො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංඝතිසමං. නං කිංඤ්ඤා? අහං හි ආතප්‍යමනියං —පෙ— තපාරූපං චෙතොසමාධිං පුසාමි යථාසමාගිතෙ විතෙත අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි— සෙය්‍යපීදං: දස‘පි සංවට්ඨවට්ඨාති —පෙ— චත්තාරීසමපි සංවට්ඨවට්ඨාති ‘අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො —පෙ— ඉධුප-පනොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. ඉමිනා මහං එනං ජාතාමි: යථා සංඝො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංඝතිසමං’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ තතිසං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා සංඝතවාදා සංඝතං අතතාතං ව ලොකං ව පඤ්ඤාපෙන්නි.

40. වසුතෙව ව තොතො: සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ සංඝතවාදා සංඝතං අතතාතංඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙන්නි.?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තකාසි හොති විමංසි. සො තකකපරියාහතං විමංසානුවරිතං සයම්පටිභාතං එවමාහ: ‘සංඝො අතතා ව ලොකො ව චඤ්ඤා කුට්ඨො ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතො, තෙව සත්තා සක්ඛාවන්ති සංසරන්ති වචන්ති උපපජ්ජන්ති අත්ථිකෙව සංඝතිසමන්ති.

1. උදපාදි, සී මු.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා, විශ්‍රාමය නිසා, පුත පුතා වැර වැඩුම් නිසා, අප්‍රමාදය නිසා, සමාධිමත්කාරය නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි තත් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලබයි. එය (සිහි කරනුයේ) මෙසේ ය: “අසෝ තැන වීම්, එහි මෙ තම් ඇතිගෙම් වීම්, මෙ තම් ගෝත්‍ර ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමාවක් ඇතිගෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපදිමි, එහි ද මෙ තම් ඇතිගෙම් වීම්, මෙ තම් ගෝත්‍ර ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැ ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇතිගෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම්, මෙ තෙක් ආශ්‍ර සීමා ඇතිගෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපදිමි”යි සංවතීව්වතී දශයක් ද, සංවතීව්වතී විස්සක් ද, සංවතීව්වතී තිස්සක් ද, සංවතී ව්වතී සතළිසක් ද යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ කියයි: “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලිකය, වද ය, ගිරි කුලක් සේ නිසල ය. ඉදුකිලක් සේ තර ය. ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙති, හවයෙන් හවයට යෙති, මැරෙති, මැරී උපදිති, මහා-පාවිච්ඡාදී ශාස්තව වස්තුන්ට සම ව හැම කල්හි ම ඇත්තාහු ය. මෙසේ මා කියනු යේ කවර හෙයින්? යත්: මම් වතාහි උත්සාහය නිසා, විශ්‍රාමය නිසා, පුත පුතා වැර වැඩුම් නිසා, නොපමා බව නිසා, මනාසේ මෙනෙහි කැරුම් නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි ද, එසේ වූ විත්ත සමාධියක් ලැබිමි. ඒ මෙසේ ය: ‘අසෝ තැන වීම් එයින් සැව මෙහි උපදිමි’යි සංවතීව්වතී දශයක් ද...සංවතීව්වතී සතළිසක් ද යි මෙ සේ ආකාර සහිත, උද්දේශ සහිත නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මේ කරුණින් මම් යම්සේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව ද, වද ද, ගිරි කුලක් සේ නිසල ද, ඉදුකිලක් සේ තහවුරු ද, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙති, හවයෙන් හවයට හැවිඳිත් ද, මැරෙත් ද, මැරී උපදිත් ද, මහාපාවිච්ඡාදී ශාස්තව වස්තුන් හා සම ව හැම ද ම ඇත්තාහු ද, එසේ මේ කාරණය දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ ශාස්තවද්වේ ඇත්තෝ, යමක් නිසා, යමෙක එල්බෑ ගෙන, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

40. සිවු වන කරුණෙහි ද, හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ගෙන ශාස්තවවාදී වූවෝ, ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්තව කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තනී කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තනී කොට, විමසුම් නුවණ පමණින් ම කාරණය මැන “ආත්මයන් ලෝකයන් සද්ධාලික ය, වද ය, ගිරිකුලක් සේ නිසල ය, ඉදුරුකිලක් සේ තර වෑ සිටියේ ය, ඒ සත්ත්‍ර ම මෙයින් අත් තැනට යෙති, හවයෙන් හවයට යෙති, මැරෙත්, මැරී උපදිත්, මහාපාවිච්ඡාදී ශාස්තවිතට (සද්ධාලික වස්තූන්හට) සම වෑ හැමදා ම ඇත්තාහ”යි මෙසේ තමාගේ හුදු වැටැහීම කියයි.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුත්ථං යානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති.

41. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සස්සතවාදා සස්සතං
අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ
සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව චතුති චජුති එතෙසං වා අඤ්ඤා-
තරෙන නජි ඉතො ඛහිද්ධා.

42. තස්මිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ‘ඉමෙ බො දිට්ඨිට්ඨානා
ඵලංගහිතා ඵලංපරාමට්ඨා ඵලංගතිකා හවිස්සන්ති ඵලංඅභිසම්පරායා’ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තං ච
පජානතං ත පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චතතඤ්ඤඤච නිබ්බුති
විදිතා. වෙදනාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සර-
ණඤ්ච යථාභුතං විදිතා අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

43. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්ඨීරා දුග්ගසා දුරත්‍රබොධා
සත්තා පණීතා¹ අතකකාවචරා නිපුණා පණීත වෙදනියා² යෙ තථා-
ගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙහී යෙහි තථාගතස්ස යථාභුච්චං
වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

පඨමකභාණවාරං.

44. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්ච-
අසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච
පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුති. තෙ ච භොනෙතො සමණබ්‍රාහ්මණා කිම්ආගම්ම
කිම්ආරබ්භ එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජුති. ?

2. පනිතා, ම ජ සං.

3. වෙදනියා, ම ජ සං.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා, යමක් ඇරැබෑ, ශාස්ත‍්‍රය දූෂිතයන්ගේ ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය කොට පණවත් නම් මේ ඒ සිවු වන කාරණයයි,

41. මහණෙනි, ශාස්ත‍්‍රයදූෂිතයන් ඒ මහණබමුණෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්ත‍්‍රය කොට පණවත්. මහණෙනි, ශාස්ත‍්‍රය දූෂිතයන් යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාස්ත‍්‍රය කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එකෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ සතර කරුණින් පිටත් අන් කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

42. මහණෙනි, මේ දූෂිත (හෝ දූෂිතකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමාණු වූවෝ, මෙබඳු වූ තීරයාදී විපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොවක් ඇතියෝ වන්නාහ' යි ඒ මේ සතර දූෂිතයන් ම තථාගත තෙමේ නත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එයන් දනී. එයින් මත්තෙහි වූ (ශීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥානදර්ශන සමාධිඥාන යන මේ) සියල්ලත් දනී. එය දන්නේ, 'මෙය මම දනිමි'යි තාමණ දූෂිත මාන වශයෙන් පරාමර්ශනය නො කෙරෙයි, එය පරාමර්ශනය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු සි අසෝ තැන සුව පත් වමු සි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇළුණු අන් තොවූවෝ නානාපිඨ දූෂිතගතයට වදිත් ද), තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආසාදය ද ආදීනවය ද ඒ වේදනාවන්ගේ නික්මීම ද තත් වූ පරිදි දන, ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

43. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියන්නට තැන් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සමීඥ බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දක්ක හැකි වූ, එහෙයින් ම සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැස නො ගත හැකි වූ, සිසුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

සලමු බණවර යි.

44. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්ත‍්‍රය කොට ද එක් කොටසක් අශාස්ත‍්‍රය කොට ද කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එසේ වූ ඒකත්‍යශාස්ත‍්‍රය වූ ද ඒකත්‍යඅශාස්ත‍්‍රය වූ ද ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ.

ඒ හවත් මහණ බමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ ඒකත්‍ය-ශාස්ත‍්‍රයක ද ඒකත්‍යඅශාස්ත‍්‍රයක ද වූවාහු (එක් කොටසක් සදකාලික යැ යි ද එක් කොටසක් සදකාලික නො වේ යැ යි ද යන දූෂිත ඇත්තාහු) ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්ත‍්‍රය යැ යිත් එක් කොටසක් අශාස්ත‍්‍රය යැ යිත් කියා සතර කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

45. හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වයෙන අයං ලොකො සංවට්ඨති. සංවට්ඨමානෙ ලොකෙ යෙභ්‍රයොසන සත්තා ආභස්සරසංවත්තනිකා හොන්ති. තෙ තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති.

හොති ඛො සො භික්ඛවෙ සමයො යං කදාපි කරහවි දීඝස්ස අඤ්ඤානො අව්වයෙන අයං ලොකො විවට්ඨති. විවට්ඨමානෙ ලොකෙ සුඤ්ඤං බ්‍රහ්ම-විමානං පාදාහවති. අපඤ්ඤානරො සත්තො ආයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා සුඤ්ඤං බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජති. සො තථ් හොති මනොමයො පිතිහකකො සයමපහො අන්තලික්ඛවරො සුභට්ඨාසි චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨති. තස්ස තථ් එකකස්ස දීඝරත්තං නිබ්බුසිත්තතා අතභි-රති පරිත්තස්සානා උපපජ්ජති: ‘අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේජ්ජන්ති’. අප අඤ්ඤානරොදි සත්තා අයුක්ඛයා වා සුඤ්ඤාක්ඛයා වා ආභස්සරකායා වට්ඨා බ්‍රහ්මවිමානං උපපජ්ජන්ති තස්ස සත්තස්ස සභව්‍යතං. තෙ‘පි තථ් හොන්ති මනොමයො පිතිහකකා සයමපහො අන්ත-ලික්ඛවරො සුභට්ඨාසිනො චිරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨන්ති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සත්තො පඨමං උපපන්නො තස්ස එවං හොති: ‘අහමස්මි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදස්සො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමානා සෙට්ඨා සජ්ජා¹ වසී පිතා භූත-හව්‍යානං. මයා ඉමෙ සත්තා නිමිතා, තං කිස්ස හෙතු? මමං හි පුබ්බෙ එතදහොසි: අහො වත අඤ්ඤාදි සත්තා ඉත්තතං ආගචේජ්ජන්ති. ඉති මමඤ්ඤා² මනොපණ්ඩි. ඉමෙ ව සත්තා ඉත්තතං ආගතා’ති. යෙ‘පි තෙ සත්තා පච්ඡා උපපන්නා³ තෙසමපි එවං හොති: අයං ඛො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අතභිභූතො අඤ්ඤාදච්ඡිදස්සො වසවන්ති ඉස්සරො කත්තා නිමානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භූතහව්‍යානං. ඉමිතා මයං හොතා බ්‍රහ්මණා නිමිතා, තං කිස්ස හෙතු? ඉමං හි මයං අඤ්ඤාම ඉධ පඨමං උපපන්නං, මයං පනමහා පච්ඡා උපපන්නා’ති.

1. සංජ්ජා. PTS.

2. මම ව. මජ්ඣ.

3. උපපන්නා. සී චූ. 1.

45. මහණෙනි, දික් කලක් ඇවෑමෙන් කිසි සමයෙක මෙ ලොව තස්තේ ද, එබඳු වූ කාලයක් වේ ම ය. එසේ ලොව නැසෙන කල්හි සත්ත්‍ව බෙහෙවින් ආහස්සර බබ්ලොවැ උපදින්නෝ වෙති. ඔහු එහි බ්‍යානවිත්ත බලයෙන් උපන්නෝ වෙති, ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙති, කුමු ම බැබලෙන්නෝ වෙති, අහසෙහි හැසිරෙන්නෝ වෙති, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ වෙති. එහි ඔහු ඉතා බොහෝ කලක් සිටිත්.

මහණෙනි, දික් කලක් ඉක්මමෙන් කිසි සමයෙක මෙලොව නැවැත හට ගන්නේ නම් එසේ වූ කාලයක් වෙයි. එසේ ලොව හට ගන්නා කල්හි හිස් බබ්විමනෙක් පහළ වෙයි. එ කල්හි එක්තරා සත්ත්වයෙක් ආශ්‍ර ගෙවී යෑමෙන් හෝ පින් ගෙවී යෑමෙන් ආහස්සර බබ් ලොවින් සැව ඒ හිස් බබ්විමනෙහි උපදී. හෙතෙමේ එහි බ්‍යාන සිතීන් උපන්නේ ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තේ වෙයි. සිය සිරුරු එළියෙන් ම බබලන්නේ වෙයි, ආකාශවාරී වෙයි, සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ ඇති වැ සිටින්නේ වෙයි. හේ එහි ඉතා බොහෝ කලක් සිටියි. එහි ඔහු හුදෙකලා වැ බොහෝ කලක් චූෂ්‍ර හෙයින් ‘අත් සත්ත්‍ව ද මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි ප්‍රාථිතාවෙන් තෘෂ්ණාවෙන් ඔහුට පහළ වෙයි. ඉක්බිති එක්තරා සත්ත්ව කෙනෙක් ද ආශ්‍ර ගෙවීමෙන් හෝ පින් ගෙවීමෙන් හෝ ආහස්සර ලොවින් සැව ඒ බබ්විමනට, ඔහුගේ සහභාවයට පැමිණෙත්. ඔහු ද එහි බ්‍යානමනසින් උපන්නෝ ප්‍රිතිය ම ආහාර කොට ඇත්තෝ වෙත්, ස්වයම්ප්‍රභ වෙත්, ආකාශවාරී වෙත්, සිත්කළු උයන් විමන් ආදියෙහි සිටින්නෝ (නොහොත් සිත්කළු වස්ත්‍රාභරණ හැඳ පැලඳ සිටින්නෝ) වෙත්. ඔහු එහි ඉතා දික් කලක් සිටිත්. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පළමු වැ උපන්නේ ද, ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “මම බ්‍රහ්ම වෙමි, මහා-බ්‍රහ්ම වෙමි, අත් හැම මැඩ පවත්වා සිටින්නෙමි වෙමි, අනුත් විසින් නො මඛනා ලද්දෙමි වෙමි, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි, සියල්ලන් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි, ඊශ්වර වෙමි, කතී වෙමි, මවන්නා වෙමි, ලොවට උත්තම වෙමි, ලොව සකස් කරන්නා වෙමි, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තෙමි, උපන්නවුන්ගේ ද උපදිනවුන්ගේ ද පියා වෙමි. මා විසින් මේ සත්ත්වයෝ මවන ලදහ. ඒ (එසේ සිතනුයේ) කවර හෙයින්? යත්: ‘අත් සත්ත්ව කෙනෙකුත් මෙහි මේ අත්බවට එන්නාහු නම් යෙහෙකැ’යි පූරීයෙහි මට මේ සිත පහළ විය. මෙසේ මාගේ ප්‍රාථිතාව ද විය. මේ සත්ත්වයෝත් මගේ ඒ ප්‍රාථිතාව අනු ව මේ අත්බවට ආහ” යනු යි. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පසු වැ උපන්නේ ද ඔවුනට ද මේ සිත වෙයි. ‘මේ හවත් තෙමේ බ්‍රහ්ම ය, මහා-බ්‍රහ්ම ය, අනුත් මැඩ පවත්වා සිටින්නා ය, අනුත් විසින් නො මැඩුණේ ය, ඒකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය, ලොව තමා වශයෙහි පවත්වන්නේ ය, ඊශ්වර ය, කර්තෘ ය, කිමිතෘ ය, උත්තමයා ය, ලොව සකස් කරන්නා ය, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තා ය, උපන් උපදනා සියල්ලන් ගේ පියා ය. මේ හවත් බබ්‍රහ්ම විසින් අපි මවන ලද්දමෝ වමු. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහු වනාහි අපට පළමු ව මෙහි උපන්නහු අපි දුටුවමු. අපි වනාහි පසු වැ උපන්නමිහ” යනු යි.

46. තත්‍ර භික්ඛවෙ යො සො සතෙතා පඨමං උපපනො, සො දීඝාසු-
කතරො ව හොති වණ්ණවන්තතරො ව මහෙසකකිතරො ව. යෙ පන තෙ
සතතා පච්ඡා උපපනො, තෙ අපාසුකතරා ව හොනති දුබ්බණ්ණතරා ව
අපොසකකිතරා ව. ණානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො
සතෙතා තමා කායා චචිත්තා ඉත්තං ආගච්ඡති.

ඉත්තං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජතො සමානො ආතප්පමනාය පඨානමනාය අනුයොග-
මනාය අප්පමාදමනාය සම්මාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වේතොසමාධිං
ඵුසති යථා සමාහිතෙ විතෙත තං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, තතො පරං
නානුසාරති. සො එවමාහ:

‘යො ඛො සො හවං බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදද්දුදසො
වසවතති ඉසසරො කතතා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජා වසී පිතා භූත-
භව්‍යානං, යෙන මයං භොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, යො නිවේවා ඩුවො
සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තථෙව ථස්සති. යෙ පන මයං
අහුමා තෙත භොතා බ්‍රහ්මණා නිමමිතා, තෙ මයං අනිවො අඤ්ඤා
අපාසුකා චචනධම්මා ඉත්තං ආගතා’ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං ණානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං
අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති.

47. දුතියෙ ව භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං
අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති ?

46. මහණෙනි, එහි යම් සත්ත්වයෙක් පළමු වැටපත්තේ ද, හේ සේවකයෙකු වෙයි, ද්විතීයයෙකු වෙයි, තෙවනුව වෙයි, සේවකයෙකු වෙයි, ඔහුගේ ඇත්තේ වෙයි. යම් කෙනෙක් වනාහි පසු වැටපත්තේ ද ඔහු පළමු උපත්තුවට වෙයි, මන්දායුක්ත ද වෙයි, ඔහුට වඩා වැඩියෙන් හිත ද වෙයි, ඔහුට වඩා අල්පයෙක් ඇත්තේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඔවුන් අතුරෙන් කිසි සත්ත්වයෙක් ඒ බ්‍රහ්මචාරියෙකුගේ සැව මේ මිනිසත්වයට පැමිණේ ය යන කාරණයක් ඇදීද මෙය පිදුමාන ය. (වන එකෙකු). එසේ හේ මේ මිනිසත්වයට ඇතුළු වීමට අයුතු වෙයි. හිතියෙන් පැවිදි බිමට වැටී. හිතියෙන් පැවිදි බිමට වන්නේ ම, හේ උත්සාහ වඩා වැර වඩා පුන පුනා වැයම් කොට නොපමා බව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වැ පිහිටි කල්හි මෙයින් පෙර වූ ජාතිය සිහි කෙරේ ද, එයින් ඔබ්බෙහි සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හෙ තෙම මෙසේ කියයි: “යම් ඒ භවත් බ්‍රහ්මයෙක් මහාබ්‍රහ්ම ද, අනුත් මැඩ පවත්-වන්නේ ද, ඊශ්වර ද, කාරක ද, නිමිපක ද, උත්තම ද, ලොව සකස් කරන්නේ ද, පුරුදු කළ වශිතා ඇත්තේ ද, උපනුත්තමය උපදනා-වුත්තමය පිතා ද, යම් භවත් මහබ්‍රහ්මයෙකු විසින් අපි මවන ලද්දේ ද, ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙමේ නිත්‍ය ය, බ්‍රැව ය (නො මැරෙන්නේ ය), සද්ධාර්මික ය, නොවෙනස් වන ස්වභාව ඇත්තේ ය, මහාපාටිපි ආදී ශාස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නොවෙනස් වැ සිටින්නේ ය. යම් බදු අපි ඒ භවත් බ්‍රහ්මයෙකු විසින් මවන ලද්දේ ද, ඒ අපි අනිත්‍යයමය, අබ්‍රැවයමය, අල්පා-යුක්තයමය, මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමය, එ බැවින් බ්‍රහ්මයෙන් සැව මෙහි මේ මිනිසත්වයට ආමික” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹ ඇතැම් මහණ බ්‍රහ්මයෙකු එකත්‍ය-ශාස්තූන් ඒකත්‍යශාස්තූන් වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තූන් කොටත් එක් කොටසක් අශාස්තූන් කොටත් පණවත් නම්, මේ ඒ පළමු කාරණය යි.

47. දෙවෙනි කාරණයෙහිත් — පිත්ථත් මහණ බ්‍රහ්මයෙකු කුමක් නිසා කීමෙක එල්ලා ඒකත්‍යශාස්තූන් ද ඒකත්‍ය අශාස්තූන් ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තූන් එක් කොටසක් අශාස්තූන් කොට පණවත් ද? යත්:

සන්ති භික්ඛවෙ බිඛ්ඛාපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං හස්ස-
බිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබම-
සමාපන්නානං විහරනං සති මුස්සති. සතියා සමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා
කායා වචන්ති.

ථානං බො පනෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමනා කායා වචන්ති ඉත්තතං. ආගච්ඡති. ඉත්තතං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො
ආතප්පමනියං පඬානමනියං අනුයොගමනියං අප්පමාදමනියං සමමාමනසි-
කාරමනියං තපාරූපං වෙතොසමාසිං ජුස්සති යපාසමාසිතෙ විතෙන තං
පුත්තබ්බතිවංසං අනුස්සරති, තතො පරං නානුස්සරති.

සො එවමාහ: යෙ බො තෙ භොතෙනා දෙවා න බිඛ්ඛාපදෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරන්ති. තෙසං න
අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති න මුස්සති.
සතියා අසමෙමාසා තෙ දෙවා තමනා කායා න වචන්ති, නිව්වා ධූවා සස්සනා
අපිපරිණාමබමා සස්සතිසමං තප්ථෙව ධස්සන්ති. යෙ පන මයං අනුමි
බිඛ්ඛාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නා විහරිමහ.
තෙසං නො අතිවෙලං හස්සබිඛ්ඛාරතිබමමසමාපන්නානං විහරනං සති
මුස්සති. සතියා සමෙමාසා එවං මයං තමනා කායා චූතා අනිව්වා අග්ඤ්චා
අපාසුකා වචනබමා ඉත්තතං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං
අසස්සනං අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි.

48. තතියෙ ව භොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං
අනන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙන්නි ?

සන්ති භික්ඛවෙ මනොපදෙසිකා නාම දෙවා. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤ-
මඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා,
අඤ්ඤමඤ්ඤමති විත්තාති පදුසෙන්නි. තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤමති පදුට්ඨවිත්තා:
කිලන්තකායා කිලන්තවිත්තා. තෙ දෙවා තමනා කායා වචන්ති.

මහණෙනි, බිඛ්ඛාපදෝසික නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආභායෝ-පභෝගකාලය ඉක්මවා මෙවුන්දමිනි ද කාසික වාචසික ක්‍රීඩායෙහි ද යෙදුණෝ වූ වෙසෙත්. බොජුන් ගන්නා කාලසීමාව ද ඉක්මවා මෙවුන්-දමිනි ද කාසික වාචසික ක්‍රීඩායෙහි ද ඇලෙන සහාවයට පැමිණ වසන ඔවුන්ගේ බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති වේ. එසේ සිහි නැති වීමෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

මෙසේ වූ එක්තරා සතකියෙක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිස්බවට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ඇති එකෙක. එසේ මේ මිනිසත්බවට පැමිණියා වූ ම හේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වේ. පැවිදි වූයේ ම උත්සාහ වඩා, වැර වඩා, පුනපුනා වැර වඩා, එළැඹ සිටි සිහිය වඩා, නුවණ වඩා, යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වූ පිහිටි කල්හි ඒ පෙරු අත්බව සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නොකෙරේ ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙව් කෙනෙක් බිඛ්ඛාපදෝසික නො වෙත් ද, ඔහු බොජුන්වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිනිත් කාසික වාචසික ක්‍රීඩායෙහිත් ඇලෙන සහාවයට පැමිණියෝ වූ නො වෙසෙත්. එසේ වේලාව ඉක්මවා මෙවුන්දමිනිත් සෙසු කාසික වාචසික ක්‍රීඩායෙහිත් ඇලෙන සහාවයට පැමිණ නොවසන ඔවුනට බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති නො වේ. එසේ සිහි නැති නොවනුයෙන් ඒ දෙවියෝ ඒ දේව-නිකායයෙන් ව්‍යුත නො වෙත්. ඔහු නිත්‍ය හ. ඒකාන්ත හ. සද්කාලික හ. නො පෙරුලෙන සුලු හ. ශාශ්වතීන්ව (පෘථිවි ආදි සද්කාලික වස්තූන්ට) යම් වූ එසේ ම සිටිනාහ. යම් බඳු වූ අපි වනාහි බිඛ්ඛාපදෝසික වමෝ ද, ඒ අපි වේලාව ඉක්මවා හමිත්‍රිඛාරතීර්ථයට පැමිණියෝ වූ වුසුමෝ ද, වේලාව ඉක්මවා හමිත්‍රිඛාරතීර්ථයට පමිණියෝ වූ වසන ඒ අපට බොජුන් ගැන්මෙහි සිහි නැති විය. සිහි නැති වීමෙන් මෙසේ අපි ඒ දිව්‍යනිකායයෙන් ව්‍යුත වුවමෝ එ හෙයින් ම අනිත්‍ය වූවමෝ අවුච්ච වූවමෝ අල්පාසුසක වූවමෝ මැරෙන සහාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්බවට පැමිණියමහ” යනු සි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක එල්බූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාශ්වතීක ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතීක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත ද එක් කොටසක් අශාශ්වත ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය සි.

48. තෙවෙනි කරුණෙහි ද - පින්වත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැඹ ඒකත්‍යශාශ්වතීක ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතීක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් කොටසක් ශාශ්වත වශයෙනුත් කොටසක් අශාශ්වත වශයෙනුත් පණවත් ද ? යත්:

මහණෙනි, මනෝපදෝසික නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු කීපුණු සිහිත් බොහෝ වේලා උනුත් බලත්. ඔහු කීපුණු සිහිත් උනුත් බලන්නෝ, උනුත් කෙරෙහි හිත් දූෂිත කෙරෙත්. මෙසේ උනුත් කෙරෙහි දූෂිත කළ සිත් ඇති ඔහු (එ හෙයින් ම) මිරිකුණු කය ඇත්තෝ මිරිකුණු සිත් ඇත්තෝ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුත වෙත්.

ථානං ඛො ජනෙනං භික්ඛවෙ පිජ්ඣති යං අඤ්ඤානරො සතෙනා
තමා කායා ච්චිණ්ඨා ඉජ්ඣතං ආගච්ඡති. ඉජ්ඣතං ආගතො සමානො
අගාරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣති. ආගාරස්මා අනගාරියං ජබ්බජ්ඣතො සමානො
ආතප්පමනාය පටානමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමා-
මතසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාසිං පුසති යථාසමාසිතෙ විනෙත
තං පුඤ්ඤතිවාසං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති.

සො ඵවමාන: යෙ ඛො තෙ භොනෙනා දෙවා න මනොපද්දෙසිකා,
තෙ න අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්ති. තෙ න අතිවෙලං
අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමගි අප්පද්ධිවිතතා අකිලනා-
කායා අකිලනත්ථිතතා, තෙ දෙවා තමා කායා න ච්චන්ති තිච්චා ධ්‍රුවා
සංස්සතා අපිපරිණාමධම්මා සංස්සතිසමං තපථව ධංස්සති. යෙ පන මයං
අහුමහ මනොපද්දෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣාසිමහ.
තෙ මයං අතිවෙලං අඤ්ඤමඤ්ඤං උපනිජ්ඣායන්තා අඤ්ඤමඤ්ඤමගි¹
විතතාති පද්දසිමහ. තෙ මයං අඤ්ඤමඤ්ඤමගි පද්ධිවිතතා කිලනාකායා
කිලනත්ථිතතා ඵවං තමා කායා චුතා අතිච්චා අඤ්ඤා අප්පාසුකා
ච්චන්ධම්මා ඉජ්ඣතං ආගතා'ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතීයං ථානං යං ආගමම යං ආරාධන ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා ජඤ්ඤාපෙනති.

49. චතුස්ථෙ ච භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරාධන
ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං අසංස්සතං
අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා ජඤ්ඤාපෙනති?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තතඤ්ඤි හොති
විමංසි. සො තකකපරියාසතං විමංසානුවරිතං සයමපටිභාතං ඵවමාන:
යං ඛො ඉදං චුච්චති චකචුන්ති'පි සොතන්ති'පි ඝාණං'ති'පි කායො'ති'පි,
අයං අත්තා අතිච්චො අඤ්ඤො අසංස්සතො පිපරිණාමධම්මො. යං ච ඛො
ඉදං චුච්චති විතතන්ති වා මනො'ති වා විඤ්ඤාණන්ති වා අයං අත්තා
තිච්චො ධ්‍රුවො සංස්සතො අපිපරිණාමධම්මො සංස්සතිසමං තපථව ධංස්සති ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්ථං ථානං යං ආගමම යං ආරාධන ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා ඵකච්චසංස්සතිකා ඵකච්චඅසංස්සතිකා ඵකච්චං සංස්සතං ඵකච්චං
අසංස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා ජඤ්ඤාපෙනති.

1. අඤ්ඤමඤ්ඤං. සිමු.

එක්තරා සත්‍යයක් ඒ දේවනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත්වයට පැමිණේ ය යන යමක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කාරණය ඇති එකෙකි. එසේ හේ මේ මිනිසත්වයට පැමිණියේ ම ගිහිගෙන් තික්මැ පැවිදිබවට පැමිණේ. පැවිදිබවට පැමිණි හෙ තෙමේ උත්සාහය නිසා විශාරීය නිසා, නැවත නැවත වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම්සේ සිත මොනවට පිහිටි කල්හි ඒ පෙර අත්වට සිහි කෙරේ ද, එසින් යටි සිහි නො කෙරේ ද, එබඳු වූ විත්තසමායියක් ලබයි.

හේ මෙසේ කියයි: “යම් පින්වත් දෙව් කෙනෙක් මනෝපද්දෙසික නො වෙත් ද, ඔහු බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් නො බලත්. ඉතා බොහෝ වේලාවක් කිපිසිතින් උනුත් නො බලන ඔහු උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගනිත්. උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා නො ගත් ඔහු කලාන්ත නො වූ කය ඇත්තෝ, කලාන්ත නො වූ සිත් ඇත්තෝ, ඒ දිව්‍ය නිකායයෙන් ව්‍යුහ නො වෙත්. යම් බඳු වූ අපි වනාහි මනෝපද්දෙසික වූවු ද, ඒ අපි ඉතා බොහෝ වේලාවක් උනුත් කිපි සිතින් බැලුමක. ඒ අපි බොහෝ වේලා උනුත් කිපි සිතින් බලන්නමෝ උනුත් කෙරෙහි සිත් රිදුවා ගනුමක. ඒ අපි උනුත් කෙරෙහි රිදුවා ගත් සිත් ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ කය ඇත්තමෝ කලාන්ත වූ සිත් ඇත්තමෝ මෙසේ ඒ දේවනිකායයෙන් ව්‍යුහ වූවමෝ (එහෙයින් ම) අතිත්‍යයමක, අභ්‍රුවයමක, අල්පායුෂ්කයමක, මැරෙන ස්වභාවය ඇත්තමෝ මේ මිනිස්වට ආමක” යනු යි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාස්තීයක ද ඒකත්‍යඅශාස්තීයක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තීය ද එක් කොටසක් අශාස්තීය ද කොට පණවත් නම්, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

49. මහණෙනි, සතර වන කරුණෙහි - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් උදෙසා කුමක් ඇරැබූ ඒකත්‍යශාස්තීයක ද ඒකත්‍යඅශාස්තීයක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තීය කොටත් එක් කොටසක් අශාස්තීය කොටත් පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තඹි විතඹි කරන්නේ වෙයි, අයෝතිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තඹි කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවැ පැවැති, තමාගේ හුදු වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “ඇස යැ යි ද කණ යැ යි ද දිව යැ යි ද කය යැ යි ද කියා මේ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය අතිත්‍ය ය, අභ්‍රුව ය, අශාස්තීය ය, පෙරළෙනුපුලු ය. සිත ය කියා හෝ මනස ය කියා හෝ විඤ්ඤාන ය කියා හෝ යමක් කියනු ලැබේ නම්, එසේ වූ මේ ආත්මය වනාහි නිත්‍ය ය, භ්‍රුව ය, ශාස්තීය ය, නොපෙරළෙනුපුලු ය, (මහාපාටිව්‍යාදි) සද්දාමික වස්තූන් හා සම වැ එසේ ම නො වෙනස් වැ සිටුනේ ය” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් උදෙසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශාස්තීයක ද ඒකත්‍ය අශාස්තීයක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාස්තීය කොට ද එක් කොටසක් අශාස්තීය කොට ද පණවත් නම්, මේ ඒ සතරවන කාරණය යි.

ඉමෙ හි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යායමණො එකච්චසංයානිකා එකච්චඅසංයානිකා එකච්චං සංයානං එකච්චං අසංයානං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති.

යෙ හි තෙච්ච භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එකච්චසංයානිකා එකච්චඅසංයානිකා එකච්චං සංයානං එකච්චං අසංයානං අන්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුති චජ්ඣති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛභිඤ්ඤා.

50. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිව්භිට්ඨානා එවං ගතිතා එවං පරාමධා එවංගතිකා හවිසානති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තං ච තථාගතො පජනාති. තතො ච උත්තරිතරං පජනාති. තං ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චත්තංයෙව නිබ්බුති විදිනා. ථෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිනො අනුපාදා විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

51. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණිතා අතක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පථෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතං චණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යා.

52. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යායමණො අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යායමණො කිම්ගමම කිමාරඛන අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති චජ්ඣති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනිය පටිනාමනිය අනුයොගමනිය අප්පමාදමනිය සම්මාමනසිකාරමනිය තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසති යථාසමාහිතෙ චිත්තෙ අන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අන්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො. තං කියා හෙතු? අහං හි ආතප්පමනිය -පෙ- තථාරූපං චේතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාහිතෙ චිත්තෙ අන්තසඤ්ඤි ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමනා මහං එතං ජානාමි: යථා අන්තවා අයං ලොකො පරිච්චුමො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පඨමා ධාතං යං ආගමම යං ආරඛන එකෙ සමණ්‍යායමණො අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ ඒකත්‍යශායවිනික ද ඒකත්‍යඅශායවිනික ද වූවෝ මේ සතර කරුණින් ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශායවන ද එක් කොටසක් අශායවන ද කොට පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ යම් බමුණකෙනෙක් හෝ ඒකත්‍යශායවිනික ද ඒකත්‍යඅශායවිනික ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශායවන ද එක් කොටසක් අශායවන ද කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක් කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මෙයින් පිටත් අන් කරුණෙක් නැත.

50. මහණෙනි, ‘මේ දූෂටකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දෝ, මෙසේ පරාමසීනය කරන ලද්දෝ මෙබඳු නිරයාදී විපාකගති ඇත්තෝ වෙත්, මෙබඳු පරලොභී ඇතිගෝ වෙත් යැ’ යි මේ සතර දූෂටිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ල ද දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි ඒ දුන්ම තෘෂණා දූෂටි මාන වශයෙන් පරාමසීනය නො කෙරෙයි. එය පරාමසීනය නො කරන්නා වූ ඔහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (ප්‍රච ඇති තැන් පතපතා අන්‍යතීඨීකයෝ නානාදූෂටිගතනයට පිවිසෙත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ චේදනාවත්තේ උපත ද නැස්ම ද රසය ද දෙය ද නික්මුම ද ඇති සැටි දැන උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

51. මහණෙනි, තථාගත බුදුරජ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට පවසා නම්, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ඉණ කියන්නට තැන් කරන්නෝ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන කියන්නෝ නම්, මේ වනාහි ගැඹුරු වූ දුර්දැසි වූ දුරනුබෝධ වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවර වූ සිසුම් වූ පණ්ඩිතවේදනීය වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

52. මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ලොව කෙළවරක් ඇති- නැතිබව පිළිබඳ උපදවා ගත් දූෂටි ඇත්තෝ, කරුණු සතරෙකින් ලොවෙහි අත්තය හෝ අන්තය පණවත්. ඒ හටත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ අන්‍යානන්තකවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලොවැ අන්‍යානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් උත්සාහය නිසා විශ්‍යීය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා අප්‍රමාදය නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අන්ත- සංඥී වූ වෙසේ නම්, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අන්තවත් ය, භාත්පසින් ම වට ය.* ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම් වනාහි උත්සාහය නිසා ... යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අත්තසංඥී ව වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබීම. මේ කරුණින් මෙලොව යම්සේ අත්තවත් ද, භාත්පසින් වට ද, එසේ මෙය මම් දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ අන්‍යා- නන්තිකදූෂටි ඇත්තෝ ලොවෙහි අන්‍යානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ පළමු වන කාරණය යි.

*. පරිවට්‍ම (පරිවර්ත්මත්)=වටින් ම මාසය ඇත්තේ යනු පද්‍යම යි. එයින් ‘සසීමය, වට ය’ යන අදහස ලැබේ.

53. දුතියෙ ව ගොනො සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පබ්බතමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යථාසමාසිතෙ විතො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති. සො එවමාහ: “අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමො’ති, යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණො එවමාහංසු: අනව්‍යා අයං ලොකො පරිට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා, අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමො. තං කිස්ස හෙදු ? අහං හි ආතප්පමනාය -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යථාසමාසිතෙ විතො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි. ඉමිනාමහං එතං ජානාමි යථා අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමො’ති.”

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානානිකා අනානානං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

54. තතියෙ ව ගොනො සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ආතප්පමනාය පබ්බතමනාය අනුයොගමනාය අප්පමාදමනාය සමමාමනසිකාරමනාය තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසති, යථාසමාසිතෙ විතො උඤ්ඤාමො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරති තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. සො එවමාහ: “අනව්‍යා ව අයං ලොකො අනොනො ව. යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණො එවමාහංසු: ‘අනව්‍යා අයං ලොකො පරිට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ’පි තෙ සමණ්‍යාගමණො එවමාහංසු: ‘අනොනො අයං ලොකො අපරිට්ඨමො’ති, තෙසමිධි මුසා. අනව්‍යා ව අයං ලොකො අනොනො ව. තං කිස්ස හෙදු ? අහං හි ආතප්පමනාය -පෙ- තථාරූපං වෙතොසමාධිං චුසාමි යථා සමාසිතෙ විතො උඤ්ඤාමො අනන්තසඤ්ඤී ලොකස්මිං විහරාමි තීරියං අනන්තසඤ්ඤී. ඉමිනාමිහං එතං ජානාමි: යථා අනව්‍යා ව අයං ලොකො අනොනො” වාතී.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ථානං යං ආගමම යං ආරබ්බ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනානානිකා අනානානං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති.

55. චතුත්තෙ ව ගොනො සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරබ්බ අනානානිකා අනානානං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති ?

53. දෙවෙනි කරුණෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක ඵල්බෑ අත්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලොවෙහි අත්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් (ධ්‍යානයෙකින්) සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අත්තානසංඤී වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් උපදවයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව අත්තාන ය, අපරියන්ත ය. යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් ‘මේ ලෝකය කෙළවරක් ඇත්තේ ය. භාන්තසින් වට යැ’ යි මෙසේ කිහු ද, ඔවුන්ගේ කීම් බොරු ය. මේ ලෝකය අත්තාන ය, අපරියන්ත ය. කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහය නිසා... යම් සමාධියෙකින් සිත මනා වෑ පිහිටි කල්හි ලොවෙහි අත්තානසංඤී වෑ වෙසෙමි ද, එබඳු වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ අත්තාන ද අපරිත්ත ද, මම මේ කාරණයෙන් මෙය එසේ දනිමි” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අත්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ අත්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

54. මහණෙනි, තෙවෙනි කරුණෙහි ද - මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අත්තානන්තිකදූපි ඇත්තෝ ලොවෑ අත්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උත්සාහය නිසා චිරිය නිසා පුනපුනා වැර වැඩුම් නිසා නොපමාව නිසා නුවණ නිසා, යම් සමාධියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි, ‘ලොවෙහි උභින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ’ යි සංඥ ඇති වෑ, එහෙත් ‘ලොවෙහි සරසින් කෙළවරක් නැතැ’ යි යන සංඥ ඇති වෑ වෙසේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි. හේ මෙසේ කියයි: “මේ ලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ද කෙළවරක් නැත්තේ ද වේ. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් ‘මෙලොව කෙළවරක් ඇත්තේ ය, වට යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණුකෙනෙක් වතාහි ‘මේ ලොව කෙළවරක් නැත්තේ ය. සීමාවක් නැත්තේ යැ’ යි කිහු ද, ඔවුන්ගේ වචන ද හිස් ය. මේ ලොව අත්තවත් ද අත්තන්ත ද වේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මම වතාහි උත්සාහ වඩා, චිරිය වඩා... යම් සමාධියෙකින් සිත සමාහිත කල්හි ලොවෙහි උභින් යටින් කෙළවරක් ඇතැ යි ද සරසින් කෙළවරක් නැතැ යි ද යන සංඥ ඇති වෑ වෙසෙමි ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලැබිමි. ලෝකය යම් සේ කෙළවරක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද, මේ කරුණින් එසේ මෙය මම දනිමි.” යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමෙක ඵල්බෑ ඇතැම් මහණබමුණෝ අත්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත් ද, මේ ඒ තෙවෙනි කාරණය යි.

55. සිවුවන කාරණයෙහි ද - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අත්තානන්තිකදූපි ගත්තෝ ලොවේ අත්තානන්තය පණවත් ද? යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්ඛි හොති විමංසී. සො තක්ඛපරියාතනං විමංසානුවරිතං සයම්පටිගාතං එවමාහ: “තෙවායං ලොකො අනතවා න පතානන්තො. යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමාහංසු: ‘අනතවා අයං ලොකො පරිවට්ඨමො’ති, තෙසං මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමාහංසු: ‘අනන්තො අයං ලොකො අපරියන්තො’ති, තෙසම්පි මුසා. යෙ‘පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණො එවමාහංසු: ‘අනතවා ච අයං ලොකො අනන්තො වා’ති තෙසම්පි මුසා. තෙවායං ලොකො අනතවා න පතානන්තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්ථං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙන්නි.

56. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණො අනතානන්තිකා
අනතානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙන්නි චතුහි වජ්ජිති. යෙ හි කෙච්ඡි
භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අනතානන්තිකා අනතානන්තං ලොකස්ස
පඤ්ඤාපෙන්නි, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව චතුහි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත.
නස්සි ඉතො බහිඤ්ඤා.

57. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා
එවං ගතිනා එවං පරාමිට්ඨා එවංගතිකා භවස්සන්ති එවං අභිසම්පරායා”ති.
තඤ්ච තථාගතො පජානාති, තතොච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච
පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාච නිබ්බුති
විදිතා. ථෙදිතානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවිඤ්ච
නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතො අනුපාදා විමුක්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

58. ඉමෙ බො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුබ්බොධා
සන්තා පණ්ණිකා අතක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ණිකවෙදනීයා යෙ තථාගතො
සයං අභිඤ්ඤා සවජිකත්වා පථෙදෙති, යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූචං වණණං
සම්මා වදම්මානා වදෙයස්සං.

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක කරන්නේ වෙයි, විමසන්නේ වෙයි. හේ ඒ ඒ කරුණින් තර්ක කළ, විමැසුම්කූලව පමණින් ම මෑත ගන්නා ලද සිය වැටැහීම මෙසේ පවසයි: “මේ ලොව අන්තයක් (කෙළවරක්) ඇත්තේත් නො වෙයි. අන්තයක් නැත්තේත් නො වෙයි. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අත්තවත් ය, වට යැ’ යි කියත් නම්, ඔවුන්ගේ වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තයක් නැත්තේ යැ යි, කොණක් නැත්තේ යැ’ යි කීහු නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. යම් මහණබමුණකෙනෙක් ‘මේ ලොව අන්තවත් ද වේ, අන්තය ද වේ’ යැ යි කියත් නම්, ඔවුන්ගේ ද වචන හිස් ය. මේ ලොව අන්තයක් ඇත්තේත් නො වේ ම ය. අන්තයක් නැත්තේත් නො වේ ම ය” යනුයි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැඹ ඇතැම් මහණබමුණෝ අත්තානන්තික වූවෝ ලොවේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, මේ ඒ සිවුවන කාරණය යි.

56. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අත්තානන්තික දූෂටී ගත්තෝ මේ සතර කරුණින් ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අත්තානන්තික දූෂටී ගත්තෝ ලෝකයේ අත්තානන්තය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කී සතර කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්කී කරුණක් එයට නැත.

57. මහණෙනි, “මේ දූෂටීහු හෝ දූෂටීකාරණයෝ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරාමාණු වූවෝ මේබදු නිරයාදිවිපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මේබදු වූ පරලොභී ඇතියෝ වන්නාහ” යි තථාගත තෙමේ ඒ මේ සතර දූෂටීගතය ම නත් අයුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී. එයින් මත්තෙහි වූ (සීල සමාධි ප්‍රඥ විමුක්ති විමුක්තිඥානදර්ශන යථිඥානාදන යන මේ) සියල්ලන් දනී. එය දන්නේ, ‘මෙය මම් දනිමි’ යි තාමණා දූෂටී මාන වශයෙන් ඒ දැනීම පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නොකරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් ම තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (මෙහි සුව පත් වමු යි, අසෝ තැන සුව පත් වමු යි සිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොටුවෝ නානා විබදූෂටී-ගහනයට වදිත් ද,) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද තික්මීම ද තත් වූ පරිදි දූත උපාදාන රහිත වූ මිදුණේ වෙයි.

58. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් පරෝපදේශ රහිත වූ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ, ගැඹුරු වූ සමීඥ බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දක්ක හැකි වූ සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තර්කයෙන් බැස ගත නො හැකි වූ සිසුම් වූ ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ යි.

59. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගමණං අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති. තෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරඛ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං වතුති වතුති ?

60. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යඤ්චව ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස මුසා. යං මමස්ස මුසා, සො මමස්ස විසානො, යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

ඉති සො මුසාවාදහයා මුසාවාදපරිජේඛුච්ඡා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පනිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත්ත තත්ත පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං: “එවිම්පි මෙ නො. තථා’ති’පි මෙ නො. අඤ්ඤාපා’ති’පි මෙ නො. නො’ති’පි මෙ නො. නො නො’ති’පි මෙ නො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පට්ඨමං ධාතං යං ආගමම යං ආරඛ්ඤ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණො අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං.

61. දුතියෙ ව ගොනෙතා සමණ්‍යාගමණං කිමාගමම කිමාරඛ්ඤා අමරාවිකේධපිකා තත්ත තත්ත පඤ්ඤං පුට්ඨං සමානා වාචාවිකේධපං ආපඤ්ඤානි අමරාවිකේධපං ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති යථා-භුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස එවං භොති: “අහං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අභ්‍යඤ්චව ඛො පත ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්ප-ජානෙනා, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනා, ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, තත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා. යත්ත මෙ අස්ස ජ්ඤෙ වා රාගො වා දෙසො වා පටිඝො වා, තං මමස්ස උපාදානං. යං මමස්ස උපාදානං, සො මමස්ස විසානො. යො මමස්ස විසානො, සො මමස්ස අනතරායො” ති.

59. මහණෙනි, අමරපික්ෂේපක වූ සමහර මහණබමුණුකෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්සු සතරෙකින් වාග්වික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත්. ඒ හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ තත්ති ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වස්සු සතරෙකින් වාග්වික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

60. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ‘මේ කුසලා’ යි ඇති සැටි නො දනී. ‘මේ අකුසලා’ යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට “මේ කුසලා’ යි මම ඇතිසැටි නො දනිමි, ‘මේ අකුසලා’ යි ඇතිසැටි නො දනිමි. මම වනාහි ‘මේ කුසලා’ යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, ‘මේ අකුසලා’ යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි, ‘මේ කුසලා’ යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, ‘මේ අකුසලා’ යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, ඒ පැවැසුමෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දොෂයෙක් හෝ පටහැණිබවක් හෝ වන්නේ ය. යම් කරුණෙකි මට ඡන්දය හෝ රුගය හෝ දොෂය හෝ පටහැණිබව හෝ වන්නේ නම්, ඒ මගේ ප්‍රකාශය බොරුවෙක් වන්නේ ය. මගේ යම් ප්‍රකාශයෙක් බොරු වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවිඵල මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ යැ” යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

මෙසේ හෙතෙම මුසාවාදයට බියෙන්, මුසාවාදයට පිළිකුලෙන්, ‘මෙය කුසලා’ යි නො ම පවසයි. ‘මෙය අකුසලා’ යි නො ද පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම “මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත, ඒ දෙකින් ම අන් පරිද්දෙකින් පිළිගැන්මක් මට නැත. ‘නො පිළිගනිමි’ යි කියා එකෙකුත් මට නැත. ‘නො ම නො පිළිගනිමි’ යි කියා එකෙකුත් මට නැතැ” යි වාග්වික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණේ.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් ඇරැබූ ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙන්නාහු නම්, මේ ඒ පලමු කරුණ යි.

61. මහණෙනි, දෙවෙනි කරුණෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ අමරපික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ‘මේ කුසල් යැ’ යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. ‘මේ අකුසල් යැ’ යි ඇති සැටි නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “මම වනාහි ‘මේ කුසල් යැ’ යි ඇති සැටියෙන් නොදනිමි. ‘මේ අකුසල් යැ’ යි ඇති සැටියෙන් නො දනිමි. ‘මේ කුසලා’ යි ඇති සැටියෙන් නො දන්නෙමි ‘මේ කුසලා’ යි පැවැසුයෙමි නම්, ‘මේ අකුසලා’ යි ඇති සැටි නො දන්නෙමි ‘මේ අකුසලා’ යි පැවැසුයෙමි නම්, එ කරුණෙහි මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දොෂයෙක් හෝ ප්‍රතිශයෙක් හෝ විශ්‍ය සැකයක් ය. යමෙක දී මට ඡන්දයෙක් හෝ රුගයෙක් හෝ දොෂයෙක් හෝ ප්‍රතිශයෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය මට උපාදානයක් වන්නේ ය. යමෙක් මට උපාදානයක් වන්නේ නම්, එය මට දුකෙක් වන්නේ ය. මට යම් දුකෙක් වන්නේ නම්, එය මට සවිඵල මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය” යනු යි.

ඉති, සො උපාදානහයා උපාදානපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “එවමපි මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤාථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො. තො තො’ති’පි මෙ තො” ති.

ඉදං භික්ඛවෙ උත්තං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

62. තතියෙ ව භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමම කිමාරබ්භ
අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං. ආපජ්ජනති
අමරාවිකේඛිතං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙචා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානාති. ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස
එවං තොති: “අතං ඛො ඉදං කුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. ඉදං
අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානාමි. අතඤ්ඤෙව ඛො උත ඉදං කුසලනති
යථාභුතං තප්පජානෙනො, ඉදං අකුසලනති යථාභුතං තප්පජානෙනො,
ඉදං කුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, ඉදං අකුසලනති වා ව්‍යාකරෙය්‍යං, සනති
හි ඛො උත සමණබ්‍රාහ්මණා පණ්ඩිතා නිපුණා කතපරප්පවාදා වාලවෙධිරූපා
වොභිඤ්ඤා මඤ්ඤා වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති, තෙ මං තත්
සමනුසුඤ්ඤය්‍යං සමනුගාතෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං. යෙ මං තත් සමනු-
සුඤ්ඤය්‍යං සමනුගාතෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං, තෙසාං න සම්පාදෙය්‍යං.
යෙසාං න සම්පාදෙය්‍යං, සො මමස්ස විභාතො. යො මමස්ස විභාතො,
සො මමස්ස අනතරායො”ති.

ඉති සො අනුසොගහතො අනුසොගපරිජේග්‍රවර්තා නෙවිදං කුසලනති
ව්‍යාකරොති. න පතිදං අකුසලනති ව්‍යාකරොති. තත් තත් පඤ්ඤාං
පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං ආපජ්ජති අමරාවිකේඛිතං: “එවමපි
මෙ තො. තථා’ති’පි මෙ තො. අඤ්ඤාථා’ති’පි මෙ තො. තො’ති’පි මෙ තො.
තො තො’ති’පි මෙ තො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ තතියං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේඛිතං තත් තත් පඤ්ඤාං පුට්ඨං සමානො වාචාවිකේඛිතං
ආපජ්ජනති අමරාවිකේඛිතං.

මෙසේ හෙ තෙම උපාදානය කෙරෙන් බියෙන්, උපාදානය කෙරෙන් පිළිකුලින් 'මෙය කුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. 'මෙය අකුසලා' යි කියා හෝ නො පවසයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මෙසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. එසේත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. අන් සැටියෙකිනුත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැතැ' යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැත. 'එසේ නැත්තේත් නොවේ' යා යි කියාත් මගේ පිළිගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කාරණය යි.

62. මහණෙනි, තෙවෙනි කාරණයෙහිත් - භවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ 'මේ කුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. 'මේ අකුසලා' යි ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: "මම වතාහි මේ කුසලා යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දනිමි. මම ද 'මේ කුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ අකුසලා' යි තත් වූ පරිදි නො දන්නෙමි, 'මේ කුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ පවසන්නෙමි නම්, නුවණැති සිසුමි බුද්ධි ඇති මෙරමා හා කළ වාද ඇති අස්ලොමක් ඊයෙන් විද පළා ලන දුනුවාවන් බදු වූ, තමන්ගේ තීයුණු නුවණින් අනුන්ගේ ලබ්ධීන් බිඳ ලත්තවුන් බදු වූ යම් කෙනෙක් හැසිරෙත් ද, එසේ වූ මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත්හ, ඔහු ඒ කුසලාකුසලයෙහි මගේ ලබ්ධිය මා අතින් විචාරන්නාහ. 'කවර කරුණකින් මේ අභිය ගනී ද?' යි කරුණු විචාරන්නාහ. මා කරුණු කී කල්හි එහි දෙස් දක්වා තථ්‍යය කරන්නාහ. මම ඔවුනට කරුණු දක්වා මගේ මතය සනුට කොට කියන්නට සමත් නො වෙමි. යම් කෙනෙක්නට කරුණු දක්වා සමතසථාපනය කරන්නට මම සමත් නො වෙමි ද, එය මට පිඩාවෙක. මට යම් පිඩාවෙක් වේ ද, එය මට සමී මෝක්ෂ දෙකට බාධක වන්නේ ය" යනු යි. මෙසේ හෙතෙම ප්‍රශ්න කරනුට බියෙන්, ප්‍රශ්න කළ හොත් උත්තර දීමට බැර වෙතැ' යි උප්පායෙන්, 'මේ කුසලා' යි සෘජු වෑ (ඉදුරු) නො ම කියයි. 'මේ අකුසලා' යි කියා හෝ සෘජු ව නො කියයි. ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, "මගේ මෙසේත් ගැන්මක් නැත. මගේ එසේත් ගැන්මක් නැත. අන් පරිද්දෙකිනුත් මගේ ගැන්මක් නැත. 'නැතැ' යි කියා මගේ ගැන්මක් ද නැත. 'එසේ නැත්තේත් නැතැ' යි කියාත් මගේ ගැන්මක් නැතැ" යි වාග්වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත්.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමෙක එල්බෑ අමර්ශික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්-වික්ෂේපයට අමර්ශික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ තුන්වන කාරණය යි.

63. වතුනේ. ව හොනො සමණබ්‍රාහ්මණා කිමාගමෙ කිමාරබ්‍රා
අමරාවිකේසිකා තත් තත් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේසිකා
ආපඤ්ඤා අමරාවිකේසිකා ?

ඉධ භික්ඛව ඵකත්ථා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මිඤ්ඤ හොති
මොවුහො. භො මජ්ඣකා මොවුහකා තත් තත් පඤ්ඤා පුට්ඨා
සමානො වාචාවිකේසිකා ආපඤ්ඤා අමරාවිකේසිකා: “අනි පරො ලොකොති
ඉති වෙ මං පුට්ඨසි, අනි පරො ලොකොති ඉති වෙ මෙ අස්ස, අනි
පරො ලොකොති ඉති තෙ නං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ තො.
තථාතිපි මෙ තො. අඤ්ඤාථාතිපි මෙ තො. තොතිපි මෙ තො.
තො තොතිපි මෙ තො. තනි පරො ලොකොති ? -පෙ- අනි ව තනි ව
පරො ලොකො ? -පෙ- අනි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අනි ව තනි ව
සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- තෙවනි න තනි සත්තා ඔපපාතිකා ? -පෙ- අනි
සුකට්ඨකකවානං කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- තනි සුකට්ඨකකවානං
කම්මානං ඵලං විපාකො ? -පෙ- අනි ව තනි ව සුකට්ඨකකවානං කම්මානං
ඵලං විපාකො ? -පෙ- තෙවනි න තනි සුකට්ඨකකවානං කම්මානං
ඵලං විපාකො ? -පෙ- හොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- න හොති තථාගතො
පරමමරණො ? -පෙ- හොති ව න හොති තථාගතො පරමමරණො ? -පෙ- තෙව
හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො ති ? ඉති වෙ මං පුට්ඨසි
“තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති ඉති වෙ මෙ
අස්ස, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති ඉති තෙ නං
ව්‍යාකරෙය්‍යං. ඵවමපි මෙ තො. තථාතිපි මෙ තො. අඤ්ඤාථාතිපි මෙ
තො. තොතිපි මෙ තො. තො තොතිපි මෙ තො.”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ වතුනං ධානං යං ආගමං යං ආරබ්භ ඵකෙ සමණ-
බ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේසිකා තත් තත් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේසිකා
ආපඤ්ඤා අමරාවිකේසිකා.

64. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරාවිකේසිකා
තත් තත් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේසිකා ආපඤ්ඤා අමරා-
විකේසිකා වතුනි වතුනි. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා
අමරාවිකේසිකා තත් තත් පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේසිකා
ආපඤ්ඤා අමරාවිකේසිකා, සත්ථෙ තෙ ඉමෙතෙව වතුනි වතුනි, ඵතෙසං
වා අඤ්ඤාතරත, තනි ඉතො බිහිථා,

63. සතර වැන්නෙහි ද - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කීමක එල්බූ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අමරවික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මද නුවණැත්තේ වෙයි, බොහෝ සේ මූර්ඛ වෙයි. හේ නුවණ මද බැවින්, බොහෝ සේ මූර්ඛ බැවින්, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම, වාග් වික්ෂේපයට අපරිසන්ධි වික්ෂේපයට පැමිණෙයි ඒ මෙසේ ය: 'පරලොවෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ මා අතින් විචාරයි නම්, 'පරලොවෙක් ඇතැ' යි මෙසේ මට හැඟීමක් වී නම්, 'පරලොවෙක් ඇතැ' යි මෙසේ එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් 'මට මෙසේත් හැඟීමක් නැත. අන් පරිද්දෙකුත් හැඟීමක් නැත. මට හැඟීමක් නැත්තේත් නොවෙයි, මට හැඟීමක් නැති නොවන්නේත් නොවෙයි. 'පර ලොවක් තැද්ද?' යි විචාරයි නම්... 'පර ලොවෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්... 'පරලොවෙක් නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්... උපපාදක (=මැරී උපදනා) සත්ත්වයෝ ඇත්තෝ ද?' යි විචාරයි නම්.. 'උපපාදක සත්ත්වයෝ නැත්තෝ ද?' යි ... උපපාදක සත්ත්වයෝ ඇත්තෝත් නැත්තෝත් වෙත් ද?' යි... උපපාදක සත්ත්වයෝ නො ම ඇත්තෝත් නො ම නැත්තෝත් වෙද් ද?' යි... සුකාතදුෂ්කාතකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?' යි... සුකාතදුෂ්කාතකම්මයන්ගේ ඵල විපාක තැද්ද?' යි... සුකාතදුෂ්කාතකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද? යි... සුකාතදුෂ්කාතකම්මයන්ගේ ඵල විපාක නො ම ඇත්තේත් නො ම නැත්තේත් වේ ද?' යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු වන්නේ ද?' යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වන්නේ ද? යි... සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ ද?' යි විචාරයි නම්, 'සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි මට හැඟීමක් වේ නම්, 'සත්ත්ව තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ යැ' යි එය තට විසඳන්නෙමි. එහෙත් මෙසේ මට හැඟීමක් නැත. එසේත් මට හැඟීමක් නැත. අන් ලෙසෙකිනුත් මට හැඟීමක් නැත. එසේ නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත. නැත්තේ ම නැතැ යි කියාත් මට හැඟීමක් නැත" යනු යි.

මහණෙනි, යමක් නිසා යමක් අර්බුද ඇතැම් මහණබමුණෝ අමරවික්ෂේපක වූහ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ධි වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, මේ ඒ සතර වන කාරණය යි.

64. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම මේ සතර වස්තූයෙන් වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ධි වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් හෝ අමරවික්ෂේපක වූවෝ, ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලද්දේ ම වාග්වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, අපරිසන්ධි වික්ෂේපයට පැමිණෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සතරින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවකින් හෝ වාග්වික්ෂේපයට අපරිසන්ධි වික්ෂේපයට පැමිණෙත්. මෙයින් පිටතේ වස්තුවෙක් ඔවුන්ට නැත.

65. තදිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: “ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ගහිනා එවං පරාමිට්ඨා එවංගතීකා හවිසානති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරිමසති. අපරාමසතො චස්ස පච්චතනං යෙව නිබ්බුති විදිතා. ථෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්තගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච අදිනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදා විමුක්තතා භික්ඛවෙ තථාගතො.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතක්ඛාවචරා නිපුණා පණ්ණිතථෙදනීයා ගෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරීකඤ්චා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතං චණ්ණං සම්මා චදමානා චදෙයස්සං.

66. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණායමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති. දථිති චද්ද්ඨි. තෙ ච නොතොනා සමණ්ණායමණා කිම්භවම කිමාරබ්භ අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති දථිති චද්ද්ඨි ?

සනති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාසත්තා නාම දෙවා. සඤ්ඤාපාදා ච පත තෙ දෙවා තමා කායා චචන්ති. ථානං ඛො පතෙනං භික්ඛවෙ විජ්ජති යං අඤ්ඤාතරො සතොතා තමා කායා චචිතා ඉත්තතං ආගච්ජති. ඉත්තතං ආගතො සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජතො සමානො ආතපමනියා පඨානමනියා අනුයොගමනියා අපමාදමනියා සමාමනසිකාරමනියා තපාරූපං ථෙතොසමාසිං චුසති, යථාසමාසිතෙ විතෙත සඤ්ඤාපාදං අනුස්සරති තතො පරං නානුස්සරති. සො එවමාන: “අභිච්චසමුප්පනනා අත්තා ච ලොකො ච. තං කිස්ස ගෙතු ? අහං හි පුබ්බෙ නානොසිං. සොමහි එතරහි අනුඤ්ඤා සන්තතතාය¹ පරිණතො”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ පටිමං ථානං යං ආගමිම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ්ණායමණා අභිච්චසමුප්පනතිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙතති.

1. සත්තතතාය, සත්ථි.

65. මහණෙනි, ‘මේ දූෂිතයාගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණු වූවේ, මෙබඳු විපාකයක් ඇත්තේ වන්නාහ, මේ බඳු පරලොචි ඇතියෝ වන්නාහ’ යි තථාගත තෙමේ ඒ කාරණය දනී. තථාගත තෙමේ එය ද එයින් මත්තෙහි දෑ ද දනී. එහෙත් ඒ දැන්ම ‘මම මෙය දනිමි’ යි තාමණාචාතදූෂිත වශයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එසේ පරමර්ශනය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ නැති වූ (තමා විසින් ම) තමාගේ කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ වෙයි. (‘මෙහි සුව පත් වම්හ’ යි ‘අසෝ තැනැ සුව පත් වම්හ’ යි හිතමින් යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොවුමෝ නානාවිධ දූෂිතභවයට වදිත් ද.) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනාවන්ගේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඤාදය ද ආදීතවය ද නික්මීම ද තතු වූ පරිදි දැන ඡන්දරාගය දුරු වූ බැවින් උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වෙයි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙතෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරේ නම්, යම් ධර්ම කෙතෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියන්නට තැත් කරන්නෝ කියන්නාහු නම්, මේ - ගැඹුරු වූ, සජ්ඣ බුදු කෙතෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සත් විසින් නො දක්කැ හැකි වූ, එ හෙයින් ම සෙස්සත් විසින් අවබෝධ කර නො හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තර්කයෙන් බැස ගත නොහැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රාඥයන් විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

66. මහණෙනි, අභිච්ඡක්‍රියානා දූෂිත ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇත්තාහ. ඔහු ආත්මය ද ලෝකය ද අකාරණෝත්පත්ත කොට (හේතු ප්‍රත්‍යය නැති ව උපන්නවුන් කොට) කරුණු දෙකෙකින් පණවත්. ඒ ගවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් අරඹූ අභිච්ඡක්‍රියානාවාද ඇත්තෝ දෙ කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට (ඉන්ම පහල වුවත් කොට) පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, අසංඥසත්ති නම් දෙව් කෙතෙක් ඇත්ත. ඒ දෙවියෝ අත් සංඥා භවයෙක ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන් පහල විමෙන් ම ඒ බ්‍රහ්ම-නිකායයෙන් ව්‍යුහ වෙත්. ‘එක්තරා සත්තියෙක් ඒ බ්‍රහ්මනිකායයෙන් සැව මේ මිනිසත් බවට පැමිණේ. හේ මේ මිනිසත්බවට ආශේ ම හිතියෙයින් නික්මැ පැවිදි බිම් වදි. හිතියෙයින් පැවිදිබිමට වන්නේ ම උත්සාහය නිසා විර්තය නිසා පුතපුතා වැර වැඩුම් නිසා සිහිය නිසා සමාභිමනාකාරය නිසා යම් සමාභියෙකින් සිත මොනොවට පිහිටි කල්හි ඒ ප්‍රතිසංකීර්ණයෙන් උත්පත්තිය සිහි කෙරේ ද, එයින් යට සිහි නො කෙරේ ද, එසේ වූ විත්තසමාධියක් ලබයි’ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය. (මෙය සිදු වන දෑයෙකි.) හෙ තෙමේ “ලෝකය ද ආත්මය ද කාරණ රහිත ව (ඉන්ම) පහල වී ය. ඒ එසේ මා කියනුයේ කවර හෙයින්? යත්: මම් චිත්තාහි පෙරු නො වීම්. ඒ මම් පෙරු නො ඇති වී දුන් ඇති බවට පිරිනැමුණෙමි” යි මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරඹූ අභිච්ඡක්‍රියානාවාද ඇත්තෝ ආත්මයත් ලෝකයත් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ පලමුවන කාරණය යි.

67. දුතියෙ ච භොනෙනා සමණ්‍යාගමිණා කිමාගමම කිමාරබ්‍භ අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තක්කි භොති විමංසි. සො තක්කපරියාගතං විමංසානුවර්තං සයමපටිනාතං එවමාහ: “අභිච්චසමුප්පනෙනා අත්තා ච ලොකො වා”ති.

ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං ධාතං යං ආගමම යං ආරබ්භ එකෙ සමණ-බ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි.

68. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි ද්විතී වජ්චති.

යෙ හි ඤෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අභිච්චසමුප්පනනිකා අභිච්චසමුප්පනනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ද්විතී වජ්චති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නත්ති ඉතො බහිඤ්ඤා.

69. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ-* යෙ හි තථාගතස්ස යථාභූචං වණණං සමමා වදමානා වදෙය්‍යං.

70. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති අවචාරසති වජ්චති. යෙ හි ඤෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකවිහිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව අවචාරසති වජ්චති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නත්ති ඉතො බහිඤ්ඤා.

71. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිධානා එවං ගතිතා එවං පරමධානං එවංගතිකා ගට්ඨස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති. තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජාතතං න පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තාඤ්ඤාච නිබ්බුත්ති විදිතා. වෙද-නාතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

* 65 ඡේද්‍ය ඔලොකෙතසබ්බා.

67. දෙවෙනි කරුණෙහි - හවත් මහණබමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබෑ අභිව්‍යාසමුප්පන්න දූෂි ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ තර්ක විතර්ක කරන්නේ වෙයි. අයෝනිසෝමනස්කාරයෙන් විමසන්නේ වෙයි. හේ තර්ක කොට ගන්නා ලද, නොනුවණින් විමසා ගැන්ම අනුවැ පැවැති, 'ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත ය' යන තමා හි හුදු වැටැලීම මෙසේ කියයි.

මහණෙනි, ඇතැම් මහණබමුණෝ යමක් නිසා යමක් ඇරැබෑ අභිව්‍යාසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, මේ ඒ දෙවෙනි කරුණෙහි යි.

68. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අභිව්‍යාසමුප්පන්නවාද ඇත්තෝ මේ දෙකරුණින් ම ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිව්‍යාසමුප්පන්න වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අකාරණෝත්පත්ත කොට පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙකරුණින් ම හෝ මොවුන්ගෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ පණවත්. මේ දෙකින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

69. මහණෙනි, 'මේ දූෂිත (හෝ මේ දූෂිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ මෙබඳු නිරයාදි විපාකගති ඇත්තෝ වන්නාහ. මෙබඳු වූ පරලොභි ඇතියෝ වන්නාහ' යි තථාගත තෙමේ මේ දෙවැදූරැම් දූෂිගතය ම නත් අසුරින් දනී. තථාගත තෙමේ එය ද දනී... තථාගත බුදුහුගේ භූණ ඇති සැටියෙන් කියන්නට තැත්-කරන්නෝ යමෙකින් කියන්නෝ නම්... ඒ බමියෝ වනාහි මොහු වෙති.

70. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ පුළුන්තකල්පික වූවෝ, පුළුන්තය අනු වැ පහළ කැරැ ගත් දූෂි ඇත්තෝ මේ කරුණු අටළොසින් පුළුන්තය ඇරැබෑ අනේකප්‍රකාර දූෂිප්‍රකාශක වචන (දර්ශනවාද ගහවන වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ යම් බමුණු කෙනෙක් හෝ පුළුන්තකල්පික වූවෝ, පුළුන්තය අනු වැ පහළ කොට ගත් දූෂි ඇත්තෝ පුළුන්තය ඇරැබෑ අනේකප්‍රකාර දූෂිප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු අටළොසින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ කියන්නාහ. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

71. මහණෙනි, "මේ දූෂිත (හෝ දූෂිකාරණයෝ) මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මෙසේ පරමාණව වූවෝ, මෙබඳු නිරයාදි විපාකගති ඇතියෝ වන්නාහ, මෙබඳු පරලොභි ඇතියෝ වන්නාහ" යි මේ අටොළොස් දූෂිගතය ම තථාගත තෙමේ දන්නේ ය. තථාගත තෙමේ එයත් දනී. එයින් මත්තෙහි වූ සියල්ලත් දනී. ඒ දැන්ම නෘෂණා දූෂි වශයෙන් පරමර්ශනය නො කෙරෙයි. එය පරමර්ශනය නො කරන ඒ තථාගත බුදුහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ (තමා විසින් ම) කෙලෙසුන්ගේ නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (යම් සැප වේදනාවන්හි ඇලුණු අත්තොවූවෝ තත් වැදූරැම් දූෂිගහනයට වදිත් නම්) තථාගත තෙමේ ඒ වේදනා-වන්නේ උත්පත්තිය ද විනාශය ද ආඝාදය ද ආදීනවය ද තික්මිම ද තත් වූ පරිදි දැන උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ වේ.

ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ඛම්මා ගම්මිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පණීතා අතස්සාවචරා නිපුණා පණ්ණිතවෙදනීයා යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා පච්චෙදෙති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභාවිං විණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යුං.

72. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම් කිම්මාරබ්භ අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්චිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති වතුචත්තාරීසාය වජ්ඣති?

73. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්‍යාගම්ණා උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤිවාදා උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති. තෙ ච භොජනො සමණ්‍යාගම්ණා කිම්මාගම් කිම්මාරබ්භ උඤ්චිමාසාතනිකා සඤ්ඤිවාදා උඤ්චිමාසාතනා සඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤපෙනති සොලසති වජ්ඣති?

රූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤිති නං පඤ්ඤපෙනති. අරූපි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤිති නං පඤ්ඤපෙනති. රූපි ච අරූපි ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙව රූපි නාරූපි අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අනන්තවා අත්තා හොති -පෙ-. අන්තවා ච අනන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. තෙවන්තවා¹ නානන්තවා ච අත්තා හොති -පෙ-. එකත්තසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ-. නානත්තසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ-. පරිත්තසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ-. අප්පමාණසඤ්ඤි අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තසුඛි අත්තා හොති -පෙ-. එකන්තදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. සුඛදුක්ඛි අත්තා හොති -පෙ-. අදුක්ඛමසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරම්මරණං සඤ්ඤිති නං පඤ්ඤපෙනති.

1. තෙවන්තවා ච. කසථි.

මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙකුත් තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට පවසා නම්, යම් ධර්ම කෙනෙකුත් කරුණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ශුණ කියන්නට තත්තන්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ-ගැඹුරු වූ, සම්මුත බුදු කෙනෙකුත් විසින් ම විනා සෙස්සවුන් විසින් නො දැක්කා හැකි වූ, සෙස්සවුන් විසින් අවබෝධ නො කට හැකි වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකීයෙන් බැසා ගත නො හැකි වූ, සියුම් වූ, ප්‍රායෝගික විසින් ම දත හැකි වූ ඒ ධර්මයෝ ය.

72. මහණෙනි, අපරාත්තකල්පික වූ, අනාගත සකකිපරම්පරාව තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි වශයෙන් වරදවා කල්පනා කොට ගත්, ඒ අනාගත සකත්ථපරම්පරා කොටස අනුවා පහළ කොට ගත් දෘෂ්ටි ඇති, ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු අනාගත සකකිපරම්පරා කොටස ඇරැඹූ කරුණු සුසාලිසෙකින් නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටිප්‍රකාශක වචන කියත්. ඒ හවත් මහණවලුණෝත් කුමක් නිසා කිමෙකැ ඵල්ලැ අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තය අනුවා ගිය දෘෂ්ටි ඇත්තෝ සුසාලිස කරුණෙකින් අපරාත්තය ඇරැඹූ නොයෙක් වැදෑරුම් දෘෂ්ටි-ප්‍රකාශක වචන කියත් ද? යත්:

73. මහණෙනි, උභයාසාදනනික වූ ('මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ'යි කියන) 'ඒ ආත්මය සංඥ ඇත්තෙකැ'යි දෘෂ්ටි ගත් ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු මරණින් මත්තෙහි වූ ආත්මය සංඥ ඇත්තක් වූ කොට කරුණු සොලොසෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණවලුණෝත් කුමක් නිසා කුමක් ඇරැඹූ 'මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥ යැ' යි දෘෂ්ටි ඇත්තෝ වස්තු සොලොසෙකින් මරණින් මත්තෙහි ආත්මය සංඥවත් කොට පණවත් ද? යත්:

කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තේ යැ' යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපවත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ඇත්තෙකැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය රූපිත් වේ, අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය රූපයක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, රූපයක් තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (ඵය පැතිරු ඇති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් ඇත්තෙක, ඵහෙත් මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. තවත් කෙනෙක් 'ආත්මය (පැතිරු පැවැති ප්‍රදේශ වශයෙන්) කෙළවරක් තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ සහිත යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (උඩු යැටි දෙදිගින්) සීමාසහිත ය, සරසින් සීමාරහිත ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. අන් කෙනෙක් 'ආත්මය (ප්‍රදේශවශයෙන්) සීමාවක් ඇත්තෙක් ද නො වේ, තැත්තෙක් ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ඒකාකාර සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය තෘතාවධ සංඥ ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය ප්‍රමාණ වශයෙන් නොමඟත් සංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය අප්‍රමාණසංඥ ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත සැට ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. ඇතැම්හු 'ආත්මය ඒකාන්ත දුක් ඇත්තේ ය, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහර කෙනෙක් 'ආත්මය සුව ද දුක් ද ඇත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්. සමහරු 'ආත්මය සුව ද දුක් ද යන දෙක ම තැත්තෙක, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ යැ' යි පණවත්.

74. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණ්‍යායමණො උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි සොළසහි වන්ති.

යෙ හි කෙච් භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සොළසහි වන්ති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. නත්ති ඉතො ඛිතිඤා.

75. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති “ඉමෙ දිට්ඨිංසානා එවං ගහිතා එවං පරමට්ඨා එවංගතිකා නපිස්සන්ති එවංඅභිසම්පරායා”ති. තඤ්ච තථාගතො පජානාති තතො ච උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං ත පරමසති. අපරමසතො වස්ස පච්චත්තඤ්ඤාව නිබ්බුති ඵ්ඨිතා. ඵෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්ස-රණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදො විමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

76. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ඛම්මා ගම්හිරා දුද්දසා දුරනුඛොධා සන්තා පඤ්ඤා අතකක්ඛාවචරා නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනියා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා පථෙවෙදති, යෙහි තථාගතස්ස යථාභූතවං වණණං සම්මා වදම්මානා වදෙය්‍යුං.

දුතියසායනවාරං.

77. සන්ති භික්ඛවෙ එතෙ සමණ්‍යායමණො උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අවධිති වන්ති. තෙ ච භොනෙතා සමණ්‍යායමණො කිම්ගම්ම කිම්රක්ඛ උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදො උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අවධිති වන්ති ?

78. ‘රූපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො අසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙන්නි. ‘අරූපි අත්තා භොති -පෙ-. රූපි ච අරූපි ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙච් රූපි තාරූපි අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තනවා අත්තා භොති -පෙ-. අත්තවා ච අත්තනවා ච අත්තා භොති -පෙ-. තෙවත්තවා තාත්තනවා අත්තා භොති ආරොගො පරමමරණො අසඤ්ඤි ති නං පඤ්ඤාපෙන්නි.

74. මහණෙනි, ‘මරණින් මතු ආත්මය ඇතැ යි එය සංකල්පය’ යි දූෂිතයන් ඒ මහණවලුණෝ මේ සොලොස් කරුණින් මරණින් මතු සංකල්පය සහිත වූ ආත්මයක් පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ‘මරණින් මතු සංකල්පය සහිත ආත්මයක් ඇතැ’ යි දූෂිතයන්ගේ සංකල්පය ඇති ආත්මයක් පණවත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ වස්තු සොලොස්කින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා වස්තුවෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණක් ඔවුනට නැත.

75. මහණෙනි, ‘මේ දූෂිතයානගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ, මේ සේ පරාමාභව වූවෝ, මෙබඳු විපාක ගති ඇත්තෝ, මෙබඳු පර ලොචි ඇත්තෝ වන්නාහ’ යි ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. තථාගත තෙමේ එයත් දනී, එයින් වැඩි තරම් දැන් දනී. හේ ඒ තමාගේ දුක්ඛ ද කෘෂණාදීන් දැකි කොට නො ගනී. එසේ දැකි කොට නො ගන්නා ඔහු විසින් තමා ම කෙලෙස් නිවීම දන්නා ලද්දේ ය. (අන් තොවුවෝ යම් සැප වේදනා පතා දූෂිතයන් තම ඔවුන්ගේ ඒ) වේදනාවන්ගේ හට ගැන්ම ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිශ්ශරණය ද තත් වූ පරිදි දැනීමෙන් ඒ තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වැ මිදුණේ වෙයි.

76. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් බවේ කෙනෙකුත් තෙමේ ම දැන පසක් කොට පවසා තම, යම් බවේ කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත වූයුණේ ඇති පරිදි වූ ම. ශුණය මොනොවට කියන්නට තැත් කරනුවෝ කියන්නෝ තම, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුර්දර්ශ වූ දුර්වලතාව වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවර වූ නිපුණ වූ පණිතවෙදු වූ බවයෝ ය.

දෙවෙනි බණවර නිකුත් ය.

77. මහණෙනි, උභයාසාදනික අසඤ්ඤාවාද ඇති (මරණින් මතු ආත්මය අසංකල්පය යි පණවන) ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් ඇත්තාහ. ඔහු මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අවෙසින් පණවත්. ඒ හවත්නු කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ උභයාසාදනික අසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ මරණින් පසු සංඥරහිත ආත්මයක් කරුණු අවෙසින් පණවත්දැ යත්:

78. මහණෙනි, ඇතැම්හු “ආත්මය රූපවත් ය, මරණින් පසු නො බිඳෙන්නේ ය හෙවත් නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. ඇතැම් කෙනෙක් “ආත්මය අරූපි ය, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. ඇතැම්හු “ආත්මය රූපවත් ද රූපරහිත ද වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. ඇතැම්හු “ආත්මය රූපවත් ද නො වේ, අරූපි ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය අත්තයක් ඇත්තේ වෙයි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය අත්තරහිත යැ යි, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය අත්තවත් ද අත්තන ද වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය අත්තවත් ද නො වේ, අත්තන ද නො වේ, මරණින් පසු නිත්‍ය ය, අසංකල්පය ය” යි පණවත්.

79. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාහ්මණො උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛතිද්ධා.

80. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රථං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

81. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණව්‍රාහ්මණො උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. තෙ ව භොජෙනා සමණව්‍රාහ්මණො කිම්බගම්ම කිම්බරඛ්ඛ උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති?

82. “රුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි” ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘රුපි ව අරුපි ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවරුපි තාරුපි අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘අනතවා ව අනතතවා ව අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති. ‘තෙවනතවා නානතතවා අත්තා භොති අරොගො පරමමරණො තෙවසඤ්ඤි තාසඤ්ඤි’ ති නං පඤ්ඤාපෙනති.

83. ඉමෙහි ඛො තෙ භික්ඛවෙ සමණව්‍රාහ්මණො උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාදා උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව අට්ඨති වජ්ජති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තඤ්ච ඉතො ඛතිද්ධා.

84. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස සථාග්‍රථං වණණං සම්මා වදමානා විදෙය්‍යං.

79. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික අසංකල්පවාද ඇති ඒ මහණවලුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ රහිත ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික අසංකල්පවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු අසංඥ ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

80. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණය මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුද්දර්ශ වූ ... කරුණු සි.

81. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික නෙවසංකල්පිතාසංකල්පි වාද ඇති ඇතැම් මහණවලුණු කෙනෙක් මරණින් මතු සංඥ නොමැති වූත් අසංඥ නොවූත් ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත්.

ඒ හවත් මහණවලුණෝ කුමක් නිසා, කුමක් අරමුණු කොට, උඤ්චාසාතනික නෙවසංකල්පිතාසංකල්පිවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු අසංඥත් නො වූ සංඥත් නො වූ ආත්මයක් අට කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

82. “ආත්මය රූපවත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, අසංඥත් නො ම වේ, සංඥත් නො වේ යැ” යි සමහරු පණවත්. සමහරු “ආත්මය අරූපි වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය රූපිත් අරූපිත් වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු ආත්මය රූපි ම ද අරූපි ම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ම ද අසංඥ ම ද නො වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම (සීමාසහිත) වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ යැ” යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සසීම ද අසීම ද නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥ ද අසංඥ ද නො ම වේ” යැ යි පණවත්. සමහරු “ආත්මය සීමාසහිත මත් නො වේ, සීමා රහිත මත් නො වේ, මරණින් මතු නිත්‍ය ය, සංඥත් අසංඥත් නො ම වේ” යැ යි පණවත්.

83. මහණෙනි, උඤ්චාසාතනික නෙවසංකල්පිතාසංකල්පිවාද ඇති, ඒ මහණවලුණෝ මේ අට කරුණින් මරණින් මතු සංඥ ද අසංඥ ද නො වූ ආත්මයක් පණවත්. මහණෙනි, යම් මහණවලුණු කෙනෙක් උඤ්චාසාතනික නෙවසංකල්පිතාසංකල්පිවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ සහිත ම නො වූත් සංඥ රහිත ද නො වූත් ආත්මයක් පණවන්නෝ නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ අට කරුණින් ම හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත් කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

84. මහණෙනි, ඒ කාරණය... තථාගත තෙමේ ද නි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති සැටියෙන් ම වූ ගුණය කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම් ... මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුද්දර්ශි වූ ... කරුණු සි.

85. සතති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණො උචේදවාදා සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති. තෙ ව භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො කිමාගමම කිමාරබ්බ උචේදවාදා සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති ?

86. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: ‘යතො ඛො භො අයං අත්තා රුපි වාදාමමහාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසමනවො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති. න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

87. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි තෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපි කාමාවචරො කඛලිඛකාරා¹භාරහකෙඛා, තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

88. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි. න සො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා දිබ්බො රුපි මනොමයො සබ්බඛිතපච්චඛිති අභිතිජ්ජියො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

89. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො භො එසො අත්තා යං තිං වදෙසි. තෙසො තප්පිති වදාමි. තො ව ඛො භො අයං අත්තා එත්තාවතා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති. අපි ඛො භො අඤ්ඤා අත්තා සබ්බසො රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසස්ඤ්ඤානං අත්ථගමා² නානාත්තසඤ්ඤානං අමතසිකාරා අතනෙනා ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනුපගො. තං තිං න ජාතාසි න පස්සසි. තමහං ජාතාමි පස්සාමි. සො ඛො භො අත්තා යතො කායස්ස හෙදා උච්ඡිජ්ජති විතස්සති න භොති පරමමරණා. එත්තාවතා ඛො භො අයං අත්තා සමමා සමුච්ඡිනෙනා භොති’ ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තස්ස උචේදං විතාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

1. කඛලිකාරාභාර හකෙඛා, මජ්ඣ.

2. අත්ථගමා, මජ්ඣ.

85. මහණෙනි, උචේදදුෂ්ටික වූ ඇතැම් මහණවලුන් කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ මුල්පුත් වීම, විනාශය, හව් විහමය කරුණු සතෙකින් පණවත්. ඒ හවත් මහණවලුනෝ කුමක් නිසා කුමක් අරමුණු කොට උචේදදුෂ්ටික වූවෝ ඇති සත්ත්වයාගේ සිදීම, වැතැස්ම, නො පැවැත්මට පැමිණීම සත්කරුණෙකින් පණවත් ද? යත්:

86. මහණෙනි, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දුෂ්ටි ඇත්තේ වේ. (කෙසේ ද? යත්:) “පින්වත, යම් හෙයකින් මේ ආත්මභාවය රූපවත් ද, සතර මහා භූතයන්ගෙන් නිපන්නේ වේ ද, මාපියන්ගේ ඉක්මනින් නිත්‍යයන් හටගත්තේ වේ ද, කරුණ කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිද්ධේ ද, වැතැස්මේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, පින්වත, මේ පමණෙකින් ම මේ ආත්මභාවය මුළු මනින් ම සිදි ගියේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

87. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වේ. හවත, රූප වූ, කාමාවචර දෙව්ලෝ සයට ඇතුළත්, කබලිකාර ආහාර වලදන, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී දිව්‍යාත්මය යම් හෙයකින් කය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සිදි යන්නේ ද, වැතැස්මෙන්- නේ ද, මරණින් මතු නො වන්නේ ද, මේ පමණින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් පුත් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

88. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. හවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වෙයි. හවත, රූප වූ, (ධ්‍යාන) සිතීන් උපත්, සියලු අභ්‍යන්තර ඇති, නො පිරිහුණු ඉදුරන් ඇති, දිව්‍ය වූ අත් ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, ඒ ආත්මය යම් හෙයකින් ඒ කය බිඳීමෙන් සිදි යේ ද, වැතැස්මේ ද, මරණින් මතු නො වේ ද, හවත, එතෙකින් ම මේ ආත්මය මුළු මනින් පුත් වූයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

89. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුළු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළු මනින් පුත් නො වේ හවත, හැම ලෙසින් ම රූපසංඥ ඉක්මමෙන්, ප්‍රතිසංඥ නිරුඳ්‍රවීමෙන්, නානාකියංඥ නො මෙනෙහි කිරීමෙන්, ‘අභය අනන්ත’ යැ යි ධ්‍යාන වඩා ආකාශානන්තායතන භූමියට පැමිණි අත්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම දනිමි, දකිමි. හවත, එකී ආත්මය වනාහි ඒ (නාම) කය බිඳීමෙන් සිදි යේ, වැතැස්මේ, මරණින් මතු නො වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන වූ සත්ත්වයාගේ උචේදය, විනාශය, හව්විහමය පණවත්.

90. තමඤ්ඤ ප්‍රචාරය: 'අපි බොහෝ ඵලයා අතරා යං නිං වදෙසි. තෙසො නපිති වදාමි. තො ව බොහෝ අයං අතරා ඵතතාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අතරා සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම අතතනං විඤ්ඤාණානති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අතරා යතො කායසං හෙද උච්ඡිත්ති විතසාති න හොති පරමරණං. ඵතතාවතා බොහෝ අයං අතරා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති'ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තසං උච්ඡිදං විතසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

91. තමඤ්ඤ ප්‍රචාරය: 'අපි බොහෝ ඵලයා අතරා යං නිං වදෙසි. න සො නපිති වදාමි. තො ව බොහෝ අයං අතරා ඵතතාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අතරා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නපිති කිඤ්ඤිති ආකිඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අතරා යතො කායසං හෙද උච්ඡිත්ති විතසාති න හොති පරමරණං. ඵතතාවතා බොහෝ අයං අතරා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති'ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තසං උච්ඡිදං විතසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

92. තමඤ්ඤ ප්‍රචාරය: 'අපි බොහෝ ඵලයා අතරා යං නිං වදෙසි. තෙසො නපිති වදාමි. තො ව බොහෝ අයං අතරා ඵතතාවතා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති. අපි බොහෝ අඤ්ඤ අතරා සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සත්තසමතං පණ්ණිනමෙනති තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපගො. තං නිං න ජානාසි න පසාසි. තමහං ජානාමි පසාමි. සො බොහෝ අතරා යතො කායසං හෙද උච්ඡිත්ති විතසාති න හොති පරමරණං. ඵතතාවතා බොහෝ අයං අතරා සමමා සමුච්ඡින්නො හොති'ති. ඉතෙකෙ සතො සත්තසං උච්ඡිදං විතසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති.

93. ඉමෙහි බොහෝ තෙහි කිසිවෙකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණං උච්ඡිදවාද සතො සත්තසං උච්ඡිදං විතසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තසි වජ්ජිති. යෙහි කෙච්ඡි කිසිවෙකෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උච්ඡිදවාද සතො සත්තසං උච්ඡිදං විතසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව සත්තසි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙන. නපිති ඉතො බහිඤ්ඤා.

94. තසිදං කිසිවෙකෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතසං යථාභාවං වණණං සමමා වදාමානා වදෙසං.

95. සතති කිසිවෙකෙ එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණං දිට්ඨාබ්බමතිබ්බාතවාද සතො සත්තසං පරමදිට්ඨාබ්බමතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාසි වජ්ජිති. තෙ ව හොතොනා සමණ්ඩ්‍රාගමණං කිමාගමම කිමාරබ්බ දිට්ඨාබ්බමතිබ්බාතවාද සතො සත්තසං පරමදිට්ඨාබ්බමතිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤාසි වජ්ජිති?

90. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැ යි නො කියමි. භවත, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුල්පුත් නො වෙයි. භවත, හැම ලෙසින් ම අනන්‍ය ආකාශ අරමුණ ඉක්මැ ‘විඤ්ඤාන අනන්‍යායා’ යි සමාධි වඩා විඤ්ඤානන්තායතනභූමියට පැමිණ සිටින අත් ආත්මයෙක් ඇත. තෝ එය තො දනී, තො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, එකී ආත්මය යම් භයයකින් ඒ (නාම) කය බිඳී යෑමෙන් මුල් සිඳී ගේ ද, වැනැසේ ද, මරණින් මත්තෙහි නො වේ ද, භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

91. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැත්තේ යැ” යි නො කියමි. “භවත එතෙකුදු වුවත් ඒ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම ලෙසින් විඤ්ඤානන්තායතනභූමිය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’ යි සමාධි වඩා ආකිඤ්ඤානා-යතනභූමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය ආත්මයෙක් ඇත. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිඳෙන බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් භවත, මෙතෙකින් මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

92. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන ඒ ආත්මය ඇත්තේ ම ය, එය නැතැ යි නො කියමි. වැලි දු භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් මුළුමනින් සුන් නො වේ. භවත, හැම පරිද්දෙන් ආකිංචනා-යතනභූමිය ඉක්මැ, ‘මෙය ශාන්තය, මෙය උතුම්’ යි සමාධි වඩා නෙවසංඥා-නාසංඥභූමියට පැමිණ සිටින අන්‍ය වූ ආත්මයෙක් ඇත්තේ ම ය. එය තෝ නො දනී, නො දකී. එය මම් දනිමි, දකිමි. භවත, ඒ ආත්මය ඒ නාම කය බිඳීමෙන් සිඳී යන බැවින්, වැනැසෙන බැවින්, මරණින් මත්තෙහි නො වන බැවින් මෙතෙකින් ම, භවත, මේ ආත්මය මුළුමනින් සුන් වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්.

93. මහණෙනි, ඒ මහණවමුණෝ උචේදදූෂටි ඇත්තෝ මේ කරුණු සතෙකින් විද්‍යමාන සත්‍යයා ගේ උචේදය, විනාශය, භවිෂ්‍යමය පණවත්. මහණෙනි, යම් උචේදදූෂටික මහණවමුණු කෙනෙක් විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ උචේදය, විනාශය, විනවය පණවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු සතින් ම හෝ මොවුනතුරෙත් එක්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත කරුණෙක් ඔවුනට නැත.

94. මහණෙනි, ඒ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී . . . තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුඝ්ථය වූ . . . කරුණු යි.

95. මහණෙනි, දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත් සමහර මහණවමුණු කෙනෙක් ඇත්ත. ඔහු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය ඥාණ පසෙකින් පණවත්. ඒ භවත් මහණ වමුණෝ කුමක් නිසා කුමක් ඇරැබූ දූෂටිමිනිච්ඡාණදූෂටි ගත්තෝ විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදූෂටිමිනිච්ඡාණය කරුණු පසෙකින් පණවත් ද? යත්:

96. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨි ‘යතො ඛො හො අයං අත්තා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමබ්බිභූතො උරිවාරොති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

97 තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදාමි. නො ව ඛො නො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? කාමා හි හො අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමබ්බො තෙසං විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ජන්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා යතො ඛො හො අයං අත්තා විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි බ්බෙමෙහි සචිතක්ඛං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

98. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ විතක්ඛිතං විචාරිතං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා විතක්ඛවිචාරිතං චූපසමා අජ්ඣිතතා සම්පසාදනං චේතසසා එසකාදිභාවං අචිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

99. තමඤ්ඤා එවමාහ: ‘අපි ඛො හො එසසා අත්තා යං නිං වදෙසි. තෙසො නත්ථිති වදාමි. නො ව ඛො හො අයං අත්තා එත්තාවතා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති. තං කිස්ස හෙතු? යදෙව තත්ථ පිතිගතං චේතසො උබ්බිලාභිතතං එතෙනෙතං ඔලාරිකං අක්ඛායති. යතො ඛො හො අයං අත්තා පිතියා ව විරායා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සම්පජානො සුඛං ව කායෙත පටිසංවෙදෙති, යත්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති, එත්තාවතා ඛො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පතොනා හොති’ති. ඉතෙථකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨමමනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

96. මහණෙනි, මෙහි එක්තරා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. (කෙසේ ද ? යත්:) “හවන, යම් හෙයකින් මේ ආත්මය පස්කම්කොටසින් සමර්පිත වැ (මොනොටොපිටා, ඇලී), සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණවා ද, හවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වෙයි” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයා පිළිවද පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

97. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවන, එය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණයට පැමිණියේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: හවන, පස්කම්හු වූ කලී අතිත්‍ය හ, දුක් හ, පෙරළෙන සුළු හ. ඔවුන්ගේ පෙරළීමෙන්, අත් පරිද්දෙකින් විමෙන් හෝ හැඹුම් වැලැපුම්, දුක් දෙමිනස්, සිත කුලෑ දැඩි පෙළුම් උපදී. හවන, යම් විටෙක මේ ආත්මය කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන් ව ම, විභීකසනිත විවාරසනිත, විචිකසයන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මේ පමණකින් ම මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

98. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. එතෙකුදු වුවත්, හවන, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: යම් බඳු වූ ම විභීකසයක් විවාරයක් වේ ද, එයින් මෙය ඔෆදරික වැ වැටැහෙයි. එහෙත් යම් විටෙක මේ ආත්මය විභීකවිවාරයන්ගේ සංසිදීමෙන් සිය සිත්සතන් වෙසෙසින් පහදවන, සිතැ එකග බව ඇති, විභීක රහිත, විවාර රහිත, සමාසියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මේ පමණකින් මේ ආත්මය පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

99. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “හවන, තා කියන මේ ආත්මය ඇත්තේ ම ය. එය නැත්තේ නො වේ. හවන, එතෙකුදු වුවත් මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් ? යත්: එහි යම් ප්‍රීතියක් සිතේ ඉල්පුණු බවෙන් වේ ද, මෙයින් මේ දෙවෙනි ධ්‍යානය ඔෆදරික වැ (දළ වැ) වැටැහෙයි. හවන, යම් විටෙක වනාහි මේ ආත්මය ප්‍රීතියෙන් වෙන් විමෙන් උපේක්‍ෂාව ඇත්තෙක් ද වී, සිහි ද ඇත්තේ, නුවණින් දක්නේ වෙසේ ද, සුවයත් තම කසින් විඳි ද, ආසීයෝ යමක් හේතු කොට ගෙන ඔහුට ‘මේ තෙමේ උපේක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුවපිසුම් ඇත්තේ යැ’ යි කියත් තම, ඒ තුන්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ ද, හවන, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරම දෘෂ්ටිමිනිඒණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්‍යයාගේ පරමදෘෂ්ටිමිනිඒණය පණවත්.

100. තමඤ්ඤ ඵවමාහ: ‘අපි බො හො ඵසො අත්තා, යං නිං වදෙසී, නෙසො නපිති වදාමි. නො ව බො හො අයං අත්තා ඵත්තාවතා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති. තං කිසං හෙතු?’ යදෙව තත්ථ සුබ්බිති වෙතසො ආහොගො ඵතෙනෙතං ඔලාරිකං අකඩායති. යතො බො හො අයං අත්තා සුබ්බස්ස ව පනානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛමසුබං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං කොතං උපසම්පජ්ජි විහරති, ඵත්තාවතා බො හො අයං අත්තා පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පනෙතා හොති’ති. ඉත්ථෙකෙ සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති.

101. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්චගි වජ්ජිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව පඤ්චගි වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

102. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

103. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති වතුචන්තාරිසාය වජ්ජිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව වතුචන්තාරිසාය වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

104. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති -පෙ- යෙහි තථාගතස්ස යථාභූවං වණණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

105. ඉමෙහි බො තෙ භික්ඛවෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨියා වජ්ජිති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙහෙව ආසට්ඨියා වජ්ජිති, එතෙසං වා අඤ්ඤාතරෙත. තප්පි ඉතො ඛතිඥා.

1. අත්ථගමා. කෙසුචි පොඤ්ඤාසු.

100. ඔහුට අනෙකෙක් මෙසේ කියයි: “භවත, තා කියන මේ ආත්මය ආත්මයේ ම ය. මෙය නැතැයි නො කියමි. එහෙත්, භවත, මේ ආත්මය මෙතෙකින් පරමදුෂටබ්‍රමිනිශාණය ලැබුයේ නො වේ. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එහි ‘සුව’ යැයි (බ්‍රහ්මයෙන් නැගී සිටියහුගේ ඒ සුවයෙහි) සිටින නැමුණුබවක් වේ ද, මෙයින් මේ බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයෙන් ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පළමුවෙන් ම (කලින් ම) සොම්නස් දෙමිනස් දුරුවී යෑමෙන්, දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාසමාපිත දෙකේ පිරිසිදුව ආති, සිවුවන බ්‍රහ්මය ලැබී වෙසේ ද, භවත, මෙතෙකින් ම මේ ආත්මය පරමදුෂටබ්‍රමිනිශාණය ලැබුයේ වේ” යනු යි. මෙසේ සමහරු විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදුෂටබ්‍රමිනිශාණය පණවත්.

101. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ දුෂටබ්‍රමිනිශාණවාද ආත්මෝ මේ කරුණු පසින් විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදුෂටබ්‍රමිනිශාණය පණවත්.

මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දුෂටබ්‍රමිනිශාණවාද ආත්මෝ විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදුෂටබ්‍රමිනිශාණය පණවත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ කරුණු පසින් ම හෝ මොවුන්ගේ ඵත්තරා කරුණෙකින් හෝ එය පණවත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

102. මහණෙනි, . . . ඒ කරුණ තථාගත තෙමේ දතී . . . යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගම්හිර වූ දුදීහි වූ . . . කරුණු යි.

103. මහණෙනි, ඒ මහණබමුණෝ අපරාත්තකල්පික වූවෝ (තෘෂණාදුෂටි වශයෙන් අනාගත සකකි කොටස කල්පනා කොට ගත් ලබ්ධි ආත්මෝ), අපරාත්තය (අනාගත සකකි කොටස) අනුව ඇති කැරැගත් දුෂටි ආත්මෝ මේ කරුණු සුසංග්‍රිහයකින් අනාගත සකකි කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ අධ්‍යක්ෂකවාද (දුෂිතවාදප්‍රකාශක වචන) කියත්. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපරාත්තකල්පික වූවෝ අපරාත්තානුදුෂටික වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකකි කොටස) අරමුණු කොට දුෂිතවාදප්‍රකාශක වචන කියත් නම්, ඔහු හැම මේ කරුණු සුසංග්‍රිහයෙන් ම හෝ මොවුන්ගේ ඵත්තරා කරුණෙකින් හෝ එසේ කියත්. මෙයින් පිටත්හි කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

104. මහණෙනි, එය තථාගත තෙමේ දතී . . . යම් කෙනෙක් තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි වූ ම ගුණ කියනු කැමැත්තෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ ගැඹුරු වූ දුක සේ දැක්ක යුතු වූ . . . කරුණු යි.

105. මහණෙනි, පුච්ඡානකල්පික වූ ද අපරානකල්පික වූ ද ඒ මහණබමුණෝ අතීත සකකි පරම්පරා කොටස ද අනාගත සකකි පරම්පරා කොටස ද අරමුණු කොට මේ කරුණු දෙසැටින් අනේකවිධ දුෂටිප්‍රකාශක වචන (දුෂටිවාද හඟවන වචන) කියා පාත්. මහණෙනි, පුච්ඡානකල්පික ද අපරානකල්පික ද පුච්ඡානාපරානකල්පික ද පුච්ඡානාපරානානුදුෂටික ද වූ යම් මහණබමුණුකෙනෙක් පුච්ඡාන අපරානක දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දුෂටිප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම හෝ මොවුන්ගේ ඵත්තරා කරුණෙකින් හෝ එය කියා පාත්. මෙයින් බැහැර වූ කරුණෙක් ඔවුන්ට නැත.

106. තසිදං භික්ඛවෙ තථාගතො පජානාති: ඉමෙ දිට්ඨිට්ඨානා එවං ආගතා එවං පරාමට්ඨා එවංගතිකා හවිස්සනති එවංඅභිසම්පරායා'ති. නඤ්ච තථාගතො පජානාති තනො ව උත්තරිතරං පජානාති. තඤ්ච පජානනං න පරාමසති. අපරාමසතො චස්ස උච්චතතඤ්ඤඤච නිබ්බුති විදිතා. වෙදනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාදවිමුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතො.

107. ඉමෙ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ගමහිරා දුද්දසා දුරනුබොධා සන්තා පණ්ණිකා අතකකාචවරා නිපුණා පණ්ණිකවෙදනීයා, යෙ තථාගතො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතභිං පවෙදෙති, යෙති තථාගතස්ස යථාභූතං වණ්ණං සම්මා වදමානා වදෙය්‍යං.

108. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා සංඝතවාදා සස්සනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව

109. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සනං එකච්චං අසස්සනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙනති චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

110. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා අත්තානනතිකා අත්තානනනං ලොකස්ස පඤ්ඤපෙනති චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

111. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්ණා අමරාවිකෙඛපිකා තත්ථ¹ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචාවිකෙඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකෙඛපං චතුති වජ්ජති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්ණානං අජානනං අපස්සනං වෙදසිතං තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථජිතමෙව.

106. මහණෙනි, 'මේ දූෂිතයානගේ මෙසේ ගන්නා ලද්දේ මෙසේ පරාමාශ්ව වූවේ මෙ බදු (පරලොච්ඡාය) ගති ඇතියෝ වන්නාහ. මෙ බදු පරලොච්ඡාය ඇතියෝ වන්නාහැයි මේ කාරණය තථාගත තෙමේ දනී. එය ද තථාගත තෙමේ දනී. එයින් වැඩි දෑ ද දනී. ඒ දෑන්ම ද තෘෂණාදූෂිතවශයෙන් පරාමාශ්වය නො කෙරෙයි. එසේ පරාමාශ්වය නොකරන ඔහු විසින් පරෝපදේශ රහිත වැ තමා කෙරෙහි ම තිථිණය දන්නා ලද්දේ ය. චේදනාවන්ගේ ඉපැදීම ද වැනැස්ම ද රසය ද දෙස ද නික්මුම ද තතු වූ පරිදි දෑන තථාගත තෙමේ උපාදාන රහිත වැ ඉදුණේ වේ.

107. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ යම් දහම් කෙනෙකුත් තෙමේ ම වෙසෙසා දෑන පසක් කොට ලොවට පවසා ද, යම් දහම් කෙනෙකුත් කරණ කොට ගෙන තථාගත බුදුහුගේ ඇති පරිදි ම වූ ගුණ මොනොවට කියනු කැමතියෝ කියන්නාහු ද, මොහු වනාහි ගැඹුරු වූ, දුක සේ දැක්ක යුතු වූ, දුක සේ අනුබොධ කට යුතු වූ, ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, තකියෙන් බැසැ ගත නො හෙන, සියුම් වූ, නුවණැත්තන් විසින් දත යුතු වූ ඒ ඛමියෝ ය.

108. මහණෙනි, එහි (ඒ දූෂිතයාදීන් අතුරෙහි) යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතවාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද ශාශ්වත කොට පණවත් නම්, එය ද තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙන්, තෘෂණාවට පැමිණි (තෘෂණායෙන් සමත්විත) ඒ දූෂිතයානගේ (දූෂිතතෘෂණා හුලින් විදුනා ලද බැවින් වූ) පරිත්‍රාසයෙන්, වංචල බවෙන් ම ය.

109. මහණෙනි, එහි ඒකතාශාශ්වතික ද ඒකතාශාශ්වතික ද වූ යම් මහණබමුණු කෙනෙක් කරුණු සතරෙකින් ආත්මය ද ලෝකය ද එක් කොටසක් ශාශ්වතත් එක් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, එය ද (එහි තතු) නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙන්, තෘෂණාවට පැමිණි ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙන්, සැලීමෙන් ම ය.

110. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තුමු අන්තානන්තික වාද ඇත්තෝ ලොව අන්තවත් බව හෝ අන්තත්වබව සතර කරුණෙකින් පණවත් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ චේදනාවෙන්, තෘෂණාවට පැමිණි ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙන්, සැලෙනබවෙන් ම ය.

111. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාවින්ෂේපන වාද ඇත්තෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ සතර කරුණෙකින් වාග්වින්ෂේපයට අමරාවින්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ විදීමෙන්, තෘෂණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍රාසයෙන්, වංචලතාවෙන් ම ය.

112. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙන්නි ද්විති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

113. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං අරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතපදති අභිච්චතති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

114. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා උද්ධමාසාතනිකා සඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි සොළසති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

115. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා උද්ධමාසාතනිකා අසඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

116. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා උද්ධමාසාතනිකා තෙවසඤ්ඤාද්වාද උද්ධමාසාතනා තෙවසඤ්ඤාදිං තාසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙන්නි අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

117. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා උච්චේද්වාද සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙන්නි සත්තති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

118. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා දිට්ඨධම්මනිබ්බාතවාද සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙන්නි පඤ්ඤාති වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

119. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාහම්මා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං අරබ්භ අනෙකවිතිතාති අභිච්චතපදති අභිච්චතති වතුච්චතාරිසාය වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණ්ණාහම්මානං අජානතං අපස්සතං චෙදසිතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිප්පජ්ඣතමෙව.

112. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් අභිව්‍යාධිමුද්‍රානා වාද ඇත්තෝ ආත්මයන් ලෝකයන් අභිව්‍යාධිමුද්‍රානා යැ (හේතු රහිත ව උපනා) යි කරුණු දෙකෙකින් පණවන් ද, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ මහණබමුණන්ගේ දූෂිතවේදනාවෙක්, තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, වංචිතාවෙක් ම ය.

113. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පූජානතකල්පික වූවෝ, පූජානතානුදූෂිතක වූවෝ අවලෝක කරුණෙකින් අතිතසකක පරමපරා කොටස අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාස-යෙක්, සසලබවෙක් ම ය.

114. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසානතික සඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ මරණින් මතු සංඥී වූ ආත්මයන් සොලොස් කරුණෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, විෂ්පාදනයෙක් ම ය.

115. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසානතික අසඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ කරුණු අටකින් මරණින් මත්තෙහි සංඥරහිත ආත්මයන් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, සැලැල්ලෙක් ම ය.

116. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසානතික තෙවසඤ්ඤාදිවාද ඇත්තෝ කරුණු අටකින් සංඥී නො ම වූත් අසංඥී නො ම වූත් ආත්මයන් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, විෂ්පාදනයෙක් ම ය.

117. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාදී වූවෝ විද්‍යමාන වූ සත්තියාගේ උච්චේදය, විනාශය, භවිෂ්මය කරුණු සතෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණාගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, විෂ්පාදනයෙක් ම ය.

118. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටමිත්‍රිභිණවාද ඇත්තෝ විද්‍යමානසත්තියාගේ පරමදූෂ්ටමිත්‍රිභිණය කරුණු පසෙකින් පණවන් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණ බමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාස-යෙක්, වංචිතාවෙක් ම ය.

119. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාන්තකල්පික වූවෝ, අපරාන්තානුදූෂිතක වූවෝ කරුණු ප්‍රසාදිපෙකින් අනාගත සකක පරමපරා කොටස ඇරැබූ අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයත් එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ භවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙක් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙක්, වංචිතාවෙක් ම ය.

120. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, තදපි තෙසං භවතං සමණත්‍රාගමිණානං අජානතං අපස්සතං වෙදසීතං, තණ්හාගතානං පරිතසිතවිපථඤ්ඤිතමෙව.

121. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

122. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

123. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා අන්තානන්තිකා අන්තානන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

124. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා අමරාවිකේඛපිකා තත් තත් පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාවාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

125. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති දව්හි වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

126. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තං ආරම්භ අනෙකවිහිතානි අභිවුත්තිපදානි අභිවදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

127. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා සඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොලසති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

128. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණත්‍රාගමිණා උද්ධමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාදා උද්ධමාසාතනා අසඤ්ඤාදිං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තදපි එස්සපච්චයා.

120. මහණෙනි, එහි පුමානතකල්පික වූ ද, අපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතකල්පික වූ ද, පුමානතාපරානතානුදූෂිත වූ ද, යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් දෙසැටක් කරුණින් පුමානත අපරානත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් නම්, එය ද එහි තතු නොදන්නා නොදක්නා ඒ හවත් මහණබමුණන්ගේ වේදනාවෙන් ම ය. තෘෂ්ණෝපගත වූ ඔවුන්ගේ පරිත්‍යාසයෙන්, විෂපඤ්ඤාවෙන් ම ය.

121. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතදූෂිත ඇත්තෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, (එසේ පැණැවීමට කරුණු වූ) ඒ (දූෂිතයාසාද) වේදනාව ද (මධ්‍යගතයන් නිසා සිතා උපදනා) ස්පර්ශයෙන් ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

122. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාශ්වතක ද ඒකත්‍යඅශාශ්වතක ද වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් එක් කොටසක් ශාශ්වත ද එක් කොටසක් අශාශ්වත ද කොට කරුණු සතරෙකින් පණවත් නම්, එයට කරුණු වූ ඒ වේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

123. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අනත්‍යතනතික-වාද ඇත්තෝ ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව කරුණු සතරෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

124. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අමරාපික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ කරුණෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් ම වේ.

125. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිච්ඡෙදප්‍රසන්නික වූවෝ ආත්මයන් ලෝකයන් ඉහළ ම පහළ වූවන් කොට කරුණු දෙකෙකින් පණවත් ද, එසේ පැණැවීමට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

126. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුමානතකල්පික වූවෝ පුමාත්තානුදූෂිත වූවෝ පුමාත්තය අරමුණු කොට අටළොස් කරුණෙකින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

127. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසාතනික සංඤ්චිතාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සොළොස් කරුණෙකින් සංඤ්චිත වූ ආත්මය පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

128. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභයමාසාතනික අසංඤ්චිතාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඤ්චිත ආත්මයක් කරුණු අටකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

129. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උභයමාසාතනිකා නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිවාදා උභයමාසාතනා නෙවසඤ්ඤිං නාසඤ්ඤිං අත්තාතං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

130. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා උචේදවාදා සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විභවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

131. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා දිට්ඨධම්මනිබ්බානවාදා සතො සත්තස්ස පරමදිට්ඨධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤති වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

132. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිනො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති චතුරත්තාරිසාය වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

133. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිතිතාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදනති ආසට්ඨියා වජ්ජති, තදපි එස්සපච්චයා.

134. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා සස්සතවාදා සස්සතං අත්තාතඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධාතං විජ්ජති.

135. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා එකච්චසස්සතිකා එකච්චඅසස්සතිකා එකච්චං සස්සතං එකච්චං අසස්සතං අත්තාතඤ්ඤා ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධාතං විජ්ජති.

136. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා අත්තාතන්තාතිකා අත්තාතන්තං ලොකස්ස පඤ්ඤාපෙනති චතුති වජ්ජති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධාතං විජ්ජති.

137. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණා අමරාවිකේඛපිකා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානා වාචාවිකේඛපං ආපජ්ජන්ති අමරාවිකේඛපං චතුති වජ්ජති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති නෙතං ධාතං විජ්ජති.

129. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් උභයාසානකික තෙවසඤ්ඤිතාසඤ්ඤිවාද ඇත්තෝ මරණින් මත්තෙහි සංඥිත් නො ම වූ අසංඥිත් නො ම වූ ආත්මයක් කරුණු අපේක්ෂිත පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

130. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් උච්ඡේදවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ උච්ඡේදය, විනාශය, භවපිගමය කරුණු සහෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශ-ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

131. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටධර්මනිවෘත්තවාද ඇත්තෝ විද්‍යමාන සත්ත්වයාගේ පරමදූෂ්ටධර්මනිවෘත්තය පස් කරුණෙකින් පණවත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

132. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ, අපරාත්තානුදූෂිත වූවෝ අපරාත්තය (අනාගත සකක පරමිපරා කොටස) ඇරැබූ කරුණු සුසාලිසෙකින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

133. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් සුචිත්තකල්පික ද අපරාත්තකල්පික ද සුචිත්තාපරාත්තකල්පික ද වූවෝ, සුචිත්ත අපරාත්ත අනුච්ඡාද පනල කළ දූෂිත ඇත්තෝ අතීත සකක පරමිපරා කොටසත් අනාගත සකක පරමිපරා කොටසත් අරමුණු කොට දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂිතප්‍රකාශක වචන කියත් ද, එයට කරුණු වූ දූෂිතවේදනාව ද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේ.

134. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් ශාශ්වතදූෂිත වූවෝ කරුණු සතරෙකින් ආත්මයත් ලොකයත් ශාශ්වත කොට පණවත් ද, ඔහු වූ කලී ඒ දූෂ්ටාභ්‍යාදය ස්පර්ශයෙන් තොර වූ විදින්නාහ යන මේ කරුණු විද්‍යමාන නො වේ.

135. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් එකත්‍යශාශ්වතීක වූවෝ සතර කරුණෙකින් ආත්මයත් ලෝකයත් කොටසක් ශාශ්වතත් කොටසක් අශාශ්වතත් කොට පණවත් නම්, ඔහු කලී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂ්ටාභ්‍යාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණු විද්‍යමාන නො වේ.

136. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් අත්තානන්තික වාද ඇත්තෝ කරුණු සතරෙකින් ලෝකය පිළිබඳ සසීම අසීම බව පණවත් ද, ඔහු කලී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂිතවේදනාව විදින්නාහ යන මේ කරුණු විද්‍යමාන නො වේ.

137. මහණෙනි, එහි යම් මහණඛමුණු කෙනෙක් අමරාපික්ෂේපක වූවෝ ඒ ඒ විෂයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරන ලදුවෝ ම සතර කරුණෙකින් වෘත්තික්ෂේපයට අමරාපික්ෂේපයට පැමිණෙත් ද, ඔහු කලී ස්පර්ශයෙන් තොර වූ ඒ දූෂිතවේදනාව විදින්නාහ යන මේ කරුණු නැත්තේ ය.

138. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො අභිච්චසමුප්පන්නා අභිච්චසමුප්පන්නං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති දභිති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

139. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො පුබ්බන්තකපටිකා පුබ්බන්තානුදිට්ඨිතො පුබ්බන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චදන්ති අට්ඨාරසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

140. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො උද්ධමාඝාතනිකා සඤ්ඤද්විදාද උද්ධමාඝාතනා සඤ්ඤද්වි. අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති සොළසති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

141. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො උද්ධමාඝාතනිකා අසඤ්ඤද්විදාද උද්ධමාඝාතනා අසඤ්ඤද්වි. අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

142. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො උද්ධමාඝාතනිකා තෙවසඤ්ඤද්විතාසඤ්ඤද්විදාද උද්ධමාඝාතනා තෙවසඤ්ඤද්වි. නාසඤ්ඤද්වි. අත්තානං පඤ්ඤාපෙනති අට්ඨති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

143. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො උච්චේදවාද සතො සත්තස්ස උච්චේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤාපෙනති සත්තති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

144. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො දිට්ඨධම්මනිබ්බාතවාදා සතො සත්තස්ස පරච්චේදධම්මනිබ්බාතං පඤ්ඤාපෙනති පඤ්ඤති වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

145. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො අපරන්තකපටිකා අපරන්තානුදිට්ඨිතො අපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චදන්ති චතුරත්තාරියාස වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

146. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණව්‍යාහමණො පුබ්බන්තකපටිකා ව අපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තකපටිකා ව පුබ්බන්තාපරන්තානු-දිට්ඨිතො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකපිහිතාති අභිච්චතතිපදාති අභිච්චදන්ති ආසට්ඨිසා වජ්ඣති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

138. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අභිව්චසමුප්පත්ත වාද ඇත්තෝ, කරුණු දෙකෙකින් ආත්මයන් ලෝකයන් ඉඹේ උපතා සි පණවත් ද, ඔහු කළී ඒ දූෂ්ටවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන කාරණය නැත්තේ ය.

139. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුළුන්තකල්පික වූවෝ, පුළුන්තය අනුවැ පහළ කැරැගත් දූෂ්ට ඇත්තෝ, කරුණු අවොලොසෙකින් පුළු භ්‍යාකිපරමපරා කොටස ඇරැබැ අනේකවිධ දූෂ්ටප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු ස්පර්ශයන් තොර වැ ඒ දූෂ්ටසංඛ්‍යාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

140. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික සඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ ඇති ආත්මයන් සොළොස් කරුණෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී ස්පර්ශයන් තොර වැ ඒ දූෂ්ටසංඛ්‍යාදය විදින්නාහ යන මේ කරුණ නො මැත්තේ ය.

141. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික අසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මතු සංඥ නැති ආත්මයන් කරුණු අටෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කරුණ වූ දූෂ්ටවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

142. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උභ්‍යාසානික නොසඤ්ඤාවාද ඇත්තෝ, මරණින් මත්තෙහි සංඥ නො ම වූත් අසංඥ නො ම වූත් ආත්මයන් පණවත් ද, එයට කාරණ වූ දූෂ්ට වේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

143. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්චේදවාදී වූවෝ විද්‍යාන සත්ත්වයාගේ උච්චේදය, විනාශය, හව්‍යගමය කරුණු සතෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කාරණ වූ දූෂ්ටවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

144. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් දූෂ්ටධර්මිනිඵාණ වාද ඇත්තෝ, විද්‍යාන සත්ත්වයා පිළිබඳ පරමදූෂ්ටධර්මිනිඵාණය කරුණු පසෙකින් පණවත් ද, ඔහු කළී එයට කරුණ වූ දූෂ්ටසංඛ්‍යාදය ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාන නො වේ.

145. මහණෙනි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික වූවෝ අපරාත්තය අනුවැ පහළ කැරැගත් දූෂ්ට ඇත්තෝ කරුණු ප්‍රසාදිසෙකින් අපරාත්තය ඇරැබැ අනේකවිධ දූෂ්ටප්‍රකාශක වචන කියා පාත් ද, ඔහු කළී එයට කාරණ වූ දූෂ්ටවේදනාව ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාන නො වේ.

146. මහණෙනි, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් පුළුන්තකල්පිකත් වූවෝ, අපරාත්තකල්පිකත් වූවෝ, පුළුන්තාපරාත්තකල්පිකත් වූවෝ, පුළුන්ත-අපරාත්තයන් ඇරැබැ පහළ කැරැගත් දූෂ්ට ඇත්තෝ, කරුණු දෙසැටෙකින් පුළුන්ත අපරාත්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂ්ටප්‍රකාශක වචන කියත් ද, ඔහු කළී එයේ දූෂ්ට ගැත්මට කාරණ වූ දූෂ්ටසංඛ්‍යාදය ස්පර්ශයන් තොර වැ විදින්නාහ යන මේ කාරණය විද්‍යාන නො වේ.

147. තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සංස්සනවාදා සංස්සනං අත්තානඤ්ච ලොකඤ්ච පඤ්ඤාපෙනති චතුභි වජ්ඣති, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා එකච්චසංස්සතිකා එකච්චඅසංස්සතිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා
 අත්තානන්තිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අමරුචිකෙඛපිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණබ්‍රාහ්මණා අභිච්චසමුප්පන්නිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා සඤ්ඤාදිවාදා, යෙ'පි
 තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා අසඤ්ඤාදිවාදා, යෙ'පි තෙ සමණ-
 බ්‍රාහ්මණා උඤ්චමාසාතතිකා නෙවසඤ්ඤාදිවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා
 උච්ඡේදවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා දිට්ඨධම්ම-
 නිබ්බානවාදා, යෙ'පි තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා අපරන්තකප්පිකා, යෙ'පි තෙ
 සමණබ්‍රාහ්මණා පුබ්බන්තකප්පිකා ච අපරන්තකප්පිකා ච පුබ්බන්තා-
 පරන්තකප්පිකා ච, පුබ්බන්තාපරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ
 අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති ආසට්ඨියා වජ්ඣති, සබ්බෙ
 තෙ ඡති එස්සායතනෙති පුස්ස පුස්ස පටිසංවෙදෙන්නි. තෙසං වෙදනාපච්චයා
 තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති,
 ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛඥොතස්සපායාසා සමුචන්ති.
 යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයං ච අත්ථගම්
 ච අස්සාදං ච ආදීනවං ච නිස්සරණං ච සපාහුතං පජානාති, අයං ඉමෙහි
 සමබ්බන්තෙ උත්තරිතරං පජානාති.

148. යෙ හි කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති
 අභිවුත්තිපදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වජ්ඣති
 අනෙතාජාලිකා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා
 නිමුජ්ජන්ති.] එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]* සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො
 කෙවච්චො වා කෙවථවනෙතවාසී වා සුබ්බමච්ඡිකෙත ජාලෙන පරිත්තං
 උදකදභං ඔත්ථරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස: “යෙ බො කෙචි ඉමස්මිං උදකදභෙ
 ඔලාරිකා පාණා, සබ්බෙ තෙ අනෙතාජාලිකා එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා
 උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති]. එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතා-
 ජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*
 එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙචි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා පුබ්බන්ත-
 කප්පිකා වා අපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තාපරන්තකප්පිකා වා පුබ්බන්තා-
 පරන්තානුදිට්ඨිනො පුබ්බන්තාපරන්තං ආරබ්භ අනෙකච්ඡිතිකාති අභිවුත්ති-
 පදාති අභිවදන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙතෙව ආසට්ඨියා වජ්ඣති අනෙතාජාලිකා
 එත්ථ සිතා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති, [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*
 එත්ථ පරියාපන්නා අනෙතාජාලිකා'ව උමමුජ්ජමානා උමමුජ්ජන්ති,
 [නිමුජ්ජමානා නිමුජ්ජන්ති.]*

* [] විණ්ණනකරිත පදාති පොත්කෙසු න දිස්සන්ති

147. මහණෙනි, එහි යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් ශාසිතදූෂට්‍රී ගත්තේ සහර කරුණෙකින් ආත්මයන් ලොකයන් ශාසිත කොට පණවත් ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඒකත්‍යශාසිතකින් ඒකත්‍යඅශාසිතකින් වුවෝ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අන්තරාත්මික වාද ඇත්තේ ද, යම් මහණ බමුණුකෙනෙක් අභිවිච්ඡේදනාදි වාද ඇත්තේ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුජාත්තකල්පික ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උග්‍රමාසාත්මික සංකල්පවාද ඇත්තේ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උග්‍රමාසාත්මික අසංකල්පවාද ඇත්තේ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් උග්‍රමාසාත්මික නිවසංකල්පවාද ඇත්තේ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් උච්ඡේදවාද ඇත්තේ ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් දෘටධර්මිකවාද ඇත්තේ ද, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් අපරාත්තකල්පික ද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් පුජාත්තකල්පිකත් අපරාත්තකල්පිකත් පුජාත්ත-අපරාත්තකල්පිකත් වුවෝ පුජාත්තාපරාත්තානුදූෂිත වා දෙසැටක් කරුණුවලින් අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියත් ද, ඒ සියල්ලෝ ඝට්ඨාසාත්මික සසින් උපන් ස්පර්ශයෙන් රූපාදි අරමුණු ස්පර්ශ කොට දූෂ්ටාසාත්මික විඳිත්. ඔවුන්ගේ දූෂිතවිච්ඡේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාය වේ. උපාදාප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශෝක පරිදේව දුඃඛ දේශමිනසා උපාසායෝ යන මොහු පහළ වෙත්. මහණෙනි, යම් කලෙක වනාහි මහණ තෙම ස්පර්ශාත්මික සද්දේශයේ හේතුව ද නිරෝධය ද ආත්මදය ද ආදිත්වය ද ප්‍රත්‍යාණිත ද තතු වූ පරිදි දූත ගතී ද, මේ තෙමේ මේ කී භූමි දූෂිතත්‍යයට වැඩියක් ම (ශිලසාකෘතියප්‍රඥා ප්‍රඥවිමුක්ති යන මේ සියල්ල ම) දැන ගනී.

148. මහණෙනි, පුජාත්තකල්පික වූ හෝ අපරාත්තකල්පික වූ හෝ පුජාත්තාපරාත්තකල්පික වූ හෝ යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පුජාත්ත අපරාත්ත අරමුණු කොට පහළ කැර ගත් දූෂිත ඇත්තෝ, අතීතානාගත සකකි පරමිපරා කොටස් අරමුණු කොට, අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියා පාත්තෝ ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ මේ) දේසනාදූල තුළට හසු කරන ලද්දෝ, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ ම, මෙහි තුළ ම ඉපිලෙන්නාහු ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙයට ඇතුළත් වූහු ම ඉපිලෙන්නාහු, ඉපිලෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ වූ කෙටුළෙක් හෝ කෙටුළකුගේ අතැවැසියෙක් හෝ සිහුම් ඇස් ඇති දූලින් මද දිය ඇති දියවලක් කිසිසිති කොටැ අතුරන්නේ ද, “මේ දියවලෙහි යම් කිසි මහත් ප්‍රාණි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සියල්ලෝ ම මේ දූලට හසු කැර ගන්නා ලද්දෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නාහු ගැලෙත්. මෙහි ඇතුළත් වූවෝ දූල තුළට හසු වූවෝ ම මතු වන්නෝ මතු වෙත්. ගැලෙන්නෝ ගැලෙත් යැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිදෙන් ම පුජාත්ත කල්පික වූ හෝ අපරාත්තකල්පික වූ හෝ පුජාත්තාපරාත්තකල්පික වූ හෝ පුජාත්ත අපරාත්ත දෙක අනුවැ පහළ කැරගත් දූෂිත ඇති යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දෙසැටක් කරුණින් පුජාත්ත අපරාත්ත දෙක අරමුණු කොට අනේකවිධ දූෂිතකාශක වචන කියා පාත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ දෙසැට කරුණින් ම (මගේ) දේසනාදූලට හසු වූවෝ ම, මේ දේසනාදූලෙහි බැඳුණෝ, මෙහි ම මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති. මෙහි ම ඇතුළත් වූවෝ මේ දේසනා දූල තුළට හසු වූවෝ ම, මතු වන්නෝ මතු වෙති. ගැලෙන්නෝ ගැලෙති.

149. උච්ඡින්නහවනෙත්තිකො භික්ඛවෙ තපාගතස්ස කායො තිට්ඨති. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උඬං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අම්බපිණ්ඩියා වණ්චව්ඡින්නාය යාති කානිචි අමානි වණ්චපට්ඨඬානි, සබ්බාති තාති තදනියාති හවිනති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ උච්ඡින්නහවනෙත්තිකො තපාගතස්ස කාශො තිට්ඨති. යාවස්ස කායො ධස්සති, තාව නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා. කායස්ස හෙද උඬං ජීවිතපරියාදානා න නං දක්ඛිනති දෙවමනුස්සා'ති.

150. එවං චුත්තො අාගස්මා ආනිකෙද්ද භගවන්තං එතදවොච: ‘අච්ඡරියං භනෙත, අබ්බුතං භනෙත, කො නාමායං භනෙත ධම්මපරියායො?’ති

“තස්මාතින තං ආනන්ද ඉමං ධම්මපරියායං අත්ථජාලනති‘පි නං ධාරෙහි. ධම්මජාලනති‘පි නං ධාරෙහි. බ්‍රහ්මජාලනති‘පි නං ධාරෙහි. දිට්ඨිජාලනති‘පි නං ධාරෙහි. අනුත්තරො සබ්බාමපිජයො‘ති‘පි නං ධාරෙහි”ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්තති.

ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤාමාණෙ දසසහස්සි ලොකධාතු අකමපිත්ථාති.

බ්‍රහ්මචරාලසුත්තං නිට්ඨිතං පඨමං.

149. මහණෙනි, තථාගත බුදුහුගේ ශරීරය මූලින් සිඳිනා ලද භව තෘෂණ ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඔහුගේ කය සිටින්නේ ද ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතයාගේ පරික්ෂිණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඒ බුදුහු නො දක්නාහ. මහණෙනි, යම් සේ අඹකැන නටුවෙන් ගිලිහුණු කල්හි, නටුව හා බැඳුණු යම් අඹ පල කෙතෙක් වූහ නම්, ඔහු හැම එය අනුව යන්නේ වෙන් ද, එ පරිද්දෙන් ම තථාගත බුදුහුගේ කය මුල් සුන් වූ භවතෘෂණ ඇත්තේ සිටී. යම් තාක් කල් ඒ බුදුහුගේ කය සිටුවේ ද, ඒ තාක් දෙවිමිනිස්සු ඔහු දක්නාහ. කය බිඳීමෙන් ජීවිතය පරික්ෂිණ වීමෙන් මත්තෙහි දෙවිමිනිස්සු ඔහු නො දක්නාහ.

150. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ “වහන්ස, ආශ්වාසී ය! වහන්ස, අද්දත ය! වහන්ස, මේ ධර්මය කිනම් වේ ද?” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “ආනන්ද, එසේ නම්, මෙහි ලා මේ ධර්මපට්ඨායය අච්ඡාද නමැයි ද සලකා ගනුව. ධර්මචාර නමැ යි ද සලකා ගනුව. බ්‍රහ්මචාර නමැ යි ද සලකා ගනුව. දෘවිචාර නමැයි ද සලකා ගනුව. නිරුත්තරසංත්‍රාමචරය යැ යි ද සලකා ගනුව” යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ආරාධිත සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන සතුටින් පිළිගත්හ.

මේ නිර්ගාථක සූත්‍රය වදාරනු ලබන කල්හි දසදහසක් ලෝ දා කම්පිත වී ය.

පළමුවන බ්‍රහ්මචාර සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සාමඤ්ඤාච්ඡත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකස්ස කොමාරහව්වස්ස අමබවතෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙත සද්ධං අඤ්ඤාලසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසතභූ වෙදෙහිපුතො තදහුපොසපේ පණණරසෙ කොමුදියා වාදුමාසිනියා පුණණාය පුණණමාය රතතියා රාජාමච්චපරිවුතො උපරිපාසාදවරගතො නිසින්නො හොති. අප් ඛො රාජා මාගධො අජාතසතභූ වෙදෙහිපුතො තදහුපොසපේ උදානං උදානෙසි:

“රමණීයා වත හො දෙසිතා රතති, අභිරුපා වත හො දෙසිතා රතති, දස්සනීයා වත හො දෙසිතා රතති, පාසාදිකා වත හො දෙසිතා රතති, ලක්ඛඤ්ඤා වත හො දෙසිතා රතති. කනභු බවජ් සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පසිරුපාසෙය්‍යාම යන්නො පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා!”ති

2. එවං වුතෙත අඤ්ඤාතරො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභූ වෙදෙහිපුතං එතදවොච: ‘අයං දෙව පුරණො කස්සපො සඛයි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො¹ සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො පුරණං කස්සපං පසිරුපාසභූ. අපොචනාම දෙවස්ස පුරණං කස්සපං පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභූ වෙදෙහිපුතො භුණ්ඨි අහොසි.

3. අඤ්ඤාතරො‘පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසතභූ වෙදෙහිපුතං එතදවොච: ‘අයං දෙව මක්ඛලී ගොසාලො සඛයි වෙච ගණී ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො. තං දෙවො මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසභූ. අපොචනාම දෙවස්ස මක්ඛලී ගොසාලං පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා’ති. එවං වුතෙත රාජා මාගධො අජාතසතභූ භුණ්ඨි අහොසි.

1. නිත්තරො, ඛුජ්ජ.

ශ්‍රාමණ්ඩලසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක හංගාවතුන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසියපණසක් පමණ වූ මහත් භික්ෂුසංඝයා සමග රජගහ නුවර සම්පතේ කෝමාරහව්ව ජීවකයාගේ අභිවේනෙහි වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි මගධ රටට අභිපතී වූ, වෛදේහීපුත්‍ර වූ අජාසත් රජ තෙමේ එ දවසට පැමිණි පුණ්ණ පොහෝ දිනයෙහි සිටු මසක්හුගේ අවසන්ති වූ ප්‍රපිටි කුමුදු ඇති පුරා සඳ කැල්මෙන් බබළන රැයෙහි (ඉල්මස පසොළොස්වක් දා රැයෙහි) රජපහයෙහි මතු මහල්තලයට නැගුණේ, රජ ඇමැතියන් විසින් පිරිවැරුණේ (එසැවුණු සේසත් ඇති මහගු කපුන් අස්තෙහි) හුන්තේ වෙයි. ඉක්බිති වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ ඒ පුණ්ණපොහෝ දිනැ මෙසේ උදන් ඇති ය:

“හවන්ති, ආඥාපී සි! රාත්‍රිය සඳ රැසින් සිත්කළ වෙයි (අභ්‍රමිතිකාදි දේශයන්ගෙන් පත වූ රාත්‍රිය රමණීය ය)! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් විශේෂයෙන් ශෝභන ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් දෑකුම් කළ ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳරැසින් ප්‍රසාදජනක ය! හවන්ති, රාත්‍රිය සඳ රැස කරණ කොට ගෙන ලක්ෂණීය ය! යමක්හු ඇසුරු කරන අපගේ සිත පහදනේ නම් එසේ වූ කවර නම් මහණකු බමුණකු අද ඇපි එළැඹ ඇසුරු කරන්න මෝ ද!” යනු යි.

2. රජහු මෙසේ කී කල්හි, එක්තරා රජ ඇමතිගෙක් වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජහට “දේවයන් වහන්ස, මේ කාශ්‍යප-ගෝත්‍රික පුරණයෝ පැවිදි මුළුවක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද වෙති. ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකටයහ. කීර්තිමත්හ. බොහෝ දෙනා විසින් සත්පුරුෂයෙකැ යි සම්මත වූ තීර්ථංකර කෙනෙක. චිරරාත්‍රඥ හ. පැවිදි වූ බෝහෝ කල් ඇත්තෝ ය. දෙතුන් රජ පරපුරක් තරම් කල් ඉක්මවා සිටියෝ ය. මහළු වියට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ කාශ්‍යපගෝත්‍රික පුරණයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාශ්‍යපීය පුරණයන් වෙත එළැඹ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ වචන කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්ජර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂ්ණීමිභූත විය.

3. අන් කිසි රජ ඇමැත්තෙක් ද වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්ජර අජාතශත්‍රු රජුහට “දේවයන් වහන්ස, මේ ගෝසාල මක්ඛලීහු පැවිදි පිරිසක් ඇත්තෝ ද, පැවිදි ගණයා ඇත්තෝ ද, ගණාවාසී ද වෙති. ප්‍රකට යහ. කීර්ති-මත් හ. තීර්ථංකර කෙනෙක. බෝහෝ දෙනා විසින් සාධු යැ යි සම්මත හ. රාත්‍රඥ හ. පැවිදිවූ බොහෝ කල් ඇත්තෝ ය. රජපරපුර දෙක තුනක් ඉක්මා යන තරම් දික් කලක් ගෙවූවෝ ය. පැයිම් වයසට පැමිණියෝ ය. දේවයන් වහන්සේ ඒ ගෝසාල මක්ඛලීන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ගෝසාල මක්ඛලීන් වෙත එළැඹ ඇසුරුකරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදනේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහීපුත්‍ර මගධෙඤ්ජර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ තුෂ්ණීමිභූත විය.

4. අඤ්ඤානරො'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව අජීතො කෙසකම්බලො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤානො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො, තං දෙවො අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතු, අපොචනාම දෙවස්ස අජිතං කෙසකම්බලං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො, තුණ්හි අහොසි.

5. අඤ්ඤානරො'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව සඤ්ඤා කම්බායනො¹ සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤානො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො, තං දෙවො පකුංඛං කම්බායනං පසිරුපාසතු, අපොචනාම දෙවස්ස පකුංඛං කම්බායනං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො, තුණ්හි අහොසි.

6. අඤ්ඤානරො'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව සඤ්ඤා ඛෙලුට්ඨපුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤානො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො, තං දෙවො සඤ්ඤා ඛෙලුට්ඨපුත්තං පසිරුපාසතු, අපොචනාම දෙවස්ස සඤ්ඤා ඛෙලුට්ඨපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො, තුණ්හි අහොසි.

7. අඤ්ඤානරො'පි ඛො රාජාමච්චො රාජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං එතදවොච: 'අයං දෙව නිගණේයා නාතපුත්තො සඛිති වෙච ගණී ව ගණාවරිගො ව ඤානො යසස්සි තිත්ථංකරො සාධුසම්මතො ඛුජ්ජනස්ස රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතො අභිගතො වයො අනුපාතො, තං දෙවො නිගණේයා නාතපුත්තං පසිරුපාසතු, අපොචනාම දෙවස්ස නිගණේයා නාතපුත්තං පසිරුපාසතො චිත්තං පසිදෙය්‍යා'ති. එවං වුත්තෙ රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො, තුණ්හි අහොසි.

8. තෙන ඛො පන සම්මෙත ජීවිකො කොමාරහච්චො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ තුණ්හිභුතො නිසින්නො හොති. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තො ජීවිකං කොමාරහච්චො එතදවොච: 'නිං පන සම්ම ජීවික කිං තුණ්හි?'ති

1. කම්බානො, කන්චි.

4. අන් එක්තරා රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ කේශකම්බල අජිතයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, දික්වයස් හිය, මහඵ විය පැමිණි තිථිකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ කේශකම්බල අජිතයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. කේශකම්බල අජිතයන් වෙත ඵලාභ ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කලා වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ මුවෙන් කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

5. අන් එක් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන්වහන්ස, කාත්‍යායනගෝත්‍රික මේ පකුබයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් වූ, බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික්වයස් හිය, මහඵ වියට පැමිණි තිථිකර කෙනෙක. දේවයන්වහන්සේ ඒ කාත්‍යායන පකුබයන් වෙත ඵලාභ ඇසුරු කරන සේක් වා. කාත්‍යායන පකුබයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදුනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

6. අන් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහි පුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ වෛරාටිපුත්‍ර සංජයයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධු සම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් වයස් හිය, පැසිම් වයසට පැමිණි, ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් තිථිකර කෙනෙක. දේවයන් වහන්සේ ඒ වෛරාටිපුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. වෛරාටිපුත්‍ර සංජයයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි මේ බස් කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

7. අන් රජඇමැත්තෙක් ද වෛදේහිපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට “දේවයන් වහන්ස, මේ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයෝ සංඝි ද ගණි ද ගණාචාර්ය ද වෙති. බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත වූ, රාත්‍රඥ වූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, දික් කලක් ගත කළ, මහඵ වියටත්, ප්‍රකට වූ, කීර්තිමත් තිථිකර කෙනෙකි. දේවයන් වහන්සේ ඒ ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන සේක් වා. ඥාතපුත්‍ර නිර්ග්‍රන්ථයන් ඇසුරු කරන දේවයන් වහන්සේගේ සිත පහදින්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ” යි කී ය. මෙසේ කී කල්හි වෛදේහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කිසිත් නො බැණ හුන්නේ ය.

8. ඵ වේලෙහි වතාහි කෝමාරහච්ච ජීවක තෙමේ වෛදේහි පුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජුට තොදුරෙහි තිහඬ වැ හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහිපුත්‍ර මගධාධිපති අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ කෝමාරහච්ච ජීවකයා අමතා, “යහඵ ජීවකය, යුමොතා වූ කලී කවර හෙයින් කිසිත් නො බැණ ඉන්නෙහි ද?” යි කී ය.

“අයං දෙව භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අමහාකං අමඛවනෙ විහරති මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අඛික්ඛෙලසෙති භික්ඛුසතෙති. තං ඛො පන භගවන්තා ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුඤ්ඤානො: ‘ඉති පි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තං දෙවො භගවන්තං පසිරුපාසතු. අපොචනාම දෙවස්ස භගවන්තං පසිරුපාසතො විතතං පසිදෙය්‍යා”ති.

“තෙන හි සමම ජීවක හත්ථියානාති කප්පාපෙති”ති.

9. ‘එවං දෙවා’ති ඛො ජීවකො කොමාරහව්වො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා¹ පඤ්චමත්තාති හත්ථිනිකා-සතාති² කප්පාපෙඤ්ඤා රඤ්ඤා ව අරොහණීයං නාගං, රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස පටිවෙදෙහි: ‘කප්පිතාති ඛො තෙ දෙව හත්ථියානාති යස්ස ‘ද්වති කාලං මඤ්ඤාසි’ති.

අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්චපු හත්ථිනිකාසතෙසු පච්චකා ඉත්ථියො අරොපෙත්ථා අරොහණීයං නාගං අභිරුහිත්වා උක්කාසු ධාරිතාමානාසු රුජගහමා නිශ්‍යාසි මහව්ව රාජානුභාවෙන. යෙන ජීවකස්ස කොමාරහව්වස්ස අමඛවනං තෙන පායාසි.

10. අථ ඛො රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස අවිදුරෙ අමඛවනස්ස අනුදෙව හයං අනු ජමිතිත්තතං අනු ලොමහංසො. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ජීවකං කොමාරහව්වං එතදවොච: ‘කච්චි මං සමම ජීවක න වඤ්ඤෙහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පලමොහෙහි? කච්චි මං සමම ජීවක න පච්චජිකානං දෙසි? කථං හි නාම තාවමහතො භික්ඛුසංඝස්ස අඛික්ඛෙලසානං භික්ඛුසතානං තෙව බිපිතසද්දො හවිස්සති න උක්කාසිතසද්දො න නිග්ගොසො?’ති.

“මා හාසි මහාරාජ³ න තං දෙව වඤ්ඤෙමි. න තං දෙව පලමොහෙමි. න තං දෙව පච්චජිකානං දෙමි. අභික්කම මහාරාජ, අභික්කම මහාරාජ. එතෙ මණ්ඩලමාලො⁴ දීපා ක්ඛායන්ති”ති.

1. පටිසුඤ්ඤා, මජ්ඣ.

2. හත්ථිකා, සි හත්ථිකා, කප්පි.

3. මා හාසි මහාරාජ මා හාසි මහාරාජ, සිහි.

4. මණ්ඩලයාලෙ, මජ්ඣ.

එ විට කෝමාරහව්ව ජවක කියනුයේ, “දෙවයන් වහන්ස, මේ භාග්‍යවන් අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ භික්ෂූන් ඇති මහත් භික්ෂුසමුහයක් හා අපේ අභිවේතෙහි වැඩ වසන සේක. ‘ඒ’ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සමාසක්සම්බුද්ධ ය, විදුමරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලෝකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි ය, දෙව්මිනිත්තට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවන් යැ’ යි ඒ භාග්‍යවන් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ වැ මෙසේ කලාංශ වූ කිර්තියබිඳයෙක් උස් වැ නැංගේ ය. මහරජ තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹ ඇසුරු කෙරේ වා. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන මහරජහුගේ සිත පැහැදෙන්නේ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකි”යි කියේ ය.

“යහළු, ජවකය, එසේ නම් හස්තිශානයන් සරසව”යි රජ කී ය.

9. ‘දේවසිති, එසේ යැ’යි කියා, කෝමාරහව්ව ජවක තෙමේ වෛදේහී-පුත්‍ර වූ මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජුට පිළිවදන් දී (පිරිවර ස්ත්‍රීන් සඳහා) පත්සියක් පමණ ඇතිත්තන් සරසවා, රජුට ද නැගීමට සුදුසු ඇතු සඳවා, වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජුට “දේවසිති, ඔබට හඤ්ඤාන සරසවන ලදී. යම් ගමනකට දෑත් කලා යි ඔබ සිතත් නම් එය කරන්නැ”යි දැන්වී ය.

එ විට වෛදේහීපුත්‍ර මගබෙඤ්ච අජාතශත්‍රු රජ පත්සියක් ඇතිත්තන් මතැ එක් එක් ස්ත්‍රීය බැසින් නංවා, තෙමේ තමාට නැගීමට සුදුසු ඇතු පිට නැග, දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි, මහත් රාජර්භියෙන් රජගත නුවරින් නික්මුණේ ය. නික්මෑ කෝමාරහව්ව ජවකයාගේ අභිවනය කරා ගියේ ය.

10. ඉක්බිතිවෙන් අභිවනයට නොදුරෙහිදී වෛදේහීපුත්‍ර වූ මගබාසි-පති අජාතශත්‍රු රජුට බියෙක් වූයේ ම ය, ඇඟ වෙවුලුමෙක් වූයේ ම ය, ලොමුදහ ගැන්මෙක් වූයේ ම ය. එ විට ...අජාතශත්‍රු රජතෙමේ බිය ගත්තේ, නැගිහිත්තේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, කෝමාරහව්ව ජවකයා අමතා “කීමෙක් ද? යහළු ජවකය, මට වංචා නො කෙරෙයි ද, කීමෙක් ද යහළු ජවකය, මා නො රවටයි ද? කීමෙක් ද, යහළු ජවකය, මා සතුරනට පාවා නො දෙයි ද? භික්ෂූන් එක්දහස් දෙසිය පණසක් පමණ වූ ඒ සා මහත් භික්ෂුසමුහයකගේ කිට්ඨුම් හබෙක් කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? උකැසි හබෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද? කටහබෙක් හෝ කෙසේ නම් නො වන්නේ ද?”යි ඇසී ය.

එ විට “මහ රජාණනි, බිය නො ගන්නැ. දේවසිති, ඔබට වංචා නො කරමි. දේවසිති, ඔබ නො රවටමි. දේවසිති, ඔබ සතුරනට පාවා නො දෙමි. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. මහරජාණනි, ඉදිරියට වසින්නැ. තෙල, මණ්ඩලමාලයෙහි (වට හලෙහි හෙවත් හිඳුනා හලෙහි) පහන් දැල්වේ” යැ යි කෝමාරහව්ව ජවක කී ය.

11. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො යාවතිකා නාගස්ස භූමි නාගෙන හන්තිවා නාගා පච්චොරොගිත්වා පතතිකො ‘ව යෙන මණ්ඩලමාලස්ස ආරං තෙත්තුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා ජීවකං කොමාරභවිටං එතදවොච: කහං පත සමම ජීවක හගවා’ති.

“එසො මහාරාජ හගවා. එසො මහාරාජ හගවා මජ්ඣිමං ඵමං තිස්සාය පුරන්ධොමුඛො නිසින්නො පුරකකතො භික්ඛුසඛසස්සා”ති.

12. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො යෙන හගවා තෙත්තුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිත්තො ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසඛසං අනුච්චොකෙත්වා රහදම්ච විපසන්නං, උදුනං උදුනෙසි: ‘ඉමිනා මෙ උපසමෙත උදුසිහපෙඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙත භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො’ති.

“අගමා ඛො තිං මහාරාජ යථාපෙමං”ති ?

“පිත්තො මෙ හන්තන උදුසිහපෙඤ්ඤා¹ කුමාරො. ඉමිනා මෙ හන්තන උපසමෙත උදුසිහපෙඤ්ඤා¹ කුමාරො සමන්තාගතො හොතු යෙනෙතරහි උපසමෙත භික්ඛුසඛසං සමන්තාගතො”ති.

13. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා භික්ඛුසඛසස්ස අඤ්ඤාලිප්පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: “පුච්චෙය්‍යාමහං හන්තන හගවන්තං කිඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ මෙ හගවා ඕකාසං කරොති පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණොයා”ති.

“පුච්ච මහාරාජ යදුකඛිසි”ති.

14. “යථා හු ඛො ඉමාති හන්තන පුච්චිප්පායතනාති සෙය්‍යපීදං²: හන්තරොහා අස්සාරොහා රපිකා ඛනුග්ගහා³ වෙලකා වලඤා පිණ්ඩදායකා⁴ උග්ගා රාජපුත්තා පකඛිඤ්ඤො මහානාගා සුරා වම්මයොධිනො දසක-පුත්තා⁵ ආලාපිකා⁶ කප්පකා නායපකා⁷ සුද්ද⁸ මාලාකාරා⁹ රජකා පෙසකාරා තලකාරා¹⁰ කුමාකාරා ගණකා මුද්දිකා, යාති වා පනඤ්ඤාති¹¹ පි එවංගතිකාති¹¹ පුච්චිප්පායතනාති, තෙ දිට්ඨොච ඛමෙම සඤ්චිකං සිප්පඵලං උපච්චිත්ති. තෙ තෙත අත්තානං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති.¹² මාතාපිතතො සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. පුත්තදරං සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. මිත්තාමචෙව සුඛෙත්ති පිනෙත්ති. සමණෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු¹³ උද්ධගිකං දකඛිණං පථිට්ඨාපෙත්ති¹⁴ සොචගිකං සුඛට්ඨාකං සග්ගසංවත්තනිකං. සකකා හු ඛො හන්තන එවමෙව¹⁵ දිට්ඨොච ඛමෙම සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙදුත්ති”¹⁶

1. උදුසිහපෙඤ්ඤා, කෙසුඵ.	2. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣ.	3. ඛනුග්ගහා, සිත්.
4. දසිකා, සිත්.	දසක PTS.	5. දසිකා, මජ්ඣ.
6. ආලාපිකා, සිත්.	7. නායපකා, මජ්ඣ.	නායපිකා, සස.
8. සුරා, මජ්ඣ.	9. මාල, මජ්ඣ.	10. නාල, සස.
11. ගතාති, සි. I.	12. පිනෙත්ති, මජ්ඣ.	පිණෙත්ති, (ගඛිත්)
13. සමණොබ්‍රාහ්මණෙසු, සි. I. සිත්.	14. පථිට්ඨ, සි. I.	15. එවමෙව, (කප්පි.)
	16. පඤ්ඤාපෙත්ති, සි. I.	

11. එක්කිති වෛද්‍යෙහිපුත්‍ර මහබෙය්‍යර අජාතශත්‍රු රජ ඇතුපිටින් යැ හැකි තෙක් දුර ඇතු පිටින් ගොස්, ඇතුගෙන් බැස, පාගමන් ඇතියේ ම (පසින් ම) මණ්ඩලමාලථාරය (වට හල් දොර) කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි කෝමාරහච්ච ජීවකයාගෙන් ‘යහළු ජීවකය, භාග්‍යවත් තෙමේ කොහි ද?’ යි ඇසී ය.

“මහ රජාණනි, තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ය. මැදුම් වැඩ නිසා (මැද කණුවට පිටු දී) පෙර දිගට මුහුන ලා, භික්ෂුසමුඛයා විසින් පෙරවු කරන ලද වැ තෙල වැඩ ඉන්නෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යැ” යි කොමාර-හච්ච ජීවක කී ය.

12. එ විට වෛද්‍යෙහිපුත්‍ර මහබෙය්‍යර අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටි රජ තෙමේ වෙසෙසින් පහන් වූ, කැලැබුම් නැති විලක්සේ බැලූ බැලූ පැත්තෙහි තුණකිම්බුන වැ හුන් භික්ෂුසමුඛයා දෙස නැවත නැවත බලා, “දැන් මේ භික්ෂුසමුඛයා යම් සංහුන්බවෙකින් හුක්ක ද මගේ උදුසිහසු කුමාර තෙමේ ද මේ බදු වූ ම සංහුන්බාවන් සමන්විත වේ වා” යි උදන් ඇතී ය.

එ විට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහරජ, තොප සිත ප්‍රේමය ඇති දෙසට ගියේ වේ ද” යි විදාළ සේක.

“වහන්ස, උදුසිහසු කුමාර තෙමේ මට ප්‍රිය ය. වහන්ස, භික්ෂුසමුඛයා දැන් යම් බදු සංහිදීමෙකින් සමන්විත ද, මගේ උදුසිහසු කුමාර තෙමේ මේ බදු වූ සංහිදීමෙන් සමන්විත වේ වා” යි රජ කී ය.

13. එක්කිති වෛද්‍යෙහිපුත්‍ර මහබාහිපති අජාතශත්‍රු රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද, භික්ෂුසමුඛයා ද ඇඳිලි බැඳ වැද, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. පසෙක හිඳගත් රජ තෙමේ “වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණයක් විසඳන්නට කිසි ලේශමාත්‍ර අවකාශයක් ගන්නා සේක් නම්, මම විවාරන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“මහරජ, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් විවාරන්නැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විදාළ සේක.

14. “වහන්ස, යම්සේ ඇතැරුවෝ ය, අසැරුවෝ ය, පියැරුවෝ ය, දුනුවාවෝ ය, දියදද දරනුවෝ ය, සෙන් විදහනුවෝ ය, සැහැසි මහ සෙබලෝ ය, හුද වදිනා උසස් රජපුත්තු ය, හුද මැදට පැනවදිනා යෝධයෝ ය, ඇතුන් බදු මහ සෙබලෝ ය, හුදෙකලා වැ හුද වදිනා සෙබලෝ ය, සම්පෑව්වයෙන් වැසි හෝ පලිහත් දරා හුද කරන්නෝ ය, ගෙහි ම වූ ගෘහදාය යෝධයෝ ය, මේ වඩන්නෝ ය, ඇම්බැව්වයෝ ය, නාවන්නෝ ය, සුපකාරයෝ ය, මාලාකාරයෝ ය, රජකයෝ ය, පෙහෙරු ය, කුලපොත්තෝ ය, කුඹල්ලු ය, අවිජිත ගණකයෝ ය, හඤ්චුල ගණකයෝ ය යන මොවුන් පුරුදු පුහුණු කරන ශීල්ප කෞතරක් වෙන් ද, මෙබඳු වූ යම් අන්‍ය බොහෝ ශීල්පයෝ හෝ වෙන් ද, ඔහු හැම මේ අත්බවිසි ම තමන් විසින් ම අත් දක්කැ හැකි එල ඇති ශීල්ප නිසා දිවි රකිත්. ඔහු එසින් තමන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මාපියන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. අඹුදරුවන් සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මිත්‍රාමාත්‍යයන් (සහ යහළුවන්) සුවපත් කෙරෙත්, පිනවත්. මත්තෙහි පල දෙන සහ සැපතට සුදුසු සුබවිපාක ඇති ස්වකීය පිණිස පවත්නා දන් මහණ-බමුණන් කෙරෙහි පිහිටුවත්. වහන්ස, මෙසේ ම මහණ දමෙහි සාන්ද්‍රවීක (මෙහි ම අත්දක්කැ හැකි) එලපිපාකයක් පණවන්නට (දක්වන්නට) හැකි ද?” යි රජ විවෘතය.

15. “අභිජාතාසි නො නිං මහාරාජ ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤං සමණ-
 බ්‍රාහ්මණෙ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජාතාමහං හනෙන ඉමං උඤ්ඤං අඤ්ඤං සමණබ්‍රාහ්මණෙ
 පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ මහාරාජ බ්‍යාකරිංසු, සචෙ තෙ අගරු භාසස්සු”ති

“න ඛො මෙ හනෙන ගරු යථස්ස භගවා වා නිසිනො භගවන්ත-
 රුපො වා” ති. “තෙන ගි මහාරාජ භාසස්සු”ති.

16. “එකමිදුහං හනෙන සමයං යෙන පුරණො කස්සපො
 තෙත්තපසබ්බමිං. උපසබ්බමිනො පුරණෙන කස්සපෙන සද්ධිං සමමාදිං.
 සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
 නිසිනො ඛො අහං හනෙන පුරණං කස්සපං එතදවොචං: යථා හු
 ඛො ඉමාති හො කස්සප පුත්‍රසිප්පායනනාති සෙය්‍යපිදං හන්ථාරොහා
 -පෙ- යාති වා පනඤ්ඤාති¹ පි එවංගතිකාති පුත්‍රසිප්පායනනාති. තෙ
 දිට්ඨෙව ධම්මෙ සන්ධිට්ඨිකං සිප්පඵලං උපජ්චනති. තෙ තෙන අත්තානං
 සුඛෙනති පිනෙනති මාතාපිතරො සුඛෙනති පිනෙනති පුත්තදුරං
 සුඛෙනති පිනෙනති මිත්තාමචෙව සුඛෙනති පිනෙනති සමණෙසු
 බ්‍රාහ්මණෙසු උග්ගහිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙනති සොවැයිකං සුඛිට්ඨාකං
 සග්ගසංවත්තනිකං. සඤ්ඤා හු ඛො හො කස්සප එවමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙ
 සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උඤ්ඤපෙත්තුනති.

17. එවං වුත්තෙත හනෙන පුරණො කස්සපො මං එතදවොච: කරොතො
 ඛො මහාරාජ කාරයතො ජිඤ්ඤතො ඡේද්‍යපයතො පචතො පාවයතො
 සොවයතො සොවාපයතො කිලමයතො¹ කිලමාපයතො එඤ්ඤතො
 එඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිඤ්ඤතො
 නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපජ්ඣෙති ධම්මො පරදුරං
 ගච්ඡතො මුසා හණතො කරොතො න කරියති පාපං. මුරපරියනෙන
 චෙ² පි වකෙකන යො ඉමස්සා පඨවියා³ පාණෙ එකමංසබලං
 එකමංසපුඤ්ඤං කරොය්‍ය, නත්ති තතොතිදුතං පාපං, නත්තිපාපස්ස ආගමො.
 දක්ඛිණඤ්ඤා³ පි ගබ්භාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනනො ඤාතෙනො
 ජිඤ්ඤතො ඡේද්‍යපෙනො පචතො පාවෙනො, නත්ති තතො තිදුතං
 පාපං, නත්ති පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤා³ පි ගබ්භාය³ තීරං ගච්ඡෙය්‍ය
 දදනො දුපෙනො යජනො යජාපෙනො, නත්ති තතො තිදුතං
 පුඤ්ඤං, නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙත සංයමෙන සචච්චජේන
 නත්ති පුඤ්ඤං නත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො³ ති.

1. කිලමයො, කෙසුචි.

2. කරතො එඤ්ඤො, PTS.

3. ගංගාරි, PTS.

15. “මහරජ, ඔබ මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දන්නෝ ද (මනෙක ඇද්ද) ?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, මේ පැණය අත් මහණබමුණන් අතින් විවාලා දනිමි (මනෙක ඇතැ)”යි රජ කී ය.

“මහරජ, කෙසේ නම් ඔබට ඔහු මෙය විසාදුවෝ ද ? ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම් එය කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නකු හෝ ඉන්නා තැනෙක එය කීම මට බරෙක් නො වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජ, එසේ නම් කියන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

16. (එ විට රජ මෙසේ කී ය:) “වහන්ස, මම එක් වරෙක කාශ්‍යප පුරුණයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ඔහු භා සතුටු වී මි. සතුට උපදවන, සිතැ රැදවියැ යුතු කතාබස් අවසන් කොට පසෙක ඉඳ ගනිමි. වහන්ස, එසේ පසෙක ඉඳගත් මම කාශ්‍යප පුරුණයන් අමතා, ‘භවත් කාශ්‍යපයීනි, යම් සේ ඇතැරුවෝ ය, අසරුවෝ ය,... යන මොහු හැම මේ අත්බවිනි ම තමන් විසින් අත් දැක්කැ හැකි පල ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන්... මා පියන්... අඹුදරුවන් .. මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුචරත් කෙරෙත් ද පිතවත් ද, මහණබමුණන් කෙරෙති... දත් පිහිටුවත් ද, භවත් කාශ්‍යපයීනි, එසේ ම මහණදමෙති මෙහි ම අත් දැක්කැ හැකි එල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද ?’”යි මෙය විවාලෙමි.

17. ‘වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි කාශ්‍යප පුරුණයෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, තමා ම කරන්නහුට ද අනුත් ලවා කරවන්නහුට ද, අනුත්ගේ අත් ආදිය සිඳින්නහුට ද සිඳුවන්නහුට ද, අනුත් දඹු ආදියෙන් පෙළන්නහුට ද පෙළවන්නහුට ද, පරාසතු දෑ පැහැරැ ගැනුම් ආදියෙන් මෙරමා තවන්නහුට ද අනුත් ලවා තවවන්නහුට ද, අහර වැලැක්වීම් ආදියෙන් අනුත් වෙනෙසන්නහුට ද මෙරමා ලවා වෙනෙසවන්නහුට ද, මෙරමා කම්පිත කරන්නහුට ද අනුත් ලවා කම්පිත කරවන්නහුට ද, පණ තසන්නහුට ද තස්වන්නහුට ද, නොදත් දෑ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, ගෙවල් බිඳින්නහුට ද බිඳුවන්නහුට ද, කිසිත් නො ඉතිරි කොට සියල්ල පැහැරැ ගන්නහුට ද පැහැරැ ගත්වන්නහුට ද, එක් ගෙයක් වටා සිට එහි ඇති බඩුමුට්ටු පැහැරැ ගන්නහුට ද ගත්වන්නහුට ද, මහැ රැක සිට එහි යනෙහුවන්නේ බඩු පැහැරැ ගන්නහුට ද, පරඹුවන් කරා යන්නහුට ද, මුසවා තෙපලන්නහුට ද, පවක් කරමි යි සිතා කරන්නහුට ද පවෙක් නො කැරෙයි. යමෙක් කරකැත්තක් සේ තියුණු නිම් වලල්ලක් ඇති වක්‍රයකින් මේ පොළොවෙහි සතුන් මරා එක් මස්ගොඩක් එක් මස්රැසක් කරන්නේ නම්, ඒ හේතුයෙන් වන පවෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. සතුන් මරමින් මරවමින්, සිඳිමින් සිඳුවමින්, පෙළමින් පෙළවමින්, ගංගා නදියේ දකුණු තෙරට නමුදු යන්නේ නම්, ඒ හේතුයෙන් පවෙක් නැත, පවේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින්, යාග කරමින් කරවමින්, ගංගා නදියේ උතුරු තෙරට නුමුදු යන්නේ නම් ඒ හේතුයෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත. දීමෙන්, ඉදුරන් දැමීමෙන් (හෝ පෙහෙවස් විසීමෙන්) ශීලසංයමයෙන්, සබ්බස් රැකීමෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැත” යනු යි.

ඉත්ථං බො මෙ භනෙත පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

සෙය්‍යථාපි භනෙත අම්බං වා පුට්ඨො ලබ්බජං බ්‍යාකරෙය්‍ය³ ලබ්බජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය⁴, එවමෙව බො මෙ භනෙත පුරණො¹ කස්සපො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අකිරියං බ්‍යාකාසි.²

තස්ස මග්ගං භනෙත එතද්දහොසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා මුහම්මං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤය්‍යා’ති. සො බො අහං භනෙත පුරණස්ස කස්සපස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං තප්පට්ඨෙකාසිං.³ අතභිතන්දිචා අප්පට්ඨෙකාසිනිච, අතත්තමනො අතත්තමත්තවාචං අතිච්ඡාරෙඤා තමෙව වාචං අනුග්ගණහනො⁴ අතිකුල්පනො⁵ උට්ඨායාසනා පක්කාමිං.⁶

18. එකමිදුහං භනෙත සමයං යෙන මකඛලී ගොසාලො තෙනුප-සංකමිං. උපසංකමිනිච, මකඛලීනා ගොසාලෙන⁷ සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං⁸ විතිසාරෙඤා එකමන්තං තිසිදිං. එකමන්තං තිසින්නො බො අහං භනෙත මකඛලී ගොසාලං⁹ එතද්දොවං.¹⁰ ‘යථා නු බො ඉමානි හො ගොසාල පුප්පිප්පායත්තානි සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කානු බො හො ගොසාල එවමෙව දිට්ඨොව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතුනති.

19. එවං වුත්තෙත භනෙත මකඛලී ගොසාලො මං එතද්දොවො: ‘තස්සි මහාරාජ හෙතු තස්සි පච්චයො සත්තානං සංකිලෙසාය. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා සංකිලිස්සන්ති. තස්සි හෙතු තස්සි පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා. අහෙතු අප්පච්චයා සත්තා විපුජ්ඣන්ති. තස්සි අත්තකාරෙ තස්සි පරකාරෙ තස්සි පුරිසකාරෙ තස්සි බලං තස්සි චිරියං තස්සි පුරිසථාමො තස්සි පුරිසපරක්කමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අචිරියා තිසතිසඛගතිභාවපරිණතා ඡස්සෙවාහිජාතිසු පුබ්බකං පටිසංචෙදෙන්නති.

වුද්දස බො පතිමානි යොතිප්පමුඛසතසහස්සානි සට්ඨි ව සතානි ඡ ව සතානි, පඤ්ච ව කමමුත්තො සතානි, පඤ්ච ව කමමානි, තිණි ව කමමානි, කමෙම ව අභික්කමෙම ව.

1 පුරාණො, මජ්ඣ. 2. වා, PTS. 3. තප්පට්ඨෙකාසිං, PTS.
4. අනුග්ගණ:ත්තා, PTS 5. අතිකුල්පනො, මජ්ඣ. භා.
6 පක්කාමිං, මජ්ඣ. 7. මකඛලීගොසාලෙන, PTS. 8. සාරාණීයං, මජ්ඣ.
9. මකඛලීගොසාලං, PTS. 10. එතද්දොවං, PTS.
11. පඤ්ඤපෙත්ති PTS.

වහන්ස, මෙසේ කාශ්‍යප පුරුෂයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලය විචාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය දැක්වූහ. වහන්ස, අභි කෙබඳු ද? සි විචාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලද වෑ අභි මෙබඳු යැ සි කියන්නේත් යම්සේ ද, එසේ ම වහන්ස, කාශ්‍යප පුරුෂයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විචාරන ලදුවෝ ම අක්‍රියාවාදය පෑවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බ්‍රමණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙසේ නම් සිතනු හැක්කේ ද?’ සි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම කාශ්‍යප පුරුෂයන්ගේ වචනය නො පෑසැසිමි. විරුඬ බසකුදු නො කිමි. නො පසසා විරුදු බසක් ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නොසතුටු බසක් නො නික්මවා, ඔවුන් බස සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතෑ නො තබන්නෙමි, උතස්තෙන් නැගී නික්මිණිමි.

18. වහන්ස, අන් එක් වරෙක මම ගෝසාල මකඛලීන් වෙත එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔවුන් හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණු වූ සිතෑ රුදැරියැ යුතු වූ කතා බස් කොට අවසනා පසෙක ඉඳ ගතිමි. පසෙක ඉඳ ගත්තෙමි, වහන්ස, මම ගෝසාල මකඛලීහු අමතා, ‘හවන් ගෝසාලසිති, යම් සේ ඇතරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මෙ අත්බවිහි ම තමන් විසින් දැක්කෑ හැකි ඵල විපාක ඇති ශිල්ප නිසා දිවි රකිත් ද, ඔහු එයින් තමන්... මාපියන්... අභුදරුවන්... හා යහළුවන් සුවචන් කෙරෙත් ද, පිතවන් ද, මහණබ්‍රමණන් විෂයයෙහි... දන් පිහිටුවන් ද, හවන් ගෝසාලසිති, මෙසේ ම මහණදමෙහි මෙහි ම අන් දැක්කෑ හැකි ඵලවිපාක-යක් දක්වන්නට හැකි ද?’ සි මෙය විචාලෙමි.

19. වහන්ස, මෙසේ විචාල කල්හි ගෝසාල මකඛලීහු මට මෙය කිහ: “මහරජ, සත්තියන්ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙක් ප්‍රත්‍යය-යෙක් නැත. හේතුවක් නැති වෑ ප්‍රත්‍යයක් නැති වෑ (ඉබේ ම) සත්තියෝ කෙලෙසෙත්. සත්තියන්ගේ පිරිසිදු වීමට ද හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. හේතු නැති වෑ ප්‍රත්‍යය නැති වෑ සත්තියෝ පිරිසිදු වෙත්. තමාගේ යහපත සඳහා තමා විසින් කළ යුතු කම්යෙක් නැත. අනුන්ගේ යහපත සඳහා කළයුතු අවවාදානුශාසනාදී කම්යෙක් ද නැත. කරන්නු සැපතට පමුණුවන... පුරුෂ කාමීයෙක් ද නැත. සැපත් ලබනුට ඉවහල් වන බලය කියා එකෙක් නැත. විජීය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂශක්තිය කියා එකෙක් නැත. පුරුෂ පරාක්‍රමය කියා එකෙක් නැත. හැම සත්තු හැම ප්‍රාණීහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ තමන්ගේ ශක්තියක් බලයක් විජීයක් තැත්තෝ ම නියමය, සංගතිය (තම තමා අයත් වර්ගයට පැමිණීම), ස්වභාවය යන මේ තුනින් පරිණාමයට පැමිණියෝ අභිජාති සයෙක්හි ම සැප දුක් විඳිත්.

මේ ප්‍රමුඛ යෝනිහු තුළස් ලක්ෂ හඳහන් හසියෙකි. කම් පත්තියෙකි. (අන් සැපියෙකින්) කම් පසෙක් ද කම් තුනෙක් ද වෙත්. (කායවාක්-කම් වූ) පූර්ණ කම් ද, (මනාකම් වූ) අභි කම් ද වේ.

චුට්ඨි ජට්ඨපද, චුට්ඨිනතරකපො, ජලතිජාතියො, අට්ඨ පුරිස-
භූමියො, එකුතපඤ්ඤස ආජිවකසතෙ, එකුතපඤ්ඤස පරිබොජකසතෙ,
එකුතපඤ්ඤස නාගාවාසසතෙ, වීසෙ ඉන්ද්‍රියසතෙ, තිංස නිරසසතෙ,
ජතනිංස රජොධාතුයො, සත්ත සඤ්ඤිගඛො, සත්ත අසඤ්ඤිගඛො, සත්ත
නිගණ්ඨිගඛො, සත්ත දෙවො, සත්ත මානුසො, සත්ත පෙසාවො, සත්ත සරො,
සත්ත පට්ඨවා, සත්ත පට්ඨවසතාති, සත්ත පපාතො, සත්ත පපාතසතාති,
සත්ත සුරිනො, සත්ත සුරිනසතාති, චූළාසිති මහාකපපුතො සතසගස්සාති
යාති බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච සකාපිචා සංසරිතො දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති.

තත්ත තත්ති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා
බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්කං වා කම්මං පරිපාවෙස්සාමිති පරිපක්කං වා
කම්මං පුස්ස පුස්ස බ්‍යන්ති කරස්සාමිති තෙවං තත්ති. දෙණමිතෙ පුබ්බකෙති
පරිපත්තකතෙ. සංසාරෙ තත්ති භාගනවර්ණිතෙ, තත්ති උක්කංසාවකංසෙ.
සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලෙ බිත්තෙ නිබ්බසිගමානතෙව පලෙති, එවමෙව
බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච සකාපිචා සංසරිතො දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනෙත මක්ඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරපුද්ධිං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙත අමබං වා
පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අමබං බ්‍යාකරෙය්‍ය,
එවමෙව ඛො මෙ භනෙත මක්ඛලී ගොසාලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං
පුට්ඨො සමානො සංසාරපුද්ධිං බ්‍යාකාසි. තස්ස මස්ස භනෙත එතදහොසි:
කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසා-
දෙනබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යාති. සො ඛො අහං භනෙත මක්ඛලීස්ස ගොසාලස්ස
භාසිතං තෙව අභිනන්දිං නප්පට්ඨෙකාසිං. අනභිනන්දිචා අප්පට්ඨෙකාසිචා
අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිවර්තරොති තමෙව වාචං අනුක්කණ්ණ-
නෙතො අතිකුජ්ඣෙතො උට්ඨායාසතා පක්කාමිං.

20. එකමිදහං භනෙත සමයං යෙන අජිතො කෙසකම්මලො¹
තෙත්‍රපසඛකම්මං. උපසඛකම්මචා අජිතෙත කෙසකම්මලෙන² සද්ධිං සමමොදිං.
සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං³ වීතිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං
නිසීන්නො ඛො අහං භනෙත අජිතං කෙසකම්මලං⁴ එතදවොචො⁵ 'යථා නු
ඛො ඉමාති හො අජිත පුට්ඨිප්පායතනාති සෙය්‍යපීදං⁶ භන්තරොහා-
-පෙ- සක්කා නු ඛො නො අජිත' එවමෙව දිට්ඨිව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙකුන්ති?'⁸.

1. කෙසකම්මලී, කප්ඵි.

2. කෙසකම්මලීනා, කප්ඵි

3. සාරණීයං, මජ්ඣං.

4. කෙසකම්මලී, කප්ඵි

5. එතදවොච, කප්ඵි

6. සෙය්‍යපීදං, මජ්ඣං.

7. ඛො අජිතො, කප්ඵි

8. පඤ්ඤපෙකුති, මජ්ඣං.

ප්‍රතිපත්ති දෙසැටෙකි. අන්‍යාකල්ප දෙසැටෙකි. අභිජාති සයෙකි. පුරුෂභූමි අටෙකි. ජීවිකාවාතනි සාරදහස් නවසියෙකි. පරිව්‍රාජකයන් පිළිබඳ ප්‍රවිජ්‍යා සාරදහස් නවසියෙකි. නාගමණ්ඩල සාරදහස් නවසියෙකි. ඉන්ද්‍රියයෝ දෙදහසෙකි. නිරයයෝ තුන්දහසෙකි. අත්පිටු පාපිටු ආදී බුලි තැවැරෙන තැන් සතිසෙකි. සංඥිගථී සතෙකි. අසංඥි ගථී සතෙකි. නිර්ග්‍රන්ථගථී සතෙකි. (පුරුකින් පැල වෙත උක් හුණ ආදී ගථී සතෙකි.) දෙව වගී සතෙකි. මනුෂ්‍යවගී සතෙකි පිශාව ජාති සතෙකි. මහවිල් සතෙකි. මහාපරිවතී සතෙකි. කුඩා පරිවතී සත්සියෙකි. මහාප්‍රපාත සතෙකි. කුඩා ප්‍රපාත සත්සියෙකි. මහාසාපන සතෙකි. කුඩා සාපන සත්සියෙකි. අනුවණයනුත් නුවණැත්තනුත් සසරු දිවැ හැවිද දුක් කෙළවර කිරීමට තෙවියා යුතු කල්ප අසුසාර ලක්‍ෂයෙකි.

එහි මම ශීලයෙන් හෝ චිත්තයෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රහ්මචරින් හෝ නොමුහු කල කමය මුහුකුරුවන්නෙමි යි කියා කල යුත්තෙක් නැත. මුහුකල කමය විද විද ඝමිණ කරන්නෙමි යි කියා හෝමෙසේ කල යුතු දූෂයක් නැත. ද්‍රෝණියෙන් මැන ප්‍රමාණවත් කරන ලද්දක් සේ සුව දුක් දෙක (කියනලද කාල සීමාව ගෙවුණු කල්හි) කෙළවර කැරුණේ වෙයි. සසර ගමනෙහි අඩු වීමෙන් වැඩි වීමෙන් නැත. නැතිමෙන් බැසීමෙන් නැත. යම්සේ දමාලු හුවටෙන් ලිහෙමින් දිග ඇති තෙක් ම සේ ද, එයින් මතු නො සේ ද, එ පරිදි ම අනුවණයෝත් නුවණැත්තෝත් (සසරු) දිව හැවිද දුක් කෙළවර කරන්නාහ' යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ ගෝසාල මකබලිහු මා විසින් සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාරගුණිවාදය පැවැසූ හ. වහන්ස, අඹ කෙබඳු දෑ යි විවාරන ලද්දේ දෙල් මෙබඳු යැ යි කියන්නේත් දෙල් කෙබඳු දෑ යි විවාරන ලද්දේ අඹ මෙබඳු යැ යි කියන්නේත් යම්සේ ද, එ සේ ම ගෝසාල මකබලිහු මා විසින් සාන්දුෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය විවාරන ලදුවෝ ම සංසාර ගුණික පැවැසූ හ.

වහන්ස, ඒ මට 'මා වැන්නෙක් සිය රටැ වසන මහණකු හෝ බමුණකු පෙළියැ යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හැකි ද' යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම ගෝසාල මකබලින්ගේ වචනය නො පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. මෙසේ නො පසසා, නො ද විරුද්ධ බසක් කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි නුමුදු, නො සතුටු බසක් නො නික්මවා, එ ම බස සාර වශයෙන් නො ගත්තෙමි, සාර වශයෙන් සිතැ ද නො තබන්නෙමි, හුතස්තෙන් නැගී නික්මණමි.

20. වහන්ස, මම එක් විටෙක කේශකම්බල අජීතයන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි ඔහු හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතා බස් නිමවා එක් පසෙක හිඳැ ගතිමි. එසේ හිඳැ ගත්තෙමි, ඔහු අමතා 'හවන් අජීතයෙනි, යම්සේ ඇතැරුවෝ ය අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිහි ම තමන් විසින් දැක්කැ හැකි ඵල ඇති ශීල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන්... තම මාපියන්... අඹුදරුවන්... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුව පත් කෙරෙත් ද, පිතවන් ද, මහණබමුණන් විෂයයෙහි... දත් පිහිටුවන් ද, හවන් අජීතයෙනි, මෙසේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්බවිහි මැ දැක්කැ හැකි ඵල විපාකයක් දක්වන්නට හැකි ද?' යි මෙය විවාලෙමි.

ඵචං වුත්තෙහ භනෙත අජිතො කෙසකම්බලො¹ මං ඵතදවොච: “නත්ථි මහාරාජ දින්නං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො² ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණ්ණාභමණා සම්මඤ්ඤා³ සම්මාපට්ටනනා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පථෙදෙනති. වාතුමමහාභුතිකො අයං පුරිසො යද්ද කාලං කරොති, පඨවී පඨවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආතපා ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. තෙජො තෙජොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආකාසං ඉන්ද්‍රියාති සංකමනති. ආසන්ධිපඤ්ඤා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡන්ති. යාව ආලහනා පද්ධති පඤ්ඤායන්ති. කාපොතකාති අට්ඨිති භවන්ති. භසමන්තා ආහුතිසො. දන්තපඤ්ඤාතං යද්දිදං දුතං, තෙසං තුව්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අත්ථිකවාදං වදන්ති. බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස භෙදා උච්ඡිජ්ජන්ති විතස්සන්ති න භොන්ති පරමමරණා”ති.

ඉතං ඛො මෙ භනෙත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡේදං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙත අමිං වා පුට්ඨො ලබ්බිජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබ්බිජං වා පුට්ඨො අමිං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵචමෙව ඛො භනෙත අජිතො කෙසකම්බලො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො උච්ඡේදං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මස්සං භනෙත ඵතදහොසි: ‘කථං හි නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජිතෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤාය්‍යා’ ති සො ඛො අතං භනෙත අජිතස්ස කෙසකම්බලස්ස භාසිතං තෙව අතිතන්දිං නප්පට්ඨිකොසි. අතභිතන්දිකා අප්පට්ඨිකොසිකා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අතිච්ඡාරෙකා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණහනෙතා අතිකුජ්ජනෙතා උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

1. කෙසකම්බල, PTS.

2. පරලොකො, කප්ඵි.

3. සමග්ගතා, සමග්ගතා, මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙසේ මා විවෘත කල්හි, කේශකම්බල අජිතයෝ මට මෙය කීහ: “මහරජ, දුන් දෑයෙහි පල නැත. කළ මහායාගයෙහි පල නැත. කුශලාකුශල කම්මන්තේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත. පරලොච්ඡිපියා හට මේ ලොව නැත, මෙලොව සිපියා හට පරලොවෙක් නැත. මවට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. පියාට උපකාර අපකාර කිරීමෙහි ඵල විපාක නැත. උපරාදක (මෙයින් සැව නැවත උපදනා) සත්තයෝ නැත. සමාගත (නිවැරදි මගින් ගිය) සමාක්ප්‍රතිපත්ත (නිසි මග පිළිපත්), මේ ලොවත් පරලොවත් කුමු ම වෙනෙයින් දෑත පසක් කොට (ලොවට) හෙළි කරන මහණබමුණු කෙනෙක් නැත. සතර මහාභූතයන්ගෙන් නිපත් මේ පුරුෂ තෙමේ යම් විටෙක කථිකය කෙරේ නම්, එවිට (මොහුගේ කයෙහි වූ) පාපිට්ඨාකූට බාහිර පාපිට්ඨාකූ රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ආපෝඨාකූට බාහිර ආපෝඨාකූ රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. තේජෝඨාකූට බාහිර තේජෝඨාකූ රූස කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. වායුඨාකූට බාහිර වායුඨාකූට කරා යෙයි, එය අනුගමනය කරයි. ඇස් ආදී ඉන්ද්‍රියයෝ අහඹු වැන යෙත්. වැද හොත් ඇඳ පස්වනු කොටැති පුරුෂයෝ මල සිරුර ගෙන යෙත්. සොහොන තෙක් පමණක් පදයෝ (ගුණාගුණ වචනයෝ) පැණෙත්. ඇට පරෙව්-වත් වේ. ආගන්තුකසත්කාරාදී වශයෙන් දුන් දන් මල සිරි රෙහි අළු කිසි නිමගනි තෙක් ම වේ. (එයින් පසු එහි කිසිත් ඉතිරි නො වේ.) දහ යනු අඟයන් විසින් පණවන ලද්දෙකි. යම් කෙනෙක් ආස්තික වාදය (පරලොවක් ඇතැයි කම් විපාක ඇතැයි යන ‘ආදි වූ වාදය) කියත් නම්, එය ඔවුන්ගේ හිස් බොරුවෙකි, ප්‍රලාපයෙකි. අනුවණයෝ ද නුවණැත්තෝ ද යන හැම කය බිදීමෙන් මුල් සුත් වෙත්, වැනැසෙත්, මරණින් මතු ඇති නො වෙත්” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ කේශකම්බල අජිතයෝ මා විසින් සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රසාදය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ. වහන්ස, යම්සේ අඹ විවාරන ලද්දේ දෙල් කියන්නේ ද, දෙල් හෝ විවාරන ලද්දේ අඹ හෝ කියන්නේ ද, එසේ ම, වහන්ස, කේශකම්බල අජිතයෝ සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රසාදය විවාරන ලදුවෝ ම උචේද්‍යවාදය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට ‘මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙනෙහිය යුතු කොට කෙසේ නම් සිතියැ හෙන්නේ ද?’ යි මේ සිත පිය. වහන්ස, ඒ මම කේශකම්බල අජිතයන්ගේ බස නො ම පැසැසිමි, එයට විරුද්ධ බසක් ද නො කිමි. එය නො ම පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසකුත් නො කික්මවා, ඔවුන්ගේ ඒ වචන සාර වශයෙන් නො හන්නෙමි, සාර වශයෙන් සිතා නො පිහිටුවන්නෙමි, හුතස්තෙන් නැගි කික්මිණිමි.

21. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන පකුට්ඨො කම්මායනො තෙත්‍රපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා පකුට්ඨෙත කම්මායනෙන සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨං කම්මායනං එතදවොචං. යථා හු ඛො ඉමානි භො කම්මායන පුට්ඨිසායතනානි, සෙය්‍යපීදං. හත්ථාඤ්ඤා-පෙ-සක්කා හු ඛො භො කම්මායන එවමෙව දිට්ඨෙව ධර්මෙව සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ? නති.

එවං වුත්තෙත භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො මං එතදවොච: “සත්තිමෙ මහාරුජ කාසා අකථා අකථවිධා අනිමිත්තා අනිමානා වඤ්ඤා කුට්ඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාබොනති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්තං? පඨවිකායො ආපොකායො තෙජ්‍ජාකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකථා අකථවිධා අනිමිත්තා අනිමානා වඤ්ඤා කුට්ඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිණමනති, න අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාබොනති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤං සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ති භනන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවේතා වා විඤ්ඤාතා වා විඤ්ඤපෙතා වා. යො‘පි තිණේහන සපේන සිසං ජීන්දති, ත කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තන්තං යෙව කායානමන්තරෙන සත්ථං විවරමනුපතති”ති.

ඉත්ථං ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනන්ත අමිං වා පුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකාරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අමිං ඛ්‍යාකාරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනන්ත පකුට්ඨො කම්මායනො සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙත අඤ්ඤං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනන්ත එතදහොසි: කථං හි තාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? “ති. සො ඛො අභං භනන්ත පකුට්ඨස්ස කම්මායනස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පට්ඨිකොසිං. අනභිනන්දිත්වා අප්පට්ඨිකොසිත්වා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙතො තමෙව වාචං අනුග්‍රහණෙනො අතික්කල්පෙනො උට්ඨා-යාසනා පසක්කමිං.

22. එකමිදුනං භනන්ත සමයං යෙන නිගණේයො නානපුත්තො තෙත්‍රපසඞ්කමිං. උපසඞ්කමිත්වා නිගණේයෙන නානපුත්තෙන සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං චිත්තිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිං. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභං භනන්ත නිගණේයො නානපුත්තං එතදවොචං:

21. වහන්ස, අන් එක්වරෙක මම කාන්‍යායනගෝත්‍රික පක්‍යායන වෙත ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කන්‍යායන නිමවා පසෙක ඉදහනිමි. එසේ ඉදහන් මම කාන්‍යායන පක්‍යායන අමතා “භවත් කාන්‍යායනයිති, යම් සේ ආතරුවෝ ය, අසරු වෝ ය... යන මොනු හැම මේ අත්බවිති ම තමන් පිසින් දුක්ක හැකි එළ ආති ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත්ද, ඔහු එයින් තමන්... තම මා පියන්... අඹුදරුවන්... මිතුරන් කම්කරුවන් සුවපත් කෙරෙත්ද, පිණවත්ද, මහණබ්‍රහ්මණනට... දන් දෙත්ද, භවත් කාන්‍යායනයෙති, මෙසේ ම මහණ-දමෙතින් මෙ අත්බවිති ම දුක්කැ හැකි එළයක් දක්වන්නට හැකි ද?”යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ මට මෙය කීහ:

“මහරජ, කිසිවකු පිසින් නො කරන ලද, නො කළ විධාන ඇති, ඉළ බෙලෙහුදු නො මවන ලද, අන් කිසිදු ලෙසෙකින් නො ම මවනලද, වද වූ (කිසිවක් නො උපදවන), පවුකුලක් සේ සපිර (හෙවත් පරිණාම රහිත), ඉන්ද්‍රියයක් සේ තර වැ සිටිනුයෙන් තහවුරු වූ, කාය (සමූහ) සතෙක් වෙත්. කවර සතෙක් ද? යන්: පඨවිකාය, ආපොකාය, තෙජොකාය, වායොකාය, සුඛ, දුක්ඛ, සත්වන ජීවයද වෙත්. ඔහු නො සැලෙත්. නො පෙරළෙත්. උනුනට බාධක නො වෙත්. උනුනට සුවය හෝ දුක් හෝ සුව දුක් දෙක ම හෝ දීමට සමත් නො වෙත් ඒ කාය සතෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ, අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ, දූත ගන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැත. යමෙක් තියුණු සැතෙකින් හිස සිඳින්නේ නම්, එහි කිසිවෙක් කිසිවකු දිව්‍යෙන් තොර නො කරයි. වැලි, සජ්තකායයන් අතරින් ආයුධය විවරයට වැද ගනී” යනු යි.

වහන්ස, මෙසේ මා පිසින් සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්ණපළ විචාරන ලද කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ අනෙකකින් අනෙකක් (ඉදුරා ම එයට විරුද්ධ දෑයක්) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කරුණු කියන්නේත් දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ ගැන කරුණු කියන්නේත් යම්සේද, එසේ ම, වහන්ස, කාන්‍යායන පක්‍යායනෝ මා පිසින් සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණ්ණපළ විචාරන ලදුවෝ ම අනෙකෙක් අනෙකක් (ඉදුරා ම වෙනස් දෑයක්) පැවැසී ය.

වහන්ස, ඒ මට “සිය රජටහි වසන මහණකු හෝ බ්‍රහ්මණකු වෙහෙසිය යුතු කොට මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සිතන්නේ ද?”යි මේ සිත පිය. වහන්ස, ඒ මම කාන්‍යායන පක්‍යායනයන්ගේ වචනය නො පැස-සීමි. නො ද විරුද්ධ බසක් කීමි. නො පසසා, විරුද්ධ බ්‍රාහ්මණ ද නො කියා, නො සතුටු සිතැත්තෙමි, නො සතුට හඟවන බසක් නො කියා, ඒ ඔවුන්ගේ බස සාරවශයෙන් නො ගන්නෙමි, සාරවශයෙන් සිතැ නො තබා ගන්නෙමි, හුනස්නෙන් නැගී නික්මිණිමි.

22. වහන්ස, තවත් එක් විෂයක මම ඥානප්‍රාතිර්භූත්වයන් කර එළඹුණෙමි. එළඹැ ඔවුන් හා සතුටු වීමි. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කන්‍යායන නිමවා එක් පසෙක හුන්නෙමි. වහන්ස, පසෙක හුන් මම ඔවුන් අමතා-

“යථා ණු බො ඉමානි හො අග්ගිවෙස්සන පුට්ඨිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හජාරොතා -පෙ- සකකා ණු බො හො අග්ගිවෙස්සන ඵලමෙවං දිවෙඨව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නති

ඵලං වුත්තෙ හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මං ඵතදවොච: “ඉඛ මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. කථඤ්ච මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති? ඉඛ මහාරාජ නිගණ්ඨො සබ්බවාරිවාරිත්තො ව හොති, සබ්බවාරිසුත්තො ව, සබ්බවාරිබුත්තො ව, සබ්බ-වාරිපුට්ඨො ව. ඵලං බො මහාරාජ නිගණ්ඨො වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති. යත්තො බො මහාරාජ නිගණ්ඨො ඵලං වාදුයාමසංවරසංවුත්තො හොති, අයං වුච්චති මහාරාජ නිගණ්ඨො ගතත්තො ව යතත්තො ව සිතත්තො වා” ති.

ඉත්ථං බො මෙ හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි. සෙය්‍යපාපි හත්තෙ අමිං වා පුට්ඨො ලබුජං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අමිං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය, ඵලමෙව බො හත්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො වාදුයාමසංවරං ඛ්‍යාකාසි.

තස්ස මය්‍යං හත්තෙ ඵතදහොසි: කථං ති නාම මාදිසො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා විජ්ඣෙ වසන්තං අපසාදෙනබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා? ‘ති. සො බො අහං හත්තෙ නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස පාසිතං තෙව අභිනන්දිං. තප්පටිකෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පටිකෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්ත-මනවාචං අතිවජාරෙත්වා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණහත්තො අතිකකුජ්ජන්තො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

23. ඵකමදුහං හත්තෙ සමයං යෙන සඤ්ජයො ඛෙලට්ඨිපුත්තො¹ තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා සඤ්ජයෙන ඛෙලට්ඨිපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදිං. සමමොදනිතං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසිදිං. ඵකමන්තං නිසිත්තො බො අහං හත්තෙ සඤ්ජයං ඛෙලට්ඨිපුත්තං ඵතදවොචං: “යථා ණු බො ඉමානි හො සඤ්ජය පුට්ඨිප්පායතනානි, සෙය්‍යපීදං - හජාරොතා -පෙ- සකකා ණු බො හො සඤ්ජය ඵලමෙව දිවෙඨව ඛමෙම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු” ? නති

1. පුට්ඨො, PTS. පුඛො (පෙජනමාගඞ්).

2. ඛෙලට්ඨිපුත්තො, කජචි.

“හවත් අග්නිවේශායනයෙනි, යම් සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, ඔහු එයින් තමන් ... මාපියන් ... අඹුදරුවන් ... මිතුරන් කම්කරුවන් ... සුචරත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, හවත් අග්නිවේශායනයෙනි, මේ සේ ම මහණදමෙහින් මේ අත්ඛේති ම දැක්කා හැකි ඵලවිපාකයක් පෙන්වියා හැකි ද?” යි මෙය විචාලෙමි.

වහන්ස, මෙසේ මා විචාල කල්හි ඥාපුත්‍ර නිර්මුත්ථයෝ මට මෙය කී ය:

“මහරජ, මේ නිර්මුත්ථයායනයෙනි නිර්මුත්ථ තෙමේ යාම (හාග) සතරක් ඇති ශීලසංවරයෙන් වැසුණේ වේ. මහරජ, කෙසේ නම් නිර්මුත්ථ තෙමේ යාම සතරක් ඇති සංවරයෙන් සංවාත වේ ද? යත්: මහරජ, මෙහි නිර්මුත්ථ තෙමේ වැලැකුණු සියලු සිසිල් දිය ඇත්තේ වේ. සඵප්පකාර සංවරලක්ෂණයෙන් සමන්විත වේ. පිඹ හල සියලු වාසීයන් (හෙවත් පච්ච) ඇත්තේ වේ. (කම්මසංග්‍රහණ වූ) සියලු පාපවාරණයෙන් (මෝක්ෂය) සප්ඨි කොට සිටියේ වේ. මහරජ, මෙසේ නිර්මුත්ථ තෙමේ වාසුසීමසංවරයෙන් සංවාත වූයේ වේ. මහරජ, යම් හෙයකින් නිර්මුත්ථ තෙමේ මෙසේ වාසුසීමසංවරයෙන් සංවාත වේ ද, එහෙයින් (මෝක්ෂාධිගමයෙන් ම කෙලවරට) පත් සිතැත්තේ ද, (කායාදී ඉන්ද්‍රියයන්හි තව දුරටත් සංයම කල යුත්තක් නැති බැවින්) සංයත ආත්ම ඇත්තේ ද, (මොනොවට) පිහිටි සිතැත්තේ ද වේ යැ යි කියනු ලැබේ.”

වහන්ස, මෙසේ ඥාපුත්‍ර නිර්මුත්ථ තෙමේ මා විසින් ආන්ද්‍රවික ශ්‍රාමණ්ණප්පසු විචාරන ලද්දේ ම වාසුසීමසංවරය පැවැසී ය. යම්සේ අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් දැක්වන්නේ ද, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ දක්වන්නේ ද, එසේම, වහන්ස, ඥාපුත්‍ර නිර්මුත්ථයෝ ආන්ද්‍රවික ශ්‍රාමණ්ණප්පසු විචාරන ලදුවෝ ම වාසුසීමසංවරය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් සිය රටෙහි වසන මහණකු හෝ බමුණකු වෙහෙසියා යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත වී ය. වහන්ස, ඒ මම වනාහි ඥාපුත්‍ර නිර්මුත්ථයන්ගේ වචනය මැනවැසි නො පැහැසිමි, විරුද්ධ බසකුළු නො කිමි. නො ම පසසා, නො ද විරුද්ධ බසක් කියා, නො සතුටු සිතැතියෙමි, නොසතුට හඟවන වචනයක් ද නො කියා, ඔවුන් කී ඒ බස් සාරවශයෙන් ද නො පිළිගත්තෙමි, සිතා ද නො ම තබා ගත්තෙමි, හුන්සතෙන් නැගී තික්මැ ගියෙමි.

23. නැවත ද වහන්ස, එක් වරෙක මම ථෙවරාපිපුත්‍ර සංජයයන් කරා ගියෙමි. ගොස් ඔවුන් හා සතුටු වීම. සතුටට කරුණ වූ සිතැ රැදැවියා යුතු වූ කථාව නිමවා පසෙක ඉඳෑ ගනිමි. වහන්ස, එසේ ඉඳෑ ගත්තෙමි, ඔවුන් අමතා, “හවත් සංජයයෙනි, යම්සේ ඇතරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොවුන් හැම මේ අත්ඛේති ම තමන් විසින් අත් දැක්කා හැකි ශිල්ප නිසා ජීවත් වෙත් ද, එයින් තමන් ... මාපියන් ... තම අඹුදරුවන් ... තම මිතුරන් කම්කරුවන් සුචරත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, හවත් සංජයයෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම මහණදමෙහින් මේ අත්ඛේති ම දැක්කා හැකි ඵලයක් දැක්වියා හැකි ද?” යි මෙය කිමි.

එවං වුත්තෙ භනෙන සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො මං එතදවොච: ‘අත්ථ පරො ලොකො?’ති ඉති වෙ මං පුච්ඡ්ඤ්ඤි, ‘අත්ථ පරො ලොකො?’ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, ‘අත්ථ පරො ලොකො?’ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති‘පි මෙ නො. තථා‘ති‘පි මෙ නො. අඤ්ඤථා‘ති‘පි මෙ නො. නො ‘ති‘පි මෙ නො. නො නො ‘ති‘පි මෙ නො. ‘නත්ථ පරො ලොකො?’ති -පෙ- ‘අත්ථ ච නත්ථ ච පරොලොකො?’ -පෙ- ‘නෙවත්ථි න නත්ථි පරො ලොකො?’ -පෙ- ‘අත්ථ සත්තා ඔපපාතිකා?’-පෙ- ‘නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අත්ථ ච නත්ථි ච සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘නෙවත්ථි න නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා?’ -පෙ- ‘අත්ථ සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘අත්ථ ච නත්ථි ච සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘නෙවත්ථි න නත්ථි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං ඵලං විපාකො?’ -පෙ- ‘හොති තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘ත හොති තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමමරණා?’ -පෙ- ‘නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණා?’ ති ඉති වෙ මං පුච්ඡ්ඤ්ඤි, ‘නෙව හොති ත න හොති තථාගතො පරමමරණා’ති ඉති වෙ මෙ අස්ස, ‘නෙව හොති න තහොති තථාගතො පරමමරණා’ති ඉති තෙ නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං. එවන්ති‘පි මෙ නො. තථා‘ති‘පි මෙ නො. අඤ්ඤථා‘ති‘පි මෙ නො. නො‘ති‘පි මෙ නො. නො නො‘ති‘පි මෙ නො‘ති’.

ඉදං බො මෙ භනෙන සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො. සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසි. සෙය්‍යථාපි භනෙන අම්බං වා පුට්ඨො ලබුජං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ලබුජං වා පුට්ඨො අම්බං බ්‍යාකරෙය්‍ය, එවමෙව බො භනෙන සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තො සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකාසි.

තස්ස මග්ගං භනෙන එතදහොසි: අයඤ්ච ඉමෙසං සම්මන්ත්‍රාගමිණානං සබ්බබාලො සබ්බමුලො. කථං හි නාම සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුට්ඨො සමානො විකේඛටං බ්‍යාකරිස්සති?ති. තස්ස මග්ගං භනෙන එතදහොසි: කථං හි නාම මාදියො සම්මන්ත්‍රො වා බ්‍රාහ්මණො වා විජ්ඣෙ වසන්තං අප-සාදෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා?ති. සො බො අහං භනෙන සඤ්ඤායො බෙලට්ඨිපුත්තස්ස භාසිතං නෙව අභිනන්දිං. නප්පටිකෙකාසිං. අනභිනන්දිනා අප්පටිකෙකාසිනා අනත්තමනො අනත්තමනවාචං අනිච්ඡාරෙණා තමෙව වාචං අනුග්‍රහණෙනො අනිකකුජ්ජෙනො උට්ඨායාසනා පකකාමිං.

වහන්ස, මෙසේ මා කී කල්හි චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ මට මෙය කීහ:

‘පරලොවෙක් ඇත් ද?’යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, (පරලොවෙක් ඇතැ) යි මට අදහස් වී නම්, ‘පරලොවෙක් ඇතැ’යි යුෂමත්තට එය විසඳන්නෙමි. එතෙක් මෙසේත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් ඇතැ’යි එ පරිදි වූ අදහසකුත් මට නැත. අන් පරිද්දෙකින් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් ඇත්තේ නො වේ’යි කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් නො මැත්තේ නො වේ’ කියාත් මගේ අදහසෙක් නැත. ‘පරලොවෙක් නැත් ද?’යි ඉදින් මා විචාරයි නම්, ... ‘පරලොවෙක් ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’යි මා විචාරයි නම් ... ‘පරලොවෙක් නො ම ඇත්තේත් නැත්තේත් නො ම වේ ද?’යිත් මා විචාරයි නම් ... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත් ද?’යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු නැත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නැත්තේත් වෙත් ද?’ යි... ‘මෙයින් සැව පරලොවැ උපදනා සත්තු ඇත්තේත් නො ම වෙත් ද, නැත්තේත් නො ම වෙත් ද?’ යි... ‘කුශලා-කුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක නැද්ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් වේ ද?’ යි... ‘කුශලාකුශලකම්මයන්ගේ ඵල විපාක ඇත්තේත් නැත්තේත් නො වේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේ ද?’ යි ... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි නො වන්නේ ද?’ යි... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් වේ ද?’ යි... ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් නො වේ ද?’ යි මෙසේ මා විචාරයි නම්, ‘සත්තියා මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ යැ’ යි, ‘නො වන්නේ නො වෙයි, කියා මට අදහස් වී නම්, ‘සත්තියා තෙමේ මරණින් මත්තෙහි නො ම වන්නේ ය, නො වන්නේ නො වේ’යි කියා යුෂමත්තට එය විසඳන්නෙමි. මේ කාරණය මෙසේ ම යැ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. එසේම මේ කාරණය වෙනැයින් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘අන් සැටියකින් මේ කාරණය වෙනැ’ යිත් මට අදහසෙක් නො වේ. ‘මේ කාරණය මෙසේ නො වෙනැයින් මට අදහස් නො වේ. ‘මෙය මෙසේ නො වන්නේ නැතැ’ යිද මට අදහස් නො වේ’ යනු යි.

වහන්ස, මා විසින් චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලය විචාරන ලද්දේ ම අපඨිනනවික්‍ෂෙපය (ඉමක් කොණක් නැති සේ වචනයන්ගෙන් ප්‍රශ්නය ඉවත් කිරීම) පැවැසූහ. වහන්ස, අඹ විචාරන ලද්දේ දෙල් ගැන කියනුයේත්, දෙල් විචාරන ලද්දේ අඹ ගැන කියනුයේත් යම්සේ ද, එසේම, වහන්ස, චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයෝ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද්දේ ම වික්‍ෂෙපය පැවැසූහ.

වහන්ස, ඒ මට “මෙ තෙමේ මහණබමුණන් අතුරෙන් හැම ගෙන් ම බාලතම ය, මුඛතම ය. සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵල විචාරන ලද්දේ ම කෙසේ නම් වික්‍ෂෙපය කියා පාන්නේ ද?” යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මට “කෙසේ නම් මා වැන්නෙක් මා රටවැසි මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙහෙසිය යුතු කොට සිතන්නේ ද?” යි මේ සිත විය. වහන්ස, ඒ මම චෛරච්චිපුත්‍ර සංජයයන්ගේ වචනය නො ම පැසැසිමි. එයට විරුද්ධ බසකුත් නො කිමි. නො පසසා, විරුද්ධ බසකුත් නො කියා, නො සතුටු වූයෙමි නමුදු නො සතුට හඟවන බසක් නො තිත්මවා, ඒ ඔහුගේ වචන සාර විසිනුදු නො පිළිගනුයෙමි, සිතා ද නො තබනුයෙමි, හුනස්නෙන් නැගී තිත්මැ ගියෙමි.

24. සො ‘හං හතෙන හඟවන්නමපි පුච්ඡාමි: යථා භූ ඛො ඉමානි හතෙන පුට්ඨිපායතනානි, සෙය්‍යපීදං: හත්ථාරොහා -පෙ- සක්කා භූ ඛො මෙ හතෙන ඵලමෙව දිට්ඨෙව ධූමම සන්ධිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤපෙතු ?න්ති”.

“සක්කා මහාරාජ”. තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤඤවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ඛ්‍යාතරෙය්‍යාසි”.

25. “තං කිඛුඤ්ඤසි, මහාරාජ, ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාමි මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. තස්ස ඵලමස්ස: ‘අච්ඡරියං වත හො, අඛුතං වත හො, පුඤ්ඤනං ගති පුඤ්ඤනං විරාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො මනුස්සො. අහමපි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සම්බිඤ්ඤාතො පරිවාරෙති දෙවො මඤ්ඤ. අහමපනමති‘ස්ස දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාමි මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤති කාරෙය්‍යං. යනනුනාහං කෙසංසං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’න්ති.

සො අපරෙන සමයෙන කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨො අභිරුත්තො පටිවෙකෙ.

තඤ්ඤව තෙ පුරිසා ඵලමාරොචෙය්‍යු: ‘යග්ගෙ දෙව ජාතෙය්‍යාසි, යො තෙ පුරිසො දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡානිපාතී කිඛිකාර-පටිස්සාමි මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො, සො දෙව කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො විහරති, වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨො අභිරුත්තො පටිවෙකෙ’ති. අපි භූ තිං ඵලං වදෙය්‍යාසි: ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුත්තදෙව ගොතු දුසො කම්මකරො පුබ්බුට්ඨාසි පච්ඡානිපාතී කිඛිකාරපටිස්සාමි මනාපචාරී පියවාදී මුටුලොකකො” ති.

24. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද විචාරමි. වහන්ස, යම්ගේ ඇතැරුවෝ ය, අසරුවෝ ය ... යන මොහු හැම මේ අත්බවිඳීම තමන් විසින් අත් දැක්ක හැකි සිප් සතර නිසා ඒවන් වෙන් ද, එයින් තමන් ... මාපියන් ... අමුදරුවන් ... මිත්‍රාමාත්‍යයන් සුවපත් කෙරෙත් ද, පිණවත් ද, මහණබමුණන්ට ... දන් දෙත් ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන්ම මේ අත්බවිඳීම සාන්ද්‍රවෙක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයක් පණවන්නට හැකි ද?'' සි රජ විචාලේ ය. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: "මහරජාණෙනි, හැක්කේ ය. එසේ නම් තොප පිළිවිසමි. තොප රිසි ලෙසකින් උත්තර දෙන්නා.

25. මහරජාණෙනි, මතු දැක්වෙන කරුණු තෙපි කීමැ යි (කෙසේ) සිතන්නහු ද? මෙහි තොපගේ වැඩ පල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, සාමාන්‍යයට කළ යුතු වතාවත් හැම කොට නිමවා පසු වැ හෝනා සුළු, කිකරු වැ හැසිරෙන, තොප මනාප දෑ ම කරන, පිය කපා ඇති, තොපගේ තුටුපතට මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන (=මුහුණ සතුටු කරන්නට ම උත්සාහ කරන) දසයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට "පිතෙහි ගතිය, පිතෙහි එළ විපාක අහෝ ආශ්වාසී සි! අහෝ සුළු සි! මේ වෛදේහිපුත්‍ර මගබෙහෙර අජාතශත්‍රු රජ වනාහි මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙක්මි. මේ රජ වූ කලී පඤ්ඤාගුණයෙන් සුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ දෙවියකු මෙන් ඉදුරන් පිණවයි. මම වූ කලී ඔහුගේ වැඩ පල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, සියලු කටයුතු නිමවා හැමට ම පසු වැදූ හෝනා, කිකරු වැ පවත්නා, ඔහුට මනාප සේ හැසිරෙන, පිය වචන කියන, ඔහු සතුටු මුහුණ දක්නට බලා සිටින දසයෙක්මි. පින් කෙලෙම් වීම නම්, ඒ මමත් මොහු සේ වන්නෙමි. එබැවින් කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදින්නෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ'' යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.

හේ පසු කලෙක කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට වදනේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූයේ දෘඪාභිත් ලබන කත බොන දෑ හා හඳුනා පොරෝනා සිවුරු ම පරම කොටැති බැවින් (එයින් මත්තෙහි අත් කිසි ආශිසයක් නො සොයන බැවින්) පරමසංලේඛයෙන් (කෙලෙස් තුනී කරන අග්‍ර පැවැත්මෙන්) තෘප්ත වූයේ, කායචිත්තවිවේක දෙකෙහි ඇලුණේ, කායආරයෙන් සංවෘත වැ (අකුසල් නො කැරෙන සේ කය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, වෘත්ආරයෙන් සංවෘත වැ (වෘත්ආරයෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ වචනය රැක ගෙන) වසන්නේ නම්, මනෝආරයෙන් සංවෘත වැ (සිතෙන් අකුසල් නො කැරෙන සේ සිත රැක ගෙන) වසන්නේ නම්-

ඉදින් තොපගේ රජපුරුෂයෝ තොපට 'අවසර! දේවයන් වහන්ස, දූතගන්ත: ඔබ වහන්සේගේ වැඩ කටයුතු කරන, කලින් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේට මනාප දෑ ම කරන, පිය බස් ඇති, ඔබ වහන්සේගේ තුටු පතට මුහුණ ම බලමින් හැසිරෙන, ඔබ වහන්සේගේ යම් දෘඪපුරුෂයෙක් වී නම්, දේවයන් වහන්ස, හෙ තෙමේ කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ, දෘඪාභිත් ලැබෙන ආකාර පාන වසත්‍ර ම පරම කොටැති බැවින් තෘප්ත වැ, ප්‍රවිච්ඡායෙහි ඇලුණේ, කයින් සංවෘත වැ වෙසෙයි. වචනයෙන් සංවෘත වැ වෙසෙයි. සිතින් සංවෘත වැ වෙසේ යැ' යි දන්වන්නෝ නම්- 'හවත්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවත ද මගේ වැඩපල කරන, පළමුවෙන් නැගී සිටින, හැමට ම පසු වැ සැතැපෙන, කිකරු වැ හැසිරෙන, මනාපවාරී පියවැදී, මා මුහුණ සතුටු කරන්නට බලා සිටින, මගේ දසයෙක් වේ වා' යි තෙපි මෙසේ කියන්නහු ද?'' යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරේක.)

“නො හෙතං භනන්ත. අථ බො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි, පච්චු-
ට්ඨෙය්‍යාමපි, ආසනෙනපි නිමනෙතය්‍යාම. අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. ධම්මකම්පිඤ්ඤා
රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිද්දෙය්‍යාමා”ති.

“තං කීමඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත හොති වා සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඤ්ඤා බො භනන්ත ඵලං සනෙත හොති සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං ”ති.

“ඉදං බො තෙ මහාරාජ මයා පඨමං දිට්ඨෙව ධම්මෙව සඤ්චිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානන්”නති.

26. “සක්කා පන භනන්ත අඤ්ඤාමපි ඵලමෙව දිට්ඨෙව ධම්මෙව
සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙතු ?”නති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ, තඤ්ඤාචෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා තං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කීමඤ්ඤාසි මහාරාජ
ඉධ තෙ අස්ස පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො,
තස්ස ඵලමස්ස: “අච්ඡරියං වත භො අබ්බුතං වත භො පුඤ්ඤානං ගති
පුඤ්ඤානං විපාකො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තඤ්ඤා චෙදෙහිපුත්තො
මනුස්සො. අහම්පි මනුස්සො. අයං හි රාජා මාගධො අජාතසත්තඤ්ඤා චෙදෙහි-
පුත්තො පඤ්චගි කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිනිභූතො පරිවාරෙති
දෙවො මඤ්ඤා. අහම්පනම්හි කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො
රාසිවඩ්ඪකො. සො වතස්සාහං පුඤ්ඤාති කථරය්‍යං. යනනුනාහං
කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යං”නති.

සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඩකිං පහාය මහනන්තං වා
භොගකඩකිං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං. පහාය මහනන්තං වා
ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යං. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන
සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, වාචාය සංවුත්තො විහරෙය්‍ය, මනසා සංවුත්තො විහරෙය්‍ය,
ඝාසච්ඡාදනපරමතාය සන්තුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ.

තං චෙ තෙ පුරිසා ඵලමාරොචෙය්‍යු: ‘යයෙස දෙව ජාතෙය්‍යාසි. යො
තෙ පුරිසො කස්සකො ගහපතිකො කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො, සො
දෙව කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො කායෙන සංවුත්තො
විහරති වාචාය සංවුත්තො විහරති, මනසා සංවුත්තො විහරති, ඝාසච්ඡාදන-
පරමතාය සන්තුට්ඨා අභිරතො පව්වෙකෙ’ති. අපි නු තං ඵලං විදෙය්‍යාසි:
‘ඵතු මෙ හො සො පුරිසො. පුත්තදෙව භොතු කස්සකො ගහපතිකො
කාරකාරකො රාසිවඩ්ඪකො’ති ?

“වහන්ස, එය එසේ නොවෙයි. වැලි, අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දැක හුනස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමිතන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත්-පිරිකරින් ආදරයෙන් නිමිතන්නමෝ ද වමු. ඔහුට බාර්මික රක්ෂාවරණ-භූෂණය (දහැම රකවල) ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, එය කිමැයි සිතන්නවු ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කළහි මහණදම් පිරිමේ සාන්දූෂටිකඵලයෙන් ඇත්තේ වේ ද? නොවේ ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක).

“වහන්ස, මෙසේ ඇති කළ, ඒකාන්තයෙන් සාන්දූෂටිකශ්‍රාමණ්ණ-ඵලය වේ” යි (රජ කී ය.)

“මහරජ, මේ වනාහි තොපට මා විසින් පණවන ලද මේ අත්බවහි ම ලැබෙන පළමු වන සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්ණඵලය වේ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

26. “වහන්ස, මෙසේ ම අනෙකුදු මේ අත්බවහි වූ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්ණඵලයක් පණවන්නට හැක්කේ ද?” යි (රජ පුළුවන.)

“හැක්කේ ය, මහරජාණෙනි. එසේ වී නම්, මහරජාණෙනි, තොප ම මෙහි ලා පිළිවිසිමි. තොපට රිසියෙන පරිදි එය කියන්නැ. මහරජාණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනාහු ද? මෙහි ගොවිතැන් කරන, එක් ගෙයකට අධිපති වූ, තොප අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, තොපගේ පුරුෂයෙක් ඇත්තේ නම්, ඔහුට ‘පින්වත්නි, පිනෙහි ගතිය, පිනෙහි ඵලය ආශ්වායී ය! අද්දහුත ය! මේ වෛදේහීපුත්‍ර මහෙඛ්ඤ්ඤ අජාතශත්‍රුරජ ද මිනිසෙකි. මම ද මිනිසෙකිමි. මේ... රජ වනාහි පස්කම් ගුණයෙන් යුක්ත වැ, සමන්විත වැ, දෙවියකු සේ ඉදුරන් හසුරුවයි. මම වූ කළී එක් ගෙයකට ම අධිපති, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔහුගේ ගොවියෙක් වෙමි. ඒ මම ඉදින් පින් කරන්නෙමි වීම නම්, ඒකාන්තයෙන් මොහු බදු වන්නෙමි. ඒ මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැදෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදනෙමි නම්, ඉතා යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්-

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ සම්පත්රූප හැර දමා, මහත් වූ හෝ සම්පත්රූප හැර දමා, මද වූ හෝ ඥාතිවර්ග හැර දමා, මහත් වූ හෝ ඥාතිවර්ග හැර දමා, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැදෑ, ගිහිගෙන් පැවිද්දට වදින්නේ නම්, මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ දහැමින් ලත් ආභාර පාන විවර පමණෙකින් ම සතුටු වැ, කායචිත්ත විචිකයෙහි ඇලුණෙක් වැ, කසින් සංවාත වැ වචනයෙන් සංවාත වැ මනසින් සංවාත වැ වෙසෙන්නේ නම්-

තොපගේ පුරුෂයෝ තොපට “අවසර! දේවයන් වහන්ස, කාරණයක් දැන ගන්න. ගෘහස්තීක වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන, ඔබ වහන්සේගේ ගොවියෙක් වූ යම් පුරුෂයෙක් වී ද, හේ කෙහෙරවුලු බහවා කසාවත් හැද ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ ය. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම දහැමින් ලත් ආභාරපානවිවර පමණෙකින් තෘප්ත වැ ප්‍රච්චේකයෙහි ඇලුණේ, කසින්... වචසින්... මනසින් සංවාත වැ වෙසේ යැ’ යි මෙසේ දන්වන්නෝ නම්- ‘හවන්ති, ඒ මගේ පුරුෂ තෙමේ ඒ වා. නැවැතත් ගෘහස්තීක වූ, අයබදු සපයන, ධනධාන්‍ය වඩාලන මගේ ගොවියෙක් වේ වා’ යි තෙපි කියන්නහු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.)

“නො හෙතෙම හතෙත. අථ ඛො නං මයමෙව අභිවාදෙය්‍යාමපි පච්චු-
චෝය්‍යාමපි, අසනෙතපි නිමනෙතය්‍යාම, අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං
චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසතභිලානපච්චගහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙති. ධම්මකම්පි‘සා
රක්ඛාවරණගුත්තිං සංචිද්දෙතය්‍යාමා”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤෙසි මහාරාජ, යදි ඵලං සනෙත භොති වා සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං නො වා ?”ති

“අඬා ඛො හතෙත ඵලං සනෙත භොති සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵල”නති.

“ඉදං ඛො තෙ මහාරාජ මයා දුතියං දිට්ඨොව ධම්මෙ සංන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤානතනති”.

27. “සක්කා පන හතෙත අඤ්ඤෙපි දිට්ඨොව ධම්මෙ සන්දිට්ඨිකං
සාමඤ්ඤඵලං පඤ්ඤාපෙත්තුං ඉමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති
අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා ?”ති

“සක්කා මහාරාජ. තෙන හි මහාරාජ සුඤ්ඤාති සාධුකං මනසි
කරොති භාසිසාමි”ති.

“ඵලං හතෙත”ති ඛො රුජා මාගධො අජාතසතභු වෙදෙතිපුතො
ගග්ගතො පච්චග්ගොසි.

28. භගවා එතදවොච: “ඉධ මහාරාජ තථාගතො ලොකො උපජ්ජති
අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ
පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං
ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමකං සස්සම්භව්‍යාසමණිං පජං
සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති
අද්දිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

29. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරසම්භං වා
කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලගති.
සො තෙන සද්ධාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: ‘සම්මාධො
ඤ්ඤාතො රජාපථො¹. අඤ්ඤාතො පබ්බජා. තසිදං සුකරං අගාරං
අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සංඛලීඛිතං බ්‍රහ්මචරියං
චරිත්තුං. යතනුත්තං කෙසම්ඤ්ඤං ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති
අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’නති.

1. රජාපථො, කන්චි.

“වහන්ස, එය එසේ නො වන්නේ ය. වැලි අපි ම ඔහු ආදරයෙන් වදින්නමෝ ද වමු. දෑක හුනස්නෙන් නැගී සිටින්නමෝ ද වමු. අස්නෙන් නිමිතන්නමෝ ද වමු. සිවුරු බොජුන් ඥෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙත්පිරිකර යන මෙයින් ඔහු වෙසෙයින් නිමිතන්නමෝ ද වමු. ඔහුට දෑහැම වූ රකවල් ද සලසන්නමු” යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, ඉදින් මෙසේ ඇති කලා සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් වේ ද? නො වේ ද? ඒ කීමැ යි සිතවු ද?” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථවුන් සේක).

“වහන්ස, මෙ සේ ඇති කලා ඒකාන්තයෙන් සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයෙක් වේ” යැ යි රජ කී ය.

“මහරජාණෙනි, මේ - තොපට මා විසින් පෙන්නන ලද මේ අත්බවිහි ම වූ දෙවෙනි සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලය යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

27. “වහන්ස, මේ සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනාප වූ, වඩා උතුම් වූ, මේ අත්බවිහි ම ලැබෙන අතෙකුදු සාන්දූෂටික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයක් පැණවිය හැක්කේ ද?” යි (රජ ප්‍රථවුන).

“හැකි යි මහරජාණෙනි. එසේ නම් අසන්නැ. මොනොවට සිත යොමු කරන්නැ. කියන්නෙමි” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

“එසේ ය, වහන්සැ” යි කියා වෛදෙහිපුත්‍ර මගධෙයවර අජාතශත්‍රු රජ පිළිවදන් දුන්නේ ය.

28. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

“මහරජාණෙනි, මෙහි අර්භත් වූ සමාස් සමුදාහි වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවත් වූ නිරුත්තරපුරුෂදම්‍යසාරවි වූ දෙවිමනිස්සනට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙත්‍ර මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට ක්‍රවණින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. සේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක (නිවරද) කොට, අවසනැ හදුක (නිවරද) කොට, අභි සහිත කොට, ව්‍යංජනයෙන් සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පූණි කොට, පිරිසිදු කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්‍ෂා-ත්‍රයයෙන් සංගාහිත වූ සියලු) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ෂීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. සේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදූහැ ඇති කෙරෙයි. සේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘හිහිගෙයි විසිම සම්බාධගෙයකි (අවහිරගෙයකි). (රුහාදි රජස් නැණෙන) රජස් පථගෙයකි. පැවිදිද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (ඵලි මහත) වැන්න. හිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ මේ බබ්‍රසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුපු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ ක්‍රවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා ගොගකකිං පහාය මහන්තං වා ගොගකකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤිපරිවට්ටං පහාය කෙසමස්සා ඕහාරෙතා කාසායානි වජ්ඣානි අවජාදෙතා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙත්ත චජෙත්ත හයදස්සාවී. සමාදාය සිකිකිති සිකිකාපදෙත්ත කායකම්මචිකම්මෙන සමන්තාගතො කුසපලන. පරිසුද්ධාජ්ඣො සිලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙත්ත ගුහන-ආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤෙත්ත සමන්තාගතො සන්තුට්ඨා.

29. කථඤ්ඤ මහාරාජ භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති? ඉධ මහාරාජ භික්ඛු පාණොතිපාතං පහාය පාණොතිපාතා පටිවිරතො භොති නිභිතදුෂෙකො නිභිතසඤ්ඤො ලජ්ජ දයාපන්නො. සබ්බපාණගුහනිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති දින්නාදාසී දින්නපාටිකඝිකි. අපේනෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී¹ වරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසකො ථෙතො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

පිසුණං වාවං³ පහාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුත්තාන අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුත්තාන ඉමෙසං අකඛාතා අමුත්තං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සකිකානා, සංතිකානං වා අනුප්පාදා⁴ සම්භාරාමො⁵ සම්භාරතො සම්භාරනන්දිං සම්භාරකරණිං වාවං. භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

ඵරුසං වාවං⁶ පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො භොති. යා සා වාවා තෙළා කණ්ණසුඛා ථෙමනීයා⁷ හදයඛිගමා ථොරි ඛසුජ්ජකකන්තා ඛසුජ්ජනමනාපා, තථාරුපිං⁸ වාවං. භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

සම්පසලාපං පහාය සම්පසලාපා පටිවිරතො භොති කාලවාදී ගුහවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාවං. භාසිතා භොති කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලස්මි.

1 අභාරාචාරී, මජ්ඣ.

2 ථෙතො, ස්‍යා.

3. පිසුණාවාම, PTS. 4. අනුප්පාදා, PTS. 5. සම්භාරාමො, මජ්ඣ.

6. ඵරුසාවාම, PTS සිහි 7. ථෙමනියා, මජ්ඣ.

8. ඵරුපි, PTS. සිහි.

හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැරුණු, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරුණු, මද වූ හෝ නැපිරිස හැරුණු, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරුණු, කෙතෙක් වූ බන්ධන, කසාවත් හැරුණු පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතීන්මාකකසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා හෝවරයෙන් යුක්ත වූයේ, සම්පත්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආජීව ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, (සත් තත්ති) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිව්පසයෙහි තුන්වැදූරුම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂා-පදයන්හි සමාදන් වැ සිත්මෙයි.

29. මහරජ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම සිල්වත් වේද? යත්: මහරජ, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැරුණු දමා, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුමුගුරු ඇත්තේ (දඹුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමුත්‍රයට පැමිණියේ (මෙමුත්‍රයෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි භික්ෂුකම්මා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ඵල ශීලයෙක් වේ.

හේ අද්වතාදානය හැරුණු දමා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් මුළු මනින් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දෑ ම සිහිනුත් කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදුසිහින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ අබරම්සර දුරු ලා බබසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලවා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ කේලාමි කීම දුරු ලා, කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන් ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැනකි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තැනකි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳවනුන් ගලපන්නේ (සම්ග කරන්නේ) ද, එකට ගැලපුනවුන් (සමහියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමහියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමහියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමහිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ රථ බිණුම් දුරු ලා, රථ බස් දෙබුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නො ගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

හේ බොල් හිස් දෙබැවිලි හැරුණු දමා, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාල වේලායෙහි කථා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියන-සුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නට ලොවුතුරුදහම ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මම ඇති කරන බසක් ම කියන-සුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

30. ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹ පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො² හොති රතතුපරතො³ පටිවිරතො⁴ විකාලනොජනා. නච්චිග්ගවාදිත-
විසුකදස්සනා⁵ පටිවිරතො හොති. මාලාගක්ඛිවිලෙපතධාරණමණ්ඩන-
විභුසනට්ඨානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො
හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකඛඤ්ඤ-
පටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො
හොති. ඉප්ඵිකුමාරිකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. දුග්ගිදසපටිග්ගහණා⁶
පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. කුකකුට-
සුකරපටිග්ගහණා⁶ පටිවිරතො හොති. හජ්ඣගවස්සවලවා⁷ පටිග්ගහණා
පටිවිරතො හොති. ඛෙත්තවච්ඡුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍ය-
පභෙණ්ඨගමනානුසයානා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො
හොති. කුලාකුටකංසකුටමානකුටා⁸ පටිවිරතො හොති. උකෙකාටනවඤ්චන-
තිකතිසාචි¹⁰ යොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනට්ඨබ්බකිඛවිජාරාමොස-
ආලොපසසසාකාරා¹¹ පටිවිරතො හොති. ඉදමපි¹² ස්ස හොති සීලස්මිං.

වුලසීලං¹³ නිවසිතං.

31. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹³ අනුග්‍රහතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං බකිඛිජං එඵ්ඛිජං¹⁴ අග්ගඛිජං
ඛිජඛිජමෙව¹⁵ පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා¹⁶ ඛිජ්ඣාමභුතගාමසමාරම්භා¹⁷
පටිවිරතො හොති. ඉදමපි¹² ස්ස හොති සීලස්මිං.

32. යථා වා පනෙතෙ නොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤාදෙය්‍යාති
භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුග්‍රහතා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වන්ඪසන්තිධිං
යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගක්ඛිසන්තිධිං ආමසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
එවරූපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි¹² ස්ස හොති
සීලස්මිං.

1. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

3. රතතුපරතො, මජ්ඣ.

5. විසුකා, මජ්ඣ.

7. ගවස්සං, සෙ. වලවා, මජ්ඣ.

9. කුටා, මජ්ඣ.

12. වුල සීලං, මජ්ඣ.

14. එලං, සෙ. එලුං, සි. එඵ.

16. ඉති එවරූපා, කෙසුචි.

2. එකං භතතිකො, මජ්ඣ.

4. විරතො, එඵ. සෙ.

6. පටිග්ගහණා, (සබ්බත්ථ)

8. පඨිණ, සීලු. මජ්ඣ. ස්‍යා.

11. සහසං, මජ්ඣ.

13. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

15. ඛිජ්ඣිජං එඵ. එඵ.

17. සමාරම්භා, මජ්ඣ.

30. හේ ඛිජසමුත (=පාල වන දෑ)ද, භුතසමුත (පාල වුණු දෑ) ද සිදු-
මෙන් බිදුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක්
වේණි වලදන බන් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි.
තවනු ගනු වසනු පිටුපදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟ
අඩු තැන් පිටුපිට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගෙඩිවලින්
දුර්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මැවූ උසසුන් ද, නොකැප වූ
මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු බාහ්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන්
හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින්
පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ
වෙයි. ගිහියනට දුත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙත්ගෙට පණිවුඩ පණත්
ගෙන යාමෙහිද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුයෙන්
වැළැක්කේ වෙයි. ගොරතරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පැමෙන්,
ගොර මුනුම්වලින් මුනුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන ගිම්සන්
නොහිමි කිරීමෙන්, තාතා උපායෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගතා
දයව හුරු නො අගතා දයක් පෙන්තා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී
හැම කෙරුටිකකම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදීමෙන් ද,
මැරීමෙන් ද, රුහන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම්වලින් ද
වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වෙයි.

පුලලසිලය නිමිසේ ය.

31. යම්හේ වතාහි සම්හර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන්
දුන් බොජුන් වලද, මූලච්ඡ ද (හිඟුරු ආදී පාල වන මූල් ද), සකක ච්ඡ ද
(නුග ආදී පාල වන කඳ ද), පරුච්ඡ ද (උක් උණ බට ආදී පාල වන
පුරුක් ද), අග්‍රච්ඡ ද (ඉරිවේරිය ආදී පාල වන දළ ද), පස් වනු ච්ඡ-
ච්ඡ ද (වී ආදී පාල වන ඇට ද) යන මේ කී ච්ඡසමුත ද (පාල වන දෑ ද)
භුතසමුත ද (පාල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බිදුම් තැළුම් තැවුම් යැයි)
කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසසත් ද, හෙතෙමේ මේ
බදු වූ ච්ඡශ්‍රාම භුතශ්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ
ශිලයෙක් වේ.

32. යම්හේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක්
සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කෑම රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොත
දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, රිය ගැල්
ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතා කී දෑ
හැර තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම
යන මෙසේ වූ සන්තිධිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා
ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසසත් ද, හෙතෙමේ මේ හෝ මෙබදු වූ හෝ
සන්තිධිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: තච්චං ගිතං වාදිතං පෙකඛං අක්ඛානං පාණ්ණස්සරං වෙතාලං කුම්භථුතං සොභනකං¹ වණ්ඤාලං වංසං ඛොපනකං² තජ්ජිසුඛං අස්සුසුඛං මහිසසුඛං³ උසහසුඛං අජ්ජුඛං මෙණ්ඩිසුඛං⁴ කුක්කුච-සුඛං වට්ඨකසුඛං දණ්ඩිසුඛං මුට්ඨිසුඛං⁵ නිබ්බුඛං උය්‍යොධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුතං අණීකදස්සනං⁶. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං ජ්ඣප්පමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අධිෂ්ඨං දසපදං ආකාසං පරිකාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝටිකං සලාකහස්ථං අකඛං පඛහවීරං වඩ්ඛකං මොක්ඛවිකං විභිශුලකං පත්තාලුකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජ්ඣප්පමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතො තෙ ඵවරුපං උච්චාසගතමහාසගතං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලුඛකං ගොහකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හස්ථස්ථරං අස්සස්ථරං රථස්ථරං අජ්ඣප්පවෙණ්ණං කාදලීමිගපවරපච්චස්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොභිතකුපධානං ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසගතමහාසගතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

1. සොහතගරකං, කජ්ඣි. සොහතකරකං, PTS. සොහතඝරකං, මජ්ඣං.

2. ඛොවනං, කජ්ඣි ඛොපනං, සිත්ථි.

3. මහිං, මජ්ඣං.

4. මෙණ්ඩිකං, මජ්ඣං.

5. සීහල පොත්කෙසු න දිස්සති.

6. අනික- කෙසුචි.

33. යම්සේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සාද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, නවසමයා (නළුවන් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණ්ඩවර (අතින් ලොහොවෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම), වේතාල (දඬුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැසිවුම්), කුම්භජුන (සිවුරස් බෙර වැසුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දේවතාවතට යොනානු වශයෙන් තෘජීගීත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝග්‍යබ්‍රිතියාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසම්බොවනය (මලවුන්ගේ ඇට සුවද කවා තබා නකත්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිසුපොර, ගොන්-පොර, එළපොර, බැවෙළපොර, කුකුළුපොර, වවුපොර, පොලුහරඹ, මිවුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

34. යම්සේ වනාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සාද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අට්ටකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දුකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්තිකාක්‍රීඩාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්-කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ තලා පිහුම, කෙළිනගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළතැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාර්ථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අතසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියවීම), සිතූ දෑ කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරාත් ආදීන්ගේ ඉරියව් පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

35. යම්සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සාද්දහයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සකලා පුටු ය, පලහය, මහකොඳුපලසය, විශමතෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගතමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෝත්තය), සිංහාදිරාපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණ, තෝසෙස්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටු එලන ඇතිරිය, රියා එලන ඇතිරිය, ඇඳව සරිලන සේ අඳුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රතුකොට්ට තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සඤ්ඤායානි හොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනවිධානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සංඛාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාපිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං¹ මුඛලෙපනං² හත්ථකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාමිකං ඛංගං ජතං විත්‍රාපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලවිජ්ජිකං ඔදානාති වජ්ජාති දීඝදසාති. ඉති වා ඉති-ඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනවිධානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

37. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සඤ්ඤායානි හොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඛකථං අන්තකථං පානකථං වජ්ජකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤජිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං]³ සූරකථං විසිඛාකථං කුමහවිධානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්ද-කඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

38. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සඤ්ඤායානි හොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං විභාසිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: “න නං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං නං ඉමං ධම්මවිනයං ආජාතිස්සසි? ඔච්ඡාපට්ටනොනාමිසි. අහමස්මි සම්මාපට්ටනොනා, සතිතං මෙ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං⁴ තෙ විපරාවතං. ආජාරාපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො නාමිසි. වර වාදපාමොකඛාය. තිබ්බ-දොභි වා සථෙ පගොසි”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විභාසිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

39. යථා වා පනෙතක හොනොනා සමණ්ණාහම්ණො සඤ්ඤායානි හොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපට්ඨිණගමනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තානං ඛතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ. අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුතෙය්‍යපට්ඨිණගමනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්.

1. මුඛවුණ්ණං, මජ්ඣ.
3. මරමිපොත්ථකෙසුගෙවි දිස්සතෙ

2. මුඛලෙපනං, සිමු.
4. අවිච්ඡිණ්ණං, කෙසුරි.

36. යම්සේ වතාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුඟුරින් තැලීම, කැබපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුමිහිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිප්මණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක් වේ.

37. යම්සේ වතාහි සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රූපකපා, වෝරකපා, මහාමාත්‍ය කපා, සේනා කපා, හස කපා, සුඬ කපා, ආහාර කපා, පානකපා, වස්ත්‍රකපා, ශයන කපා මාලා කපා, ගඬ කපා, ඥාති කපා, යාන කපා, ග්‍රාම කපා, නිගම කපා, තහර කපා, ජනපද කපා, ස්ත්‍රී කපා, පුරුෂ කපා, කුමාර කපා, කුමාරි කපා, ගුර කපා, වීථි කපා, කුමාසපාන කපා, තාතාතිකපා, ලොකාබ්‍යාසිකා කපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා කපා, ඉතිහව්‍යාහව කපා යන මේ බදු වූ තීරස්මිත කපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බදු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක් වේ.

38. යම්සේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කීමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි. මම මාතෘපින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියා පුත්ත පසුව කියෙහි ය. පසුව කියා පුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළී ගියේ ය. මා විසින් තව දෙස් නැගිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා තැගූ දෙයින් ඒදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුත් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ බදු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක් වේ.

36. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ, මෙය ගෙනැ යන්න, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කළ තියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආමැතියන්ගේ කෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගෑහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ, මේ බදු දෑ මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දෑ මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකක් වේ.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නිපෙසසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතායො. ඉති වා ඉතිඵවරූපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

මජ්ඣිමසිලං නිවුක්ඛං.

41. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං¹ කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: අඛං නිමිතතං උප්පාතං² පුරිණං³ ලකඛණං මුසිකච්ඡින්නං අග්ගිහොමං දබ්බිහොමං ථුසහොමං තණ්හුලහොමං සප්පිහොමං තෙලහොමං මුඛපහොමං ලොභිතහොමං අඛග්ගිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා ඛත්තවිජ්ජා⁴ සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විව්ජ්ජානිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කකඤ්ඤානං⁵ සරපරිත්තානං මිගපක්ඛං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

42. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ණිලකඛණං වත්ථලකඛණං දණ්ඩලකඛණං⁶ අසිලකඛණං උසුලකඛණං ධනුලකඛණං ආට්ඨිමලකඛණං⁷ ඉන්ද්‍රලකඛණං පුරිස්සලකඛණං කුමාරලකඛණං කුමාරිලකඛණං දුසලකඛණං දුසිලකඛණං හන්ද්‍රලකඛණං අස්සලකඛණං මහිසලකඛණං⁸ උසහලකඛණං ගො-ලකඛණං⁹ අජලකඛණං මෙණ්ඩලකඛණං¹⁰ කුකකුට්ඨලකඛණං වට්ඨක-ලකඛණං ගොඛාලකඛණං කණ්ණිකාලකඛණං කච්ඡපලකඛණං මිගලකඛණං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

43. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සඤ්ඤාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පනති සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිසානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිසානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අඛනන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉති-ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

1. ජිවිකං, මජ්ඣං.

2. උප්පාදං, සිමු. 3. පුරිණං, මජ්ඣං. පුරිණකං, සි.

4. ඛත්තං, කෙසුචි. 5. පක්ඛං, කෙසුචි.

6. දණ්ඩලකඛණං සත්ථලකඛණං, මජ්ඣං. 7. ආට්ඨිම, කෙසුචි.

8. මහිස, මජ්ඣං. 9. ගොණ, මජ්ඣං. 10. මෙණ්ඩක, කෙසුචි.

40. යම්කෙසේ සමහර පින්වත් මහණවරුන් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසන්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණ්ණායෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ කුහනලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

මධ්‍යමශීලය නිමයේ ය.

41. යම්කෙසේ ඇතැම් පින්වත් මහණවරුන් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාදලක්ෂණය, ස්වප්නශාසනය, ලක්ෂණශාසනය, මූලකවර්තනපිඬුව, අක්කිභෝමය, දර්ශිභෝමය, කුසභෝමය, කණභෝමය, තණ්හුලභෝමය, සර්පිභෝමය, තෙලභෝමය, මුඛභෝමය, ලෝහිතභෝමය, අංගපිඬුව, වාස්තුපිඬුව, ස්නාතූපිඬුව, ශිව්පිඬුව, භූතපිඬුව, භූරිපිඬුව, අභිපිඬුව, විෂපිඬුව, වාස්විකපිඬුව, මූෂකපිඬුව, ශාකූතපිඬුව, වායසපිඬුව, පක්වධ්‍යානය, ගර-පරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණිකපිඬුයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වෙයි.

42. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවරුන් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණය, වත්ලකුණය, දමුලකුණය, කළුලකුණය, රළකුණය, දුඛුලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිශුලකුණය, වහල්ලකුණය, ගොන්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළලකුණය, වටුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණලකුණය, කපුලුලකුණය, මුවලකුණය යන ආදී මෙබඳු තීරණික පිඬුයෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එසින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

43. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවරුන් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දින අසෝ නැකැතින් (ගුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් අතුලතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බඳු වූ තීරණිකපිඬුයෙන්, මෙ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණිකපිඬුයෙන් මිථ්‍යාච්චකා-යෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

44. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති. සෙය්‍යපීදං: ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. සුරියඤ්ඤාහො හවිස්සති. නකඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. නකඛතතානං උපපථගමනං හවිස්සති. උකකාපාතො හවිස්සති. දීසාඛාහො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. ව්‍යද්ධිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං¹ සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො ව්‍යද්ධාහො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො නකඛතතඤ්ඤාහො හවිස්සති. ඵවං-විපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නකඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකං නකඛතතානං උපපථගමනං හවිස්සති. ඵවංවිපාකො උකකාපාතො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දීසාඛාහො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. ඵවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. ඵවංවිපාකං ව්‍යද්ධිමසුරියනකඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

45. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති. සෙය්‍යපීදං: සුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛවුට්ඨිකා හවිස්සති. සුඛිකඛං හවිස්සති. දුඛිකඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණතා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

46. යථා වා පනෙනෙක හොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපෙපනති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හාතිත්ථමනං² හත්‍රසංභතනං හත්ථාභිජ්ජපනං හත්‍රජ්ජපනං කණ්ණ-ජ්ජපනං ආදාසපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදිච්චුපට්ඨානං මහකුපට්ඨානං අබ්බුජ්ජලනං සිරිව්හානං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

1. ඕග්ගමනං, කෙසුචි.

2. ජිව්හාතිත්ථමනං. ඛණ්ණ.

44. යමයේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනා වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනා සද්ගිරි දෙදෙනා නිසි මගින් යාම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අසෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිශ්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද්ගිරිත්තේ ද, තකත් තරුත්තේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වසුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. තසාත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ගිරිත්තේ නිසි මගින් යාම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ගිරි දෙදෙනාගේ නොමගින් යාම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. නිකත්තරුවල පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පඨගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. දිශ්දහය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද්ගිරිත්තේ ද තකත් තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ”යි කියනුමුත් මෙබඳු තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

45. යමයේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණ බමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුසීඝ්‍ර වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භිඝ්‍ර වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට සිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ”යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇතිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන අදින් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායන ශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

46. යමයේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අභිනාමයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අභිනාමයන් වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, ඔහු පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැගෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබපතෙහි දේවතාවේශය කොට ප්‍රණත ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවිදුග්ගක ලවා ජෙන කියවීම, ජිවකා පිණිය ගිරි පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුවින් ගිනිජල් පිසිදු වීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද, අන් මෙබඳු වූ ද තීරණවත් විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

47. යථා වා පනෙනෙ භොනෙනා සමණ්ඩාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානානි ඵලාපාය නිරවජානවිජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භුතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපරිකීරණං ආවමනං නභාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණණකෙලං නෙත්තනප්පනං නජුකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකත්තියං දුරකතීකීච්ඡා මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඔසගීනං පටිමොක්ඛා. ඉති වා ඉතිඵලාපාය නිරවජානවිජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපිස්ස භොති සීලයමිං.

48. ස ඛො¹ සො මහාරජ භික්ඛු ඵලං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මහාරජ බ්‍රහ්මචරිකො² මුඤ්ඤාසිද්ධො³ නිත්තපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චජ්ජිකතො, ඵලමෙව ඛො මහාරජ භික්ඛු ඵලං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකින සමන්තාගතො අජකිත්තං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵලං ඛො මහාරජ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

49. කථංඤ්ඤා මහාරජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථාරො භොති? ඉධ මහාරජ භික්ඛු වක්ඛනා රූපං දිස්වාන නිමිත්තඤ්ඤාභි භොති නානුබ්‍රාහ්මණානාහි. යනාධිකරණමෙතං වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනිසංවේශස්සා³ තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං. වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙන සද්දං සුචා-පෙ-සාණෙන ගතං සාධිතා-පෙ-ජ්චායා රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං සුචිතා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤායන නිමිත්තඤ්ඤාභි භොති නානුබ්‍රාහ්මණානාහි. යනාධිකරණමෙතං මනිජ්ජියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනිසංවේශස්සා තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිජ්ජියං. මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සමන්තාගතො අජකිත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵලං ඛො මහාරජ භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුත්තථාරො භොති.

1. අථ ඛො, කෙසුචි.

2. මුඤ්ඤාසිද්ධො, කෙසුචි.

3. අනිසංවේශස්සා, අනිසංවේශස්සා, කෙසුචි.

47. යම්සේ චතාති ඇතැම් පින්වත් මහණවුණෝ සෑදුවායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකිරණ, මතුරු දරා මුව දෙවුම, මතුරු දරා අනුන් තැවීම, සෙන් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බේන දීම, වස්ති කිරීම, ශිෂිවිරේවන බේන් දීම, කන් ලොබට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇස පටලයට සිසිල ගන්වන තෙත් තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇස උල්ඇත ලොබට බේන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලොබට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාය-විකිත්සාව), කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැයි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිතප්පයෙන්, මිත්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි, මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

48. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසම්පන්න වූයේ ශීල-සංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ විශා හැකි බියක් නොදකී. මහරජාණනි, ඝාත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති ඝාත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි කිසිදු බියකුත් යම්සේ නොදක්නේ ද, මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශීලසම්පන්න වූයේ, ශීලසංවරහේතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවර-යෙකින් ඉපැදියා හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආදී ශීලසංකතාවෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සතන්හි තිදෙස් වූ කායික වෛතසික සුවය විදී. මහරජ, මෙසේ චතාති මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ.

49. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. ශූභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්ඛුරිත්‍රිය වසා නොගෙන වසන්තහුගේ විත්තසන්තා නයට විෂම ලෝභ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ඤාතාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නොහොත් විත්තසන්තානග ලුහුබඳනාහු ද) එහි (ඒ වක්ඛුරිත්‍රියයාගේ) සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්ඛුරිත්‍රියය රකී. ඒ වක්ඛුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... නාසායෙන් ගඳ ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රෂටව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රෂී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භ දෑ, ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නොවේ. ශූභාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නොවේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රෝත්‍රේන්ද්‍රියය ... භ්‍රූණේන්ද්‍රියය ... ජිහ්වේන්ද්‍රියය ... කාශේ-න්ද්‍රියය ... මනභූන්ද්‍රියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තහුගේ විත්ත-සන්තානගට විෂමලෝභ දොම්නස් ආදී ලාමක අකුශල ඤාතාවයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නාහු ද (නොහොත් විත්තසන්තානග අනුබඳනාහු ද,) ඒ ශ්‍රෝත්‍රේන්ද්‍රියයාගේ ... භ්‍රූණේන්ද්‍රියයාගේ ... ජිහ්වේ-න්ද්‍රියයාගේ ... කාශේන්ද්‍රියයාගේ ... මනභූන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර ... භ්‍රූණ ... ජිහ්වා ... කාශ ... මන භූන්ද්‍රියය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ භූන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසේක සුඛය (කෙලෙසුන් ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිත්ත සුඛය) විදී. මහරජාණනි, මෙසේ චතාති මහණ තෙමේ භූන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇත්තේ වේ.

50. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සත්තමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමිඤ්ඤ්තො¹ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සංඝාපිටත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාධිතෙ සාහිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාර-පසාරාධකමම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ තිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිතාවෙ සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සත්තමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

51. කථංඤ්ව මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන² පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාරො³ව ඛෙති, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො මහාරුජ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

52. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛකේන³ සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉඤ්චියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්තමපඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පඛතං කන්දරං හිරිගුහං සුසානං චන්දනං අබේභාකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාගත්තං පිණ්ඩපානපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිච්චං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

53. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජේඤ්ඤාන වේදනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපන්තවිත්තො විහරති සංඛපාණ්භුතභිතානුකම්පී. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. පිනම්භං පහාය විගතපිනම්භෙඤ්ඤාන විහරති ආලොකඤ්ඤාදී සත්තො සමපජානො. පිනම්භා විතතං පරිසොධෙති. උභිච්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුභවතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො. උභිච්චකුක්ඛුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

1. සමිඤ්ඤ්තො, කෙසුචි.

2. පරිහාරිකෙත, සිඬු.

3. ඉමිනා සීලක්ඛකේන, සංඝිත්.

50. මහරජාණනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යාමෙහි පෙරළා ඊමෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිනු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිටුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිටුරු ද දිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කෑවිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි ගමනෙහි සිටීමෙහි සිඳීමෙහි නිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි, නො බිණීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

15 මහරජාණනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? යත්:

මහරජාණනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මහරජාණනි, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුල්ල තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත්බර සහිත ව ම යම් සේ පියාහඹා ද, එසේ ම, මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටුරින් ද කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද පා සිටුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. මහරජාණනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

52. මහරජාණනි, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආඨී ශිලසකකාවයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආඨී ඉද්දියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආඨී සමාතිසම්ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආඨී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කුරුල්ල හිරිගුහා සොහොන් වතපෙත් (වතප්පත්) අත්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශූන්‍ය කිසි සෙනස්තක් හරනය කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙමෙහි, පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා, කමටහනට අභිමුඛ කොට සිහිය එළවා හිඳී.

53. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකාව කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකම්මාණප්‍රමාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් සුත් සිතීන් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාපා (ක්‍රෝධය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය හැර, පහ වූ ස්ත්‍රියානම්භිය ඇත්තේ, දව රූ දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ, සිහියෙනුත් නුවණින් සුක්ක වූයේ වෙසෙයි. ස්ත්‍රියානම්භිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහුන් බවත්) කුකුසත් (කළ නොකළ දෑයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංසිදුණු සාකිය විතතසන්නානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

54. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත ටයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සම්පේකියං, සො යාති ච පොරාණාති
ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තීකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දුරතරණං, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනෙත
ටයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනා සම්පේකියං. සො හං යාති ච
පොරාණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තී අකාසිං. අපි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දුරතරණං”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

55. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො
බාලාගිලානො, භතතං වස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා,
සො අපරෙත සමයෙන තමා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, භතතඤ්ඤා ඡාදෙය්‍ය,
සියා වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. භතතං ච මෙ තච්ඡාදෙසි. තවස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්භනා. සො‘මහි ඵතරහි තමා ආබාධා මුත්තො
භතතඤ්ඤා මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතොතිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

56. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො බික්ඛිනාගාරෙ ඛද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමා බික්ඛිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බයෙන¹,
න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ
බික්ඛිනාගාරෙ ඛද්ධො අනොසිං. සො‘මහි ඵතරහි තමා බික්ඛිනාගාරා මුත්තො
සොඤ්ඤා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො
තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

57. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාසිතො
පරාසිතො න යෙනකාමඛිගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමා දුසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අනත්තාසිතො අපරාසිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛිගමො, තස්ස
ඵවමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ දුසො අනොසිං අනත්තාසිතො පරාසිතො
න යෙනකාමඛිගමො, සො‘මහි ඵතරහි තමා දුසබ්‍යා මුත්තො අනත්තාසිතො
අපරාසිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛිගමො”ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

1. අව්‍යයන, PTS.

54. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් (පොලියට) ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාදාන වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම් එය අඹුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි, ඒ මගේ කමානන සමාදාන විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම් එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි, අඹුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණයනැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

55. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුත් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟ පත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුත් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟ පත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කළී පෙරු දුකට පත්, දැඩි ගිලන් බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟ පත ශක්තිය ද ඇතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

56. මහරජාණනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බතය විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භොග විනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කළී පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බත විසදුම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භොගයතට කිසි විනාශයක් ද නැතැ”යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

57. මහරජාණනි, යම් සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, තිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ ඒ දසතාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළී පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසතාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, තිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

59. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො සබ්බො සත්ථාගො කන්තාරභාන-
මග්ගං උප්පජ්ජෙය්‍ය දුඛිකං සප්පට්ඨං. සො අපරෙතනි සමයෙන නං
කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵලමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සත්ථාගො
කන්තාරභානමග්ගං උප්පජ්ජෙ. දුඛිකං සප්පට්ඨං. සො මහි ඵතරුහි
නං කන්තාරං තිණ්ණො සොඤ්ඤා ගාමනං අනුපාපුණො ඛෙමං අප්පට්-
ඨං”නති. සො තත්තා නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිගමෙත්ථෙය්‍ය සොමනස්සං -

60. ඵලමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා
ඛකිනාගාරං යථා දුසංඝං යථා කන්තාරභානමග්ගං ඵලං ඉමෙ පඤ්ඤා
නිවරණෙ අප්පට්ඨෙය්‍ය අත්තති සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ අතණ්ණං
යථා අපරෙය්‍යං යථා ඛකිනා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමනාගුමිං
ඵලමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභිසං අත්තති
සමනුපස්සති.

61. තස්සිමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභිසං අත්තති සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සං-
මානති. පස්සංගාමකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතතං සමාධියති.

62. සො විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චා අකුසලෙහි ඛමෙහි සමිතකකං
සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජෙ විහරති. සො
ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්තෙති¹ පරිසන්තෙති²
පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

63. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ දකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යාතීයවුණ්ණාති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්තෙය්‍ය³ සායං න්‍යාතීයපිණ්ඩි සෙනහානුගතො සෙනහපරෙතො
සන්තරමාතිරු චුට්වා සෙනහෙන න ව පඤ්ඤෙති -

ඵලමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සංඛාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදමපි ඛො මහාරුජ
සන්ධිසංකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්ධිසංකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි
අභිකක්කන්තතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා.

1. අභිසංඤ්ඤා සිමු, මජ්ඣ.

2. පරිසංඤ්ඤා සිමු, මජ්ඣ.

3. සංඤ්ඤා සිමු, මජ්ඣ.

58. මහරජාණනි, යම්සේ ධනවත් වූ තෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමහකව බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධක පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි පෙර ධන ඇතියෙමි, හෝග සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බටුවෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුද්ධක භය රහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නයට පැමිණෙන්නේ ද-

59. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ ඡන්දයක් මෙන් ලෙබ්බ් මෙන් හිරිතයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික් මහක් මෙන් (පිළිවෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මහරජාණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙබ්බ් නැති බව යම්සේ ද, හිරිතෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

60. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතැ ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාම කය සංහිතදී. සංහුත් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

61. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතක්ඛනික, විචාරකනික, විචේකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විචේකයෙන් උපත් ප්‍රීති සුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහුගේ මුළු කයෙහි ඒ විචේකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිරැ වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. මහරජාණනි, යම් සේ කප්පවක් (කිලිගෙක්) හෝ කප්පවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලියෙකු තාන සුණු බහා දිය ඉඟ ඉඟ පිඬු කරන්නේ ද, ඒ තාන සුණු පිඬු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ක වූයේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිරැ ගියේ දිය නො වහරුවන්නේත් වේ ද -

63. මහරජාණනි, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විචේක-යෙන් උපත් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරු ලයි. මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කයෙහි විචේකජ ප්‍රීති සුබයෙන් පැතිරැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මහරජ, මේ ද පලමු දැක්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ වූ ද වඩා උතුම් වූ ද සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයෙකි.

64. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා අරුක්ඛානං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජරං පිතිසුඛං දුතියං කුමාරං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේත පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරේති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේත පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උදකරහදො උබ්භිද්දෙකො, තස්ස තෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දකුණිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සම්මා ධාරං අනුපවේච්ඡියා, අථ ඛො තම්මා ව උදකරහදො සිතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරේයා පරිපථරේයා, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්ඡිටං අස්ස-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජේත පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරේති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේත පිතිසුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

ඉදංවි ඛො මහාරුජ සඤ්චිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සඤ්චිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණිතතරඤ්ච.

66. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු පිතියා ව විරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංචෙදෙති. යන්තං අරියා ආවික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තතියං කුමාරං උපසම්පජ්ජි විහරති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරේති, පරිපථරති නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්ඡිටං හොති.

67. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ උපාලිනියං වා පද්මනියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අපොකම්මානි උපාලානි වා පද්මානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවිධානි උදකානුග්ගතානි අනෙතානිමුග්ගපොසිති¹ තානි යාව වග්ගා යාව ව මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසන්තානි² පරිසන්තානි³ පරිපුරති, පරිපච්ඡිටානි නායං⁴ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපාලානං වා පද්මානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡිටං අස්ස.

1. අනෙතානිමුග්ග පොසිති, බො. ස. ස.

3. පරිසන්තානි, ලො. ස. ස.

2. අභිසන්තානි, බො. ස. ස.

4. නායං, බහුසු.

65. මහරජාණනි, තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකී විමාරයන්ගේ සංගිඳීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, (ඉඬුව හා එක් වැ යෙදුණු) සිතැ එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විමාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානසට පැමිණ වෙහෙසි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ මුළුකයේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. මහරජ, යම්ගේ යටැ උල්පතින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, පැසිම් දිගින් ද දිය ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, උතුරැ දෙසින් ද දිය වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලැ සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරැ සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිසිල් දිය පැතිරැ වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද-

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරැ වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලය ද පලමු දෑත්වුණු සාන්ද්‍රවේක ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ ද වඩා උතුම් ද වේ.

67. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) මහරජ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ගේ ද විරාගයෙන් (පහවීමෙන්, සංගිඳීමෙන්), උපේක්‍ෂායෙන් ද සුක්ඛ වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ඛ වැ වෙහෙසි. සුවය ද කසින් පිඳි. ආර්යයෝ යම් බ්‍යානසක් හේතු කොට ගෙන බ්‍යානලාභියා ඇරැබැ 'උපේක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි බ්‍යානසට පැමිණ වෙහේ.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

68. මහරජ, යම්ගේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබේර හෝ දියෙහි උපන්නේ දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොතැගුණේ, දිය තුළැ ම හිලි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අග දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි හිසේ, හැම තැන් ම පැතිරැ වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලැ හෝ පිසුම්වලැ හෝ පබේරවලැ හෝ සිසිල් දිය පැතිරැ නො ගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද-

එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

ඉදංචි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

68. පුන ව පරං මහාරුජ භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුසබ්බව සොමනස්සදෙමනස්සානං. අත්ඛගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සත්පාරිසුඤ්ඤං වතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො ඔදනෙන වත්තෙන සසීතං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වත්තෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිපුරෙති වෙනසා පරියොදනෙන අපච්චං හොති.

ඉදංචි ඛො මහාරුජ සංඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සංඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

69. පුන ව පරං මහාරුජ සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිපුරෙති පරියොදනෙ අනඛගණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතො ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. සො එවං පජානාති: “අයං ඛො මෙ කායො රුපි වාතූමමහාභුතිකො මාතෘපෙත්තිකසමභවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිඤ්ඤාසනබ්බෙවො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානි”නති.

70. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අධංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජ්ඣා විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙන වක්ඛමා පුරිසො හත්ථ කරිත්වා පච්චවෙකෙඛය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙඨරියො සුභො ජාතිමා අධංසො සුපරිකම්මකතො, අවෙජ්ඣා විප්පසන්නො අනාවිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති.

මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික ප්‍රබයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හැමපරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික ප්‍රබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද කැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්ණපරපුත්‍රය ද පළමු කී සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්ණ පරපුත්‍රයට වඩා මනෝඥ වූත් වඩා ප්‍රණීත වූත් එකෙකි.

68. මහරජ, නැවත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ ප්‍රබ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පළමු කොට ම යොමිතස් දෙමිතස් දෙදනාගේ පහ වීමෙන් දුක් ද නොවූ, ප්‍රච්ඡේද නොවූ, උපේක්ෂා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද කැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදු වනින් හිසින් වටා පෙරෙව හුන්නේ ඵෙ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වනින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද කැනෙක් නො වන්නේ ද, මහරජ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතීන් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද කැනෙක් නො වෙයි.

මහරජ, මේ සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්ණපරපුත්‍රය ද පළමු දක්වුණු සාන්ද්‍රෂටික ශ්‍රාමණ්ණපරපුත්‍රයට වඩා මනෝඥ වූ වඩා ප්‍රණීත වූ එකෙකි.

69. තව ද (අනෙකක් කියමි:) මහරජ, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකක වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තෝපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදහිනා ගාවනාවට යෝග්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදහිනාඥාන පිණිස, (පරිකමී) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරිසි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අතරින් වැඩුණේ ය, අතීත බව ද දුගඳ හරනුවට ප්‍රච්ඡේද විලවුන් ඉළිය යුත් බව ද, ලෙඩ දුරුලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද විඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද ගත මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැබ්නේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දත ගනී.

70. මහරජ, යම්සේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහළ වූ අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කළ, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිච්ඡුරු වූ, බෝවනාදී සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අමුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අනෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කැරැණු, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිච්ඡුරු වූ, සියලු බෝවනාදී ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළ මිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ යම් හුයෙක් අමුතන ලද්දේ වේ යැ”යි සලකා බලන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵවං පජානාති අයං ඛො මෙ කායො රූපි වායුමමතාභුතිකො මානාපෙතතිකසමග්ගො ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනනෙදන විඤ්ඤාසනබලො, ඉදං ව පත මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබඤ්ඤාති.

ඉදමපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

71. සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමමිතනාය¹ විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමමිනාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිදං,

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො මුඤ්ජමනා ඉභ්බං² පවාහෙය්‍ය³. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ජො අයං ඉභ්බා අඤ්ඤා මුඤ්ජො අඤ්ඤා ඉභ්බා මුඤ්ජමනානෙව ඉභ්බා පවාලොති⁴.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියානෙව අසි පවාලොති”ති.

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරුජ පුරිසො අභිං කරණභා උඤ්ඤරොය. තස්ස ඵවමස්ස: “අයං අසි අයං කරණභා, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කරණභා, කරණභානෙව අසි උඤ්ඤතො”ති⁵.

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදුතෙ අනඛග්ගේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමමිතනාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමමිනාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථිදං. ඉදමපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අභිකක්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

1. අභිනිමමිතාය. ඛොසස.

3. පඤ්ඤාය. ඛොසස.

5. උඤ්ඤතො. සස.

2. ඉභ්බං. ඛොසස.

4. පඤ්ඤා. ඛොසස.

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාඥානස පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, එය අතට තමා හරිසි. හෙතෙම “මගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර ශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය, බත් කොමු අඳි අතරින් වැඩුණේ ය, අතිය බව ද දුගඳ හරතට පුවද පිලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද ලෙඛ දුරුලභවට පිරිමැදුම් ආ කළ යුතු බව ද ඒ කළත් බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ සවනාව ශක්‍යාවාත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ”යි මෙසේ දන ගනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්චුණු සාන්ද්‍යජීක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් ද වූ සාන්ද්‍යජීක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

71. හේ මෙසේ සමාධිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ (සාද්ධි ඉපැදවීමට යෝග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසතින් යුත්, පිකල නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණ ගසෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ මුද්‍රාණගස ය, මේ එහි තණ බඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි. මුද්‍රාණ ගස කෙරෙත් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ කඩුවය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැටයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට “මේ තයා ය, මේ සැටය ය. තයා එකෙක, සැටය අනෙකෙක. සැටය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසතින් යුක්ත වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි. මහරජ, මෙය ද පලමු දුක්චුණු සාන්ද්‍යජීක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයනට වඩා කාන්ත වූ ද . . . සාන්ද්‍යජීක ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතොන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චසුතොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති ඛුද්ධාපි සුඤ්ඤා එකො හොති, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාශෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථා'පි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමභානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුභමලොකාපි කායෙත වසං වතොති.

73. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ දකෙඛා කුමාකාරො වා කුමාකාරනොතොවාසි වා සුපරිකම්මකතාය මතතිකාය යං යදෙව භාරතවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථාපි වා පත මහාරාජ දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනොතො-වාසි වා සුපරිකම්මකතසම්මං දන්තසම්මං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

සෙය්‍යථා වා පත මහාරාජ දකෙඛා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාර-නොතොවාසි වා සුපරිකම්මකතසම්මං සුචණ්ණසම්මං යං යදෙව සුචණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

එවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයතොන ඉද්ධිවිධාය විතං අභිනීතරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චසුතොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුද්ධා හොති. ඛුද්ධා'පි සුඤ්ඤා එකො හොති. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියා'පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලභෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවංමගිද්ධිකෙ එවංමභානුතාපෙ පාණිතා පරාමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුභමලොකා'පි කායෙත වසං වතොති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ (=සාද්ධියට යොග්‍ය වූ) කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඥනය පිණිස (අභිඥපාදක) පරිකම් සිත මෙතෙසෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොටසාසය නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සාධී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි). පියෙපියෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සාද්ධි බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළිද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (=පෙනීසිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (=නොපෙනී සිටියි). ඕත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පථිතයෙන් පිටතට අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැටෙනුයේ මැදින් විනිවිද භූත යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (=හිඳී) උඩට නැගීම (=මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (=යට නො බස්නා) දිශෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් (=උගුරුබඩාසතයෙන්) යෙයි. මේ සා මහර්භිසි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද, අතින් පරාමසීන කෙරෙයි (=අල්ලයි), (බබළමාබ අත යවා) පිරිමදී යි. බබළොව තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්ව යි.

73. මහරජ, යම්සේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්හුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=සකස් කළ) මැව්වෙන් යම් යම් භාරජන විශෙෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

මහරජ, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දත් ආදියෙන් විසිතුරු-කම් කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම් කළ (=දෙස් ඉවත් කොට මොනොවට සකස් කළ) දතෙක්හි යම් යම් දන්තවිකාතියක් (=දතෙහි කළ විසිතුරු රූපාදියක්) කැමැති වන්නේ නම්, ඒ ඒ දෑය ම කරන්නේ ද, වෙසෙසින් නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, යම්සේ හෝ දක්ෂ රත්තරුවෙක් හෝ රත්තරුවකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් සවණ්ණ-විකාතියක් (ආහරණ ආදියක්) කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ දෑය ම කරන්නේ ද-නිපදවන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ සිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සාද්ධිවිබඥනය පිණිස සිත මෙතෙසෙයි නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනේකවිධ වූ සාද්ධි කොටසාසය නැවත නැවත විදී. පියෙපියෙන් එකෙක් වූ සිටි බොහෝ දෙනෙක් වෙයි, බොහෝ දෙනෙක් වූ එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නො පෙනී ද සිටී. ඕත්තියෙන් පිටතට, පථිවෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට විනිවිද අභසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ලැගී යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි හිඳීම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටු සේ නො බිඳෙන දිශෙහි යෙයි. පක්ෂයකු සේ පලහින් අභසෙහි යෙයි. මේ සා මහර්භිසි මහත් අනුභාව ඇති සද හිරු දෙදෙනා පවා අල්ලයි, පිරිමදීයි. බබළොව තෙක් ද කසින් තමා වශයෙහි පවත්වයි.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

74. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්තන පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන දිබ්බාය සොතඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

75. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො අඤ්ඤානමග්ගපටිපන්නො සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛසද්දමපි සඛිපණවදෙණිමසද්දමපි, තස්ස ඵලමස්සා: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණවදෙණිමසද්දෙ ඉති'පි. ඵලමෙව බො මහාරාජ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ වින්තන පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන දිබ්බාය සොතඛාතුයා වින්තං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

ඉදමපි බො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

76. සො ඵලං සමාහිතෙ වින්තන පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙන චෙතොපරියඤ්ඤායා වින්තං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තාතං පරපුග්ගලාතං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: “සරුගං වා වින්තං සරුගං වින්තනති පජානාති. චිත්තරුගං වා වින්තං චිත්තරුගං වින්තනති පජානාති. සද්දෙසං වා වින්තං සද්දෙසං වින්තනති පජානාති. විතද්දෙසං වා වින්තං විතද්දෙසං වින්තනති පජානාති. සමොහං වා වින්තං සමොහං වින්තනති පජානාති. විතමොහං වා වින්තං විතමොහං වින්තනති පජානාති. සඛිතින්තං වා වින්තං සඛිතින්තං වින්තනති පජානාති. විකඛිත්තං වා වින්තං විකඛිත්තං වින්තනති පජානාති. මහග්ගතං වා වින්තං මහග්ගතං වින්තනති පජානාති. අමහග්ගතං වා වින්තං අමහග්ගතං වින්තනති පජානාති. සඋත්තරං වා වින්තං සඋත්තරං වින්තනති පජානාති. අනුත්තරං වා වින්තං අනුත්තරං වින්තනති පජානාති. සමාහිතං වා වින්තං සමාහිතං වින්තනති පජානාති. අසමාහිතං වා වින්තං අසමාහිතං වින්තනති පජානාති. විමුත්තං වා වින්තං විමුත්තං වින්තනති පජානාති. අවිමුත්තං වා වින්තං අවිමුත්තං වින්තනති පජානාති.

77. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ඉත්ථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනකජාතිකො ආදසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අචේජ වා උදකපතෙන සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවෙකකමානො සකණිකං වා සකණිකනති ජානෙය්‍ය, අකණිකං වා අකණිකනති ජානෙය්‍ය-

මහරජ, මෙය ද පළමු දැන්වුණු සාන්ද්‍රෂ්ටික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවේශයට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රෂ්ටික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවේශයකි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස (=දිවකන් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපාරය ඉක්මවා සිටි දිව කතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂික වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අයයි.

75. මහරජ, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙරහඬත් මිනිසුන්ගේ හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම්සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬයි කියාත් මේ මිනිසුන්ගේ හඬයි කියාත් මේ සත් පණාබෙර ගැටබෙර හඬයි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මහරජ එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ (කම්මණ) වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණෝපාරය ඉක්මවා වූ දිව කන් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂික වූත් දුරු වූත් ලං වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අයයි.

මහරජ, මේ ද පළමු සාන්ද්‍රෂ්ටික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවේශයට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍රෂ්ටික ශ්‍රාමණ්ණප්‍රවේශයකි.

76. හේ තෙමේ මෙසේ එකක වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දිප්තිමත් වූ කළේ, කෙළෙස් රහිත වූ කළේ, උපකෙලය පහ වූ සිය කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ වූ කළේ, සිටි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, වේදාත්මකයෙකු වූ පිණිස (=අනුන්ගේ සිත් පිරිසිදු දන්නා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්ත්වයන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දකියි. රාග සහිත සිත රාග සහිත සිතැ සි ද දකියි. රාග රහිත සිත රාග රහිත සිතැ සි ද දකියි. දෝෂ සහිත සිත දෝෂ සහිත සිතැ සි ද දකියි. දෝෂ රහිත සිත දෝෂ රහිත සිතැ සි ද දකියි. මෝහ සහිත සිත මෝහ සහිත සිතැ සි ද දකියි. මෝහ රහිත සිත මෝහ රහිත සිතැ සි ද දකියි. සංකප්පිත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ සි ද දකියි. විකප්පිත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ සි ද දකියි. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ සි ද දකියි. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ සි ද දකියි. සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ සි ද දකියි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි ද දකියි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ද දකියි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි ද දකියි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ සි ද දකියි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දකියි.

77. මහරජ, යම්සේ සැරැසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබ පතෙක හෝ පහන් දිය බදුනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහා තැනැ සි දන්නේ ද, එකී දෙස් නැති තැන දෙස් නැතැ සි දන්නේ ද-

ඵවමෙව බො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොද්ධතෙ අතඛග්ගණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ වෙතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙතො පරිචච පජානාති: සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දසං වා විතතං ඤද්දසං විතතනති පජානාති. විතද්දසං වා විතතං විතද්දසං විතතනති පජානාති සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති විතමොගං වා විතතං විතමොගං විතතනති පජානාති. සඛින්නං වා විතතං -පෙ- විකම්පතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋත්තරං වා විතතං -පෙ- අනුත්තරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

ඉදම්පි බො මහාරාජ සඤ්චරිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සඤ්චරිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකක්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

78. සො ඵවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධො පරියොද්ධතෙ අතඛග්ගණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කමමනියෙ ඕතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සන්තිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිගිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතියොදො'පි ජාතියො නියොසා'පි ජාතියො වතෙය්‍යා'පි ජාතියො පඤ්ච'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වත්තාරිසමපි ජාතියො රාතියමපි ජාතියහස්සමපි ජාතියහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො අමුත්තාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොත්තො ඵවංවණ්ණො ඵවමාහාරො ඵවං පුබ්බද්ධ- පටිසංචෙදී ඵවමාසුපරියනො. සො තත්තො වුත්තො අමුත්ත උපපාදිං තත්තොපාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොත්තො ඵවංවණ්ණො ඵවමාහාරො ඵවං- පුබ්බද්ධපටිසංචෙදී ඵවමාසුපරියනො. සො තත්තො වුත්තො ඉධුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිගිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

79. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ පුරිසො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා තමා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා. සො තමා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පට්ටාගවේජ්‍යා. තස්ස ඵවමස්ස: 'අහං බො සකමහා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං තත්ත ඵවං අට්ඨාසිං ඵවං නිසීදිං ඵවං අභාසිං ඵවං තුණ්හි අභාසිං. තමාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡං තත්තාපි ඵවං අට්ඨාසිං ඵවං නිසීදිං ඵවං අභාසිං ඵවං තුණ්හි අභාසිං. සො'මති තමා ගාමා සකඤ්ඤඵල ගාමං පට්ටාගත්තො'ති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලාය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

හේ අන් සතුන්ගේ, අන් පුඥාන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දැනී. සරාග සිත සරාග සිතැ යි ද දැනී. විතරාග සිත විතරාග සිතැ යි ද දැනී. සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැ යි ද දැනී, විතඤ්ඤා සිත විතඤ්ඤා සිතැ යි ද දැනී. සමෝග සිත සමෝග සිතැ යි ද දැනී, විතමෝග සිත විතමෝග සිතැ යි ද දැනී. සංක්ඛිජ්ඣ සිත සංක්ඛිජ්ඣ සිතැ යි ද දැනී. වික්ඛිජ්ඣ සිත වික්ඛිජ්ඣ සිතැ යි ද දැනී. මහද්දග්ග සිත මහද්දග්ග සිතැ යි ද... අමහද්දග්ග සිත අමහද්දග්ග සිතැ යි ද... සෝත්තර සිත සෝත්තර සිතැ යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ද... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ද... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි ද දැනී.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්ඛණ්‍ය සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයනට වඩා මනෝඥ, වඩා උතුම්, සාන්ද්‍රණික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

78. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලාය පහ වූ හිස කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, සුප්පිනිවාසානු-සමානි ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවසක් ද, බොහෝ සංවරී කල්ප ද, බොහෝ විවරී කල්ප ද, බොහෝ සංවරී විවරී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම. මේ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු පැහැ සටනන් ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ණදි වෘයෙන් ආකාර සහිත වූ නම් ගොත් විසින් උද්දේශ සහිත වූ බහුවිධ වූ සුප්පිනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

79. මහරජ, යම්හේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අන් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමනුත් අන් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මේ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද-

ඵවමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අනඛණ්ණො විගතූපකකිලයො මුදුගුතො ාමමනියො සීතො ආනෙඤ්ජානො පුඤ්ඤානිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යපිදො: ඵකමපි ජාතීං දො'පි ජාතියො තිණ්ණා'පි ජාතියො වතණ්ණා'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි විචට්ටකප්පො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිචට්ටකප්පො අමුත්‍රාසිං ඵවංනාමො ඵවංගොතොනා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසු-පරියනොනා. සො තතො වුතො අඤ්ඤා උපපාදිං තාත්‍රපාසිං ඵවංනාමො ඵවගොතොනා ඵවංවණේණා ඵවමාහාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී ඵවමාසු-පරියනොනා. සො තතො වුතො ඉබ්බපපෙනා'ති ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති.

ඉදං මපි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභිකකන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

80. සො ඵවං සමාහිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොද්ධො අනඛණ්ණො විගතූපකකිලයො මුදුගුතො කම්මනියො සීතො ආනෙඤ්ජානො සත්තානං වුත්‍රපපාතඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඤ්ඤානිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණාය විසුද්ධො අභිකකන්තමානුසකොන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානො හීනො පණීතො සුචණ්ණො දුඛණ්ණො සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොන පජානාති: 'ඉමෙ චිත භොතොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා භොතාදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපපාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡා-දිට්ඨිකාමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොතොනා සත්තා කාය-සුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා භොතාසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපපාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකාමමසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤානිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාණාය විසුද්ධො අභිකකන්තමානුසකොන සතොන පස්සති වචමානො උපපජ්ජමානො හීනො පණීතො සුචණ්ණො දුඛණ්ණො සුගතො දුග්ගතො යථාකම්මුපගො සතොන පජානාති.

මහරජ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කළේ, දීප්ත කළේ, කෙලෙස් රහිත කළේ, උපකෙලය පහ වූ හිම කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මෙම වූ කළේ, සිරි කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි, හේ “අසෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මේ බඳු සුවදුක් විදුන්නම් වීම, මේ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි, මේ නම් ගොත් ඇතියෙමි, මේ බඳු පැහැසටගත් ඇතියෙමි, මේ බඳු ආහාර ඇතියෙමි, මේ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූචකයක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද සි මෙසේ අතෙකින් වූ පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේය සහිත වූ පෙර වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

මහරජ, මේ ද පලමු දුක්වුණු සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණපල්ලයකට වඩා මනෝඥ වූ වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍යවික ශ්‍රාමණපල්ලයෙකි.

80. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ කෙලෙස් නැතිවූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්මෙම වූ සිරිත වූ නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැනෝපචාරය ඉක්ම වූ දුක්කැ හැකි දිවැසින්, “අසෝ! මේ භවත් සත්ත්වයෝ කාය-දුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ දුඛාර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකවෘද්ධ කලහ, මිසදිවු ගතුවහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මිප්පාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරජ කස බිඳීමෙන් මරණින් මදු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්කම් හේතුයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්සට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්තහ. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වූ කලී කාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකව උපවාද නො කලහ, සම්මදිවු ගත්තහ, සම්මදිවු වශයෙන් ගත් සීලාදිය ඇත්තහ. ඒ මොහු කාලුත් මරණින් මතු යෝග්‍ය වූ ගති ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මරණාසන්න වූ ද, එකකෙහි පිළිසද, ගත්තා වූ ද හිත වූ ද, උයස් වූ ද, මනා පැහැ සටගත් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටගත් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ස වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට හිත වූ සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂ්‍ය විෂය ඉක්ම වූ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, ප්‍රවණී දුර්ණ, සුගත දුර්ගත, සත්ත්වයන් දකී. කම්ස වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹී සිරි සත්ත්වයන් දකී.

81. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ මජ්ඣෙකෙ සිංඝාවකෙ පාසාදෙ, තස්ම චක්ඛුමා පුරිමො ධීතො පස්සෙය්‍ය මනුෂ්‍යො ගෙහං පටිසන්තො'පි රටියා විතීහඤ්ච-රන්තො'පි මජ්ඣෙකෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'පි, තස්ම ඵචමස්සා: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති. ඵතෙ නික්ඛමන්ති. ඵතෙ රටියා විතීහඤ්චරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙකෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'ති.

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජාපත්තෙ සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානු-සකෙත සතෙත පස්සති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ ස්ථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිට්ඨාදිට්ඨිකා මිට්ඨාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ ටා පත භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුචරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති ඵචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ ස්ථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

ඉදංවිධි ඛො මහාරුජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙති සන්දිට්ඨිකෙති සාමඤ්ඤඵලෙති අතික්ඛන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අතඞ්ගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජාපත්තෙ අසථානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති සො ඉදං දුක්ඛානි යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරේණො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරේණධර්මානිපට්ඨපදො'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ අසථානො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසථ-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසථතිරේණො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසථතිරේණධර්මානිපට්ඨපදො'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ම ඵචං ජාතතො ඵචං පස්සතො කාමාසථාපි විතතං විමුච්චති භවාසථාපි විතතං විමුච්චති අවිජ්ජාසථාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාං භොති. ඩිණා ජාති වුසිතා බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

81. මහරජ, යම්සේ සතර මං හන්දියක මහල් සහිත ගෙයක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති සූරාෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිම්පෙනවුනුන් ගෙන් නික්මෙනවුනුන් පිටියෙහි ඇත මැන යන එන-වුනුන්, සිවුමං හන්දිය මැද හුන්නවුනුන් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිටියෙන්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙන්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිවුමංහන්දිය මැද උන්නෝ වෙන් යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද-

මහරජ, එපරිදි ම මහණ තෙමේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ කෙලෙස් තැනි වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමික්කම වැ සවිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්තියන්ගේ වූහි උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මැ වූ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ මේ හවත් සත්තු කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාශ්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝ-දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද කළහ, මිසදිවු වහයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කමියෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ, තිරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නොකළහ, සම්මදිවු ගත්තහ, සම්මදිවු පිසින් ගත් ශීලාදිය ඇත්තහ. මොහු කා බුන් මරණින් මතු, ශෝභන ගති ඇති සහ ලොවට වන්නාහ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තත් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියත් වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්තියන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින්, හිත ප්‍රණීත, සුවණි, දුෂ්ණි සුගත දුගීත සත්තියන් දකී. කම වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්තියන් දකී.

මහරජ, මේ ද පලවූ දැක්වුණු සාන්ද්‍යජික ශ්‍රාමණ්‍යඵලයකට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ, සාන්ද්‍යජික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි.

82. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කමික්කම වැ සවිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ ‘මේ දුඤ්ඤා’ යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මේ දුක් ඉපැත්මට කාරණයැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (=දුක් නැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’යි) ඇති සැටි ලෙස දකී, ‘මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිපවනැ’ යි ඇති සැටි ලෙස දකී. ‘මොහු ආසුචයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මේ ආසුචයන් ඉපැද්මට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුචිනිරෝධ යැ’ යි (=ආසුචයන් වැනැස්මට ප්‍රත්‍යය වන නිවනැ’යි) ඇති සැටියෙන් දකී. ‘මේ ආසුචිනිරෝධාමනී ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (ඔහු සිත අවිදුසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුච කෙරෙන්’) මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂණ) ඥානය වේ. හතරින්පත්තිය කමිණ විය (හෙවත් නැවැත භවයෙහි නොඋපදනා සටහාවයට පැමිණියෙමි), ‘මහ බහිර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්සි සතර මගින් කල සුභු සොලොස් වැදූරැම්) කිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලයක්කය පිණිස) යලි දු කටසුභු දෑයෙන් නැතැ’ යි හේ දකී.

83. තෙසාපාපි මහාරාජ පබ්බතසංඛෙපෙ උදකරහදො අචේන්ද්‍රියසංනේනා අනාවිලො. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරො සිතො පසෙසයා සිප්පිසම්බුකමපි සක්ඛරකඨලමපි මච්ඡගුමමපි වරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි. තස්ස ඵම්මස්සා අයං ඛො උදකරහදො අචේන්ද්‍රියසංනේනා අනාවිලො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසම්බුකාපි සක්ඛරකඨලාපි මච්ඡගුමමාපි වරන්තපි තිට්ඨන්තිපිති.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ භික්ඛු ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසෙදාදානෙ අනඛතණේ විගතූපක්ඛිතලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤායා විතනං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස ඵවං ජාතතො ඵවං පස්සතො කාමාසවාපි විතනං විමුච්චති, භවාසවාපි විතනං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතනං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඩිණ්ණා ජාති, වුට්ඨිතං භුගම්මරියං, කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාති.

ඉදං ඛො මහාරාජ සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං පුරිමෙහි සන්දිට්ඨිකෙහි සාමඤ්ඤඵලෙහි අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණිතතරඤ්ඤා. ඉමසමා ව පන මහාරාජ සන්දිට්ඨිකා සාමඤ්ඤඵලා අඤ්ඤා සන්දිට්ඨිකං සාමඤ්ඤඵලං උත්තරිතරං වා පණිතතරං වා නජීති.

84. ඵවං වුත්තෙත රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො හගචන්තං ඵතදචොච: ‘අභික්ඛන්තං හන්තෙ, අභික්ඛන්තං හන්තෙ. සෙසාපාපි හන්තෙ නිකුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙයා, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුත්තං වා මග්ගා ආවිසෙකියා, අනික්ඛායෙ වා තෙලපජ්ජොතං ඛායෙය්‍ය චක්ඛුමිත්තො රූපාති දක්ඛින්නීති, ඵවමෙව හන්තෙ හගචතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං හන්තෙ හගචන්තං සරණං ගච්ජාමි, ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසංඛිතඤ්ඤා. උපාසකං මං හගවා ඛායෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අවචගො මං හන්තෙ අවචගමා යථාමාලං යථාමුලං යථාඅකුසලං යොහං පිතරං ධම්මිකං ධම්මරූපානං ඉස්සරියස්සා කාරණං ජිවිතා වොරොපෙසිං. තස්ස මෙ හන්තෙ හගවා අවචසං අවචගතො පටිග්ගණ්ඨාතු ආයතිං සංවරුයාති.

83. මහරජ, යම්කෙසේ කළ මුද්‍රනෙකැ වූ පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැබුණු (=බොර නො වූ) දිය විලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉටුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුළ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබිලිතිත් මත්ස්‍යසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නොකැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිනුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබිලිතිත් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

මහරජ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිටිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ, නිකෙලෙස් වැ, උපකෙලය පහ වැ, මෘදු වැ, කම්මණ වැ, ඝට්ඨ වැ නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි ආසුවක්‍ෂයඤ්ඤතය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී, ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුවයහැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුව-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුව-නිරෝධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී.

මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අපිඤ්ඤාවය කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ යැ’යි දැනීම වේ. භවෝත්පත්තිය ක්ෂීණ විය, මාහිමුගම-වසීය වැස නිමිවන ලද්දේ ය, (සිටු සස්සි සිටු මගින්) කළයුතු (සොළොස් වැදෑරුම්) කාන්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලයක්‍ෂයය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි හේ දනී.

මහරජ, මේ වූ කලී ‘පලමුවෙන් දැක්වුණු සාන්ද්‍යපික ශ්‍රාමණ්‍ය-ඵලයතට වඩා මනෝඥ වූ, වඩා උතුම් වූ සාන්ද්‍යපික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙකි “මහරජ, මේ සාන්ද්‍යපික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙන් අත්‍ය වූ, මෙයට වඩා මනෝඥ වූ හෝ මෙයට වඩා උතුම් වූ හෝ සාන්ද්‍යපික ශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයෙක් නැතැ” (සි වදල සේක).

84. මෙසේ වදල කල්හි මහබෙය්‍යර වෙව්දේහිසුතු අජාතශත්‍රු රජ තෙම, “වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අනිකාන්ත ය. (අනිමිනෝඥ ය.) වහන්ස, ධර්ම දේශනාව අනිකාන්ත ය. වහන්ස, යම්කෙසේ සැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැමූ) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතිකෙසේ රූප දකිනැ’යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධර්ම පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්ෂු සංඝයා ද ඥාණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි ගිහි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දන්නා සේක වා. වහන්ස, යම් බඳු මම් සිය පිය වූ දෑහැම් දැමූ රජහු ඉසුරු කරුණින් දිවියෙන් තොර කෙළෙමි වෙමි ද වහන්ස, ඒ අපරාධය බාලබවට ගැලපෙන සේ මුසාවට අනුරූපයේ අදක්‍ෂ බවට නිසිසේ මා මැඟෙනහි ගියේ ය. වහන්ස, මත්තෙහි මා මෙබඳු වරද නොකරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගේ වරද වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් පැවැසී ය.

85. නග්ග නිං මහාරුජ අව්වනො, අව්වගමා යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුහලං යො නිං පිතරං ඛම්මිකං ඛම්මරුජානා ජිවිතා වොරොපෙසිං. යතො ව බො නිං මහාරුජ අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාඛම්මං පටිකෂරාසි. තනන්ත මයං පටිගණ්හාම. වුද්ධි හෙසා මහාරුජ අරියස්ස ටිතසෙ යො අව්වයං අව්වයතො දිස්වා යථාඛම්මං පටිකෂරාති ආයනිං සංවරං ආපජ්ජතිති.

86. ඵලං වුත්තෙත රුජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුත්තො හගවන්තං ඵතදවොච: හන්ද ව දුති මයං හන්තෙත ගච්ජාම බහුකිච්චා මයං බහුකරණීයා'ති.

“යස්ස ‘දුති නිං මහාරුජ කාලං මඤ්ඤසී’ති.

අථ බො රුජා මාගධො අජාතසන්නු වෙදෙහිපුත්තො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මිණං කන්තා පකකාමි.

87. අථ බො හගවා අවිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤා මාගධස්ස අජාත-සන්නස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස භික්ඛු ආමනෙතසි: බතායං භික්ඛවෙ රුජා, උපහතායං භික්ඛවෙ රුජා, සවායං භික්ඛවෙ රුජා පිතරං ඛම්මිකං ඛම්මරුජානං ජිවිතානි වොරොපෙසුථ ඉමස්මිං යෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ඛම්මචික්ඛු උපාජ්ජස්සාඨාති.

ඉදම්වොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සාමඤ්ඤඵලසුත්තං නිවසිතං දුතියං.

85. (එපිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේත්:)
 “මහරජ, යම්බඳු තෝ පිය වූ දහැම දැමිවු රජහු දිවියෙන් තොර කෙළෙහි වෙයි ද, එකානතයෙන් ඒ වරද බාලබවට අනුරිච්ඡන් මුසබවට අනුරිච්ඡන් අකුසලට අනුරිච්ඡන් තා ඉක්මැ ගියේ යැ. (මැඩැ ගෙන පැවැත්තේ ය.) මහරජ, යම් හෙයකින් සුඝමත් තෙමේ වරද වරද වශයෙන් දැක බිමිය වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි නම්, සුඝමත්හුගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමහ (=ඉවසමු). මහරජ, යමෙක් වරද වරද පිසින් දැක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කරන්නේ නම්, මත්තෙහි එ වැන්නක් නොකරනුවට සංවරයට පැමිණෙන්නේ නම් (=අංශකිංචරයෙහි පිහිටන්නේ නම්) තමය ආසිච්ඡතයෙහි (බුදු සස්තෙහි) වාද්‍යය (=වැඩිම) නම් වේ” යැ යි වදාළ සේක.

86. මෙසේ වදාළ කල්හි ථෙවදේඪිපුත්‍ර මගබෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, දන් අපි යමුහ. අපි බොහෝ කාත්‍ය ඇත්තමෝ බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමුහ”යි යි.

“මහරජ, සුඝමත් තෙමේ යම් ගමනකට කල් දැනිදි එයට සුඝමත් ම කල් දැන ගන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්කිත්තෙන් ථෙවදේඪිපුත්‍ර මගබෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ උතස්තෙන් තැගිට පැදකුණු කොට නික්මැ ගියේ ය.

87. ඉන් ඊළු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ථෙවදේඪිපුත්‍ර මගබෙඤ්චර අජාතශත්‍රු රජ නික්මැ ගිය නොබෝ වේලායෙහි හිසුන් අමතා, “මහණෙනි, මේ රජ සිය පියා නැසීමෙන් කළ කම්පරාධයෙන් උදුරුලූ උපතියායුග සම්පත් නැමැති මුල් ඇත්තේ ඉදුරුණේ වෙයි. එහෙයින් ම (නවුවා වූ ප්‍රතිඝාත ඇත්තෙන්) නවුගේ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ රජ දහැම වූ, දහැමෙන් රජ බවට පැමිණි පියා ජිවිතයෙන් තොර නො කෙළේ වී නම්, මේ අස්තෙහි ම (මේතන්හි දී ම) රුහාදි කෙළෙස් රජස් රහිත, පහ වූ කෙළෙස් මල ඇති දහම් ඇස (සෝවාත්මනනැණ) මොහුව පතල වූයේ වනැ”යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. එ මහණහු සතුටු සිතැත්තෝ උත්තරවහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

දෙවෙනි වූ ශ්‍රාමණාචල සූත්‍රය නිමිසේ ය.

අමබන්ධයුතන.

1. එවිං මේ¹ සුතං එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති යෙන ඉච්ඡානඛහලං² නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො කදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා ඉච්ඡානඛහලෙ³ විහරති ඉච්ඡානඛහලවනසණ්ඛි.

2. තෙන බො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති⁴ උක්ඛට්ඨං අජ්ඣාචසති සතතුස්සදං සතිණ්කට්ඨොදකං සබඤ්ඤං රාජභොග්ගං රඤ්ඤ පසෙනදිනා⁵ කොසලෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙයාං. අස්සොසි බො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති:

“සමණො බලු නො ගොතමො සක්‍යසුතෙනා සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉච්ඡානඛහලං අනුප්පන්නො ඉච්ඡානඛහලෙ විහරති ඉච්ඡානඛහලවනසණ්ඛි. තං බො පන භවින්නං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගනො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි⁶ සත්‍යා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා.⁷ සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං යබ්‍රහ්මකං සක්‍යමණ්ඩ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ජකතො පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤානං⁸ කෙවල-පරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පසාසෙති. සාමු බො පන නාමාරූපානං අරහතං දස්සනං නොති”ති.

3. තෙන බො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස අබ්බට්ඨො නාම මාණවො⁹ අනන්තවාසී හොති අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගු සතිසණ්ඤ්ඤාසුභානං සාකඛරපාහෙදානං ඉතිහාස-පඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො අනුඤ්ඤානපටිඤ්ඤායො සතෙ ආවරියකෙ තෙවිජ්ජකෙ පාවචිතෙ යමහා ජානාමි තං තිං ජානාසි, යං තිං ජානාසි තමහං ජානාමිති.

1. එවමම්, PTS. 2. නඛකල, PTS. ඉච්ඡානඛහලකතිපි පාඨො, අ.

3. ඉච්ඡානඛහල, PTS. සබ්බත්. 4. සාදි, සබ්බත්. පොකඛරසාතිඉතිපි වුවමන, අ.

5. පසෙනදි, PTS. පසෙන්නදිනා, සිමු.

6. සාරථි, සිමු. සා.

7. භගවාති, මජ්. සස. 8. සමාසඤ්ඤා, PTS.

9. අබ්බට්ඨො මාණවො, PTS. මානසවා, PTS-n.

අමබන්ධය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රැටියන්ගේ ඉව්ජානඩහල නම් බඩුණු ගමට වැඩි සේක. එහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ජානඩහල ගමට නොදුරෙහි වූ ඉව්ජානඩහල වනලැහැබෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වතාහි පොකබරසාහි නම් බඩුණු තෙමේ බහුජනාකීණී වූ, තණ දඩු දිය යන මෙයින් යුක්ත වූ, භොසෝ බානා ඇති, රජහු කෙරෙන් ලත් තමාගේ පරිභෝග වාස්තුව වූ, රජහුගේ දයාදාය (දායක) වූ බ්‍රහ්මදේශය වූ, (රාජකාරිපයෙන් පරිභෝග කටයුතු වූ), පසේනදී කොසොල් රජහු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ උකකට්ඨා නුවරැ වෙසෙයි. හෙ තෙමේ (රටෙහි පැතිරැ ගිය) මතු දැක්වෙන කථාව ඇති ය:

“හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, කොසොල් රැටියන්ගේ ඉව්ජා-නඩහල නම් ගමට වැඩි සේක්, එයට නොදුරෙහි වූ ඉව්ජානඩහල වන-ලැහැබෙහි වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරැණින් අතීත්ත, සමාස්තමුද්ධගත, විද්‍යාවරණසම්පන්නයත, සුගත නම්ත, ලොකවත් (ලොව දත්තා) හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපිත, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘත, බ්‍රහ්මගත, ගගවත්ත. උත්තමත්තේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බඩුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්තවර්ගයා, තමන් ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පෑත් කොට, දත්තන සේක. ‘උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වතසාන-කල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අථ ඇති, මනා (සම්පුණ්ණ) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාකාර පරිපුණ්ණ, පිරිසිදු බමිය දෙසන සේක. එසේ දෙසන්නෝ ද (අධිශීල අධිවිත්ත අධිපුඤ්ඤ යන ත්‍රිශික්ෂායෙන් සංගෘහිත වූ) සකල ශාසන බ්‍රහ්මවර්ග පවසන සේක. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී හිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ ගගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ ගද්‍ය වූ කීර්තනිශබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ මේ” යනු යි.

3. එ සමයෙහි වූ කලී පොකබරසාහි බඩුණුව වේද හදරන, වේදයන් මුඛපාඨයෙන් දරන, නිසැණවූ කෙටුහඟාහු සහිත අකාර-ප්‍රහෙද (ශික්ෂා හා නිරුත්තර) සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පදපාඨ දත්තා, තදන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ ද දත්තා, ලොකායතශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණ වූ, ඇදුරන් විසින් උගන්වන ලද ත්‍රිවිද්‍යා සංඛ්‍යාත ශ්‍රේෂ්ඨවචනයෙහි, ‘මා දත්තා සියල්ල තෝ දනිනි’ යැ යි ශුරැහු විසින් අනුදත්තා ලද, ‘බ්‍රහ්ම දත්තා සියල්ල මම දනිමැ’යි තමා විසින් කරන ලද ප්‍රතිඤා ඇති අමබන්ධ නම් මාණවකයෙක් අතැවැසි වෙයි.

4. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාඤ්ඤා අමබ්බං මාණවං ආමනෙතසි: “අයං තාත අමබ්බං සමණො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුල පබ්බජනො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසු සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති ඉවජ්ඤාමහලං අනුප්පනෙනා ඉවජ්ඤාමහලෙ විහරති ඉවජ්ඤාමහලවතසණ්ඨිං.

තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්‍යුත්තනො: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාමු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

එහි නිං තාත අමබ්බං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිත්වා සමණං ගොතමං ජානාති යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අබ්‍යුත්තනො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො, යදිවා න තාදිසො, තථා මයං තං භවන්තං ගොතමං චෙදිස්සාමාති.

5. “යථා කථං පනාහං නො තං භවන්තං ගොතමං ජානිස්සාමි යදි වා තං භවන්තං ගොතමං තථාසන්තංයෙව සද්දො අබ්‍යුත්තනො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො භවං ගොතමො තාදිසො යදි වා න තාදිසො”ති.

6. “ආගතාති ඛො තාත අමබ්බං අමිත්තං මනෙතසු අවතීංස- මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස අවච ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා: සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති රාජා හොති චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරනෙතො විජ්ඣාචි ජනපදඤා- වරියප්පනෙනා සත්තරතකසමන්තාගතො. තසසිමාති සත්තරතකාති භවන්ති. ඤෙය්‍යපීදං: චක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණ්ඩරතනං ඉත්ථිරතනං ගහපතිරතනං පටිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තො භවන්ති සුරා වීරඛිකරූපා පරසෙතපමද්දනා. ඤො ඉමං පඨවිං සාගරපරිසන්තං අදුණේන අසත්ථෙන ධම්මෙන අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාචසති.

සචෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං හොති සමමාසමුද්ධො ලොකෙ විවන්තවජ්ඣෙ¹. අහං ඛො පන තාත අමබ්බං මන්තානං දුතා නිං මන්තානං පටිග්ගහෙතා”ති.

1. විවන්තවජ්ඣෙ. බො.ස.ස. විවච්චජ්ඣෙ. ස්‍යා. විවච්චජ්ඣෙ. මජ්ඣ.

4. ඉක්බිති පොකිරසාහි බමුණු තෙම අම්බවැසි මාණවකයා බණවා මෙ සේ කී ය: “දරුව අම්බවැසි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍ය කුලයෙන් නික්මී පැවිදි වූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ හිසුනුන් පත්තියක් පමණ වූ මහ බික්සහන හා කොපසාල් රටැ සැරි සරන ඡෙක්, ඉව්ඡානංගලයට පැමිණියෝ එයට නොදුරු වූ ඉව්ඡානංගල වන ලැහැබෙහි වසන සේක.

“මෙසේ මෙසේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත්හ,...සමස්ස-සම්බුද්ධයහ,...බුද්ධචර්යා ප්‍රකාශ කරන සේක. මෙබඳු රහතුන් දැක්ම හිත වැඩ ගෙන දෙන්නෙකැ”යි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙසේ වූ කීර්තියබිඳයෙක් උස් වැ නැංගේ වේ.

දරුව අම්බවැසි, එත්තැ. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කරු එළැබෙන්නැ. එළැබැ, “ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විද්‍යාමාන වූ ම ගුණ පිළිබඳ කීර්තියබිඳයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විද්‍යාමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි ඒ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගත්තැ. එසේ අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දැන ගත්තමු” යනු යි.

5. “හවන, ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ එසේ විද්‍යාමාන වූ ගුණ පිළිබඳ කීර්තියබිඳයෙක් නැංගේ වේ ද? නැත හොත් එසේ විද්‍යාමාන නොවූ ගුණ පිළිබඳ හඬක් නැංගේ වේ ද? ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු ම ද? නැත හොත් එබඳු නො වෙත් ද?”යි මම කෙසේ නම් දැන ගත හෙන්නෙමි ද?”යි (අම්බවැසි මාණවකයා කී ය.)

6. “දරුව අම්බවැසි, යමෙකින් සමන්විත මහාපුරුෂයෙක්හට තිඤ්ඤා දෙකක් ම විනා එයින් අනෙකෙක් නැත් ද,- ඉදින් හිසි ගෙහි වසන්නේ නම් දහැම වූ, දහැමෙන් ම රජය ලත්, සිවු මුහුණ හිමි කොට ඇති සතර මහාද්විපයෙන් සැදුණු මුළු පොළොවට අධිපති, පසම්බුරුන් දිනූ, දතවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්ථුවහින් සමන්විත සක්විති රජෙක් වන්නේ ද, සත්ථුවහ ය, අත්ථුවහ ය, අස්ථුවහ ය, මිණිථුවහ ය, ඉතිරිථුවහ ය, ගැහැවිථුවහ ය, සත්වන පිරිනාරුවහ ය, යන මේ සත්ථුවහ කෙතෙක් යම් ඒ රජෙක් හට ඇත් ද, දහසකටත් වැඩි ගුරු වූ (නොබෑන පුත්‍ර), දෙව් කුමරුන් වැනි සිරුරු ඇති, සතුරු සෙන් මඩනට සමත් වූ පුත්‍ර ඇත් ද, යම් ඒ මහපුරිස්ලකුණින් යුත් සේ සසුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දංඬෙන් සැතියන් වෙත් වැ (පත්තිල්) දහසමන් වෙසෙයින් දිනා එයට අධිපති වැ වෙසේ ද;-

ඉදින් යම් මහපුරිස්ලකුණු මෙතකුන්ගෙන් සමන්විත සේ හිසි ගෙන් නික්මී පැවිදිදට වදනේ නම් නැසු පථි සෙවෙණි ඇති (නොහොත් ත්‍රිවහියෙන් හා තුන් සෙවෙණියෙන් මිදුණු) අර්හත් සමස්සසම්බුද්ධා-ත්තමයෙක් වන්නේ ද, දරුව අම්බවැසි, එසේ වූ දෙයින් මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ අපගේ වේදෙයහි ආවානු ම ය. දරුව අම්බවැසි, මම වතාහි මන්ත්‍ර (වේද) දෙන (=උගන්වන) තැනැත්තෙමි වෙමි. තෝ මන්ත්‍ර පිළිගන්නා තැනැත්තෙහි” (යයි පොකිරසාහි තෙම කී ය.)

“එවං හොති ඛො අමබ්වෙය්‍යා මාණවො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්‍ය පටිස්සුතා උට්ඨායාසනා බ්‍රාහ්මණං පොක්ඛරසානිං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා වලවාරථමාරුය්‍ය සමිහුලෙහි මාණවෙහි¹ සද්ධිං යෙන ඉවජ්‍යතඛගලවතසණ්ඛා තෙන පායාසි. යාවනිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තා යානා පච්චොරෙහිතා පතතිකොච අාරාමං පාවිසි.

7. තෙන ඛො පත සමයෙන සමිහුලා භික්ඛු අබ්‍යාකාසෙ වඛකමනති. අථ ඛො අමබ්වෙය්‍යා මාණවො යෙන තෙ භික්ඛු තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්නා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “කහනහු ඛො හො එතරහි සො භවං ගොතමො විහරති? තං හි මයං භවනං ගොතමං දස්සනාය ඉග්ගපසඛකතා”ති.

8. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: “අයං ඛො අමබ්වෙය්‍යා-මාණවො අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා වෙච අභිඤ්ඤාතස්ස ච බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛරසානිය්‍ය අනෙතවාසි. අගරා ඛො පත භගවතො එවරුපෙහි කුලපුතෙතහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති”ති. තෙ අමබ්වං මාණවං එතදවොචු: “එසො අමබ්වං විහාරො සංවුතථාරො. තෙන අපසසද්දො උපසඛකම්නා අතරමානො ආලිඤං පවිසිතා උක්කාසිතා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරිස්සති තෙ භගවා ආරනති.”

9. අථ ඛො අමබ්වෙය්‍යා මාණවො යෙන සො විහාරො සංවුතථාරො තෙන අපසසද්දො උපසඛකම්නා අතරමානො ආලිඤං පවිසිතා උක්කාසිතා අග්ගලං ආකොටෙහි. විවරි භගවා ආරං. පාවිසි අමබ්වෙය්‍යා මාණවො. මාණවකාපි පවිසිතා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදිංසු. සමෙවාදනීයං කථං සාරාණීයං චිතියාරෙතා එකමනතං නිසිදිංසු. අමබ්වෙය්‍යා පත මාණවො වඛකමනෙතාපි නිසිනෙනත භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙති. සීතොපි නිසිනෙනත භගවතා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙති.

10. අථ ඛො භගවා අමබ්වං මාණවං එතදවොච: එවනහු ඛො තෙ² අමබ්වං බ්‍රාහ්මණෙහි වුද්ධෙහි මහලුකෙහි ආවරියපාවරියෙහි සද්ධිං කථාසල්ලාපො හොති යථසිදං වරං තිට්ඨං නිසිනෙනත මයා කඤ්චි කඤ්චි කථං සාරාණීයං චිතියාරෙසි?”ති

“නොහිදං හො ගොතම. ගච්ඡන්තො වා හි හො ගොතම ගච්ඡන්තන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. සීතො වා හි හො ගොතම සීතෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. නිසිනෙන වා හි හො ගොතම නිසිනෙනත බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. සයානො වා හි හො ගොතම සයානෙන බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං සල්ලපිකුමරහති. යෙ ච ඛො තෙ හො ගොතම මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කණ්ඨා³ බ්‍රහ්මපාදුපච්චා, තෙහිපි මෙ සද්ධිං එවං කථාසල්ලාපො හොති යථරිච හොතා ගොතමෙනා”ති.

1. මානවකෙහි, කන්චි.

2. කිණ්ඨා, මජ්ඣ.

“පින්වත්තී, (යම්සේ තෙපි කියවු නම්) එසේ කරන්නෙමි”යි අම්බවැසි මාණවකයා පොකර්සානි බමුණාට පිළිවදන් දී, හුනස්නෙන් නැගී සිටි, ඔහු සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙළෙඹුන් යෙදූ රියක් නැග බොහෝ මාණවකයන් හා ඉවුරුනංගල වනලාභාබ බලා තික්මුණේ ය යානයට බිම යම් පමණක් ද එතෙක් (යානයෙන් යැ හැකි තාක්) යානයෙන් ගොස් එසින් බැස පාගමන් ඇතිසේ ම (පසින් ම) ආරාමයට පිවිසියේ ය.

7. එයමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු එළිමහනෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති අම්බවැසි මාණවක තෙමේ ඒ භික්ෂුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඒ භික්ෂුන් ගෙන් ‘හවත්තී, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දැන් කොහි වසන්නෝ ද? අපි වූ කලී ඒ හවද් ගෞතමයන් දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියමින’යි මෙය කී ය.

8. එකල්හි ඒ භික්ෂුන්හට “මේ අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී ප්‍රකට කුලයෙක උපන්නෙක් ද ප්‍රසිද්ධ පොකර්සානි බමුණාගේ අතැවැස්සෙක් ද වේ. මේබදු කුලපුතුන් හා කතාබස් කිරීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බරෙක් නම් නො වේ ම යැ යි මේ සිතා විය. ඔහු අම්බවැසි මාණවකයාට “අම්බවැසිය, මේ වැසු දොර ඇතිසේ විහාරය යි. නිශ්ශබ්ද වැ එතැනට ගොස්, සෙමෙන් පිලව පිවිස කාරා අගුල ලඟට නිය-පිටින් ගසව. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හරනා සේකැ”යි කීහ.

9. එවිට අම්බවැසි මාණවක තෙමේ වැසු දොර ඇති ඒ වෙහෙරට නිහඬ වැ එළැඹ සෙමෙන් ගදකිළි පිලව වැද කාරා අගුල සම්පයට නිය පිටින් ගැසී ය. (එවිට) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දොර හළ සේක. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ (විහාරයට) පිවිසියේ ය. මාණවකයෝ ද පිවිසූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ සිහි කරනුවට (සිතැරදවනුවට) නිසි වූ කතා බස් අවසන් කොට, එක් පසෙක හිඳූ ගත්හ. අම්බවැසි මාණවකයා වූ කලී තෙමේ සක්මන් කෙරෙමින් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් කිසි සාරාණිය කථා කෙරෙහි, සිටැ ගෙනත් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා යම් යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි.

10 එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා බණවා, “අම්බවැසිය, යම්සේ යම්හුන් සිටිමින් තෝ හුන් මා හා කිසි යම් සාරාණිය කථා කෙරෙහි නම් තඟේ ආවාසී ප්‍රාචීන වූ, වයසින් වැඩි සිටි, මහලු බමුණන් හාත් එපරිද්දෙන් ම තඟේ කතා බස් කිරීම මේ දෑ”යි ඇසු සේක.

(එවිට අම්බවැසි මාණවක තෙමේ) “හවද් ගෞතමය, එසේ නොවේ ම ය. යන බමුණහු යන බමුණක්හු හා ම කතා කරනු වටී. සිටි බමුණහු සිටිනා බමුණක්හු හා ම හෝ කතා කරනු වටී. හුන් බමුණා හුන් බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. හෝනා බමුණහු හෝනා බමුණකු හා ම කතා කරනු හෝ වටී. එහෙත් හවද් ගෞතමය, ගැහැවි වූ, කළු වන් වූ, බඩහු පතුලෙන් උපන් යම් මුඛ මහණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් හාත් මඟේ කථාසංලාභය හවත් ගෞතමයා හා කතා කරන පරිද්දෙන් ම වේ” (යැ යි කී ය.)

11. “අප්පිකච්ඡො ඛො උත තෙ අමබව්සි ඉධාගමනං අහොසි. යායෙව ඛො උතත්ථාය ආගචේත්ථයාපො තමෙව අත්ථං සංඛුකං මනසි කරෙය්‍යාපො¹. අමුසිතවා යෙව ඛො උත ගො අයං අමබවේයා මාණ්ථො, මුසිතමානී² කිමඤ්ඤා අමුසිතත්තා”ති.

12. අථ ඛො අමබවේයා මාණ්ථො හගච්ඡා අමුසිතවාදෙන මුච්චමානො කුපිතො අතත්තමනො හගච්ඡතංයෙව මුංසෙනො හගච්ඡතංයෙව චෛනෙනො හගච්ඡතංයෙව උපවදමානො සමණො ච මෙ හො ගොතමො උපිතො හට්ඨානීති හගච්ඡතං එතදවොච: “චණ්ඩා හො ගොතම සක්‍යජාති, ඵරුසා ගො ගොතම සක්‍යජාති, ලුහුසා හො ගොතම සක්‍යජාති, රහසා හො ගොතම සක්‍යජාති. ඉබ්බා සත්තා ඉබ්බා සමානා න මුහම්ඤේ සකකරොනති න මුහම්ඤේ ගරුකරොනති න මුහම්ඤේ මානෙතති න මුහම්ඤේ පුජෙතති න මුහම්ඤේ අපවායනති. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං තසිදං තප්පට්ඨං යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්තා ඉබ්බා සමානා න මුහම්ඤේ සකකරොනති න මුහම්ඤේ ගරු කරොනති න මුහම්ඤේ මානෙතති න මුහම්ඤේ පුජෙතති න මුහම්ඤේ අපවායනති”ති.

ඉතිහ අමබවේයා මාණ්ථො ඉදං උඨමං සකෙකසු ඉබ්බවාදං නිපාතෙයි.

13. “කිමපන තෙ අමබව්සි සක්‍යා අපරයුනති ?”

“එක මිදුහං හො ගොතම සමයං ආචරියස්ස මුහම්ඤස්ස පොකකර-සාතිස්ස කෙනවිදෙව කරණීයෙන කපිලවචුං අගමාසිං. යෙන සක්‍යානං සත්ථාගාරං තෙත්ථපභිකමිං. තෙන ඛො උත සමයෙන සමබ්‍රහ්මා සක්‍යා වෙව සක්‍යකුමාරා ච සත්ථාගාරෙ උචේචසු ආසනෙසු තිසිත්තා හොනති අඤ්ඤ-මඤ්ඤං අභිතුලිපතොදකෙති සඤ්ජග්ගන්තා සංකිලන්තා අඤ්ඤදචු මමඤ්ඤෙව මඤ්ඤෙ අනුජග්ගන්තා. න මි. කොචි ආසනෙන’පි නිමනෙතයි. තසිදං හො ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං තප්පට්ඨං, යදිමෙ සක්‍යා ඉබ්බා සත්තා ඉබ්බා සමානා න මුහම්ඤේ සකකරොනති න මුහම්ඤේ ගරුකරොනති න මුහම්ඤේ මානෙතති න මුහම්ඤේ පුජෙතති න මුහම්ඤේ අපවායනති”ති.

1. කරෙය්‍යාපං, සීඝ්‍ර. II

2. වාසිතමානී, සීඝ්‍ර. II.

11. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ,) “අම්බවංසය, පැමිණ කළ යුතු වැඩක් සඳහා ම තමන් මෙහි පැමිණීම විය. යම් කරුණක් සඳහා ආයෙහි තම ඒ කරුණ ම මැනවින් මෙතෙහි කරව. හවන්ති, මේ අම්බවංස මාණවක තෙමේ ඇදුරු කුලෙහි නො හික්මුණේ අප්‍රාශ්‍රැත වූයේ, ‘හික්මුණෙමි’යි බහුශ්‍රැතයෙමි’යි යන මාන ඇත්තේ වෙයි. මොහු මේ පරොස් බස් දෙවනුයේ ඇදුරු කුලයෙහි නොහික්මුණු අල්පශ්‍රැතවැන්න ම විනා අන් කරුණෙකින් නො වේ” (යැයි වදාළ සේක.)

12. එකල්හි අම්බවංස මාණවක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිසින් අවුසිතවාදයෙන් (නොහික්මුණෙක, නොඋගතෙක යන කථායෙන්) කියනු ලබනුයේ, කිපුණේ, නොසතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ආත්‍රෝශ කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම ගර්භා කරනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම දෙස් නගනුයේ, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේත් වණ්ඨභාවාදි දේශයට මා පිසින් පමුණුවන ලද්දේ වන්නේ යැයි සිතා, “හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය වණ්ඨය, හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය පරාමි ය. හවද් ගෞතමය, ශාක්‍යජාතිය හැල්ලු ය (වහා පෙරළෙන සුළු ය). ශාක්‍ය ජාතිය දෙඩමලු ය. තුමු (බමුණනට මෙහෙකරු විය යුතු) ගෘහපතියෝ ම වන්නෝ නුමුදු බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත්. බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත්. බමුණනට බහුමත් නො කෙරෙත්. බමුණන් නො පුදත්. බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත්. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණනට (මෙහෙකරු විය යුතු) ගෘහපතියෝ වන්නෝ ම බමුණනට සත්කාර නො කෙරෙත් ය, බමුණනට ගෞරව නො කෙරෙත් ය, බමුණනට බහුමත් නො කෙරෙත් ය, බමුණන් නො පුදත් ය, බමුණනට යටත් පැවැතුම් නො දක්වත් ය යන යමක් ඇද්ද, ඒ මේ කරුණ නො සුදුසු ය, ඒ මේ කරුණ නො නිසි යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබස් කී ය.

මෙසේ අම්බවංස මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ පලමු වන ඉබ්බවාදය (බමුණන් හේ දාසයෝ ය යන නිග්‍රහ කථාව) හෙළි ය.

13. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ‘කිමෙක් ද අම්බවංසය, ශාක්‍යයෝ තව කිසි වරදක් කළෝ ද?’ යි වදාළ සේක.

“එ සේ ය, හවද් ගෞතම. ය, මම එක් කලෙක මා ඇදුරු පොකබරසාහි බමුණොණන්ගේ කිසි කටයුත්තෙකින් කිසිල්වත් නුවරට ගියෙමි. එහි ශාක්‍යයන්ගේ සංඝායාරය කරා එළැඹුණෙමි. එසමයෙහි වූ කලි බොහෝ ශාක්‍යයෝත් ශාක්‍යකුමාරයෝත් උනුතට ඇඟිලිවලින් කෙටිටි කරමින් මහත් කොට සිතන සෙමින්, ඇඟිලි එකට ගැටිම ආදීන් කෙළි කවට කම් පාමින්, ඒකාන්තයෙන් මට ම සිතා සෙත්තාක් මෙන් කෙරෙමින් සංඝායාරයෙහි උස් අසුන්හි හුන්නෝ වෙත්. කිසිවෙක් මට අස්තෙකින් නිමැවුම් පමණකුත් නො කෙළේ ය. හවද් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ තුමු ඉබ්බ (බමුණනට දාය වූ ගෘහපතියෝ) වන්නෝ ම, බමුණනට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පූජා අපවාසන (යටත් පැවැතුම්) නො කරන්නාහ යන මෙය නො සුදුසු ය, නො නිසි යැ”යි අම්බවංස තෙමේ පැවැසී ය.

ඉතිහ අමබන්ධො මාණ්ඩො ඉදං දුතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

14. “ලට්ඨකිකාපි ඛො අමබන්ධ සකුණිකා සකෙ කුලාවතෙ කාමිලාපිති භොති. සකං ඛො පනෙනං අමබන්ධ සකානං යදිදං කපිලවත්ථි. න අරහතායසමා අමබන්ධො ඉමාය අපමන්තාය අභිසජ්ඣනති.”

15. “විත්තාරො‘මේ හො ගොතම වණණා; ඛතතියා බ්‍රාහ්මණා වෙසාං පුද්ද, ඉමෙහං හි ගො ගොතම වතුන්තං වණණානං තයො වණණා ඛතතියා ව වෙසාං ව පුද්ද ව අඤ්ඤදත්ථි බ්‍රාහ්මණස්සෙව පරිවාරිකං සමපජ්ඣති. තස්සිදං හො ගොතම නවජන්තං තස්සිදං නපාටිරූපං යදි මේ සකා ඉබ්බා සන්තා ඉබ්බා සමානා න බ්‍රාහ්මණ සකකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණ ගරුකරොන්ති න බ්‍රාහ්මණ මානෙන්නති න බ්‍රාහ්මණ පුජෙන්නති න බ්‍රාහ්මණ අපවායන්ති” ති.

ඉතිහ අමබන්ධො මාණ්ඩො ඉදං තතියං සකෙකපු ඉබ්බවාදං නිපාතෙසි.

16. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිබාලාං ඛො අයං අමබන්ධො මාණ්ඩො සකෙකපු ඉබ්බවාදෙන නිමමානෙති¹. යනතුනාහං ගොතනං පුජෙත්ථයන්ති.

අථ ඛො භගවා අමබන්ධො මාණ්ඩො එතදවොච: ‘කථං ගොතෙතාසි අමබන්ධා?ති’ ‘කණ්ඨායනො‘භමසමි හො ගොතමා’ති.

17. “පොරාණං ඛො පත තෙ අමබන්ධ මානාපෙන්නිකං නාමිගොතනං අනුස්සරතො අයාපුත්තා සකා භවන්ති, දුසිපුත්තා ත්ථිමසි සකානං. සකා ඛො පත අමබන්ධ රුජානං ඔකකාකං පිතාමහං දහන්ති.

‘භුතපුබ්බං අමබන්ධ රුජා ඔකකාකො යා සා මහෙසි පියා මනාපා තස්සා පුත්තස්ස රජං පරිණාමෙතුකාමො ජෙට්ඨකුමාරෙ රට්ඨසමා පබ්බාජෙසි උකකාමුඛං² කරකණ්ඨං³ හත්ථිනිකං නිපුරං⁴. තෙ රට්ඨසමා පබ්බාජිතා හිමවන්තපස්ස පොකධරණියා තිරෙ මහාසාකසණ්ඨො තත්ථ වාසං කප්පෙසුං. තෙ ජාතිසමොදහයා සකාහි භගනීහි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙසුං

1 .නිමොදෙහි, කත්ථි.

2. එකාමුඛ, කත්ථි.

3. කරකණ්ඨ, කත්ථි.

4. සිහිපුර, බො.ස.ස. සිහිපුර, PTS.

මෙසේ අමබන්ධ මාණවක තෙමේ ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ දෙවෙනි උපවාදය හෙළි ය.

14. එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරන සේක්, “අමබන්ධය, කැටකිරිල්ල පවා තමා ගේ කැදුල්ලෙහි දී කැමැති සේ හඬනුහුණු වේ. අමබන්ධය, කිබුල්වත් පුරය යන යමක් ඇද්ද, මෙය ශාක්‍යයන් සතු ස්වභාවය යි. එබැවින් ආයුෂමත් අමබන්ධ තෙමේ මේ සල්ලු මාත්‍රා-යෙහි වෙර බිඳින්නට නො වටි” යැ යි වදාළ සේක.

15. එකලැ අමබන්ධ තෙමේ යළි ද ශාක්‍යයන්ට දෙස් නගනුයේ, “හවද්ද ගෞතමය, ඝෘත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ වෛශ්‍ය යුද්ධ යැ යි මේ වණ්ණ (කුල) සතරෙකි. හවද්ද ගෞතමය, මේ සතර වණ්ණයන් අතුරෙන් ඝෘත්‍රිය ද වෛශ්‍ය ද යුද්ධ යන තුන් කුලයෝ ඒකාන්තයෙන් බ්‍රාහ්මණයාගේ ම මෙහෙකරු වෙත්. (එබැවින්) හවත් ගෞතමය, මේ ශාක්‍යයෝ බමුණන්ට මෙහෙකරු වූ ගැහැටියෝ වන්නෝ ම, බමුණන්ට සත්කාර ගරුකාර බහුමාන පූජන අපවායන (=යටත් පැවැත්ම) නො කෙරෙත් යන මෙය නොසුදුසු ම ය, නොනිසි ම යැ” යි කී ය.

මෙසේ අමබන්ධ මාණවක තෙම ශාක්‍යයන් කෙරෙහි මේ තෙවෙනි ඉබ්බවාදය (=බමුණන්ගේ මෙහෙකරු ගැහැටියෝ ය යන ගැරැහීම) හෙළි ය.

16. එ පිට “මේ අමබන්ධ මාණවක තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස ශාක්‍යයන් කෙරෙහි ඉබ්බවාදයෙන් පිරිහෙලා කපා කෙරෙයි. මා ඔහු අතින් ගෝත්‍රය විවාලොත් යෙහෙකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අමබන්ධ මාණවකයා අමතා, “අමබන්ධය, තෝ කවර ගොත් ඇත්තෙහි ද?” යි විචාළ සේක.

“හවද්ද ගෞතමය, මම කාෂ්ණ්‍යයනයෙක් (-කාෂ්ණ නම් සාමිහුගේ පෙළපතට අයත්තෙක්) වෙමි” යි අමබන්ධ තෙමේ (තෙ වරක් උස් හඬින්) කී ය.

17. (එ පිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක): “අමබන්ධය, ඉකුත් කාලයට අයත් සිය මා පියන් අයත් නම්ගොත් සිහි කරන තාගේ ස්වාමිපුත්‍රයෝ ශාක්‍යයෝ වෙති. තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දෘශ්‍යයක ගේ පුත්‍ර (පරම්පරාවට අයත්) වෙති ය. (එබැවින් දය වූ තා ස්වකීය ස්වාමි වූ ශාක්‍යයන් කරා නො එළැඹෙන්නු දැක ශාක්‍යයෝ එද සිනාසුනහ.) අමබන්ධය, ශාක්‍යයෝ වතාහි ඔක්කාක (=ඉක්ෂවාකු) රජු තමන් ඔවුන්තණුවන් (=පුළුපුරුෂයාණන්) කොට තබන් (=පුළුපුරුෂයා යි කියත්).

“අමබන්ධය, තව පෙර වූවක් කියමි, (අතීතයෙහි) ඔක්කාක රජ තෙමේ තමනට ප්‍රිය වූ මනාප වූ යම් මෙහෙසියක් වූ නම්, ඇයගේ පුතුව රජය පිරිනමනු කැමැත්තේ උකකාමුබ කරකණ්ඩ හත්තක නිපුර යන දෙවූ කුමරුන් රටින් පිටත් කෙළේ ය. රටින් පිටත් කරණු ලැබූ ඔහු - හිමවත් පෙදෙසැ පොකුණක් අද්දර මහ ශාක ගස් ඇති වනයෙක් විය. - එහි වාසය කළහ. ඔහු ජාතිසම්භේදයට (අත්‍යකුල හා මිත්‍ර වැ කිලිටි වීමට) බියෙන් සිය බිහිනියන් හා එක් වැ වූහ.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කාකො අමුවෙව පාරිසජ්ජ ආමනෙතයි:
“කතනනු ඛො හො එතරති කුමාරා සමමනීති”?

“අභි දෙව හිමවනනපණ්ණ පොකබරණ්ණා තීරෙ මහාසාකසණ්ණිං
තපෙථතරති කුමාරා සමමනීති. තෙ ජාතිසමොදගයා සකාති හගනිති
සද්ධිං සංවාසං කප්පෙතීති”.

අථ ඛො අමබව්ව රුජා ඕක්කාකො උද්දනං උද්දනෙයි: “සකාසා වත
නො කුමාරා පරමසකාසා වත හො කුමාරා”ති. තදග්ගෙ ඛො පත
අමබව්ව සකාසා පඤ්ඤායනති. සො‘ව¹ තෙසං පුබ්බපුරිසො.

රඤ්ඤා ව ඛො පත අමබව්ව ඕක්කාකසා දිසා නාම දාසි අග්ගායි.
සා කණ්ණා² නාම ජනෙයි. ජාතො කණ්ණො පඛාසාහායි: “ඛොව්ථ මං
අමම, නහාපෙථ මං අමම, ඉමසමා මං අමම අසුචිසමා පරිමොචෙථ,
අතොස වො හවිසාම”ති.

යථා ඛො පත අමබව්ව එතරති මනුස්සා පිසාවෙ දිසවා ‘පිසාවා’ති
සඤ්ජානතී. එවමෙව ඛො අමබව්ව තෙන සමයෙන මනුස්සා පිසාවෙ
‘කණ්ණා’ති සඤ්ජානතී. තෙ එවමාහාසු: අයං ජාතො පඛාසාහායි:
‘කණ්ණො ජාතො පිසාවො ජාතො’ති.

තදග්ගෙ ඛො පත අමබව්ව කණ්ණායනා පඤ්ඤායනති. සො ව
කණ්ණායනානං පුබ්බපුරිසො. ඉති ඛො තෙ අමබව්ව පොරුණං මාතෘ-
පෙතතිකං නාමගොතනං අනුස්සරතො අයාසුත්තා සකාසා හවිතති.
දසිපුත්තො තිමිසි සකාසානතී.

18. එවං වුත්තෙ තෙ මාණවකා හගවිත්තං එතදච්ඡේදා: “මා හවං
ගොතමො අමබව්වං මාණවං අතීඛාලං දාසිපුත්තවාදෙන නිමොනෙයි.
සුජාතො ව හො ගොතම අමබව්වො මාණවො කුලපුත්තො ව අමබව්වො
මාණවො බුදුසුත්තො ව අමබව්වො මාණවො කල්‍යාණවාක්කරණො ව
අමබව්වො මාණවො පණ්ඩිතො ව අමබව්වො මාණවො. පගොති ව
අමබව්වො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අයමිං වචනෙ පටිමනෙත-
තු”තී.

1. සොච. සිඞ්. I.

2. කණ්. සිඞ්. II.

“අමබව්සු, ඉක්කිති ඔක්කාක රජ තෙම මැතිමඩුල්ලට අයත් ඇමැතිගේ අමතා “හවන්ති, කුමරුවෝ දැන් කොහි වෙසෙත් දැ?” යි විචාලේ ය.

“දේවසිති, හිමවත පැත්තෙහි පොකුණු තෙරෙක මහා ශාක වනයක් ඇත. එහි කුමරුවෝ වෙසෙති. ඔහු ජාතිසම්මිශ්‍රණයෙන් වූ බිසොන් සිය බිහිනියන් හා එක් වැ වෙසෙත් යැ” යි ඇමැතියෝ කිහ.

“අමබව්සු, එවිට ඔක්කාක රජ ‘හවන්ති, පුදුම යි. කුමරුවෝ ශක්‍යයෝ ය (සමත්තු ය)! කුමරුවෝ පරම ශක්‍යයෝ යැ (මහත් ම සමත්තු යැ)!” යි උදන් ඇති ය. අමබව්සු, එතැන් පටන් ඔහු ‘ශක්‍යයෝ’ යි (‘ශාක්‍යයෝ’ යි) පැතෙත්. ඒ ඔක්කාක රජ ම ඔවුන්ගේ පුළු පුරුෂ විය.

“අමබව්සු, තව ද ඔක්කාක රජහුගේ දිශා නම් දක්ෂිණ වූ ය. ඔ කෘෂණ නම්ත්තනු වැසූ ය. (එසේ උපන් කෘෂණ තෙමේ යකෙක් උපතැ යි බිසොන් දිවැගොස් දොර වසා ගෙන සිටි මවට) ‘මැණියනි, මා නාවන්න; මැණියනි, මේ අපවිත්‍ර දෑයින් මා මුදන්න; ඔබට මම යහපත පිණිස වන්නෙමි’ යි කැ ගැසී ය.

“අමබව්සු, මේ කලා මිනිස්සු පියාවගන් දක ‘පියාවගෝ’ යි යම්සේ හඳුනන් ද, අමබව්සු, එසේ ම එසමයෙහි මිනිස්සු පියාවගන් කළු-පැහැත්තෝ යැ යි හඳුනන්. ඔහු ‘මේ තෙම උපන්නේ (=උපන් කෙණෙහි) කළු කෙළේ ය. කෘෂණයෙක් (=කළුවෙක්) උපත, පියාවගෙක් උපතැ’ යි මෙසේ කිහ.

“අමබව්සු, එතැන් පටන් කෘෂණයනයෝ (=කෘෂණ පරම්පරාවට අයත් වූවෝ යැ යි ඔහු පරපුරෙහි වූවෝ) පැතෙත්. හේ ද කෘෂණ-යනයන්ගේ පුළු පුරුෂයා ය. අමබව්සු, මෙසේ ම ශාක්‍යයෝ මාපිය පරපුරට අයත් අතීත නම් ගොත් සිහි කරන තාගේ භාෂිතයෝ ය, තෝ ශාක්‍යයන්ගේ දෘෂිපුත්‍රයෙකැ” යි යනු යි.

18. මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ මාණවකයෝ කියන්නෝ “හවන්-ගොතම තෙමේ ඉතා දැඩි ලෙස දෘෂිපුත්‍රවෘද්ධයන් අමබව් මාණවකයා නො පිරිහෙලා වා. හවද් ගොතමසිති, අමබව් මාණවක තෙමේ හුජාත ද වේ. අමබව් මාණවක තෙමේ කුලපුත්‍ර (මනා කුලයෙහි උපන්නෙක්) ද වේ. අමබව් මාණවක තෙමේ බහුපුත්‍ර ද වේ. අමබව් මාණවක තෙමේ මිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අමබව් මාණවක තෙමේ පණ්ඩිත ද වේ. අමබව් මාණවක තෙමේ මේ වචනයෙහි (=මේ වේදානුය පිළිබඳ කථානෙහි හෝ මේ දෘෂිපුත්‍ර කථානෙහි) හවද් ගොතමයන් හා ප්‍රතිමිත්‍රණය කරන්නට (=මෙහි ලා උත්තර දෙන්නට) පොහොසත් ද වේ” යැ යි භාෂාවකුන් වහන්සේට කිහ.

19. අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “සථෙ ඛො භුමාකං මාණවකා එවං හොති ‘දුජ්ජාතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අකුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අප්පසුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, අකල්‍යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, දුප්පඤ්ඤා ච අබ්බට්ඨො මාණවො, න ච පහොති අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨතු අබ්බට්ඨො මාණවො, තුමො මයා සද්ධිං මනායවො¹ අසම්මිං වචනෙ, සථෙ පන භුමාකං මාණවකා එවං හොති: පුජ්ජාතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, බහුසුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අබ්බට්ඨො මාණවො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුනති, තිට්ඨතුමො, අබ්බට්ඨො මාණවො මයා සද්ධිං පටිමනෙතතු”ති.

20. “පුජ්ජාතො ච හො ගොතමි අබ්බට්ඨො මාණවො, කුලපුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, බහුසුත්තො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, කල්‍යාණවාක්කරණො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පණ්ඩිතො ච අබ්බට්ඨො මාණවො, පහොති ච අබ්බට්ඨො මාණවො භොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතුං, තුණ්හි මයං හපිස්සාමි. අබ්බට්ඨො මාණවො හොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසම්මිං වචනෙ පටිමනෙතතු”ති.

21. අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: අයං ඛො පන තෙ අබ්බට්ඨ සභගම්මකො පඤ්ඤා ආගච්ඡති. අකාමාපි ව්‍යාකානවඤ්ඤා, සථෙ තං න ව්‍යාකරිස්සයි අඤ්ඤාත වා අඤ්ඤං පටිවරිස්සයි, තුණ්හි වා භවිස්සයි, පකකම්මස්සයි වා, එතෙථ තෙ සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති. තං කිං මඤ්ඤයි අබ්බට්ඨා? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලුකානං ආචරියපාචරියානං කුමනාපභුතිකා කණ්ඨායනා? කො ච කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො? ති

එවං වුත්තන අබ්බට්ඨො මාණවො තුණ්හි අහොසි. දුතියමපි ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: තං කිමමඤ්ඤයි අබ්බට්ඨා? කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලුකානං-පෙ-කො ච ‘කණ්ඨායනානං පුබ්බපුරිසො? ති දුතියමපි ඛො අබ්බට්ඨො මාණවො තුණ්හි අහොසි.

අථ ඛො භගවා අබ්බට්ඨං මාණවං එතදවොච: ව්‍යාකරෙති ‘දුති අබ්බට්ඨා, න ‘දුති තෙ තුණ්හිභාවස්ස කාලො. යො ඛො අබ්බට්ඨ තපාගතෙත යාවතතිස්සං සභගම්මකං පඤ්ඤා පුට්ඨො න ව්‍යාකරෙති එතෙථස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලිස්සති.

1. මහතථෙහ. මජ්ඣං.

19. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයන් අමතා, “මාණවකයෙනි, අම්බවැසි මාණවකයා දුප්පත ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අකුලපුත්‍ර ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අල්පශ්‍රැත ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා තොමිහිරි වචන ඇත්තේ ද වේ. අම්බවැසි මාණවකයා අපණ්ණික ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද නො වේ යැ යි ඉදින් තොරට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, අම්බවැසි මාණවකයා සිටි වා. තෙපි මා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරවු. ඉදින් මාණවකයෙනි, අම්බවැසි මාණවකයා පුජ්‍යත ද...කුලපුත්‍ර ද...බහුශ්‍රැත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණික ද වේ. ශ්‍රමණ ගෞතමයා හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ යැ යි තොරට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා”යි වදාළ සේක.

20. “හවද්දී ගෞතමය, අම්බවැසි මාණවක තෙමේ පුජ්‍යත ද... බහුශ්‍රැත ද...මිහිරි වචන ඇත්තේ ද...පණ්ණික ද...හවද්දී ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කරන්නට පොහොසත් ද වේ. අපි නිහඬ වන්නමු. අම්බවැසි මාණවක තෙමේ හවද්දී ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි සාකච්ඡා කෙරේ වා (උත්තර පුත්‍රස්තර කථා කෙරේ වා)” යි මාණවකයෝ කීහ.

21. ඉක්කිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා, “අම්බවැසිය, තොකැමැත්තෙන් වුව ද විසැදිය යුතු මේ කරුණු සහිත පැණයෙක් තා කරා පැමිණෙයි. ඉදින් තෝ තො විසඳන්නෙහි නම්, එක් වචනයකින් අන් වචනයක් වසා ලන්නෙහි නම්, තුෂණිමංගුත හෝ වන්නෙහි නම්, උත්තර හෝ නොදී නැති පලායන්නෙහි නම්, මෙහි ම තණේ හිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ ය. අම්බවැසි ය, එය කිමැ යි සිතති ද? වසසින් වැසි සිටි, මහලු වූ, (මෙහි ලා) කරුණු කියන ආවාසී ප්‍රවාසී වූ බමුණන්ගේ කථාව තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? (කියව,) කෘෂණායනයෝ කවරක්හු මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ද? (කවුරුත්ගෙන් ඇති වූවෝ ද?) කෘෂණායනයන්ගේ පූර්වපුරුෂයා කවරෙක් වී ද? ”යි පුළුවන් සේක.

මෙසේ ඇසූ කල්හි අම්බවැසි මාණවක තෙමේ තුෂණිමංගුත විය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා “අම්බවැසිය, කිමැ යි සිතති ද...කෘෂණායනයන් ගේ පූර්වපුරුෂයා කවරෙක් වී ද?”යි වදාළ සේක. දෙවැනි වර ද අම්බවැසි මාණවක තෙමේ තුෂණිමංගුත විය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයාට වදාරන සේක, “අම්බවැසිය, දැන් විසඳව. දැන් තව නිහඬ වීමට කල් නො වේ. අම්බවැසිය, යමක් වනාහි තථාගතයන් විසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැණයක් පිළිවිස්සා ලද්දේ උත්තර නො දේ නම්, මෙහි ම ඔහුගේ හිස සත් කඩක් වැ පැළෙන්නේ යැ”යි වදාළ සේක.

22. තෙන ඛො පන සමයෙන වජ්රපාණි යකෙඛො මහනතං අයොකුටං ආදාය ආදිත්තං සමපජ්ජිතං සජ්ජාතිභුතං අමබන්ධස්ස මාණවස්ස උපරිවෙත්තාසං ඝීෂතා හොති: සවායං අමබන්ධො මාණවො ගගවතා යාවනතියකං සහබම්මිකං පඤ්ඤං පුරෙඨා න ව්‍යාකරිස්සති එතෙවස්ස සත්තඛා මුඛං එංලෙස්සාමිති. තං ඛො පන වජ්රපාණි යකඛං භගවා වෙව පස්සති අමබන්ධො ච මාණවො.

23. අථ ඛො අමබන්ධො මාණවො භිනො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො ගගවත්තංයෙව තාණගවෙසී භගවත්තංයෙව ලෙණ්ණවෙසී භගවත්තංයෙව සරණගවෙසී උපතිසීදිති. ගගවත්තං එතදවොච: “ඤ්ඤාමෙ තං භවං ගොතමො ආත? පුත භවං ගොතමො බ්‍රහ්ම”ති.

“තං කිමමඤ්ඤාමි අමබන්ධ? කිත්ති තෙ පුතං බ්‍රාහ්මණානං වුඤ්ඤානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං, කුතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා? කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො?ති.”

“එවමෙව මෙ භො ගොතම පුතං, යථෙව භවං ගොතමො ආත. තතොපභුතිකා කණ්ඨාසනා. කො ච කණ්ඨාසනානං පුබ්බපුරිසො”ති.

24. එවං වුත්තො තෙ මාණවකා උත්තාදිතො උච්චාසද්දමනාසද්ද අභෙදු: “දුජාතො කිර හො අමබන්ධො මාණවො, අකුලපුත්තො කිර හො අමබන්ධො මාණවො, දුසිපුත්තො කිර හො අමබන්ධො මාණවො සකාසානං, අයාපුත්තො කිර හො අමබන්ධස්ස මාණවස්ස සකාසා භවන්ති. ඛම්මවාදිං යෙව කිර මයං සම්මං ගොතමං අපසාදදතබ්බං අමඤ්ඤිමිහා”ති.

25. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි: “අතිබාලුං ඛො ඉමෙ මාණවකා අමබන්ධො මාණවං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙත්ති. යනනුතාහං පරිමො-වෙය්‍යන්ති.” අථ ඛො භගවා තෙ මාණවකෙ එතදවොච: “මා ඛො තුමෙහ මාණවකා අමබන්ධො මාණවං අතිබාලුං දුසිපුත්තවාදෙන නිම්මානෙථ. උලාරෙ සො කණ්ඨාසනා ඉසී අපහාසී. සො දුක්ඛිණ්ණ ජතපදං ගන්තො බ්‍රහ්ම මනෙත අසීසිති. රාජානං ඔක්කාකං උපසම්බුත්ති. මට්ඨරුපිං¹ සිතරං යාචි. තස්ස රාජා ඔක්කාකො ‘කො තෙව රෙ අයං මයං දුසිපුත්තො සමානො මට්ඨරුපිං සිතරං යාචති’ති කුපිතො අතත්තමනො බුරුපං සත්තයති. ඥො තං බුරුපං තෙව අසකම් බ්‍රහ්මදුං, තො පටිසංහරිදුං.

1. මඤ්ඤාපි, මජ්ඣ.

22. එ වේලෙහි වතාහි වජ්ජරාණි යක්ඛ තෙමේ යිති ගත් දිලියෙන හිති දුල් සහිත මහ යකුලක් අතින් ගෙන, ‘ඉදින් මේ අමබවයි මාණවකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙවෙනි වර තෙක් කරුණු සහිත පැනය පුළුවන්තා ලද්දේ උත්තර නො දෙන්නේ නම්, මෙහි ම මොහු හේ හිස සත් කඩකට පළන්නෙමි’යි කියා අමබවයි මාණවකයාට උභිත් අහසෙහි සිටියේ වෙයි. ඒ වජ්ජරාණි යක්ඛයා වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් දක්නා හේක. අමබවයි මාණවකයාත් දක්නේ ය.

23. ඉක්බිති අමබවයි මාණවක තෙමේ තැනි ගත්තේ, බිය පත් වූහේ, හටගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ආරක්ෂාසානය කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම තමාට සැහෙවෙන තැන කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ, සම්පයෙහි හිඳ ගෙන, ‘හවද් ගෞතම තෙමේ මට ඒ කුමක් කියේ ද? යලිත් හවද් ගෞතම තෙමේ කියාමා’යි කී ය.

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “අමබවයි, එය කීමැ යි සිතයි ද? (මෙහි ලා) කරුණු කියන වයසින් වැඩි සිටි, මහලු, ආවාසී ප්‍රාචීයීයන් හේ කථාව තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද? කෘෂ්ණායතයෝ කවරක්හු මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ද? කෘෂ්ණායතයන් හේ පුළුපුරුෂයා කවරෙක් වී ද?”යි වදාළ හේක.

“හවද් ගෞතම තෙමේ යම්සේ ම කියේ ද, එසේ ම මා විසින් අසන ලදී. කෘෂ්ණායතයෝ ඒ කෘෂ්ණයා මූලස්ථාන කොට ඇත්තෝ ය. හේ ම කෘෂ්ණායතයන් හේ පුළුපුරුෂයා වී යැ” යි අමබවයි කී ය.

24. මෙසේ කී කලැ ඒ මාණවකයෝ “හවත්ති, අමබවයි මාණවකයා පහත් ජාතියෙක උපන්නෙක් ල! හවත්ති, අමබවයි මාණවකයා කුල පුත්‍රයෙක් නොවේ ල! හවත්ති, අමබවයි මාණවකයා ශාක්‍යයන් හේ දසිපුත්‍රයෙක් ල! හවත්ති, ශාක්‍යයෝ අමබවයි මාණවකයා හේ සාම්පුත්‍රයෝ වෙත් ල! අපි බමුවාදි වූ ම ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගැරැහියැ හුත්තත් කොට සිතුවමු.”යි හඬ ගා කියන්නෝ උස්හඬ ඇත්තෝ මහ හඬ ඇත්තෝ වූහ.

25. එ විටැ “මේ මාණවකයෝ අමබවයි මාණවකයාට ඉතා දුභි ලෙස දසිපුත්‍ර වාදයෙන් පිරිහෙලා කියත්. මම ඔහු එයින් මුදා ලන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාණවකයාට මෙසේ වදාළ හේක:

“මාණවකයෙනි, තෙපි ඉතා දුභි කොට අමබවයි මාණවකයාට දසිපුත්‍රවාදයෙන් නො ගරහවු. ඒ (ඔහු හේ ආදිපුරුෂ වූ) කෘෂ්ණර්ෂි තෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය. හේ දක්ෂිණාපථයට ගොස් බ්‍රහ්ම-මන්ත්‍රයන් ඉගෙන ඔක්කාක රජු කරා එලැබැ, මධිරූපි නම් දියණියන් ඉල්ලී ය. ඔක්කාක රජු තෙමේ “එමබල, මගේ දසිපුත්‍ර වැ හිඳත් මු කවරෙක් නම් (=මු තමා තරම නො දැන) මධිරූපි දුව ඉල්ලනුයේ දැ!”යි කීපුණේ නොතකුවු සිතැත්තේ (ඔහු පිද මරනු පිණිස) ඊය දුන්නෙහි හිඳුවී ය. හේ ඒ ඊය දුන්නෙන් මුදන්තට ද (=පිදින්නට) ඇද ගන්නට ද නොහැකි විය.

අථ ඛො මාණවකා අමච්චා පාරිසර්ථා කණ්ඨං ඉසිං උපසඛකමිතා එතද්දෙවොවුං: “සොඤ්චි හදනෙත හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්චි හදනෙත හොතු රඤ්ඤා”ති.

“සොඤ්චි හවිස්සති රඤ්ඤා, අපි ච රාජා යදි අභො චුරපං මුඤ්චිස්සති යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඨං එතතාවතා පඨථි උද්දිස්සති”ති.

“සොඤ්චි හදනෙත හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්චි ජනපදස්සා”ති.

“සොඤ්චි හවිස්සති රඤ්ඤා, සොඤ්චි ජනපදස්සා. අපි ච රාජා යදි උභිං චුරපං මුඤ්චිස්සති යාවතා රඤ්ඤා ටිජ්ඨං එතතාවතා සත්තවස්සාති දෙවො න වස්සස්සති”ති.

“සොඤ්චි හදනෙත හොතු රඤ්ඤා, සොඤ්චි ජනපදස්සා, දෙවො ච වස්සතු”ති.

“සොඤ්චි හවිස්සති රඤ්ඤා, සොඤ්චි ජනපදස්සා, දෙවො ච වස්සස්සති. අපි ච රාජා ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්චි කුමාරො, පලොමො හවිස්සති”ති.

අථ ඛො මාණවකා, අමච්චා ඕක්කාකස්ස ආරොවෙත්ථ: “දෙවො ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙතු, සොඤ්චි කුමාරො, පලොමො හවිස්සති”ති. අථ ඛො රාජා ඕක්කාකො ජෙට්ඨකුමාරෙ චුරපං පතිට්ඨාපෙසි. සොඤ්චි කුමාරො පලොමො හවි.

අථ ඛො තස්ස රාජා ඕක්කාකො භිතො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො බ්‍රහ්මදණ්ඩන තජ්ජතො මට්ඨරූපිං ධිතරං අද්දසි. මා ඛො තුමෙත මාණවකා අමබව්භං මාණවං අතිබාලං දුසිපුත්තවාදෙන නිමිමානෙථ. උලාභෙ සො කණ්ඨො ඉසි අභොසි.

26. අථ ඛො හගවා අමබව්භං මාණවං ආමනෙතසි: “තං කිමමඤ්ඤසි අමබව්භං? ඉධ ඛතතිකුමාරෙ බ්‍රහ්මණ්ඩකඤ්ඤාය සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍ය, තෙසං සංවාසමිත්තාය පුත්තො ජායෙථ, සො සො ඛතතිකුමාරෙන බ්‍රහ්මණ්ඩකඤ්ඤාය පුත්තො උපනෙතො, අපි භු සො ලහෙථ බ්‍රහ්මණ්ඩ ආසනං වා උදකං වා?”ති,

“ලහෙථ හො ගොතම”.

“අපි භු නං බ්‍රහ්මණා හොජෙය්‍යං සද්ධි වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤා වා පාත්‍රෙන වා?”ති

මාණවකයෙකි, එ විට මැතිමවුල්ලට අයත් ඇමැතියෝ කාණ්ඩයක් වෙත එළඹා 'පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා'යි කීහ.

(එ විට කාණ්ඩයෙකු) "රජුට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත්, ඉදින් රජ රිය යට දෙසට මුදන්නේ නම්, රජුගේ රට යම් තාක් ද ඒ තාක් පොළොව බිඳි විසිරෙන්නේ යැ"යි කී ය.

'පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා, රටට සෙත් වේවා'යි ඇමැතියෝ කීහ.

'රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට සෙත් වන්නේ ය, එතෙකුදු වුවත් ඉදින් රජ රිය යට දෙසට මුදා හළොත් රජුගේ රට යම් තාක් ද එතෙක් පෙදෙසට සත් හවුරුද්දක් වැසි නො වස්තේ යැ'යි කාණ්ඩයා කී ය.

(එ විට ඇමැතියෝ) 'පින්වතුන් වහන්ස, රජුට සෙත් වේවා රටට ද සෙත් වේවා, වැසි ද වසි වා' යි කීහ.

(කාණ්ඩයෙකු) 'රජුට සෙත් වන්නේ ය, රටට ද සෙත් වන්නේ ය, වැසි ද වස්තේ ය, එතෙකුදු වුවත් රජු තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා (=දෙවු කුමරුට රියෙන් වීදි වා), කුමරු තෙමේ නිරුපද්‍රැව වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු නොමැතියේ වන්නේ යැ'යි කී ය.

මාණවකයෙකි, ඉක්බිති ඇමැතියෝ "රජු තෙමේ දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවා වා, කුමරු තෙමේ නිරුපද්‍රැව වන්නේ ය, ලොමුදහ ගැනුම් පමණකු දු නැත්තෙක් වන්නේ යැ"යි ඔක්කාක රජුට කීහ. එවිට ඔක්කාක රජු දෙවු කුමරා කෙරෙහි රිය පිහිටුවීය, (දෙවු කුමරු දෙසට රිය මුදා හැරියේ ය). කුමරු තෙමේ නිරුපද්‍රැව විය. ලොමුදහ ගැනුම් පමණකුදු ඇත්තේ නො වී ය.

ඉක්බිති ඔක්කාක රජු තැනි ගත්තේ, සිය ගත්තේ, හට ගත් ලොමුදහ ගැනුම් ඇත්තේ, වුහදණියෙන් තරවු කරනු ලැබුයේ, ඔහුට මට්ටරුපි නම් දියැණියන් දුන්නේ ය. මාණවකයෙකි, තෙපි අම්බවැසි මාණවකයාට ඉතා දැඩි කොට දැඩිප්‍රභාවයෙන් නො ගරහවු. ඒ කාණ්ඩයේ තෙමේ මහානුභාව ඇත්තෙක් වී ය" යනු යි.

26. ඉක්බිති සාග්‍රාවතුන් වහන්සේ අම්බවැසි මාණවකයා අමතා "අම්බවැසි, මෙය කිමැ යි සිතති ද? මෙහි කැත්කුමරෙක් බමුණුදුරියක හා එක් වූ වසන්නේ නම්, ඔවුන්ගේ එක් වූ විසීමෙන් ප්‍රතෙක් උපදනේ නම්, ඒ කැත් කුමරා නිසා බමුණු දුරියට උපන් ප්‍රතා බමුණන් අතුරෙහි අභ්‍යන්තර හෝ අභ්‍යේදකය ලබන්නේ ද?" යි ඇසු සේක.

[අම්බවැසි:] "ගෞතමයෙනි, ලබන්නේ ය"

[සාග්‍රාවතුන් වහන්සේ:] "බමුණෝ මලවුන් උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මෙල් බතෙහි හෝ යහ බතෙහි හෝ ආගන්තුක දානයෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නේ ද?"

“හොඳය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපිනු‘ය්‍යං ඉඤ්ඤ ආවටං වා අය්‍ය අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි‘ය්‍ය හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මාභිසෙකෙන අභිසිඤ්ඤෙය්‍යනති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිසං හෙතු?”

“මාත්තො හි හො ගොතමි අනුපපන්නො”ති.

27. “තං කිමඤ්ඤෙහි අමතං? ඉධ බ්‍රාහ්මණදාමාරො බ්‍රහ්මා-
කඤ්ඤෙහි සද්ධිං සංවාසං කප්පෙය්‍යං, තෙසං සංවාසමිත්තං පුත්තො ජායෙථ,
යො සො බ්‍රාහ්මණදාමාරො බ්‍රහ්මාකඤ්ඤෙහි පුත්තො උපන්නො, අපි
නු සො ලගෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආයතං වා උදකං වා?”ති

“ලගෙථ හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා හොඳය්‍යං සද්ධිං වා ථාලිපාකෙ වා
යඤ්ඤෙ වා පාත්තෙ වා?”ති

“හොඳය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාචෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාචෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපිනු‘ය්‍යං ඉඤ්ඤ ආවටං වා අය්‍ය අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි‘ය්‍ය හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මාභිසෙකෙන අභිසිඤ්ඤෙය්‍යනති?”

“නො හිදං නො ගොතමි.”

“තං කිසං හෙතු?”

“පිත්තො හි හො ගොතමි අනුපපන්නො”ති.

28. “ඉති ඛො අමතං ඉඤ්ඤං වා ඉඤ්ඤං කර්මා පුරිසෙන වා
පුරිසං කර්මා බ්‍රහ්මා ‘ව සෙට්ඨා, හිතා බ්‍රාහ්මණා. තං කිමඤ්ඤෙහි
අමතං? ඉධ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණා කිසමිච්ඤෙච පකරණෙ වුරමුඤ්ඤං කර්මා
අය්‍යපුත්තෙ වසිත්තං රට්ඨා වා නගරං වා පඤ්ඤාපෙය්‍යං, අපි නු සො
ලගෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආයතං වා උදකං වා?”ති

[අමබන්ධය] “හවද් ගෞතමයෙනි, ඔහු වලදවන්නෝ ය.”

[භා:] “ඔබ්බෙන් ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද, නොකියවන්නෝ ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, කියවන්නෝය.”

[භා:] “ඒ කැත්තු කුමරුට ඔබ්බෙන් දැරියන් කෙරෙහි ආවරණයක් වන්නේ ද, නොවන්නේ ද? (ඔබ්බෙන් දැරියන් ලබන හැකි වන්නේ ද නොවන්නේ ද?)”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, ඔහුට ඔබ්බෙන් දැරියන් කෙරෙහි ආවරණයක් නැත.”

[භා:] “සත්‍යයෙන් ඔහු සත්‍යයාභිෂේකයෙන් අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම:] “අභිෂේක නොකරන්නෝය, හවද් ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, හේ මවු පසින් අසම්පූර්ණය (අපිරිසිදු ය) එහෙයින්.”

27 [භා:] “අමබන්ධය, එය කිමැයි සිතනි ද? මෙහි ඔබ්බෙන් කැත්තු දැරියක හා එක් වැඩක් වන්නේ නම්, ඔවුන් හේ එක් වැඩක් වන්නේ පුතෙක් උපදෙන්නේ නම්, ඒ ඔබ්බෙන් කුමරු නිසා කැත්තු දැරියට උපන් යම් පුතෙක් වේ නම්, හේ ඔබ්බෙන් අතුරෙහි අප්‍රාසන හෝ අප්‍රෝදක ලබන්නේ ද?”

[අම:] “ලබන්නේ ය හවද් ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඔබ්බෙන් මවුට උදෙසා දෙන බතෙහි හෝ මහල් බතෙහි හෝ යහ බතෙහි හෝ අභිභූ බතෙහි හෝ ඔහු වලදවන්නෝ ද?”

[අම:] “වලදවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඔබ්බෙන් ඔහුට වේද කියවන්නෝ ද නොකියවන්නෝ ද?”

[අම:] “කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමයෙනි.”

[භා:] “ඔහුට ඔබ්බෙන් දැරියන් කෙරෙහි ආවරණයක් වන්නේ ද, නොවන්නේ ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, ආවරණයක් නොවන්නේ ය.”

[භා:] “සත්‍යයෙන් සත්‍යයාභිෂේකයෙන් ඔහු අභිෂේක කරන්නෝ ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, මෙය ඔහු නොකරන්නෝය.”

[භා:] “ඒ කවර හෙයින් ද?”

[අම:] “හවද් ගෞතමයෙනි, හේ පිය පසින් අසම්පූර්ණය (අසුඛ ය).”

28. [භා:] “අමබන්ධය, මෙසේ වනාහි (කැත්තු ඔබ්බෙන් දෙකුලෙන් එක් කුලෙක) ස්ත්‍රියක හා (අත්තු කුලෙහි) ස්ත්‍රියක හා සැසඳූ කල්හි ද, (එක් කුලෙක) පිරිමියකු හා (අත්තු කුලෙහි) පිරිමියකු සැසඳූ කල්හි ද, කැත්තු ම උසස් වෙත්, ඔබ්බෙන් පහත් වෙත්. අමබන්ධය, එය කිමැයි සිතනි ද? මෙහි ඔබ්බෙන් ඔබ්බෙන් කිසි නොකටයුත්තක් කිරීමෙන් හිස මුහුණ කොට, අස්මප්‍රවයෙන් වෙහෙසවා (=හෙවත් හිස අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් නොපන්නෝ නම්, හේ ඔබ්බෙන් අතුරෙහි අප්‍රාසනය හෝ අප්‍රෝදකය ලබන්නේ ද?”

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති

“තො හිදං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති.

“තො හිදං හො හොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉජ්ඣ ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති”

“ආවටං හි’ස්ස හො හොතමි.”

29. “තං කිම්මඤ්ඤෙහි අමබන්ධං? ඉධ බ්‍රහ්මභූතං බ්‍රහ්මභූතං කිම්මච්ඡෙව පකරණෙ බුරමුණ්ඨං කරිණා අස්සපුටෙන වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙය්‍යා, අපි නු සො ලතෙථ බ්‍රාහ්මණෙසු ආසනං වා උදකං වා?”ති”

“ලතෙථ හො හොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා භොජෙය්‍යං සද්ධං වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤෙ වා පාත්‍රතෙ වා?”ති”

“භොජෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු නං බ්‍රාහ්මණා මනෙත වාවෙය්‍යං වා නො වා?”ති

“වාවෙය්‍යං හො ගොතමි.”

“අපි නු’ස්ස ඉජ්ඣ ආවටං වා අස්ස අනාවටං වා?”ති

“අනාවටං හි’ස්ස හො හොතමි.”

“ථත්තාවතා බො අමබන්ධං බ්‍රහ්මභූතං පරමනිභීතතං පනෙතා හොති, යදෙව නං බ්‍රහ්මභූතං බුරමුණ්ඨං කරිණා අස්සපුටෙන වසිණා රට්ඨා වා නගරා වා පබ්බාජෙය්‍යා. ඉති බො අමබන්ධං යදා බ්‍රහ්මභූතං පරමනිභීතතං පනෙතා හොති, තදාපි බ්‍රහ්මභූතං’ව සෙට්ඨා හිතා බ්‍රාහ්මණා.

30. බ්‍රහ්මභූතා’පි අමබන්ධං සන්ධිකුමාරොති ගාථා ගාඨිතා:

‘බ්‍රහ්මභූතං සෙට්ඨා ජනෙතස්මි

යෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පන්නො

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති

සා බො පනෙසා අමබන්ධං බ්‍රහ්මභූතා සන්ධිකුමාරොති ගාථා ප්‍රගීතා නො දුග්ගිතා, ප්‍රභාසිතා නො දුබ්බාසිතා, අත්ථසංගිතා නො අනත්ථසංගිතා, අනුමිතා මයා. අගමපි¹ අමබන්ධං එවං වදාමි:

‘බ්‍රහ්මභූතං සෙට්ඨා ජනෙතස්මි

යෙ ගොතතපටිසාරිනො,

විජ්ජාචරණසම්පන්නො

සො සෙට්ඨා දෙවමාත්‍රසෙ’ති.

ගාණමාරො පඨමො.

1. අගමපිති, මජ්ඣ.

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිති, මෙය, නො වන්නේ යැ.”

[භා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාභ්‍රියෙහි (මතක බතෙහි) හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “නො කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඔහුට ස්ත්‍රීන් අතුරෙහි ආචරණයක් හෝ අනාචරණයක් වන්නේ ද?”

[අම්:] “හවද් ගෞතමසිති, ආචරණයක් ම වන්නේ ය.

29. [භා:] “අම්බව්සය, ඒ කිමැ සි සිතයි ද? මෙහි ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කිසි කරුණක්හි කරයෙන් හිස මුඛ කොට හිසැ අළු වගුරුවා රටින් හෝ නුවරින් තොරවන්නෝ නම්, හේ ඛමුණන් මැද අශ්‍රාසිතය හෝ අශ්‍රොදකය හෝ ලබන්නේ ද?”

[අ:] “ලබන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඛමුණෝ ශ්‍රාභ්‍රියෙහි හෝ මගුල් බතෙහි හෝ යාග බතෙහි හෝ අමුතු බතෙහි හෝ ඔහු වළඳවන්නෝ ද?”

[අම්:] “වළඳවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඛමුණෝ ඔහුට වේදයන් කියවන්නෝ ද? නැත හොත් නො කියවන්නෝ ද?”

[අම්:] “කියවන්නෝ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “ඔහුට ඛමුණු දූරියන් විෂයෙහි ආචරණයක් වන්නේ ද? නැත හොත් නො වන්නේ ද?”

[අම්:] “ආචරණයක් නො වන්නේ ය, හවද් ගෞතමසිති.”

[භා:] “අම්බව්සය, යම් කලෙක ඤාත්‍රියයෝ ඤාත්‍රියයකු කරමුඛ කොට (හිසක් බා දමා) අළු පොදියෙන් ගසා (=හිසැ අළු වගුරුවා) රටින් හෝ නුවරින් හෝ තොරවන්නෝ නම්, මෙතෙකින් ම ඤාත්‍රිය තෙමේ (ඤාත්‍රියයන් අතුරෙහි) පහත් ම බවට පැමිණියේ වෙයි. (එහෙත් එසේ වූ ඤාත්‍රියයා ඛමුණෝ උසස් කොට පිළිගනිත්.) අම්බව්සය, මෙසේ යම් විවේක ඤාත්‍රියයා පහත් ම බවට පැමිණියේ නම්, එ කල්හිත් ඛමුණන් අතුරෙහි කැත්තූ උසස් හ. ඛමුණෝ හිතිය හ.

30. අම්බව්සය, සනත්තුමාර බබුහු විසිනුත් මෙහි ලා මේ ගය ගැයිණ. (ගයේ අදහස:)

“සිය පරපුර අනු ව පෙරලා අතීතයට ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. විද්‍යා චරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම් හේ දෙවිමිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙෂ්ඨ ය.”

“අම්බව්සය, සනත්තුමාර බබුහු විසින් ඒ ගය මැනැවින් ගයන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ ගයන ලද්දේ නො වේ. මැනැවින් කියන ලද්දේ වේ. නොමනා වැ කියන ලද්දේ නො වේ. ඒ අළු නිඃශ්‍රිත ය, අතභිනිඃශ්‍රිත නො වේ. මා විසින් අනුදන්තා ලද්දේ ය. අම්බව්සය, මම ද මෙසේ කියමි:

“ගෝත්‍රය ඔස්සේ පෙරලා ගොස් විමසන ජනයා අතුරෙහි ඤාත්‍රියයා ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. විද්‍යා චරණ දෙකින් යුත් යමෙක් වේ නම්, හේ දෙවි මිනිසුන් අතුරෙහි ශ්‍රෙෂ්ඨ ය” යනු සි.

පලමු බණවර සි.

31. “කතමං පන තං හො ගොතමි වරණං, කතමා ව පන සා විජ්ජා?”ති. “න ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය ජාතිවාදෙ වා වුච්චති ගොත්තවාදෙ වා වුච්චති මානවාදෙ වා වුච්චති: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යත් ඛො අමබන්ධ ආවාහො වා හොති, විවාහො වා හොති, ආවාහවිවාහො වා හොති, එතෙතං වුච්චති ජාතිවාදෙ වා ඉතිපි, ගොත්තවාදෙ වා ඉතිපි, මානවාදෙ වා ඉතිපි: ‘අරහසි වා මං තිං න වා මං තිං අරහසි’ති. යෙ හි කෙවි අමබන්ධ ජාතිවාදවිනිබ්බාදා වා ගොත්තවාදවිනිබ්බාදා වා මානවාදවිනිබ්බාදා වා ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදා වා, ආරකා තෙ අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය. පහාය ඛො අමබන්ධ ජාතිවාදවිනිබ්බාදාදි ගොත්තවාදවිනිබ්බාදාදි මානවාද-විනිබ්බාදාදි ආවාහවිවාහවිනිබ්බාදාදි අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදය සම්මතීරියා හොති”ති.

32. “කතමං පන තං හො ගොතමි වරණං? කතමා ව සා විජ්ජා?”ති “ඉධ අමබන්ධ තපාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සංඝමණ්ඩ්ලානම්භං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතීකම්භං පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරිසොදානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

33. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤානරහම්භං වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුණාති තපාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මතාගතො ඉති පටිසම්මතීති: “සම්මාඛො ඤරවාසො රජපාපපො අබ්බොධාසො පබ්බජ්ජො. නිසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛාවසනං එකත්තපරිපුර්ණං එකත්තපරිපුර්ණං සංඛ්‍රිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිත්ථං, යනුත්තාතං කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙත්ථ”නති.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා හොගකඩකිං පහාය මහත්තං වා හොගකඩකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහත්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඕහාරෙත්ථා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙති. ඥො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොවරසම්පන්නො අඤ්ඤානු වජේසු ගගදස්සාථී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු කායකම්මවිවිකම්මෙන සම්මතාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාච්චො සිල-සම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාතො හොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්ප-ජ්ඤාදෙන සම්මතාගතො සන්තුට්ඨො.

31. [අම.] “හවද් ගෞතමසිති, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යව කවර ද?”

[හා.] “අමබන්ධය, නිරුත්තර විද්‍යවරණසම්පත්ති ‘තෝ මට පුදුසු වෙයි යැ’යි කියා හෝ ‘තෝ මට නුපුදුසු වෙයි යැ’යි කියා හෝ ජාතිවාදයෙන් කියනු නො ලැබේ. මොත්‍රවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. මානවාදයෙන් හෝ කියනු නො ලැබේ. අමබන්ධය, යම් තැනෙක වූ කලි ආවාහනයෙන් හෝ වේ ද, විවාහනයෙන් හෝ වේ ද, ආවාහවිවාහනයෙන් හෝ වේ ද, මෙහි ‘තෝ මට තරම් යැ’ යි (පුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ ‘තෝ මට නොතරම් යැ’ යි (නොපුදුස්සෙහි යැ යි) කියා හෝ යම් වචනයෙන් ලබ්ධියෙන් වේ ද, මෙය ජාතිවාද යැ යි ද, ගෝත්‍රවාද යැ යි ද, මානවාද යැ යි ද කියනු ලැබේ. අමබන්ධය, යම් කෙනෙක් තුමු ජාතිවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ ගෝත්‍රවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ මානවාදයෙහි බැඳුණේ හෝ ආවාහවිවාහ-යෙහි බැඳුණේ හෝ වෙත් ද, ඔහු නිරුත්තර විද්‍යවරණ සම්පත්තියෙන් ඇති වූවේ ය. අමබන්ධය, ජාතිවාදයෙන් බැඳීම ද ගෝත්‍රවාදයෙන් බැඳීම ද මානවාදයෙන් බැඳීම ද ආවාහවිවාහයෙන් බැඳීම ද හැර දමීමෙන් ම නිරුත්තර විද්‍යවරණසම්පත්තියෙන් පැක් කිරීම වේ.”

32. [අම.] “හවද් ගෞතමසිති, ඒ වරණය කවර ද? ඒ විද්‍යව කවර ද?”

[හා.] “අමබන්ධය, අතීත වූ සමාස්සම්මුඛ වූ විද්‍යවරණ දෙකින් සම්පූර්ණ වූ, මනා ගමන් හා මනා වචන ඇති, ලෝකය දන්නා, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි වූ, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘ වූ, සිවු සස් දත්, හගවත් වූ තථාගත තෙමේ මෙ ලොව පහළ වෙයි. හේ ආදිකාලයේ වූ මධ්‍යකාලයේ වූ, පර්වතසාන කලායාණ වූ, මනා අරුත් ඇති, ව්‍යංජනයෙන් මනා ව සම්පූර්ණ, හැම ලෙසින් ම පිරිසුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු වූ මානිමුග්ගවේදීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

33. කිසි යම් කුලයෙක උපන් ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැටුනෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසා, හේ ඒ දහම් අසා, තථාගතයන් කෙරෙහි සැදහැ ලබයි (පහළ කෙරෙයි). හේ ඒ සැදහැ ලැබීමෙන් සුක්ඛ වූයේ, “ශිභිගෙහි විසීම අවසර ඇති එකෙක. රජත් පථයෙක. පැවිද්ද එළිමහනක. ශිභිගෙහි වසන්නහු විසින් එකැතින් පිරිසුන් කොට, එකැතින් පිරිසිදු කොට, ශංඛලිඛිතයක් සේ කොට මෙ බඹසර කරන්නට පහසු නො වේ. මා කෙතෙරවුලු බා දමා කසාවත් හැඳ ශිභිගෙන් පැවිද්දට වදිතොත් ඒ යෙහෙකැ”යි මෙසේ සලකයි.

හේ පසු කාලක මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ වස්සුසම්පත් රුහිය හැර දමා, මද වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ තැ පිරිස හැර දමා, කෙතෙරවුලු බා දමා, කසාවත් හැඳ ශිභිගෙන් පැවිද්දට වදි. මෙසේ පැවිදි වූ ම හේ පාතිමාකඛසංවරයෙන් තැවුරුණේ, ආචාරයෙන් ගෝවරයෙන් සම්පූර්ණ වැ, සල්ප වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා පුලු වැ වෙසෙයි. සිකපද සමාදන් වැ ගෙන, කුසල් වූ කා විසි කමින් සුත් වැ, පිරිසිදු දිවෙල ඇති වැ, සිල්වත් වැ, ඉදුරන්හි වැසු දෙරැහි වැ, බොජුන්හි පමණ දන්නේ, සිහිවුණින් සුත් වැ (සිවු පසයෙහි) ලද පමණින් සතුටු වැ වෙසේ.

34. කප්පාදු අමබන්ධ හිකුළු සිලකප්පාදු හොඳි ?

ඉබ අමබන්ධ හිකුළු පාණාතිපාතා පහසු පාණාතිපාතා පටිපිටිතො හොඳි තිහිතදකො තිහිතපතො ලජ්ජ දයාපතො සබ්බපාණ-භූතතිකානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

අදින්නාදුතා පහසු අදින්නාදුතා පටිපිටිතො හොඳි. දින්නාදුති දින්නපාටිකම්පි අපේතෙත ප්‍රතිභූතෙත අත්තතා විහරති. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

අමුභවරිසං පහසු මුභවරිසං හොඳි ආරුචාරි විරතො මෙට්ඨනා ගාමබම්මා. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

මුසාවාදං පහසු මුසාවාද පටිපිටිතො හොඳි සම්මව්වාදී සම්මසකො ථෙතො පට්ඨපිතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

පිටුණං වාචං පහසු පිටුණං වාචං පටිපිටිතො හොඳි, ඉතො සුචා න අමුත්ත අකම්මා ඉතමසං හෙදය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකම්මා අමුත්තං හෙදය. ඉති භික්ඛානං වා සකම්මා සංභික්ඛානං වා අනුසාදනා සමග්ගාරමො සමග්ගරතො සමග්ගනදී සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොඳි. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

ඵරුසං වාචං පහසු ඵරුසං වාචං පටිපිටිතො හොඳි. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණිකා පෙමනිකා හදයබ්බමා පොරි බහුජනකතො බහුජනමිත්තාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොඳි. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

සම්මසාලං පහසු සම්මසාලං පටිපිටිතො හොඳි කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී බම්මවාදී විතථවාදී නිබ්බන්ධනං වාචං භාසිතා හොඳි කාලෙත සාපදෙසං පරිසන්තවතිං අත්ථසඤ්ඤිතං ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

35. ඛිජ්ජාමභූතනාමසමාරම්භා පටිපිටිතො හොඳි. එකභවතිත්තො හොඳි රතනුපරතො පටිපිටිතො විකාලභොජනා. නම්මනිතවාදිතවිසුක-දස්සනා පටිපිටිතො හොඳි. මාලාගකම්පිලෙපතඛාරණමණ්ඩනවිභූසනධානා පටිපිටිතො හොඳි. උච්චාසයතමහාසයනා පටිපිටිතො හොඳි. ජාතරූපරජන-පටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. ආමකබඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. දුඛිකපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. අජේලක-පටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. කුකුළුවක්කරපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. හත්තිගවාස්සවලවපටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. බෙත්තවදු-පටිග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. දුතෙය්‍යපටිග්ගහණානුග්ගහණා පටිපිටිතො හොඳි. කයවිකාසයා පටිපිටිතො හොඳි. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටා පටිපිටිතො හොඳි. උකෙකාටනවඤ්චනතිකතිසාවිකොගා පටිපිටිතො හොඳි. ඡේදනවධබ්බකිනවිපරුණමාසආලොපසහසාකාරා පටිපිටිතො හොඳි. ඉදම්පි'යං හොඳි සිලසම්මං.

34. අමබර්හස, මහණ තෙමේ කෙසේ තම සිල්වත් වේ ද ?

අමබර්හස, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ඩිතා හැර පණ්ඩිතයෙක් තොර වූ බහා තැනූ දඹු ඇත්තේ, බහා තැනූ අපි ඇත්තේ, පවෙහි ලජ්ජා ඇතිගේ, කුළුණෙන් යුත් වූගේ, හැම දිවි ඇති සත් වග කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වූ වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

ගේ අසිතාදත් හැර අසිතාදතින් තොර වූගේ වේ. දුන් දය ම ගන්නා සුළු වූගේ, දුන් දය ම අවෙක්සනුගේ, තොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතින් වෙසේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

අබර්මසර හැර හැම දහම් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වූ හැසිරෙනුගේ, එයින් වැළැක්කේ, බබසර රක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

මුසවා හැර සබ්බස් ඇත්තේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියනුගේ, තහවුරු බස් ඇත්තේ, හැඳිගිය යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව තොරවටනුගේ, මුසවාගෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පිටුණු බස් හැර පිටුණු බසින් වැළැක්කේ වේ. මේ තැනින් අසා ගෙන, මොවුන් ගේ බිඳීම පිණිස එ තත්හි නො කියන්නේ වේ. එ තැනින් හෝ අසා ගෙන ඔවුන් ගේ බිඳීම පිණිස මොවුනට කියන්නේ නො වේ. මෙසේ බිදුණුවුත් එකට ගලපන, එකට හැලැපුණුවුත් ගේ සමඟිට අනුබල දෙන, සමඟියෙන් වසනවුත් හා වසනු රිසි, සමඟිය ඇතිනට ඇලුණු, සමඟිය ඇතිවුනට සතුටු, සමඟිය ඇත්තවුන් කරන බස් තෙපලන්නේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

පරොස් බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිවැරදි ද, කත්කලු ද, පෙම් කටයුතු ද, සිතූ කාවදනේ ද, නියැරියන් ගේ බස සේ සිලු වූ ද, බොහෝ දෙනාට පිය ද, බොහෝ දෙනා මත වඩනේ ද, එ බදු වූ බස් තෙපලනුගේ වේ. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

බොජ් බස් හැර දමා සුදුසු කල් චෙලා බලා ම කතා කරනුගේ, ඇත්ත ම කියනුගේ, වැඩක් ම කියනුගේ, දහමක් ම කියනුගේ, හික්මෙනුවට සුදුසු බසක් ම කියනුගේ, බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැළැක්කේ වේ. සුදුසු කාලයෙහි කරුණු සහිත, ඉමක් කෙලවරක් ඇති, අරුත් සහිත, සිතූ තරා ගත යුතු බස් තෙපලනුගේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සිල් වේ.

35. ගේ පැල වත දු පැල වුණු දු කැඩමෙන් බිඳීමෙන් වැළැක්කේ වේ. රූ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, නොකල්හි අහර ගැන්නෙන් වැළැක්කේ, එක් බත් ඇත්තේ වේ. තවනු ගනු වසනු විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වේ. අඩු තැන් පිරිමටත් සැරුසුමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැළැක්කේ වේ. උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කේ වේ. රන් රිදි මුහු කහවණු පිළිගැන්නෙන් වැළැක්කේ වේ. අමු බාතය පිළිගැන්නෙන් වැළැක්කේ වේ. අමුමස් පිළිගැන්නෙන්...ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්නෙන්... දසිදසුන් පිළිගැන්නෙන්...එළුවන් තිරුවෙන් පිළිගැන්නෙන්...කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්නෙන්...ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙළෙඹුන් පිළිගැන්නෙන්... කෙත්වත් පිළිගැන්නෙන්...හිඟියනට ලොකු කුඩා දුත මෙහෙවර කැරුමෙන්...ගනු දෙනු කැරුමෙන්...තුලාකුට කංසකුට මිනකුටයෙන්... උකෙකුටන වංචන නිකති සාවයෝග යන මෙයින්...ජෙදන වඩ බකින විපරිමෝස ආලෝප සහසාකාර යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වේ.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං ඛිජ්ගාමභුතගාමසමාරභ්‍යං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛනිඛිජං එඵඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව උඤ්චමිං. ඉති එවරුපා ඛිජ්ගාමභුතගාමසමාරභ්‍යා පටිථිරතො භොති ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

37. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං සන්තිසිකාරපරිභොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිසිං උත්තසන්තිසිං වත්තසන්තිසිං යත්තසන්තිසිං සත්තසන්තිසිං ගත්තසන්තිසිං අමසසන්තිසිං. ඉති වා ඉති එවරුපා සන්තිසිකාරපරිභොගා පටිථිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

38. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛාතං පාණිස්සරං වේදාලං කුමාදුත්තං සොහනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොවනං හත්තිසුඤ්ඤං අස්සාසුඤ්ඤං මහිසසුඤ්ඤං උසහසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මේණ්ඩසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං නිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යාසාධකං බලග්ගං සෙතාබ්බතං අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිථිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

39. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුසොගං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකහත්තං අක්ඛං පඞ්ගවීරං ටඞ්ඛකං මොක්ඛවිකං විඞ්ඞුලකං පත්තාලාකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජ්ඣප්පමාදට්ඨානානුසොගා පටිථිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

40. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානානෙ එවරුපං උච්චාසගතමහාසගනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසජ්ඣං පලලඞ්ඛකං ගොතකං විත්තකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උදුලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්තරං අස්සරං රථරං අජිත්තවේණිං කාදලිමිගං පවරපච්චරණං සඋත්තරව්ණදං උග්ගොලොකිතකුප්ඛානං-ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසගතමහාසගනා පටිථිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසමිං.

36. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මුලින් පැල වන ද, කදින් පැල වන ද, පුරුකින් පැල වන ද, කොළියෙන් පැල වන ද, පස් වනු ඇටින් පැල වන ද යන පැල වන ද ද පැල වුණු ද ද සිදුම් බිදුමහි ගෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේබදු පැලවන ද ද පැලවුණු ද ද කැඩුමෙන් බිදුමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

යම්සේ ම ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද ආහාර රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වසු රැස් කොට තබා ගැනීම, යාන රැස්කොට තබා ගැනීම, යහන් රැස් කොට තබා ගැනීම, සුවද රැස් කොට තබා ගැනීම, ආමේ රැස් කොට තබා ගැනීම යන මේ හෝ මේබදු වූ පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලඳීමේ යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මේ බදු වූ සන්නිසිකාර පරිනෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

38. යම්සේ ම ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැටුම්, ගැයුම්, වැයුම්, නටසම්ප්පා, ආබ්බාන, පාණ්ඤා, චේතාල, කුම්භචුත, ගෝභතක, සණ්දොවුන් කෙළිය, උණගස් ඔසොවා කරන ක්‍රීඩාව, අසව්ඛාවතය, ඇත් පොර, අස් පොර, මිසුපොර, ගොත් පොර, එළු පොර, බැටෙළු පොර, කුකුළු පොර, වවු පොර, පොලු හරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බල සෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් බෙදනා තැනට යාම, බලඇණි දක්නට යාම යන විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ විසුළු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

39. යම්සේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස් දූකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දූද කෙළිය, කල්ලි ගැයුම, සලා අත් කෙළිය, ගුල කෙළිය, කොළනලා පිහීම, කෙළි නතුලින් හැම, කරණම් ගැයුම, කත්තංගුරුවා කෙළිය, කොළ තැළියෙන් වැලි මැනීම, ක්‍රීඩා රථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරි කෙළිය, සිතූ ද කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මේබදු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

40. යම්සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්සහලාප්‍රධුය, පලහය, මහ කොදුපලහය, විසමතෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගත මල් ගෙදු සුදු ලොම් ඇතිරිය, තිලිය, සිංහාදිරූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කෝසෙස්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරි ලන සේ අඳුන්-දිව්සමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහතු පසතුරුණ, ඉස්දෙරු පාමුලා රතු කොට්ට නැඹු රතු උඩුවියත් සහිත මහතු යහන යන මේ ආදී හෝ මේ බදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මේ බදු වූ උස්යහන් මහ යහන් පරිහෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිල් වෙ.

41. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානී තෙ ඵවරුපං මණ්ඩනවිභුසනවස්සානානුසොගං අනුසුත්තං විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සමොගනං ආදයං අඤ්ඤානං මාලාවිලපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං නාමිකං බග්ගං ජතනං විත්තුපාහනං උණ්ඨිසං මණ්ණං වාලවිජනිං ඔදානානි වත්ථානි දිසදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා මණ්ඩනවිභුසනවස්සානානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සිලසම්මං.

42. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානී තෙ ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තං විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං මහාමිත්තකථං සෙතාකථං හයකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤ්ඤිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නිගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං කුමාරකථං කුමාරිකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුමනට්ඨානකථං පුඛපෙතකථං නාතත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිහවා-ගවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සිලසම්මං.

43. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානී තෙ ඵවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුසුත්තං විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: ත ඤානං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිතයං ආජානාමි. කිං ඤානං ධම්මවිතයං ආජානාසි? ඔච්ඡාපටිපන්නො ඤාමසි, අහමස්මි සම්මාපටිනෙතො. සහිතමෙ¹ අසහිතනෙතො. පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච්ඡා, පච්ඡාචචනියං පුරෙ අවච්ඡා. ආවිණ්ණං තෙ විපරිච්ඡිතං. ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගාහිතො'සි. වර වාදපමොක්ඛාය. නිබ්බද්ධොභි වා සචෙ පසගාසිති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සිලසම්මං.

44. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි ගොජනානි භුඤ්ජානී තෙ ඵවරුපං දුක්ඛෙය්‍යපභිණ්ණමනානුසොගමිත්තසුත්තං විහරන්ති සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමත්තානං බග්ගධානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතීකානං කුමාරානං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආගරානි. ඉති වා ඉතිඵවරුපා දුක්ඛෙය්‍යපභිණ්ණමනානුසොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ඤ්ඤා භොති සිලසම්මං.

1. සංහිතමෙම අසංහිතං තෙ. කෙසුචි.

41. යමිගේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවද පුණ්‍යයෙන් ඇග ඉළීම, අත් පා ඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් හා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස් ඇති මස් වැඩෙනුවට නූතරින් තැළීම, කැබපතින් මුහුන බැලීම, අලංකාර පිණිස අඳුන් ගැමීම, මල් පැළැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවපුණ මුවවිලෙවුන් දැරීම, හඤ්ඤාගරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බය බැඳීම, විසිතුරු සැරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත් නල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවනන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, මිණි දැරීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදුරෙදි හැඳීම යන ආදීන් ඇගැ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇග සැරැසීමටත් කරැණු වන දෑ පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෝ මහණ තෙමේ එබඳු දෑ පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

42. යමිගේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, රූපකපා, වෝරකපා, මොමානුකපා, සේනා-කපා, හසකපා, සුභිකපා, ආගාරකපා, පානකපා, වසානකපා, යයනකපා, මාලාකපා, ගනිකපා, ඥාතිකපා, යානකපා, ග්‍රාමිකපා, නිගමකපා, නගරකපා, ජනපදකපා, ස්ත්‍රීකපා, පුරාමකපා, කුමාර-කපා, කුමාරිකපා, ගුරකපා, විපිකපා, කුම්භසානකපා, පුළුප්‍රෙත-කපා, තානාතිකපා, ලෝකාබ්‍යාසිකාකපා, සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකපා, ඉතිහව්‍යාහව කපා යන මේබඳු වූ තිරස්මිතකපාවල යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙකින් අන්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කපාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

43. යමිගේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “හෝ මේ දහම් විනය නො දැනිනි, මම ම මේ දහම් විනය දැනිමි, මේ දහම් විනය කීමැ යි තෝ දැනි ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙහි, මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බය කරැණු සහිත ය. තා බය කරැණු රහිත ය. තෝ පලමුවෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුවෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කල දෑ මගේ එක් උච්චයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තට දෙස් තැගිණි. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගු දෙයින් මිදෙත්තට හැසිරෙව. හැකි නම් එය විසදව” යි යන ආදීන් මේ බඳු වූ ඊතූන් බැණ දෙබානැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

44. යමිගේ වතාහි සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යත්තැ, අසෝ තැනට එත්තැ, මෙය ගෙන යත්තැ, අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙත්තැ” යි කල නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිගත්තේ ක්‍රමයෙන්ගේ භමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජකුමාරවත් ගේ මේබඳු දෑන මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙනැ ගැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ අන් මේබඳු හෝ දෑන මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන ගැමෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ ශිලය වේ.

45. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ කුතකා ව ගොනති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව නිප්පාසිකා ව ලානෙන ලානං නිජ්ඣංසිතානරු ව. ඉති වා ඉතිඵවරුපා කුතනලපනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති සිලසමිං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: අඛං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිනං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිතො අග්ගිනොමං දබ්බිනොමං පුසසොමං කණ්ණොමං තණ්ඤුලභොමං සප්පිභොමං තෙලසොමං මුඛසොමං ලොගිතොමං අඛවිජ්ජා වජ්ජවිජ්ජා බහවිජ්ජා සිව්විජ්ජා භුතවිජ්ජා භුජිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා මිසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකජ්ඣානං සරපරිත්තානං මගවිකකං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති සිලසමිං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: චණ්ඩලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛත්තලක්ඛණං අච්චිඛලක්ඛණං ඉන්ද්‍රිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දුසලක්ඛණං දුසිලක්ඛණං හත්ථිලක්ඛණං අස්සලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසනලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුකකුට්ඨලක්ඛණං වට්ඨකලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡලක්ඛණං මගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති සිලසමිං.

48. යථා වා පනෙතෙ භොනනා සමණ්‍යාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ ඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති සෙය්‍යපීදා: රඤ්ඤං නිග්ගානං භවිස්සති, රඤ්ඤං අනිග්ගානං භවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං උප්පානං භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං අප්පානං භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උප්පානං භවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං අප්පානං භවිස්සති. අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො භවිස්සති, අබ්භතාරුතං රඤ්ඤං පරාජයො භවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස නොති සිලසමිං.

45. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් මහණවරුන් සිද්ධායුග්‍යයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුසක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙවන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසිත් නෝ බසිත් සෝ ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-ප්‍රේමයෙන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ කුසකලපනවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

46. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවරුන් සිද්ධායුග්‍යයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංග, තිඤ්ඤ, උත්පාත, ස්පන්ධ, පුරුෂලක්ෂණ යන ශාත්‍ර ද, මුහුර්තනවිද්‍යා, අත්තිකෝම, දර්ශනෝම, තුෂ්ණෝම, කණ්ණෝම, තණ්හානෝම, ස්පන්ධනෝම, ජායනෝම, මුඛනෝම, ලෝකිකනෝම, අංගවිද්‍යා, වාස්තු විද්‍යා, ඝාතන විද්‍යා, ශ්වේත විද්‍යා, භූත විද්‍යා, භූමි-විද්‍යා, අති විද්‍යා, විෂ විද්‍යා, වාස්තව විද්‍යා, මුහුර්තන විද්‍යා, සකුන්ධ විද්‍යා, වාසන විද්‍යා, පක්ඛින විද්‍යා, භූත විද්‍යා, මායා පක්ෂ යන මෙකී නෝ මෙබඳු වූ හෝ තීරණික විද්‍යායෙන් මිත්‍යා ජිවිතයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙකී හෝ මෙබඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන්, මෙබඳු මිත්‍යා ජිවිතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

47. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවරුන් සිද්ධායුග්‍යයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කළුලකුණු, ඊලකුණු, දුභුලකුණු, අභිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පිරිමිලකුණු, කුමරුලකුණු, කුමරිලකුණු, දේවලකුණු, දුම්බලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වැහැල්ලකුණු, හොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, වටුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණි-ලකුණු, කපුලකුණු, මුළුලකුණු යන ආදී මෙබඳු තීරණික විද්‍යායෙන් මිත්‍යා ජිවිතයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

48. යම්කිසි වතාවට ඇතැම් හවත් මහණවරුන් සිද්ධායුග්‍යයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසේ දින අසේ නැකැතින් අසේ රජුන් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් ඒකම ම වන්නේ ය, අසේ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය, අසේ නැකැතින් රට තුළ උන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යාම වන්නේ ය, අසේ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉට්ට වීම වන්නේ ය, අසේ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණීම වන්නේ ය, අසේ නැකැතින් ඇතුළත සිටින රජුන්ගේ ඉට්ට වැ යාම වන්නේ ය, රට ඇතුළත සිටින රජුට ජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුට පරාජය වන්නේ ය, පිටතැ සිටින සතුරු රජුට ජය වන්නේ ය, රට තුළ සිටින රජුට පරාජය වන්නේ ය” යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ ය’ යි කියමින් මෙබඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන්, මෙබඳු වූ මිත්‍යා ජිවිතයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන් මිත්‍යා ජිවිතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

49. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි සෙය්‍යපීදං: වඤ්ඤාභො හවිස්සති සුරියභොහො හවිස්සති නකඛතභොහො හවිස්සති. වඤ්ඤාජිවිකං පථගමනං හවිස්සති වඤ්ඤාසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති නකඛතානං පථගමනං හවිස්සති නකඛතානං උපපථගමනං හවිස්සති. උකකාපානො හවිස්සති. දිසාඛාභො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤාසුරියානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වඤ්ඤාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියභොහො හවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛතභොහො හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤාසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤාසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං නකඛතානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපානො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාභො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. එවංවිපාකං වඤ්ඤාසුරියානං උග්ගමනං ඔග්ගමනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

50. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බං හවිස්සති දුඛබ්බං හවිස්සති. සුඛකං හවිස්සති දුඛකං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති භයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දං ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

51. යථා වා පනෙකෙ භොනෙනා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජේති තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නි සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගතකරණං ජිව්හාතිස්සනං හනුසංගතනං හත්ථාභිජ්ජානං හනුජ්ජානං කණ්ණජ්ජානං ආදායජ්ජානං කුම්භජ්ජානං දෙවජ්ජානං ආදිවුපට්ඨානං මහභූපට්ඨානං අභිභූජ්ජානං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්.

49. යම්කිසි අතැති භවත් මහණ බමුණෝ සැදහාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනා ව්‍යුහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා සුභිග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනා සද්ධර්ම දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා ඔවුන් තොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා තකත් තරුන් නිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා ඔවුන් තොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය, දිග්ගහය වන්නේ ය, භූමිකම්පනය වන්නේ ය, වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය, සද්ධර්ම ද තකත් තරුන් ද උදාව, බැසීම, කෙලෙසීම, පිරිසිදුව වන්නේ ය, ව්‍යුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සුය්ග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, නක්‍ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්ම දෙදෙනාගේ මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය. සද්ධර්ම දෙදෙනාගේ තොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, තකත් තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, දිග්ගහය මෙ බඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ ය, සද්ධර්ම ද තකත් තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙනා දෙන්නේ යැ”යි කියනු වේ, මෙබඳු තිරස්චිත විද්‍යාගෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සීලය වේ.

50 යම්කිසි අතැති භවත් මහණ බමුණෝ සැදහාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය, මේ සමයෙහි නියග වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වන්නේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වන්නේ ය, මේ කලා රෝග වන්නේ ය, මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ’ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රා, ගණනා, සංඛ්‍යාන, කාව්‍යශාස්ත්‍ර, ලෝකායතනශාස්ත්‍ර යන මේ හෝ මෙබඳු තිරස්චිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු ගේ සීලය වේ.

51. යම්කිසි අතැති භවත් මහණ බමුණෝ සැදහාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාත සද්ධා තකත් කීම, විවාහ සද්ධා තකත් කීම, වෙන් වූ අභූ සැමයන් එක් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති කිරීමට යන්ත්‍රමත්ත්‍රාදිය කැරැදීම, බිම් පාලු කරන සදි හුනියම් කිරීම, තැපෙන්නට යන දරාගම් රැකකන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුළු බැදීම, මත්ත්‍රාදි බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, කත් අගුළු වැවෙන්නට මතුරු දැවීම, කැබපතෙහි දේවතාවෙගය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවදර්ශක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුවෙන් ගිනි ජල් පිහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මෙබඳු වූ තිරස්චිත විද්‍යාවෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ද අන් මෙබඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලය වෙයි.

52. යථා වා පනෙතො හොනො; සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්‍යාතවජ්ජාය ඡ්වේජ්චෙන ජිවිකං කපොනති - සෙය්‍යපිදං: සන්තිකමං පණ්ඩිකමං භූරිකමං වස්සකමං වොස්සකමං වජ්ජකමං වජ්ජපරිකිරණං ආවමනං නගාපනං ජුහනං වමනං විරෙවනං උභිවිජ්ජවනං අබොවිජ්ජවනං සිසවිජ්ජවනං කණ්ණතෙලං තෙතතපතපානං නජ්ජකමං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සල්ලකතියං දාරකතිකිව්ජා මූලතෙසජ්ජානං අනුපාදානං ඔසසිනං පටිමොකෙකා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්‍යාතවජ්ජාය ඡ්වේජ්චා පටිවිර-තො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සිලකමං.

53. අථ ඛො සො අමබට්ඨ භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි අමබට්ඨ ඛතතිසො මුඛාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චජිකන්තො, එවමෙව ඛො අමබට්ඨ භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩකින සම්නනාගතො අර්කිතො අතවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො අමබට්ඨ භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති.

54. කථංඛු අමබට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති? ඉධ අමබට්ඨ භික්ඛු වක්ඛන්තො රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාති. යත්ථාධිකරණමෙතං වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා - දෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති වක්ඛන්ද්‍රියං, වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොෂතන සද්දං සුචා - පෙ - ඝාතණන ගකිං සාසිතා - පෙ - ජිව්හාය රසං සාසිතා - පෙ - කාශෙන ථොට්ඨඛං චුසිතා - පෙ - චෙත්සං ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාති. යත්ථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමිනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනියස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්නනාගතො අර්කිතො අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො අමබට්ඨ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති.

52. යම්කිසි අතැති භවත් මහණබ්‍රහ්මණෝ සාදාසාදයෙන් දුන් බොජුන් වලද, යාන්තිකම්, ප්‍රතිබිම්බකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තුපරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවීම, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, අනුතව සෙත් පතා ගිහි පිදීම, ගිහියතට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලග විරේක කරවීම, වස්ති කිරීම, ශීෂ් විරේවන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පියා දීම, ඇතැ ගිසිල ගත්වන බේත් තෙල් පිසීම, ගිහියතට තයා කිරීම, ඇස පටලයට කාරම් අදුන් සාදා දීම, ඇතැ ගිසිල ගත්වන අදුන් සාදා දීම, ඇතැ උල්ඇණ ලෙඩට බේත් දීම, ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළිකම් කිරීම, මුල්බෙහෙත් දීම, කාරම්බේත් බැඳ වණ පුව වූ පසු ඒ වා ගලවා දීම” යැ යි මේ ආදී වූ තීරණවිතවිද්‍යයෙන්, මිත්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

53. අමබවය, ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, සිලසංවර හේතුයෙන්, කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් පහල පියා හැකි බියක් නොදකී. අමබවය, ක්‍රියාශීලීතාවයෙන් මුදුනැ අභිමත ලත්, වැනැසුණු සතුරන් ඇති, ක්‍රියායෙන් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් පියා හැකි මොන ම බියකුත් යම්කිසි නොදක්නේ ද, අමබවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිල්වත් වූයේ, (තමාගේ ඒ) සිලසංවර හේතුයෙන් කිසි එක ද අසංවරයකින් ඉපැදියා හැකි බියක් නොදකී. හේ මේ ආදී සිලසකකයෙන් සම්පන්න වූයේ, සිය සතත්ති නිශ්චය වූ කායික මානසික ප්‍රචය විදී. අමබවය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිල්වත් වෙයි.

54. අමබවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද ? යත්: අමබවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඇති රූපයක් දක, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. ශුභාදී වශයෙන් අත්පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට නොගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍රජිහ්‍යය වසා නොගෙන වසන්නු හේ විතතසන්තාතයට විෂම් ලෝභ දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල ස්වභාවයෝ නැවැත නැවැත වැස්සෙන්නාහු ද, එහි සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. ඒ වක්‍රජිහ්‍යය හේ රකි. ඒ වක්‍රජිහ්‍යයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා...නැතැයෙන් ගඳ ආභ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආභ්‍රාණය කොට...කසින් ස්ප්‍රභව්‍ය සායී කොට...සිතින් දහම් අරමුණු දත, ශුභාදී වශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නොවේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රෝත්‍රජිහ්‍යය...ශ්‍රාණ්‍යජිහ්‍යය...ජිහ්වජිහ්‍යය...කාශ්‍යජිහ්‍යය...මනභ්‍රාණය සංවර කොට නොගෙන වසන්නු හේ විතතසන්තාතයට විෂම් ලෝභය දොමනස් ආදී ලාභීක අකුශල ධර්මයෝ නැවත නැවත වැස්සෙන්නෝ ද, ඒ ශ්‍රෝත්‍රජිහ්‍යයාගේ...ශ්‍රාණ්‍යජිහ්‍යයාගේ...ජිහ්වජිහ්‍යයාගේ...මනභ්‍රාණයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර...ශ්‍රාණ...ජිහ්ව...කාශ...මනභ්‍රාණය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සම්පන්න වූයේ. සිය සතත්ති අව්‍යාසේක ප්‍රචය විදී. අමබවය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

55. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො හොති ? ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු අභික්කන්තොන පටික්කන්තොන සම්පජානකාරී හොති, ආලොකිතොන පිලොකිතොන සම්පජානකාරී හොති, සම්ඤ්ජිතොන පසාරිතොන සම්පජානකාරී හොති, සංඛ්‍යාපිපත්තච්චරඛාරණෙ සම්පජානකාරී හොති, අසිතො පිතො බාසිතො සාසිතො සම්පජානකාරී හොති, උච්චාර-පසාචකමේම සම්පජානකාරී හොති, ගතො සිතො නිසින්නො සුත්තො ජාගරිතො භාසිතො කුණ්ඨිතානංව සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො හොති.

56. කථංඤ්ච අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ?

ඉධ අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකොන චිත්තොන කුච්ඡිපරිහාරිකොන පිණ්ඩොනොන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඨ පක්ඛි සතුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාණ්ඩංව ඛෙති, එවිමේව ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකොන චිත්තොන කුච්ඡිපරිහාරිකොන පිණ්ඩොනොන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. එවං ඛො අමබව්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

57. සො ඉමිනා ව අරියොන සීලකඩකොන සම්නනාගතො ඉමිනා ව අරියොන ඉන්ද්‍රියසංවරොන සම්නනාගතො ඉමිනා ව අරියොන සති-සම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්නනාගතො ඉමියං ව අරියොන සන්තුට්ඨියං සම්නනාගතො විවිත්තං සෙත්තං සත්ති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඛිඛං කන්දරං භිරිගුතං සුසානං චිත්තං අභිභාසාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ජාගත්තං පිණ්ඩපාන-පටික්කන්තොනා නිසිදති පලලඛිකා ආභුජිතා උජ්ජං කායං පණ්ඩායං පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

58. සො අභිජ්ඣං ලොකො පහාය විගතාභිජ්ජිතං චේතසා විහරති අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සංඛපාණ්ණානසිත්තානුකම්පි, ඛ්‍යාපාදපදෙසං විත්තං පරිසොඛෙති. චිත්තමිදං පහාය විගතචිත්තමිදං විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො, චිත්තමිදං විත්තං පරිසොඛෙති. උද්ධච්චකුක්කකුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣිත්තං මුපසන්තවිත්තො, උද්ධච්චකුක්කකුච්චං විත්තං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ජං පහාය තිණ්ණපිචිකිච්ජං විහරති අකථංකම් කුසලෙසු ඛමේසු, විචිකිච්ජං විත්තං පරිසොඛෙති.

55. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? යත්: අමබන්ධය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි, පෙරළා නැවැත්මෙහි (ආපසු හැරීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (ඵය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි මනා නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්මෙහි පැන් පීමෙහි පිටිකැට්ටි ආදිය කෑමෙහි, මිටැණි ආදිය රස විඳීමෙහි, නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගම්නෙහි සිවුමෙහි හිඳුමෙහි නිඳුමෙහි පිබිඳුමෙහි බිණුමෙහි නොබිණුමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. අමබන්ධය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් යුත් වෙයි.

56. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ලද පමණින් සතුටු වේ ද? යත්: අමබන්ධය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද තෘප්ත වෙයි. හේ යම් යම් තෘප්තයට නික්මා ගියේ ද, අවපිරිකර පමණක් ම ගෙන නික්ම යෙයි. අමබන්ධය, අත්තවු ඇති කුරුළු තෙමේ තමා පියා හඹා යන හැම තැනට ම පියාපත් බර සහිත ව ම යමසේ පියාඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ අහරින් තෘප්ත වෙයි. හේ තමා යන යන තැනට පා සිවුරු ආදී අව පිරිකර පමණක් ම රැගෙන යෙයි. අමබන්ධය, මහණ තෙමේ මෙසේ තමා ලත් පසයෙහි (ලද පමණින්) සතුටු වෙයි.

57. අමබන්ධය, ඒ මහණ මේ ආසී සිරසකඩයෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආසී ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් ද...මේ ආසී සමාතිසම්ප්‍රජනනයෙන් ද...මේ ආසී සන්තුප්පයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථිත කුදුරුලි කිරිඳුහා සොහොන් වනපෙත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මේ කි කිසි ජනශ්‍රීත සෙතස්තක් හස්තය කෙරෙයි. හේ පිඹු සෙවීමට ගොස් පෙරළා ආයේ, පසුබත්ති පලක් බැඳ, උඩුකය කෙළින් තබා ගෙන, කම්මහනට යොමු කොට සිහිය එළඹවා තිබේ.

58. හේ ලොව කෙරෙහි අභිජ්ඣාව (ඇල්ම) හැර, ඇලුම් හල සිහින් වෙසෙයි. ඇල්ම කෙරෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ද්වේශය (තරඟ) බැහැර කොට ව්‍යාපාදය රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පි වෑ වෙසේ. ව්‍යාපාද ද්වේශය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානුකම්පිය (නැතමිඳුව) බැහැර කොට, පහ වූ ඥානානුකම්පිය ඇත්තේ, දව රු දෙක්හි ම දුඩු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංශුචි ඇත්තේ, සිහියෙන් නුවණින් යුක්ත වෑ වෙසෙයි. උදහසත් කුකුළත් සිහින් බැහැර ලා අනුකූල වෑ සංහුන් සිත් සතන් ඇතිගේ, උදහස් කුකුළේ දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය බැහැර කොට, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

59. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඞ් පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය තස්ස තෙ කම්මනතා සම්පේක්ඛය්‍යං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියා චස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය තස්ස මෙ තෙ කම්මනතා සම්පේක්ඛංසු සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකායං. අත්ථි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

60. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඞ් පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහ-
ගිලානො, හත්තං චස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න චස්ස කායෙ බලම්භතා. සො අපරෙත සම්පෙත තම්‍හා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය හත්තඤ්ඤා ජාදෙය්‍ය සියා චස්ස කායෙ බලම්භතා. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො අභොසිං දුක්ඛිතො බාලුහගිලානො හත්තං මෙ නච්ඡාදෙයි න චස්ස මෙ අසි කායෙ බලම්භතා. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා ආබාධා මුත්තො හත්තඤ්ඤා මෙ ජාදෙති අත්ථි ච මෙ කායෙ බලම්භතා’ති, සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

61. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඞ් පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සම්පෙත තම්‍හා ඛකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිතො අබ්බගෙත, න චස්ස කිඤ්ඤි භොගානං වයො. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ ඛකිනාගාරෙ බ්‍යඤ්ඤා අභොසිං. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා ඛකිනාගාරා මුත්තො සොත්ථිතො අබ්බගෙත. තත්ථි ච මෙ කිඤ්ඤි භොගානං වයො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

62. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඞ් පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනායිනො පරාසිතො න යෙනකාමඛගමො. සො අපරෙත සම්පෙත තම්‍හා දුසබ්‍යා මුළුවෙය්‍ය අත්තනායිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමඛගමො. තස්ස ඵවමිස්ස: ‘අහං ඛො පුබ්බ දුසො අභොසිං අත්තනායිනො පරාසිනො න යෙන-
කාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තම්‍හා දුසබ්‍යා මුත්තො අත්තනායිනො අපරාසිනො භුජිස්සො යෙනකාමඛගමො’ති. සො තතොතිදුතං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිග්‍යව්ජය්‍ය සොමනස්සං.

59. අමබව්සු, යමිසේ පුරුෂයෙක් ණය ගෙන කමාන්ත කරන්නේ ද, ඔහු හේ කමාන්ත සමාඬු වන්නේ නම්, යම් පරණ ණයක් ඇතොත් ඒ හැම ගෙවා නිම කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි යමක් ඇතොත් එය අඹුදරුවන් රකිනු පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම මූල දී ණයට මුදල් ගෙන කමාන්ත කෙළෙමි. ඒ මගේ කමාන්ත සමාඬු විය. ඒ මම, පරණ ණයක් වී නම්, ඒ හැම ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. මත්තෙහිත් අඹුදරුවන් රක්තට ඉතිරි වූ මුදලෙන් මට ඇතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඒ ණයෙන් මිදීම කරණ කොට ගෙන හෝ සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

60. අමබව්සු, යමිසේ මිනිසෙක් රෝගී වූයේ දුකට පැමිණියේ, දැඩිලෙස ගිලන් වූයේ ද, ඔහුට ආහාරත් නොරිසියේ ද, ඔහු හේ ඇඟ පතෙහි වාරු පමණකුත් නො වූයේ ද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ලෙහින් මිදේ නම්, ඔහුට අහරත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත වාරුත් ඇති වේ නම්, “මම වූ කලි පෙරු දුකට පත්, දැඩි ගිලන් ලෙබෙක් වීමි. මට අහරත් නොරිසි විය. ඇඟපත වාරුත් නැති විය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙහින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරත් රිසියෙයි. ඇඟපතත් වාරු ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

61. අමබව්සු, යමිසේ මිනිසෙක් හිර ගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පටු කලෙක බත නොරිසද පහසුවත් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, ඒ හෙයින් ඔහු හේ කිසි හෝගපිතාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලි පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීමි, ඒ මම දැන් භිතස නොරිසද ලෙහෙසියෙන් ම එයින් මිදුණෙමි, මගේ හෝගයතට ද කිසි හානියෙක් නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

62. අමබව්සු, යමිසේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දහ පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දහනාවසයන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දහයෙක් වීමි. ඒ මම දැන් ඒ දහනාවසයන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇත්තෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැත්තෙමි නිදහස් වූයෙමි, කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ය.

63. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳ්‍යු පුරිසො සබ්බො සන්තොයො කන්තාරඤ්චාන-
මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨයං. සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථරෙය්‍ය සොච්ඡිනා ගාමිනාං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමං අප්පට්ඨයං.
තස්ස එවමෙය්‍ය: ‘අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සන්තොයො කන්තාරඤ්චානමග්ගං
පටිපජ්ජං දුඛතික්ඛං සප්පට්ඨයං. සො’මිති එතරගි තං කන්තාරං තිණ්ණෙ
සොච්ඡිනා ගාමිනාං අනුපාපුණො ඛෙමං අප්පට්ඨය’නති. සො තතො තිදුතං
ලහෙථ පාමොජ්ජං අගිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

එවමෙව ඛො අමබව්ඳ්‍යු භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුගං යථා ඛක්ඛිතාගාරං
යථා දුසසිං යථා කන්තාරඤ්චානමග්ගං එවං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ
අප්පට්ඨෙන අත්තති සමුත්ථස්සති. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳ්‍යු ආනණං යථා
ආරාගං යථා ඛක්ඛිතා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමන්තභූමිං එවමෙව
ඛො අමබව්ඳ්‍යු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සති.

64. තස්සිමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පභිනෙ අත්තති සමුත්ථස්සනො
පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමානති,
පස්සාදාකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විතතං සමාධියති.

65. සො විච්චෙව්ච කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ඛමෙමති සවිතක්ඛං
සප්පථාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො
ඉමෙමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති
පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන
පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

66. සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳ්‍යු දුකඛා ත්භාපසො වා ත්භාපකන්නවාසී
වා කංසථාලෙ ත්භානියවුණ්ණති ආකිරිතා උදකෙන පරිපෙඨාසකං
පරිපෙඨාසකං සන්නෙය්‍ය, සායං ත්භානියපිණ්ණි සෙත්තානුගතො සෙත්තපරෙතො
සන්නරඛාතිරු පුට්ඨා ඤෙතෙහති, ත ච පහසරිණි,

එවමෙව ඛො අමබව්ඳ්‍යු ඉමෙමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන
අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො
කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදම්පිස්ස නොති
වරණස්මිං.

67. පුත්ථ පරං අමබව්ඳ්‍යු භික්ඛු විතක්ඛප්ථාරං වූපසමා අර්ඛිතං
සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිථාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමෙමෙව කායං සමාධිජෙන
පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති තාස්ස කිඤ්ඤි
සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

63. අමබන්දන, යම්ගේ බන්ධන හෝගතවන ඇති මිනිසෙක් කැමති, උවදුරු ඇති, දිගනැති, දික් මහකට බස්නේ ද, හේ මද කලකට පසු යම්ගේ ඒ දිග නැති පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති විටත් නැති ගමකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර බත ඇතිගෙමි, නෝග සමපත් ඇතිගෙමි, දිග නැති කැමති උවදුරු ඇති දික් මහකට බඩගෙමි. ඒ මම දැන් සුවගේ ඒ කතර ඉක්මැවිමි. උවදුරු නැති බිය නැති ගමකට බඩගෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ එ කැරැණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය. අමබන්දන, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිරිහෙයක් මෙන්, කතරමගක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණයෙන් මිදුණු බව සේ, ලෙඩින් මිදුණු බව සේ, හිරිගෙන් මිදුණු බව සේ, නිවහල් බව සේ, උවදුරු නැති බිම සේ පිළිවෙලින් මේ නිවරණ පස දුරු වීම තමා කෙරෙහි දකී.

64. මේ නිවරණ පස පහ වූවන් තමා කෙරෙහි දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවනට ප්‍රියය උපදී. සිතැ ප්‍රියය ඇත්තනුයේ නාම කය සන්තිදේ. සන්තූන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාතියනු සිත එකග වේ.

65. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ ම, සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වූ ම, විතකීසනිත විචාරකනිත විචේකයෙන් උපත්, ප්‍රියත් සුවයන් ඇති පලමු වන බ්‍යානක ලැබූ වෙසේ.

හේ මේ කය ම විචේකයෙන් උපත් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හාත් පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. සියලු අග පසග ඇති ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි ඒ විචේකයෙන් පිති සුවයෙන් පැතිරු නොගත් (සපයී නො කැරැණු) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. අමබන්දන, යම්ගේ දක්ෂ කිලිසගක් හෝ කිලිසකු ගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභොතලිසක නානසුණු බනා දිග ඉස ඉස පිඹු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඹු කාවැදුණු දිග ඇත්තේ, හැම තැන ම දිගෙන් සුත් වූයේ, ඇතුලත පිටත සහිත වූ මුළුල්ල ම දිගෙන් පැතිරු ගිණේ, දිගක් නො වැහැරුවන්නේ වේ ද, අමබන්දන, එසේම මහණ තෙමේ මේ කය ම විචේකයෙන් උපත් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අග පසග ඇති මුළු කයෙහි විචේකය ප්‍රතිසුවයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. අමබන්දන, මේ ද ඔහු ගේ වරණ බමිගෙක් වෙයි.

67. අමබන්දන, තව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සන්තිදීමෙන් සිය සතන්හි උපත්, සිය සතන් පහදවන, සිතැ එකග වෙ ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපත්, පිතිගත් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි බ්‍යානකට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපත් පිති සුවයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරාලයි, හැම තැන ම ස්පයී කෙරෙයි. විචේකය ප්‍රතිසුවයෙන් පැතිරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් ඔහුගේ කයෙහි නො වෙයි.

68. සෙයාපාපි අමබන්ධ උදකරහදෙ ගමනේ උච්ඡිද්‍යදෙක, තැන නෙවෙය පුරවිමාය දිසාය උදකයා අයමුම, න දකුණුය දිසාය උදකයා අයමුම, න පව්විමාය දිසාය උදකයා අයමුම, න උතතරය දිසාය උදකයා අයමුම, දෙවන ව න කැලන කාලං සමමා බාරං අනු-පාපවෙව් ය, අප බො තමා ව උදකරහද සිතා වාරිබාර උච්ඡිද්‍යදෙක තමම උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසන්නතා¹ පරිසන්නතා² පරිසුරෙය පරිපථරෙය, තාය කිසු සබ්බවතො උදකරහදෙ සිතෙන වාරිතා අපච්චං අය,

එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිපත්ත පිතිසුඛෙන අභිසන්නති පරිසන්නති පරිසුරෙති පරිපථරති. තාය කිසු සබ්බවතො කායය සමාධිපත්ත පිතිසුඛෙන අපච්චං හෙති. ඉදම්පි'යං හෙති වරණං.

69. පුතව පරං අමබන්ධ භික්ඛු පිතිසා ව විරුහා උපෙකකො ව විතරති සතො සමපජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යනං අරියා අභිකම්මති: උපෙකකො සතිමා සුඛවිතාරිති තං තතිං කිංතං උපසම්පජ්ඣති.

සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අභිසන්නති පරිසන්නති පරිසුරෙති පරිපථරති, තාය කිසු සබ්බවතො කායය නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අපච්චං හෙති.

සෙයාපාපි අමබන්ධ උපලිතිං වා පද්මිතිං වා පුඤ්ඤිකිතිං වා අපොකම්මාති උපලාති වා පද්මාති වා පුඤ්ඤිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවදාති උදකානුකතාති අනෙතාතිමුක්තපාසිති තාති යාව වග්ගා යාව ව මුලා සිතන වාරිතා අභිසන්නති පරිසන්නති: පරිසුරෙති පරිපච්චාති තාය කිසු සබ්බවතං උපලාතං වා පද්මාතං වා පුඤ්ඤිකාතං වා සිතන වාරිතා අපච්චං අය,

එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අභිසන්නති පරිසන්නති පරිසුරෙති පරිපථරති තාය කිසු සබ්බවතො කායය නිපට්ඨිතකත සුඛෙන අපච්චං හෙති. ඉදම්පි'යං හෙති වරණං.

70. පුතව පරං අමබන්ධ භික්ඛු සුඛයා ව පභානා දුකකයා ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදමනස්සාතං අත්භිමා අදුක්ඛිමුඛං උපෙකකා-සතිපාප්පද්ධිං වතුන්ධං කිංතං උපසම්පජ්ඣති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන ඵරිතා නිසින්නො හෙති තාය කිසු සබ්බවතො කායය පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන අපච්චං හෙති.

සෙයාපාපි අමබන්ධ පුරිසො ඔදනෙන වජේන සසිං පාරුපිතා නිසින්නො අය, තාය කිසු සබ්බවතො කායය ඔදනෙන වජේන අපච්චං අය, එවමෙව බො අමබන්ධ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන ඵරිතා නිසින්නො හෙති තාය කිසු සබ්බවතො කායය පරිසුරෙති වෙතසා පරිසොදනෙන අපච්චං හෙති. ඉදම්පි'යං හෙති වරණං.

ඉදං බො තං අමබන්ධ වරණං.

1. අභිසන්නත, මජ්ඣ.	2. පරිසන්නත, මජ්ඣ.
3. අභිසන්නති පරිසන්නති, මජ්ඣ.	අභිසන්නති පරිසන්නති?

68. අම්බධාන, යමෙක් යවැ උල්පතින් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දෙසින් දිග වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින්...පැසිම දෙසින්...උතුරු දෙසින් දිග වදනා මගෙන් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කල නිසි පරිදි නො වස්තේ ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ දිගවිලෙක් සිහිල් දිග දහර මතු වී ඒ දිග විල ම සිහිල් දිගෙන් තමන්ගේ ද, හාත්පසින් තෙමින්ගේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු දිග-විලෙහි සිහිල් දිගෙන් නො පැතුරුණු කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, අම්බධාන, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිති-සුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. පිති සුවයෙන් හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් නො පැතිර ගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණබලයක් වේ.

69. අම්බධාන, තව ද මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද සංකප්පිතෙන් උපේක්ෂා-යෙන් ද සුක්ඛ වැ සිහිනයන් හා නුවණින් හා සුදු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආසීතයා යම් ඒ බ්‍යානගත කරණ කොට ගෙන බ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ 'උපේක්ෂාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව වූ ප්‍රමු ඇත්තේ ය'යි කියත් ද, එසේ වූ තෙවැනි බ්‍යානග ලැබ ගේ වෙසේ.

ගේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගිය කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අම්බධාන, යමෙක් උපුල්විලෙක හෝ පිසුම්විලෙක හෝ පමේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පමේර හෝ දිගෙහි උපන්නේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නො නැඟුණේ, දිග තුල ම ගිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අත දක්වාත් මුළු දක්වාත් සිහිල් දිගෙන් තෙමුණේ හාත්-පසින් තෙත් වූයේ, පිරි ගිණේ, හැම තැන් ම වැදගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පමේරවලා හෝ සිහිල් දිගෙන් වැද නොගත් තැනෙක් නොමැත්තේ ද, අම්බධාන, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරාලයි, ඔහු සියලු කයෙහි එයින් හාත්පසින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණබලයක් වෙයි.

70. තව ද අම්බධාන, මහණ තෙමේ සුඛවේදනාවන් දුරු ලිමෙන් දුබ වේදනාවන් දුරු ලිමෙන් පලමු කොට ම සොම්නස් දොමනස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපේක්ෂා සමාන යන මොවුන් ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවු වන බ්‍යානග ලැබ වෙසෙයි. ගේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි.

ඔහු මුළු කයෙහි පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද නොගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යමෙක් පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස සහිත වැ වසා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ සියලු කයෙහි සුදු වතින් නො වැසුණු කිසිදු තැනෙක් නො වන්නේ ද, අම්බධාන, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ වරණබලයක් වේ.

71. [පුන ච පරං අමබන්ධ] සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපකක්ඛිනලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමාභවො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

සෙත්තාපාපි අමබන්ධ මණ්ණි චෙචරියො සුභො ජාතිමා අවංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විපාසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රස්ස පුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුපුතතං වා. තමෙතං චකත්‍රමා පුරිසො හත්ථෙ කැරිඤ්ඤා පච්චෙවෙකෙධායා: අයං ඛො මණ්ණි චෙචරියො සුභො ජාතිමා අවංගො සුපරිකම්මකත්තා අචේත්ථ විපාසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො. තත්‍රදං ඥාතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුපුතතං වා'ති.

එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපකක්ඛිනලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මානාපෙතතිකසමාභවො ඔදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිභංසනධම්මො. ඉදං ච පත මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. ඉදමිදං හොති විජ්ජාය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිනණේ විගතූපකක්ඛිනලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මෛත්‍රියං කායං අභිනිමින්නාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමින්නාති රූපිං මෛත්‍රියං සබ්බඛිතපට්ඨිඛිති. අභිනිද්දියං.

71. තව ද අමබන්දන, මහණ තෙමේ මෙසේ එකක සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පැහැසර වූ කල්හි, අබ්බන් රහිත කල්හි, වින්තෝපකෙලය දුරුවූ කිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් බවනට පුදුසු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත ඒ අතට යොමු කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරි. හේ “මගේ කය වූ කලී රූපි ය, මහාභූත සතරින් නිපන්නේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් පහල වූයේ ය, බත් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනුවට පුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් කළැ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී.

අමබන්දන, යම්ගේ සොදුරු වූ පිරිසිදු ආකරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කරණලද, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිරිසිදු වූ බෝවනාදි හැම අයුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ, රත් පැහැ වූ, රත් පැහැ වූ, පුදු පැහැ වූ හෝ පඬු පැහැ වූ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි තබා ගෙන “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපන්, අවැස්, මොනොවට පිරිසම් කැරැණු, සිසුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිරිසිදු, බෝවනාදි හැම අයුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළ මණෙක. මෙහි නිල්වත් රත්වත්, පුදුවත්, රත්වත් වූ මේ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වේ” යැ යි සලකා බලන්නේ ද, අමබන්දන, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, පැහැසර වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් කල්හි, උපක්ලේශ පන වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්මෝග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල වූ කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එය අතට නමා හරි. එසේ වූ හෙ තෙමේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර ශෝණිකයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනට පුවඳ විලෙවුන් ඉළියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එය කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ ද ස්වභාවය කොට ඇත්තේ ය, මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ”යි මෙසේ දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, අංගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි, උපකෙලය විහත කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, සංඤ්ඤා ඉපැදවීමට යෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරිතෙන් රූපි වූ, හැම අභවයකින් යුත්, අවිකල් ඉඳුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො මුඤ්ඤා ථිසිකං පබ්බාසෙය්‍ය. තස්ස ඵවමස්ස: අයං මුඤ්ඤා, අයං ථිසිකා, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ථිසිකා, මුඤ්ඤානෙව ථිසිකා පබ්බාසා'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිසො අපිං කොසිතා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අපි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අපි, අඤ්ඤා කොසි, කොසිතානෙව අපි පබ්බාසො'ති. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ පුරිසො අපිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්ස: අයං අපි, අයං කරණො, අඤ්ඤා අපි, අඤ්ඤා කරණො, ඤරණොනෙව අපි උද්ධරො'ති. ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවංසමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙ මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමිනා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛ්‍යපච්චඛිං අභිනිද්දියං. ඉදම්පි'ස්ස හොති විජ්ජාය.

73. සො ඵවං සමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති, අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකමිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකකා'පි හුත්වා ඛුත්වා හොති, ඛුත්වාපි හුත්වා එකකා හොති, ආවිහාමං තිරොහාමං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං. තිරොපබ්බතං අපජ්ජානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවිතා පි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකකා'පි අභිජ්ජානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවිතං. ආකාසකා'පි පලලබ්ධතා කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමො'පි වජ්ජිමසුරියෙ ඵවංමභිද්ධිකෙ ඵවංමහානුහාවෙ පාණිතා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුභමිලොකා'පි කාසෙත වතං විනෙන්නති.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ දකෙඛා කුම්භකානරො වා කුම්භකාරනෙතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය මිත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකම්ඛිතය තං තදෙව කතරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය දන්තසමී යං යදෙව දන්තපිකතිං ආකම්ඛිතය තං තදෙව කතරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය. සෙය්‍යථා වා පන අමබන්ධ දකෙඛා සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනෙතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය සුචණ්ණසමී යං යදෙව සුචණ්ණපිකතිං ආකම්ඛිතය තං තදෙව කතරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵවං සමාභිනෙ විනතන පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙ ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

අමබව්සය, යමිඥේ පුරුෂයෙක් මුදු තණ ගසෙකින් තණ කුර (=තණ ගොඩ) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුදු තණ ගස ය, මේ එහි තණ ගොඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි ගොඩග අනෙකෙකි, මුදු තණ ගසෙන් ම එහි ගොඩග මැත් කරන ලද්ද'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අමබව්සය, යමිඥේ වූ කලි පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට "මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්ද'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අමබව්සය, යමිඥේ වනාහි පුරුෂයෙක් තසකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැවය ය, තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්ද'යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අමබව්සය, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙළෙස් පහ වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිතලබ්ව පත් කල්හි, මනෝමය කයක් මවනු පිණිස සිත නොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ මේ සිරිමත් රූපි වූ, මනෝමය වූ, සියලු අභපසගින් යුත්, අවකල ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

73. හේ මෙසේ සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිතල බවට පත් කල්හි, සංඛිට්ඨඥාන පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ නොසෙක් වැදූරුම් සංඛිට්ඨ යලි යලිත් පසක් කෙරෙයි (ලබයි). පිටෙවියෙන් එකෙක් ව ම සිට බහුප්‍රකාර ද වී යලි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටි, නොපෙනී සිටි. ඕනෑකියෙන්, පවුරෙන්, පව්වෙන් පිටතට අභසගි මෙන් කිසිවෙකු නො ගැටි විහිටිද යෙයි. දිගෙහි මෙන් පොළොවෙහිත් මතු විමත් ගිලිමත් කෙරෙයි. නොබිඳෙන දිගෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පියාපත් ඇති සකුණයකු සේ අභසගි ද පලක් බැඳ යෙයි. ඒ සා මහර්සි ඇති මහානුභාව ඇති සද්ධර්ම ද අල්ලයි, අතින් පිරිමදී, බබලාව දක්වත් කසින් සිය වශයෙහි පවත්වයි.

අමබව්සය, යමිඥේ දක්‍ෂ කුමලෙක් හෝ කුමලක්හු අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ මැව්වෙන් තමා රිසි පරිදි වූ ඒ ඒ බඳුන් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යමිඥේ දක්‍ෂ දත්ත-කාරයෙක් හෝ දත්තකාරයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ මොනොවට සකස් කළ දතෙක්හි තමා රිසි රූපාදියක් කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද, යමිඥේ දක්‍ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්හුගේ අතැවැස්සෙක් මොනොවට සකස් කළ රතීන් තමා රිසි රිසි ආහරණ-දියක් කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, අමබව්සය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාගිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙළෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමිසෝග්‍ය කල්හි, සිටි කල්හි, නිතල බවට පැමිණි කල්හි, සංඛිට්ඨඥාන පිණිස සිත මෙහෙයයි, සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

සො අනෙකපිතිතං ඉඳ්විධං පච්චන්දනොති එකො'පි හුතා ඛහුමා හොති ඛහුමාපි හුතා එකො හොති. ආචිභාවං තිරොහාවං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පථවියාපි උමමුජ්ජතිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පථවියං. ආකාසෙ'පි පලලඛෙකත කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වන්දිමසුරිතෙ එවා.මහිඳ්ධිකෙ එවා- මහානුභාවෙ පාණිතා පරිමන්ති. පරිමජ්ජති. යාව ඛුගමලොකා'පි කාසෙත වසං වතෙතති. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

74. සො එවා සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත¹ දිබ්බාය සොතමානුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතමානුයා විප්‍රඥාය අතිකකන්නමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්නිකෙ ව.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිසො අභිනිමග්ගපටිපන්නො සො සුඤ්ඤාය ගෙරිසද්දම්පි මුද්දානසද්දම්පි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දම්පි. තස්ස එවමස්සා ගෙරිසද්දෙ ඉතිපි මුද්දානසද්දෙ ඉතිපි සබ්බපණ්ණවදෙණිමසද්දෙ ඉතිපි. එවමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු එවා සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ ධිතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත දිබ්බාය සොතමානුයා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො දිබ්බාය සොතමානුයා විප්‍රඥාය අතිකකන්නමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්නිකෙ ව. ඉදම්පි'යං හොති විජ්ජාය.

75. සො එවා සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙත චෙතොපරිසද්දණ්ණෙ විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පුරුකාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති:

- සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති,
- චිත්තරුගං වා විතතං චිත්තරුගං විතතනති පජානාති,
- සද්දසං වා විතතං සද්දසං විතතනති පජානාති,
- චිත්තද්දසං වා විතතං චිත්තද්දසං විතතනති පජානාති,
- සමොගං වා විතතං සමොගං විතතනති පජානාති,
- චිත්තමොගං වා විතතං චිත්තමොගං විතතනති පජානාති,
- සබ්බිතතං වා විතතං සබ්බිතතං විතතනති පජානාති,
- විකම්බිතතං වා විතතං විකම්බිතතං විතතනති පජානාති,
- මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති,
- අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති,
- සඋත්තරං වා විතතං සඋත්තරං විතතනති පජානාති,
- අනුත්තරං වා විතතං අනුත්තරං විතතනති පජානාති,
- සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති,
- අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති,
- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති,
- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

1. ආනෙජ්ජපතෙත (කෙසුචි පොඨකෙසු)

හේ තොයෙක් වැදූරුම් ඉදු කොටස් යළි යළි ලබයි: පියෙපියෙන් එකෙක් වැ සිට, (ඉදු බෙලෙන්) බොහෝ දෙනෙක් වෙසි, එසේ බොහෝ දෙනෙක් වැ යළි එකෙක් වෙයි. තෙමේ පෙනී සිටී, නොපෙනී ද සිටී. ඕත්තිය සරසින් පවුර සරසින් පව්ව සරසින් විනිවිද අහසෙහි මෙන් කිසිවෙකක් නො ගැටී යෙයි. දියෙහි සේ පොළොවෙහි ද මතු වෙයි, හිලෙයි. පොළොවැ මතු පිට සේ නොබිඳී සිටී දියෙහි (දියෙහි එරා නොබැස) යෙයි. පක්ෂියකු සේ අහසෙහි පලකින් යෙයි. මේ සා මහර්ඳුමත් මහානුභාව ඇති සඳහිරුනුදු අල්ලයි, අතින් පිරිමදී. බඹලොම දක්වා ද කසින් තමා වශයෙහි පවත්වයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවක් වෙයි.

74. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙය්ගස වූ කල්හි, සිටි කල්හි, තිසල බවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ සිටී දිවකන් නුවණින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලොව වූ ද සි යත දෙහම ම අසයි.

අමබන්ධය, යම්හේ පුරුෂයෙක් දික් මහකට පිටිපත්තේ, හේ බෙර හඬත් මිහිඟුබෙරහඬත් සක්හඬත් පණාබෙරහඬත් ගැටබෙරහඬත් අසන්නේ ද, ඒවා අසන ඔහුට 'මේ බෙරහඬැ' සිත් 'මේ මිහිඟුබෙර හඬැ' සිත්, 'මේ සක් හඬැ' සිත් 'මේ ගැටබෙර හඬැ' සිත් 'මේ පණාබෙර හඬැ' සිත් කියා මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, අමබන්ධය, එසේ ම මහණ තෙමේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිවතිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙය්ගස වූ කල්හි, සිටි කල්හි, තිසලබවට පත් කල්හි, දිව කන් නුවණ ලබනු පිණිස තම සිත යොමු කෙරෙයි, තම සිත නැඹුරු කෙරෙයි.

හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස්තට ඇසෙන තෙක් මාන ඉක්මැ පැවැති දිවකන්නුවණින් දුරු වූ ද ලොව වූ ද දෙවිහඬත් මිනිස්හඬත් යත දෙහම ම අසයි. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවකි.

75. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙය්ගස වූ කල්හි, සිටි කල්හි, තිසල බවට පත් කල්හි, පරසින් දත්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත තමා සිතීන් පිරිසිදු දැනැ ගනී: හේ සරාග සිත සරාග සිතැ සි කියා දැන ගනී. විතරුග සිත විතරුග සිතැ සි කියා ද දැනැ ගනී. සඳොඡ සිත සඳොඡ සිතැ සි කියා ද...විතඳොඡ සිත විතඳොඡ සිතැ සි කියා ද... සමෝත සිත සමෝත සිතැ සි කියා ද...විතමෝත සිත විතමෝත සිතැ සි කියා ද...සංකප්පිත සිත සංකප්පිත සිතැ සි කියා ද...විකප්පිත සිත විකප්පිත සිතැ සි කියා ද...මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැ සි...අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැ සි...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැ සි...අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ සි...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ සි ...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ සි...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ සි ද දැනැ ගනී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්භුත්තං ඉති වා පුරිසො වා දහරෙ වා යුවා මණ්ඩන-
ජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අවෙජ්ඣා උදෙසංගතො සකං
මුඛනිවුත්තං පච්චිකෙවකම්මානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකානි ජානෙය්‍ය,
අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකානි ජානෙය්‍ය, එවමෙව ඛො අමබව්භුත්තං භික්ඛු එවං
සමාසිතො විත්තන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිනණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ
මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙ වෙනොපරියොදානෙ විත්තනං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වෙනසා වෙනො පරිච්චි පජානාති:

“සරුතං වා විත්තනං සරුතං විත්තනානි පජානාති,
විතරුතං වා විත්තනං විතරුතං විත්තනානි පජානාති,
සද්දෙසං වා විත්තනං සද්දෙසං විත්තනානි පජානාති,
විතද්දෙසං වා විත්තනං විතද්දෙසං විත්තනානි පජානාති,
සමොගං වා විත්තනං සමොගං විත්තනානි පජානාති,
විතමොගං වා විත්තනං විතමොගං විත්තනානි පජානාති,
සඛිතිතං වා විත්තනං සඛිතිතං විත්තනානි පජානාති,
විකම්මිතං වා විත්තනං විකම්මිතං විත්තනානි පජානාති,
මහණතං වා විත්තනං මහණතං විත්තනානි පජානාති,
අමහණතං වා විත්තනං අමහණතං විත්තනානි පජානාති,
සඋත්තරං වා විත්තනං සඋත්තරං විත්තනානි පජානාති,
අනුත්තරං වා විත්තනං අනුත්තරං විත්තනානි පජානාති,
සමාසිතං වා විත්තනං සමාසිතං විත්තනානි පජානාති,
අසමාසිතං වා විත්තනං අසමාසිතං විත්තනානි පජානාති,
විමුත්තං වා විත්තනං විමුත්තං විත්තනානි පජානාති,
අවිමුත්තං වා විත්තනං අවිමුත්තං විත්තනානි පජානාති.”
ඉදම්පි සො හොති විජජාය.

76. සො එවං සමාසිතො විත්තන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛිනණේ
විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙ පුඤ්ඤ-
නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විත්තනං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙක-
විතිතං පුඤ්ඤනිවාසං අනුස්සරති. ඤායාපීදං: එකමපි ජාතීං ඤාමි ජාතියො
තිස්සොමි ජාතියො චතස්සොමි ජාතියො පඤ්ඤාමි ජාතියො දසමි ජාතියො
විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාරිකමපි ජාතියො පඤ්ඤාමපි
ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙමි
සංචට්ටකපෙස අනෙකෙමි විචට්ටකපෙස අනෙකෙමි සංචට්ටවට්ටකපෙස
“අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමායාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුත්තො අමුත්ත
උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංචණණො එවමායාරො
එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී එවමායුපරියත්තො. සො තතො වුත්තො
ඉබ්බපත්තො” ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤනිවාසං
අනුස්සරති.

අමබන්ධය, යම්සේ සැරසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දීප්තිමත් කැබලකෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මුවසටහන් පිරික්සා බලන්නේ තල කැලැල් ඇසයේ තැන සයේ තැනැයි දන්නේ ද, දෙස් නැති තැන දෙස් නැති තැනැයි දන්නේ ද, එසේ ම අමබන්ධය, මහණ තෙමේ තම සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි.

එසේ වූ හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුගුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිදු දැන ගනී:

“සරාග සිත සරාග සිතැයි ද...චිතරාග සිත චිතරාග සිතැයි ද... සඤ්ඤා සිත සඤ්ඤා සිතැයි ද...චිතඤ්ඤා සිත චිතඤ්ඤා සිතැයි ද සමෝහ සිත සමෝහ සිතැයි ද...චිතමෝහ සිත ...චිතමෝහ සිතැයි ද...සංකප්පා සිත සංකප්පා සිතැයි ද විකප්පා සිත විකප්පා සිතැයි ද...මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතැයි ද... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතැයි ද...සඋත්තර සිත සඋත්තර සිතැයි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැයි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතැයි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැයි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැයි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැයි ද දැන ගනී. මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

76. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ති වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, සිටි කල්හි. නිසල බවට පත් කල්හි, පෙර වූ කල්හි කදපිළිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාතී දෙකක් ද, ජාතී තුනක් ද, ජාතී සතරක් ද, ජාතී පසක් ද, ජාතී දසයක් ද, ජාතී විස්සක් ද, ජාතී නිස්සක් ද, ජාතී සතළියක් ද, ජාතී පනසක් ද, ජාතී සියක් ද, ජාතී දහසක් ද, ජාතී සූචකයක් ද, බොහෝ සංවර්ණ කල්ප ද, බොහෝ විවර්ණ කල්ප ද, බොහෝ සංවර්ණ විවර්ණ කල්ප ද, ‘අසෝ තන්හි “මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු අතර ඇතියෙමි වීම, මෙ බදු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු කෙලෙවරක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැට ඇසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙබදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මෙබදු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙබදු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ තෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එසින් සැට මෙහි උපතිමි” යි මෙසේ අනේකවිධ වූ පෙර වූ කල්හි කදපිළිවෙල සිති කෙරෙයි. මෙසේ (විඤ්ඤා වශයෙන්) ආකාර සහිත වූ, (නාම ගෝත්‍ර වශයෙන්) උද්දේශ සහිත වූ, බහුවිධ වූ පුරෝචිතය සිති කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි අමබන්ධ පුරිතො සකම්භා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, තමහාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡෙය්‍ය, සො තමහා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: අහං ඛො සකම්භා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අහොසිං. තමහාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵලං අට්ඨාසිං ඵලං නිසීදිං ඵලං අහාසිං ඵලං තුණ්හි අහොසිං. සො'මහි තමහා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගච්ඡෙය්‍ය, ති,

ඵලමෙව ඛො අමබන්ධ භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙන විතතන පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධෙන අනභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන පුරුකෙතිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභි- නින්නාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං පුරුකෙතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යපීදං ඵකමපි ජාතිං ඤේ'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දසපි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසහස්සහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපප්ප අනෙකෙ'පි විවට්ටකපප්ප අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවිවට්ටකපප්ප: අමුත්‍රාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙනා ඵලංචණේණ, ඵලමාහාරො ඵලංසුඤ්ඤාපට්ඨසංචේදී ඵලමාසුපරියතෙනා, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතෙනා ඵලංචණේණ, ඵලමාහාරො ඵලංසුඤ්ඤාපට්ඨසංචේදී ඵලමාසුපරියතෙනා. සො තතො චුතො ඉබ්බපරතෙනා'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙද්ධං අනෙකච්ඡිතං පුරුකෙතිවාසං අනුස්සරති. ඉදමපි'ස්ස භොති විජ්ජාය.

77. සො ඵලං සමාහිතෙන විතතන පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධෙන අනභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන් වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති: ඉමෙ වත භොතෙනා සත්තා කාය- දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චිච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා ඔච්ඡාදිවසීකා ඔච්ඡාදිවසීකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පත භොතෙනා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චිච්ච- රිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිවසීකා සමමාදිවසීකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණං සුගතිං සංඝං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන් වක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභිකක්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති විවමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාති.

අම්බවර්ණය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමෙන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (නැවැත්) ඒ ගමෙන් සිය ගමට ම පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලි සිය ගමෙන් අයෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි, ඒ ගමනුත් අයෝ ගමට ගියෙමි, එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උනිමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීමි. ඒ මම ඒ ගමෙන් සිය ගමට පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් ඔහුට වන්නේ ද,

අම්බවර්ණය, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන් සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි කම්කාම වූ කල්හි, භට්ඨ කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු, කදපිට්ඨවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ “අයෝ තත්ති මෙ තම් ඇතිතෙමි වීමි, මෙසේ වූ හොත් ඇතිතෙමි...මේබදු පැහැ ඇතිතෙමි...මේබදු අහර ඇතිතෙමි... මේබදු සුවදක් විදින්නෙමි...මේබදු ආග්‍ර සීමා ඇතිතෙමි වීමි. ඒ මම එයින් සැව අයෝ තැනැ උපනිමි. එහි ද මේබදු තමි...හොත්...පැහැසවහත් ආහාර...ආග්‍රසීමා ඇතිතෙමි වීමි. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ ජාති එකක් ද,...දෙකක් ද,...තුනක් ද,...සතරක් ද,...පස්සක් ද,...දසයක් ද...විස්සක් ද...තිස්සක් ද...සතළිසක් ද...පනස්සක් ද...සියයක් ද... දහසක් ද...සුවහසක් ද, බොහෝ සංවර්ණ කල්ප ද බොහෝ විවර්ණ කල්ප ද බොහෝ සංවර්ණ විවර්ණ කල්ප ද සි මෙසේ නොයෙක්වැදූරුම පෙරු වුසු කදපිට්ඨවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත උද්දේය සහිත නොයෙක්වැදූරුම පෙරු වුසු කදපිට්ඨවෙල සිහි කෙරෙයි. අම්බවර්ණය, මේ ද ඒ මහණහුගේ පිදුමෙකි.

77. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිකෙලෙස් වූ විගතෝපකෙලය වූ මාද වූ කම්කෝණ වූ භට්ඨ වූ නිසලබවට පැමිණි කල්හි, සත්කයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැක්මත්පමාරය ඉක්මැ දක්ක හැකි වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවත් සත්කයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, වාක්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ, අංකීර්පවාද කළෝ ය, මිසදිටු ගතුමෝ ය, මිසදිටු විසින් ගත් මිත්‍යාවිත ඇතිතෝ ය. ඔහු කරප් කය බිදී යෑමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුට්ඨකම් හේතුයෙන් ප්‍රායුර්භූත ගතිය වූ, (කම්කට තමන් වශග බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ තමන් වැටෙන තැන වූ නිරයට වන්නා හ. (එහෙත්) මේ හවත් සත්කයෝ වූ කලි කායසුවරිතයෙන් සමන්විත හ, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විත හ, මනසුවරිතයෙන් සමන්විත හ. ආඨිකතට උපවාද නො කළෝ ය, සම්දිටු ගතුමෝ ය, සම්දිටු විසින් ගත් සීලාදි ඇතිතෝ ය, ඔහු කා වූත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලෝ වන්නාහ”යි මරණයෙන් වූ ද, එ කෙණෙහි පිළිසද ගත්තත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහත් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සවහත් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියත් වූ ද, දුගතියට පැමිණියත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සත්කයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම ඉම ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් උස් පහත්, මනා පැහැති, නොමනා පැහැති, සුගතියට වත්, දුගතියට වත් සත්කයන් දකී. කම වූ පරිදි ඒ ඒ භවයක් කරා එළඹෑ සිටි සතුන් දකී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්ඳ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ පසාදෙ, තස්ම චක්ඛුමි පුරිසො සිතො පසෙසායා මනුසො ගෙහං පටිසන්තො'පි නික්ඛමන්තො'පි රපියා විතිසඤ්චරන්තො'පි මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'පි. තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුසො ගෙහං පටිසන්ති, එතෙ නික්ඛමන්ති, එතෙ රපියා විතිසඤ්චරන්ති, එතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නො'ති.

එවමෙව ඛො අමබව්ඳ හික්ඛු එවං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරිසොද්දතෙ අනුඛතො වගතුපකකිලෙස මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විපුඤ්ඤාන අතික්කමාන්තානුසකෙත සත්තෙ පස්සති ච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙ පජානාති: ඉමෙ චත භොන්තො සත්තො කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතො වජ්ජවජ්ජරිතෙත සමන්තාගතො මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතො අරිසානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පත භොන්තො සත්තො කායසුච්චරිතෙත සමන්තාගතො වජ්ජවජ්ජරිතෙත සමන්තාගතො මනො-සුච්චරිතෙත සමන්තාගතො අරිසානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමා-දිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණො සුගතං සත්තං ලොකං උපපන්නො'ති. ඉති දිඤ්ඤා චක්ඛුතා විපුඤ්ඤාන අතික්කමාන්තානුසකෙත සත්තෙ පස්සති ච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුඛණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මෙය්‍යෙ සත්තෙ පජානාති, ඉදම්පි'ස්ස භොති විජාය.

78. සො එවං සමාහිතෙ වින්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරිසොද්දතෙ අනුඛතො වගතුපකකිලෙස මුදුගුතෙ කම්මනිසෙ සිතෙ අනෙඤ්ජපත්තෙ අසමානං ඛගඤ්ඤාය විත්තං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.

සො ඉදං දුක්ඛතාති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං දුක්ඛනිරෝධායාමනිපට්ඨපදා'ති යථාභූතං පජානාති.
ඉමෙ අසමා'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමවිනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති.
අයං අසමනිරෝධායාමනි පට්ඨපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතො ඵලං පස්සන්තො කාමසමා'පි විත්තං විමුච්චති, භමාසමා'පි විත්තං විමුච්චති, අපිජ්ජාසමා'පි විත්තං විමුච්චති. විමුච්චන්තො විමුච්චන්ති ඤ්ඤාං භොති.

'ඛිණං ජාති, වුසිතං භුගම්මරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තකායා'ති පජානාති.

අම්බට්ටිය, යම්සේ සිවුමංගන්දියෙක මහල් ඇති ගෙයක් වනොත්, යම්සේ එහි උඩුමහලෙහි සිටි ඇස් ඇති මිනිසෙක් ඒ නෙට් පිටිසෙකවුනුත් ගෙන් තික්සමනවුනුත් විවිසෙයි ඇත මැත යන එනවුනුත් සිවුමංගන්දිය මැද හුන්තවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඕනුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් තික්මෙන්, මේ මිනිස්සු විවිසෙති ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උත්තෝ වෙත් යැ”යි මෙසේ සිතනක් වන්නේ ද,

ඵඡේ ම අමබව්‍යය, මහණ තෙමේ උක්ත පරිදි සමාහිත සිත පිරිසිදු, කල්හි, දිප්තිමත්...නිකෙලෙස්....උපක්ලෙශ පහ වූ...මාදු වූ...නිසලබවට පත් කල්හි, සත්තියත් හේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිසුන් හේ දකුණු ඉම ඉක්මැ දක්නට සමත්, පිරිසිදු දිවැසින්, “අහෝමේ සත්ත්‍ව කායදුශ්චරිතයෙන්...වාන්දුශ්චරිතයෙන්...මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත හ. ආර්ථ්‍යපවාද කළෝ ය. මිසදිවු හ, මිසදිවු විසින් ගත් මිප්‍යා චුත ඇතිගහ, ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයත් පන වූ, දුෂ්ටකමයෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට වන්නෝ ය. එපහත් මේ අත් පින්වත් සත්ත්‍ව වූ කලි කාය...වාක්...මනාසුචරිතයෙන් සමන්විත හ, අර්ථ්‍යපවාද නොකොළෝ ය, සම්මදිවු විසින් ගත් ශීලාදිග ඇත්තෝ ය, ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහලෝ වන්නෝ යැ”යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එ කෙණෙහි පිළිසදගන්නන් වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොනො පැහැසටහන් ඇති වූ ද, සුගති පත් වූ ද, දුගති පත් වූ ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන් හේ දකුණු ඉම ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින් උස් පහත්, මනා නොමනා පැහැති, සුගති පත් දුගති පත් සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කර එළැඹැ සිටි සතුන් දකී. අමබව්‍යය, මේ ද ඔහුගේ විද්‍යාවෙකි.

78. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ...දීප්තිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ...උපකේලය පහ වූ සිරි...මාදු වූ...කමිකම වූ... ස්විත වූ නිසල බවට පත් වූ කල්හි ආශ්වාසනය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි නැගුරු කෙරෙයි. එසේ වූ හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. 'මේ දුක් ඉපැත්මට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ' යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. 'මොහු ආශ්වාසෝ'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනී. මේ ආශ්ව ඉපැත්මට කරුණැ' යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී, 'මේ ආශ්වාතිරෝධ-යැ' යි ඇති සැටියෙන් දැන ගනී. 'මේ ආශ්වතිරෝධයාමිනි ප්‍රතිපත්ති යැ' යි ඇති සැටි ලෙස දැනගනී. මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්තා ඕහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඕහු සිත හවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඕහු සිත අපිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. සිත මිදුණු කල්හි, "මා සිත ආශ්ව කෙරෙන් මිදුණේ යැ" යි ප්‍රත්‍යමේක්ෂාඥනය වේ. හවෝත්පත්තිය කමිණි වීසැ යි, මහබ්බසර වැස නිමිවණැ යි, සිවුමහින් කල යුතු සොලොස් වැදූරුම් කිස කොටැ නිමිවණැ යි, මේ කෙලෙස් වැනැස්ම පිණිස තවත් කල යුතු දසෙක් නැතැයි හේ දනී.

සෙය්‍යථාපි අමබව්භු පබ්බතඝඤ්ඤාප උදකරහඤ්ඤ අවේජා විපාකනේතා අනාවේශා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිජේ සිතො පඤ්ඤායා සිප්පිසම්බුක්ඛපි සකකරකප්පමි මච්ඡාමුඛමි වරතනමි තිට්ඨතනමි. තස්ස ඵලමස්සා: අයං ඛො උදකරහඤ්ඤ අවේජා විපාකනේතා අනාවේශා. තත්ත්මෙ සිප්පිසම්බුක්ඛාපි සකකරකප්පාපි මච්ඡාමුඛාපි වරතනාපි තිට්ඨතනාපි. ඵලමෙව ඛො අමබව්භු භික්ඛු සමාගිනෙ විතතා පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධෙන අනභිනාශේ විගතාපකාසිලයෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති.

සො ‘ඉදං දුක්ඛනිති’ යථාභුතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභුතං පජානාති.

‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති යථාභුතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධාමිති පටිපද්ධි’ යථාභුතං පජානාති.

‘ඉමෙ ආසවා’ති යථාභුතං පජානාති. ‘අයං ආසාවසමුදයො’ති යථාභුතං පජානාති.

‘අයං ආසවනිරෝධො’ති යථාභුතං පජානාති. ‘අයං ආසවනිරෝධාමිති-පටිපද්ධි’ යථාභුතං පජානාති.

තස්ස ඵලං ජාතනො ඵලං පස්සනො කාමසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අප්පජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාං හොති.

‘ඛිණං ජාති, වුසිතං මුහම්මරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තතායා’ති පජානාති. අයං ඛො සා අමබව්භු විජ්ජා.

79. අයං වුච්චති අමබව්භු භික්ඛු විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, වරණ සම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාවරණසම්පන්නො ඉතිපි. ඉමාය ව අමබව්භු විජ්ජාසම්පදාය වරණසම්පදාය ව අඤ්ඤා විජ්ජාසම්පදා ව වරණසම්පදා ව උත්තරිතරා වා පණිතතරා වා නත්ති.

80. ඉමාය ඛො අමබව්භු අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය වත්තාරි අපායමුඛොති භවන්ති. කතමාති වත්තාරි? ඉධ අමබව්භු ඵකත්ථො සම්මණො වා මුහම්මණො වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්ණානො ඛාරිට්ඨමාදාය අරඤ්ඤායතනං අපේක්ඛානාති පච්ඡත්තප්පලහොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ඛො අමබව්භු අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං පඨමං අපායමුඛං භවති.

81. පුත්ථ ව පරං අමබව්භු ඉධෙකත්ථො සම්මණො වා මුහම්මණො වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාවරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්ණානො පච්ඡත්තප්පලහොජනකත්ථු අනභිසම්භුණ්ණානො කුද්දුලපිටකං ආදාය අරඤ්ඤායතනමිඤ්ඤානාති කද්දුලප්පලහොජනො භවිස්සාමිති. සො අඤ්ඤාදත්ථු විජ්ජාවරණසම්පන්නස්සෙව පරිවාරකො සම්පජ්ජති. ඉමාය ව ඛො අමබව්භු අනුත්තරාය විජ්ජාවරණසම්පදාය ඉදං දුතියං අපායමුඛං භවති.

අම්බවස්ස, යම්කිසි කළමුද්‍රාකෘතිය, පහත්, වෙසෙසින් පහත්, බොර නොවූ දිග විලක් වනොත්, එහි ඉවුරෙහි සිටි ඇත් ඇති පුරුෂ-යෙක් ඒ විල තුළ තැසිරෙන ද සිවුනා ද සිප්පි බෙල්ලකුත් සත් බෙල්ලකුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයකුත් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට “මේ දිගවිල පහත් ය, වෙසෙසින් පහත් ය, නොබොර ය. මෙහි මේ සිප්පිකුත් කැටකැබැලිතින් මත්ස්‍යසමූහයෙන් තැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති”යි මෙසේ සිතක් වන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ යමානිත වූ සිත පිරිසිදු වූ... දිප්තිමත් වූ... කෙලෙස් රහිත වූ... උපකෙලය පහ වූ... මාදු වූ.. කම්මෝග්‍ය වූ... ස්විත වූ... නිසල බවට පැමිණියා වූ කල්හි ආසුවක්‍යයඥානය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැගුරු කෙරෙයි.

හේ ‘මේ දුකැ’ යි... ‘මේ දුකට කරුණැ’ යි... ‘මේ දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන නිවනැ’ යි... මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’ යි ඇති සැටියෙන් දන ගනී. ‘මේ ආසුවයෝ යැ’ යි... ‘මේ ආසුවසමුදය යැ’ යි.. ‘මේ ආසුවනිරෝධය යැ’ යි... මේ ආසුවනිරෝධයාමනී ප්‍රති-පතනය යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දන ගනී. මෙසේ දත්තා, මෙසේ දක්තා ඔහුන් සිත කාමාසුවයෙකුත් මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවයෙකුත් මිදේ. ඔහු සිත අපිඤ්ඤාවයෙකුත් මිදේ. මිදුණු කල්හි, ‘මිදුණේ’ යැ යි දැන්ම වේ. හේ “භවෝත්පත්තිය ත්‍යාග්‍ය විය, මාග්බ්‍රහ්මචරිය වැය නිමවන ලද්දේ ය, සිවු සස්සි සිවු මහින් කල යුතු සොලොස් වැදුරුම් කිසි කොට නිමැවිණ, මේ සත්‍යාවබෝධය පිණිස කල යුතු තව කිසිත් නැතැ” යි දන ගනී. අම්බවස්ස, මේ වූ කලී ඒ විද්‍යාව ය.

79. අම්බවස්ස, මේ මහණ තෙමේ විද්‍යායෙන් යුක්ත යැ යි ද, වරණ-යෙන් යුක්ත යැ යි ද, විද්‍යාවරණයෙන් යුක්ත යැ යි ද කියනු ලැබේ. අම්බවස්ස, තව ද මේ විද්‍යාසම්පන්නත් අත්‍ය වූ මෙයට වඩා උසස් වූ හෝ මනෝඥ වූ හෝ අත් විද්‍යාසම්පන්නත් ද වරණසම්පන්නත් ද නැත.

80. අම්බවස්ස, මේ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතට විනාශමුඛ සත-රෙක් වෙති. කවර සතරෙක් ද? යත්: අම්බවස්ස මෙහි එක්තරා මහ-ණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ ‘නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතට නො පැමිණෙනුයේ, (හෝ වැර වඩා එය ලබන්නට නොසමත් වනුයේ), තවුත් පිරිකර කද ගෙන ‘පවත්නාපලහෝඪ් වන්නෙමි’ (=වැඩුන ගෙඩි වළඳ දිවි රකින්නෙක් වන්නෙමි) යි සිතා වන පෙදෙසකට බැස ගනී. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විද්‍යා වරණ දෙකින් යුක්තයක්වුයේ සේවක-යෙක් වේ. අම්බවස්ස, මේ කී නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතට මේ පලමු වන විනාශමුඛය වේ.

81. අම්බවස්ස, තව ද මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතටත් නො පැමිණෙනුයේ, පවත්නාපල-හෝඪ් බවටත් නො පැමිණෙනුයේ, උදුල්ලකුත් පැයකුත් ගෙන ‘අල මුල් ගෙඩි වළඳන්නෙක් වන්නෙමි’ යි සිතා වනපෙදෙසකට බැස ගනී.

හේ ඒකාන්තයෙන් විද්‍යා වරණ දෙකින් යුක්තයාගේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවස්ස, මේ කී නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පත්වුයේ මේ දෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

82. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකවෙවා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්නා-ඵලභොජනකඤ්ඤ අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලඵලභොජනකඤ්ඤ අනභි-සම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනි-අග්‍නිං පරිවරණො අවජ්ඣති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසම්පන්නස්සොව පරිවාරකා සමපජ්ඣති. ඉමාං ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං ඉදං තතියං අපායමුඛං භවති.

83. පුත ව පරං අමබන්ධ ඉබෙකවෙවා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්නාඵල-භොජනකඤ්ඤ අනභිසම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලඵලභොජනකඤ්ඤ අනභි-සම්මාණමානෝ අග්‍නිපරිවරියඤ්ඤ අනභිසම්මාණමානෝ වාතුමමසාපපෙ වතුඤ්ඤාං අගාරං කරිනිං අවජ්ඣති. සො ඉමාං වතුනි දිසාති ආගමිත්තා සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා තමිහං යථායතනි යථාබලං පටිපුජෙත්තාමිති. සො අඤ්ඤදදන්ති විජ්ජාචරණසම්පන්නස්සොව පරිවාරකා සමපජ්ඣති. ඉමාං ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං ඉදං වතුනං අපායමුඛං භවති.

ඉමාං ඛො අමබන්ධ අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං ඉමානි මහතාරි අපායමුඛානි භවන්ති.

84. තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමාං අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං කඤ්ඤාසි සාවරියකො?"ති

“නො හිදං හො ගොතමි. කො වාහං හො ගොතමි සාවරියකො? කා ව අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං? අරකා'හං හො ගොතමි අනුත්තරාං විජ්ජාචරණසම්පදං සාවරියකො”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජා-චරණසම්පදං අනභිසම්මාණමානෝ ඛාරිවිවධමාදා අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහසි සාවරියකො පවත්නාඵලභොජනො හපිත්තාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්නාඵලභොජනකඤ්ඤ අනභි-සම්මාණමානෝ කුඤ්ඤපිටකං ආදාය අරඤ්ඤවනමිජ්ජාගාහසි සාවරියකො කඤ්ඤිලඵලභොජනො හපිත්තාමිති?”

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“තං කිම්මඤ්ඤයි අමබන්ධ? අපි නු තිං ඉමිඤ්ඤව අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්මාණමානෝ පවත්නාඵලභොජනකඤ්ඤ අනභි-සම්මාණමානෝ කඤ්ඤිලඵලභොජනකඤ්ඤ අනභිසම්මාණමානෝ ගාමිසාමිත්තා වා නිගමිසාමිත්තා වා අග්‍යාගාරං කරිනිං අග්‍නිං පරිවරණො අවජ්ඣති සාවරියකො?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි.”

82. තව ද අම්බවැසිය, මෙහි කිසි යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුවරණසම්පත්තියටද නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොඳ්නියට ද නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, ගමක් සම්පතක් හෝ නියම-ගමක් සම්පතක් හෝ හිනි පුදනා ගෙයක් කොට, හිනි පුදමින් හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විදුවරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවැසිය, මේ නිරුත්තර විදුවරණසම්පත්තියෙන් තෙවෙනි විනාශමුඛය වේ.

83. තව ද අම්බවැසිය, මෙහි ඇතැම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ නිරුත්තර විදුවරණසම්පත්තියට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොඳ් බවට නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොට ඇති බවට නොපැමිණෙන්නාය, හිනි පිදීමට ද නොබස්නේ, 'යම් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මේ සිටි දිසායෙන් එන්නේ ද, ඔහු මම හැකි සේ පිළිවන් සේ පුදන්නෙමි'යි සිටිමැගත්දියෙකු දෙර සතරක් ඇති (සිටිදිගට දෙර ඇති) දත්තලක් කොට හිඳී. හේ ඒකාන්තයෙන් විදුවරණ දෙකින් යුක්තයක්වුණේ සේවකයෙක් ම වේ. අම්බවැසිය, මේ විදුවරණසම්පත්තියෙන් සතරවන විනාශමුඛය වේ.

අම්බවැසිය, තමා මේ විදුවරණසම්පත්තියෙන් සතර විනාශමුඛයෝ වෙත්.

84. ඒ කීමැ යි සිතයි ද අම්බවැසිය, මේ නිරුත්තර විදුවරණසම්පතෙහි තෝ සිය ඇදුරා සහිත වැ දක්නා ලැබෙයි (පෙනෙයි) ද ?

"හවද්දෙතෙමසිති, මෙය නො වේ ම ය. හවද්දෙතෙමසිති, ඇදුරා සහිත මව් කවරෙකිම වෙමි ද ? නිරුත්තර විදුවරණසම්පත් කවරේ ද ? හවද්දෙතෙමසිති, ඇදුරා සහිත මව් විදුවරණ සම්පත කෙරෙන් දුරින් ම සිටියෙමි වෙමි"යි (අම්බවැසියා කී ය.)

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතයි ද ? තෝ මේ විදුවරණ සම්පතට නො පැමිණියෙක් වනුයෙහි, තවුස්සිරිකර - කඳු ගෙන, පවත්නාපලහොඳ් වත්තෙමි'යි සිය ඇදුරා සහිත වැ වන පෙදෙසකට බව තැනැත්තෙහි වත් වෙයි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "මෙය නො වේ ම ය, හවද්දෙතෙමසිති."

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, එය කීමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විදුවරණසම්පතට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොඳ් බවට ද නො පැමිණෙන්නෙහි, 'අල මුල් පල බොජුන් කොටැත්තෙමි වත්තෙමි' යි උදුල්ලකුත් පැසකුත් ගෙන වන පෙදෙසකට බවුයෙහි හෝ වෙයි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "හවද්දෙතෙමසිති, මෙත් නො වේ ම ය."

[භාග්‍යවත්තු:] "අම්බවැසිය, ඒ කීමැ යි සිතයි ද ? ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විදුවරණ සම්පතට නො පැමිණෙන්නාය, පවත්නාපලහොඳ් බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නො පැමිණෙන්නාය, ගමක් අතල තෝ නියමගමක් අතල හෝ හිනි පුදනා ගෙයක් කොට හිනි පුදමින් හෝ ඉදිකෙයි ද ?"

[අම්බවැසිය:] "හවද්දෙතෙමසිති, මෙත් නො වේ ම ය."

“තං කිම්ඥෙඤ්ඤි අමබර්හි අපි හු තිං ඉම්ඥෙඤ්ඤි අනුත්තරං විජ්ජාචරණසම්පදං අනභිසම්භුණ්ණිතො පටිත්තඵලභොජනතඤ්ඤි අනභිසම්භුණ්ණිතො කඤ්ඤිලඵලභොජනතඤ්ඤි අනභිසම්භුණ්ණිතො අභි-
පරිවරියඤ්ඤි අනභිසම්භුණ්ණිතො වාසුමමසාපථෙ වසුඤ්ඤි. අගාරං කර්මා අච්ඡිද්ධි සාමරියකො, සො ඉමාහි වතුහි දිසාහි අගමිත්තාහි සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මණො වා තං මගං යථාසත්තං යථාබලං පටිපුජෙත්තාමාති?”

“නො හිදං හො හොතමි.”

85. ඉති ඛො අමබර්හි ඉමාහි චෙ ව තිං අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදය පරිත්තො සාමරියකො. සෙ විෂම අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදය චත්තාරි අපායමුඛාහි භවන්ති, තත්තා ව තිං පරිත්තො සාමරියකො. භාසිතා ඛො පන තෙ ඵසා අමබර්හි ආවරියෙන බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාදිතා වාචා “තෙ ව බ්‍රහ්මකා සමණකා ඉමාහි කණ්ණා ඛනුපාදපච්චා, කා ව තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං සාකච්ඡා” ති, අත්තනා අපායකො’පි අපරිපුරයමානො. පස්ස අමබර්හි යාච අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආවරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිතා.

86. බ්‍රාහ්මණො ඛො පන අමබර්හි පොකඛරසාදි රඤ්ඤෙ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස දතතිකං භුඤ්ඤති. තස්ස රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛි-
භාවමිති න දදති. යදපි තෙන මනෙතති තිඤ්ඤාදස්සෙන මනෙතති. යස්ස ඛො පන අමබර්හි ඛමිකං පයනං හික්ඛං පතිගණ්ණයා, තථං තස්ස රුජා පසෙතදි කොසලො සමමුඛිභාවමිති න දදෙය්‍ය? පස්ස අමබර්හි යාච-
අපරඤ්ඤා තෙ ඉදං ආවරියස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිතා.

තං කිම්ඥෙඤ්ඤි අමබර්හි? රුජා පසෙතෙදි කොසලො හත්ථිභාය වා තිසිනෙතා අස්සපිටෙච්ච වා තිසිනෙතා රුජපත්ථෙර වා සීතො උග්ගෙහි වා රුජඤ්ඤෙහි වා කිඤ්ඤිඤෙව මනනණං මනෙතය්‍ය, සො තමසා පදෙසා අපක්කමම් ඵකමන්තං තිටෙච්චය්‍ය. අථ අගචෙත්ථය්‍ය පුඤ්ඤා වා පුද්දදස්සො වා, සො තමං පදෙසෙ සීතො තදෙව මනනණං මනෙතය්‍ය: ඵචමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආහ ඵචමිති රුජා පසෙතදි කොසලො ආහාති. අපි හු සො රුජභණ්ඩං වා හණති රුජමන්තං වා මනෙතති, ඵත්තාවතා සො අස්ස රුජා වා රුජමහාමනෙතා වාති?”

“නො හිදං හො හොතමි.”

87. ඵචමෙව ඛො තිං අමබර්හි, සෙ තෙ අහෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසගො මනනානං කත්තාරො මනනානං පටිත්තාරො, සෙසමිදං ඵතරහි බ්‍රාහ්මණො පොරුණං මනනපදං හිතං පටුත්තං සමුඛිතං තදනුගායන්ති තදනුගායන්ති භාසිතමනුගායන්ති වාචනමනුචාවෙත්ති, සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිනෙතා යමතඤ්ඤි අභිහිරසො භාරඤ්ඤා වාඤ්ඤො කස්සපො හගු, ත්‍යාගං මනෙත අධිගාමි සාමරියකො’ති තාවතා තිං භට්ටස්ස ඉති වා ඉතිත්තාය වා පටිපනෙතා’ති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

[සාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතයි ද? මේ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතටත් නොපැමිණෙන්නෙහි, පවත්නාප්‍රභාසේත් නොවන්නෙහි, අල මුල් පල බොජුන් කොටැති බවට ද නොපැමිණෙන්නෙහි, ගිහි පිදීම ද නොකරන්නෙහි, සිවුමංගන්දියෙක දොර සතරක් ඇති දත්තලක් කොට මේ සිවු දෙසින් එන තාක් මහණබමුණත් හැකි පරිදි පිළිවිත් පරිදි පුදන්නෙමි යි සිතා තෝ ඇදුරා සහිත වැද්දෙනෙහි ද?”

[අම්බවැසිය:] “හව්ද්ගොතමසිති, මෙය තැත්තේ ම ය”

85. [සාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, ඇදුරා සහිත තෝ මේ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතින් පරිත්‍යක්‍යෙහි ය, මේ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ යම් තපස්වතී කෙනෙක් වෙත් නම් එයින් පරිත්‍යක්‍යෙහි ය. එහෙත් අම්බවැසිය, තමන් ඇදුරු වූ පොකරසාදි බමුණා විසින් තමා විද්‍යාවරණසම්පතට විනාශමුඛ වූ දහම් පමණකුත් නොපුරන්නකු වැඩිද, “බමුණතට මෙහෙකරු වූ, කළු වූ, බමුණගේ පසින් උපත්, ගර්භිත මුඛ මහණු කවුරු ද? එවැන්නන් හා ත්‍රෛවිද්‍යා බමුණන්ගේ කවර සාකච්ඡා ද?” යි මේ වචනය කියන ලද්දේ ම ය. බලව, අම්බවැසිය, තමන් ආවාසී වූ පොකරසාදි බමුණු විසින් කොතරම් මහත් වරදක් කරන ලද්දේ ද?

86. අම්බවැසිය, පොකරසාදි බමුණු තෙමේ වූ කලි පසේනදි කොසොල් රජු විසින් දුන් දෑ බුත්ති විදි. කොසොල් රජු ඔහුට මුහුණ පෑම ද නොකෙරෙයි. යම් පිටෙක ඔහු හා සාකච්ඡා කෙරේ නම් කඩකුරුවෙකින් මුවහ වී ගිය කථා කෙරෙයි. අම්බවැසිය, යම්කු විසින් තමාට එළවූ දෑම බොජුන් (පොකරසාදි තෙමේ) පිළිගන්නේ නම්, ඒ පසේනදි කොසොල් රජු ඔහුට තමා මුහුණ පෑම පවා කෙසේ නම් නොකරන්නේ ද? අම්බවැසිය, බලව, මේ තමන් ඇදුරු වූ පොකරසාදි බමුණා විසින් කොතරම් මහත් වරදක් කරන ලද ද?

අම්බවැසිය, එය කීමැයි සිතන්නෙහි ද? මෙහි පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ඇතු ගෙල මතුගෙහි හෝ හුන්නේ, අසු පිටැ හෝ හුන්නේ, පිය කුල ඇතිරිය මතැ හෝ සිටියේ, උසස් ඇඟිලියක් හෝ අභිෂෙක තොලත් රජදරුවන් හෝ සමග කිසියම් මනත්‍රණයක් කරන්නේ නම්, හේ ඒ රජු සිටි තැනින් ඉවත් වැ එක් පසෙක සිටින්නේ ය. එකල්හි ශුද්‍රයෙක් හෝ ශුද්‍රයකුගේ දෘශ්‍යයක් හෝ එන්නේ නම්, හේ ඒ පෙදෙසෙහි සිටියේ, ‘පසේනදි කොසොල් රජු මෙසේත් කියේ ය, පසේනදි කොසොල් රජු මෙසේත් කියේ යැ’ යි ඒ මනත්‍රණය ම කියන්නේ නම්, හේ රාජවචනය කියන්නේ ද? රාජමනත්‍රණය කරන්නේ ද? මේතෙකින් හේ රජු හෝ රජමහඥානියෙක් හෝ වන්නේ ද?

[අම්බවැසිය:] “හව්ද්ගොතමසිති, මෙය නොවේ ම ය.”

87. [සාග්‍යවත්තු:] “අම්බවැසිය, එපරිද්දෙන් ම වෙදකමැ වූ වෙද පැවැත්වූ, බ්‍රාහ්මණයන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ අවටක (ආත්‍රෙය), වාමක, වාමදෙව, වෙණාමතා (විකාමිත්‍ර), යමතස්සි (ජම්බුගි), අංගිරස, භාරආප, වාසෙව්ඛ (වාසිභව), කසාප (කාශ්‍යප), හගු (හාගු) යන යම් සාම් කෙනෙක් වූහු ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද (=සජ්ඣායනා කරන ලද), කියවන ලද, රැස් කොට තබන ලද මේ මනත්‍රපද (වෙදයයි) මේ කල බමුණෝ ඔවුන් අනුවැ ගගන් ද, කියැවූ දෑ අනුවැ කියවන් ද ‘ඇදුරාණන් සහිත මම් ඒ වෙද හදාරමි’ යි යන මෙපමණකින් තෝ සාම්වරයෙක් හෝ සාම් බවට පිළිපන්නෙක් හෝ වන්නෙහි ය යන මේ කාරණය පිදුමාන නොවේ.

88. තං කිද්දෙද්දාසි අමබව්භුතං කිනති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාෂමානානං: “ණෙ තෙ අභෙසුං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉභයො මන්තානං කත්තාරො මන්තානං පච්ඡත්තාරො, ගෙසමිදං එතරගි බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගිතං පවුත්තං සමුගිතං තදනුගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුගායනති වාචිතමනුවාචෙතති සෙය්‍යපිදං: අට්ටකො, වාමරකා, වාමදෙවො, වෙය්‍යාමතෙතා, යමිතග්ගි, අඛිතරසො, භාරථොපො, වාසෙවෙඨා, කස්සපො, හගු- එවං සු තෙ සුත්තාතා සුචිත්‍රිතා කප්පිතකෙසුමෙය්‍ය ආමුත්තමණ්ඩකුණ්ඩලාගරණං ඕද්ධවච්ඡවසනා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨා සමෙධිගුතා පරිවාරෙතති, සෙය්‍යපාපි තිං එතරගි සාවරියකො?”ති.

“නො ගිදං හො ගොතමි.”

89. “එවං සු තෙ සාලිතං ඕදනං සුවිමංසුපසෙවනං විචිතකාරකං අනෙකසුපං අනෙකඛ්‍යඤ්ඤං පරිභුඤ්ඤති, සෙය්‍යපාපි තිං එතරගි සාවරියකො?”ති.

“නො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ වෙඨනකපස්සාගි නාරිගි පරිවාරෙතති සෙය්‍යපාපි තිං එතරගි සාවරියකො?”ති.

“නො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ කුත්තවාලෙගි වලවාරපෙඨගි දීඝාගි පතොදලසිගි වාහනෙ විකුදෙත්තා විපරියායනති සෙය්‍යපාපි තිං එතරගි සාවරියකො?”ති.

“නො ගිදං හො ගොතමි.”

“එවං සු තෙ උකකිණ්ණපරිබාසු ඔක්කිත්තපලිකාසු නගරුපකාරිකාසු දීඝාගිභෙදාගි පුරිසෙගි රක්ඛාපෙති සෙය්‍යපාපි තිං එතරගි සාවරියකො?”ති.

“නො ගිදං හො ගොතමි.”

ඉති ඛො අමබව්භුතෙව තිං ඉසි, න ඉසිත්තාය පටිපනො සාවරියකො. සස්ස ඛො පන අමබව්භුතං මසි කඛ්ඛා වා විමිති වා, සො මං පඤ්ඤන, අහං වෙය්‍යකරණෙන සොධිස්සාමි”ති.

90. අප ඛො ගගවා විහාරා තිකඛමම වඩකමං අභිභුට්ඨාසි. අමබවෙඨා’පි මාණ්ඩො විහාරා තිකඛමම වඩකමං අභිභුට්ඨාසි. අප ඛො අමබවෙඨා මාණ්ඩො ගගවත්තං වඩකමත්තං අනුවඩකමමානො කායෙ ආත්තිංස- මහාපුරිසලකඛණානි සමනොසි. අද්දහ ඛො අමබවෙඨා මාණ්ඩො ගගවත්තො කායෙ ආත්තිංසමහාපුරිසලකඛණානි යෙභුගෙත්තං ධපපඨො දො. ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති තාගිමුච්චති න සමපසිදති කොලසාගිතෙ ව වත්ථගුය්‍යො¹ පසුතජ්චතාය. ව.

1. සොභාවහිත වස්තුගුණ. (මහායානිකාදීනං ගෞතම)

88. අමබව්සු, ඒ කිමි සි සිතති ද? ඒ සාමිනි ගැන කියන වාඤ්චා වූ මහපු වූ තමන් ආවාසී ප්‍රාචීන වූ ඛණ්ඩන්ගේ වචනකා වා පිසින් කෙසේ අසන ලද ද? වෙද කරනා වූ, වෙද පාලිකවූ, ඛණ්ඩන්ගේ සුළුපුරුෂ වූ, අවටක වාමක වාමදෙව වෙසාමනා යම්කිසි ආකාරයෙන් ආරාධනා වාමක කොට ගනු යන යම් සාමි කෙසෙකුත් පිසින් ගන්නා ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ නොපුද දන් සිටිනා ඛණ්ඩන් ඔවුන් අනුවා ගත්තේ නම්, ඔවුන් අනුවා කියත් නම්, ඔවුන් කී වචන අනුවා කියත් නම්, කියා වූ වචන අනුවා කියවත් නම්, මේ කල්හි වූ ඇදුරු සහිත වාසේ ඒ සාමිවරුන් මොනොවට නා ගත්තෝ වා, මොනොවට සුවද විලෙවුන් ගල්වා ගත්තෝ වා, අත්දම් තබා කැපු කෙසෙ රවුපු ඇත්තෝ වා, පැලැද ගත් මණ්ඩකොච්ඡාල් අභරණ ඇත්තෝ වා, පුදු වසනු හදින්නෝ වා පස් කම් පුවෙන් ඇලී යෙදී එහි ඉදුරන් මෙහෙයවන්නෝ වූහ ද?”

[අමබව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නොවූයෙකි.”

89. [සාග්‍රාමික:] “දන් ඇදුරු සහිත වා කරන්නා සේ, ඒ සාමිහු අවුලා ඉවත් කළ කළු සහල් ඇති, බොහෝ සුප ඇති, බොහෝ ව්‍යාජන ඇති, මහවුරු ඇති, පිරිසිදු හැල් බත් වලදන්නෝ වූහ ද?”

[අමබව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[සාග්‍රාමික:] “දන් ඇදුරු සහිත වා කරන පරිදි ඔහු වෙළුම් පටින් බැඳ සිටින කළු ඉහ ඇති ස්ත්‍රීන් ලවා මෙහෙ කරවා ගත්තෝ වූහ ද?”

[අමබව්සු:] “මෙ නො වී ය හවද්ගොතමසිති.”

[සාග්‍රාමික:] “දන් ඇදුරු සහිත වා කරන්නා සේ ඔහු සැරසු වලග ඇති වෙළෙඹුන් යෙදු රියවලින්, දික් කැවිටි ලිවලින් එය අදනා සත්තට අතින්නාහු, ඔබ මොබ හිසෝ ද?”

[අමබව්සු:] “හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වී ය.”

[සාග්‍රාමික:] “දන් ඇදුරු සහිත වා කරන සේ, ඒ සාමිහු කැණු අගල් ඇති, තැබු කණයම් ඇති, උපකාරිකාවන්ගෙන් සුන් නුවරවල දික් කඩු ගත් පුරුෂයන් ලවා රකවල් කැරවූහ ද?”

[අමබව්සු:] “මෙය නො වී ය, හවද්ගොතමසිති.”

[සාග්‍රාමික:] “අමබව්සු, මෙසේ ඇදුරු සහිත තෝ සාමියෙකුත් නො ම වෙයි ය. සාමි බව සඳහා පිළිපත්කෙකුත් නො ම වෙයි ය. අමබව්සු, යමකුට මා කෙරෙහි සැකයක් විමසියෙන් වේ නම්, හේ ප්‍රශ්නයෙන් මා විවාරා වා මම ඔහුගේ ප්‍රශ්න විකැඳීමෙන් ඔහු සැක දුරු ලන්නෙමි.”

90. ඉක්බිත්තෙන් සාග්‍රාමිකුන් වහන්සේ වෙතෙරින් නික්මා, සක්මන් මලුවට නැංග සේක. අමබව්සු මාණවක ද වෙතෙරින් නික්මා සක්මන් මලුවට නැංගේ ය. ඉන් පසු අමබව්සු මාණවක තෙමේ සක්මන් කරන සාග්‍රාමිකුන් වහන්සේ අනුවා සක්මන් කරනුයේ, සාග්‍රාමිකුන් වහන්සේ සේ කයෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු සෙවී ය. අමබව්සු මාණවක තෙමේ සාග්‍රාමිකුන් වහන්සේගේ කයෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු දිවී ය. හේ කොයාවහින අංගරාතයෙහි ද පුළුල් දිව ඇතිබවයි ද යන මහා පුරුෂලක්ෂණ දෙකෙහි සැක කෙරෙයි. එයින් සනිටුහන්කර නො බසී. ‘මේ තෙමේ පිරිපුන් මහපුරිස්ලකුණු ඇත්තෙකැ’යි පැහැදීමට නො පැමිණේ.

91 අථ ඛො භගවතො එතද්දසොසි පසානි ඛො මෙ අයං අමබන්ධො මාණ්ඩො ආනන්දසමගාපුරිසලකඩණ්ණානි යෙභ්බසොසන ධර්මානං ඤේ. ආනන්ද මහාපුරිසලකඩණ්ණෙසු කඩිති විවික්චන්ති නාසිමුච්චති න සමපසිද්ධි කොසොසිතෙ ච වන්දගුණො පසුතර්ථනතාය වානි.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාසිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාසි යථා අද්දස අමබන්ධො මාණ්ඩො භගවතො කොසොසිතං වන්දගුණං. අථ ඛො භගවා ජීවනං නිත්තාමෙත්වා උගො'පි කණ්ණසොසානි අනුමසි පරිමසි. උගො'පි නාසිකාසොසානි අනුමසි පරිමසි. කෙවලමි නලාටමණ්ඩලං ජීවනාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො අමබන්ධො මාණ්ඩො එතද්දසොසි සමත්තාගතො ඛො සමමණ්ණො ගොතමො ආනන්දසමගාපුරිසලකඩණ්ණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි භගවන්තං එතද්දවොච: “භද්ද ව'දානි මයං හො ගොතම ගච්ඡාමි. ඛුක්ඛිච්චා මයං ඛුක්ඛරණ්ණා”ති.

“ගණ්ණාදානි තිං අමබන්ධා කාලං මඤ්ඤාසිති”.

අථ ඛො අමබන්ධො මාණ්ඩො විලවාරථමාරුග්ග පක්කාමි.

92. තෙන ඛො පන සමයෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි උක්කව්ඨාය නික්ඛමන්තා මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං සකෙ ආරුමෙ නිසින්නො හොති අමබන්ධං යෙව මාණ්ඩං පතිමානෙන්නො. අථ ඛො අමබන්ධො මාණ්ඩො යෙන සකො ආරුමො තෙන පාසාසි. යාවතිකා යානං භූමි යානෙන ගන්තා යානං පච්චාරොගිත්වා පතතිකො'ව යෙන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි තෙහුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

93. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අමබන්ධං මාණ්ඩං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි එතද්දවොච: කච්චි තාත අමබන්ධා අද්දස තං භවන්තං ගොතමන්ති?.

“අද්දසාම ඛො මයං හො තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“කච්චි තාත අමබන්ධා තං භවන්තං ගොතමං තථා සන්නො යෙව සද්දා අභිභූගන්තො නො අඤ්ඤාදා? කච්චි පන හො සො භවං ගොතමො තාදිසො නො අඤ්ඤාදිසො?”ති.

“තථා සන්නො යෙව හො තං භවන්තං ගොතමං සද්දා අභිභූගන්තො නො අඤ්ඤාදා. තාදිසො'ව හො සො භවං ගොතමො නො අඤ්ඤාදිසො. සමත්තාගතො ච හො සො භවං ගොතමො ආනන්දසමගාපුරිසලකඩණ්ණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි”ති.

91. එ කල්හි “මේ අම්බවැසි මාණවක තෙමේ මා සිරුරෙහි බෙහෙවින් දෙකක් හැර දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු දකි ම ය. කොයාවතිත අංගජාතයන් පුළුල් දිවත් යන මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙහි සැක කෙරෙයි, සතිධුතතව නො බසී. නො පැහැදෙයි. (එ බැවින් මොහුට ඒ මහපුරිස් ලකුණු දෙක පොත්විම නම යෙහෙකැ)”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිතිතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන්ගේ කොයාවතිත අංගජාතය යමගේ අම්බවැසි මාණවකයා දක්නේ ද, එසේ වූ සංඛ්‍යාති-සංඝාරයක් කළ හේක. එයින් පසු දිව නිකුත් කොට දෙ කන් සිදුරු සාදී කළ හේක. දෙනාස්පුඩු පිරිමැද්ද හේක. සියලු නලල් මඬල දිවෙත් වැසූ හේක.

එවිට ‘ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නොඅඩු පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්විත යැ’යි අම්බවැසි මාණවකයාට මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “හවද්ද ගෞතමයිනි, දන් අපි යමක. අපි බොහෝ කාන්‍ය ඇත්තමෝ, බොහෝ කටයුතු ඇත්තමෝ වමක”යි කී ය.

“අම්බවැසි, යම ගමනකට නෝ කාලය සිතන නම, ඒ ගමන කරන්නැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ හේක.

ඉක්බිති අම්බවැසි මාණවක තෙමේ වෙළෙඳුන් යෙදූ රියෙක නැග තික්ඛුණේ ය.

92. එ සමයෙහි වූ කල් පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ උක්කව්‍යා නුවරින් නික්මැ, අම්බවැසි මාණවකයා (හේ ඊම) බලා පොරොත්තු වනුයේ, මහත් බමුණුමුවක් හා සිය අරමෙහි හුන්නේ වෙයි. එ කල්හි අම්බවැසි මාණවක තෙමේ සිය අරම කරා එළැඹිණේ ය. රියෙන් යැ හැකි තාක් රියෙන් ගොස් එයින් බැස, පා ගමන් ඇත්තේ ම පොකකරසාදී බමුණා වෙත එළැඹිණේ ය. එළැඹී බහු වැද පසෙක හිඳ ගත්තේ ය.

93. පසෙක හුන් අම්බවැසි මාණවකයාගෙන් පොකකරසාදී බමුණු තෙමේ “කිමේක් ද? දරුව අම්බවැසි, ඒ හවද්දගෞතමයන් දුටු ද?” යි විමාලේ ය.

“හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතමයන් අපි දුටුමක”යි අම්බවැසි කී ය.

[පොකකරසාදී:] “කිමේක් ද? දරුව අම්බවැසි, ඒ හවත් ගෞතම-යන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කීර්තනිශබ්දයෙක් නැඟුණේ ද? අන් පරිද්දෙකින් නො වේ ද? (නැති ගුණ පිළිබඳ ගෞතම නො නැඟුණේ ද?) හවත, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ එබඳුම ද? අන් සැටි නො වේ ද?”

[අම්බවැසි:] “හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතමයන්ගේ එසේ ඇත්තාවූ ම ගුණ පිළිබඳ වූ කීර්තනිශබ්දයෙක් නැඟිණ. අන් පරිදි වූ (නැති ගුණ පිළිබඳ වූ ශෝභ)යෙක් නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ එබඳු ම ය. අන් සැටි නො වේ. හවතාණනි, ඒ හවද්දගෞතම තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුන් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් යුතු වේ.”

“අනු පන තෙ තාන අමබට්ඨ සමිණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“අනු ඛො යෙව් නො සමිණෙන නොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“යථාකථං පන තෙ තාන අමබට්ඨ අනු සමිණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො අමබට්ඨා මාණවො යාවතකො අහොසි හගවතා සද්ධිං කථාසල්ලාපො තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස ආරොවෙසි.

94. එවං වුත්තන බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි අමබට්ඨං මාණවං එතදවොච: “අහො වත රො, අමිතාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රො අමිතාකං ඛත්‍රස්සුතකා! අහො වත රො, අමිතාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජය්‍යා. යදෙව ඛො තිං අමබට්ඨ තං හවන්තං ගොතමං එවං ආසජ්ජ ආසජ්ජ අවමාසි. අථ ඛො හවං ගොතමො අමෙත’පි එවං උපතෙය්‍ය උපතෙය්‍ය අවම. අහො වත රො, අමිතාකං පණ්ඩිතකා! අහො වත රො, අමිතාකං ඛත්‍රස්සුතකා! අහො වත රො, අමිතාකං තෙවිජ්ජකා! එවරුපෙන කිර හො පුරිසො අත්ථවරතෙන කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජය්‍යා”ති කුපිතො අනතත්මිනො අමබට්ඨං මාණවං පදසා යෙව් පචිත්තෙයි. ඉච්ඡති ච තාවදෙව හගවන්තං දස්සන්තං උපසඛක්ඛිතුං.

95. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාදිං එතදවොචු: අතිවිකාලො ඛො හො අජ්ජ සමිණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඛක්ඛිතුං. සෙට්ඨති හවං පොකඛරසාදි සමිණං ගොතමං දස්සන්තං උපසඛක්ඛිස්සති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ඩිතං බාදනීයං භොජනීයං පටිශාදපෙතී යානෙසු ආරොපෙතී උක්කාසු බාරියමානාසු උක්කට්ඨාය තිග්ගාසි. යෙන ඉච්ඡාතඛිතලවතසණ්ඨා තෙන පායාසි. යාවතීකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තී යානා පච්චාරොගිතී පතතිකො’ව යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිතී හගවතා සද්ධිං සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං විතීසාරෙතී එකමිත්තං තිසිදි. එකමිත්තං තිසිත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි හගවන්තං එතදවොච: “ආගමීත්‍රබවිධ හො ගොතම අමිතාකං අනන්තවාසි අමබට්ඨා මාණවො?”ති.

[පොකරසාදි:] “දරුව, අමබන්ධය, ප්‍රමාණ ගෞරවයන් හා තමේ කිසියම් කතාබහක් වී ද?”

[අමබන්ධ] “හව්‍යාණති, ප්‍රමාණ ගෞරවයන් හා මගේ කිසි යම් කතාබහක් වී ය.”

[පොකරසාදි:] “අමබන්ධය, ප්‍රමාණ ගෞරවයන් හා තමේ ඒ සල්ප කපාංගාපය කෙසේ වූ එකෙක් ද?”

ඉක්බිති අමබන්ධ මාණවකයා භාෂාවකුත් වහන්සේ හා යම් පමණ නමානේ කපාංගාපයෙක් වී ද ඒ සිල්ප පොකරසාදි බමුණාට සැල කෙසේ ය.

94. එසේ සැල කළ කල්හි, පොකරසාදි තෙමේ අමබන්ධ මාණවකයා අමතා, “යහනා, කොල, අප ඊතියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊතියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප ඊතියා ත්‍රිවිද්‍ය දතුට! එම්බල, මේබදු තා වැනි ඊතියා වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන (තා වැන්නකු ඇති කල්හි ඇසුරු කරන) මිනිසා කාලින් මරණින් මතු සැප නැති දුකින් වූ තමාට අවසන වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම ය. යම් කෙසෙකින් ම, අමබන්ධය, තෝ මේසේ ඒ හවදී ගෞරවයනට ගට ගටා කියෙති ද, එ හෙයින් ම හවදී ගෞරවයෝ මේසේ අපටත් සැලෙවුණු ද මතු කොට යුදාදි බව නහා නහා මේසේ කින. යහනා, කොල, අප ඊතියා පණ්ඩිතය! යහනා, කොල, අප ඊතියා මහ උගත! යහනා, කොල, අප තෙව්ද දතුට! හවන්ති, මේ වැනි වැඩ සලසන්නකු කරණ කොට ගෙන මිනිසා කාලින් මරණින් මතු සැප නැති, දුකින් වූ, විනිපාතයක් වූ නිරයට පැමිණෙන්නේ ම යැ!” යි මේ බස් කී ය. මේසේ කියා, කිපුණේ, නොහදවූ සිතැත්තේ, පසින් පැහැරැඹුණු බිමැ පෙරැළී ය. එ කෙණෙහි ම භාෂාවකුත් වහන්සේ දක්නට යනු කැමැති ද වී ය.

95. එවිට ඒ බමුණෝ පොකරසාදි බමුණුට “හවත, අද (දන්) ප්‍රමාණ ගෞරවයන් දක්නට යන්නට ඉතා නොකල් වෙයි. හවත් පොකරසාදි තෙමේ හෙට දිනැ ප්‍රමාණ ගෞරවයන් දක්නට එළැඹියා හැකි වන්නේ යැ” යි කීහ.

ඉක්බිති පොකරසාදි බමුණු තෙමේ සිය නිවෙසෙහි මිහිරි වූ කැ යුතු මුදිය යුතු ද පිළියෙල කරවා, යාතයන්හි නංවා දඹුවැට පහන් දරනු ලබන කල්හි උකකව්‍යා නුවරින් නික්මුණේ ය. ඉව්‍යානංගල වන ලැහැබ කරා එළැඹිණේ ය. යාතයෙන් යැ හැකි තාක් දුර යාතයෙන් ගොස්, එයින් බැස, පසින් ම භාෂාවකුත් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි භාෂාවකුත් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරැණු වූ සිතැ රැදවියා යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කපාව නිමවා පසෙක ගිඳ ගත්තේ ය, පසෙක හුන්නේ ම පොකරසාදි බමුණු තෙමේ “හවදීගෞරවයෙහි, අප අතැවැසි අමබන්ධ මාණවකයා මෙහි ආණේ ද?” යි භාෂාවකුත් වහන්සේගෙන් ඇසී ය.

“අංගමා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ අනෙතවාසී අමබවේඨා මාණවො”ති.

“අහු පන තෙ හො ගොතම අමබවේඨන මාණවෙන සද්ධං කොවිදෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

“අහු ඛො මේ බ්‍රාහ්මණ අමබවේඨන මාණවෙන සද්ධං කොවිදෙව කථාසල්ලාපො”ති.

“යථාකථං පන තෙ හො ගොතම අහු අමබවේඨන මාණවෙන සද්ධං කොවිදෙව කථාසල්ලාපො?”ති.

අථ ඛො භගවා යාවතිකො අහොසි අමබවේඨන මාණවෙන සද්ධං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස අපරොවෙසි.

“එවං චුත්තෙ බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවන්තං එතදවොච: බාලො හො ගොතම අමබවේඨා මාණවො. ඛම්තු භවාං ගොතමො අමබව්ඪස්ස මාණවස්සා”ති.

“සුඬි හොතු බ්‍රාහ්මණ අමබවේඨා මාණවො”ති.

96. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මනිසං- මහාපුරිසලක්ඛණාති සමත්තෙසි. අද්දසං ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කායෙ ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති සෙසුසෙසන ධර්මො ආචො. ආහු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කබ්ඛති විවික්ච්ඡති තාඛිමුච්චති න සමපසිද්ධති කොසොභිතෙ ච ව්‍යාප්තො පසුතජ්චතාය ච.

97. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: පස්සති ඛො මේ අයං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති සෙසුසෙසන ධර්මො ආචො. ආහු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කබ්ඛති විවික්ච්ඡති තාඛිමුච්චති න සමපසිද්ධති කොසොභිතෙ ච ව්‍යාප්තො පසුතජ්චතාය චාති.

අථ ඛො භගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාතිසම්මාරං අභිසම්මාරං යථා අද්දස බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො කොසොභිතං ව්‍යාප්තං. අථ ඛො භගවා ජ්ඣං නිත්තංමෙත්ථා උභො‘පි කණ්ණසොතාති අනුමිසි, පටිමිසි, උභො‘පි තාසිකාසොතාති අනුමිසි, පටිමිසි. කෙවලමි පලාටමිකිලං ජ්ඣාය ඡාදෙසි.

98. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස එතදහොසි: “සමත්තංගතො ඛො සමිණො ගොතමො ආත්මනිසං මහාපුරිසලක්ඛණාති පරිපුණ්ණෙති තො අපරිපුණ්ණෙති”ති භගවන්තං එතදවොච: අඛවාසෙසු මේ භවා ගොතමො අජ්ඣතාය භතං සද්ධං භික්ඛුසම්මෙසා”ති. අඛවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

99. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදී භගවතො, අඛවාසතං විදිත්වා’ භගවතො කාලං අරොවෙසි: ,කාලො හො ගොතම, නිවිසිතං භතන්තති.’

[භාග්‍යවත්තු:] “ඛමුණ, තා අතැවැසි අම්බව්ඨමාණවකයා මෙහි ආගේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිති, අම්බව්ඨමාණවකයා හා ඔහෙ කිසි කථාසංලාපගෙක් වූගේ ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “ඛමුණ, අම්බව්ඨමාණවකයා හා මගේ කිසි (සල්ප) කථාසංලාපගෙක් වූගේ ම ය.”

[පොකකරසාදී:] “භවද්දගොතමසිති, අම්බව්ඨ මාණවකයා හා ඔබගේ කෙබඳු වූ කිසි කථාසංලාපගෙක් වූගේ ද?”

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බව්ඨ මාණවකයා හා යම් පමණ කථා සංලාපය වී ද, ඒ සියල්ල පොකකරසාදී ඛමුණාට වදාළ හේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම, “භවද්දගොතමසිති, අම්බව්ඨ මාණවකයා ලාමක ය. භවද්දගොතමගේ අම්බව්ඨ මාණවකයාට ඤාමා කෙරෙත් වා”යි කී ය.

“ඛමුණ, අම්බව්ඨ මාණවක තෙමේ සුව පත් වේ වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ හේක.

96. ඉක්කිති පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී ය. පොකකරසාදී ඛමුණු වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු අතුරෙන් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දිටි ය. හේ කොයාවතිත අංගජාත ලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතථිච්ඡාලක්‍ෂණයෙහිත් දූ සි මේ මහපුරිස්-ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයකට නො බසී. එ හෙයින් ම නො පැහැදෙයි.

97. එපිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මේ පොකකරසාදී ඛමුණු තෙමේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් දෙකක් හැර සෙස්ස බෙහෙවින් දකී ම ය. කොයාවතිත අංගජාතලක්‍ෂණයෙහිත් ප්‍රභූතථිච්ඡාලක්‍ෂණයෙහිත් යන මහපුරිස්ලකුණු දෙකේ සැක කෙරෙයි, තීරණයට නො බසී, නො පැහැදෙයි. (ඒ දෙ ලකුණු මොහුට දක්වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ)”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්කිත්තෙත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ කොයාවතිත අංගජාතය පොකකරසාදී ඛමුණාට පැනෙන සේ වූ සාධුසතිසංසකාරයක් කළ හේක. ඉන් පසු දිව තික්මවා දෙකත් සිදුරු ස්පර්ශී කළ හේක, පිරිමැද්ද හේක, දෙ තාස්පුඩු ස්පර්ශී කළ හේක, පිරිමැද්ද හේක, මුළු තලල් තලය ම දිවෙන් වැසූ හේක.

98. එපිටැ පොකකරසාදී ඛමුණාට “සුමණ ගොතමී තෙමේ අඩු නොවූ පිරිපුත් දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්විත යැ”යි මේ සිත විය. හේ “භවද්ද ගොතමී තෙමේ ඔක් සහත හා අදට මගේ බඩ ඉවසා වා”යි කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධූමංකිමිභාවයෙන් එය ඉවැසූ හේක.

99. ඉක්කිති පොකකරසාදී ඛමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම (සිතින් පිළිගැන්ම) දැන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද්ද ගොතමසිති, දැන් කල් පැමිණගේ ය, බඩ පිළියෙල කොට තිමැටිණැ”යි කල් දැන්වී ය.

අප්ඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පත්තව්වරමාදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝො න යෙන බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස පරිවෙසනා තෙනුප-
සබ්බමි. උපසඛික්ඛිතො පඤ්ඤානෙන ආත්තෙ නිසීදි. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොකඛරසාති භගවන්තං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහජො
සන්තප්පෙයි සමපවාසෙයි. මාණවකා'පි භික්ඛුසංඝං. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො
පොකඛරසාති භගවන්තං භුත්තාපිං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවා
ආසනං ගගෙති, එකමන්තං නිසීදි.

100. එකමන්තං නිසීන්තස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස
භගවා ආනුපුබ්බිකපං කපෙයි, සෙය්‍යපීදං දානකපං සිලකපං සත්තකපං
කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙසං තෙකම්මෙව ච ආනිසංසං පකාසෙයි.
යද්ද භගවා අඤ්ඤාති බ්‍රාහ්මණං පොකඛරසාතිං කල්ලචිත්තං මුදුචිත්තං
විනිවරණචිත්තං උදග්ගචිත්තං පසන්නචිත්තං, අප්ඵ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛකංසිකා
බම්මදෙසන්තා තං පකාසෙයි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං.

සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං
පටිග්ගණෙය්‍ය, එවමේව බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාදිස්ස තත්ථං යෙව ආසන්ත
විරජං. විතම්ලං බම්මචකත්ථං උදපාදි යං කිඤ්චි සමුදයබම්මං සබ්බං තං
නිරොධබම්මන්ති.

101. අප්ඵ ඛො බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාදි දිට්ඨබම්මො පත්තබම්මො
විදිතබම්මො පරිසොභාලාබම්මො තිණ්ණවිවිකිවෙජ්, විගතකපංකපො
වෙසාරජ්ජපනෙතා අපරපච්චිතො සජුඝාසන්ත භගවන්තං එතදවොච:
“අභික්ඛන්තං භො ගොතමී අභික්ඛන්තං භො ගොතමී. සෙය්‍යථාපි භො
ගොතමී නික්ඛායන්තං වා උක්ඛායන්තං පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය මුලාස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙඛස්ස අකිකාසෙ වා තෙලපජේතං බාරෙය්‍ය වක්ඛ-
මනෙතා රූපානි දුක්ඛානිති, එවමේව ගොතා ගොතමේත අනෙකපරිසංයෙත
බම්මො පකාසිතො. එසාහං ගොතමී සපුනෙතා සහරියො සපරිඤා
සාමිවෙච්චා හවන්තං ගොතමිං සරණං ගව්ජාමි බව්මඤ්ච භික්ඛුසංඝාඤ්ච.
උපාසකං මිං හවිං ගොතමො බාරෙඤ්ච අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං ඤරණං
ගතං. යථා ව හවිං ගොතමො උක්ඛායන්තං අඤ්ඤාති උපාසකාකුලානි
උපසඛික්ඛාති එවමේව හවිං ගොතමො පොකඛරසාදිකුලං උපසඛික්ඛාති.
තත්ථ යෙ තෙ මාණවකා වා මාණවකා වා හවන්තං ගොතමිං අභිවා-
දෙස්සන්ති වා පච්චුට්ඨස්සන්ති වා ආත්තං වා උදකං වා දස්සන්ති චිත්තං
වා පකාසෙස්සන්ති, තෙසං තං හවිස්සන්ති දීඝරත්තං හිතාය සුබායා”ති.
“කල්‍යාණං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ”ති.

අම්බව්ඨසුත්තං තතියං.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඒ) පෙරවරුගෙහි සිටුවා හැද පෙරෙවැ පාසිටුවා ගෙන බික්කගත සමග පොකකරසාදී ඛමුණාගේ පිරිවෙස්න (=බොජුන් වළඳනා තැන) කරා වැඩි ගේක. වැඩ, පැණැවුණු අස්තෙහි හුන් ගේක. ඉක්බිති පොකකරසාදී ඛමුණු ගෙම මිහිරි වූ කැසුතු බුදිය සුතු දැඩින් සිතතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආචාර්‍යව ස, මාතෘමිත් පැවැරැව ස. මාණවකයෝ ද බික්කගත සැකැපවූහ, මාතෘමිත් පැවැරැවූහ..

එයින් පසු පොකකරසාදී ඛමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, වළඳ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත ඇත්තවුන් දැන, එක්කර මිට අස්තක් ගෙන පසෙක හුන්නේ ය.

101. එකත්පස්සි හුන් පොකකරසාදී ඛමුණුහුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දතකපා, ශීලකපා, සමභිකපා, කාමදිනව, කාමාසන්නේ ලංකක බව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙකකම්මයෙහි (කාමයන්ගෙන් නික්මුණු-බව්හි) අනුසස් පැවැසූ ගේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විටෙක පොකකරසාදී ඛමුණුහු (ඒ බණ ඇසීමෙන්) නිරෝධ සිතැති වුවහ, මොලොක් සිතැති වුවහ, නිවරණ කෙරෙත් පහ වූ සිතැත්තහ, මද වැඩි සිත සිතැත්තහ, පහත් සිතැත්තහ දත් සේක් ද, එ කල්හි දූබ සමුදය නිරෝධ මාභි යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුත්තමිකී ධර්මදේශනාවෙන් ඒ තම එය පැවැසූ ගේක.

යම්ගේ පහ වූ කළුබව ඇති, පිරිසිදු වගෙක් මොනොවට රජන් (පබු) උර ගන්නන් ද, එසේ ම පොකකරසාදී ඛමුණාට එ අස්තෙහි ම 'යමක් උපදනා සුසු නම් ඒ සිතල්ල නැසෙන සුසු යැ' යි කෙලෙස් රජස් නැති, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති, දහම් ඇත පහළ විය.

ඉක්බිති පොකකරසාදී ඛමුණු ගෙම දුටු ආසීසත්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, වැඩු ආසීසත්‍යාවබෝධය ඇත්තේ, දත ගත් ආසීසත්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, බැහැ ගත් ආසීසත්‍ය ධර්ම ඇත්තේ, ඉක්මැවූ සැක ඇත්තේ, පහ වූ සැක ඇත්තේ, බුදු සස්තෑ විසාරද බවට පැමිණියේ, තමාම පසක් කළ බැවින් හැදෑරිය යුතු අතෙකක්හු නැත්තේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“හවද්ගොතමසිනි, අභිකාන්ත ය (විෂෙසින් සිත්තල ය). හවද් ගොතමසිනි, අභිකාන්ත ය. හවද් ගොතමසිනි, මුනින් තමා තැබූ දෙයක් උඩුකුරු කරන්නේ යම් සේ ද, වැසුණු දෙයක් විවෘත කරනුයේ යම්ගේ ද, මං මුලා වුවකුට මග කියන්නේ යම්ගේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ යි සිතා ගෙල් පහතක් දල්වන්නේ යම්ගේ ද, එසේ ම, හවද් ගොතමයන් විසින් තොයෙක් කරුණින් ධර්ම පැවැසිණ. හවද්ගොතමසිනි, ඒ මම භාසීව සහිත වැ, පිරිස් සහිත වැ, මෙතහකරුවන් සහිත වැ හවද්ගොතමයන් ද ධර්ම ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. අද පටන් දිව් හිමි කොට සරණ ගිය උවසකු කොට හවද්ගොතම තෙමේ මා සලකා වා. යම්ගේ හවද්ගොතම තෙමේ උකකව්‍යා නුවරෙහි අත් උපාසකකුලයන් කරා එළැඹේ ද, එසේ ම පොකකරසාදීකුලයට ද එළැඹේ ව. එහි යම් මාණවක කෙනෙක් ගෝ මාණව්‍යා කෙනෙක් ගෝ හවද් ගොතමයන් ආදරයෙන් වදින්නෝ ද, දැක හුතස්තෙන් තැඟි ගෝ සිටින්නෝ ද, අසුන් ගෝ දිය ගෝ දෙන්නෝ ද, සිතගෝ පහදවන්නෝ ද, එය මවුතට දික් කලක් වැඩ පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ය”.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “බ්‍රාහ්මණය, මතා දෙයක් යොජ කී සේ මැතැවැ” යි වදළ ගේක.

අමබන්ධ සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සෞඤ්ජයාචාරය

1. එවිං මේ සුභං, එකං සමයං භගවා අසේනසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙක පද්ධං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන චම්පා තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොකබරණියා තිසර.

තෙත බො පන සමයෙන සෞඤ්ජයාචාරො බ්‍රාහ්මණො චම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුසාදං සතිණ්ඩවෙසාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙතිසයන බිම්බිසාරෙන දින්නං රුජ්ජයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

2. අසොක්ඛා බො චම්පය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා “සමණො ඛලු හො ගොතමො සකාසප්පෙතො සකාසකුලා පබ්බජ්ඣො අසේනසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙක පද්ධං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති චම්පං අනුප්පෙතො, චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොකබරණියා තිසර. තං බො පන භවන්තං ගොතමිං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අභිභුග්ගතො: “ඉතිපි සො භගවා අරතං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුහ්මානං බුද්ධො භගවා’ති. සො ඉමිං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසංඝමණ්ඩානිං පජං සදෙවම්බුහ්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදති. සො ඛම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසොසානකල්‍යාණං සත්ථා සබ්බඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං හොති”ති.

3. අථ බො චම්පය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නික්ඛම්චා සංඝසංඝි ගණීභුතා යෙන ගග්ගරා පොකබරණී තෙනුපසංඝමන්ති.

4. තෙත බො පන සමයෙන සෞඤ්ජයාචාරො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිව්‍යාභය්‍යං උපගතො හොති. අද්ද්‍යං බො සෞඤ්ජයාචාරො බ්‍රාහ්මණො චම්පය්‍යකො බ්‍රාහ්මණගතපතිකො චම්පාය නික්ඛම්චා සංඝසංඝි ගණීභුතො යෙන ගග්ගරා පොකබරණී තෙනුපසංඝමන්තො. දිස්වා ඛතං අමනෙතසි: “කිත්තු බො හො ඛතො චම්පය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගතපතිකා චම්පාය නික්ඛම්චා සංඝසංඝි ගණීභුතා යෙන ගග්ගරා පොකබරණී තෙනු-පසංඝමන්ති ?”ති

සෞභූතදණ්ඩ සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් පැවිදිමුළුවක් හා අංග රවෙහි සැරිසරන සේක්, වම්පා නුවරට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි ඒ වම්පා නුවර සමීපයෙහි ගඟින් පොකුණ තෙර වසන සේක.

එ සමයෙහි සෞභූතදණ්ඩ බමුණු තෙමේ බ්‍රහ්මචාරීන් වූ, තණ දඹු දිග සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රජ්‍යයෙන් ලත් නින්දගම් වූ (රජසමරූපයෙන් පරිභෝග කර යුතු වූ), මහබ රටට අභිපතී සේනිය බිම්බිසාර රජු විසින් දුන් රජදායාදාය වූ, ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ වම්පා නුවර වෙසෙයි.

2. වම්පා නුවර වැසි බමුණුගැහැටියෝ (රවෙහි පැතිර පැවැති) මතු දක්වන කථාව ඇසූහ: “හවත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වූ කළි භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහපැවිදිමුළුවක් හා අතුරවැසැරි සරණුන්, වම්පාවට පැමිණියේ, එය අසල ගඟීරා පොකුණ තෙර වෙසෙයි. ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමසක්සමුදාය ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුභ ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි ය, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, භගවත් ය. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව, මහණබමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත මේ සත්ත්වයෙහි, තමා ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වතව්‍යාපකල්‍යාණ වූ (සතිපට්ඨානාදී) මනා අර්ථ ඇති, මනා (භූමිපුණී) ව්‍යාප්ත ඇති, සමාකාර පරිපුණී, පිරිසිදු දහමක් දෙසෙයි. එසේ දෙසනුයේ ද, සියලු සත්ත්වබිසර පවසයි. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කළි හිත වැඩ ගෙනැ දෙන්නෙකැ’යි ඒ හවද ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ උතුම් වූ කීර්තියකිදයෙන් උස් වැ නැංගේ ය” යනු යි.

3. ඉක්බිති වම්පාපුර වැසි බමුණෝත් ගැහැටියෝත් වම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වූවෝ, එකි එකි පැත්තෙහි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ, ගඟීරා පොකුණ අතට යෙති.

4. එ සමයෙහි සෞභූතදණ්ඩ බමුණු තෙමේ තමා පහසැ උඩු මහලෙහි දවසගතව පැමිණියේ වෙයි. හේ (කවළියෙන් බලනුයේ) වම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ, එක් එක් පසැ මුළු මුළු වැ, නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ අතට යන වම්පාවාසි බමුණන් ද ගැහැටියන් ද දක්කේ ය. දක ඝාතනාහු බණවා “හවත් ඝාතනාව, කවර හෙයින් වම්පාවාසි බමුණෝත් ගැහැටියෝත් වම්පායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ එකි එකි පසැ මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ ගඟීරා පොකුණ කරා යෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

“අපි බොහෝ සමයේ ගොතමෝ සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො අමෙහසු වාරිකං වරම්නො මහතා භික්ෂුසමිකන් සද්ධිං පඤ්චමත්තෙති භික්ෂුසතෙති වමං අනුප්පන්නො වමායං විහරති ගග්ගරාස පොකකිරණියා නිථර. තං බො පන භවන්තං ගොතමිං එවං කල්‍යාණේ කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තො: ‘ඉතිපි සො සගවා අරහං සමමාසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණ-සම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරේ පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවම්මසුත්තානං මුද්ධො සගවා’ති. තමෙතෙ භවන්තං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති”ති.

5. තෙන හි ගො බතෙන සෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්ථා වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එවං වදෙති: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණෝ එවම්හ: ‘ආගමෙනතු කීර භවන්තො සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති”ති.

‘එවං ගො’ති බො සො බතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසසුත්තා සෙන වමෙපයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්ථා වමෙපයාතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිතෙ එතදවොච: “සොණදණ්ඩො ගො බ්‍රාහ්මණෝ එම්හ: ‘ආගමෙනතු කීර භවන්තො. සොණදණ්ඩො’පි බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති”ති.

6. තෙන බො පන සමිසෙන තානාවෙරජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තාති බ්‍රාහ්මණසතාති වමායං පටිච්ඡන්ති කෙතච්ඡෙව කරණීයෙන. අසොසාසු: බො තෙ බ්‍රාහ්මණා: ‘සොණදණ්ඩො කීර බ්‍රාහ්මණෝ සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති’ති. අප්ථො තෙ බ්‍රාහ්මණා සෙන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණෝ තෙනුපසංඛම්හසු. උපසංඛම්ථා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණෝ එතදවොචු: ‘සච්චං කීර භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති’”ති.

“එවං බො මෙ ගො ගොති අහම්පි සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති”ති.

7. “මා භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්. න අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හසු. සච්චෙ භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හන්ති, ගොතො සොණදණ්ඩස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවර්ධිස්සති. යම්පි ගොතො සොණදණ්ඩස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවර්ධිස්සති, ඉමිනා පබ්බතන න අරහති භවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමිං දස්සනාය උපසංඛම්හසු. සමණෝ තෙව ගොතමෝ අරහති භවන්තං සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසංඛම්හසු.”

“හවත, කාරණයෙන් ඇත: ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මු පැවැදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ අංග රටැ සැරි සරනුයේ, හික්කුත් පත් සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුඵවක් හා වම්පාවට පැමිණියේ, වම්පා පුර සම්පෘප් වූ ගඟීරා නම් පොකුණ අද්දර වෙසෙයි. ‘ඒ හවත් තෙමේ මේ මේ කරැණින් අර්ථයන් ය, සම්මත්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුතන ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි ය, දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ ය, හවත් යැ යි මෙසේ ඒ හවද් ගෞතමයා පිළිබඳ හදු වූ ගුණසංඝාතයක් උස් වැ නැංගේ ය. මොහු ඒ හවද්ගෞතමයා දක්නා පිණිස එහි ගෙන්” යැ යි කන්තා තෙම කී ය.

5. “හවත් කන්තාව, එසේ වී නම්, ඒ වම්පාවාසි බමණු ගැහැවියන් වෙත එළැඹ ඔවුනට “හවත්නු (මොණ්ඩානක්) බලා පොරොත්තු වෙත්වා. සොණදණ්ඩ බමුණාත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට එහි යන්නේයැ’ යි සැලකරව” යි කී ය. ‘එසේ ය හවතැ’ යි කියා කන්තා තෙමේ සොණදණ්ඩ බමුණාට පිළිවදන් දී, වම්පාවාසි ඒ බමුණු ගැහැවියන් කරා එළැඹ “හවත්ති, හවත්නු බලා පොරොත්තු වෙත් වා. සොණදණ්ඩ බමුණු ද ශ්‍රමණ ගෞතමයා දක්නට එහි යන්නේ” යැ යි දන්වී ය.

6. එ සමයෙහි වතාහි තොගෙක් විදෙසින් පැමිණි පත්සියක් පමණ බමුණෝ කිසි කටයුත්තක් පිණිස වම්පා නුවර වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘සොණදණ්ඩ බමුණා මහණ ගොසුම්නු දක්නට යෙන් පු’යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු සොණදණ්ඩ බමුණා කරා ගියහ. ගොස් “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නේ ල යනු සැබෑ දෑ?” යි විචාලහ.

“හවත්ති, (සැබෑ ය) ‘මමත් මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නෙමි’ යි මට මෙසේ සිතෙක් වේ” යැ යි සොණදණ්ඩ තෙමේ කී ය.

7. එ බස් අසා ඔහු කියන්නේ, “හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට නො සේ වා. හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට නො නිසි වේ. ඉදින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නේ නම්, හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘හවත් සොණදණ්ඩයාගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ය, මහණ ගොසුමන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය, යන යමෙක් ඇද්ද මේ කරැණින් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්නු දක්නා පිණිස එහි යන්නට නො නිසි ය. මහණ ගොසුමාණන් ම හවත් සොණදණ්ඩයන් දකින්නට එනු නිසි ය.

හවං හි සොණදණ්ඩො උභතො සුජාතො මානිතො ව පිතිතො ව, සංසුඛගතණ්ණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකකුට්ඨා ජාතිවාදෙන.

යමපි හවං සොණදණ්ඩො උභතො සුජාතො මානිතො ව පිතිතො ව, සංසුඛගතණ්ණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකකුට්ඨා ජාතිවාදෙන. ඉමිනා පඛෙතන න අරහති හවං සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිදුං. සමණො කෙවි ගොතමො අරහති හවන්තං සොණදණ්ඩං දස්සනාය උපසඛකමිදුං.

හවං හි සොණදණ්ඩො අබ්බො මහභුතො මහාභාගො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො අජ්ඣායතො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදුනං පාරග්ග සතිසංක්ඛිකෙට්ඨිතානං සාකඛරප්පහෙදුනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො, වේය්‍යාකරණො, ලොකායතමොපුරිසලකිණේසු අනවයො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය චණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මචණ්ණි බ්‍රහ්මචච්චපි, අකමුද්ධ-වකාසො දස්සනාය-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො සිලවා වුච්ඡිසිලී වුච්ඡිසිලෙන සමන්තාගතො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො, පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සව්ඨාය අනෙලග්‍රාය අත්ඪ්ඨා විඤ්ඤාපනියා-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො ඛත්තනං ආවරියපාවරියො, තිණ්ණි මාණ-වකසනාති මනෙත වාචෙති. ඛත්ත ඛො පත නානාදිසා නානාජනපද මාණවකා අගච්ඡන්ති හොතො සොණදණ්ඩස්ස සන්තිකෙ මන්තප්පිකා මනෙත අපිසිද්ධකාමා-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො ජිණ්ණො වුද්ධො මහලලකෝ අභිගතො වසො අනුප්පතො, සමණො ගොතමො තරුණො වෙච තරුණපඛෙජිතො ව-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙතියස්ස බ්බෙසාරස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

හවං හි සොණදණ්ඩො බ්‍රහ්මණස්ස පොකඛරසාතිස්ස සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො අපචිතො-පෙ-.

‘හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිමුකු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. ජාතිවාදයෙන් (කුල පිළිබඳ තෙජලෙන්) නොගෙලන ලද්දේ ය. නො ගරහන ලද්දේ ය.

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මෑ අභිජාත ය. සත්වන මිමුකු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ‘ජාතිවාදයෙන් ඉවත නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණෙහි හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්නට යනු නො වටී. මහණ ගොසුමින් ම හවත් සොණදණ්ඩයා දක්නට එනු වටී.

තව ද හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ආර්ය ය, මහත් ධන ඇත්තේ ය, මහදගෝග ඇත්තේ ය...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී චේද හදුරන්නෙක. වේදයන් සිතෑ ලා දරන්නෙක. නිශ්ශබ්ද සෙකට්ඨකාභ්‍යාස සහිත, අක්කරප්‍රභේද (ශික්ෂා හා නිරුක්ති) සහිත, ඉතිහාසය පස්වන කොටැති ත්‍රිවේදයන් ගේ පරතෙර පැමිණියෙක, පදපාඨ දන්නෙක. එසින් අන්‍ය සියලු ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක. ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂලක්ෂණ-ශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණයෙක....හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී විශිෂ්ට රූපශාලා ඇත්තෙක, දකුම් කටයුතු ය, ප්‍රසාද එළවන සුලු ය, උතුම් වණිසොහොන් සමන්විත ය, උතුම් රත්වත් පැහැත්තෙක, උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇත්තෙක. (ආරොහපරිණාමසම්පන්නයෙන් ද අවයවයන්ගේ පරිපූර්ණයෙන් ද) සිරුරෙහි දක්වන නොමද වූ අවකාශ ඇත්තෙක...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශිලයෙන් සුක්ක ය ..

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ කලණ තෙපුල් ඇත්තේ, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ, නිදොස් වූ කෙලතොලු නොවූ, කී අරුත අහවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විත ය...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රවාසී ද වූයේ, තුන්සියක් මාණවකානට වේදයන් කියවයි. වේදයන් ප්‍රයෝජන කොටැති, වේද හදුරනු කැමැති බොහෝ මාණවකයෝ තන් දෙසින් නන්රටින් හවත් සොණදණ්ඩයා වෙත එත්...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී ජරාජීර්ණ ය, වයෝවාහු ය, මහලු ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් වයසට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම් තෙමේ තරුණ ද වේ. තරුණ පාවිද්දෙක් ද වේ...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී මහධාමිපති සෙනිස ඩම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගුරුකාර කරන ලද්දෙක, බ්‍රහ්මත් කරන ලද්දෙක, පුදන ලද්දෙක, යටත් පාවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලී පොකුරුසැත් බමුණා විසින් සත්කාර ද ගුරුකාර ද මානික ද පුජිත ද අපච්ඡිත ද වේ...

හවං හි සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ-
කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොභං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනිගෙන
බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

යමපි හවං සොණදණ්ඩො වම්පං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ-
කපට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රාජගොභං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනිගෙන බිම්බි-
සාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති හවං
සොණදණ්ඩො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො තෙව
ගොතමො අරහති භව්‍යතං සොණදණ්ඩො දස්සනාය උපසඞ්කමිතුනති.

8. එවං වුත්තන සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵතදවොච:
තෙන හි හො මමපි පුණ්‍යථ, යථා මයමෙව අරහාම නං භව්‍යතං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං තතෙව අරහති සො හවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. සමණො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො
මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාසංකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා,
අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන.

යමපි හො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච,
සංසුඤ්ඤාසංකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤන න අරහති සො හවං ගොතමො අමාකං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාම නං භව්‍යතං ගොතමං
දස්සනාය උපසඞ්කමිතුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො මහත්තං ඤ්ඤාතිසංඝං ඔනාය පබ්බජිතො....
සමණො ඛලු හො ගොතමො පසුතං භීරඤ්ඤසුවණ්ණං ඔනාය පබ්බජිතො
භූමිගතඤ්ඤ වෙහාසට්ඨඤ්ඤා...

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරේ'ව සමානො සුචා සුසු කාල-
කෙසො හද්‍රෙන යොධගණෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අභාරස්මි
අනුහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මාතෘපිතූත්තං අස්සමුඛානං
රුද්දන්තානං කෙසමස්සං ඔනාරෙච්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙච්චා
අභාරස්මා අනුහාරියං පබ්බජිතො...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය
වණ්ණපොකාරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්චපි අකුච්ඤ-
වකාසො දස්සනාය...

සමණො ඛලු හො ගොතමො සීලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන
සමන්තාගතො...

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වූ කලි බහුජනාකීණී, තණ දඩු දිය යන මේසින් යුක්ත, බොහෝ ඛාන්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් සාකිය පරිභොග වස්තු වූ, රජුගේ අයාද්‍යය වූ, සෙතිය බිම්බසාර මහරජුනු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසෙයි.

හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ බහුජනාකීණී...වම්පානුවරට අභිපති වූ වෙසේ ය යන යම් කරුණක් ඇද්ද, මේ කරුණුහුත් හවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මහණ ගොසුම්හු දක්තට යනු නොතිසි ය. මහණ ගොසුම් තෙමේ ම හවත් සොණදණ්ඩයා දක්තට එනු සුදුසු යැ"යි කිත.

8. මෙසේ කී කල්හි සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ ඒ බමුණතට කියනුයේ, "හවත්ති, එසේ වී නම් ඒ හවද්ගොතමයන් අප දක්තට ඊම නොවූ අප ම ඔබ දක්තට යනු සුදුසු බවට මා කියන බස් ද අසවු: 'හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාතයහ, සත් වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුහ ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය.

'මහණ ගොසුම්හු මවුපසින් ද පියපසින් ද යන දෙපසින් ම අභිජාතයහ...නොගරහන ලද්දේ ය' යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණුහු ඒ හවද්ගොතමයෝ අප දක්තට එන්නට නො නිස්සහ. වැලි අපි ම ඔබ දක්තට යනු නිස්සමින.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොළොව යට ද පොළොව මත්තෙහි ද වූ මහත් ගිරණසවණ්ණි හැරූ පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සොදුරු යොවුතෙත්, (තුන් වයසින්) පළමු වයසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මතා කළ කෙසෙහ ඇති වූ යොවුන් විශෙහි සිටියෝ ම ගිහි ගෙන් නික්මූ පැවිදි බමිට වන්නෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මවුපියන් ඔබ පැවිදි වනුවට නොකැමැති වූ කළුළු පිරුණු මුහුණ ඇති වූ හබද්දි එය නොතකා කෙසෙහ රවුළු බා දමා කසා වත් හැඳ ගිහි ගෙන් නික්මූ පැවිද්දට වන්නෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි විශිෂ්ට රූප සම්පත් ඇත්තෝ ය, දැකුම් කවුසුතු හ, ප්‍රසාදජනක හ, උතුම් වණිෂ්ඨාභූෂිතයන් සමන්විත හ, බඩු හේ උතුම් රත් පැහැ ඇත්තෝ ය, උත්තම ශරීරප්‍රභා ඇත්තෝ ය, සිය සිරුරෙහි දක්මට නොමඳ වූ අවකාශ ඇත්තෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත් හ, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ශීලයෙන් සමන්විත හ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවානවො කල්‍යාණවානකරණො පොරියො වාචාය සමන්තාගතො විසංවිතාය අනෙලගලාය අත්ඨසා විඤ්ඤාපතිතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො බහුත්තං ආචරියපාචරියො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඩිණකාමරුගො විහතවාපලො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකකාරො බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චා කුලා පබ්බජිතො අසමතිත්තං බන්ධිතකුලා.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අසීසා කුලා පබ්බජිතො මහඥානා මහාභොගා.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං තීරුරව්ඨා තීරුරනපදා සම්පුච්ඡිතුං අගච්ඡන්ති.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකානි දෙවනාසහස්සානි පාණෙනි සරණං ගතාති.-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො 'ඉතිපි සො හතවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකව්දු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හතවා'ති.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණෙනි සමන්තා-ගතො.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො එතිසාගතවාදී සබ්බලා සමෙමාදකො අබ්බාකුටිකො උත්තාතමුත්තො පුබ්බහාසී.-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො වතුත්තං පරිසාතං සක්කතො ගරුකතො මානිකො පුජිතො අපචිතො.-පෙ-

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ බහු දෙවා මනුස්සා ව අභිපසන්නා.-පෙ-

මහණ ගොසුම්පු වූ කලී කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නෝ ය, තිදෙස් වූ, කෙලතොලු නොවූ, කී අරුත හඟවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විතයෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී බොහෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාචාරී ද වෙති...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී පහ වූ කාමරග ඇත්තෝ ය, පහ වූ චපල බව ඇත්තෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී කම්බාදී ද ක්‍රියාවාදී ද වෙති. ලොවුතුරු දහම් පුරුකර කොට පවතිති. සැරියුත් මුගලත් ඇ බමුණු පිරිසට නායක වූ හැසිරෙති (නොහොත් තමනට විරුද්ධ වූ බමුණු පිරිසට පවා අභිනක් නොසිතා හිත සුව ම පතන්නෝ හැසිරෙති)...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී අමිශ්‍ර (පිරිසිදු) කැත්කුලය වූ උසස් කුලයක් තිත්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී මහත් ධන ඇති මහත් භාග ඇති සමාධි කුලයෙන් තිත්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු කරා පිට රටින් පිට දනවුයෙන් පැණ පුළුවිස්තට එති...

හවත්ති, නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ මහණ ගොසුමින් දිව්‍යමයෙන් සරණ හිඟය...

හවත්ති, 'මේ මේ කරුණින් ඒ හඟවත් තෙමේ අර්භත් ය, සමසක්-සමුද්ධි ය, විද්වරණසම්පත්ත ය, සුගත ය, ලොකවත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදමසාරථි ය, දෙවමිතිසුත්තට ශාස්තෘ ය, බුද්ධි ය, හඟවත් යැ' යි මහණ ගොසුමාණන් පිළිබඳ වූ මෙසේ වූ යහපත් ගුණසොමයෙන් ඉතා උස් වූ නැංගේ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණුවලින් සමන්විත හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී තමන් වෙත පැමිණෙන්නවුන් 'එන්න, මෙහි ආ සේ මැනවැ' යි කියා පිළිගන්නා සුලු හ, කතට සුව ඵලවන තෙපුල් බණන්නෝ ය, පිළිසඳරෙහි දක්ෂ හ, බැම නො හකුළුවන්නෝ ය, සුලභ කථා ඇත්තෝ ය, පැමිණියවුනට තුමු පලමුයෙන් කථා කරන සුලු හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්පු වූ කලී (මහණ මෙහෙණි උච්ඡු උච්චි යන) සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද හ, ගුරුකාර කරන ලද හ, බුහුමන් කරන ලද හ, පුදන ලද හ, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද හ...

හවත්ති, මහණ ගොසුමන් කෙරෙහි වතාහි බොහෝ දෙවියෝත් මිනිස්සුන් වෙසෙසින් පහත් හ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො යහම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා පටිට්ඨති, ත
තහම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සෙ විහෙයෙනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණි ගණාවරියො පුට්ඨතිත්ථකරුනං
අභ්‍යමකඛායති-පෙ-.

යථා ඛො පත හො එකෙසං සමණ්‍යාගමිණොනං යථා වා තථා වා
යසසා සමුද්ගච්ඡති ත හෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො.
අථ ඛො අනුත්තරාය විජ්ජාචරණසම්පදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො
සමුද්ගතො...

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා මාගධො සෙතියො ත්‍රිමිසාරො
සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමචේවො පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රාජා පමසනදී කොසලො සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමචේවො පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාතී සපුත්තො
සහරියො සපරියො සාමචේවො පාණෙති සරණං ගතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො මාගධස්ස සෙතියස්ස
ත්‍රිමිසාරස්ස සක්කපතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤො පමසනදීස්ස කොසලස්ස
සක්කපතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බ්‍රාහ්මණස්ස පොකඛරසාතීස්ස
සක්කපතො ගරුකතො මානිතො පූජිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං විහරති
ගඟ්ගරාය පොකඛරණීයා තීරෙ. තෙ ඛො පත හො කෙචි සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා අමනාකං ගාමකෙඛිත්තං ආගච්ඡන්ති, අතිපී හො තෙ හොන්ති.
අතිපී ඛො පතමෙති සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පූජෙතබ්බො
අපචෙතබ්බො. යමි හො සමණො ගොතමො වම්පං අනුසුත්තො වම්පායං
විහරති ගඟ්ගරාය පොකඛරණීයා තීරෙ. අතිථමනාකං සමණො ශ්‍රගාතමො.
අතිපී ඛො පතමෙති සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො
පූජෙතබ්බො අපචෙතබ්බො. ඉමිනාපමෙතන ත අරහති සො හටං ගොතමො
අමනාකං දස්සනාය උපසඛිකම්භුං. අථ ඛො පත මයමෙව අරහම් තං
ගම්නතං ගොතමං දස්සනාය උපසඛිකම්භුං.

එත්තපක ඛො අහං හො තස්ස ගොතො ගොතමස්ස ගුණේ
පරියාපුණාමි. හො ව ඛො සො හටං ගොතමො එත්තකච්ඡෙණො,
අපරිමාණච්ඡෙණො හි සො හටං ගොතමො”ති.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු තුමු යම් ගමක නිසම්ගමක හෝ වෙනත් නම්, එ ගම හෝ නිසම්ගම හෝ වෘත්ත ඕනිස්තට යක්කු පීඩා නොකෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහ සහපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණනාසක හ, ගණවාසී හ, ලොහෝ තිථිකරයන් අතුරෙහි අග්‍ර හ සි කියනු ලැබෙති...

යම් සේ වතාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යශස අවේලකතා ආදි පිටතට පෙන්වන යම්තම් චුතමාත්‍රයකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමින් සේ වූ කලි යසස එසේ වැඩුණෙක් නො වේ. වැලි තමන් තුළ ම වූ තිරුත්තර විදුලිවරණසම්පතින් වැඩුණේ වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුමින් වූ කලි මහාධිපති සෙනිස බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිහියෙක් සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමින් වූ කලි කොශලාධිපති පසේන්දි රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි ගිහියෙක් සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවිගිහියෙක් සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහාධිපති සෙනිස බිම්බිසාර මහරජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද සුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කොශලාධිපති පසේන්දි රජුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණුහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද සුජිත ද අපචිත ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වනාහි (දැන්) වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාවට තොදරු තන්හි වූ ගඟීරු පොකුණ තෙර වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ අපේ ගම්කෙතට එත් තම් උහු අපට අමුත්තෝ වෙත්. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කළ යුත්තෝ ය, ගුරුකාර කළ යුත්තෝ ය, බුහුමන් කළ යුත්තෝ ය, පිදිගැ යුත්තෝ ය, ගටත් පැවැතුම් දක්වියැ යුත්තෝ ය. යම් ගෙයෙකින් මහණ ගොසුම්හු වම්පාවට පැමිණියෝ වම්පාව සමීපයේ ගඟීරු පොකුණ තෙර වෙසෙත් ද, එ ගෙයින් ඔබ අපේ අමුත්තෝ ය. ඒ අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතු හ, ගරු කටයුතු හ, බුහුමන් කටයුතු හ, පිදිගැ යුතු හ, ගටත් පැවැතුම් දක්වියැ යුතු හ. මේ කරුණිනුත් ඒ හවදගෞතමයන් අප දක්නට එනු නො වටි. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යැ යුතු වමු

භවත්ති, ඒ හවදගෞතමයන් පිළිබඳ වූ මෙ පමණක් ගුණ මම දකිමි. එහෙත් ඒ භවත් ගෞතමයෝ තම් මෙ පමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. වැලි ද ඔබ පමණ කට නොහැකි ගුණ ඇත්තෝ ය" යනු සි.

9. එවං වුතෙන තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: 'ඤ්චා ඛො භවං සොණදණ්ඩා සමණස්ස ගොතමස්ස වණ්ණෙන භාසති ඉතො වෙ'පි සො භවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සද්ධෙන කුලපුතෙනා දස්සනාය උපසඛකම්භුං අපි පුචොසෙත¹. තෙන හි හො සඤ්චව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකම්භාමා"ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධං යෙන ගගගර පෙක්ඛරණී තෙනුපසඛකම්.

10. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තිරොචනසංකිගතස්ස එවං වෙනසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: "අහඤ්චව ඛො පන සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුචෙජ්ජය්‍යං, තත්ථ වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: 'න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං පුච්ඡතඤ්ඤා, එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡතඤ්ඤා'ති. තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතෙතා, තාසකම් සමණං ගොතමං ගොතිසො පඤ්ඤං පුච්ඡිතුනති'. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්චා ඛො පනමාකං ගොගා. මඤ්චව ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුචෙජ්ජය්‍ය, තස්ස වාහං පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතං ත ආරුඤ්චය්‍යං, තත්ථ වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය: 'න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතඤ්ඤා. එවං නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතඤ්ඤා'ති, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො, අබ්‍යතෙතා තාසකම් සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන විතං ආරුඤ්චනති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය, යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්චා ඛො පනමාකං ගොගා. අහං වෙච ඛො පන එවං සම්පගතො සමානො අදිස්වා'ව සමණං යොතමං නිවතොය්‍යං, තෙන මං අයං පරිසා පරිභවෙය්‍ය: 'ඛාලො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතෙතා මාතඤ්ඤො හිතො ව. නො විසති සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකම්භුං. කථං හි නාම සම්පගතො සමානො අදිස්වා සමණං ගොතමං නිවතතිස්සති?' ති. යං ඛො පනායං පරිසා පරිභවෙය්‍ය යසො'පි තස්ස භාගෙථ, යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ, ගොගා'පි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලඤ්චා ඛො පනමාකං ගොගා"ති.

11. අථ ඛො සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො යෙන ගගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා ගගවතා සද්ධං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං විතිසාරෙතා එකමතං. නිසිදි. වමෙපය්‍යකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා අපෙකකචෙව ගගවතං අභිවාදෙතා එකමතං නිසිදිංසු. අපෙකකචෙව ගගවතා සද්ධං සමමොදිංසු. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං විතිසාරෙතා එකමතං. නිසිදිංසු. අපෙකකචෙව යෙන ගගවා තෙනඤ්ඤං පනාමෙතා එකමතං. නිසිදිංසු. අපෙකකචෙව නාමසගාතං සාවෙතා එකමතං. නිසිදිංසු. අපෙකකචෙව තුණ්හිගුතා එකමතං. නිසිදිංසු.

1. පුචොසෙතාති'පි පාඨො කෙසුචි පොඨකෙසු.

9. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ සොණදණ්ඩ බමුණා බණවා, “හවත් සොණදණ්ඩ ය, හවත් සොණදණ්ඩයා මහණ ගොයුමන්ගේ ගුණ කියත සැටියෙන් ඒ හවද් ගෞතමයන් මෙයින් යොදන් සියක් දුර වෘතත්, සැදහැති කුලපුතුහු විසින් පෘථො (මහ පියදම්) ගෙන ද මබ දක්තව ඵලාමේනු වටිම ය ඵ බවින් හවත්නි, අපි සියල්ලෝ ම ඒ මහණ ගොයුමන් දක්තව යන්නමු”යි කීහ.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණු තෙමේ මහත් බමුණු ගණයා හා ගඟීර පොකුණ අතට ගියේ ය

10 ඵ කල්හි වතාසි වතලාහැබතුලට පිවිසි සොණදණ්ඩ බමුණාට මෙසේ විතතසංකල්පනාවෙන් පහල විය:

“ඉදින් මම මහණ ගොයුමන් අතින් ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම්, (ඵවිට) ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ නොවිවාල මනා යැ’යි මහණ ගොයුමනු මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, මහණ ගොයුමන් අතින් නුවණින් පැණ විචාරන්නට නො හැකි වියැ’යි මා නිගන්නාහ. මේ පිරිස යමකු නිගන්නාහු නම්, ඔහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමක්නුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භෞග යමපත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගයෝ වනාහි යශස් හෙතුවෙන් ලැබුණෝ ය. තව ද මහණ ගොයුමනු මා අතින් පැණ විචාරන්නෝ නම්, ඒ පැණ විසැදීමෙන් මම ඔවුන්ගේ සිත් තො ගත්තෙමි නම්, එහි දී මහණ ගොයුමනු ‘බමුණ, මේ පැණය මෙසේ විසැදියැ යුතු තො වේ. බමුණ, මෙය විසැදියැ යුත්තේ මෙසේ ම යැ’යි මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස මට ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, පැණ විසැදීමෙන් මහණ ගොයුමන්ගේ සිත ගන්නට නො හැකි විය යි කිසා කරන්නාහ. මේ පිරිස යමක්හට නිසා කරන්නාහු නම්, ඔහු යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකු ගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහු ගේ භෞග ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ භෞගයම්පත් වනාහි යශස් හෙතුවෙන් ලැබුණු දු ය. මමත් මෙසේ ලහට පැමිණියෙමි ම මහණ ගොයුමන් තොදක පෙරලා යන්නෙමි නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩ බමුණා අනුවණ ය, නොවිසත් ය, දුහි මත් ඇත්තේ ය, බිය ගත්තේ ද වේ, මහණ ගොයුමන් දකිනු පිණිස ඵලාමේනවට නො හැකි විය. මෙසේ ලහට පැමිණියේ ම මහණ ගොයුමන් තොදක කෙසේ නම් පෙරලා යැ හැකි වන්නේ ද?’යි වේ පරිහට කරන්නාහ. මේ පිරිස යමකුට පරිහට කරන්නාහු නම් ඔහු ගේ යශස ද පිරිහෙන්නේ ය. යමකුගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භෞගයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ භෞගයෝ යශස්හෙතුවෙන් ලද්දේ ය (ඵ බැවිනි)” යනු යි.

11. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලාමිසේ ය. ඵලාමි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසඳර කතා කෙළේ ය. සිතැ රැදවිය යුතු වූ පිළිසඳර කතා අවසන් කොට පසෙක ඉදගත්තේ ය. එම්පාතකරවාසී බමුණෝත් ඇහැවියෝත් කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා පිළිසඳර කතා කළහ. සිතැ රැදවියැ යුතු පිළිසඳර කොට නිමවා පසෙක හිදගත්ත. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදිලි තමා වැද පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් නම් ගොත් අස්වා පසෙක ඉදගත්ත. කෙතෙක් නිහඬ වෑ පසෙක ඉදගත්ත.

12. තත්‍රපි පුදං සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණො එකදෙව බහුලමනුරිතං-
කෙකතො නිසින්නො නොති: “අහං වෙච්ච ඛො පන සමණං ගොතමං
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො එවං වදෙය්‍ය ‘න
ඛො එස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා පුච්ඡිතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය ‘බාලො සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො, නාසකම්
සමණං ගොතමං ගොතීපසා පඤ්ඤං පුච්ඡිතුන්ති’ යං ඛො පනායං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පන යසො භාගෙථ
ගොතාපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලභා ඛො පනමාකං ගොතා. මඤ්චෙව
ඛො පන සමණො ගොතමො පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය, තස්ස වාහං පඤ්ඤාසං
වෙය්‍යාකරණෙන විතං න ආරාමෙය්‍යං, තත්‍ර වෙ මං සමණො ගොතමො
එවං වදෙය්‍ය ‘න ඛො එස බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා එවං ව්‍යාකාතබ්බො, එවං
නාමෙස බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා ව්‍යාකාතබ්බො’ති, තෙන මං අයං පරිසා
පරිහවෙය්‍ය: ‘බාලො සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යතො, නාසකම්
සමණං ගොතමං පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකරණෙන විතං ආරාමෙය්‍යං.’
යං ඛො පනායං පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ යස්ස ඛො
පන යසො භාගෙථ ගොතාපි තස්ස භාගෙයස්සං. යසොලභා ඛො පනමාකං
ගොතා. අහො වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආවර්ගකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය. අභාවනස්සංගං විතං ආරාමෙය්‍යං පඤ්ඤාසං
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

13. අථ ඛො හගවතො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස චෙතසා චෙතො-
පරිවිතකකමඤ්ඤාය එතදගොති: “චිතඤ්ඤාති ඛො අයං සොණදණ්ඩං
බ්‍රාහ්මණො ඥාතො විතතං. යනුතාහං සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං සකෙ
ආවර්ගකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යන්ති.”

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: “කතීති පන
බ්‍රාහ්මණ අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙනති බ්‍රාහ්ම-
ණො’ගම්ති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං
ආපජේය්‍යා ?”ති

14. අථ ඛො සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදගොති: යං වත
නො අහොසි ඉච්ඡිතං, යං ආකරිතිතං, යං අධිප්පෙතං, යං අභිපජ්ඣිතං ‘අහො
වත මං සමණො ගොතමො සකෙ ආවර්ගකෙ තෙවිජ්ජකෙ පඤ්ඤං
පුච්ඡෙය්‍ය, අභා වතස්සංගං විතං ආරාමෙය්‍යං පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකර-
ණෙනා’ති, තත්‍ර මං සමණො ගොතමො සකෙ ආවර්ගකෙ තෙවිජ්ජකෙ
පඤ්ඤං පුච්ඡති. අභා වතස්සංගං විතං ආරාමෙය්‍යාමි පඤ්ඤාසං
වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

15, අථ ඛො සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණො අබ්‍යුත්තාමෙත්වා කායං
අනුප්ප්‍රොකත්වා පරිසං හගවිතං එතදවොච: “පඤ්චි හෝ ගොතම
අබ්බෙති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙනති ‘බ්‍රාහ්මණො’ගම්ති
ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍ය. කතමෙති
පඤ්චි ? ඉධ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච
පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤානෙකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො
අනුපකකුටෙය්‍ය ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො හොති මන්තබ්බෙරි තිණ්ණං
වෙද්‍යං ටාරගු සතිඝඤ්ඤාකෙට්ඨිතං සාකර්ප්පගෙග්ගං ඉතිහාසපඤ්චමානං,
පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමසාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවශ්‍යො:

12. එහි ද සොණදණ්ඩ තෙමේ “මම මහණ ගොයුමන් අතින් ප්‍රශ්න විචාරන් තෙමි නම්, (එ විටැ) ‘ඛමුණ, මේ පැණය මෙසේ නො විවෘල මනා යැ’යි මහණ ගොයුමනු මට කියන්නෝ නම්, එයින් මේ පිරිස ‘සොණදණ්ඩයා අනුවණ ය, නොවියත් යැ’ යි මට පරිභව කරන්නාහ. මේ පිරිස යම්කුට පරිභව කරන්නාහු නම් ඔහුගේ යශස ද පිරිහෙන්නේ ය. යම්කුගේ යශස පිරිහෙන්නේ නම්, ඔහුගේ භොගයෝ ද පිරිහෙන්නාහ. අපේ භොගයෝ යශස්සෙකුයෙන් ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.) මහණ ගොයුමන් සාධකය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිවිද්‍යා විෂයයෙහි පැණ විවාරයෙන් යෙහෙක. එසේ කලා පැණ විසැදීමෙන් ඒකාන්තයෙන් ම ඔබ සිත් හත හැකි වන්නෙමි”යි මේ සිතිවිල්ල ම බෙහෙවින් සිතමින් හුන්නේ වෙයි.

13. එ කලා වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිය සිතින් සොණදණ්ඩ ඛමුණාගේ සිත දක්මෙන් “මේ සොණදණ්ඩ ඛමුණා සිය සිතිවිල්ලෙන් වෙතහෙයි. මම මොහුගෙන් සිය ආවාසීවාද වූ ත්‍රිවිද්‍යා විෂයයෙහි ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණ්ඩ ඛමුණා අමතා, “ඛමුණ, අංග කියෙකින් සමන්විතයහු ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත් ද? (අංග කියෙකින් සමන්විතයා) ‘මම ඛමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”යි මෙය අසා වදල සේක.

14. එ විටැ සොණදණ්ඩ ඛමුණාට “මහණ ගොයුමන් මගෙන් සිය ආවාසීවාදය වූ ත්‍රිවිද්‍යා විෂයයෙහි පැණ විවාරයෙන් යෙහෙක, පැණ විසැදීමෙන් ඒකාන්තයෙන් ඔවුන් සිත හත හෙන්නෙමි”යි යමක් අප විසින් රැස්කා ලද ද, යමක් ඇවෙක්සිණි ද, යමක් අදහස් කරණලද ද, යමක් වෙසෙසින් පැතිණි ද, එහි ලා ඔබ මතයන් සිය ඇදුරන් ඉහැන්වූ ත්‍රිවිද්‍යා විෂයයෙහි ප්‍රශ්න විචාරති. ඒකාන්තයෙන් මම පැණ විසැදීමෙන් ඔබ සිත සතුටු කරන්නෙමි”යි මේ සිත වී ය.

15. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ කය සෘජු කොට, භාත්පස ඛමුණු ගැහැටි පිරිස දෙස බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “හවත් ගොතමසිති, ඛමුණෝ අංග පසෙකින් යුත්තහු ඛමුණකු කොට පණවත්. හේ ‘මම ඛමුණුමි’යි කියනුයේ (එය) මැනවින් ම කියන්නේ ය. බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය. කවර අංග පසෙකින් ද? යත්:

“හවද්ද්ගොතමසිති, මෙහි ඛමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යන දෙපසින් මැ අභිජාත ය, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතිසේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද හදාරන්නෙක් වෙයි, වේදයන් සිතැ ලා දරන්නෙක් වෙයි, නිසංකු ද මකෙටහසාස්ත්‍ර ද සහිත, ශික්‍ෂා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පර තෙරට පැමිණියෙක් වෙයි. පදාපාද දත්තෙක් වෙයි සියලු ව්‍යාකරණ විසි ද දත්තෙක් වෙයි ලෝකායන ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් නිපුණයෙක් වෙයි.

අභිරුපො හොති දඤ්ඤානිකො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රාහ්මණෝ බ්‍රාහ්මවම්සි අනුබ්‍රාහ්මණො දඤ්ඤානාය. සීලවා හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණන්තානං. ඉතෙති ඛො හො ගොතම පඤ්චති අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි. බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති.

16. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ පඤ්චන්තං අභිතානං සක්කා එකං අභිතං ඨපපඤා වතුති අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්තුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

17. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම පඤ්චන්තං අභිතානං වණ්ණං ඨපයාමි. කිං හි වණ්ණො කරිස්සති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤා-ගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුථෙඨා ජාතිවාදෙන, අජ්ඣායකො ච හොති මිත්තධරො, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤාසවුතානං සාකබරප්පහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චානං, පදකො, වෙය්‍යාකරණො, ලොකාත්තමනාසුරිසලක්ඛණසු අනවසො. සීලවා ච හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණන්තානං. ඉතෙති ඛො හො ගොතම වතුහඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

18. “ඉමෙසං පන බ්‍රාහ්මණ වතුන්තං අභිතානං සක්කා එකං අභිතං ඨපපඤා තීති අඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙත්තුං බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

19. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම වතුන්තං අභිතානං මනෙත ඨපයාමි. කිං හි මන්තා කරිස්සන්ති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උගතො සුජාතො හොති මාතීතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤා-ගහණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛිතො අනුපකකුථෙඨා ජාතිවාදෙන, සීලවා ච හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණිනො ච හොති මෙධාපී, පඨසමා චා දුතියො චා සුජං පග්ගණන්තානං. ඉතෙති ඛො හො ගොතම වතුහඛෙහති සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤපෙන්නි බ්‍රාහ්මණො'හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපජෙය්‍යාති”ති.

විශිෂ්ට රූපශ්‍රෝතා ඇත්තේ, දකුණු කටයුත්තේ, ප්‍රසාද ඵලවන පුත්‍ර වූයේ, උතුම් වණිෂ්ඨාසංඥාසීයෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. උතුම් රත්වත් පැහැ ඇතියේ ය. උතුම් ශරීරප්‍රභා ඇතියේ ය. ආරෝග පරිණාත සම්පතියෙන් හා අවයවයන්ගේ පරිපූර්ණත්වයෙන් හා සිරුරෙහි දැකීමට නොමද වූ අවකාශ ඇතියේ වෙයි. වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලයෙන් සමන්විත වූයේ, සිල්වත් වෙයි. පණ්ඩිත ද නුවණැත්තේ ද ඵලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තවූත් අතුරෙහි පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා වෙයි. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග පසින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත් හේ 'මම බමුණෙකිමි'යි කියන්නේ මොනොට්ට කියන්නේ ය, බොරු කීමට නො වැටෙන්නේ ය යනු යි.

16. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග පස අතුරෙන් එක් අංගයක් හැර අංග සතරකින් සමන්විතයක්වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? (එසේ පැහැවීමෙන්) ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදිලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද?”

17. [සොණදණ්ඩ:] “හැකි ය, හවද් ගෞතමසිති. හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග පස අතුරෙන් වණිෂ්ඨාසංඥාසීය හැර ලඞ්ඛි. වණිෂ්ඨා කුමක් කරන්නේ ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් හෙයකින් බමුණු තෙමේ මවුපියද පසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම් ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නම්, නො ගරහන ලද්දේ නම්, වේද හදාරන්නෙක්, වේද සිතූ ලා දරන්නෙක්, නිඝණ්ඨු කෙටවහ-ශාසත්‍ර ද සහිත, ශික්ෂා හා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති, තුන් වේදයන්ගේ පරතෙර පැමිණියෙක් වේ නම්, පදපාඨ ද සිගල ව්‍යාකරණ විධි ද දන්නෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහි මහාපුරුෂ-ලක්ෂණවිද්‍යායෙහි නිපුණයෙක් වේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලයෙන් යුක්ත වූයේ සිල්වත් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත්, ඵලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තත් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනියේ වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ කී අංග සතරින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ ද මොනොට්ට ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ය.”

18. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “බමුණ, මේ අංග සතරින් එකක් හැර අංග තුනෙකින් යුක්තයක්වූ බමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද? හේ ‘මම බමුණෙකිමි’යි කියන්නේ නො වැරදි ලෙස කිය හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො වැටෙන්නේ ද?”

19. [සොණදණ්ඩ:] “හවද් ගෞතමසිති, හැක්කේ ය. හවද්-ගෞතමසිති, මේ අංග සතරින් වේදයන් හැර දමිඞ්ඛි. වේදයෝ කුමක් කරන්නන් ද? හවද් ගෞතමසිති, යම් හෙයකින් බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් අභිජාත වේ නම්, සත්වන මිවුතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියේ නම්, ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ නොගරහන ලද්දේ නම්; වැඩුණු සිල් ඇති වැඩුණු සිලින් යුත් සිල්වතෙක් වේ නම්; පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත් ඵලසිත් ම යාග සැන්ද ඕසසාවන්තත් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනියේ වේ නම්, හවද් ගෞතමසිති, මේ අංග තුනින් සමන්විතයා බමුණකු කොට බමුණෝ පණවත්. හේ ‘බමුණෙකිමි’යි කියනුයේ ද කරුණු සහිත වැ ම කියන්නේ ය, බොරු කීමකට ද නො පැමිණෙන්නේ ය.”

20. “ඉමෙසා පන බ්‍රාහ්මණ තිණණං අඛ්‍යාතං සක්කා එකං අඛ්‍යං ධර්මභාවං ද්විතීයභාවං සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙද්ධං, බ්‍රාහ්මණොත්තරීයං ව ච ද්විතීයතා සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපරේශ්‍යා?”ති.

21. “සක්කා හො ගොතම. ඉමෙසං හි හො ගොතම තිණණං අඛ්‍යාතං ජාතිං ධර්මභාවං. කිං හි ජාති කරිස්සාති? යතො ඛො හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො සිලවා ව හොති වුද්ධිසිලි වුද්ධිසිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ණාසකා ව හොති මේධාවි පඨමො වා දුතියො වා සුජං පඤ්ඤාපෙද්ධං. ඉමෙති ඛො හො ගොතම ද්විතීයභාවං සමන්තාගතං බ්‍රාහ්මණං පඤ්ඤාපෙද්ධං. බ්‍රාහ්මණොත්තරීයං ව ච ද්විතීයතො සමමා වදෙය්‍ය න ච පන මුසාවාදං ආපරේශ්‍යා”ති.

22. එවං වුත්තෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා සොණදණ්ඩං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච්ච: “මා හවං සොණදණ්ඩො එවං අවච්ච. මා හවං සොණදණ්ඩො එවං අවච්ච. අපච්චදන්තෙව හවං සොණදණ්ඩො වණණං, අපච්චති මනෙත, අපච්චති ජාතිං. එකංසෙත හවං සොණදණ්ඩො සමණ්ණස්ස ව ගොතමස්ස වාදං අනුපකඩ්ඤ්ඤති”ති.

23. අථ ඛො හගථා තෙ බ්‍රාහ්මණා එතදවොච්ච: “සචෙ ඛො භූමිකාකං බ්‍රාහ්මණං එවං හොති, ‘අපාසුප්පාදා ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, අකල්‍යාණවාක්කරණො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, දුප්පඤ්ඤා ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, න ච පහොති සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අත්ථිං වචනෙ පටිමනෙතභුතති, තිට්ඨතු සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, භූමිකා මයා සද්ධිං මනතප්පිතා. සචෙ පන භූමිකාකං බ්‍රාහ්මණං එවං හොති: ‘ඛුසුසුතො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, කල්‍යාණවාක්කරණො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පණ්ණිතො ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො, පහොති ව සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අත්ථිං වචනෙ පටිමනෙතභුතති’ තිට්ඨථ භූමිකා, සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො මයා සද්ධිං පටිමනෙතභු”ති.

24. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගචන්තං එතදවොච්ච: “තිට්ඨතු හවං ගොතමො. භූමිකා හවං ගොතමො තොතු. අභමෙව තෙසං සහබ්බෙමෙන පටිවචනං කරිස්සාමි”ති.

අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණා එතදවොච්ච: “මා හවනෙතා එවං අවච්චති, මා හවනෙතා එවං අවච්චති: ‘අපච්චදන්තෙව හවං සොණදණ්ඩො වණණං, අපච්චති මනෙත, අපච්චති ජාතිං, එකංසෙත. හවං සොණදණ්ඩො සමණ්ණස්ස ව ගොතමස්ස වාදං අනුපකඩ්ඤ්ඤති’ති තාහං හො අපච්චති වණණං වා මනෙත වා ජාතිං වා”ති.

20. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛමුණ, මේ අංග ධුනින් එක් අංගයක් හැර දමා අංග දෙකෙකින් සමන්විතයනු ඛමුණකු කොට පැණැව්ගැ හැක්කේ ද? හේ ‘මම ඛමුණෙකිම’ සිත් කියනුයේ, කරුණු සහිත වැ කියැ හැකි වන්නේ ද? බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ද?”

21. [සොණදණ්ඩ:] “භවද්දගොතමසිති, හැක්කේ ය. භවද්දගොතමසිති, මේ අංග ධුනෙන් ජාතිය හැර දමමු. ජාතිය කුමක් කරන්නේ ද? භවද්දගොතමසිති, යම් හෙයකින් ඛමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් යුත් වූයේ සිල්වත් වේ ද, පණ්ඩිතත් නුවණැත්තේත් එහෙයින් ම යාග සැන්ද ඔසොවන්නත් අතුරෙහි පළමු හෝ දෙවනත් වේ ද, භවද්දගොතමසිති, මේ අංග දෙකින් සමන්විතයක්නු ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත්. හේ ද ‘මම ඛමුණුම’ සිත් කියනුයේ කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමණෙන්නේ ය.”

22. මෙසේ කී කල්හි ඒ ඛමුණෝ සොණදණ්ඩ ඛමුණුට “භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ මෙසේ නො කියා වා. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වණිෂ්ඨසංඤ්ඤා බැහැර කෙරේ ම ය, භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ වේදයන් බැහැර කෙරේ ම ය, ජාතිය බැහැර කෙරේ ම ය. භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ එකාත්තයෙන් ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සම්මයට වැදගති” යැ යි මේ වචන කීහ.

23. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඛමුණනට වදාරන සේක්: “ඛමුණනි, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛමුණා අභ්‍රාමුත යැ යි ද නොමනා බස් දෙවන්නෙකැ යි ද නුවණ නැත්තෙකැ යි ද, මේ වචනයෙහි ශ්‍රමණ ගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් නො වෙතැ” යි ද කියා කොටට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ සිටි වා. තෙපි මා හා සාකච්ඡා කරවු. ඛමුණනි, ඉදින් සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ ඛබ්‍රාමුත යැ යි ද, මනා වචන කියන්නෙකැ යි ද, පණ්ඩිත යැ යි ද, මේ වචනයෙහි ශ්‍රමණගොතමයන් හා සාකච්ඡා කරන්නට සමත් වෙතැ යි ද කියා නමගේ කොටට සිතෙක් වේ නම්, තෙපි සිටිවු. සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ ම මා හා සාකච්ඡා කෙරේ වා” යි මෙය වදළ සේක.

24. මෙසේ වදළ කල්හි, සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ “භවද්දගොතම තෙමේ සිටි වා, භවද්දගොතම තෙමේ නිහඬ වේ වා. මම ම ඔවුනට කරුණු සහිත වැ උත්තර දෙන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු ඒ ඛමුණන් බණවා “භවත්හු ‘භවත් සොණදණ්ඩයා වණිෂ්ඨ බැහැර කෙරෙයි, වේදයන් බැහැර කෙරෙයි, ජාතිය බැහැර කෙරෙයි, එකාත්තයෙන් භවත් සොණදණ්ඩ තෙමේ ශ්‍රමණ ගොතමයන්ගේ සම්මයට වැදගති’ යැ යි මෙසේ නො කියත් වා. මම වණිෂ්ඨ හෝ වේදයන් හෝ ජාතිය හෝ බැහැර නො කරමි” යි කී ය.

25. තෙන ඛො පන සමගත සොණදණ්ඩස්ස චූහමිණස්ස කාඨිනෙය්‍යො අඛණ්ඩො නාම මාණවකො තස්සං පරිසායං තිසින්නො හොති. අථ ඛො සොණදණ්ඩො චූහමිණස්ස තෙ චූහමිණේ එතදවොච: “පස්සන්ති නො හොන්නො ඉමං අඛණ්ඩං මාණවකං අමායාකං කාඨිනෙය්‍යන්ති?”

“එච්. හො.”

“අඛණ්ඩො ඛො හො මාණවකො අභිරුපො දස්සන්තියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපාකඛරතාය සමන්තාගතො චූහමිණේ චූහමිච්චසි අක්ඛුද්දවකාසො දස්සන්තාය. නාස්ස ඉමිස්සං පරිසායං සමසමො අත්ථි වණ්ණෙන, ඨපෙත්වා සමණං ගොතමං.

අඛණ්ඩො ඛො හො මාණවකො අර්කායකො මන්තධරො, තිණණං වෙදුතං පාරුඤ්ඤා සතිකණ්ඩුපකට්ඨානං සාකඛරප්පහදුතං ඉතිහාසපඤ්ඤා-මානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමිත්‍යාපුරිසලකඩණෙත්‍ර අතවගො. අතමස්ස මනෙත වාචෙනා.

අඛණ්ඩො ඛො හො මාණවකො උභතො පුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංග්‍රහිගතණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අක්ඛින්නො අනුපකක්ඛුපඨා ජාතිවාදෙන. අතමස්ස මාතාපිතරො ජානාමි.

අඛණ්ඩො ඛො හො මාණවකො පාණමිපි හතෙය්‍ය අදින්නමිපි ආදිගෙය්‍ය පරදරමිපි ගච්ඡන්තා මුසාපි හණෙය්‍ය මජ්ඣමිපි පිචෙය්‍ය, එත්ථදුති හො කිං වණ්ණණං කරිස්සන්ති, කිං මන්තා, කිං ජාති.? ”

යතො ඛො හො චූහමිණේ සිලවා ච හොති වුභිසිලි වුභිසිලෙන සමන්තාගතො, පණ්ඩිතො ච හොති මේධාවි පඨමො වා දුතියො වා තුප්පං පහණ්ණත්තානං. ඉමෙහි ඛො හො ද්විගච්ඡන්ති සමන්තාගතං චූහමිණේ චූහමිණං පඤ්ඤාපෙත්ති. චූහමිණේ’හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය, න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍යා”ති.

26. “ඉමෙසං පන චූහමිණේ ද්විත්තං අඛණ්ඩං සක්කා එකං අඛණ්ඩං ඨපෙත්වා එකෙන අච්ඡන්ති සමන්තාගතං චූහමිණේ පඤ්ඤාපෙත්වා, චූහමිණේ’හමිති ච වදමානො සමමා වදෙය්‍ය. න ච පන මුසාවාදං ආපජේය්‍යා?”ති

“නො හිදං හො ගොතමි. සිලපරිබොතා හි හො ගොතමි පඤ්ඤා. පඤ්ඤාපරිබොතං සිලං. යත්ථ සිලං තත්ථ පඤ්ඤා. යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සිලං. සිලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සිලං. සිලපඤ්ඤාණං ච පන ලොකකම්මං අභ්‍යංගිකම්මං. සෙය්‍යපාපි හො ගොතමි හත්ථෙන වා හත්ථං ඛොචෙය්‍ය පාදෙන වා පාදං ඛොචෙය්‍ය, එවමෙව ඛො හො ගොතමි සිලපරිබොතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාපරිබොතං සිලං. යත්ථ සිලං තත්ථ පඤ්ඤා, යත්ථ පඤ්ඤා තත්ථ සිලං. සිලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤාවතො සිලං. සිලපඤ්ඤාණං ආවු පන ලොකකම්මං අභ්‍යංගිකම්මං.

25. එ වේලෙහි සොණදණ්ඩ ඛමුණ්ණෝ බැනණු වූ අඩකක නම් මාණවක තෙමේ ඒ පිරිසෙහි හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිති සොණදණ්ඩ ඛමුණු “හවන්හු අප බැනණු වූ මේ අඩකක මාණවකයා දකිත් ද ?”යි කී ය.

“හවත, එසේ යැ” යි ඛමුණෝ කීහ.

(එ පිට සොණදණ්ඩ ඛමුණු මෙසේ කී ය:)

“හවන්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ විශිෂ්ට රූපය ඇත්තේ ය, දකුම් කටයුතු ය, උතුම් වණිසොසද්ධියෙන් හුන්න ය, උතුම් රත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරුපැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුර දක්මට නොමිද අවකාශ ඇත්තේ ය. ඉමණ් ගෞතමීයන් හැර මේ පිරිසෙහි හැම අයුරින් ම ඕනුව යම් එකෙක් නැත.

හවන්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ වේද හදාරන්නෙක, වේදමනත්‍රයන් සිත්හි ලා දරන්නෙක, නිසඤ්ඤ ද කෙටහඟාඤ්ඤ ද සහිත අකාරප්‍රභේද සහිත ත්‍රිවේදයෙහි පාරප්‍රාප්තයෙක. පදපාඨ දන්නෙක, සියලු ව්‍යාකරණ විධිත් දන්නෙක, ලොකායතනාඤ්ඤයෙහි ද මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යයෙහි ද නිපුණයෙක. මොනුව වේද කියැවූ තැනැත්තේ මම ය.

හවන්ති, අඩකක මාණවක තෙමේ මවු පිය යන දෙ පසින් ම අභිජාය ය, සත් වන මිඞ්ඤු පුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකූෂ ඇත්තෙක, ජාතිවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, නොගරහන ලද්දෙක. මම මොහුගේ මවු පියන් දකිමි.

හවන්ති, අඩකක මාණවකයා චතාරි ප්‍රාණකාය ද කරන්නේ නම්, නොදුන් දත් ගන්නේ නම්, පරමුවත් කරාත් යන්නේ නම්, බොරුත් කියන්නේ නම්, මත්පැනුත් බොන්නේ නම්, හවන්ති, මෙහි වණිසොසද්ධිය කුමක් කරන්නේ ද (ඛමුණු බව රක්තව සමත් වන්නේ ද) ? වේදයෝ කුමක් කරන්නෝ ද ? ජාතිය කුමක් කරන්නේ ද ?

හවන්ති, යම් ගෙයෙකින් ඛමුණු තෙමේ වැඩුණු සිල් ඇත්තේ, වැඩුණු සිලින් හුන් වූයේ, සිල්වත් වේ ද; පණ්ඩිත වේ ද, නුවණැති වේ ද, යාග සැත් ද ඕසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනි වේ ද, හවන්ති, මේ අඩක දෙකින් සමන්විතයා වූ කළි ඛමුණකු කොට ඛමුණෝ පණවත්. හේ ‘මම ඛමුණුම’යි කියන්නේ ද කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ය, බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ය.”

26. [භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] ඉංගමණය, මේ අඩක දෙකින් එක් අඩකයක් හැර දමා එක් අඩකයෙකින් සමන්විතයා ඛමුණකු කොට පණවන්නට හැක්කේ ද ? හේ ‘ඛමුණෙකිම’යි කියන්නේ, කරුණු සහිත වැ කියන්නේ ද ? බොරු කීමකට නො පැමිණෙන්නේ ද ?”

[සොණදණ්ඩ:] හවද්ගොතමසිති, මෙය නො වේ ඔ ය. හවද්ගොතමසිති, ප්‍රඥව සිලයෙන් පිරිසිදු වෙයි. සිලය ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වෙයි. යම් තැනෙක සිලය වේ නම්, එහි ප්‍රඥව වේ. යම් තැනෙක ප්‍රඥව වේ නම් එහි සිලය වේ. සිල්වත්තව නුවණ වේ. නුවණැත්තාව සිල් ඇති වේ. සිල ප්‍රඥ දෙක වූ කළි ලොවැ අග්‍ර යැ යි කියනු ලැබේ. හවද්ගොතමසිති, යම් සේ අතින් අත හෝ පසින් පය හෝ සෝදන්නේ ද, එසේ ම ප්‍රඥව සිලයෙන් පරිශෝධිත වේ. සිලය ප්‍රඥයෙන් පරිශෝධිත වේ. යම් තැනෙක සිලය වේ නම්,... සිල ප්‍රඥ දෙක වූ කළි ලොවැ අග්‍ර යැ යි කියනු ලැබේ.

“එවමේනං බ්‍රාහ්මණ. සීලපරිබොධා හි බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා, පඤ්ඤපරිබොධං සීලං. යත් සීලං තත් පඤ්ඤා, යත් පඤ්ඤා තත් සීලං. සීලවතො පඤ්ඤා, පඤ්ඤවතො සීලං. සීලපඤ්ඤාණංඤච උභ ලොකස්මිං අභ්‍යන්තරායති.

“ඝතමං උත තං බ්‍රාහ්මණ සීලං? කතමං සා පඤ්ඤා”?ති

“එත්තකපරමා’ව මයං හො ගොතමි එතස්මිං අනේ. සංඛු වත හවන්තංයෙව ගොතමිං පටිගාඤ්ඤ එතස්ස හාසිතස්ස අනේ”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ පුණ්ණි, සංඛුකං මතසි කරොති, හාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො නොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො හගවතො උච්චිතස්සාසි. හගවා එතදචොච:

25. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො-පෙ-.

(යථා සාමඤ්ඤඵලෙ එවං වින්දාසරතඛං.) එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නා හොති ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සීලං-පෙ-. උච්චිතං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති...දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- තතියං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- චතුත්තං කුතං උපසම්පජ්ඣ විහරති -පෙ- අයං ඛො සො බ්‍රාහ්මණ සමාසි -පෙ- අසවානං බයඤ්ඤාණංස විත්තං අභිනිහරති, අභිනිත්තාමෙති -පෙ- තාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාති. ඉදම්පි’ස්ස හොති පඤ්ඤාය. අයං ඛො සා බ්‍රාහ්මණ පඤ්ඤා”ති.

26. එවං වුත්තෙ සොණදණ්ඩා බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදචොච: “අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං නො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්ඛුජ්ඣතං වා උක්ඛුජේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුත්තස්ස වා මහං ආවිසක්ඛය්‍ය අකිකාසෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තාරුථාති දුක්ඛිත්තීති, එවමෙව හොතා ගොතමෙත අනෙකපරියං-යෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මංඤච භික්ඛුසම්ඤ්ඤච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣන්තෙය්‍ය පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අභිවාසෙතු ච මෙ හවං ගොතමො ඤානන්තං හතං සද්ධිං භික්ඛුසම්ඤ්ඤා”ති. අභිවාසෙසි හගවා ඤාණිකාවෙන.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] බ්‍රාහ්මණය, මෙය එසේ ය. බ්‍රාහ්මණය, ප්‍රඥව සිරිතෙන් පිරිසිදු වේ. සිරිත ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදු වේ. සිරි ඇති කෑන ප්‍රඥව වේ. ප්‍රඥව ඇති කෑන සිරි වේ. සිරිඇත්තනුව ප්‍රඥව ඇත. ප්‍රඥව ඇත්තනුව සිරි ඇත. සිරි ප්‍රඥ දෙක වනාහි ලොවැ අනුයාසි කියනු ලැබේ. බ්‍රාහ්මණය, ඒ සිරිත කවර කෑ? ඒ ප්‍රඥව කවර කෑ?

[සොණදණ්ඩ:] හවද් ගෞතමයීනි, මේ කරුණෙහි මේ සිරි ප්‍රඥ යන වචන දෙක දැනීම ම පරම කොටැත්තමු. (මේ වචන දෙක විනා එහි අර්ථ වශයෙන් මෙයින් වැඩියක් නො දනිමු.) යාවිඤ්ඤ කරමිහ. හවද් ගෞතමයනව ම මේ වචනයේ අර්ථ වැටහේ වා (හවද්ගෞතමයෝ ම මෙහි අර්ථ වදාරත් වා).

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “ඛමුණ, එසේ තම අසන්නැ. මොනොවට මෙතෙහි කරන්නැ. එය කියන්නෙමි.

සොණදණ්ඩ තෙමේ ‘හවත, එසේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු දක්වන ධර්මය වදාළ සේක:

25. “ඛමුණ, අර්හත් වූ සමාසක්කම්මුද්ධි වූතපාගත තෙමේ මෙ ලොවැ පහළ වෙයි...”

(සාමඤ්ඤඵලසුත්තයෙහි ආ සේ විස්තර කළ යුතු.) ...ඛමුණ, මෙසේ මනුෂ්‍ය තෙමේ සිරිතමිපන්න වෙයි. ඛමුණ, මේ ඒ සිරිත යි. ...පළමු ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි...දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි ... තෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි...සිව්වන ධ්‍යානය ලැබ වෙතෙයි... ඛමුණ, මේ ඒ සමාසිකයි. ආශ්‍රවණයෙහි පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. ‘මේ කෙටුණෙහි පිණිස කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි දනා හකි. මේ ඛමුණේ ප්‍රඥව වේ. ඛමුණ, මේ ඒ ප්‍රඥව ය.”

26. මෙසේ වදාළ කල්හි සොණදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙමි, “හවද් ගෞතමයීනි, ධර්මදෙශනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයීනි, ධර්මදෙශනාව අභිකාන්ත ය. හවද් ගෞතමයීනි, යමිසේ යැටිකුරු කොට තැබූ බදුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දසක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මිංමුලා වුවකුට මිහ හෝ කියන්නේ වේ ද, ‘ඇස් ඇතිසත් රූප දකිනැ’යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, හවද්ගෞතමයීනි, එ පරිද්දෙන් ම, හවද්ගෞතමයන් විසින් මට නොසෙක් අසුරින් ධර්මය පැවැසිණ. හවද්ගෞතමයීනි, ඒ මම හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවි කිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට සලකන සේක් වා. හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ භික්ෂුසංඝයා හා සෙථ දවසට මගේ බත ඉවසන සේක් වා”යි කීසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහඬ බැවින් එය ඉවැසූ සේක.

27. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා හගවත්තං අභිවාදෙතො පදක්ඛිණං කතො පක්කාමි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතනියා අව්වසෙත සකෙ නිවෙසතෙ පණීතං බාදනියං ගොජනියං පටියාදාපෙතො හගවතො කාරං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතමි, නිවිසිතං හත්තනති.

28. අථ ඛො හගවා පුබ්බිත්තසමයං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝො නෙත සොණදණ්ඩස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්ථපඛිකමි. උපපඛිකමිතො පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණීතෙත බාදනියෙත ගොජනියෙත සහත්තා සත්තපොසි සමපවාරෙසි.

29. අථ ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං භුත්තාපිං ඕතිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමත්තං නිසිදි. එකමත්තං නිසිත්තො ඛො සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො හගවත්තං එතද-වොච: “අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො ආසනා වුට්ඨිතො හවත්තං ගොතමි. අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො අඤ්ඤා-
පඤ්ඤාතෙය්‍යං, ආසනා මේ තං හවං ගොතමො පච්චුට්ඨාතං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි පරිසගතො සමානො වෙඨනං
ඕත්ථිඤ්චෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො යානා පච්චො-
රොතිතො හවත්තං ගොතමි. අභිවාදෙය්‍යං, තෙන මං සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය. යං ඛො පත සා පරිසා පරිහවෙය්‍ය යසො’පි තස්ස භාගෙථ. යස්ස ඛො පත යසො භාගෙථ ගොගාපි තස්ස භාගෙය්‍යං. යසොලභො ඛො පතමාකං නොගා.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො පතොදලවිසිං
අබ්බුත්තාමෙය්‍යං, යානා මේ තං හවං ගොතමො පච්චොරොහනං බාරෙතු.

අහඤ්ච ඛො පත හො ගොතමි යානගතො සමානො ජන්තං
අපතාමෙය්‍යං, සිරසා මේ තං හවං ගොතමො අභිවාදනං බාරෙතු”ති.

අථ ඛො හගවා සොණදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො බම්බියා කථාය සන්දස්සෙතො
සමාදාපෙතො සමුත්තරෙතො සමපතංසෙතො උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

සොණදණ්ඩුත්තං නිවිසිතං චතුස්ථං.

27. ඉක්ඛිත්තෙන් සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ඉවැසීම දැන, හුතස්තෙන් නැගී සිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පැදකුණු කොට තික්මැ ගියේ ය. ඉන් පසු සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ ඒ රැය ඇවැමෙන් සිය ගෙහි ප්‍රණීත බාදා භොජ්‍ය පිළියෙල කරවා ‘භවද්දගොතමයන් වහන්ස, ඛත පිළියෙල කොට තිමිණේ ය. දැන් වහින්නට කාලය වේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වා යැවී ය.

28. ඉක්ඛිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු බැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ඩික්ඛකත හා සොණදණ්ඩ ඛමුණුගේ ගෙට එළැඹ සේක. එළැඹ පණවා තුමුණු අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. එ කල්හි සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ මුද්‍රපාමොක් ඥාන ප්‍රණීත බාදාභොජ්‍යයෙන් සියගිත් සැතැප්වී ය, පැවැරැවී ය.

29. එයට පසු සොණදණ්ඩ ඛමුණු තෙමේ වලද අවසන් කළ, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන ගිඳ ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් සොණදණ්ඩ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ ඛස් පැවැසී ය:

“භවද්දගොතමසිති, මම වූ කලි පිරිස් මැදට පැමිණියෙම ම අස්තෙන් නැගී සිට භවත් ගොතමයන් වැන්දෙමි වීම නම්, එයින් ඒ පිරිස මට බැණ වදිති. යම්කුට ඒ පිරිස බැණ වදිත් නම් ඔහුගේ යශස් ද පිරිහෙන්නේ ය. යම්කිහුගේ යශස් පිරිහෙන්නේ ද, ඔහුගේ භාග සම්පත් ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ නොගහම්පත් වූ කලි යශසින් ලබන ලද්දේ ය.

තව ද භවද්දගොතමසිති, මම පිරිසට පැමිණියෙම ම දොහොත් මුදුන් තැබුයෙමි වීම නම්, එය මා හුතස්තෙන් නැගී සිටීම කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්ද ගොතමයෙහි, ඔම පිරිස් මැදට ගියෙම ම ගිස්වෙළුම දු දොවැයෙමි වීම නම්, භවද්දගොතමයන් වහන්සේ එය මා ගිය නමා කළ වැදීමක් කොට සලකන සේක් වා.

තව ද භවද්දගොතමසිති, මම යානයක් නැග උන්නෙම ම එයින් බැස, භවද්දගොතමයන් වහන්සේ වැන්දෙමි නම්, එයින් ඒ පිරිස මට පරිභව කරති. එසේ පරිභව ලද්දහුගේ යශස් ද පිරිහේ. යශසින් පිරිහුණුහුගේ භාග ද පිරිහෙන්නේ ය. අපේ නොගයෝ යශසින් ලබන ලද්දේ ය. (එ බැවිනි.)

භවද්දගොතමසිති, මම වතාගි යානයක් නැග උන්නෙම ම කෙටිට ඉදිරියට නමා ලිමි නම්, එය මා යානයෙන් බැසීම කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.

තව ද මම යානයෙක උන්නෙම ම ජත්‍රය ඉවතට නමා හෙළිමි නම්, එය මා ගිය නමා කළ වැදීමක් කොට භවද්දගොතමයන් වහන්සේ සලකන සේක් වා.”

ඉන් පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සොණදණ්ඩ ඛමුණුට දහැම කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වා, කුසල් දහම් ගත්වා, කුසල් වැඩුමයි උත්සාහවත් කොට, ඔහු තුලා වූ ගුණ දක්වා සතුටු කොට, හුතස්තෙන් නැගී තික්මැ වැසී සේක.

සිමුවන සොණදණ්ඩ සූත්‍රය ගිමිණේ ය.

කුටදන්තසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හඟවා මගබ්බසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති, යෙන බ්‍රාහ්මණිකං නාම මහමාතං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං හඟවා බ්‍රාහ්මණෙ විහරති අමබ්ලට්ඨිකායං.

තෙන ඛො පන සමයෙන කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණං අජ්ඣාචසති සතතුස්සදං සතිණ්ණකට්ඨාදකං සබ්බද්දං රාජතොග්ගං රඤ්ඤ මාගබ්බෙන සෙතිගෙන බ්‍රිහතිසාරෙන දින්නං රාජදායං බ්‍රහ්මදෙයං.

තෙන ඛො පන සමයෙන කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහාගඤ්ඤ උපසව්වො හොති. සත්ත ව උසගසතාති සත්ත ව වච්ඡතරසතාති සත්ත ව වච්ඡතරිසතාති සත්ත ව අජසතාති සත්ත ව උරබ්බසතාති උත්තපතිතාති හොතති යඤ්ඤත්ථාය.

2. අස්සොසුං ඛො බ්‍රාහ්මණකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඛුප්පො ගොතමො සකාපුතො සකාකුලො පබ්බරිතො මගබ්බසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති බ්‍රාහ්මණං අනුප්පතො බ්‍රාහ්මණෙ විහරති අමබ්ලට්ඨිකායං.

‘තං ඛො පන හවන්තං හොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තතො’ ඉතිපි සො හඟවා අරහං සමොසම්මුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකට්ඨ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බ්‍රිහතා හගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සංගමණ්‍යබ්‍රාහ්මණි, පජං සදෙවම්බුස්සං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්ථා පච්චෙදෙති. සො ඛම්මො දෙසසති ආදිකල්‍යාණං ඔප්පිකල්‍යාණං පරිගොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්බ්‍රහ්මකං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරිතං පකාසෙති. සාමු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බ්‍රාහ්මණා තිකම්මත්ථා සම්බ්‍රහ්මි ගණිගුතා ජයෙන අමබ්ලට්ඨිකා තෙනුපබ්බසතති.

කුටදන්ත සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පත්තිස්ස භික්ෂූන් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරන සේක්, මගධ රටා බාණ්ණමන නම් බමුණු ගමට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බාණ්ණමන ගමා අඹයාපිටියන්හි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වනයෙහි කුළුණක් (කුටදන්ත) බමුණු තෙමේ මගධාධිපති සෙනරිය කිම්බිසාර රජුහු විසින් දුන් රාජදායාදාය වූ, ශ්‍රෙණි ත්‍යාගය වූ, බහුජනාකීණී වූ, තණ දඹු දිය සුලභ වූ, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇති, රාජකරුපයෙන් පරිභෝග කටයුතු වූ බාණ්ණමන ගමා වෙසෙයි.

එ සමයෙහි කුළුණක් බමුණුන්ගේ මහායාගයෙන් පිළිගෙල කැරුණේ වෙයි. සත්තිස්ස ගොන් ද, සත්තිස්සක් නාමුවස්සෝ ද, සත්තිස්සක් නාමුවස්සියෝ ද, සත්තිස්සක් එළුවෝ ද, සත්තිස්සක් තරුණ බැවෙළුවෝ ද (පොරගසන එළුවෝ ද තවත් සත්තිස්ස බැහිත් බොහෝ මාගපක්ෂිත්‍ර ද) යාග පිණිස යාග වැඩ වෙතට පමුණුවන ලදහ.

2. බාණ්ණමන ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද රටෙහි පැතිරු පැවැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ මතු දැක්වෙන යස හි ඇසුහ: “හවත්ති, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ, ශාක්‍යකුලයෙන් නික්මැ පැවිදි වූ මහණ ශාසුචිත්‍ර භික්ෂූන් පත්තිස්සක් පමණ වූ මහත් පෑවිදිමුළුවක් හා මගධ රටා සැරි සරනු වූ බාණ්ණමනයට පැමිණියෝ බාණ්ණමනයට සම්පයෙහි වූ අඹයාපි වෙතෙහි වෙසෙති.

‘ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණින් අර්භත් ය, සමාස්සමුද්ධා ය, විද්ධවරණසම්පත්ත ය, පුග්ග ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි ය, දෙවමිනිස්තට ශාස්තෘ ය, ප්‍රිභා ය, හඟවත් ය. හේ දෙව්‍යන් සහිත මරුත් සහිත බහුත් සහිත මේ ලොව, අවශෙෂ මහණ-බමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත මේ සත්තිවර්ගීයා තෙමේ ම සිය විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලොවට දන්වයි. ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පර්වසානකල්‍යාණ වූ, (සතිපට්ඨානාදී) මනා අරුත් ඇති, සම්පුණ්ණ ව්‍යඤ්ඤා ඇති, හැම අසුරින් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම දෙසයි. එසේ දෙසනුසේ සියලු සත්‍ය බලසර පවසයි. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලි හිත වැඩ සලසන්නෙකැ’ යි ඒ හවද්ගොතමයන් පිළිබඳ මෙසේ වූ උතුම් යසහිසයක් උස් වැ තැංගේ ය” යනු යි.

ඉක්බිති බාණ්ණමන ගමා වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද බාණ්ණමනයෙන් නික්මැ බොහො බොහෝ වැ මුළු මුළු වූවෝ, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු දුන්නෝ, ගමන් පිටතැ දී මන මුළුවෙක් වැ එකතු වූවෝ අඹයාපි උගත අතට යෙති.

3. තෙන ඛො ජන සමයෙන කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යා උපගතො හොති. අද්දසා ඛො කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ බාණ්ණමිතා තික්කමිතියා සමිසසමිසි ගණිගුණෙ යෙන අමබ්ලට්ඨිකා තෙත්තපසමිකමිතො. දිසා ඔහො ආමනෙතයි: “කිනත්‍ර ඛො හො ඛතෙත බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා බාණ්ණමිතා තික්කමිතියා සමිසසමිසි ගණිගුණා යෙන අමබ්ලට්ඨිකා තෙත්තපසමිකමිතා” ? ති.

“අපි ඛො හො සමිණො ගොතමො සකාප්පතො සකාකුලා පබ්බජිතො මහබ්බසු වාරිකං වරමානො මහතා තික්කසමිසෙන සද්ධිං පඤ්චමනෙතයි තික්කසමිසෙති බාණ්ණමිතං අනුප්පතො බාණ්ණමිතෙ විහරති අමබ්ලට්ඨිකායං. තං ඛො ජන භවතං ගොතමිං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමිබ්බුද්ධො විජ්ජාචරණසමපනො පුග්ගො ලොකමිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සඨා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තමෙතෙ භවතං ගොතමිං දස්සනාය උපසමිකමිතා”ති.

4. අථ ඛො කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණස්ස එතද්දහොති “සුතං ඛො ජන මෙ තං: සමිණො ගොතමො තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොළසපරික්කාරං ජාතාතිති. න ඛො ජනානං ජාතාමි තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොළසපරික්කාරං. ඉච්ඡාමි වාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. යත්තනානං සමිණං ගොතමිං උපසමිකමිතා තිවිධං යඤ්ඤසමපදං සොළසපරික්කාරං පුච්ඡෙය්‍යන්ති”.

අථ ඛො කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො ඛතො ආමනෙතයි “තෙන හි හො ඛතෙත යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙත්තපසමිකමි. උපසමිකමිතියා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙති “කුට්ඨකප්පකතො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙනතු කිර භවතො. කුට්ඨකප්පකතො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දස්සනාය උපසමිකමිතා”ති.

‘එවං හො’ති ඛො සො ඛතො කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසංසුතියා යෙන බාණ්ණමිතකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙත්තපසමිකමි. උපසමිකමිතියා බාණ්ණමිතකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතද්දවොච “කුට්ඨකප්පකතො හො බ්‍රාහ්මණො එවමාන: ආගමෙනතු කිර හොතො. කුට්ඨකප්පකතො’පි බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දස්සනාය උපසමිකමිතා”ති.

5. තෙන ඛො ජන සමයෙන අනෙකාති බ්‍රාහ්මණසතාති බාණ්ණමිතෙ පටිච්ඡන්ති ‘කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඤ්ඤං අනුගමිස්සාමා’ති. අස්සොපුං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො ‘කුට්ඨකප්පකතො කිර’ බ්‍රාහ්මණො සමිණං ගොතමිං දස්සනාය උපසමිකමිතා”ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො තෙත්තපසමිකමි. උපසමිකමිතියා කුට්ඨකප්පකතො බ්‍රාහ්මණො එතද්දවොචුං ‘සචං කිර භවං කුට්ඨකප්පකතො සමිණං ගොතමිං දස්සනාය උපසමිකමිතා’ති ?”ති

3. එ සමයෙහි කුළුදත් බමුණු තෙමේ තමා පහයා උඩු මහලෙහි දවසනත් පැමිණියේ මේ. හේ (කවලියෙන් බලනුයේ) බාණ්ණමනයෙන් තික්මැ බොහො බොහෝ රැස් වැ එකී එකී පසැ මුළු මුළු වැ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වැ එකතු වැ, අභියාපිය කරා යන බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණන් ද ගැහැපියන් ද දිවි ය. දස බන්ධුහු (අසන තැන් බණුවා) බණවා “හවන් බන්ධුව, කවර හෙයින් බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණෝත් ගැහැපියෝත් බාණ්ණමනයෙන් තික්මැ බොහො බොහෝ වැ රැස් වී තැනින් තැන මුළු මුළු වැ, ගමන් පිටතැ දී මහමුළුවක් වැ එකතු වැ අභියාපිය දෙසට ගෙත් දෑ?”යි විචාලේ ය.

“හවන, කරුණක් ඇත. සැහැපුන් වූ, සැහැකුලෙන් තික්මැ පැවිදි වූ, මහණ ගොසුම්හු භික්ෂුන් පන්සියක් පමණ වූ මහ පැවිදි මුළුවක් හා මගද රවු සැරි සරනුවෝ බාණ්ණමන ගමට පැමිණියෝ එය අසලැ අභියාපි උයන්හි වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොසුම් තෙමේ මේ මේ කරුණින් රහත් ය, සම්මාසම්මුද්‍ර ය, පිදුසරණ දෙකින් යුතු ය, යුගත ය, ලොව දන්නේ යැ, නොදැමුණත් දම්නුසයහි හැමට ම වැසි සැරි දෑ ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, මුද්‍ර ය, බන්ධන් යැ”යි මෙසේ ඔබ පිළිබඳ උතුම් යසගියෙක් උස් වැ නැංගේ ය. මොහු පින්වත් ගොසුමාණන් දක්නට එහි ගෙත්” යැ යි බන්ධු තෙමේ කී ය.

4. එ විටැ, කුළුදත් බමුණාට, “මහණ ගොසුම්හු තුන් යාගසම්පත් හා සොළොස් පිරිකර දැනිතැ යි මා විසින් ඇසිණ. මම වූ කලී තෙවැදුරුම් යාගසම්පත් සොළොස් පිරිකරත් නො දැනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යදනට මම රිසියෙමි. මහණ ගොසුමාණන් කරා එළැඹ තෙවැදුරුම් යාගසම්පත් සොළොස් පිරිකරත් විචාලෙමි නම් යෙහෙකැ” යි මේ සිත වී ය.

ඉක්බිති කුළුදත් බමුණා බන්ධුහු බණවා, “හවන් බන්ධුව, එසේ වී නම් බාණ්ණමන ගමැ වැසි ඒ බමුණු ගැහැපියන් වෙත එළැඹෙන්න. එළැඹ ‘හවන්ති, හවන්හු කුඹා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුළුදත් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ යි මෙසේ කියේ යැ’ යි මේ පරිදි සැල කරන්නැ”යි කී ය.

‘හවන, එසේ යැ’යි කියා ඒ බන්ධු තෙමේ කුළුදත් බමුණාට පිළිවදන් දී බාණ්ණමන ගමැ වැසි බමුණන් ද ගැහැපියන් ද කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, ඔවුනට “හවන්ති, හවන්හු කුඹා තමක් බලා පොරොත්තු වෙත් වා. කුළුදත් බමුණා ද මහණ ගොසුමාණන් දක්නට එන්නේ යැ”යි කුළුදත් බමුණු මෙසේ කීහ”යි මේ පවත් සැල කෙළේ ය.

5. එ සමයෙහි වතාහි බොහෝ සිය ගණන් බමුණෝ ‘කුළුදත් බමුණාගේ මහා යාගය වළදන්නට’යි බාණ්ණමනයෙහි වෙසෙත්. ඒ බමුණෝ ‘කුළුදත් බමුණා මහණ ගොසුමාණන් දක්නට ඔබ කරා යෙතැ’යි ඇසූහ. ඉක්බිති ඔහු කුළුදත් බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ ‘පින්වත් කුළුදත් තෙමේ මහණ ගොසුමාණන් දක්නට යන්නේ ල. ඒ සැඟ දෑ’යි ඇසූහ.

“ඵලං ඛො මෙ හො හොති: අහමි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සාමි”ති.

6. “මා හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමි. න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං. සථෙ හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සාති හොතො කුටදන්තස්ස යසො හාසිස්සති. සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඛිස්සති. යමි හොතො කුටදන්තස්ස යසො හාසිස්සති සමණස්ස ගොතමස්ස යසො අභිවඛිස්සති, ඉමිනාපථෙහන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං, සමණො තෙව ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං.

හවං හි කුටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන. යමි හවං කුටදන්තො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච සංසුඤ්ඤාණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිතො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපථෙහන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං. සමණො තෙව ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසඛකමිද්දං.

හවං හි කුටදන්තො අසේසා මහඤ්ඤා මනාහොගො. -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො අජ්ඣායකො මන්තබරො තින්නං චෙදුනං පාරගු සතිසංඥාකෙට්ඨානං සාකඛරප්පහදුනං ඉතිනාසපඤ්චමානං, පදකො චෙය්‍යාකරණො ලොකායතමභාසුරිසලකකිලණසු අනවයො -ප-.

හවං හි කුටදන්තො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය චණ්ණපාකඛරතාය සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මචණ්ණි බ්‍රහ්මචට්ඨසි අකුචුද්ද-වකාසො දස්සනාය -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො සීලවා හොති වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙන සමන්තා-ගතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඪස්ස විඤ්ඤපතිනා -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො ඛහුන්තං ආචරියපාවරියො. තිණි මාණවකසතාති මනෙත වාචෙති. ඛහු ඛො ජන තානාදියා තානාජනපද මාණවකා ආහව්ජනති හොතො කුටදන්තස්ස සන්තිකෙ මන්තප්පිකා මනෙත අභිසිද්ධකාමා.

“තවත් කි, මමත් මහණ ගොයුමාණන් දක්නට බබ වෙත් යන්නෙමැ යි මම මෙසේ සිතෙක් මේ ම යැ” යි කුච්ඡන් පැවැසි ය.

6. [එ බස් අසා එ බමුණෝ කුච්ඡනුට මෙසේ කිහු:]

“පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොයුමන් දක්නට නො ගේ වා. පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. ඉදින් පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යන්නේ නම්, පින්වත් කුච්ඡනුගේ යශස් පිරිසෙන්නේ ය, මහණ ගොයුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ ය. ‘පින්වත් කුච්ඡනුගේ යශස් පිරිසෙන්නේ ය, මහණ ගොයුමාණන්ගේ යශස් වැඩෙන්නේ’ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොයුමාණන් දක්නට යනුට නො තිස්සේ ය. මහණ ගොයුමු ම පින්වත් කුච්ඡනු දක්නට එනුට තිස්සෝ ය.

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය. සත්වන මිත්ත සුචර තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය. කුල පිළිබඳ තෙප්ලෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මවු පිය දෙපසින් ම අභිජාන ය...නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ මහණ ගොයුමන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. මහණ ගොයුමු ම පින්වත් කුච්ඡනු දක්නට එන්නට තිස්සෝ ය.

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ ඉසුරුමත් ය, මහත් බන ඇත්තේ ය, මහත් හෝග ඇත්තේ ය...

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ වේද හඳුරන්නේ ය, වේදමන්ත්රයන් සිත්ති ලා දරන්නේ ය, නිසංකු ද කෙට්ඨයාස්සු ද සභිත, ශික්ෂා හා නිරුක්ති සභිත, ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්ගේ පර තෙර පත්තේ ය, පදපාඨ දන්නේය, සෙසු සියලු විශරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකායතනාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණවිද්‍යායෙහිත් නිපුණ ය...

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ අත්තට වැඩි තරම් වූ රූ සපුරා ඇත්තේ ය, දකුම් කටසුකු ය, දක්නනුට ප්‍රසාද එළවන සුලු ය, උතුම් පැහැසපුසෙන් සුකු ය, උතුම් රත්වත් පැහැ ඇත්තේ ය, උතුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තේ ය, සිය සිරුරු සංස්කත් විසින් දක්නට නොමිඳ අවකාශ ඇත්තේ ය...

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ඡීලසෙන් සුක්ක ය...

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ කලණ තෙපුල් ඇත්තේ ය, කලණ මිහිරි බස් කියන්නේ ය, නිදෙස්, නොකෙලතොලු, කි දූ ගතවනු හැකි සිලිටි බසින් සමත්වන ය...

පින්වත් කුච්ඡන් තෙමේ ඛොණෝ දෙනාට ආවාසී ද ප්‍රාචාසී ද වෙයි. තුන්සියක් බමුණු දරුවනට වේදයන් කියවයි. තන් දෙසින් තන් දනවුවෙන් ඛොණෝ බමුණු දරුවෝ වේදය ඉගැන්වී පනනුවෝ, වේදයන් උගනු කැමැත්තෝ පින්වත් කුච්ඡන් වෙත එති...

හවං හි කුටදන්තො ජණේණා වුද්ධො මහල්ලන්තො අභිගන්තො වයො අනුප්පන්නො, සමණො ගොතමො තරුණො චෙචි තරුණපබ්බජිතො ච -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො රඤ්ඤා මාගධස්ස සෙනියස්ස බිම්බිසාරස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණස්ස පොක්ඛිරසාතිස්ස සක්කන්තො ගරුකන්තො මාතින්තො පුජිතො අපචිතො -පෙ-.

හවං හි කුටදන්තො බාණ්ණමතං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්-කපට්ඨාදතං සබ්බඤ්ඤා රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං, යමපි හවං කුටදන්තො බාණ්ණමතං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණ්කපට්ඨාදතං සබ්බඤ්ඤා රුජ්ඣොග්ගං රඤ්ඤා මාගධෙන සෙනියෙන බිම්බිසාරෙන දින්නං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං, ඉමිනාපඤ්ඤාන න අරහති හවං කුටදන්තො සමණො ගොතමං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො, සමණො චෙචි ගොතමො අරහති හවන්තං කුටදන්තං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

7. එවං වුත්තා කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච: “තෙන හි භො මමපි පුණාඨ යථා මයමෙච අරහාමි තං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො, තඤ්ච අරහති නො හවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

“සමණො ඛලු භො ගොතමො උභන්තො පුජාන්තො මාතින්තො ච පිතින්තො ච, සංසුභිගහණිත්තො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිත්තො අනුප්පක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන, යමපි භො සමණො ගොතමො උභන්තො පුජාන්තො මාතින්තො ච පිතින්තො ච, සංසුභිගහණිත්තො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකඛිත්තො අනුප්පක්ඛුට්ඨා ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤාන න අරහති සො හවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො, අථ ඛො මයමෙච අරහාමි තං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසම්බුද්ධො.

සමණො ඛලු භො ගොතමො මහන්තං ඤ්ඤාතිසංඛිං ඕහාය පබ්බ-ජිතො -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො පසුතං භිරඤ්ඤාසුචණ්ණං ඕහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ච වෙතාසට්ඨඤ්ච -පෙ-.

සමණො ඛලු භො ගොතමො දහරේ’ව සමාන්තො යුචා පුපු කාල-කෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සම්මනාගන්තො පඨමෙන වයසා අගාරස්මි අනිගාරිතං පබ්බජිතො -පෙ-.

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ ජරායෙන් දුදුරු ය, වයසින් වැඩුණේ ය, මහත්‍ර ය, බොහෝ කල් ඉක්මැවූයෙක, පැසිම් පියට පැමිණියෙක. මහණ ගොසුම්හු වූ කලී ලදරැන් ලදරු පැවිද්දෙකුන් වේ...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහබාහිරිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කාර කරන ලද්දෙක, ගරු කරන ලද්දෙක, බුහුමන් කරන ලද්දෙක, ප්‍රදාන ලද්දෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ පොකුරුසැත් බමුණහු විසින් සත්කාර කැරුණෙක, ගරු කැරුණෙක, බුහුමන් කැරුණෙක, පිදුණෙක, යටත් පැවැතුම් දක්වුණෙක...

පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු, තණ දඩු දිය ඇති, බොහෝ බත බාත්‍ය ඇති, රජුගෙන් ලත් නින්දගම් වූ රජු සේ ත්‍යාගය වූ, සේනිය බිම්බිසාර රජු දුන් උතුම් දානවස්තු වූ බාණ්ණමත ගම්මි ඉසුරු වැ වෙසේ පින්වත් කුඵදත් තෙමේ බොහෝ ජනයා ගැවැසුණු... බාණ්ණමත ගම්මි ඉසුරු වැ වෙසේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුත් පින්වත් කුඵදත් තෙමේ මහණ ගොසුමන් දක්නට යන්නට නො තිස්සේ ය. මහණ ගොසුම්හු ම පින්වත් කුඵදතු දක්නට තිසි හ" යනු සි.

7. මෙසේ (මවුත්) කී කලැ කුඵදත් බමුණා ඒ බමුණනට මේ බස් කී ය :

“හවත්ති, එසේ වී නම්, මහණ ගොසුමාණන් අප දක්නට එනුවට වඩා අප ඔබ දක්නට යැමෙහි හුදුසු වන සැටි දක්වන මා බස් ද අසවු.

“හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී මවු පිය දෙ පසින් ම අභිජාත ය, යත් වන මිඞුතු යුවල තෙක් පිටිසිදු මවුකුස ඇත්තෝ ය. ජාතිවාදයෙන් නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. ...මහණ ගොසුම්හු මවුපිය දෙපසින් ම අභිජාතයහ...නො ගෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය යන යමක් ඇද්ද, මේ කරුණිනුදු ඒ පින්වත් ගොසුම්හු අප දක්නට එන්නට නො තිස්සහ. වැලි අපි ම ඔබ දක්නට යන්නට තිස්සමිහ.

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී මහත් නැමුළුව පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී පොළෝ යට ද පොළෝ මතු පිට ද වූ මහත් රත් අමුරන් ගැරු පියා පැවිදි වූවෝ ය...

හවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලී සොදුරු යොවුනෙන්, (වයස් තුන අතුරෙන්) පළමු වයසින් යුත් වූවෝ ම, තරුණ වූවෝ ම, මහා කළු කෙහෙ ඇති වැ යොවුන් විශා සිටියෝ ම හිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි බිමට වන්නෝ ය...

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකාතං මාතාපිතූතනං අස්සුමුඛාතං රුද්ධතාතං කෙසමස්සං ඕනාරෙඨා කාසායාති වජාති අවජාදෙඨි අභාරසමා අනන්තරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකඛරතාස සමන්තාගතො මුහම්මණ්ණේ මුහම්මවච්ඡි අකචුද්ද-වකාසො දස්සනාය-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො සිලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසලසීලෙන සමන්තාගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවානවා කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසූවිඨාය අනෙලගලාය අත්ඨසා විඤ්ඤපතියා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො බහුතනං ආචරියපාචරියො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො බිණකාමරුගො පිගතවාපලො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරිගවාදී අපාපපුරෙකඛාසෙර මුහම්ඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමිතින-බන්ධිගකුලා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අසිං කුලා පබ්බජිතො මහඤ්ඤා මහානායා-පෙ-

සමණං ඛලු නහා ගොතමං තිරොරඨා තිරොජනපදා සම්පුච්ඡිකුං ආගච්ඡති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකාති දෙවතාසහස්සාති පාණෙති සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො 'ඉතිපි සො ගගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්මත්තානං මුත්තො ගගවා'ති-පෙ-

සමණො ඛලු නහා ගොතමො ආත්තිසම්මාපුරිසලක්ඛණෙති සමන්තා-ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු නහා ගොතමො එහිසාගතවාදී සබ්බෙසං සමොදකො අබ්බාකුටිකො උත්තානමුත්තො පුබ්බගාසි-පෙ-

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ඔබ පැවිදි වන්තා නො කැමැති මැපියන් කඳුළු පිරි මුහුණ ඇති වෑ හඬද්දී එය නොතකා කෙතෙ රවුළු ඔබ පියා කසා වත් හැඳ හිඟි ගෙන් තික්මැ පැවිද්දට බඩුවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි හැමට වැඩි තරම් රු සිරි ඇත්තෝ ය, දක්නවුන් සිතැ පැහැදීම පහළ කරවන සුලභ, උතුම් පැහැ සපුයෙන් සුලභ. උතුම් රන් පැහැ ඇත්තෝ ය, උතුම් සිරුරු පබ ඇත්තෝ ය. සිය සිරුරු දෑත්මට නොමඳ ඔව්ස් ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිල්වත්ත, පිරිසිදු සිල් ඇත්තෝ ය, නිදෙස් ශිලායෙන් සුත්ත...

මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කලණ තෙපුල් ඇත්තෝ ය, කලණ මිහිරි ඔස් තෙපලන්නෝ ය, නිදෙස් වූ නොකෙලතොලු වූ කි දෑ හඟවනු සමත් සිලිටි බසින් සමන්විතයෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි ඔබගේ දෙනාට ආවංචි ද ප්‍රචංචි ද වෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පහ වූ කාමරාග ඇත්තෝ ය, පහ වූ වපල බව ඇත්තෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කම්මාදිත් ක්‍රියාවාදිත් වෙති. තව ලොවුතුරා දනම් පුරස්සර කොට වැටෙති. සැරිසුන් මුගලන් ඇ බිඹුණු පිරිසට ද නායක වෑ හැසිරෙති...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පිරිසිදු කැත් කුල වූ උසස් කුලයෙන් තික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහත් බත ඇති මහත් ගෞර ඇති ඉසුරුමත් කුලයෙන් තික්මැ පැවිදි වූවෝ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් කරා පිට රටින් පිට දනවුයෙන් පැණ පුළුවුස්තට එති...

භවත්ති, තොයෙක් දහස් ගණන් දෙව්ගෝ මහණ ගොසුමන් දිවිහිමයෙන් සරණ හිටහ...

භවත්ති, මහණ ගොසුමාණන්ගේ වූ කලි “මේ මේ කරුණින් ඒ බතවත් තෙමේ රහත් ය, සම්මාසම්මුද්‍ර ය, විදු සරණින් සුතු ය, සුගත ය, ලොව දත්තේ ය, ලොවුතුරා තරදම්සැරි ය, දෙවිමිනිස්තට සසු ය, සිවු සස් දතුණේ ය, බතවත් යැ” යි මේගේ වූ උතුම් යසහි උස් වෑ නැංගේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි දෙතිස් මහ පුරිස්ලකුණින් සුතු ය ..

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි තමන් වෙත එන්නවුන් ‘එන්න, මේහි ආ සේ මැනැවැ’යි පිළිගන්නා සුලභ, කණට සුළු එළවන තෙපුල් තෙපලන්නෝ ය, පිළිසඳරෙහි දක්‍ෂය හ, බැම නොහකුළුවන්නෝ ය, සුලභ කපා ඇත්තෝ ය, පැමිණියතට තුළු පළමුයෙන් කරා කරන සුලභ...

සමණො ඛලු හො ගොතමො වතුන්නා පරිසානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො-පෙ-.

සමණෙ ඛලු හො ගොතමෙ ඛසු දෙවා ව මනුස්සා ව අභිසසන්නා-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො යසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පච්චිසති, න තසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා අමනුස්සා මනුස්සො විහෙයෙනති-පෙ-.

සමණො ඛලු හො ගොතමො සබ්බි ගණී ගණාවරියො පුච්ඡතිත්ථ-කරුනං අග්ගමක්ඛායති. යථා ඛො පන හො එකෙසං සමණවුහම්ණානං යථා වා තථා වා යසො සමුද්ගච්ඡති, න තෙවං සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො, අථ ඛො අනුත්තරාය පිජ්ජාචරණසමපදාය සමණස්ස ගොතමස්ස යසො සමුද්ගතො-පෙ-.

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙතියො බිලිසාරො සපුතො, සහරියො සපරිසො සාමවෙවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙනදී කොසලො සපුතො, සහරියො සපරිසො සාමවෙවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණං ඛලු හො ගොතමං වුහම්ණො පොකඛරසාති සපුතො, සහරියො සපරිසො සාමවෙවා පාණෙහි සරණං ගතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ මාගධස්ස සෙතියස්ස බිලිසාරස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො රඤ්ඤ පසෙනදියො කොසලස්ස සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො. සමණො ඛලු හො ගොතමො වුහම්ණස්ස පොකඛරසාතියො සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුරිතො අපචිතො.

සමණො ඛලු හො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො, බාණ්ණමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. යෙ ඛො පන කෙටි සමණා වා වුහම්ණා වා අමහාකං ගාමකෙඛත්තං ආගච්ඡන්ති, අතිථි නො තෙ හොන්ති. අතිථි ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචෙතබ්බො. යථි හො සමණො ගොතමො බාණ්ණමතං අනුසුතො, බාණ්ණමතෙ විහරති අම්බලට්ඨිකායං. අතිථිමහාකං සමණො ගොතමො, අතිථි ඛො පනමෙහි සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජෙතබ්බො අපචෙතබ්බො.

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි සිවු පිරිස් විසින් සත්කාර කරන ලද්දක, ගුරුකාර කරන ලද්දක, බුහුමන් කරන ලද්දක, පුදන ලද්දක, යටත් පැවැතුම් දක්වන ලද්දක...

භවත්ති, මහණ ගොසුමාණන් කෙරෙහි බොහෝ දෙව්මිනිස්සු වෙසෙසින් පහත්හ...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි යම් ගමෙක හෝ නියම් ගමෙක වෙසෙත් නම්, එ ගමැ හෝ නියම් ගමැ වැසි මිනිස්සුට යක්කු පිඩා නො කෙරෙත්...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මහ සභපිරිස් ඇත්තෝ ය, ගණ නායකයක, ගණාචාර්යය හ. බොහෝ තීර්ණකරයන් අතුරෙහි අන්ත සි කියනු ලැබෙයි...

යම්ගේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණන්ගේ යශස අවෙලකනාදි පිටතට පෙනෙන යම්තම් චුතමාත්‍රයෙකින් වැඩෙනත් මහණ ගොසුමන් ගේ යශස වූ කලි එගේ වැඩුණේ නො වේ. වැලි තමන් තුලා ම වූ නිරුත්තර විද්‍යාවරණසම්පතින් වැඩුණේ වේ....

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි මගධාධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ තෙමේ දරුවන් බිරියන් සහිත වැ පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සමග දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය ..

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි කොශලාධිපති පසේනදි රජ තෙමේ දරුවන් හා බිරියන් හා පිරිස් හා ඇමැත්තන් හා සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුමන් වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණු තෙමේ දරුවන් බිරියන් පිරිස් හා ඇමැත්තන් සහිත වැ දිවි හිමි කොට සරණ ගියේ ය...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි මගධ රටට අධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි කොශලාධිපති පසේනදි රජහු විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි පොකුරුසැත් බමුණා විසින් සත්කෘත ද ගුරුකෘත ද මානිත ද පූජිත ද අපචිත ද වෙයි...

භවත්ති, මහණ ගොසුම්හු වූ කලි දැන් බාණ්ඩුමයට පැමිණියෝ බාණ්ඩුමය සම්පයෙහි අභියැටි වෙතෙහි (අම්බලට්ඨිකා වනයෙහි) වෙසෙති. භවත්ති, යම් කිසි මහණ කෙතෙක් හෝ බමුණු කෙතෙක් හෝ අප ගම් කෙතට එත් නම්, ඔහු අපට අමුතු වෙයි. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුක, ගුරුකාර කටයුතුක, මානනීයක, පූජනීයක, අපවයනීයක. භවත්ති, යම් ගෙයකින් මහණ ගොසුම්හු බාණ්ඩුමයට පැමිණියෝ, බාණ්ඩුමය සම්පයෙහි අභියැටි යෙහි වෙසෙත් ද, එහෙයින් ඔබ අප අමුත්තෝ ය. අමුත්තෝ වනාහි අප විසින් සත්කාර කටයුතුක, ගුරුකාර කටයුතුක, බුහුමන් කටයුතුක. පිදියා යුතුක, යටත් පැවැතුම් දක්වනු යුතුක.

ඉමිනංපචෙතන නාරහති සො හවං ගොතමො අමානං දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං. අපි ඛො මයමෙව අරනාම තං තවන්තං ගොතමං දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං.

එතනෙන ඛො අතං හො තස්ස හොතො ගොතමස්ස වණේණ පටිපාටුණාමි. තො ව ඛො සො හවං ගොතමො එතනකවණේණා. අපරිච්ඡාණවණේණා හි සො හවං ගොතමො'ති.

8. එවං වුත්තෙත තෙ බ්‍රාහ්මණා කුට්ඨකප්පකං බ්‍රාහ්මණං එතදචොවුං: “යථා ඛො හවා කුට්ඨකප්පකා සමිණස්ස ගොතමස්ස වණේණ සාසනී ඉතො වෙ'පි සො හවං ගොතමො යොජනසතෙ විහරති, අලමෙව සඤ්චිත කුලපුත්තෙතන දක්ඛනාය උපසඬකමිතුං අපි පුට්ඨකප්පකාපි¹. තෙන හි හො සබ්බෙව මයං සමිණා ගොතමං දක්ඛනාය උපසඬකමිස්සාමි”ති.

9. අපි ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන අමලවර්ධිකා යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිණා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමමාදනීයං කපං සාරාණීයං විතීසාරණීයං එකමන්තං නිසීදි. බාණ්ණමතිකා'පි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අපොකච්චි හගවන්තං අභිචාදෙණා එකමන්තං නිසීදිංසු, අපොකච්චි හගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමමාදනීයං කපං සාරාණීයං විතීසාරණීයං එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චි යෙන හගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙණා එකමන්තං නිසීදිංසු අපොකච්චි තාමගොතනං සාවෙණා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපොකච්චි භුණ්ඨිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු.

10. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදචොවු: “සුතං මෙනං හො ගොතමි සමිණො ගොතමො තිට්ඨං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං ජානාතීති. න ඛො පතාහං ජානාමි තිට්ඨං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං. ඉච්ඡාමි චාහං මහායඤ්ඤං යජ්ඣං. සාධු මෙ හවං ගොතමො තිට්ඨං යඤ්ඤසම්පදං සොලසපරිකඛාරං දෙසෙතු”ති.

“තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණොති සාධුකං මනසිකරොති භාසිස්සාමි”ති.

‘එවං සො’ති ඛො කුට්ඨකප්පකා බ්‍රාහ්මණො හගවතො පච්චිකොසාසි. හගවා එතදචොවු:

11. “භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ රුජා මහාවිජිතො තාම අතොසි, අතොසි මහභිතො මහාසොගො පසුතජ්ජනරූපරජතො පසුතවිතකුපකරණො පසුතවතධිඤ්ඤා පරිපුණ්ණතකාසකොට්ඨාගාරො. අපි ඛො බ්‍රාහ්මණ රඤ්ඤා මහාවිජිතස්ස රතොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං චෙතසො පටිවිතකොතා උදාදි: “අධිගතා ඛො මෙ චිත්තා මානුසකා හොතා. මහන්තං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජිත අරක්ඛාවිසාමි. යනුතානං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මමිස්ස දිඝරන්තං හිතාය සුඛායා”ති.

1. පුට්ඨකප්පකාපි (කෙසුචි පොත්කෙසු)

මේ කරුණින් ඒ පින්වත් ගෝසුම්හු අප දක්නට එන්නට නො කිසිසේය. වැලි ඇප ම ඒ හවද්ගෝතමයන් දක්නා පිණිස එළඹෙන්නට තිසි වමහ.

හවන්ති, ඒ හවද් ගෝතමයන් පිළිබඳ වූ මෙතෙක් ගුණ මම දනිමි. එහෙත් පින්වත් ගෝසුම්හු මේ උමණක් ම ගුණ ඇත්තෝ නො වෙති. “ඔබ වූ කලි නො මිනිසු හැකි ගුණ ඇතිසහ” යනු යි.

8. මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණෝ කුඵදත් බමුණා බණවා, “පින්වත් කුඵදත් මහණ ගෝසුමන්ගේ ගුණ වනන සැටහෙත්, ඒ පින්වත් ගෝසුමන් මෙයින් සිය යොදුනක් දුර වසනත්, සැදුහැකි කුලපුතුහු විසින් පාපේය රැහෙන ද ඔබ දකිනු පිණිස එන්නට තිසි ම ය. එ බැවින්, හවන්ති, ඇප සියල්ලමේ මහණ ගෝසුමන් දක්නට ඔබ වෙත එළඹෙන්නමහ”යි කීහ.

9. ඉක්බිත්තෙන් කුඵදත් බමුණා මහත් බමුණුගණයා හා අඛියාපියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ, සිතූ රැදැවිය යුතු වූ කපාටි කැරැ නිමවා, පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. බාණ්ඩු ගමු වැසි බමුණෝ ද ගැහැටියෝ ද කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආදරයෙන් වැද පසෙක ඉඳ ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිතූ රැදැවිය යුතු වූ කපා නිමවා පසෙක ඉඳ ගත්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසාවට ඇදිලි බැඳගෙන පසෙක හුන්න. කෙනෙක් නම්ගොත් අස්වා පසෙක ඉඳ ගත්හ. කෙනෙක් නිහඬ වැ පසෙක ඉඳ ගත්හ.

10. එක් පසෙකැ හුන්නා වූ ම කුඵදත් බමුණා, “පින්වත් ගෝසුමාණනි, ‘මහණ ගෝසුම්හු තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දනිති’ යි මෙය මා විසින් අසන ලදි. මම වූ කලි තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් නො ම දනිමි. වැලි දු මහායාගයක් යප්තට මම කැමැත්තෙමි. යාවිඤ්ඤ කරමි. මට පින්වත් ගෝසුම්හු තෙවැදුරුම් යාග සම්පතත් සොළොස් පිරිකරන් දෙසත් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“බමුණ, එසේ වී නම් අසන්නැ. මොනවාට මෙනෙහි කරන්නැ. කියන්නමි”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක).

‘එසේ ය, පින්වතැ’යි කුඵදත් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

11. “පෙර වූවක් කියමි. බමුණ, අසා වූ, මහත් ඛන ඇති, මහත් ගෝග ඇති, බොහෝ රත් රිදී ඇති, බොහෝ වස්තුවකරණ ඇති, බොහෝ ඛන ඛානා ඇති, පිරිපුන් ගබ්බා කොටුගුල් ඇති මහාපිරිත නම් රජෙක් විය. බමුණ, එකලැ හුදෙකලා වැ විතැව්වෙකයෙක් හුන් මහාපිරිත රජුට “මානුෂ්‍ය වූ මහත් ගෝගයම්පත්තු මා විසින් ලබන ලද්දේ ම ය. ඒ මම මහත් පොළොවමුළුල වෙසෙසින් දිනා කැමට අභිපති වැ වෙසෙමි. මට දික් කලක් හිත යුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදින්නෙමි නම් මැනවැ”යි මෙසේ විතැ සඛකල්පනාවෙන් පහළ විය.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතකා එතදවොච: ‘ඉධ මග්ගං බ්‍රාහ්මණ රහොගතස්ස පටිසලලීතස්ස එවං චෙතසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: “අභිගතා ඛො මෙ විපුලා මාත්‍රසකා හොගා. මහනතං පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසාමි. යනත්තනාහං මහායඤ්ඤං යජෙය්‍යං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං කිතාය පුබ්බායා’ති. ඉච්ඡාමනං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං හවං, යං මම’ස්ස දීඝරතතං කිතාය පුබ්බායා’ති.

12. එවං පුතෙන බ්‍රාහ්මණ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රාජානං මහාවිජ්ජං එතදවොච: ‘භොතො ඛො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ සකාණ්ටකො සඋපපිලො. ගාමසාතා’පි දිස්සන්ති, නිගමසාතා’පි දිස්සන්ති, පඤ්ඤහතා’පි දිස්සන්ති. හවං චෙ ඛො පන රාජා එවං සකාණ්ටකෙ ජනපදෙ සඋපපිලෙ බලිමුඤ්ඤං රෙය්‍ය, අක්ඛිවකාරී අස්ස තෙන හවං රාජා, සීයා ඛො පන භොතො රඤ්ඤෙ එවමස්ස: ‘අහමෙතං දස්සුබ්බිලං වධෙන වා බන්ධෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා සමුහනීය්‍යාමි’ති. න ඛො පනෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස එවං සමමා සමුග්ගාතො හොති. යෙ තෙ හතාවසෙසකා හවිස්සන්ති, තෙ පච්ඡා රඤ්ඤෙ ජනපදං විහෙදෙස්සන්ති. අපි ච ඛො ඉදං සංවිධානං. ආගමමි එවමෙතස්ස දස්සුබ්බිලස්ස සමමා සමුග්ගාතො හොති. තෙන හි හවං රාජා යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති කසිගොරකෙඛ, තෙසං හවං රාජා ඛිජ්ජහතතං අනුප්පාදෙතු. යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං හවං රාජා පාහතං අනුප්පාදෙතු. යෙ භොතො රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහන්ති රාජපොරිසෙ, තෙසං හවං රාජා හතතචෙතතං පකප්පතු. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙදෙස්සන්ති. මහා ච රඤ්ඤෙ රාසිකො හවිස්සන්ති, ඛෙමට්ඨිනා ජනපදා අකාණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා ච මුද්ධ මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙට්ඨන්තා අපාරුතඤ්ඤං මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති’ති.

13. ‘එවං භො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාවිජ්ජො පුරොගිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තා යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු කසිගොරකෙඛ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො ඛිජ්ජහතතං අනුප්පාදෙසි.¹ යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු වණ්ණිජ්ජාය, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො පාහතං අනුප්පාදෙසි. යෙ රඤ්ඤෙ ජනපදෙ උස්සහිංසු රාජපොරිසෙ, තෙසං රාජා මහාවිජ්ජො හතතචෙතතං පකපෙසි. තෙ ච මනුස්සා සකමමපසුතා රඤ්ඤෙ ජනපදං න විහෙදෙස්සන්ති. මහා ච රඤ්ඤෙ රාසිකො අහොසි, ඛෙමට්ඨිනා ජනපදා අකාණ්ටකා අනුප්පිලා. මනුස්සා මුද්ධ මොදමානා උරෙ පුතෙන නචෙට්ඨන්තා අපාරුතඤ්ඤං මඤ්ඤෙ විහරිස්සන්ති.

1. අනුප්පාදෙසි. (කෙසු වි පොඤ්ඤෙ)

බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවීර්‍ය රජ තෙමේ පෙරෙටියා අමතා, “බමුණ, මෙහි හුදෙකලා වූ විත්තවිවේකයෙන් හුන් මට ‘මානුෂක වූ මහත් භෞගයෝ මා විසින් ලදහ. ඒ මම මහත් මිනීමඬු දිනා එයට අතිපති වූ වේසෙමි. මට දික් කලක් හිත හුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් කළොත් මැනවැ යි මෙසේ විතරකංකල්පනාවෙන් උපත. බමුණ, මහා යඥයක් කරන්නට කැමැත්තෙමි. එහි ලා හවත් තෙමේ මට දික් කලක් හිත හුව පිණිස අනුශාසන කෙරේ වා” යි මේ බස් පැවැසී ය.

12. බමුණ, මෙසේ කී කල්හි පෙරෙටි බමුණා මහාවීර්‍ය රජුට මෙය කී ය: “හවින් රජුහුගේ රට කවු සහිත (සොරඋවදුරු සහිත) වෙයි, සොර උවදුරින් මිරිකුණේ වෙයි. ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නිසම්-ගම් පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. නුවර පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. මං පැහැරුම් දක්නා ලැබේ. හවින් රජ තෙමේ ඉදින් මෙසේ සොර උවදුරු ඇති සොර උවදුරින් මිරිකුණු රටෙහි බදු කරවුවර ගත්තේ නම්, එයින් තොකටයුත්තක් කරන්නෙක් වන්නේ ය. ‘වඩ කිරීමෙන් හෝ බැඳුම් මෙන් හෝ දඩ ගැසීමෙන් හෝ හිස මුඩු කැටවීම් ආදී ගැටුමෙන් හෝ රටින් තෙරවීමෙන් හෝ මේ දහසූකීලය (සොර හුල) මුලින් ම උදුරා ලන්නෙමි’ යි පින්වත් රජුට මෙසේ සිතක් විය හැක්ක. මෙසේ මේ සොර හුල මැනවින් ඉදිරිමෙක් නො වේ ම ය. තසන ලද්දවුන් ගෙන් ඉතිරි වූ යම් සොරසතුරු කෙනෙක් වන්නෝ ද, ඔහු පසු වූ රජුගේ රට පෙළන්නාහ. එතෙකුදු වුවත් මේ මතු දැක්වෙන සංවිධානසට පැමිණ (මතු දැක්වෙන සේ පිළිපැදීමෙන්) මෙසේ මේ සොර හුල මොනොවට ඉදිරි යාම වේ. එ බැවින් සිය රටෙහි යම් කෙනෙක් ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිනි උත්සාහ කෙරෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුනට ධාන්‍ය බිජුවට ද බත් ද දේ වා. යම් කෙනෙක් පින්වත් රජුහු ගේ රටෙහි වෙළෙඳුම් පිණිස උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට රජ තෙමේ බඩු මිල දේ වා. පින්වත් රජුහුගේ රටෙහි යම් කෙනෙක් රාජකාරියෙහි උත්සාහ කෙරෙත් ද, ඔවුනට පින්වත් රජ තෙමේ බත් වැටුප් දේ වා. ඒ මිනිස්සුන් තමන්ගේ වැඩපලෙහි යෙදුණේ රජුගේ රට නො පෙළන්නෝ ය. රජුගේ ධනධාන්‍ය රැස ද මහත් වන්නේ ය. ජනපදයෝ සොර උවදුරු තැත්තෝ, නොමිරිකුණෝ, නිරූපදුකාවන්ගේ සිටියෝ වන්නාහ. මිනිස්සු ද උනුත් කෙරෙහි සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් තවවන්නෝ, දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇත්තවුන් මෙන් (බිය සැක තැති ව) වසන්නෝ ය.”

13. බමුණ, ‘හවත, එසේ යැ’ යි කියා ම ඒ මහාවීර්‍ය රජ පිළිවදන් දී, රජුගේ රටෙහි ගොවිතැන්හි ගෙරි රැකුමිනි උත්සාහ වුවනට බිජු ද බත් ද දෙව් ය. වෙළෙඳුමෙහි උත්සාහ වුවනට බඩුමිල දෙව් ය. රාජකාරියෙහි යෙදුණුවනට බත්වැටුප් දෙව් ය. ඒ මිනිස්සු ද මෙසේ රජුගේ රට නො පෙළූහ. රජුගේ ද ධනධාන්‍ය රාශිය මහත් විය. ජනපදයෝ සොරසතුරු උවදුරින් මිදුණෝ නොමිරිකුණෝ නිරූපදුක බවහි සිටියෝ වූහ. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ දරුවන් ඔරෙහි තවවනුමෝ දොර නොවැසූ ගෙවල් ඇතිසත් සේ (බිය සැක තැති වැ) වුහ.

14. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොහිතං බ්‍රාහ්මණං ආමන්තෙති ඵතදවොච: “සමුග්ගො ඛො මෙ හො සො දසුසිලො හොතො සංවිධානං ආගමි. මහා ච මෙ රුහිකො. ඛෙමච්ඡිතා ජනපදා අකණ්ඩො අනුපපිලා. මනුස්සා මුදා මොදමානා උරෙ පුත්තො නවෙවන්තා අපාරුකණ් මඤ්ඤා විහරන්ති. ඉච්ඡාමහං බ්‍රාහ්මණ මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුසාසතු මං හවං, යා මමිංසා දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“තෙන හි හවං රුජා යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුසුත්තා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමන්තයතං, ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බායා’ති. යෙ හොතො රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ හවං රාජා ආමන්තයතං: ‘ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ හවන්තො, යං මමිංසා දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බායා’ති.

‘ඵචං හො’ති ඛො බ්‍රාහ්මණ රාජා මහාපිරිතො පුරොහිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තො යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ ඛතති යා අනුසුත්තා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමන්තයි: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ හොතො, යං මමිංසා දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජතං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලො මහාරාජා”ති.

යෙ රඤ්ඤා ජනපදෙ අමච්චා පාරිසජ්ජා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙච ජානපදා ච -පෙ- ගහපතිතෙවසිකා තෙනමා වෙච ජානපදා ච, තෙ රාජා මහාපිරිතො ආමන්තයි: “ඉච්ඡාමහං හො මහායඤ්ඤං යජිතුං. අනුජානන්තු මෙ හවන්තො, යං මමිංසා දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බායා”ති.

“යජතං හවං රාජා යඤ්ඤං. යඤ්ඤකාලො මහාරාජා”ති.

ඉතිමෙ වන්තාරො අනුමතීපක්ඛා තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

15. රාජා මහාපිරිතො අට්ඨති අභිගති සමන්තාගතො:

උගතො සුජාතො මානිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤායොගො යච සත්තමා පිතාමහසුතො,

14. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවියා අමතා, “හවත, මා පිහිත් හවත්නුයේ සංවිධානය පිළිපැද ඒ සොරසතුරු හුල මුළින් උදුරන ලද්දේ ය. මගේ බහ ධාන්‍ය රැස ද මහත් ම ය. ජනපදයෝ අකණ්ඩක වූවෝ, (සොර සතුරු උවදුරු නැත්තෝ) උවදුරින් නො-මරිකුණෝ, උවදුරු නැති බමිනි සිටියෝ ය. මිනිස්සු ඔවුනොවුන් හා සතුටු වන්නෝ, ඔරෙහි දරුවන් නටවන්නෝ, දොර නොවැසු ගෙවල් ඇත්තවුන් සේ වෙසෙත්. බමුණ, මට දික් කලක් හිත සුව පිණිස පවත්නා මහා යඥයක් යදහට (මහ දනක් දෙන්නට) මම කැමැත්තෙමි. පින්වත් තෙමේ මට අනුශාසන කෙරේ වා” යි මෙ බස් කී ය.

එ විට පෙරෙවි තෙමේ මෙසේ රජුට අනුශාසන කෙළේ ය: “එසේ නම්, පින්වත් රජුගේ රටෙහි තමා අනුව පවත්නා නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් යම් ඝෘත්‍රිය කෙනෙක් වෙත් නම්, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා, ‘හවත්නි, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු කැමැත්තෙමි. හවත්නු එයට මට අනුදනින් වා’ යි කියා වා. පින්වත් වූ රජුගේ රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජ-සභාවට අයත් ඇමැතිගේ වෙත් ද, ... නියමගම් වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් හු වෙත් ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි මහ දනවත් ගැහැරි කෙනෙක් වෙත් ද, පින්වත් රජ තෙමේ ඔවුන් අමතා ‘හවත්නි, මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස මම මහ දනක් දෙනු රිසියෙමි. හවත්නු එයට මට අනුදනින් වා’ යි කියා වා”.

“බමුණ, ‘එසේ ය පින්වතැ’ යි කියා ම මහාවිජිත රජ තෙමේ පෙරෙවි බමුණාට පිළිවදන් දී, සිය රටෙහි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් තමා අනුව පවත්නා ඝෘත්‍රිය කෙනෙක් වූහ නම්, ඔවුන් අමතා, ‘පින්වත්නි, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, මම එසේ වූ යඥයක් යජන්නට (මහ දනක් දෙන්නට) කැමැත්තෙමි. පින්වත්නු එයට මට අනුදනින් වා’ යි කී ය.

‘පින්වත් රජ තුමෝ යඥය යජන් වා (මහ දන් දෙත් වා). මහ රජාණනි, මේ යඥයට කාලය වේ යැ’ යි ඔහු කීහ. සිය රටෙහි නියම-ගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් රාජසභාසඳ ඇමැති කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි දනවුවැසි බමුණු මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, ... නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් දන රැස් කරන ගැහැරි මහසල් කුල කෙනෙක් වූහ ද, මහාවිජිත රජ තෙමේ ඔවුන් හැම අමතා, ‘හවත්නි, යමක් මට බොහෝ කල් හිත සුව පිණිස පවත්නේ ද, එසේ වූ මහායඥයක් යජනු රිසියෙමි. පින්වත්නු මට එයට අනුදනින් වා’ යි දැන්වී ය.

‘මහරජාණනි, මේ යඥයට කාලය ය. පින්වත් රජ තුමෝ යඥය කෙරෙත් වා’ යි ඔහු කීහ.

මෙසේ මේ අනුමති පක්‍ෂ සතර (අවසරය දෙන්නන් හතර වශය) එ ම යඥයට පිරිවර වෙත්.

15. මහාවිජිත රජ තෙමේ අංග අටෙකින් සමන්විත ය. (කවර අටහින් ද? යත්:)

හේ මාපිය දෙපසින් ම අභිජාත ය, සත්වන මිවුතු සුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තෙක.

අකඛිනෙනා අනුපක්කතුට්ඨො ජාතිවාදෙන,

අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො, පරමාය වණණපාකඛරතාය
සමන්තාගතො, බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මච්චසි අනබ්බවස්සවකායො දස්සනාය.

අඤ්ඤා මහභිකො මහාභොගො පසුතජාතරුපරජතො පසුතච්ඡතු-
පකරණො පසුතඛතඛඤ්ඤා පරිපුණ්ණකොසකොට්ඨාගාරො.

බලවා වතුරඛිනිතියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය,
පතපති මඤ්ඤා පච්චජජිකො යසසා.

සද්ධො දායකො දානපති අනාවට්ඨො, සමණබ්‍රාහ්මණකපණ්ණික-
වණ්ණිබ්බකයාවකානං ඔපානගුතො, පුඤ්ඤාති කරොති.

බහුස්සුතො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස. තස්ස තස්සෙව ඛො පන
භාසිතස්ස අත්ථං ජානාති: 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො අයං ඉමස්ස
භාසිතස්ස අත්ථො'ති.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාච්චි පටිබලො අතිතානාගතපට්ටුපනො
අත්ථො විනොතො.

රාජා මහාට්ඨිනො ඉමෙහි අට්ඨති අබ්බෙහි සමන්තාගතො.

ඉති ඉමාති'පි අට්ඨබ්බාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

16. පුරොහිතො'පි බ්‍රාහ්මණො වතුහබ්බෙහි සමන්තාගතො:

උභතො සුජාතො මානිලො ව පිතීතො ව. සංසුභිගහණිකො යාව
සතතමා පිතාමහසුතා. අකඛිනෙනා අනුපක්කතුට්ඨො ජාතිවාදෙන.

අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිසණ්ඛුකෙට්ඨානං
සාකඛරපභෙදනං ඉතිභාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො
ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො.

සීලවා වුද්ධසීලී වුද්ධසීලෙන සමන්තාගතො.

පණ්ණිනො විශතො මෙධාච්චි පඨමො වා දුතියො වා සුජං, පඤ්ඤා-
නානං.

පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො ඉමෙහි වතුහබ්බෙහි සමන්තාගතො. ඉති
ඉමාති'පි වතනාරි අබ්බාති තස්සෙව යඤ්ඤස්ස පරික්ඛාරා හවන්ති.

ජාතිවාදයෙන් නොහෙලන ලද්දෙක, ගැරැහුම් භනාලද්දෙක.

විශිෂ්ට රූප ශාඛා ඇත්තෙක, දෘකුම් කටයුත්තෙක, ප්‍රසාද එළවන සුළු ය.

උකුම් වණිභෞතද්වයෙන් යුක්ත ය, උකුම් රත් පැහැ ඇත්තෙක, උකුම් සිරුරු පැහැ ඇත්තෙක, සිය සිරුර අනුත් විසින් දක්නට නොමිඳ අවකාශ ඇත්තෙක.

ආභ්‍යාස ය, මහද්ධන ඇත්තේ ය, මහද්ධන ඇත්තේ ය, බොහෝ රත් පිඳි ඇත්තේ ය, වස්තූපකරණ ඇත්තේ ය, බොහෝ ධන ධාන්‍ය ඇත්තේ ය, පිරිපුන් ගබඩා කොටාර ඇත්තේ ය.

බලවත් වූයේ, අණට කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා සිවුරග සෙනගින් සමන්විත වූයේ, පසම්බුරන් සිය යස තෙදින් තවැලන්නාක් මෙන් වේ.

සැදහැත්තේ ය, දීමෙහි හුරු ය, දනපති ය, මහණුන්ට බමුණන්ට දුගීන්ට මහිනට පුලනුන්ට යදිගන්ට නොවැසු දෙර ඇත්තේ ය, සිවුමොහන්දියෙක කැණු පොකුණක් මෙන් වැ දන් පින් කෙරෙයි.

ඒ ඒ ඇසු දෑ පිළිබඳ වැ බහුමුඛ ය, මේ මෙබඟෙහි අරුත ය, මේ මෙබඟෙහි අරුත යැ යි ඒ ඒ කී බඟෙහි අරුත් දැනී.

නුවණැත්තේ ය, විශත් ය, අයුතා වත්මන් අරුත්හි සමත් ය.

මහාපිථික රජ තෙමේ මෙ අවගිත් සමන්විත ය. මෙසේ මේ අංග අට ද එම යඥයට පිරිවර වෙත්.

16. පෙරෙව් බමුණු ද සතර අංගයෙකින් යුත් වෙයි. (කවර සතරෙකින් ද යත්:) මා පිය ඵෙදපසින් ම අභිජාත ය, සතර වන මිවුකු යුවල තෙක් ම පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන් නො හෙලන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. වේද හඳුරන්නේ ය, නිසංකූ ද කෙටහඟාසත්‍ර ද සහිත ශික්ෂා හා නිරුක්ති හා සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයේ පර තෙරට පැමිණියේ ය, පදපාඨ දන්නේ ය, සෙසු සියලු විශරණ විදි ද දන්නේ ය, ලොකායත ශාස්ත්‍රයෙහිත් මහාපුරුෂ-ලක්ෂණ විද්‍යායෙහිත් නිපුණ ය. සිල්වත් ය, වැඩුණු සිල් ඇත්තේ ය, වැඩුණු ශීලයෙන් සමන්විත ය, පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. යාග සැන්ද ඔහොවන්නවුන් අතුරෙහි පලමු හෝ දෙවෙනි තැනැත්තේ ය.

පෙරෙව් බමුණු තෙමේ මේ සතර අංගයෙන් සමන්විත වෙයි. මෙසේ මේ සතර අංගයෝ ද එ ම යාගයට පිරිවර වෙත්.

17. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි:

“සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං සිට්ඨකාමස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායෙ ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡන්ති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡන්ති’ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං සිට්ඨස්ස කොවිදෙව විප්පට්ඨායො ‘මහා වත මෙ භොගකකකො විගච්ඡන්ති, සො භොතො රඤ්ඤා විප්පට්ඨායො න කරණීයො’ති.

ඉමා ඛො පන බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා තිස්සො විධා දෙසෙසි.

18. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිවිනොදෙසි: “ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤං පාණාතිපාතිනෝ’පි පණාතිපාතා පටිවිරතා’පි. යෙ තස්ස පාණාතිපාතිනො තෙසඤ්ඤෙව තෙන. යෙ තස්ස පාණාතිපාතා පටිවිරතා තෙ ආරක්ඛ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු. ආගමිස්සන්ති ඛො භොතො යඤ්ඤං අදින්නාදුසිනෝ’පි අදින්නාදුතා පටිවිරතා’පි -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනෝ’පි කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා’පි -පෙ- මුසාවාදිනෝ’පි මුසාවාද පටිවිරතා’පි -පෙ- පිටුණ්ඩාවිනෝ’පි පිටුණ්ඩ වාචාය පටිවිරතා’පි -පෙ- ඵරුඝවාචිනෝ’පි ඵරුඝාය වාචාය පටිවිරතා’පි -පෙ- සමඵසලා-පිනෝ’පි සමඵසලාපා පටිවිරතා’පි -පෙ- අභිජ්ඣාලුනෝ’පි අතභිජ්ඣාලුනෝ’පි -පෙ- බ්‍රහ්මපන්නවිත්තා’පි අබ්‍රහ්මපන්නවිත්තා’පි -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා’පි සමමා-දිට්ඨිකා’පි. යෙ තස්ස මිච්ඡාදිට්ඨිකා තෙසඤ්ඤෙව තෙන. යෙ තස්ස සමමාදිට්ඨිකා තෙ යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං. විත්තමෙව හවං අනතරං පසාදෙතු”ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං පුබ්බෙව යඤ්ඤා දසකාකාරෙහි පටිග්ගාහකෙසු විප්පට්ඨාරං පටිවිනොදෙසි.

19. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොහිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤා මහාවිජ්ඣාසං මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොලසකාකාරෙහි විත්තං සද්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තතජ්ඣ සමපහංසෙසි: සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස කොවිදෙව වත්තා: “රාජා ඛො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤං යජති. තො ච ඛො තස්ස ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුත්තා තෙගමා වෙව ජානපදා ච. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති”ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා වත්තා ඛමමතො තත්ථි. භොතා ඛො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ඛතතියා අනුසුත්තා තෙගමා වෙව ජානපදා ච.

17. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙහි බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට තුන් විධාවන් දක්වී ය: “මහා යාගයක් යථා කාමැති පින්වත් රජකට ‘අහෝ! මා සතු භෝග රැසක් මතු නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුතු ය. මහා යාගයක් යථා පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් භෝග රැසක් දැන් නැසෙනැ’යි කිසි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නො කටයුත්තේ ය. මහායාගය යැයි පින්වත් රජුට ‘අහෝ මා සතු මහත් භෝග රැසක් නැති ගියේ වනැ’යි විපිළිසරක් විය හැක්ක. පින්වත් රජුහු විසින් එසේ වූ විපිළිසරක් නොකටයුත්තේ ය”.

බමුණ, පෙරෙහි බමුණු තෙමේ යඥයෙන් පෙරාතු ව ම මහාවිජිත රජුට මේ තුන් විධාවන් දෙසී ය.

18. බමුණ, ඉක්බිත්තෙන් පෙරෙහි බමුණු තෙම මහාවිජිත රජුට යඥයෙන් පෙරාතු ව ම දන් පිළිගන්නවුන් කෙරෙහි විපිළිසර දස අයුරෙකින් දුරු ලී ය. (ඒ මෙසේ ය:) “පින්වත්හුගේ යඥයට පණිවා කරන්නෝ ද පණිවායෙන් වැළැකුණෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවා කරන්නෝ නම් එයින් වරද ඔවුහට ම ය. ඔවුන් අතුරෙහි යම් කෙනෙක් පණිවායෙන් වැළැක්කෝ නම් භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැඹූ යථා වා. භවත් තෙමේ ඔවුන් ඇරැඹූ පරිත්‍යාග කෙරේවා. භවත් තෙමේ සතුටු වේ වා. භවත් තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහදා වා. පින්වත්හුගේ යඥයට අසිතාදන් කරන්නෝ ද අසිතාදන් වැළැක්කෝ ද, ...කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...මුසවා කියන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...පෙනෙන්නේ පෙපලන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...පෙරාස්-බස් බණින්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...බොල් බස් දෙබන්නෝ ද එයින් වැළැක්කෝ ද, ...දසී ලොභානිසයෝ ද දඬුලාභානි නොවන්නෝ ද, ...දොළ සහිත සිතාත්තෝ ද එබඳු සිත් නැත්තෝ ද, ...මසදිටුවෝ ද සමදිටුවෝ ද එන්නාහු ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් මසදිටු ගතුවෝ නම් එයින් අවාසි ඔවුනට ම ය. ඔවුනතුරෙහි යම් කෙනෙක් සමදිටු නම් ඔවුන් අරමුණු කොට පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා. ඇතුළත සිත ම පින්වත් තෙමේ පහදා වා” යනු යි.

බමුණ, පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මහාවිජිත රජුට යාගයෙන් පෙරාතු ව ම මේ දස අයුරින් යාග පිළිගන්නවුන් කෙරේ (විශූ හැකි) විපිළිසර දුරු ලී ය.

19. බමුණ, ඉක්බිති පෙරෙහි බමුණු තෙම මහායඥය යථා මහාවිජිත රජුගේ සිතට සොළොස් අයුරෙකින් කරුණු දක්වී ය, කරුණු ගැන්වී ය, එහි සිත තිසුණු කෙළේ ය, එහි සිත තුඩුපහටු කෙළේ ය. (ඒ මෙසේ ය:) “මහායඥයක් යථා පින්වත් රජකට ‘මහා විජිත රජ වනාහි මහායඥයක් යථා. එහෙත් ඔහු විසින් නියමගම් වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුක්‍රමික ඝාත්‍රියයෝ නොම කැඳවන ලද්දහ. එකෙකුදු වුවත් රජ තෙමේ මේ බඳු මහායඥයක් යථා’ යැ යි මෙසේ කියන්නකු ඇති විය හැකි ද, පින්වත් රජුට දහම් තසින් එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. (කවර හෙයින්? යත්:) පින්වත් රජුහු විසින් නියමගම් වැසි වූ ද දනවුවැසි වූ ද අනුක්‍රමික ඝාත්‍රියයෝ කැඳවන ලද්දහ. (එ හෙයින්). ”

ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

20. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති, නො ච බො තස්ස ආමන්තිතා අමච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ- බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා වෙව ජානපදා ච-පෙ- ගහපතීනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා චත්තා ඛම්මතො තත්ථි. භොතා බො පන රඤ්ඤා ආමන්තිතා ගහපතීනෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපදා ව. ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං. විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

21. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායං ජාතිවාදෙත. අථ ච පන හවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤාං යජති'ති. ඵවමපි භොතො රඤ්ඤා චත්තා ඛම්මතො තත්ථි. හවං බො පන රාජා උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගණිකො යාව සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මතො අනුපකක්ඛායං ජාතිවාදෙත. ඉමිනාපෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජනං හවං, සජ්ජනං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු.

22. සියා බො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤාං යජමානස්ස කොවිදෙව චත්තා 'රාජා බො මහාවිජ්ඣො මහායඤ්ඤාං යජති. නො ච බො අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකබරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මච්චවසි අකුට්ඨවකාසො දස්සනාය-පෙ- නො ච බො අසෙසා මහභිතො මහාභොගො පසුතජ්ඣානරුපරජතො පසුතච්ඡිත්තපකරණො පසුතඛන්ධකඤ්ඤා පරිපුර්ණකොසකොට්ඨාගාරො -පෙ- නො ච බො බලවා වතුරබිඨිනියා සෙනාය සමන්තාගතො අස්සවාය ඔවාදපටිකරාය පනපති මඤ්ඤා පච්චත්තිකො යසකා-පෙ-නො ච බො සද්ධො දායකො දුනපති අනාවට්ඨාරො සමණ්ඩ්‍රාහ්මණකපණ්ණිකවණ්ණිබ්බ- කයාවකානං ඔපානගුතො පුඤ්ඤාති කරොති -පෙ- නො ච බො බහුසුත්තො තස්ස තස්ස සුතජාතස්ස -පෙ- නො ච බො තස්ස තස්සෙව බො පන ගාසිතස්ස අත්ථං ජානාති.

මේ කරුණින් ද, මෙය පින්වත් රජ තෙමේ දෑත ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, පින්වත් තෙමේ දන් දේ වා, පින්වත් තෙමේ යාගයට සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ ඇතුළත සිත පහදා වා.

20. “මහාවිජ්ජා රජ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් ඔහු විසින් නියමි-
ගම්වැසි, දනවුවැසි පොහොසත් බමුණෝත් නො දන්වන ලදහ.
නියමිගම්වැසි දනවුවැසි පොහොසත් ගැහැටියෝත් නො දන්වන ලදහ.
එතෙකුළු වුවත් ‘පින්වත් රජු මේ බදු මහා යාගයක් කරනැයි මහා
යාගයක් කරනු කැමැති පින්වත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්කේ ද, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත ව එසේ කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජුහු විසින් වතාසි නියමිගම්වැසි දනවුවැසි සිය
යහළුවෝත් අණ පිළිපදනා සෙය්යෝත් දන්වන ලදහ...පොහොසත් බමුණෝත්
...පොහොසත් ගැහැටියෝත් දන්වන ලදහ. මේ කාරණයෙනුත්, මෙය
හවත් මහරජ තෙමේ දෑත ගනී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා,
පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා, පින්වත් තෙමේ සතුටු වේ වා, පින්වත්
තෙමේ ඇතුළත සිත ම පහදා වා.

21. ‘මහාවිජ්ජා රජ තෙමේ මහායාගයක් කරයි. එහෙත් හේ මාපිය
දෙපසින් අභිජාත නො වේ. සත් වන මිත්‍රතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු
කුස ඇත්තේ නො වේ. ජාතිවාදයෙන් නො හෙළන ලද්දේ නො වේ.
නො ගරහන ලද්දේ නො වේ. එහෙත් හවත් රජු මේ බදු මහායාගයක්
කරනැ, යි මහායාගය කරන හවත් රජුට කියන කිසිවෙක් ඇති විය
හැක්ක. එහෙත් හවත් රජුට කරුණු සහිත වා එසේත් කියන්නෙක්
නැත. පින්වත් රජ තෙමේ වූ කලී මාපිය දෙ පසින් අභිජාත ය,
සත් වන මිත්‍රතු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇත්තේ ය, ජාතිවාදයෙන්
නො හෙළන ලද්දේ ය, නො ගරහන ලද්දේ ය. මේ කරුණුහුත් මෙය
හවත් රජ තෙමේ දෑතගනී වා. හවත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා, හවත්
තෙමේ දානය දේ වා, හවත් තෙමේ සතුටු වේ වා, හවත් තෙමේ ඇතුළත
සිත ම පහදා වා.

22. මහා යාගයක් යජනා පින්වත් රජුට “මහාවිජ්ජා රජ වූ කලී
මහා යාගයක් යදී. එහෙත් හේ මනා රු ඇත්තේ නො වේ, දකුම්කලු
තො වේ. උකුම් පැහැ සපුයෙන් යුත් නො වේ. උකුම් පැහැ ඇත්තේ
තො වේ. බඹුහු වැනි කය ඇත්තේ නො වේ. දක්මට මහත් ඔවස්
ඇත්තේ නො වේ...ආශ්‍රය ද නො වේ. මහත් බත ඇත්තේ නො වේ.
මහත් භොග ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ රන් රිදී ඇත්තේ නො වේ.
බොහෝ වස්තුවකරණ ඇත්තේ නො වේ. බොහෝ බතබාහ්‍ය ඇත්තේ
නො වේ. පිරිපුත් බඩුතුල් හා කොටුතුල් ඇත්තේ නො වේ...බසට
කන් දෙන, ඔවා පිළිපදනා, බලවත් සිවුරක හෙතෙගින් සමන්විත නො වේ.
සතුරන් සිය යසසින් තවතැ යි නො සිතමි...සැදුහැවත් දායකයෙක්
දානපතියෙක් හල දොරැත්තෙක් නො වෙයි. මහණ බමුණුන්ට දුතියනට
මහියනට යදිනට පුලුනුනට සිවුමංගන්දියෙකැ පිහිටි ශ්‍රීදක් මෙන් වැ
දන් පින් නො කෙරෙයි...ඒ ඒ ඇසු ද පිළිබඳ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තේ
නො වෙයි...මේ මේ කියන ලද්දෙහි අරුත් ය, මේ මේ කියන ලද්දෙහි

‘අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො’ති. -පෙ-
නො ච ඛො පණ්ණිනො විශතොනා මේධාවි පටිබලො අතිතානාගතපච්චුප්පනෙන
අන්තො විනෙතං. -පෙ- අථ ච පන භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං
යජති’ති.

ඵවමි පිභොතො රඤ්ඤා වතො ධම්මතො නත්ති. භවං ඛො පන රාජා
-පෙ- පණ්ණිනො විශතොනා මේධාවි පටිබලො අතිතානාගතපච්චුප්පනෙන
අන්තො විනෙතං. ඉමනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං, විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

23. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොට්ඨෙව වතො: ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛො පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච.
සංසුඛගහණිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා. අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. අථ ච පන භවං රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති.
ඵවමි පිභොතො රඤ්ඤා වතො ධම්මතො නත්ති. භොතො ඛො පන
රඤ්ඤා පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො
ච සංසුඛගහණිකො යච සත්තමා පිතාමහසුගා, අකම්මෙතො අනුපකකුට්ඨො
ජාතිවාදෙන. ඉතීනාපපතං භවං රාජා ජානාතු. යජතං භවං, සජ්ජතං
භවං, මොදනං භවං. විතතමෙව භවං අනතරං පසාදෙතු.

24. සියා ඛො පන භොතො රඤ්ඤා මහායඤ්ඤං යජමානස්ස
කොට්ඨෙව වතො: ‘රාජා ඛො මහාවිජ්ජො මහායඤ්ඤං යජති. නො ච
ඛො පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අජ්ඣායකො මනනධරො තිණ්ණං චෙදනං
පාරගු සතිසංක්ඛාකවුහානං සංකර්මප්පෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො
වේයකාකරණො ලොකාගතමහාපුරිසලකිණිසු අතවයො-පෙ- නො ච
ඛො පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො සිලවා වුඤ්ඤිථි වුඤ්ඤිලෙත සමන්තාගතො
-පෙ- නො ච ඛො පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ණිනො විශතොනා
මේධාවි පට්ඨමො වා දුතියො වා සුජං පග්ගණනානානං. අථ ච පන භවං
රාජා ඵවරුපං මහායඤ්ඤං යජති’ති. ඵවමි පිභොතො රඤ්ඤා වතො
ධම්මතො නත්ති.

අරුත් යැ යි ඒ ඒ භාෂිතයේ අරුත් නො දනී...පණ්ඩිත ද වෘක්ක ද නුවණැති ද අසුනාවත්මන් ද සිතනු සමත් ද නො වේ...එහෙත් හවත් රජු මේ බදු මහා යඥයක් යජතැ”යි මෙසේ දෙය් කියන්නකු වියැ හැක්කේ ද, පින්වත් රජුහට එසේ කරුණු සහිත වැ කියන්නෙක් නම් නැත.

පින්වත් රජු තෙමේ වනාහි...පණ්ඩිත ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. අසුනාවත්මන්හි අරුත් සිතන්නට සමත් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා යි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ දානය දේ වා. පින්වත් තෙමේ (සවකීය යඥයෙහි) සතුටු වේ වා, පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

23. මහා යඥයක් යජතා පින්වත් රජුට “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කරයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මාපිය දෙපසින් පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් නො වේ. සත් වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවුකුස ඇතියෙක් නො වේ. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරන ලද්දෙක්, නොගරහන ලද්දෙක් නො වේ. එතෙකුදු වුවත් පින්වත් රජු මේ බදු මහායඥයක් කරතැ”යි කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැකි වහොත්, පින්වත් රජුට කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත. පින්වත් රජුහුගේ පෙරෙහි බමුණු තෙමේ මවු පසින් ද පිය පසින් ද යන දෙ පසින් ම පිරිසිදු උපත ඇතියෙක් ය. සත්වන මිමුකු යුවල තෙක් පිරිසිදු මවු කුස ඇතියෙක් ය. ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරුණෙක් ය. ගැරුම් නොලද්දෙක් ය. මේ කරුණින් ද පින්වත් රජු තෙමේ (යඥයට කලා යි) මෙය දනී වා. පින්වත් තෙමේ යඥය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ සවකීය යඥයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා.

24. මහා යඥයක් කරන පින්වත් රජුට, “මහාවිජිත රජු වනාහි මහා යඥයක් කෙරෙයි. එහෙත් ඔහු පෙරෙහි බමුණු තෙමේ වේද හදාරන්නෙක්, වේදය සිතැ දරන්නෙක්, නිසඤ්චු කෙටුහයාගේ සහිත, අක්කරප්පතෙද සහිත, ඉනිතාතය පස්වනු කොටැති තුන් වේදයන්හි පරතරට ගියෙක් නො වේ යැ යි ද, පද දන්නෙක්, විශරණෙහි නිපුණයෙක්, ලොකායත ශාස්ත්‍ර-යෙහිත් මහාපුරුෂලක්ෂණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් අනුන්යෙක් නො වේ යැ යි ද...

ඔහු පෙරෙහි බමුණා සිල්වතෙක්, වැඩුණු සිල් ඇත්තෙක්, වැඩුණු ශිලයෙන් සමන්විතයෙක් නො වේ යැ යි ද...

ඔහු පෙරෙහි බමුණා පණ්ඩිත ද නො වේ යැ යි, වෘක්ක ද නො වේ යැ යි, නුවණැති ද නො වේ යැ යි, ගෝම සැන්ද ඔසොවන්නවුන් ගෙන් පලමු වැන්නා ගෝ දෙවැන්නා ගෝ නො වේ යැ යි, එතෙකුදු වුවත් පින්වත් මහරජු මේ බදු මහා යඥයක් කෙරේ යැ” යි ද කියන කිසිවකු ඇති වියැ හැක්ක. එහෙත් කරුණු සහිත වැ එසේ කියන්නෙක් නම් නැත.

හොතො ඛො පන රඤ්ඤ පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො පණ්ඩිතො විශන්තො මොධාරී පඨමො වා දුතියො වා සුජම්පන්නන්තො. ඉමිනා පෙනං හවං රාජා ජානාතු. යජතං හවං, සජ්ජතං හවං, මොදනං හවං, විත්තමෙව හවං අන්තරං පසාදෙතු'ති.

ඉමෙහි ඛො බ්‍රාහ්මණ, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො රඤ්ඤ මහාවිජ්ජනස්ස මහායඤ්ඤං යජමානස්ස සොලසභි ආකාරෙහි වින්තං සන්දස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙතජෙසි, සමපනංසෙසි.

25. තස්මිං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙ නෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අජළුකා හඤ්ඤිංසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතං ආපජ්ජංසු, න රුක්ඛා ජීජ්ජංසු¹ සුපන්ඨා, න දඬා ලුඬිංසු ඛරිහිසන්ඨා.² යෙ'පිස්ස අහෙසුං දසා'ති වා පෙස්සා'ති වා කම්මකරා'ති වා, තෙ'පි න දණ්ඩතජ්ජිතා න ගඤ්ජාජ්ජිතා න අසුප්‍රිඛා රුදමානා පරිකම්මානි අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු න තං අකංසු. සපටිතෙලනවතීන-දබ්බිමුථාණිතෙන වෙව ඤො යඤ්ඤෙ නිට්ඨානමගමාසි.

26. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ ඛතතීසා අනුසුත්තා නෙගමා වෙව ජානපද ව අම්ච්චා පාරිසජ්ජා නෙගමා වෙව ජානපද ව, බ්‍රාහ්මණමහාසාලා නෙගමා-වෂව ජානපද ව, ගහපතීතෙවසිකා නෙගමා වෙව ජානපද ව පහුතං සාපතෙය්‍යං ආදාය රාජානං මහාවිජ්ජනං උපසඬකම්මානා ඵවමාහංසු: “ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙය්‍යං දෙවඤ්ඤෙව උද්දිස්ස ආහතං. තං දෙවො පතීගණ්හාතු”ති.

“අලං හො. මමපි ඉදං පහුතං සාපතෙය්‍යං ඛම්මිකතන ඛලිනා අභිසඬ්ඛතං. තඤ්ච වො හොතු ඉතො ව භීෂය්‍යා හරථා”ති.

27. තෙ රඤ්ඤ පටික්ඛිත්තා ඵකම්මන්තං අපක්කමම ඵවං සම්මන්තෙහසු: “න ඛො ඵතං අමහාකං පතිරුපං යං මයං ඉමානි සාපතෙය්‍යානි පුත්තදෙව සකානි සරානි පටිතරෙය්‍යාම. රාජා ඛො මහාවිජ්ජනො මහායඤ්ඤං යජති. හන්දස්ස මයං අනුයාගිතො හොමා”ති.

1. රඤ්ඤ ජීජ්ජංසු, (කප්ඵ.)

2. ඛරිහිසන්ඨා, (කප්ඵ.)

පින්වත් රජුගේ පෙරෙව් බමුණා වනාහි පණින ය, වෘක්ක ය, නුවණැත්තේ ය. හෝම සැන්ද ඔසොවන්නන් අතුරෙහි පලමු වැන්නා හෝ දෙවැන්නා ය. පින්වත් රජු තෙමේ මෙයින් (යඥයට කාලය යැයි) මෙය දකී වා. පින්වත් තෙමේ යාගය කෙරේ වා. පින්වත් තෙමේ යාගයෙහි සතුටු වේ වා. පින්වත් තෙමේ සිත ඇතුළත පැහැදීම ම කෙරේ වා”.

බමුණ, ඒ පෙරෙව් බමුණා මහා යාගයක් කරන්නට සැරසෙන මහාවිජිත රජුන්ගේ සිත මේ සොලොස් අයුරින් කරුණු දක්වා මෙහෙයී ය, සිතට ගැන්වී ය, සිත උනන්දු කෙළේ ය, පැසැසීමෙන් සිත සතුටු කෙළේ ය.

25. ඒ යාගයෙහි වූ කළි ගෙරිනු නො මරන ලදහ. එළඬිරෙළුවෝ නො මරන ලදහ. කුකුළෝ හුරෝ නො මරන ලදහ. නොයෙක් ලිහිණි ඇ සත්තු වනයට නො පැමිණියහ. යාග කණු පිණිස රුක්කු නො සිඳින ලදහ. යාගභාලාව පිරිකෙව්ම පිණිස හෝ යාග බිමැ ඇතිරීම පිණිස කුස තණ නො සිඳින ලද්දේ ය. ඔහුගේ දසයෝ සි හෝ මෙහෙකරුවෝ සි හෝ කම්කරුවෝ සි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහුන් දඬු ගැන්මෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, බිය දැනුවීමෙන් නො තෙජනු ලදුවෝ, කඳුලෙන් තෙමුණු මුහුනු ඇති වූ නො ම හඬනුවෝ, (පිය බසින් ම මෙහෙයුණෝ) කටයුතු දෑ කළහ. වැලි දු යම් කෙනෙක් කැමැත්තෝ නම්, ඔහු එහි කටයුතු දෑ කළහ. යම් කෙනෙක් නොකැමැත්තෝ නම්, ඔහු එය නො කළහ... භිතෙල් තලතෙල් වෙඹරු දිහි මි සතුරින් මුහු වූ කැඳ බත් ආදියෙන් ම ඒ යඥය නිමාවට පැමිණියේ ය.

26. එ කල්හි නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් එ රජු ගේ කටයුතුවලා යෙදී වෘත්ත බමුණෝ ද ඝෘත්‍රියයෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝ ද පිරිස්වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් බමුණු මහසල්කුල වැස්සෝ ද, නියමගම්වැසි වූත් දනවුවැසි වූත් ගැහැවි මහසල්කුල වැස්සෝ ද බොහෝ බතය (ගැල් පුරා) නිසා ගෙන මහාවිජිත රජු කරා එළඹැ, “දේවයන් වහන්ස, මේ බොහෝ බතය දේවයන් වහන්සේ ම උදෙසා ගෙනෙන ලද්දේ ය. එය දේවයන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක් වා” යි මෙසේ කීහ.

(එයසා,) “පින්වත්නි, (තොප බතයෙන්) කම් නැත. මගේ ද දැනුම් කරවුවරින් රැස් කළ මේ බොහෝ බතය ඇත්තේ ය. (එ බැවින් තොප ගෙනා) ඒ බතයත් තොපට ම වේ වා. මොබ්බුත් තවත් ගෙන යවු”යි රජු කී ය.

27. ඔහු රජු විසින් නොහිවිස්සා ලද්දේ එක් පැත්තකට ගොස්, “මේ බත නැවැත අප ගෙවලට ගෙනැ යැම අපට නො හොබනේ ය. මහාවිජිත රජු වූ කළි මහා යාගයක් කෙරෙයි. එ බැවින් අපි ඔහුට අනුයාග කරන්නමෝ වමු”යි මෙසේ කතා කැරැ ගත්හ.

අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ පුරුෂිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස ඛතතියා අනුසුත්තා තෙනමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. දක්ඛිණෙන යඤ්ඤවාටස්ස අමච්චා පාරිසර්‍යා තෙනමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. පච්ඡිමෙන යඤ්ඤවාටස්ස බ්‍රාහ්මණමහාසාලා තෙනමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. උත්තරෙන යඤ්ඤවාටස්ස ගහපතිනෙවයිකා තෙනමා වෙව ජානපද ව දනාති පට්ඨපෙසුං. තෙසු'පි ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤෙසු තෙව ගාවො හඤ්ඤිංසු, න අපච්ඡෙසා හඤ්ඤිංසු, න කුක්කුටසුකරා හඤ්ඤිංසු, න විවිධා පාණා සංඝාතා ආපජ්ජිංසු, න රුක්ඛා ජ්ජිංසු සුපතො, න දඬා ලුසිංසු ඛජ්ජිසන්ධා. යෙ'පි තෙසං අගෙසුං දාසා'ති වා පෙස්සා'ති වා කම්මකරා'ති වා තෙ'පි න දණ්ඩනජ්ජිතා න හස්තජ්ජිතා න අසුමුඛා රුදමානා පරිකම්මාති අකංසු. අථ ඛො යෙ ඉච්ඡිංසු තෙ අකංසු. යෙ න ඉච්ඡිංසු න තෙ අකංසු. යං ඉච්ඡිංසු, තං අකංසු. යං න ඉච්ඡිංසු, න තං අකංසු. සප්පිතෙලනවතිතදම්මවුච්ඡාණිතෙන වෙව තෙ යඤ්ඤ නිට්ඨාන-මගමංසු.

28. ඉති චත්තාරො ව අනුමතිපකඛා, රාජා මහාපිරිතො අට්ඨහඬෙහති සමන්තාගතො, පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො විතුහඬෙහති සමන්තාගතො, තිස්සො ව විධා. අයං වුවවති බ්‍රාහ්මණ තිවිධා යඤ්ඤාෂම්පද සොලස-පරිකඛාරු'ති.

29. එවං වුත්තන තෙ බ්‍රාහ්මණො උත්තාදිතො උච්චාසද්දමහාසද්ද අනෙසුං: “අහො යඤ්ඤො අහො යඤ්ඤාෂම්පද”ති. කුටදන්තො පන බ්‍රාහ්මණො කුණ්ඨිභුතො' ව නිසින්නො හොති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො එතදවොචුං: කසමා පන හවං කුටදන්තො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදුමි. නිදාපි තස්ස විපතයා යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙයා. අපි ව මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාන: ‘එවං මෙ සුතනති වා එවං අරහති හවිකුනති’ වා. අපි ව සමණො ගොතමො: ‘එවං තද අසි ඉතං තද අසි’නෙව හාසති. තස්ස මය්‍යං හො එවං හොති: “අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමයෙන රාජා වා අහොසි මහාපිරිතො යඤ්ඤාසාමි, පුරොගිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාප්තා’ති. අභිජානාති පන හවං ගොතමො එවරූපං යඤ්ඤං යජ්ඣො වා යාජෙතො වා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?” ති.

“තාහං හො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදුමි. නිදාපි තස්ස විපතයා යො සමණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙයා. අපි ව මෙ හො එවං හොති: න සමණො ගොතමො එවමාන: ‘එවං මෙ සුතනති වා එවං අරහති හවිකුනති’ වා. අපි ව සමණො ගොතමො: ‘එවං තද අසි ඉතං තද අසි’නෙව හාසති. තස්ස මය්‍යං හො එවං හොති: “අද්ධා සමණො ගොතමො තෙන සමයෙන රාජා වා අහොසි මහාපිරිතො යඤ්ඤාසාමි, පුරොගිතො වා බ්‍රාහ්මණො තස්ස යඤ්ඤස්ස යාප්තා’ති. අභිජානාති පන හවං ගොතමො එවරූපං යඤ්ඤං යජ්ඣො වා යාජෙතො වා කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතියං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිතා?” ති.

බමුණ, ඉක්බිති (රජයේ) දන්තලට පැදුම් දිගැ නිගමවැසි වූත් දතුවැසි වූත් රාජසේවක කෘත්‍රියයෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. රජයේ දන්තලට දකුණු දිගැ නිගමවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් ඇමැත්තෝත් පිරිස්වැස්සෝත් දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජයේ) දන්තලට ජැසිම් දිගැ නිගමවැසි වූත් ජනවුවැසි වූත් බමුණුමහැල්වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ. (රජයේ) දන්තලට උතුරැ දිගැ නිගමවැසිවූත් ජනවුවැසි වූත් ගෑහැපි මහසල් වැසියෝ දන් (හල්) පිහිටුවූහ.

බමුණ, ඒ යාගයන්හි (දානයන්හි) ද ගෙරිනු නො ම මරන ලදහ. එච්චිරෙච්චෝ නො ම මරණ ලදහ. කුකුළෝත් නො ම මරණ ලදහ. නත් සත්තු මරණයට නො පැමිණියහ. යාග සඳහා රැක්කු නො ම සිදුනා ලදහ. වනමල් අවුණා මල් දම් කොටැ දන්තල වටා ලනු පිණිසත් කීද ගත්තට යාග බිමැ අතුරනු පිණිසත් කුස තණ නො ම සිදුනා ලද්දේ ය. ඔවුන්ගේ දසයෝසි හෝ මෙහෙකරුවෝසි හෝ කම්කරුවෝසි කියන ලද යම් කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු දු දඬුයෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ බිය දැනැවීමෙන් තෙජනා ලදුවෝ හෝ කඳුළු මුසු මුහුනැති වැ ගබන්තෝ හෝ එහි කටයුතු නො කළහ. වැලි කටයුතු කරනු කැමැතියෝ ම කටයුතු කළහ. නොකැමැතියෝ නො ම කළහ. ඒ යඤයෝ (දානයෝ) හිතෙල් තලතෙල් වෙබරැ දිහි මි සකුරෙන් ගෑ කැඳ බත් ආදියෙන් ම නිමාවට ගියහ.

28. බමුණ, මෙතස් යාගය කිරීමට අනුමතිය දුන් පක්ෂ සතර ද, අටහිත් යුත් මහාවිජිත රජ ද, සිවුරහිත් යුත් පෙරෙවි බමුණා ද, තර ව පිහිටියැ යුතු තුන් තැන් ද යන මොනු තුන් වැදූරැම් යාග සම්පතූත් සොළොස් යාග පිරිකරත් ය.

29. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, ඒ බමුණෝ “යාග නම් මෙසේ වුව මැනව, යාගසම්පත් නම් මේ මැ යැ” යි භූගුරන්තෝ උස් හඬ ඇත්තෝ, මහභඩ ඇත්තෝ වූහ. කුළුදත් බමුණු වනාහි නිහඬ ව ම උන්හේ වෙයි. එකලැ ඒ බමුණෝ කුළුදත් බමුණාට “පින්වත් කුළුදත් තෙමේ කවර හෙයින් මහණ ගොයුමාණන්ගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො අනුමොච්ඡ ද?” යි කීහ.

“මම මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො-අනුමෙවුනෙමි නො වෙමි. යමෙක් මහණ ගොයුමන් වහන්සේගේ සුඛැසිය සුඛැසි විසින් නො අනුමෙවුනේ වී නම්, ඔහු හිං හිලි හෙත්තේ ය. වැලි ‘මා විසින් මෙය ඇසිණැ’ යි හෝ ‘මෙසේ වියැ යුතු යැ’ යි හෝ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාළ සේක. එහෙත් උන් වහන්සේ ‘එතු මෙසේ වී ය. එතු මෙ පරිද්දෙන් වී යැ’ යි ම වදාරන සේක. හවත්ති, ඒ මට ‘ඒකාන්තයෙන් මහණ ගොයුමන් වහන්සේ එකලැ යාගසාම් වූ මහාවිජිත රජ හෝ වුව මැනව, ඔහු යාගය කැරැවූ පෙරෙවි බමුණා හෝ වුව මැනවැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. පින්වත් ගොයුමාණන් වහන්සේ ‘මෙ බදු යඤයක් යැදූ හෝ යදවා (දනක් දී හෝ දෙවා) කෘත්‍රත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති යග ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’ යි පිළින කරන සේක් ද?” යි කුළුදත් බමුණු කී ය.

“අභිජානාමහං බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං යජ්ඣා වා යාජේඣා වා කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සංඝං ලොකං උපපජ්ජිතා. අහං තෙන සමයෙන.පුරොගිතො බ්‍රාහ්මණො අහොසිං තස්ස යඤ්ඤස්ස යාජේතා”ති.

30. “අභි පන හො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති

“අභි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

31. කතමො පන සො හො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා ?” ති.

“යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීල-වනෙන පබ්බජ්ඣෙ උද්දස්ස දීයනති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ¹ ව අප්පසමාරම්භතරෙ ව මහපථලතරෙ ව මහානිසංසතරෙ වා”ති.

32. ඡකා හු ඛො නො ගොතම හෙදා කො පච්චයො යෙන තං නිව්චදානං අනුකුලයඤ්ඤං ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා ?”ති

න ඛො බ්‍රාහ්මණ ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්ඝමනති අරහනෙතා වා අරහත්තමඤ්ඤං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙදා ? දීස්සන්ති හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දණ්ඩප්පභාරාපි ගලඤ්ඤාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං න උපසඞ්ඝමනති අරහනෙතා වා අරහත්තමඤ්ඤං වා සමාපන්නා. යාති ඛො පන තාති බ්‍රාහ්මණ නිව්චදානාති අනුකුලයඤ්ඤාති සීලවනෙන පබ්බජ්ඣෙ උද්දස්ස දීයනති, ඵවරුපං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං උපසඞ්ඝමනති අරහනෙතා වා අරහත්තමඤ්ඤං වා සමාපන්නා. තං කිස්ස හෙදා ? න හෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ දීස්සන්ති දණ්ඩප්පභාරාපි ගලඤ්ඤාපි. තස්මා ඵවරුපං යඤ්ඤං උපසඞ්ඝමනති අරහනෙතා වා අරහත්තමඤ්ඤං වා සමාපන්නා. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ හෙදා අයං පච්චයො යෙන තං නිව්චදානං අනුකුලයඤ්ඤං ඉමාය තිට්ඨාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොළස පරික්ඛාරාය අප්පට්ඨතරෙ අප්පසමාරම්භතරෙ මහපථලතරෙ මහානිසංසතරෙ ඤා”ති.

1. අප්පට්ඨතරො (සමර)

“ඛමුණ මේ ඛදු යාගයක් කොට හෝ කරවා කාබුත්මරණීන් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නේ යැ’යි පිළින කෙරෙමි. එ සමයෙහි ඒ යාගය කරවූ පෙරෙව් ඛමුණා මම වීම”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

30. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් වැදූරුම් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි (එහෙත්) වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යාගයක් ඇත්තේ ද?”යි කුච්ඳන් ඛමුණා විචාලේ ය.

“ඛමුණ, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති අන් යාගයක් ඇත්තේ යැ’යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

31. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇති, වඩා අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පල ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යාගය කවරේ ද?”යි (කුච්ඳන් ඇසී ය.)

“ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිති දන් (හැම දු ම දෙන දන්) කෙතෙක් වෙන් නම්, ඛමුණ, ඒ මේ යාගය මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති තුන් යාග සම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇති අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසසුන් ඇති එකෙකැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

32. “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ නිති දෙන අනුකූල යඤය යමෙකින් සොළොස් පිරිකරක් ඇති මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට වඩා අල්ප කාර්‍ය ඇතියෙක්, වඩා අල්පොත්සාහයෙන් සිදු කට හැකියෙක්, එහෙත් එයට වඩා මහත් පලක් මහත් අනුසසුන් ඇතියෙක් වන්නේ නම්, ඒ හේතුව ඒ ප්‍රත්‍යයය කවරේ ද?” (සි කුච්ඳන් ප්‍රච්චිත.)

“ඛමුණ, එ ඛදු යාගයකට (දානයකට) රහත්හු හෝ රහත්මහ පිළිපත්තෝ හෝ නො ම එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින් ද? යත්: ඛමුණ, එ ඛදු මහා යඤයෙහි ‘පිළිවෙළින් සිටිවු’ යන ආදීන් කියා දන් ලබන්නවුනට දඹුයෙන් පැහැරුම් ද ගෙල ගැනුම් ද දක්නා ලැබේ. එහෙයින් එඛදු යඤයට රහත්හු හෝ රහත්මහට පිළිපත්තෝ හෝ නො එළැඹෙත්. ඛමුණ, සිල්වත් පැවිද්දන් උදෙසා කුලපරපුරෙහි දෙන යම් නිතිදන් කෙතෙක් වෙන් නම්, එඛදු යඤයට රහත්හු ද රහත්මහට පිළිපත්තෝ ද එළැඹෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඛමුණ, මේ ඛදු යඤයෙහි දඹුයෙන් පැහැරුම් හෝ ගෙල ගැනුම් හෝ දක්නා නො ලැබේ එහෙයින් මෙඛදු යඤයට රහත්හු ද රහත්මහ වන්නෝ ද එළැඹෙත්. ඛමුණ, ඒ කුලපරපුරු දෙන නිති දන යමෙකින් මේ කී සොළොස් පිරිකරක් ඇති ත්‍රිවිධ යඤසම්පතට, වඩා අල්ප කටයුතු ඇති, අල්ප උත්සාහයෙන් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත්පල ද මහත් අනුසස් ද ඇති එකෙක් වේ නම්, මේ එයට හේතුව ය, මේ ප්‍රත්‍යය ය.’

33. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” ? කි.

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො මහානිසංසතරො වා” කි.

“කතමො පන සො භො ගොතම යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” ? කි.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ වාදුද්දසං සඛ්ඤං උද්දසා විහාරං කරොති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” කි.

34. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ව විහාරදානෙන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” ? කි

“අත්ථි ඛො බ්‍රාහ්මණ අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ව විහාරදානෙන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” කි.

“කතමො පන සො භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ව විහාරදානෙන අප්පට්ඨතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” ? කි.

“යො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිතෙතා බුද්ධං සරණං ගච්ඡති, ධම්මං සරණං ගච්ඡති, සඛ්ඤං සරණං ගච්ඡති, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ව විහාරදානෙන අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” කි.

35. “අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤා යඤ්ඤා ඉමාය ව නිව්ඛාය යඤ්ඤාසම්පදාය සොලසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ව නිව්චදානෙන අනුකුලයඤ්ඤාන ඉමිනා ව විහාරදානෙන ඉමෙහි ව සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහපථලතරො ව මහානිසංසතරො වා” ? කි.

33. (කුච්ඡුන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකින් ඇති තුන් වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් මේ කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් මේ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ සොළොස් පිරිසකින් තුන්-වැදෑරුම් යාගසම්පතටත් කුලපරපුරෙහි දෙන නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පලත් මහත් අනුසස් ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුච්ඡුන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සොළොස් පිරිසකින් ඇති තුන්වැදෑරුම් යාගසම්පතටත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් අනුසස් ඇති ඒ යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් වනාහි සතර දිගින් වඩනා භික්ෂුසංඝයා උදෙසා වෙහෙරක් කෙරේ නම්, ඒ මේ යඥය මෙහි පලමු කී... තුන්වැදෑරුම්යාග සම්පතටත්...නිති දනවත් වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද උත්සාහයෙකින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙකි.”

34. (කුච්ඡුන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

(කුච්ඡුන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අන් යඥය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, යමෙක් පහත් සිතැත්තේ බුදුන් සරණ ගේ ද, දහම් සරණ ගේ ද, සහ සරණ ගේ ද, ඛමුණ, ඒ මේ යඥය වූ කළී මේ පලමු කී...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...විහාරදානයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති එකෙකි.”

35. (කුච්ඡුන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඥ-සම්පතටත්...මේ සරණ ගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත්තේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “ඛමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඥසම්පතටත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අන් යඥයෙක් ඇත.”

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍රේස්‍ය යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

කතමො පන සො හො ගොතම අශ්‍රේස්‍ය යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“ඥො ඛො බ්‍රාහ්මණ පසන්නවිත්තො සික්ඛාපදාහි සමාදිග්ගි පාණ්තිපාතා වෙරමණිං අදින්නාදනා වෙරමණිං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණිං මුසාචාරාද වෙරමණිං පුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිං, අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා”ති.

36. “අප්පි පන හො ගොතම අශ්‍රේස්‍ය යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“අප්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අශ්‍රේස්‍ය යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

“කතමො පන සො ගොතම යශ්‍රේස්‍ය ඉමාය ච නිව්ඛාය යඤ්ඤසම්පදාය සොළසපරික්ඛාරාය ඉමිනා ච නිව්චදනෙන අනුකුලයඤ්ඤෙන ඉමිනා ච විහාරදනෙන ඉමෙහි ච සරණගමනෙහි ඉමෙහි ච සික්ඛාපදෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො වා” ? ති.

37. “ඉධ බ්‍රාහ්මණ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමුඥො විජ්ජාවරණසම්පන්නො පුගතො ලොකවිද්‍ය අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමත්තස්සානං බුඥො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුක්ඛකං සසුමණ්‍යබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකච්ඡා පචෙදෙහි. සො ධම්මං දෙසෙහි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිග්‍රහකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බස්සන්තං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිපුර්ණං බුහ්මචරියං පකාසෙහි.

38. තං ධම්මං පුණ්ණාහි හගපති වා හගපතිපුත්තො වා අඤ්ඤතරසම්චා කුලෙ පච්චාජාතො, සො තං ධම්මං පුත්තා තථාගතො සද්ධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධාපටිලාතෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසංවික්ඛති: ‘සම්මාඛො සරාචාසො රජොපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං පුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුර්ණං සංඛිලිබ්බිතං බුහ්මචරියං චරිතුං, යනනුතානං කෙසම්මසුං මහාරොච්ඡා කාසායාති වත්ථාහි අච්ඡාදෙච්ඡා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති.

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, යමෙක් පහත් සිතැති වැ (සිරිසරණයෙහි පිහිටා) පණ්ඩිතයෙක් වැළැක්ම, අසිතාදනින් වැළැක්ම, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්ම, මුසවායෙන් වැළැක්ම, මදට පමාවට කරුණු වූ රහමේරින් වැළැක්ම යන මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගත්තේ නම්, බමුණ මෙය මේ පළමු කී ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සරණගමනයටත් වඩා මද කටයුතු ඇති, ..වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඤයෙක.”

36. (කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් මේ සික කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති...වඩා මහත්පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත් ද?”

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:) “බමුණ, මේ...ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත්...මේ සිල් කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුතු ඇති. මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති අත් යඤයෙක් ඇත.”

(කුඵදන්:) “පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ත්‍රිවිධ යඤසම්පතටත් ...මේ සිල්කොටස් සමාදන් කොට ගැන්මටත් වඩා මද කටයුත් ඇති...වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති ඒ අත් යඤය කවරේ ද?”

37. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) “බමුණ, අර්හත් වූ සමාස්සම්බුද්ධ වූ විදුහරණසම්පත්ත වූ, සුගත වූ, ලෝකපිත් වූ, නිරුද්ධාර පුරුෂදර්ශකාරී වූ, දෙවිමිනිසුන්හට ශාස්තෘ වූ, සිවුසස් අවබෝධ කළ, භාග්‍යවත් වූ, තථාගත තෙමේ මේ ලොවැ උපදී. හේ දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත, බ්‍රහ්ම සහිත මේ ලොව, - මහණබමුණන් සහිත, දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාව - තෙමේ ම විශිෂ්ට ක්‍රවණින් දැනැ පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මූල යහපත් මැද යහපත් අග යහපත්, අරුත් සහිත, ව්‍යංජනයෙන් නොඅඩු, හැම අතීන් ම පිරිසුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු සසුන් බහිසර හෙළි කෙරෙයි.

38. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අත් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම අසයි. හේ එ දහම අසා තථාගතයන් කෙරෙහි සැදුහැට ලබයි. හේ ඒ සැදුහැ ලැබීමෙන් යුත් වැ “හිඬි ගෙයි විසීම හිරහැර සහිත ය. කෙලෙස් දුලි ගැවැසි මගෙක. පැවිද්ද වූ කළී (කිසි අවහිර නැති) එළි මහතෙක. හිඬි ගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිසුන් කොට, ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, මේ සංබලිඛිතක ඉහම්වසීය පුරන්නට පහසු නො වේ. එ බැවින් මම් කෙහෙරවුලු බහා කාසාවත් හැඳ, හිඬි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙම් නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ ක්‍රවණින් සලකයි.

සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකඩකිං පහාය මගනනං වා භොගකඩකිං පහාය අපං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මගනනං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසුමස්සුං ඔහාරෙතා කාතායාති වන්ථාති අවජා-
දෙතා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙනසු වජ්ජෙසු හගදස්සාඪී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. කායකම්මවචිකම්මෙන සමනනාගතො කුසලෙන, පරිසුඤාච්චො සීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු භුත්තථාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමනනාගතො සනතුට්ඨො.

39. කප්ඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති නිහිතදණ්ඨො නිහිතසන්ධො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති දින්නාදුසී දින්නපාටිකසිඛි. අපේතෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

අබ්‍රහ්මවරියං පහාය බ්‍රහ්මවාරී භොති ආරාමාරී විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසංකො ථෙතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

පිසුණං වාවං පහාය පිසුණං වාවාය පටිවිරතො භොති. ඉතො සුචා න අමුත්ත අසකාතා ඉමෙසං භෙදය. අමුත්ත වා සුචා න ඉමෙසං අකකාතා අමුසං භෙදය. ඉති භික්කානං වා සකිකානං සංභිතානං වා අනුසාදානා සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දී සමග්ගකරණං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

ඵරුසං වාවං පහාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො භොති. යා සා වාවා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදයභිගමා පොරී බහුජ්ජකනනා බහුජ්ජමනාපා, තථාරුපිං වාවං ගාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

සම්ඵසලාපං පහාය සම්ඵසලාපා පටිවිරතො භොති. කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතිං වාවං ගාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පටියනනවතිං අත්ථඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ බන්ධනමත් හැර, නොහෝ වූ හෝ බන්ධනමත් හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙක රවුලු බා, කසාවත් හැර, හිනි ගෙන් පැවිදි බිමට වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම, පානිමොක්කසංචරයෙන් ඇවුරුණේ, ආචාරයෙන් හා ගෝචරයෙන් හා සම්පූර්ණ වූයේ, මද වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ, සිකකොටස්හි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. නිවැරදි වූ කාවිසිකමත් යුත් වෙයි. පිරිසිදු දිවෙල ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. ඉඳුරන්හි වැසු දොරැත්තේ වෙයි. බොජුනෙහි පමණ දන්නේ වෙයි. හිනිනුවණින් යුත් වෙයි. ලද පමණින් සතුටු වෙයි.

39. ඛමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලසම්පන්න වේ ද? යත්: ඛමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළැක්කේ, ඉවතැ යු දඩු ඇත්තේ, ඉවතැ යු අවි ඇත්තේ, ලජ්ජා ඇත්තේ, මෙන් සිතීන් යුත් වූයේ, සිතූ සතුන් කෙරෙහි ඉත සිතැති වැ වෙසෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

අසිනාදන් හැර අසිනාදනින් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දෑ ම ගත්තේ, දුන් දෑ ම කැමැති වන්නේ, නොසොර වූ පිරිසිදු වූ සිතීන් වෙසෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

නොබඹසර හැර බඹසර රක්තේ, නොබඹසරින් දුර වැ වසනුයේ, ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙකි.

මුසවා හැර මුසවායෙන් වැළැක්කේ, ඇත්ත කියන සුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපනුයේ, තහවුරු කතා ඇත්තේ, හැදෑහිළු යුතු බස් ඇත්තේ, ලොව නො රවටනුයේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

පෙහෙසුන් බස් හැර, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. මොවුන් ඔවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස මොබින් අසා ඔබ්බෙහි නො කියන්නේ වෙයි. ඔවුන් මොවුන්ගෙන් බිඳෙනු පිණිස ඔබ්බින් අසා මොබ්බෙහි කියන්නේ හෝ නො වෙයි. මෙසේ බිඳුණවුන් ගලපන්නේ ද ගැලැපුණවුන්ට අනුබල දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි වසන්නට කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන් කෙරෙහි ඇලුණේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට සතුටු වූයේ, සමගියේ ගුණ දක්වන වචන කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

පරොස් බස් හැර, පරොස් බසින් වැළැක්කේ වෙයි. යම් බසෙක් නිදෙස් ද, කන්කල ද, පෙම් උපදවා ද, සුවසේ ලෙහි වදනේ ද, සිසුමැලි ද, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එ බඳු බස් තෙපලන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

බොල් දෙබැවිලි හැර, බොල් දෙබැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කල් දනා කියනුයේ, සත වස් ම කියනුයේ, වැඩ ඇති බස් ම කියනුයේ, දහම් අසල බස් ම කියනුයේ, විනය අසල බස් ම කියනුයේ, සුදුසු කලා කරුණු සහිත, සීමා සහිත, අරුත් සහිත, සිතා ලා දැරිය යුතු බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඛමුණේ ශීලයෙක් වෙයි.

40. බිජ්ජාමභුතභාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති අතනුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නවවිනවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිවිලපතධාරණමණ්ඩණවිසුසනවසානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසගතමහාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකඛිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුස්සපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුට්ඨකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ගජ්ජිගවාසසවලවෘපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බ්‍රහ්මචරිත්‍රපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණගමණානුයොගා පටිවිරතො හොති. කයපිකකා පටිවිරතො හොති. කුලාකුට්ඨකංසකුට්ඨානකුට්ඨා පටිවිරතො හොති. උකෙකාට්ඨවඤ්චනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධ්වක්කිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

(වුලසිලං නිවේදනං.)

41. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං බිජ්ජාමභුතභාමසමාරම්භං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මූලබිජං බකිබිජං එඵබිජං අග්ගබිජං බිජ්ජිකමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා බිජ්ජාමභුතභාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

42. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං සන්තිධිකාරපටිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං අන්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යානසන්තිධිං සයනසන්තිධිං ගක්ඛසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා සන්තිධිකාරපටිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

43. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ එවරූපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නව්වං ගීතං වාදිතං පෙකඛං අකඛානං පාණීස්සරං චේතාලං කුමිහපුත්තං සොභනගරකං වණ්ඩාලං වංසං ඛොපනං ඤජ්ජුය්‍යං අස්සුය්‍යං මහිසුය්‍යං උසහුය්‍යං අජ්ජුය්‍යං මේණ්ඩකුය්‍යං කුකකුට්ඨුය්‍යං වට්ඨකුය්‍යං දණ්ඩුය්‍යං මුට්ඨිය්‍යං නිබ්බුය්‍යං උයොසාධිකං බලග්ගං සෙතාබ්බුතං අණීකදස්සනං. ඉති වා ඉතිඑවරූපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලස්මි.

40. හේ පාල වන දෑදපාල වුණු දෑ ද සිදුම් ඇ විකොටුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රූ බොජුනෙන් වැලැක්කේ, විකල් බොජුනෙන් වෙන් වූයේ, එක් බතක් ඇත්තේ වෙයි. නවනු ගනු වසනු විසුළුදස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සැරැසීමටත් උනු තැන් පිටුවීමටත් කරුණු වූ මල් ගඳ විලෙවුන් දුරුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උෂ්ණෙන් මහ අස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු බාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ගැහැණුන් දැරියන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දැසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් තිරුවෙන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් ගෙරින් අසුන් වෙලෙඹුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත් වත් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කිහිනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙන්, ගෙන් ගෙට යන කුඩා මෙහෙවරින් යන දෙකෙන් ම වැලැක්කේ වෙයි. ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. උකෙකාටන වංචන නිකති සාපියොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඡේදන වඩ බකින විපරාමොස ආලොප සහසාකාර යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

(සුඵ සිල් නිමසේ ය.)

41. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, පාල වන මුල්, පාල වන කඳ, පාල වන පුරුක්, පාල වන කොළිස්, පස් වනු පාල වන ඇට යන මෙබඳු පාල වන දෑගත් පාල වුණු දෑගත් සිදුම් බිදුම් ආදියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, මෙසේ මේ හෝ මෙබඳු වූ පාල වන දෑ පාල වුණු දෑ සිදුම් බිදුම් ඇ විකොටනගෙන් හේ වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

42. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, අන්තසන්නිධි පානසන්නිධි විසුලසන්නිධි යානසන්නිධි යගනසන්නිධි ගනිසන්නිධි ආමිසසන්නිධි යන මෙබඳු වූ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

43. යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, නැටුම් ගැයුම්, නව සමජා, ආබ්‍යාන, පාණිකර, වෙතාල, කුම්භජන, ශාභතක, සණ්දෙවුන්කෙළි, උත ගස් ඔසසාවා ගෙන කැරෙන ක්‍රීඩා, අසම්බාවන, ඇත්පොර, අස්පොර, මිසුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැවෙළපොර, කුකුළපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ල පොර, සුදු පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් බෙදන තැනට යාම, බල ඇණි දක්නට යාම යන විසුළු දසුන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ විසුළු දස්නෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

44. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං ජ්වසාමාදව්ඨානානුයොගං අනුයුතො විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං ඝටිකං සලාකගජ්ථං අකඛං පඞ්ගවීරං වඞ්කකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්ජං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා ජ්වසාමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලසම්මං.

45. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං උච්චාසයනමිහාසයතං අනුයුතො විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලුඞ්කං ගොතකං විත්තකං පටිකං පට්ඨිකං තුලිකං විකඨිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිත්තං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අත්තත්ථරං රථත්ථරං අර්තපාපවණිං කාදලිමිගං පවරපච්චත්ථරං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොභිතකුපබානං. ඉති වා ඉති ඵවරූපා උච්චාසයනමිහාසයතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලසම්මං.

46. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං මණ්ඩිතවිභුසනව්ඨානානුයොගං අනුයුතො විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නිහාපනං සම්බාහනං අසද්ධං අඤ්ජනං මාලාච්ඡෙපනං ලිඛ්වුණ්ණකං මුඛාලෙපනං හත්ථඞ්කං සිඛාඞ්කං දණ්ඩකං නාලිකං ඛත්තං ජත්තං විත්තපාහනං උණ්ඨිකං මණිං වාලවීජනිං ඔද්දානි වත්ථානි දීඝදසාති. ඉති වා ඉතිඵවරූපා මණ්ඩිතවිභුසනව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලසම්මං.

47. යථා වා පනෙතෙ භොතොතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං තීරව්ජානකථං අනුයුතො විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුරකථං චොරකථං මහාමිත්තකථං භොනාකථං ගගකථං සුභිකථං අත්තකථං පානකථං වත්ථකථං සගතකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සූරකථං පිට්ඨකථං කුමනව්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඛාසිකං සමුද්දාකඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරූපා තීරව්ජානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ත්ත භොති සිලසම්මං.

44. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අවපාකෙය, දසපාකෙය, අහස් දූකෙය, මඩුලු පැනුම්, සන්තිකාක්ෂිඛාව, දූද කෙය, කල්ලි ගැසුම්, සලාඥකෙය, ගුලකෙය, කොළනලා පිඹීම, කෙයින්ගලින් හැම, කරනම් ගැසුම්, කන්තන්ගුරුවා කෙය, කොළනලියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, කෙයින් පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙය, සිතු ද කීමේ ක්ෂිඛාව, විකල්පානුකරණය යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ, පමාවට කරුණු වූ දූකෙයෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ වෙමේ මේ ආදී හෝ මෙබඳු වූ දූකෙයෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්වේ වෙයි.

මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

45. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්කසප්පු ය, පලය ය, මහකොටුපලය ය, විගමනෙන් පිසිතුරු කළ එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණය, කොසෙස්ස හුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටා එළන ඇතිරිය, රියා එළන ඇතිරිය, ඇදට සරි ලන සේ අඳුන් දිවිසමත් මහා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමත් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්සෙරු පාමුලා රතු කොට්ටි තබා ඇති රතු උඩු පියත් සහිත මහඟු යහන යන මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද හෙ වෙමේ මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණයෙන් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

46. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුඩා දරුවන් කිරි පුවද හරතට පුවද පුණ්ණයෙන් ඉලීම, මනා සටහන් ගත්වනුවට අත් පා ඇති තෙල් හා මැඩීම, පුවද දියෙන් තැවීම, මස් වැඩෙවුවට මුගුරින් තැලීම, කැබපත් මුහුණ බැලීම, සැරසුම් විසින් අඳුන් ශාම, මල් හා විලෙවුන් හා දැරීම, මුව පුණ්ණ හා මුවවිලෙවුන් හා දැරීම, අත්බරණ දැරීම, සිහි කුඩුමිඛය බැඳීම, පිසිතුරු සැරසැටි දැරීම, පිසිතුරු බෙහෙත් තළ දැරීම, කඩු දැරීම, පිසිතුරු කුඩු දැරීම, පිසිතුරු පාවහන් දැරීම, තලල්පට බැඳීම, සිඵමණි පැලැඳීම, පිසිතුරු සෙමෙර වල්පිදිතා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි බැඳීම යන ආදී ආග අඩු තැන් පිටවීමටත් ඇග සැරසීමටත් කරුණු වූ ද පරිහරණ කැරැමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, හේ මහණ එබඳු දෑ පරිහරණ කිරීමෙන් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

47. යම් සේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදුහෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකා වොරකපා මහාමාත්‍යකපා සෙසුකපා හසකපා පුඬුකපා ආහාරකපා පානකපා වස්ත්‍රකපා යහනකපා ගනිකපා ඥාතිකපා යානකපා ප්‍රාමකපා නිගමකපා නගරකපා ජනපදකපා සත්‍රිකපා පුරුෂකපා කුමාරකපා කුමාරිකපා ගුරුකපා කුමාරකපා පුරිප්පකපා නානාකපා ලොකාබ්‍යාසිකපා සමුද්‍යාබ්‍යාසිකපා ඉතිහසාවකපා යන මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවලු යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ ආදී හෝ මෙසින් අන්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කතාවලින් වැලැක්වේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

48. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ එවරුපං විභාහිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති: සෙය්‍යපීදං: 'න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාසි? මිච්ඡාපට්ඨනෙතා නම්හි, අහමස්මි සම්මාපට්ඨනෙතා. සතිතත්ම අසතිතනෙත. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. අවිච්ඡිකණං තෙ විපරාච්ඡතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ. නිග්ගහිතො'සි. චර වාදප්පමොක්ඛාය, නිබ්බේධොති වා සමෙව පභොසී'ති. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය විභාහිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

49. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපට්ඨිකගමිනානුගායගමනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤා රුජමහාමිත්තාතං ඛතතියාතං චූහමණාතං ගහපතිකාතං කුමාරතං: ඉධ ගච්ඡ, අමුත්තාගච්ඡ, ඉදං හර, අමුත්ත ඉදං ආහරාති. ඉති වා ඉතිඑවරුපා දුතෙය්‍යපට්ඨිකගමිනානුගායා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

50. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච නෙමිත්තකා ච නිප්පෙසිකා ච ලාභෙන ලාභං නිජ්ඣිංසිතාරො ච. ඉති වා ඉතිඑවරුපා කුහනලපකා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

(මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.)

51. යථා වා පනෙනෙක භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජාති තෙ එවරුපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චේත ජ්චිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: අඛං නිමිත්තං උපාදං සුපිණං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිත්තං අග්ගිහොමං දබ්බිත්තොමං පුසගොමං කණ්ණොමං තණ්හුලගොමං සප්පිහොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොහිතගොමං අඛාපිජ්ජා වජ්ඣුච්ඡා ඛතතවිජ්ජා සිව්ච්ඡා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣාතං සරපරිත්තාතං මගවක්කං. ඉති වා ඉතිඑවරුපාය තිරච්ඡාතවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගමිං.

48. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණ බමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘කිමැයි මේ දහම් විනය තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුගෙන් කියැ හුන්තැ පසු වැ කියෙති ය. පසු වැ කියැ හුන්තැ පළමුගෙන් කියෙති ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දෑ මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් නැගිණි. මා විසින් තෝ නිගානුණෙහි. මා නැගූ දෙයින් මිදෙන්තව හැසිරෙව. හැකි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උනුන් බැණ දෙඩා ගැනුමිහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේබදු වූ හෝ බැණ දෙඩා ගැනුමවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වෙයි.

49. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යන්නැ, අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙන යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ” යි කළ නිසායා පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහමැතිගෙන් සෘත්‍රියගෙන් බමුණන්ගේ ගැහැවියන්ගේ රජකුමරුවන්ගේ මේබදු දූත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි හෝ දූත මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙනැ යැමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

50. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහක කම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභ සත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසස ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇහැවීම කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභාපෙක්ෂාවෙන් අනුතව ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මේබදු වූ හෝ කුහකලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

(මැදුම් සිල් නිමසේ ය.)

51. යමිසේ වතාහි සමහර මහණ බමුණෝ සැදූහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්ත ශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වභාවශාසත්‍රය, පුරුෂලක්ෂණශාසත්‍රය, මුමකවර්තනවිද්‍යාව, අශ්විභෞමිය, දර්විභෞමිය, කුමභෞමිය, කණ්භෞමිය, තණ්ඩුලභෞමිය, සර්පිභෞමිය, තෙලභෞමිය, මුඛ්‍යභෞමිය, ලොහිතභෞමිය, අංගවිද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව, ඝාත විද්‍යාව, ගුහ විද්‍යාව, ගුරි විද්‍යාව, අභි විද්‍යාව, විෂ විද්‍යාව, වාස්වික විද්‍යාව, මුමක විද්‍යාව, ශාකුත විද්‍යාව, වායු විද්‍යාව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මානසකය යන මේකී හෝ මේබදු වූ හෝ තිරස්විත විද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේකී හෝ මේබදු තිරස්විත විද්‍යාගෙන් මිථ්‍යාආජිවයෙන් වැළැක්කේ වේ. මේ ද ඔහුගේ සිලය වේ.

52. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලක්ඛණං වත්තලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උත්තලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං ආවුධලක්ඛණං ඉජ්ජලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං හත්තිලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුටලක්ඛණං විවිධලක්ඛණං ගොධා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කව්චලක්ඛණං මිගලක්ඛණං, ඉති වා ඉති ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති, ඉද්ධපි'ස්ස හොති සීලගමිං.

53. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති, රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, බාහිරානං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරානං රඤ්ඤං පරාජයො හවිස්සති, ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති, ඉමස්ස පරාජයො හවිස්සති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජාන-විජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සීලගමිං.

54. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: චන්ද්‍රිකාභො හවිස්සති, සුරියභොභො හවිස්සති, නක්ඛතභොභො හවිස්සති, චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති, චන්ද්‍රිමසුරියානං උපාථගමිනං හවිස්සති, නක්ඛතභොනං පථගමිනං හවිස්සති, නක්ඛතභොනං උපාථගමිනං හවිස්සති, උක්කාපාභො හවිස්සති, දිසංඛාභො හවිස්සති, භූමිවාලො හවිස්සති, දෙවද්‍රැඤ්ඤි හවිස්සති, චන්ද්‍රිමසුරියනක්ඛතභොනං උග්ගමිනං ඔගමිනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති, එවංවිපාභො චන්ද්‍රිකාභො හවිස්සති, එවංවිපාභො සුරියභොභො හවිස්සති, එවංවිපාභො නක්ඛතභොභො හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං උපාථගමිනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛතභොනං පථගමිනං හවිස්සති, එවංවිපාකං නක්ඛතභොනං උපාථගමිනං හවිස්සති, එවංවිපාභො උක්කාපාභො හවිස්සති, එවංවිපාභො දිසංඛාභො හවිස්සති, එවංවිපාභො භූමිවාලො හවිස්සති, එවංවිපාභො දෙවද්‍රැඤ්ඤි හවිස්සති, එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියනක්ඛතභොනං උග්ගමිනං ඔගමිනං සංකිලෙසං වොද්දනං හවිස්සති, ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධපි'ස්ස හොති සීලගමිං.

52. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණය, දඹුලකුණය, වත්ලකුණය, කඩුලකුණය, ඊලකුණය, දුභුලකුණය, අවිලකුණය, ඉතිරිලකුණය, පුරිස්ලකුණය, කුමරිලකුණය, කුමරිලකුණය, දස්ලකුණය, දුසිලකුණය, ඇත්ලකුණය, අස්ලකුණය, මිසුලකුණය, වහස්ලකුණය, ගොන්ලකුණය, එළලකුණය, බැටෙළලකුණය, කුකුළුලකුණය, වටුලකුණය, ගොස්ලකුණය, කැණිලකුණය, කපුලකුණය, මුවලකුණය යන ආදී මෙබඳු තිරස්විත විද්‍යයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙබඳු දෑයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

53. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, ‘අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් අසෝ රජුන් (සුදු සඳකා) සිය නුවරින් තික්මිම වන්නේ ය, අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ හුන් රජුන් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පැමිණිම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය...රට තුළ රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. ඇතුළතැ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ’යි මෙසේ ‘මොහුට ජය වන්නේ ය, මොහුට පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙබඳු තිරස්විතවිද්‍යයෙන්, මෙබඳු මිථ්‍යාආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්විත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යාආජිවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

54. යම්කිසි වතාසි ඇතැම් පින්වත් මහණවලුණෝ සැදුනායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සුඛිග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නක්ෂත්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය, අසෝ දිනැ සඳහිරුන් නිසි මගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ නකත්තරුන් සුමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය, අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය,...දික්දහය වන්නේ ය,...භූමිකම්පා වන්නේ ය,... වැසි නැති වැ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය,...සඳහිරුන් නකත්තරුන් උදව්, බැසීම, කෙළෙසීම, පිරිසිදු බව වන්නේ ය, සුඛිග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, ව්‍යුහණය මෙබඳු පල දෙන්නේ ය, සඳහිරුන් සුමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, නකත්තරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, ඔවුන් නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, දික්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, වැසි නැති වැ අහස් ගෙඳවුම් මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය, සඳහිරුන්ගේ ද නකත්තරුන්ගේ ද උදව් බැසීමත් කෙළෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙබඳු තිරස්විත විද්‍යයෙන් මෙබඳු මිථ්‍යා ආජිවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු තිරස්විතවිද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජිවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකති වේ.

55. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සුඛබ්බවසීකා හවිස්සති, දුඛබ්බවසීකා හවිස්සති, සුතිකම් හවිස්සති, දුඛතිකම් හවිස්සති, ඛෙමං හවිස්සති, භයං හවිස්සති, රොගො හවිස්සති, ආරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්‍ය ගණනා සංඛානං කාවෙය්‍යං ලොකායතං, ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

56. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සාවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුඛගකරණං විරුඳ්ගඛකරණං ජිව්හානිත්ථමහනං හනුසංගතනං හත්ථාභිජප්පනං කණ්ණජප්පනං ආදාසපඤ්ඤං කුමාරිපඤ්ඤං දෙවපඤ්ඤං ආදිවුට්ඨානං මහතුට්ඨානං අඛ්ඤ්ජල්ලනං සිරවහායතං. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

57. යථා වා පනෙකෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකම්මං පණ්ණිකම්මං [භුතකම්මං] භූරිකම්මං වස්සකම්මං වොස්සකම්මං වජ්ඣකම්මං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං නනාපනං ජුහනං වමනං පිරෙවනං උභිවිරෙවනං අබොවිරෙවනං සීසවිරෙවනං කණ්ණතෙලං තෙතතතප්පනං නච්ඡිකම්මං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකියං සලලකතියං දුරකපිකිල්පා මූලභෙසජ්ජානං අනුප්පදනං ඔසතිනං පටිමොකකා. ඉති වා ඉතිඵවරුපාය භිරල්භානවිජ්ජාය මිල්භාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්.

55. යම්කෙසෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණවූහෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය, මේ සමයෙහි නියං වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රට සුභික්ඛ වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ඛ වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු නැති වත්තේ ය, මේ සමයෙහි රටට උවදුරු ඇති වත්තේ ය, මේ කලා රොග වත්තේ ය, මේ කලා රොග නැති බව වත්තේ යැ යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරුක්කි සංඛ්‍යා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගණන් කිරීම) ද, සංඛ්‍යාතය (පිණ්ඩගණනාව) ද, කම් සතර ද, ලොකායත ශාස්ත්‍රය ද යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිත විද්‍යයෙන්, මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහු-කේ ශිලය වේ.

56. යම්කෙසෙ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණවූහෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අශ්‍රු සැමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යනුදායක කැරැදීම, බිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගබ් රැකෙන්නට පිළිසම් කිරීම, දිවගුළු බැදීම, මනත්‍රාදී බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුළු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබ්පතැ දෙවතාවෙයෙකු කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා පේත කියවීම, දෙවිදූස්සක ලවා පේත කියවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඹු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනි ජල් විහිදවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ හෝ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී වූ ද, අන් මේ බඳු වූ ද ඒ තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

57. යම්කෙසෙ වතාහි ඇතැම් හවත් මහණවූහෝ සැදූහෙන් දුන් බොජුන් වලද ශාන්තිකම්, වාසතුපරිකරණ, මතුරු දපා අනුන් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරැවීම, ලය විරේක කැරැවීම, වස්ති කිරීම, ශිෂ්ට විරෝධන බේන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසීම, ගිහිනට ඇස ගිහිල ගත්වන බේන් තෙල් පිසීම, ගිහියනට නශ්‍ය දීම, ගිහියනට ඇස පටලයට කාරම් අඳුන් සෑදීම, ඇසට ගිහිල ගත්වන අඳුන් සෑදීම, ගිහියන්ගේ ඇසට උල්ඇත ලෙඩට බේන් දීම, ගිහියනට ශල්‍යකම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩවලට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම, කාරම් බෙහෙත් දීම, කාරම් බේන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ’ යි මේ ආදී අන් හෝ මේ බඳු තීරණවිත විද්‍යයෙන් මිථ්‍යා ආජීවයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ ඒ සියල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලය වේ.

58. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, ඛන්තිශ්‍යො මුද්ධාවසින්නො¹ නිත්තපච්චාමින්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං පච්චත්තිකතො. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සමනුපස්සාහි යද්දං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛනේන සමන්තාගතො අර්ඛිතතං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

(මහාසීලං නිවසිතං)

59. කථංඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙහු ගුත්තඤ්ඤා භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තඝාතී භොති නානු-බ්‍යඤ්ජනඝාතී. යත්ථාධිකරණමත්තං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙශ්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා-පෙ-සාණෙන ගතං සාධිත්වා-පෙ-ථිව්‍යාය රසං සාධිත්වා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුඨිත්වා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඝාතී භොති නානුබ්‍යඤ්ජනඝාතී. යත්ථාධිකරණමත්තං මනින්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෛමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙශ්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙහු ගුත්තඤ්ඤා භොති.

60. කථංඤා බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො භොති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු අභික්ඛකතො පටික්ඛකතො සම්පජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති, සම්ඝාරිපත්තවිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාර-පස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති. ගතෙ ඩිතෙ නිසිතො සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිනාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සඨිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා සමන්තාගතො භොති.

1. මුද්ධාසින්නො. බෙ. ස. ස.

58. බමුණ, මහණ තෙමේ මෙසේ ශිලසමිපන්න වූයේ, ශිලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් ඇති විය හැකි බියක් නො දකී. බමුණ, කැත් අභියෝගෙන් මුදුනැ අභියෝග ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති කැත් රජෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි මොන ම බියකුත් යම් සේ නො දක්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශිල සමිපන්න වූයේ, ශිලසංවර හෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් ඉපැදිය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ආරී ශිලසකකාවයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික ජෙවනසික සුව විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ශිල සමිපන්න වේ.

(මහ සිල් නිමිශේ ය.)

59. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ඉදුරන්හි වැසු දෙරැන්ගේ වේ ද ? යත්: බමුණ, මේ සස්තැ මහණ තෙමේ ඇසින් රුවක් දක සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු නොගත්තේ වේ. සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුපිඤ්ඤා නොවසාගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දෙමිතස් ඇ ලාමක අකුසල් දහමිත්‍ර පුත පුතා වැස්සෙන් ද, එහි ඒ වක්කුපිඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. එය රැක ගනී එහි සංවරයට පැමිණේ. කනින් හඬ අසා...නැහැයෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට...දිවෙත් රස ආසාව ද කොට...කසින් ස්ප්‍රභව්‍ය ස්පයී කොට...සිතින් දහමි අරමුණ දන...සුඛ ඇ විසින් එහි ලකුණු ගන්නේ නො වේ, සුඛ ඇ විසින් අත් පා ඇ අවයවවල අසුරු සිතට ගන්නේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ග්‍රොත්‍රපිඤ්ඤා...ශ්‍රාණපිඤ්ඤා...ජීවෙත්පිඤ්ඤා...කායපිඤ්ඤා...මනසපිඤ්ඤා සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ සිත්සතනට විසම ලොබ දෙමිතස් ආදි ලාමක අකුසල්දහමිත්‍ර පුත පුතා වැස්සෙන් නො ද, ඒ ඉඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී. ග්‍රොත්‍ර ...ශ්‍රාණ ජීවෙත්...කාය...මන ඉඤ්ඤායෙන් සංවරය පිණිස පිළිපදී...ඒ මනිඤ්ඤා රැක ගනී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආරී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව කෙලෙසුන්ගෙන් තෙත් නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිච්ඡාදනය විදී. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසු දෙරැන්ගේ වේ.

60. බමුණ, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් සතිසම්පරිකුසලයෙන් සමන්විත වේ ද ? යත්: බමුණ, මේ සස්තැ මහණ ඉදිරි ගමනෙහි, පෙරලා ඊමෙහි, අත්පා ඇ හැකිවීමෙහි, දික් කිරීමෙහි, නුවණින් දන ම එය කරනුයේ වෙයි. සහල සිවුර ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දරීමෙහි නුවණින් දන ම කරන්නේ වෙයි. අහර ගැන්වීමෙහි, පැන් පීමෙහි, පිටි කැපීම ඇ කෑමෙහි, රස විඳීමෙහි, ලෙ මු පහ කිරීමෙහි, යෑමෙහි, සිටීමෙහි, හිඳීමෙහි, පිබිදීමෙහි, බිඳීමෙහි, නොබිඳීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි. බමුණ, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

61. කථංඤා චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති? ඉධ චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. ඥාය්‍යථාපි චාගමිණි පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපන්නාහාරොව ඛෙති, එවමෙව ඛො චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන චිත්තරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො චාගමිණි භික්ඛු සනතුට්ඨො හොති.

62. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකෙන සමන්නාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්නාගතො, ඉමිනා ව අරියෙන සති-සම්පජ්ඣෙඤාන සමන්නාගතො, ඉමාය ව අරියාය සනතුට්ඨො සමන්නා-ගතො, විවිත්තං ඥානාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං පුසානං චනප්පථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපට්ඨකකන්නො නිසිදති පලලභිකං ආතුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාරය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

63. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙති වේදනා විහරති අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. ජිනමිඳ්ධං පහාය විගතජිනමිඳ්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්ප-ජානො. ජිනමිඳ්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣත්තං මුපසන්නවිත්තො උද්ධච්චකුක්කුච්චො විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති. අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

64. ඥාය්‍යථාපි චාගමිණි පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්නො පයො-ජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්නා සම්පේඤ්ඤා, සො යාති ව පොරාණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්නො පයොජේය්‍ය, තස්ස මෙ තෙ කම්මන්නා සම්පේඤ්ඤා, සො'හං යාති ව පොරාණාති ඉණමූලාති තාති ව බ්‍යන්තිඅකාසිං. අහං ව මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය'ති. තො තතො නිදානං ලග්ගෙථ පාමොජ්ජං. අධිගතෙව්ඤ්‍ය සොමනස්සං.

61. බමුණ, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද? බමුණ, මෙහි මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරෙන් ද, කූස හිනි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ යන යන අතැ අවපිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. බමුණ, යම් සේ පියා හඹන කුරුළු තෙමේ යන යන තැනට පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා ද, එසේ ම මහණ තෙමේ කය වසා රක්තට පමණ වූ සිවුරින් ද කූස හිනි නිවන්තට පමණ වූ අහරින් ද සතුටු වෙයි. හේ තමා යන තැනට පාසිවුරු ඇ අවපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. බමුණ, මෙසේ මහණ තෙමේ ලත් පසයෙහි සතුටු වේ.

62. බමුණ, ඒ මහණ මේ ආදී ශිලසකකාවථීයන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද...මේ ආදී සමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් ද...මේ ආදී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරත් පවු කඳුරුලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් එළිමහන් පිදුරුලෙන් යන මෙකී මිනිසුන්ගෙන් හිස් කිසි සෙනස්තක් බැරයි. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ පසුබතැ පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් තබා සිහිය කමටහනට යොමු කොට එලවා හිඳී.

63. හේ ලොවැ ඇල්ම හැර, පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිහින් වෛසයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ප්‍රඥාමය හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ හැම පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. ශක්‍රාධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානම්භූතය හැර, පහ වූ ඥානානම්භූතය ඇත්තේ, දව රු දෙකෙහි ම දුටු එළිය අඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥාව ඇත්තේ සිහියෙනුත් යුතු ව වෙසෙයි. මිඞ්භූතය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් කුකුසත් සිහින් දුරු ලා, නොඋදහස් ව, සංතූන් සිය සිත් සතන් ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නොකරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

64. බමුණ, යම්සේ මිනිසෙක් පොලියට ණය මුදලක් ගෙන කමානන කරන්නේ ද, ඔහු හේ ඒ කමානනය සමාභි වන්නේ නම් හේ වූ තාක් හැම පරණ ණය ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇතොත් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කමානන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානන සමාභි විය. ඒ මම වූ තාක් සියලු පරණ ණය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තා පිණිස ඉතිරි වූ මුදලෙක් ද මට ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ය. හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

65. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, භත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමිත්තා. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුලෙවය්‍ය, භත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමිත්තා. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිකො අහොසිං, දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, භත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස මෙ අසි කායෙ බලමිත්තා. සො'මහි එතරහි තම්හා ආබාධා මුත්තො භත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙහි, අනි ච මෙ කායෙ බලමිත්තා'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

66. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො බ්‍රහ්මනායාරෙ බඤ්ඤා අස්ස. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා බ්‍රහ්මනා මුලෙවය්‍ය සොඡ්ඡිනා අබ්බයෙන. න වස්ස කිඤ්චි නොගාතං වයො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඤ්ඤ බ්‍රහ්මනායාරෙ බඤ්ඤා අහොසිං. සො'මහි එතරහි තම්හා බ්‍රහ්මනා මුත්තො සොඡ්ඡිනා අබ්බයෙන. තනි ච මෙ කිඤ්චි නොගාතං වයො'ති. සො තතොතිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

67. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තනාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො. සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසංඛ්‍යා මුලෙවය්‍ය, අත්තනාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අහොසිං අත්තනාධිනො පරාධිනො න යෙනකාමඛගමො. සො'මහි එතරහි තම්හා දුසංඛ්‍යා මුත්තො අත්තනාධිනො අපරාධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛගමො'ති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

68. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සධ්දන්තා සභොගො කන්තාරද්ධානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨයං. සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං නිජ්ජරය්‍ය, සොඡ්ඡිනා ගාමිත්තං අනුපාපුරණස්ස ඛෙමං අප්පට්ඨයං. තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො පුඤ්ඤ සධ්දන්තා සභොගො කන්තාරද්ධානමිත්තං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨයං. සො'මහි එතරහි තං කන්තාරං නිජ්ජරණස්ස සොඡ්ඡිනා ගාමිත්තං අනුපාපුරණා ඛෙමං අප්පට්ඨගන්ති. සො තතො තිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

69. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා බ්‍රහ්මනායාරං යථා දුසංඛ්‍යං යථා කන්තාරද්ධානමිත්තං. එවං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ අප්පට්ඨනො අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ අනුත්තරං යථා ආරොග්‍යං යථා බ්‍රහ්මනා මොක්ඛං යථා භුජ්ඣං යථා ඛෙමනතභූමිං, එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පටිත්තො අත්තනි සමනුපස්සති.

65. ඛමුණ, යමුණේ මිනිසෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි හිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බහුත් නො රිසියන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත සහ පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කලා ඒ ලෙසින් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බහුත් රිසියේ නම්, ඔහු ඇඟපත සහිය ද වන්නේ නම්, ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු දුකට පත්, දැඩි හිලන් ලෙඩෙක් වීම. මට අහරන් නො රිසි වී ය. ඇඟපතත් සහිය නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහරන් රිසියෙයි. ඇඟපතැ සහියත් ඇත්තේ යැ”යි මෙසේ සිතක් වන්නේ, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

66. ඛමුණ, යමුණේ මිනිසෙක් හිරිහිරි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක ධනය නො වසදා පහසුයෙන් එයින් මිදෙන්නේ ද, එයින් ඔහුගේ කිසි භෝග විනාශයක් නො වන්නේ ද, ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන නො වසදා පහසුයෙන් එයින් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භෝගයනට කිසි විනාශයකුත් නැතැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

67. ඛමුණ, තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති, දෘෂ්ට්‍රාසයක් යමුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කාමැති අතෙකැ යැ හැකි වූයේ, ඒ දෘෂ්ට්‍රාසයන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු තමා අයත් පැවැතුම් නැති, මෙරමා අයත් පැවැතුම් ඇති, කාමැති අතෙක යැ නොහැකි, දෘෂ්ට්‍රාසයක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දෘෂ්ට්‍රාසයන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, මෙරමා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි, කාමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

68. ඛමුණ, යමුණේ ධනවත් භෝගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් අහර හිග, උවදුරු, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුව සේ ඒ නිරුද්‍රාස පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උවදුරු නැති ගම්මානකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙරු ධන ඇතියෙමි, භෝග-සම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති අහර හිග බිය ඇති දික් මහකට බටිමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කතර තිණුයෙමි. උවදුරු නැති බිය නැති ගම්කට බටුයෙමි වෙමි”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ එ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ය, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ය.

69. ඛමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, හිර ගෙයක් මෙන්, වහල් බවක් මෙන්, දිය නැති දික් මහක් මෙන්. (පිළිවෙලින්) මේ නොපහවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. ණය නැති බව සේ, නො ලෙඩ බව සේ, හිරෙන් මිදුණු බව සේ, උවදුරු නැති සේ (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් මේ නිවරණ පසේ දුරු වූ අවස්ථාව) තමා කෙරෙහි දකී.

70. තස්සිතම පඤ්චනිවරණෙ පභිනෙ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුද්ධස්ස පිති ජායති පිතිමනස්ස කායො පස්සමනති. පස්සධුකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

71. සො විච්චේවච කාමෙහි, විච්චච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතක්කං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

72. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ දුකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්නෙවාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානියමුණ්ණොති ආකිරිතා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සන්නෙය්‍ය, සායං න්‍යානියමිණ්ණි සෙනහානුගතා සෙනහ-පරෙතා සන්තර්ඛාතිරු චුටා සෙතගෙන, න ච පඤ්ඤාණී.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පඨ්ඨතරො ච අප්පසම්මාරමානතරො ච මහපථලතරො ච මහාතිස්සතරො ච.

73. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතක්කම්මාරාතං චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදතං වෙනසො ඵසකාදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුක්ඛජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

74. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උදකරහඳො ගමිතරො උබ්බිදෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරජම්මාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න දුක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච න කාලෙන කාලං සමමා ඛාරං අනුප්පවෙච්ඡන්, අථ ඛො තමා ච උදකරහදා සීතා වාරිඛාරා උබ්බිජ්ජිතා තමෙව උදකරහදං සීතන වාරිනා අභිසන්නෙය්‍ය පරිසන්නෙය්‍ය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතන වාරිනා අපච්චං අස්ස. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

70. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි පහ වුවා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිය සිත ඇත්තනුගේ තම්කය සංහිදේ. සංහූත් තම්කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාත්තනු සිත අරමුණෙහි එකඟ වේ.

71. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම සෙසු අකුසල් දහමුත්ගෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසනිත, විචාරසනිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, පලමු දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි. පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි (ඒ පිති සුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

72. බමුණ, යම්සේ දක්ෂ කිලිභෙක් හෝ කිලිභකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොභා තලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණු පිඬු කාවැදුණු දියැත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් යුත් වූයේ, ඇතුළත පිටත සහිත ව මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති කයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. බමුණ, මේ වූ කලි පලමු දක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැතින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ඇති වූත් වඩා මහත් අනුභව ඇති වූත් යඥයෙකි.

73. බමුණ, නැවත ද (අතෙකක් කියමි.) මහණ තෙමේ විතකී විචාර දෙකේ සංහිදීමෙන් සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකී නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති දෙවනි දහනට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පහසී. විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර නොගත් ඔහු සියලු කයේ කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

74. බමුණ, යම් සේ උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති විලෙක් වේ ද, එයට පෙර දිගින් දිය ඇතුළු වන මහක් නොවනත්, දකුණු දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවනත්, පැසිම් දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවනත්, උතුරු දිගින් දිය වදිනා මහක් නොවනත්, වැස්සත් කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසිනත්, එහෙත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිය දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, මුළුල්ල තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන සිටී ද, එයින් පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, එසේ ම, බමුණ, මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් පිතිසුවයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයේ සමාධියෙන් උපන් පිති සුවය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

75. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සත්තා සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරියා ආවික්ඛනති උපෙක්ඛසකා සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතියං ක්‍ෂාන්තං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

76. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඤ්චිකිතියං වා අප්පෙක්ඛවාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඤ්චිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවද්ධාති¹ උදකානුග්ගතාති අන්තොතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව චග්ගා යාව ච මුලා සිත්තන වාරිනා අභිසන්නාති² පරිසන්නාති පරිපුරාති පරිපච්ඡටාති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඤ්චිකානං වා සිත්තන වාරිනා අපච්ඡටං අස්ස. ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අභිසන්නෙති පරිසන්නෙති පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිතකෙන සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

77. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දොමනස්සානං අත්ථිඛමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුසං ක්‍ෂාන්තං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

78. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසීසං පාරුපිඤ්ඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපච්ඡටං අස්ස. ඵවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන ඵරිඤ්ඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන චේතසා පරියොදානෙන අපච්ඡටං හොති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

1. සංවුද්ධාති. (කෙසුම්පි පොළකෙසු). 2. අභිසන්ති පරිසන්ති. මජ්ඣ. PTS.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු දුක්චුණ්ණ යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

75. භව ද බමුණ, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය සංහිදීමෙන් උපෙක්‍ෂායෙන් යුතු ව, සිතියෙන් හා නුවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කයින් විදී. අරි ප්‍රභූලෝ යම් දහනක් හෙතු කොට ගෙන දහන් ලැබුවහ ඇරඹ 'මේ තෙමේ උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ ය, සිති ඇත්තේ ය, සුව විසුම් ඇත්තේ ය' යි කියන් ද. හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි දහන් පැමිණ (ලැබ) වෙසෙයි. හේ මේ කය ම ප්‍රීති රහිත සුවයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ ප්‍රීතිරහිත සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

76. බමුණ, යම් සේ උපුල් විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ පඬුරු විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පියුම් හෝ පඬුරු හෝ දියෙහි වැඩුණේ දියෙන් නොතැඟුණේ, දිය තුල ම හිලී වැඩෙනුයේ ද, ඒ සියල්ල අග තෙක් ද මුල් තෙක් ද සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, මුළුල්ල ම තෙමුණේ පිරි හිසේ, හැම තැන ම පැතිර වැද ගන්නේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පියුම්වලා හෝ පඬුරුවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර වැද නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, බමුණ, මහණ තෙමේ එ සේ ම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, මුළුල්ල ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ය.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු දුක්චුණ්ණ යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

77. භව ද බමුණ, මහණ තෙමේ සුව විදුමත් දුරුලීමෙන්, දුක් විදුමත් දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දොම්නස් දෙක දුරු වීමෙන්, නොදුක් ද නොසුව ද වූ, උපෙක්‍ෂා සමාති දෙකේ පිරිසිදු බව ඇති, සිවුවන දහන ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පඬුරු සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පඬුරු සිතින් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

78. යම්සේ, බමුණ, මිනිසෙක් හිස සහිත මුළු කය ම සුදු වනින් වසා ගෙන හුන්නේ වී නම්, ඔහුගේ ඒ මුළු කයෙහි සුදු වනින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසිදු තැනෙක් නොවන්නේ ද, බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පඬුරු සිතින් පැතිර වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

බමුණ, මේ වූ කලී පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් එ හැමට වඩා මහත් පල ද මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

79. සො ඵං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන¹ ඤාණ-දස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමහාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුම්මාසුපවයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදනහෙදනපිඬංසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනි’.

80. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවේජා විප්පසනේනා අනාච්ඡො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රස්සා සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං² වා, තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො හතේ කර්තා පච්චවෙකෙඛය්‍ය, ‘අයං ඛො මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවේජා විප්පසනේනා අනාච්ඡො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා’ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු ඵං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵං පජානාති: ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතුමමහාභුතිකො මාතාපෙතතිකසම්භවො, ඔදනකුම්මාසුපවයො, අතිච්චුච්ඡාදනපරිමදදන-හෙදනපිඬංසනධමෙමො, ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාදනි’.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

81. සො ඵං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛගණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන මනෝමයං කායං අභිනිමම්භනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉම්මො කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමම්භාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛගපච්චඛයි අභිනිත්ථියං.

1. ආනෙජ්ජප්පතෙන, කප්ථි.

2. පණ්ඩුරසුත්තං, කප්ථි.

79. (බමුණ,) ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍ය වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ කල්හි, පහ වැ ගිය විතොතා-පකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, විවසුන් වඩනුවට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස (පිරියම්) සිත එයට යොමු කෙරෙයි, එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ 'මා කය වූ කලී රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මාපිත්තේ ඉක්මනින් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිසබ්බ ද දුගඳ හරනුවට සුවඳ විලෙවුන් ඉළිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළත් බිඳෙන බව ද, පිසිරෙන බව ද යන මේ කී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි මෙසේ දැන ගනී.

80. බමුණ, යම්හේ සොදුරු පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිම්බුරු වූ, දෙවුම් විදුම් ඇ හැම අයුරින් යුත් වෙරළමණක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් හෝ රත්වත් හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ නම් ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් එය අතෙහි කොට, "මේ වූ කලී සොදුරු, පිරිසිදු ආරක උපන්, අවැස්, මොනොවට පිරියම් කළ, සියුම්, වෙසෙසින් පහන්, පිම්බුරු, දෙවුම් විදුම් ඇ සියලු අයුරින් යුත් වෙරළ මණක. මෙහි නිල්වත් හෝ රත්වත් හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ" ය යි සලකා බලන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍ය වූ කල්හි, කෙලෙස් යට පත් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (විවසුන් බවුනට) යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බවට පැමිණි කල්හි, විවසුන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. එයට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ තෙමේ 'මේ මා කය වූ කලී රූපවත් ය, සිවු මහාභූතයන්ගෙන් නිපන්නේ ය, මා පිත්තේ ඉක්මනින් නිපන්නේ ය, බත් කොමු අහරින් වැඩුණේ ය, අතිසබ්බ ද, දුගඳ හරනට සුවඳ විලෙවුන් ඉළිය යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එය කළත් බිඳෙන බව ද, පිසිරෙන බව ද යන මේ කී දෑ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය. මා සිත ද මේ කයෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය'යි දැන ගනී.

බමුණ, මේ වූ කලී පළමු කී යඥයනට වඩා මඳ කටයුතු ඇති, වඩා මඳ නැතිත් සිදු කට හැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල හා අනුසස් හා ඇති යඥයෙක.

81. හේ මෙසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිව්‍ය වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, දුරු වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදුහු ඉපැදුවීමට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, මත්වුවා (මනෝමය) සිරිමත් මවා පානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නතු කෙරෙයි. හේ (මෙසේ) මේ සිරිමත් රූමත්, හැම අත පසක ඇති, නොවිකළ ඉදුරන් ඇති මත්වුවා සිරුරක් මවා පියයි.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඊසිකං¹ පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං මුඤ්ඤා, අයං ඊසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඊසිකා. මුඤ්ඤා තෙව ඊසිකා පබ්බාලා”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අසි කොසියා පබ්බාසෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියාතෙව අසි පබ්බාලො”ති.

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අහිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්ස “අයං අහි, අයං කරණො, අඤ්ඤා අහි, අඤ්ඤා කරණො, කරණො තෙව අහි උද්ධරො”ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලසෙ මුද්දාතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත මනෝමයං කායං අභිනිමිතනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛතපච්චිඛිං අභිනිජ්ජියං.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසාරම්භනරො ච මහපථලතරො ච මහාතිස්සතරො ව.

82. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලසෙ මුද්දාතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආතෙඤ්ඤාපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තහාති එකො’පි හුළා ඛුඛා හොති, ඛුඛා’පි හුළා එකො හොති, ආවිහාචං තිණ්ණාචං තිණ්ණාකුඛං තිණ්ණපාකාරං තිණ්ණපබ්බතං අසර්මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා’පි උමච්ඡායතිමුඤ්ඤං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො’පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසො’පි පලලඛෙකත කම්මි සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමො’පි චජ්ජිමසුරියෙ එවං මභිද්ධිකෙ එවං මහානුහාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති යාව බ්‍රහ්මලොකා’පි කාසෙත වසං විතෙතති.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා කුම්බකාරො වා කුම්බකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

සෙය්‍යථා වා පන බ්‍රාහ්මණ, දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනතවාසි වා සුපරිකම්මකතං දන්තං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය;

1. ඉසිකං PTS.

බමුණ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණ ගසෙකින් මුද්‍රාකිලිල ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ මුද්‍රාණ ගස ය, මේ එහි මුද්‍රාකිලිල ය, තණ ගස එකෙක, එහි මුද්‍රාකිලිල අනෙකෙක, මුද්‍රා තණ ගසින් එහි කිලිල මැත් කරනලද්ද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ හෝ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ නම්, ඔහුට “මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරනලද්ද”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, යම්සේ වතාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවෙන් (සිතින්) ඇද නගා ගන්නේ ද, ඔහුට “මේ තයා ය, මේ සැව ය, තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක, සැවයෙන් ම තයා ඉදිරිණැ”යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ උඩ කී පරිදි සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහු වඩනුවට යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි මත්මුවා සිරුරක් මවා පානුවට සිත යොමු කෙරෙයි, නමා හරිසි. (එසේ වූ) හේ මේ සිරිතින් රූපවත් වූ, සියලු අභ්‍යවයන් යුත්, නොවිකල ඉදුරන් ඇති, මත්මුවා අත් සිරුරක් මවා පියයි.

බමුණ, මේ වතාහි උඩ දක්වුණු යඥයතව වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කව හැකි, (එහෙත්) එයට වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුසන් ද ඇති යඥයෙක.

82. හේ උඩ කී පරිදි සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිමුත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ හිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (ඉදහු වඩනුවට) යුතු වැ සිටි කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, ඉදුරිද නුවණ පිණිස පිරිසම සිත මෙහෙයයි, නතු කෙරෙයි. (එසේ) හේ නොයෙක් වැදුරුම් ඉදු කොටස් පුන පුනා පසක් කෙරෙයි. පියෙවියෙන් එකෙක් වැ සිට ද ඉදුබෙලෙන් බොහෝ වැදුරුම් වෙයි. බොහෝ වැදුරුම් වීත් යලි එකෙක් ම වෙයි. නමාසේ පෙහෙළි බව කෙරෙයි, යලි නොපෙහෙළි බව කෙරෙයි. බිතුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට අභයෙහි මෙන් කිසිවෙකත් නොගැටෙනුයේ විනිවිදු ගෙන යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවහි ද හිලිම ද මතු වීම ද කෙරෙයි. නොබිඳෙන දියෙහි පොළොවහි සේ යෙයි. පියාපත් ඇති සතුනෙකු සේ අභස්හි ද පලහින් යෙයි. මේෂා මහත් ඉදු ඇති, මහත් තෙද ඇති මේ සද හිරු දෙදෙනා ද අල්ලයි. අත යවා ඔබ මොබ පිරිමදී. බඩලොව දක්වා ද (මුළු ලොව) කසිත්. විසි කෙරෙයි.

බමුණ, යම්සේ කුඹලෙක් හෝ කුඹලක් අතැවැත්සේ හෝ මොනොවට පිරිසම කල මැටියෙන් යම් යම් බදුන් වෙසෙසක් තෙමේ කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, යම්සේ හෝ සමත් දත්වඩුවෙන් හෝ ඔහු අතැවැත්සේ හෝ මොනොවට සකස් කල දතෙකිහි යම් යම් විසිතුරු රූපාදියක් (දන්තවිකාතිකක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද;

සෙය්‍යථා චං පන බ්‍රාහ්මණ, දුකෙධා සුවණ්ණකාරො චා සුවණ්ණකාරනොචාසී චා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙධය්‍ය, තං තදෙව කරොය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්කිලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත ඉද්ධිවිධාය විතනං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්‍රහොති එකො'පි හුන්චා ඛන්‍රධා හොති ඛන්‍රධා'පි හුන්චා එකො හොති. ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථා'පි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථා'පි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභිකක කම්මති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සතුණො. ඉමෙ'පි චන්දිමසුරියෙ එවාමගිද්ධිතෙ එවාමහානුභාෂෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකා'පි කායෙන චසං වතෙතති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

83. සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්කිලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය සොතඛාදායා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උහො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච.

84. සෙය්‍යථා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො අද්ධානම්ඤ්ජපට්ටනො, සො සුණෙය්‍ය හෙරිසද්දට්ඨි මුද්දිඛසද්දට්ඨි සඛිපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දට්ඨි. තස්ස එවමස්ස 'හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සඛිපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුද්ධා පරියොදුතෙ අනඛගණෙ විගතූපකක්කිලසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙත දිබ්බාය සොතඛාදායා විතනං අභිනීහරති, අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බාය සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උහො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

බමුණ, යම්ගේ හෝ සමන් රන්කරුවෙන් හෝ ඔහු අතැවැස්සෙන් හෝ මොනොවට සකස් කළ රතෙහි යම් යම් අබරණ ආදියක් (සාණ්ඨ-විකාරීයක්) කැමැත්තේ නම් එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද;

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මෙසේ (උඩ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, පබසර වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, ඉදහ වඩනුවට යුහු වූ කල්හි, ස්විතකල්හි, නිසලබව් පත් කල්හි ඉදුවිද නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ නොයෙක් වැදූරුම් ඉදු කොටස් ප්‍රතප්‍රතා විදි (ලබයි, පසක් කෙරෙයි). පියෙවියෙන් එකක් වැ ම සිටබොහෝ දෙනෙක් වෙයි. බොහෝ දෙනක් වැ යළි එකක් ම වෙයි. තෙමේ පෙතී සිටි, නොපෙතී ද සිටි. භික්‍ෂුයෙන් පිටතට පවුරින් පිටතට පව්වෙන් පිටතට විනිවිද කිසිවෙක නොලැගී අහසෙහි සෙසින් යෙයි. පොළොවහි ද දිගෙහි මෙන් ශීලිමත් මතු වීමත් කෙරෙයි. පොළොව මතු පිටැ හේ නොබිඳෙන දිගෙහි යෙයි. ඉතිලෙන පක්‍ෂියකු සේ පලහින් අහසැ යෙයි. මේ සා මහත් ඉදහ ඇති මේසා මහත් තෙද ඇති සද හිරුන් පවා අල්ලයි, පිරිමදියි. බඹලොව දක්වා ද කසින් තමා වසගෙහි පවත්වයි.

බමුණ, මේ වතාහි මෙයින් පලමු කී සියලු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති ද වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි ද වූ, එහෙත් ඒ හැමට වඩා මහ පල ද වඩා මහ අනුසස් ද ඇති යඥයෙක.

83. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, (දිවකත් නුවණ වඩනුවට) යුහු වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව් පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ පිරිසිදු වූ මිනිසුන්ගේ ඇසුම් ඉම ඉක්මැ සිටි දිවකතින් දෙවියන් අයත් වූ ද මිනිසුන් අයත් වූ ද දුරු වූ ද ලහැ වූ ද ගත දෙවැදූරුම් හැම හඬ ම අසයි.

84. බමුණ, යම්ගේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපන්නේ නම්, හේ බෙර හඬත් මිහිඟු බෙර හඬත් සක් පණා ගැටබෙර හඬත් අසන්නේ නම්, එය අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬැ' යිත් 'මේ මිහිඟු බෙර හඬැ' යිත් මේ සක් පණා ගැටබෙර හඬැ' යිත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙ ලෙස සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකෙලෙස් වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම වැ සිටි කල්හි, නිසල බව් පත් කල්හි, දිවකත් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දකුම් ඉම ඉක්මැ වූ දිවකත් නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ වූත් දුරු වූත් ලහැ වූත් දෑ සි මෙසේ දෙවැදූරුම් වූ සියලු හඬ අසයි.

බමුණ, මෙය පලමු දුක්චුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි, ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති මහත් අනුසස් ද ඇති යාගයෙකි.

85. සො එවං සමාහිතෙ විතෙක පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛනණ් විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයානෙන චෙතො-පරියෙක්ඛණාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති, චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති, චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති, සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති, චිතමොහං වා විතතං චිතමොහං විතතනති පජානාති, සඛිකතං වා විතතං සඛිකතං විතතනති පජානාති, විකඛිතං වා විතතං විකඛිතං විතතනති පජානාති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති, සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති, අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති, සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති, විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

86. ථෙසයාපා'පි බ්‍රාහ්මණ, ඉතී වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩනජාතිකො ආදාසෙ වා පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අචේත වා උදකපතෙන සකං මුඛතිමිත්තං පච්චචෙකඛමානො සකණිකං වා සකණිකනති ජානෙය්‍ය අකණිකං වා අකණිකනති ජානෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙක පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතඛනණ් විගතූපකකිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජයානෙන චෙතොපරියෙක්ඛණාය විතතං අභිනීගරති අභිනින්නාමෙති.

සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරුගං වා විතතං සරුගං විතතනති පජානාති. චිතරුගං වා විතතං චිතරුගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. චිතද්දෙසං වා විතතං චිතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. චිතමොහං වා විතතං චිතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිකතං වා විතතං-පෙ-විකඛිතං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋතතරං වා විතතං-පෙ-අනුතතරං වා විතතං-පෙ-සමාහිතං වා විතතං-පෙ-අසමාහිතං වා විතතං-පෙ-විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤති අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ව.

85. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, නිකේලෙස් වූ කල්හි, උපකේලය පහ වූ කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසල බව පත් කල්හි, පර සිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. තැබුරු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රභූලත්වයේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දැකීය. සරාග සිත සරාග සිතූ සි දැකී. රාගරහිත සිත රාගරහිත සිතූ සි ද දැකීය. සද්දේශ සිත සද්දේශ සිතූ සි ද දැකී. දේශ රහිත සිත දේශ රහිත සිතූ සි ද දැකීය. සමොහ සිත සමොහ සිතූ සි දැකී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතූ සි ද දැකීය. භාකූඵණ සිත භාකූඵණ සිතූ සි ද දැකීය. විසුරුණු සිත විසුරුණු සිතූ සි ද දැකීය. මහදේශන සිත මහදේශන සිතූ සි ද දැකීය. අමහදේශන සිත අමහදේශන සිතූ සි ද දැකීය. සොත්තර සිත සොත්තර සිතූ සි ද දැකීය. නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතූ සි ද දැකීය. එකඟ සිත එකඟ සිතූ සි ද දැකී. නොඑකඟ සිත නොඑකඟ සිතූ සි ද දැකීය. ඉදුණු සිත ඉදුණු සිතූ සි ද දැකී. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතූ සි ද දැකීය.

86. බමුණ, ලදරු වේවයි තරුණ වේවයි සැරැසෙන සුදු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු පිරිසුරු කැබපතෙක හෝ පහන් දිවැහි බදුනෙක හෝ සිය මුව සටහන පිරික්සා බලන්නේ තලකැලැල් ඇඳෙස් ඇති තැන් දෙස් ඇති තැනූ සි දන්නේ ද, ඒ දෙස් නැති තැන් දෙස් නැති තැනූ සි දන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ (උඩ කී පරිදි) සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, නිකේලෙස් වූ කල්හි, උපකේලය පහ වූ සිත කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, කම්කම කල්හි, ස්විත කල්හි, නිසලබව පත් කල්හි, පරසිත් දන්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නතු කෙරෙයි.

හේ අත් සතුන්ගේ අත් ප්‍රභූලත්වයේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දැකී: සරාග සිත සරාග සිතූ සි ද දැකී. විතරාග සිත විතරාග සිතූ සි ද දැකී. සද්දේශ සිත සද්දේශ සිතූ සි ද...විතද්දේශ සිත විතද්දේශ සිතූ සි ද...සමොහ සිත සමොහ සිතූ සි ද...විතමොහ සිත විතමොහ සිතූ සි ද...සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතූ සි ද...වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතූ සි ද...මහදේශන සිත මහදේශන සිත සි ද...අමහදේශන සිත අමහදේශන සිතූ සි ද...සොත්තර සිත සොත්තර සිතූ සි ද...නිරුත්තර සිත නිරුත්තර සිතූ සි ද...සමාහිත සිත සමාහිත සිතූ සි ද...අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතූ සි ද...විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතූ සි ද...අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතූ සි ද දැකී.

බමුණ, මේ වනාහි පලමු කී යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනෙකින් සිදු කට හැකි ඒ හැමට වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යාගයෙක.

87. සො එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජායනෙහ පුබ්බෙ-
තිවාසානුස්සතිඤ්ඤායෙ විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යවිදං: එකමි ජාතීං දො'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චමි ජාතියො
දසමි ජාතියො විසමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො චත්තාරිසමි ජාතියො
පඤ්ඤසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසහස්සමි ජාතිසතසහස්සමි
අනෙකෙ'පි සංවට්ඨකපො අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ඨ-
විවට්ඨකපො: “අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණං
එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොනා. සො තතො
වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණං
එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොනා. සො තතො වුතො
ඉධුපපනොනා”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරති.

88. සෙය්‍යපා'පි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො සකමා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං
ගචේජ්ජය, තමාපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගචේජ්ජය. සො තමා ගාමා
සකඤ්ඤෙව ගාමං පට්ඨාගචේජ්ජය, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො සකමා
ගාමා අමුං ගාමං අගචිං, තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අපාසිං
එවං කුණ්ඨි අගොසිං. තමාපි ගාමා අමුං ගාමං අගචිං. තත්‍රාපි එවං
අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං කුණ්ඨි අගොසිං. සො'මති තමා ගාමා
සකඤ්ඤෙව ගාමං පට්ඨාගතො”ති.

එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනේන පරිසුද්ධෙ
පරියොදානෙ අනභගණේ විග්ගුපකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ
ආනෙඤ්ජායනෙහ පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤායෙ විතතං අභිනීහරති
අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති සෙය්‍යදං:
එකමි ජාතීං දො'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො
පඤ්චමි ජාතියො දසමි ජාතියො විසමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො
චත්තාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසහස්සමි
ජාතිසතසහස්සමි අනෙකෙ'පි සංවට්ඨකපො අනෙකෙ'පි විවට්ඨකපො
අනෙකෙ'පි සංවට්ඨවිවට්ඨකපො අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා
එවංචණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොනා.
සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා
එවංචණණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනොනා.
සො තතො වුතො ඉධුපපනොනා”ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකවිහිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ, උපකේලය පත වැ මාදු වැ කම්කම වැ නිසලබ්ථි පත් වැ තහවුරු වැ සිරි කලා පෙරු වුසු කදපිළිවෙල දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තතු කෙරෙයි. (එසේ වූ) හේ “අසෝ තැනැ මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු අහරුතියෙම් වීම්, මෙබඳු සුව දුක් විඳිනුයෙම් වීම්, මෙබඳු ආයු කෙලවර ඇතියෙම් වීම්, ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපතීම්. එහි දු මෙ නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම්. මෙබඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහරුතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනුයෙම් වීම්. මෙබඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතීම්” යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද බොහෝ විවතී කල්ප ද බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද මෙසේ නොයෙක් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ පැහැසටහන් ඇ විසින් අයුරු සහිත, තම ගොත් විසින් උදෙසුම් සහිත බොහෝ වැදූරුම් පෙර වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

88. බමුණ, යම්හේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමකින් අත් ගමකට යන්නේ ද, යළි ඒ ගමින් සිය ගමට පෙරලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම්. එ ගමකින් අසෝ ගමට ගියෙමි, එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම්, ඒ මම එ ගමින් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි” යි ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්ත වැ නිකේලෙස් වැ උපකේලය පත වැ මොළොක් වැ කම්කම වැ නිසල බ්ථි පත් වැ තහවුරු වැ සිරි කල්හි පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මොනොවට තතු කෙරෙයි. හේ “අසෝ තැනැ මෙ බඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුව දුක් විඳිනෙම් වීම්, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැනැ උපතීම්, එහි ද මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනෙම් වීම්. මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම්. ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතීම්” යි මෙසේ එක් දෑයක් ද දෙ දෑයක් ද තෙ දෑයක් ද සිවු දෑයක් ද පස් දෑයක් ද දස දෑයක් ද විසි දෑයක් ද තිස් දෑයක් ද සෘෂ්ටි දෑයක් ද පනස් දෑයක් ද සිය දෑයක් ද දහස් දෑයක් ද සුවහස් දෑයක් ද බොහෝ පිරිහෙන කප් ද බොහෝ වැඩෙන කප් ද බොහෝ පිරිහෙන වැඩෙන කප් ද යි මෙසේ නොයෙක් වැදූරුම් පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙ පරිද්දෙන් අයුරු සහිත උදෙසුම් සහිත පෙරු වුසු නොයෙක් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙහි යඤ්ඤෙහි අප්පට්ඨතරො ච අප්පසමාරම්භතරො ච මහපථලතරො ච මහානිසංසතරො ච.

89. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ පාසාදෙ, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නො'පි නික්කමන්නො'පි රථියා විනිසඤ්ඤරන්නො'පි මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නො'පි. තස්ස එවමස්ස, එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්නති, එතෙ නික්කමන්නති, එතෙ රථියා විනිසඤ්ඤරන්නති, එතෙ මජ්ඣේ සිංඝාවකෙ¹ නිසින්නා'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙන අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. -

1. මජ්ඣේ සිංඝාවකං.

බමුණ, මේ පලමු දැක්වුණු යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, වඩා මහත් පල ද වඩා මහත් අනුභව ද ඇති යඥයෙක.

89. ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ කෙලෙස් නැති වූ උපකල්පන පන වූ මාදු වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්ථිකපවාද කළෝ ය. මිහදිව් ගතුවහ, මිහදිව් විසින් ගත් මිථ්‍යාමත ඇතියහ. ඔහු කා බුන් මරණින් මතු සුවන් තොර, තපුරු කමින් උපන් ගති වූ (කමිසට තමන් යටත් බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ තීරයට වන්නෝ ය. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුවරිතයෙන් වාක්-සුවරිතයෙන් මනසුවරිතයෙන් සමන්විතයහ. ආර්ථිකයට උපවාද නොකොළෝ ය. සම්මදිවු ගතුවහ. සම්මදිව් විසින් ගත් සිල් ඇ ඇතියහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු භොබ්බා ගති ඇති සහ ලොච්චි වන්නෝ යැ’යි මරණාසන්න වූ ද එ කෙණෙහි පිළිසඳ ගතුවන් වූ ද හිත වූ ද උසස් වූ ද මනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද නොමනා පැහැසටහන් ඇති වූ ද සුගතියට පැමිණි ද දුගතියට පැමිණි ද කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හටයට හිමි සතුන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මිනිස් විසා ඉක්මැ සිටි දිවැසින් පහන් උසස් සුවන් දුටත් සුහි දුහි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ බව කරා එළැඹූ සිටි සතුන් දකී.

90. බමුණ, යම් සේ සිවුමං හන්දියෙකැ මහල් ඇති ගෙයෙක් වන්නේ ද. එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ, ගෙ වදිනාවුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විවිධෙහි ඇත මැත යන එනවුනුත් සිවුමංහන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙ වදිත්, මොහු ගෙන් නික්මෙත්. මොහු වෙයෙහි ඇත මැත යෙත්. මොහු සිවුමං-හන්දිය මැද හුන්නාහැ’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ තෙමේ සිත මේ පරිද්දෙන් එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකල්පන නැති වූ මොළොක් වූ කමිණ්ණම වූ නිසල බව පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, සතුන් ගේ මැරුම් දිනුම් දක්නා නුවණ ලබනුවට සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මිනිස් විසා ඉක්මැවූ පිරිසිදු දිවැසින් ‘අහෝ මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් විසිදුශ්චරිතයෙන් මන්දුශ්චරිතයෙන් සුදුහ. අරිපුඤ්ඤාට දෙස් තැඟුහ. මිහදිව් ගතුවහ. මිහදිව් විසින් ගත් සදෙස් වන් ඇතියහ. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු සුවන් පහ වූ තපුරු කමින් උපන් තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන් වූ තීරා වන්නහ. -

ඉමෙ වා පන භොනො සත්තා කායසුවරිතෙන සමන්තාගතා විචිත්තවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසංකොත සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සත්තෙ පාජනාති.

අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤා පුරිමෙහි යඤ්ඤාති අප්පට්ඨනරො ව අප්පසමාරම්භනරො ව මහප්පලනරො ව මහාතිසංසනරො ව.

91. සො එටං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ ඩිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද' ති යථාහුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසව-සමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපද' ති යථාහුතං පජානාති. තස්ස එවං ජානන්තො එවං පස්සන්තො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මි. විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඩිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තන්තායා' ති පජානාති.

92. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පබ්බතසබ්බෙතප උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසන්නො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ඩිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමපි සක්ඛරකඨලමපි මච්ඡගුමබමපි වරන්නමපි තිට්ඨන්නමපි. තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවෙජා විප්පසන්නො අනාවිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සක්ඛරකඨලා'පි මච්ඡගුමබා'පි වරන්න'පි තිට්ඨන්න පි'ති;

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ ඩිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නා-මෙති. 'සො ඉදං දුක්ඛනති' යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද' ති යථාහුතං පජානාති. 'ඉමෙ ආසවා' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසවසමුදයො' ති යථාහුතං පජානාති. 'අයං ආසව-නිරෝධො' ති යථාහුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපද' ති යථාහුතං පජානාති.

එහෙත් මේ හවත් සත්තියෝ වූ කලී කාසුසිරියෙන් විසිසුසිරියෙන් මත්සුසිරියෙන් යුතුවන, අරිතට දෙස් නොනැඟුවන, සම්දිවුන, සම්දිවු විසින් ගත් සිල් ඇතිය. මොහු කා බුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොව් වත්තනැ'යි මෙසේ මැරෙනු ලං වූ ද, පිළිසද ගත් කෙණෙහි වූ ද, පහත් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගති පැමිණි ද, දුගති පැමිණි ද, කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සතුන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් වසා ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් උස් පහත් මනා පැහැති නොමනා පැහැති සුගි දුගි සතුන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹා සිටි සතුන් දකී.

බමුණ, මේ වූ කලී පළමු දක්වුණු යඥයතට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කට හැකි, එහෙත් වඩා මහත් පල ද ඇති වඩා අනුභව්‍ය ද ඇති යඥයෙක.

91. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම් වූ නිසලබව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ වැනැස්ම පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තතු කෙරෙයි. එසේ වූ හෙතෙමේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් උපදනා කරුණු යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ (දුක් වැනැස්මට අරමුණු වන) නිවනැ' යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ' යි ඇති සැටියෙන් දනී. මොහු ආසුවහ යි ඇති සැටියෙන් දනී, මේ ආසුව ඉපැත්මට කරුණු යැ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුවනිරෝධයට අරමුණු වන නිවනැ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුවනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු ගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, හවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. එසේ මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදිණැ'යි පස්වකුම් නුවණ වේ. බව උපත නැවැතිණ. මග බබසර වැසෑ නිමැවිණ. සිවු සස්සි සිවු මගින් කල යුතු සොළොස් වැදුරුම් කීස කොටැ නිමැවිණ. මේ කෙලෙස් තසනු පිණිස තවත් කල යුතු දෑයෙක් නැතැ'යි හේ දනී.

92. බමුණ, යම්සේ කදු මුදුනෙක වූ, පහත්, වෙසෙසින් පහත්, නොබොර විලෙක් වන්නේ නම්, එහි ඉවුරු ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එය තුලැ හැසිරෙන ද සිවුතා ද සිප්පිබෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැට කැබැලිතින් මස්කැලත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට මේ විල පහත් ය, වෙසෙසින් පහත් ය, නොබොර ය. මෙහි "මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබැලිතින් මස් කැලත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති"යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

බමුණ, එසේ ම මහණ හෙමේ මෙසේ සිත එකඟ වූ පිරිසිදු වූ දිවුන් වූ නිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මොළොක් වූ කම්කම් වූ නිසලබව් පත් වූ තහවුරු වූ සිටි කල්හි ආසුවසායඥනය පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැවුරු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුකට කරුණැ' යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක්වැනැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුවහ' යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුවහසුදය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුවනිරෝධය යැ' යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුවනිරෝධයාමිනි පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා' පි විතතං විමුවචති. හවාසවා' පි විතතං විමුවචති. අවිජ්ජාසවා' පි විතතං විමුවචති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

අයම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ, යඤ්ඤ පුරිමෙති යඤ්ඤෙති අප්පට්ඨතරො ව අප්පසමාරම්භතරො ව මහානිසංසතරො ව. ඉමාය ව බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤ-සම්පදාය අඤ්ඤ යඤ්ඤසම්පදා උත්තරිතරා වා පණීතතරා වා නප්පි'ති.

93. එවං වුත්තෙ කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං භො ගොතමි, අභික්කන්තං භො ගොතමි. ඥෙය්‍යථාපි භො ගොතමි නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුල්ලස්ස වා මහං ආවිකේඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: වක්ඛු-මන්තො රුපානි දක්ඛිනාතීති. එවමෙව භොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤං ව. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. එසාහං භො ගොතම සත්ත ව උසභසතාති සත්ත ව චච්ඡතරසතාති, සත්ත ව චච්ඡතරීසතාති, සත්ත ව අජ්ජතාති සත්ත ව උරබ්බසතාති මුඤ්චාමි, ජිවිතං දෙමි. හරිතාති වෙව තිණාති බාදනතු සීතාති ව පානීයාති පිචනතු සීතොච නෙසං වාතො උපවායතුති.

94. අථ ඛො හගවා කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුපුබ්බිකථං කපේසි සෙය්‍යථීදං? දුතකථං සීලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංකිලෙසං නෙක්ඛමෙම ව ආනිසංසං පකාසෙසි. යද්‍ය හගවා අඤ්ඤෙති කුටදන්තං බ්‍රාහ්මණං කල්ලවිතතං මුද්‍රවිතතං විනිවරණවිතතං උදග්ග-විතතං පසන්නවිතතං. අථ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මහං.

සෙය්‍යථාපි නාමි පුද්ධං වත්ථං අපගහකාලකං සම්මදෙව රජනං පටිග්ග-ණෙහය්‍ය, එවමෙවං කුටදන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිං ඥෙව ආසනෙ විරජං විහතලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මනති

95. අථ ඛො කුටදන්තො බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලුඛධම්මො තිණණ්ට්ඨිකීචෙජ්‍ය විගතකථංකප්ථා වෙසාරජ්ජපනෙතො අපරප්පච්චයො සඤ්ඤාසනෙ හගවන්තං එතදවොච: අභිවාසෙකු මෙ හවං ගොතමො සවානනාය හතතං සද්ධිං භික්ඛුසඛ්ඤතාති. අභිවාසෙසි හගවා තුණ්ඨිභාවෙන.

මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා ඔහු සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද මිදෙයි. අවිඤ්ඤාවයෙන් ද මිදෙයි. මිදුණු කල්හි ‘මිදුණේ ය’යි දැනීම වේ. “භවොත්පත්තිය නෂිණ විය. මගබ්බසර වෑය නිමාවිණ. සිවුමගින් කල යුතු සොළොස් කිස කොටැ නිමාවිණ. මේ බව පිණිස කල යුතු තව කිසිත් නැතැ” යි හේ දනී.

“බමුණ, මේ පලමු දක්වුණු (සියලු) යඥයනට වඩා මද කටයුතු ඇති, වඩා මද තැනින් සිදු කටහැකි, (එහෙත්) වඩා මහත් පල ද ඇති, වඩා මහත් අනුසස් ද ඇති යඥය ය. බමුණ, මේ යාග සම්පතට වඩා මනොඥවු උතුම් වූ අත් යාගසම්පතෙක් නැත.”

93. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි කුඵදත් බමුණු තෙමේ, “වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, දෙසුම මනා ම ය. වහන්ස, යම්හේ යැටිකුරු කොට තැබුණු බදුතක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු යමක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලාවුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිනැ’යි අඳුරෙහි තෙල් පහතක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මට නොයෙක් අයුරින් දහම පැවැසිණ, වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බික් සහන ද සරණ යෙමි. වහන්ස, අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා දන වදාරණ සේක් වා. හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ මම සත්සියක් ගොනුන් ද සත්සියක් නාඹු වස්සන් ද සත්සියක් නාඹු වැස්සියන් ද සත් සියක් එළුවන් ද සත්සියක් තරුණ බැටෙළුවන් ද මුදු ලමි. ඔවුනට දිවි දෙමි. නිල්තණ බුදිත්ව යි ද, සිහිල් පැත් බොත්ව යි ද, ඔවුනට සිහිල් පවන ද හමත්වැයි කියායි.

94. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුඵදත් බමුණුහට දනකපා, ශීලකපා, ස්වභීකපා, කාමාදීනව, කාමයන්ගේ ලාමකබව, කාමයන්ගේ කෙලෙසීම, තෙකබමමයෙහි අනුසස් පැවසූ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් විටෙක කුඵදත් බමුණුහු (ඒ දහම් ඇසීමෙන්) නිරෝග සිතැති වූවහු, මොළොක් සිතැති වූවහු, නිවරණයන්ගෙන් පහවූ සිතැත්තහු, ඔදවැඩියා පහත් සිතැත්තහු දත් සේක් ද, එකල්හි දුඛ සමුදය නිරෝධ මාගී යන බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුත්තරීය බමුණෙකු වෙත වේ නම් එය පැවසූ සේක.

යම් සේ පිරිසිදු වූ පහ වූ කළු බව ඇති වනෙක් මොනොවට ම රදන් පිළිගන්නේ ද, එසේ ම කුඵදත් බමුණුහට එ අස්තෙහි ම, යමෙක් උපදනා සුලු නම් ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු වේ යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත, කෙලෙස් මල රහිත දහම් ඇස පහළ විය.

95. ඉක්බිති (මෙසේ) දුටු අරියස් දහම් ඇති, පැමිණි අරියස් දහම් ඇති, ප්‍රකට වූ අරියස් දහම් ඇති, බැසැ ගත් අරියස් දහම් ඇති, තිණු විසිකිස් ඇති, පහ වූ සැක ඇති, බුදුසත්තා විසාරද බවට පැමිණි, පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ කුඵදත් බමුණු තෙමේ ‘පින්වත් ගෞතම තෙමේ සෙට දිනට මගේ බත බික් සහන හා ඉවසා වා’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමිභාවයෙන් එය ඉවසූ සේක.

97. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡො අභිවාසනං විදිතා උට්ඨායාසනා හගච්ඡන්තං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පක්කාමි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතනියා අච්චයෙන සකෙ යඤ්ඤවාටෙ පණීතං බාදනීයං ගොජනීයං පටියාද්දපෙතා හගච්ඡො කාලං ආරොවාපෙසි: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං හත්තන්ති.

98. අථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙතා පත්තච්චරං ආදාය සද්ධිං භික්ඛුසඛෙකන යෙන කුට්ඨනාස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස යඤ්ඤවාටො තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමිතා පඤ්ඤතො ආසතො නිසීදී. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො බුඬපමුඛං භික්ඛුසඛසං පණීතො බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සත්තා සත්තපොසි සමපවාරෙසි. අථ ඛො කුට්ඨනොනා බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡන්තං භුත්තාපිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙතා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො කුට්ඨනං බ්‍රාහ්මණං හගවා ධම්මියා කථාය සද්දසොතා සමාදපෙතා සමුත්තෙජෙතා සමපහංසෙතා උට්ඨායාසනා පක්කාමිති.

කුට්ඨනසුත්තං නිට්ඨිතං පඤ්චමං.

97. ඉක්ඛිති කුඵදන් ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දුනා හුන්සෙනත් නැගි ඔබ වැදෑ පැදුකුණු කොට නික්මුණේ ය. ඉන් පසු කුඵදන් ඛමුණු ඒ රැය ඇවෑමෙන් සිය යාගඤාලායෙහි ප්‍රණීත බාදු භොජ්‍ය පිළියෙල කරවා, ‘පින්වත් ගෞතමසිති, දෑන් කල් ය. බත නිමිසේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දැන්වී ය.

98. ඉක්ඛිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පා සිටුරු ගෙනා බික් සහන කැටුව කුඵදන් ඛමුණුගේ යාගාවාටය කරා එළඹි සේක. එළඹූ පැතැවු අස්නැ වැඩැහුන් සේක. එ කල්හි කුඵදන් ඛමුණු බුදුපාමොක්ඛික්සහන ප්‍රණීත බාදු භොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය. පැවැරැවී ය. ඉන් පසු කුඵදන් ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වලඳු පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අත්ඇත්තවුන් දුනා, මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිඳැගත්තේ ය. එසේ හුන් කුඵදන් ඛමුණුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෑහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා ගුණදහම් ගන්වා ගුණදහම් වැඩිමෙහි උනන්දු කොට ගුණ වදාරා සිත සතුටු කොට හුන්සෙනත් නැගී නික්මී සේක.

සස්වනු කුඵදන් සුතුර නිමිසේ ය.

6. මහාලිසුන්.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං.

තෙන ඛො ජන සමයෙන සබ්බසුලා කොසලකා ව චූභමිණ්දුතා මාගධකා ව චූභමිණ්දුතා වෙසාලියං පටිච්ඡන්ති කෙනවිදෙව කරණියෙන. අසොකාසුං ඛො තෙ කොසලකා ව චූභමිණ්දුතා මාගධකා ව චූභමිණ්දුතා, “සමණො ඛලු භො ගොතමො සක්කපුතො සක්කකුලා පබ්බජිතො වෙසාලියං විහරති කුටාගාරසාලායං. තං ඛො ජන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තතො: ‘ඉති’පි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුභමිකං සසාමණචූභමිණ්ථං පරං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියො-සානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බස්සන්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බුභමිචරියං පට්ඨාසෙති. සාමු ඛො ජන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තං හොති”ති.

2. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව චූභමිණ්දුතා මාගධකා ව චූභමිණ්දුතා යෙන මහාවනං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඬකමිසු. තෙන ඛො ජන සමයෙන ආයසමා නාගිතො හගවතො උපට්ඨාකො ගොති. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව චූභමිණ්දුතා මාගධකා ව චූභමිණ්දුතා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමිසු. උපසඬකමිසු ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොචු: “කහං හු ඛො භො නාගිත, එතරගි සො හවං ගොතමො විහරති? දස්සන්තාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමන්ති.”

“අකාලො ඛො ආටුසො හගවන්තං දස්සන්තාය. පටිසල්ලිතො හගවා”ති.

අථ ඛො තෙ කොසලකා ව චූභමිණ්දුතා මාගධකා ව චූභමිණ්දුතා තත්ථෙව එකමන්තං නිසිදිංසු: “දිස්වා’ව මයං තං භවන්තං ගොතමං ගමිස්සාමා”ති.

3. ඔට්ඨාදො’පි ලිච්ඡි මහතියා ලිච්ඡිපරිසාය සද්ධිං යෙන මහාවනං කුටාගාරසාලා යෙනායසමා නාගිතො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිසු ආයසමන්තං නාගිතං අභිවාදෙසා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො ඔට්ඨාදො’පි ලිච්ඡි ආයසමන්තං නාගිතං එතදවොච: “කහං හු ඛො හන්ත නාගිත, එතරගි සො හගවා විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො? දස්සන්තාමා හි මයං තං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධන්ති.”

6. මහාලි සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙකි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අසල මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් මහ වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක.

එ සමයෙහි වූ කලි කෙසෙල් රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද මහද රට වැසි බොහෝ බමුණු දුතයෝ ද කිසි යම් ඇවැසි කරුණක් හෙතෙකින් විසල් පුර (අවුත්) වෙසෙති. කොසොල් රටින් පැමිණි ද මහදරටින් පැමිණි ද එ බමුණු දුතයෝ රටේ පැතිරු පැවැති මේ කතාව ඇසූහ: (මේ බදු කතාවෙන් බවුත් කතා වැටිණ.) “සැහැකුලෙන් තික් මැ පැවිදි වූ සැහැපුත් මහණ ගොහුම් තෙමේ වතාහි (මේ සමයෙහි) විසල්-පුර මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් වෙහෙර වෙසෙයි. ‘ඒ හඟවත් තෙමේ මේ මේ කරුණිනුත් රහත් ය, සම්මාසම්මුදු ය, විද්‍යාවරණ සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිත් ය, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි ය, දෙව්මිනිස්තට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, හඟවත් යැ’ හි ඒ පින්වත් ගොහුම්හු පිළිබඳ කලණ කීත් හඬ උස් වැ තැංගේ ය. ඒ පින්වත් ගොහුම් තෙමේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුත් සහිත මේ ලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සත් වග තෙමේ ම වෙසෙයිනි දුත පසක් කොට (ලොවට) දන්වයි. හේ මුල කලණ වූ මැද කලණ වූ අග කලණ වූ අරුත් සහිත අකුරු සපුර සහිත හැම ලෙසින් පිරිපුන් දහම් දෙසයි. පිරිසිදු බඩසර පටසයි. එ බදු වූ රහතුන් දක්ම වූ කලි හිත වැඩ ඵලවතුසේ වෙයි” යනු යි.

2. ඉක්බිති, කොසොල් රටින් ද මහද රටින් ද පැමිණි ඒ බමුණු-දුතයෝ මහවෙහෙරෙහි කුලාරහල් වෙහෙරට එළැඹියහ. එ සමයෙහි නාහිත තෙරණුවෝ හාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උවදු වෙති. ඉක්බිති ඒ දෙරටින් ම ආ බමුණු දුතයෝ නාහිත තෙරුන් කරා ගියහ. ගොස්, ‘පින්වත් නාහිත-යිති, දන් ඒ පින්වත් ගොහුමාණන් කොහි වෙසෙත් ද? ඇපි වතාහි ඒ හවත් ගොහුමාණන් දක්නා පිසියම්හ’යි කිත.

“ඇවැත්නි, හාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට (දන්) කල් නො වේ ම ය. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ (දන්) පිළිසලනෙහි යෙදුණු සේක් වෙති”යි (නාහිත තෙරණුවෝ වදලහ.)

එ විටා ඒ බමුණු දුතයෝ ‘අපි ඒ පින්වත් ගොහුමාණන් දකෑ ම යන්නම්හ’යි එහි ම එක් පසෙකැ ගියහ.

3. ඔබ්බඳා ලිව්වි තෙමේ ද මහත් ලිව්වි පිරිසක් හා මහවතයට කුලාරහලට, එහි නාහිත තෙරුන් වෙත එළැඹියේ ය. එලඹෑ නාහිත තෙරුන් වැද පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි ඔබ්බඳා ලිව්වි තෙමේ ද නාහිත තෙරුන්ට “වහන්ස, දන් ඒ හාග්‍යවත් අරුත් සම්මාසම්මුද්ධයන් වහන්සේ කොහි වසන සේක් ද? අපි ඒ බඟවත් රහත් සම්මාසම්මුද්ධන් දක්නා පිස්සමෝ”යි මේ බස් කී ය.

“අකාලො ඛො මහාලී භගවන්තං දස්සනාය, පටිසල්ලීනො භගවා”ති. ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි තතෙව ඵකමන්තං නිසීදි. “දිස්වා ව අතං තං භගවන්තං ගමිස්සාමි අරභන්තං සමවාසමුට්ඨානති.”

4. අථ ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා යෙනායස්මා තාගිනො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං තාගිතං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ‘ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා ආයස්මන්තං තාගිතං ඵතදවොච: ඵතෙ භනෙන්ත කස්සප, සමඛත්තූලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉට්ඨපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපට්ටිසාය සද්ධිං ඉට්ඨපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, සාධු භනෙන්ත කස්සප ලභතං ඵසා ජන්තා භගවන්තං දස්සනාය’ති.

‘තෙන හි සීහ, තිසෙඤ්ඤව භගවතො ආරොචෙහීති’. ‘ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා ආයස්මන්තො තාගිතස්ස පටිසසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සීහො ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා භගවන්තං ඵතදවොච: “ඵතෙ භනෙන්ත සමඛත්තූලා කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා ඉට්ඨපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපට්ටිසාය සද්ධිං ඉට්ඨපසඛකන්තා භගවන්තං දස්සනාය, සාධු භනෙන්ත ලභතං ඵසා ජන්තා භගවන්තං දස්සනාය”ති.

“තෙන හි සීහ විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙහී”ති.

“ඵචං භනෙන්’ති ඛො සීහො සමණ්ණදදුපසා භගවතො පටිසසුත්වා විහාරපච්ඡායායං ආසනං පඤ්ඤපෙහි. අථ ඛො භගවා විහාර නික්ඛමම විහාරපච්ඡායායං පඤ්ඤත්තෙත ආසනෙ නිසීදි.

5. අථ ඛො තෙ කොසලකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා මාගධිකා ව බ්‍රාහ්මණද්වතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොදිංසු, සමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඔට්ඨඥො’පි ලිච්ඡි මහතීයා ලිච්ඡිපට්ටිසාය සද්ධිං යෙන භගවා තෙනු-පසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීත්තො ඛො ඔට්ඨඥො ලිච්ඡි භගවන්තං ඵතදවොච:

‘පුරිමානි භනෙන් දිවසානි පුරිමතරානි සුනක්ඛත්තො ලිච්ඡිපුත්තො යෙනාහං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා මං ඵතදවොච: ‘යද්දෙසෙ අතං මහාලී, භගවන්තං උපනිස්සාය විහරාමි ත විරං තිණි වස්සානි, දිඛානි හි ඛො රූපානි පස්සාමි පිඨරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි, තො ව ඛො දිඛානි සද්දානි සුණාමි පිඨරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි’ති. සන්තා-තෙව නු ඛො භනෙන්ත සුනක්ඛත්තො ලිච්ඡිපුත්තො දිඛානි සද්දානි තාස්සොසි පිඨරූපානි කාමුපසංභිතානි රජනීයානි උද්ග්‍ර අසන්තානි’ ? ති.

“මහාලිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දැන් නොකල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිළිසලතෙහි යෙදී තිදිනා සේකැ”යි තෙරණුවෝ වදලහ. ඔබ්බා ලිව්වී තෙමෙන් “ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමාස්තමිඤ්ඤායන් වහන්සේ දැකූ ම යන්නෙමි”යි එහි ම එක් පසෙකැ හිඳූ ගත්තේ ය.

4. එකල්හි වතාහි සිංහ නම් හෙරණ නාහිත තෙරුන් කරු හියේ ය. ගොස් තෙරුන් වැද, පසෙකැ සිටියේ ය. පසෙකැ සිටි හෙරණ තෙම කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ කොසොල් රටින් ද මගද රටින් ද පැමිණැ සිටින බමුණු දූතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට මෙහි එළැඹියාහ. ඔබ්බා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් හා කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැනවැ”යි සැල කෙළේ ය.

“සිංහය, එසේ වී නම්, තෙපි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරව”යි (තෙරණුවෝ වදලහ.) “එසේ ය, වහන්සැ” යි ම සිංහ හෙරණ තෙම නාහිත තෙරුන්ට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු හියේ ය, ගොස්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූ පසෙක සිටියේ ය. එසේ සිටැ “වහන්ස, කොසොල් මගද යන දෙ රටින් පැමිණි මේ බොහෝ වූ බමුණු දූතයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියෝ වෙති. ඔබ්බා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිසක් කැටුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මෙහි එළැඹියේ වෙයි. වහන්ස, මේ ජනමුළුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට ලබතොත් මැනවැ”යි කී ය.

“සිංහය, එසේ නම් විහාරප්‍රාක්ෂායායෙහි (වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි) අස්තක් පණවව්”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක).

“එසේ ය වහන්සැ”යි ම සිංහ හෙරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී වෙහෙර ඉදිරියේ සෙවණෙහි අස්තක් පැණවී ය. එ විටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහෙරින් තික්මැ වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි පැණවුණු අස්තැ වැඩැහුන් සේක.

5. ඉක්බිති ඒ කොසොල් මගද දෙ රටින් ආ බමුණු දූතයෝ භාග්‍යවතුන් වෙත එළැඹියාහ, එළැඹූ ඔබ හා සතුටු වූහ, සතුටු වියැ යුතු සිහි කවුණු (සිතැ රැදැවියැ යුතු) කතා තිමවා පසෙකැ හිඳ ගත්හ. ඔබ්බා ලිව්වී ද මහත් ලිව්වී පිරිස හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ වැදූ පසෙක හිඳූ ගත්තේ ය. එසේ පසෙකැ හිඳූ ගත් ම ඔබ්බා ලිව්වී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කී ය:

“වහන්ස, ඊසේ දවසැ ද එසිනුත් පෙර දිනවල ද ලිව්වී පුත්‍ර සුතකඛතත තෙමේ මා වෙත ආයේ ය. අවුත් මට ‘මහාලිය, යම් දිනෙක පටන් තුන් හවුරුදු පමණ වූ නොබෝ කලක් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරැ කොටැ විසිමි ද, ඒ කාලය තුළැ කමරස යුත් මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙව රු වූ කලී දිටිමි. වැලි කමරස ඇති, මිහිරි වූ, සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ම ඇසිමි. යි කී ය. වහන්ස, ලිව්විපුත්‍ර සුතකඛතතයා ඇත්තා වූ ම මිහිරි කමරස ඇති සිත් අලවන දෙවී හඬ නො ඇසී ද? නැත හොත් නැත්තාවූ ම එසේ වූ දෙවීහඬ නො ඇසී ද?’ (යනු යි).

“සත්‍යයෙන්ම බො මහලී සුනඛයෙකු ලිව්විටුනෙකු දිබ්බාති සංඝාති නාමොසි පියරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනියාති නො අසත්‍යාති” යි.

6. “කොටු බොහොම හොඳ කොටුවලට, යෙන සත්තානෙවි පුතකවනො: ලිව්විපුතො: දිබ්බානි සද්දනි නාසොසි පියරුපානි කාමුපසංභිතානි රජනියානි නො අසත්තානි?”ති.

“ඉඬ මහාලී භික්ඛුනෝ පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෝ සමාධි
 භෝති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං,
 නෝ ච බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං
 රජනීයානං. සො පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමති දිබ්බානං
 රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච
 බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.
 පුරත්තිමය දිසාය දිබ්බානි රූපානි පස්සති පියරූපානි කාමුපසංහිතානි
 රජනීයානි, නෝ ච බො දිබ්බානි සඤ්ඤානි ඥානානි පියරූපානි කාමුපසංහිතානි
 රජනීයානි. නං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං මහාලී භෝති භික්ඛුනෝ
 පුරත්තිමය දිසාය එකංසහාවිතෙ සමාධිමති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය
 පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නෝ ච බො දිබ්බානං සඤ්ඤානං
 සචණ්ඤාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.”

7. පුන වපරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණොදිසාය-පෙ-පච්චිමාය දිසාය-පෙ- උත්තරාය දිසාය-පෙ- උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දො පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සො උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධිමථි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දො පිගරූපානං කාමු- පසංභිතානං රජනීයානං, උඤ්චමධො තිරිසං දිබ්බාති රූපාති පස්සාති පිගරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති නො ච ඛො දිබ්බාති සඤ්ඤාති පුණාති පිගරූපාති කාමුපසංභිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො දක්ඛිණොදිසාය-පෙ-උඤ්චමධො තිරිසං එකංසභාවිතො සමාධිමථි දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පිගරූපානං කාමුප- සංභිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං සඤ්ඤානං සචණ්දො පිගරූපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං.

8. ඉබ් මහාලී හික්කුතො පුරන්ධිමය දිසාය එකංසභාවිතො සමාධි තොති දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. ඡො පුරන්ධිමය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. පුරන්ධිමය දිසාය දිබ්බාති සද්දනි සුණාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති, නො ච ඛො දිබ්බාති රූපාති පස්සති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං මහාලී හොති හික්කුතො පුරන්ධිමය දිසාය එකංසභාවිතෙ සමාධිමහි දිබ්බානං සද්දනං සවණාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ච ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

“මහාලිය, නැත්තා වූ දෙව් හඬ නො ව ඇත්තා වූ ම මිහිරි වූ, කමරස යුත් සිත් අදනා දෙව්හඬ ලිව්ව්පුත්‍ර සුනකඩතන තෙම නො ඇසී යැ”යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

6. “වහන්ස, යම් හෙයකින් ලිව්ව්පුත්‍ර සුනකඩතනයා නැත්තා වූ හඬක් නො ව ඇත්තා වූ ම, මිහිරි වූ, කමරස යුත්, සිත් අදනා දෙව්-හඬ නො ඇසී නම්, එයට හෙතු කවර යැ? ප්‍රත්‍යයය කවරයැ?” (සි මහාලි පුඵවුත).

“මහාලිය, මෙහි මහණක්‍රු විසින් මිහිරි වූ, කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව් රු දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක්කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස සමාධිය වඩන ලද්දේ නො වෙයි ද, හේ එසේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නො වැ දෙව් රු දක්නා පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි පෙර දිග වූ මිහිරි...දෙව් රු දකී. එහෙත් මිහිරි...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණ විසින් මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස නො වැ මිහිරි වූ...දෙව් රු පිළිබඳ එක් කොටසක් ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

7. තවද මහාලිය, මහණක්‍රු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත්, සිත් අලවන දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට,...පැයිම් දෙසට,...උතුරු දෙසට,...උඩ දෙසට,...යට දෙසට,... සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද කල්හි, මිහිරි වූ ...දෙව් රු දකී, එහෙත් මිහිරි වූ...දෙව්හඬ නො අසයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, එ මහණක්‍රු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ දෙව් රු දක්නා පිණිස දකුණු දෙසට...උඩ දෙසට...යට දෙසට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩනා ලද කල්හි මෙය මෙසේ ම වෙයි.

8. මහාලිය, මෙහි මහණක්‍රු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි නම්, එසේ හෙ තෙම, මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ මිහිරි...දෙව්හඬ අසනු පිණිස පෙරදිගට එක් කොටසක් සමාධිය වැඩු කල්හි, පෙර දිග වූ මිහිරි...දෙව්හඬ අසයි. මිහිරි...දෙව් රු නො ම දකී. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහාලිය, මහණක්‍රු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවැ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස පෙර දිගට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩු කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එ හෙයිනි.

9. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්ඤාය නිරියං එකංසභාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-නිරියං එකංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. උඤ්ඤාය නිරියං දිබ්බාති සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති, නො ව ඛො දිබ්බාති රූපාති පසස්සති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-නිරියං එකංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානං සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, නො ව ඛො දිබ්බානං රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

10. ඉධ මහාලි භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. සො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, පුරුජිමාය දිසාය දිබ්බාති ව රූපාති පසස්සති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො පුරුජිමාය දිසාය උභයංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

11. පුත ව පරං මහාලි භික්ඛුනො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-පච්ඡිමාය දිසාය-පෙ-උත්තරාය දිසාය-පෙ-උඤ්ඤාය නිරියං උභයංසභාවිතො සමාධි හොති දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. සො දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ-උඤ්ඤාය නිරියං උභයංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං. උඤ්ඤාය නිරියං දිබ්බාති රූපාති පසස්සති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති, දිබ්බාති ව සද්දති සුණාති පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං මහාලි හොති භික්ඛුනො උඤ්ඤාය නිරියං උභයංසභාවිතො සමාධිමග්ගි දිබ්බානංසු රූපානං දස්සනාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං, දිබ්බානංසු සද්දනං සචණ්දාය පියරූපානං කාමුපසංහිතානං රජනීයානං.

අයං ඛො මහාලි හෙතු අයං පට්ඨසො, යෙන සන්තානෙව සුතකඩතොනො ලිච්ඡිපුතොනො දිබ්බාති සද්දති නායොසාධි පියරූපාති කාමුපසංහිතාති රජනීයාති නො අසන්තාති”ති.

12. “එතාසං නුත ගතොත සමාධිභාවතානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති”ති.

9. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...පැයිම් දිගට...උතුරු දිගට...උඩට...යටට...සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස නොවූ මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස දකුණු දිගට...උඩට යටට සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ ...දෙව් රු නො දකී, (එහෙත්) මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට නොවූ, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට දකුණු දිගට...උඩට...යටට සරසට සමාධිය එක් කොටසක් වැඩූ කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

10. මහාලිය, මෙහි මහණක්ෂු විසින් මිහිරි වූ කමරසයෙන් යුත් සිත් අලවන දෙවරු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව්හඬ අසනු පිණිස ද යන දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි. ද, හේ මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මෙසේ දෙ කොටස ම පිණිස (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි මිහිරි වූ...පෙර දිග දෙව් රු ද දකී, මිහිරි වූ ..පෙර දිග දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ...දෙව් රු දක්නට ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනුවට ද යි මෙසේ මේ දෙ කොටස ම පිණිස පෙර දිගට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

11. තව ද මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ... දෙව් රු දක්නා පිණිස ද, මිහිරි වූ...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට සමාධිය වඩන ලද්දේ වෙයි ද, හේ එසේ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි මේ පරිද්දෙන් මේ දෙ කොටස ම පිණිස දකුණු දිගට...උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට (තමා විසින්) වඩනා ලද සමාධිය ඇති කල්හි, ...දෙව් රු ද දකී,...දෙව් හඬ ද අසයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහාලිය, මහණනු විසින් මිහිරි වූ ...දෙව් රු දක්නා පිණිස ද...දෙව් හඬ අසනු පිණිස ද යි (මෙසේ) මේ දෙකොටස ම පිණිස දකුණු දිගට... උඩ දෙසට, යට දෙසට, සරසට වඩන ලද සමාධිය ඇති කල්හි මෙය මෙසේ වෙයි. එහෙයිනි.

මහාලිය, යම් හෙයකින් ලිව්විපුත්‍ර සුතකඛනනයා හැත්තා වූ නොවූ ඇත්තා වූ ම මිහිරි, කමරසයෙන් යුත් සිත් අදනා දෙව් හඬ නො ඇසී ද, මේ එයට හේතුව යැ, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යැ”(සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

12. “වහන්ස, හික්කුණු මෙසේ මේ සමාධින් පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර රකිත් යැ යි සිතමි” යි (මහාලි කී ය.)

13. න ඛො මහාලි, එතාසං සමාධිභාවනානං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්ති. අනි ඛො මහාලි, අඤ්ඤා' ව ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්තිති.

14. කතං පන තෙ භනෙත ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව, යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු භගවති බුහම්මරියං වරන්තිති.

15. ඉධ මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා සොනාපනෙනා හොති අවිනිපාතධම්මො නිගන්තො සමොධිපරයණො. අයං'පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා රුහදොසමොභානං තනුභතා සකදායාමී හොති සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු ඔරමහාගියානං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතීකා හොති තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු මසි බුහම්මරියං වරන්ති.

පුත ව'පරං මහාලි, භික්ඛු අසවානං ඛයා අනාසමං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරිතා උපසම්පජ්ජිතරුති. අයම්පි ඛො මහාලි, ධම්මො උත්තරිතරො ව පණීතතරො ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්ති.

ඉමෙ ඛො තෙ මහාලි ධම්මො උත්තරිතරං ව පණීතතරං ව යෙසං සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහම්මරියං වරන්ති"ති.

16. "අනි පන භනෙත මග්ගො, අනි පටිපදා එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?"ති.

"අනි ඛො මහාලි, මග්ගො, අනි පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා"ති.

13. “මහාලිය, මහණනු මේ සමාධිත් පසක් කරනු පිණිස මා කෙරෙහි බලසර නො රකිත්. මහාලිය, යම් දු පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර රකිත් නම්, ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් වූ අන්‍ය වූ ම දහම් කෙනෙක් ඇතියහ” (සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

14. වහන්ස, යමක් පසක් කරනු පිණිස භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරේ බලසර රකිත් නම් ඒ වඩා උසස් වූ වඩා උතුම් අත් දහම්නු කවුරු ද?” (සි මහාලි පුච්චිත.)

15. “මහාලිය, මේ සත්තෑ මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් (සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සිලබ්බතපරාමාස යන තුන) නැසීමෙන් අපායතට නොවැටෙන සුලු, මායීබුද්ධියාමයෙන් නිශ්චිත ගති ඇති, සම්බෝධිය (මතු තුන් මහ) පරම ගතිය කොටැති, සෝවාන් ප්‍රඥාලෙක් වේ ද, මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා කෙරෙහි බලසර සරත් නම්, ඒ මේ දහම ද (සෝවාන් මහ ද) යට කී සමාධිත්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ තුන් සංයෝජනයන් නැසී යෑමෙන් රා දෙස් මොහො තුන තුනී වීමෙන් සෙදුගැමි වේ. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මේ දහම ද යට කී සමාධිත්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ඔරමහායිය (කාමහවය හජනය කරන) සංයෝජන පස මුළුල්ල ම නැසීමෙන් ඔපපාතක අත්බව ලබන්නෙක් වෙයි. (ශුඛාවාස බලලොවැ උපදින්නේ වෙයි.) එ බලලොවිහි ම පිරිනිවෙන සුලු වෙයි. එ ලොවින් (නැවැත පිළිසඳ ගැනුම් විසින්) මෙහි නොඑන සුලු වෙයි. මහාලිය, යම් දහමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මෙය ද උඩ කී සමාධිත්ට වඩා උසස්ය, වඩා උතුම් ය.

තව ද මහාලිය, මහණ තෙමේ ආසුටයන් ක්ෂීණවීමෙන් ආසුට රහිත වූ අර්හත්කථල සමාධිය ද අර්හත්කථල ඥානය ද මේ අත්බවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් පසක් කොටැ ලැබ ගෙන වෙසෙයි. මහාලිය, යමක් පසක් කරනු පිණිස මහණනු මා වෙත බලසර සරත් නම්, මෙය ද යට කී සමාධිත්ට වඩා උසස් ය, වඩා උතුම් ය.

මහාලිය, මහණනු යම් දහම් කෙනතුන් පසක් කරන කරුණින් (පසක් කරනු පිණිස) මා වෙත බලසර සෙරෙත් නම්, මේ යට කී සමාධිත්ට වඩා උසස් වූ, වඩා උතුම් වූ ඒ දහම්නු” යැයි (වදාළ සේක.)

16. (එ විට මහාලි තෙම) ‘වහන්ස, (ඔබ වදාළ) මෙකී දහමුත් පසක් කරනුවට මහෙක් ඇත්තේ ද? පිළිපැදීමක් ඇත්තේ ද?’ යි විචාලේ ය.)

“මහාලිය, මේ දහම් පසක් කරනුවට මහෙක් ඇත්තේ ය, පිළි-පැදීමක් ඇත්තේ යැ” යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.)

17. “කතන්තො පන භතොන මග්ගො, කතමො පටිපදා, එතෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියායා?”ති.

“අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො, සෙය්‍යපිදං? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංඛිකප්පො සම්මාචාරො සම්මාකම්මනො සම්මාආජිවො සම්මාචාරායාමො සම්මාසත්ති සම්මාසමාධි. අයං ඛො මහාලි මග්ගො අයං පටිපදා, එතෙසං සච්ඡිකිරියායං.

18. එකදුතං මහාලි සමයං භොසමිතිං විහරාමි ඝොසිතාරාමෙ. අථ ඛො ඥො පබ්බජිතා මුණ්ඩිකො ව පරිබ්බාජකො ජාලියො ව දුරුපතති-කතොතොසි යෙනාහං තෙනුපසංඛිකම්සු. උපසංඛිකම්සා මම සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඕතා ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මං එතදවොචුං. “කිනන්තුවො ආවුසො ගොතම, තං ජීවං තං සරීරං? උදාහු අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං?”නති.

“තෙන භාවුසො සුණංථ සාමුකං මනසි කණ්ඨ ගාහිස්සාමි”ති.

“එවමාවුසො”ති ඛො තෙ ඥො පබ්බජිතා මම පච්චස්සොසුං. අහං එතදවොචං:

19. ඉධාවුසො තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො [යථා සාමඤ්ඤාඵලෙ එවං වින්ධාරෙතබ්බං]-පෙ-

තස්සිනම පඤ්චනිවරණේ පතිනෙ අත්තති සමනුපස්සතො පාමොජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමතස්ස කායො පස්සමානි. පස්සද්ධි-කායො සුඛං වෙදෙති සුඛිනො විතතං සමාගියති.

20. සො විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො දුකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකතොවොසි වා කංසථාලෙ න්‍යාතීයප්‍රණණාති ආකිරිත්වා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨා-සකං සංඤ්ඤාය. සායං න්‍යාතීයපිණ්ඩි සෙනනානුගතො සෙනනපරෙතො සන්තරාමාහිතං චුට්වා සෙතනෙන, න ච පග්ගරණී.

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

17. “වහන්ස, මේ දහම් පසක් කරනුවට ඇති ඒ මග, ඒ පිළිපැදීම කවරේ ද?” (සි මහාලි පුඵවුත.)

එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

“ඒ මේ අර් අවැසි මග ම ය. එ නම: සමාග්දූෂිත, සමාග්සංකල්පය, සමාග්වචනය, සමාග්කමාන්තය, සමාගාජ්චය, සමාග්ව්‍යායාමය, සමාග්-සමානිය, සමාග්සමානිය යන අට ය. මහාලිය, එකී දහම් පසක් කරනුවට මේ ම මග ය, මේ ම පිළිපැදීම ය.

18. මහාලිය, මම එක් කළක කොසොඹෑ නුවරට තොදරෙහි වූ කොසිකාරාමයෙහි වෙසෙමි. එ කල මණ්ඩිකා නම් පිරිවැජ් ද, ලිමුවා පසක් දරන පිරිවැජ්ජන්ත්‍ර අතැවැසි ජාලිය නම් පිරිවැජ් ද සි මේ දෙ පැවිද්දේ මා වෙත එළැඹෑ මා හා සතුටු වූහ. සතුටු විසෑ යුතු සිතැ රැදැවිසෑ යුතු කතා කිමවා පසකැ සිටින්න. පසෙකැ සිටි ඒ දෙ පැවිද්දේ “කිසමක් ද ඇවැත්ති, ගොසුම් තෙමේ ‘ජ්වයන්’ හේ ම ද? ශරීරයන් හේ ම ද? (ජ්වයන් ශරීරයන් දෙක ම එකක් ද?) නො ගොන් ජ්වය එකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද?” සි විමාලහ.

“ඇවැත්ති, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු. කියත්තෙමි” සි (මම කිමු.) ‘එසේ ය. ඇවැත්ති’ සි ඒ දෙ පැවිද්දේ මට පිළිවදන් දුන්න. මම මතු දක්වෙන මේ දෑ කියෙමි.

19. “ඇවැත්ති, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ...තථාගත තෙම ලොවැ පහළ වෙයි [යවෑ සාමඤ්ඤාඵලසුත්‍රයෙහි ආ පරිදි ම විහාර කළ යුතු.]

තමා කෙරෙහි මේ නීවරණ පස නැසුණුවන් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීත සිතැත්තහුගේ කය සංසිදෙයි. සංසුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවැත්තහු ගේ සිත එකඟ වේ.

20. හේ කාමයන් ගෙන් වෙන් වෑ ම සෙසු අකුසල් දහමුත් ගෙන් (ද) වෙන් වෑ ම, විතකී සහිත විවාර සහිත, විවෙකයෙන් උපන්, ප්‍රීතියන් සුවයන් ඇති පලමු දහන් ලැබෑ වෙසේ. හේ මේ කය ම විවෙකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරු ලයි, භාත්පසින් ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අග පසහින් සුන් මුළු-කයෙහි විවෙකජ පිති සුවය පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි දෑ තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් සේ සමත් කිලිඟෙක් හෝ කිලිඟකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ ලොගොනලියෙක නානසුණු බනා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නානසුණු පිඩු කා වැදුණු දිය ඇත්තේ හැම තැන ම දියෙන් සුකන වූයේ, ඇතුළතත් පිටතත් සහිත වෑ හැමතැන ම දියෙන් පැතිරු ගියේ, දියත් නො වගුරුවන්නේ වේ ද,

ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරු ලයි භාත්පසින් ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අග පසහ ඇති ඔහුගේ මුළුකයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිරු වැදූ නොගත් කිසි දෑ තැනෙක් නො වෙයි.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා ? ති.

යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ව පතාහං න වදාමි තං ජීවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා ති.

21. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු විතකකම්මාරුතං. චූපසමා අජඤ්ඤානං සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිති-සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

22. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උදකරහඤ්ඤා ගමහීරෙ උබ්භිදදුකො - [ගථා සාමඤ්ඤාථලෙ එවං විජාරෙතඛං.]

නායං කිඤ්ඤි සම්මාවතො උදකරහඤ්ඤා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති නායං කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

23. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ව විරුතා උපෙකකකො ව විහරති සතො සම්පජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙති, යං තං අරියො ආවිකක්ඛති: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරීති තුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්ඤි සම්මාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

24. සෙය්‍යථාපි ආවුසො උප්පලිනියං වා පදුමනියං වා - පෙ -. පුඤ්ඤාරිකානං වා සිතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ඒ ම ජීව යැ ඒ මැ ශරීරයැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු විසින් කියන්නට යුතු දෑ” යි මම් ඇසිමි.

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකක් මැ යැ’ යි හෝ ‘ඒ වෙත වෙත දෙකෙකැ’ යි හෝ කියනු ඔහුට යුතු යැ” යි (දෙ පැවිද්දේ කීහ.)

ඇවැත්ති, මම් වූකලි මෙසේ දනිමි මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම් ‘හේ ම ජීව යැ, හේ ම ශරීර යැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි යි (මම් කිමි.)

21. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙමේ විතකී විචාර සංහිදීමෙන් සිය සත්ත්ව උපත්, සිය සත්ත් පහද වන සිත එකඟ බව ඇති, විතකීය තැනි විචාරය තැනි, සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතියෙන් සුවයන් ඇති, දෙවෙනි දහනට පැමිණැ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහු කයැ විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

22. ඇවැත්ති, යම් සේ යවැ උල්පත්තින් මතු වන දිය ඇති ගැඹුරැ විලෙක් වේ ද, [යවැ සාමඤ්ඤඵල සුත්‍රයෙහි ආ පරිදි මේ තැන විස්තර කළ යුතු.]

ඒ මුළු විලෙහි ශීතල ජලය පැතිරැ වැදූ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත්තේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරැ ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයෙහි සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

23. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද සංහිදීමෙන් උපෙක්ඛායෙන් ද යුතු වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුතු වැ වෙසෙයි. සුවය ද කසින් විදී. ආර්යයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යාන-ලාභියා ඇරැබැ ‘උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ’ යි කියත් ද, හේ එසේ වූ ඒ තෙවෙනි දහනට පැමිණැ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරාලයි. හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිරැ නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ උපුල් විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ... පබරවලැ හෝ සිහිල් දියෙන් පැතිරැ නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද,

එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපටිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරති පරිපථරති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛා-
වතො කායස්ස නිපටිතිකෙන සුඛෙන අපඤ්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච පතාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

25. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ච පතානා දුක්ඛස්ස ච පතානා පුඤ්ඤව සොමනස්සද්දොමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමුත්ථං උපෙකවා-
සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්කාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනො ගොති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඔදානෙන වජේන සසිසං පාරුචිත්වා නිසිනො අස්ස, නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස ඔදානෙන වජේන අපඤ්චං අස්ස, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන ඵරිත්වා නිසිනො ගොති. නායං කිංඤ්ඤාති සංඛාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතසා පරියොදානෙන අපඤ්චං ගොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි, එවං පස්සාමි. අථ ච පතාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

එසේ ම, ඇවැත්ති, මහණ තෙම මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලගි, මුළුල්ල ම සාදි කෙරෙයි. ඔහු මුළු කයෙහි නිෂ්ප්‍රිතික සුඛයෙන් පැතිරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ ම යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි ඔහු විසින් කියන්නට යුතු වේ දැයි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ" යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහි.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දකිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් මම 'ජීවයත් හේ ම ය, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

25. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද දුරු ලිමෙන්, පලමු කොට ම සොමනස් ඥාමනස් දෙක පහ වීමෙන්, දුක් තොවූ සුඛ ද තොවූ, උපේක්ෂාස්ථානියෙන් පිරිසිදු වූ සිවු වන දහන ලැබූ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු සියලු කාල පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිස ඇතුළු මුළු කය ම ව්‍යා ගෙන හුන්නේ වේ නම්, ඔහු මුළු කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නොවැසුණු) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණතෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිරු ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු මුළු කය පිරිසිදු පබසර සිතින් නොපහස්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැයි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දැනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු යැ" යි [දෙ පිරිවැජ්ඣෝ කිහි.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දකිමි, මෙසේ දකිමි. එනෙකුදු වුවත් 'ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම නො කියමි යි [මම කිමි]

26. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකතිපලසෙ මුද්දානෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්ත ස්ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මාතාපෙතතිකසමකවො ඔදනකුමාසුපච්චයො අතිව්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-තෙදනපිඤ්ඤාසනධම්මො. ඉදංඤ්ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති. සෙය්‍යපාපි ආවුසො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාර-සමපනේතා, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො තජේ කරිනිං පච්චවෙකෙකියා ‘අයං බො මණ්ණි වෙච්චියො -පෙ- සබ්බාකාරසමපනේතා, තත්‍ර සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ති. එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ස්ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො එවං පජානාති ‘අයං බො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති’.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා” ? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

අතං බො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං න ‘වදාමි ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වාති.

27. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සෙය්‍යපාපි ආවුසො පුරිසො මුඤ්ඤාමා ඊසිකං පබ්බාතෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො ඉමමා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති -පෙ- අභිනිත්තියං.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා?”ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සාති, කල්ල-තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරිරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරනති’ වා”ති.

26. ඇවැත්ති, තව ද ඒ මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි පහ වූ හිස කල්හි, පහ වූ විතොපකෙලශ ඇති කල්හි, මොළොක් වූ කල්හි, පිදුණිනා-භාවනාවට යොග්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිසලබවට පැමිණි කල්හි, විචක්‍රන්තුවණ පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. එය අතට නමා හරී. හෙ තෙම 'මහේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය. සිවු මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් සෑදුණේ ය. මාපියන්ගේ භූතශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ඇ අහරින් වැඩුණේ ය. අතිය බව ද, දුගඳ හරනුවට සුවදවිලෙවුන් ඉලියා සුඛ බව ද, ලෙඩ දුරුලතුවට පිරිමැදුම් ඇ කල සුඛ බව ද, එසේ කල ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්-තේ ය. මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී. ඇවැත්ති,... සියලු අසුරින් පිරිපුන් වෙරෙළමණෙක් යම් හේ ද එහි නිල් හුයෙක්... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එය අනෙහි කොට 'මේ... සියලු අසුරින් පිරිපුන් වෙරෙළ මණෙක. මෙහි නිල් පැහැ හුයෙක් හෝ... පඬුවන් හුයෙක් හෝ අවුනන ලද සි සලකා බලන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි... විචක්‍රන්තුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ 'මහේ මේ කය වනාහි රූපවත් ය... මහේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ'යි මෙසේ දන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම් මෙසේ දක්නේ නම්, 'එය ම ජීව යැ, එය ම ශරීර යැ' යි හෝ 'අනෙකෙක් ජීව යැ අනෙකෙක් ශරීර යැ' යි හෝ මෙය කියන්නට සුඛ ද? [යි මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ කියන්නට සුඛ යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ නො කියමි.

27. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිගත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් මවනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්ති, යම්හේ මිනිසෙක් මුදු නණ ගසසකින් තණබඩය බැහැර කරන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිත මෙසේ සමාසිගත කල්හි... මනෝමය ශරීරයක් මවන්නට සිත යොමු කෙරෙයි... හේ මේ කසින්... නො පිරිහුණු ඉඳුරන් ඇති අත් කයක් මවයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මෙය කියන්නට සුඛ ද? යි [මම ඇසිමි].

"ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ කියන්නට සුඛ යැ"යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

28. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො දූෂකං කුමා-කාරො වා කුමාකාරනෙතවාසී වා සුපරිකමමකතාය මනතිකාය යං යථෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය -පෙ- එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්ද්‍රගොති -පෙ- යාවුභමලොකාපි කායෙන වසං වනෙනති.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ඉති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං බො පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

29. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිබ්බාය සොත-ධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො අභිකමනපටිපන්නො, සො සුණෙය්‍ය හෙරිකද්දම්පි -පෙ- තස්ස එවමෙස හෙරිසද්දෙ ඉතිපි -පෙ- එවමෙව බො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතධාතුයා විතතං අභිනීහරති -පෙ- සො දිබ්බාය සොතධාතුයා -පෙ- උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

යො භු බො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලනභු බො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පසාති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං පනෙනං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාංගි. අථ ච පනාහං න වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

28. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... ඇවැත්නි, යම්සේ දක්ෂ වූ කුමලෙක් හෝ කුමලක්ෂු අතැවැස්සෙක් මොනොවට සකස් කල මැටියෙන් යම් යම් ම බඳුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, ... ඇවැත්නි, එසේ ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සාද්ධි කොටස් ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අනෙකෙක වූ සාද්ධි කොටස් පසක් කෙරෙයි (ලබයි)... බබලොව දක්වාත් කසිත් වශයෙහි පවත්වයි.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ ඔහු විසින් මෙය කියන්නට හුතු ද ?' යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට හුතු යැ" යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

29. ඇවැත්නි, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින්... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි... ඇවැත්නි, යම්සේ ඕනිසෙක් දික් මහකට පිළිපන්නේ නම්, හේ බෙරගබන්... අසන්නේ ද, 'මේ බෙරගබැ'යි... ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්නි, ඒ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකන් නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ දිවකතින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද මහා වූ ද උභය ශබ්ද ම අසයි

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට හුතු ද ?' යි [මම ඇසිමි.]

"ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට හුතු යැ" යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්නි, මම වූ කලි මෙය දනිමි මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

30. පුන ව ටරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- වේතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පර- පුඤ්ඤානං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාති. සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති. සෙය්‍යපාපි ආවුසො ඉත්ථි වා පුරිසො වා -පෙ- ආදාසෙ වා -පෙ- උදකපතෙත සකං මුඛතිමිත්තං පච්චවේකකමානො සකඤ්ඤං වා සකඤ්ඤානති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤං වා අකඤ්ඤානති ජාතෙය්‍ය, එච්චමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- වේතොපරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාති, සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා”ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ව පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

31. පුන ව ටරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ -පෙ- පුඤ්ඤානිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො අනෙකපිභිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපීදං එකමපි ජාතිං -පෙ- අනෙකෙ'පි සංවච්චවච්චකපො: අමුත්තාසිං එවත්තාමො එවංගොතෙතා -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිභිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා”ති.

අහං පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප ව පනාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

32. පුන ව ටරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති -පෙ- සො දිඤ්ඤානි චක්ඛුතා -පෙ- සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ -පෙ- සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුක්ඛපගෙ සතෙත පජානාති.

30. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුභුලන්ගේ සිත් තම සිතින් පිරිසිදු දනී. හේ සරාග සිත සරාග සිතා සි ද දනී.. නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා සි ද දනී. ඇවැත්ති,... සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ යම්හේ කැටපතෙක හෝ... දිය බඳුනෙක හෝ මුවසටහන පිරික්සා බලනුයේ තලකැලැල් සහිත වුවක් තලකැලැල් සහිත යැ සි දන ගන්නේ ද, තලකැලැල් රහිත වුවක් තලකැලැල් රහිත යැ සි දන ගන්නේ ද, ඇවැත්ති, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පරසින් දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ අත් සතුන්ගේ අත් පුභුලන්ගේ සිත තම සිතින් පිරිසිදු දන ගනී. හේ සරාග සිත සරාග සිතා සි ද... නොමිදුණු සිත නොමිදුණු සිතා සි ද දන ගනී.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු ද ?යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ නො කියමි.

31. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... පෙර වූ කද පිළිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි... හේ එක් ජාතියක් ද... නොයෙක් සංවර්තවිවර්ත කල්ප ද යන අනෙක-විධ පුළුන්විවර්ත සිහි කරයි. 'අයෝ නැත මෙතම් ඇත්තෙම මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම වීම... මෙසේ ආකාරසහිත උද්දෙශ සහිත නොයෙක් වැදූරම් පෙර වූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ මෙය කියන්නට යුතු ද ?යි [මම ඇසිමි.]

“ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් 'ජීවයන් හේ මැ යැ, ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ කියන්නට යුතු යැ”යි [පිරිවැජ්ඣෝ කීහ.]

ඇවැත්ති, මම් වූ කලි මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් 'ජීවයන් හේ මැ යැ ශරීරයන් හේ මැ යැ'යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ'යි හෝ මම නො කියමි.

32. ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්තියන්ගේ වෘත්ති උපපත්ති දන්තා නුවණ පිණිස සිත මෙහෙයයි... හේ... දිවැසින් මැරෙන මැරී උපදනා... කම් වූ පරිදි සුභතියට දුගතියට පැමිණි සත්තියන් දන ගනී.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පබ්බතසංඝිධිපෙ උදකරහදෙ අවේණි විප්‍රසන්නො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ සිතො පසොය්‍ය සිප්පිසල්ලකම්පි සකකිරකඨලම්පි මච්ඡගුඛම්පි වරනනම්පි නිට්ඨනනම්පි, තස්ස එවමස්ස: අයං ඛො උදකරහදෙ අවේණි විප්‍රසන්නො අනාවිලො, තත්ත්මෙ සිප්පිසල්ලකා'පි සකකිරකඨලා'පි මච්ඡගුඛා'පි වරනනි'පි නිට්ඨනනි'පිති, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු සමාහිතෙ විතෙත-පෙ-ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අපිජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්. විමුත්තමිති ඤ්ඤාං භොති. 'ඛිණං ජාති, වුසිතං වුසම්චරිතං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉස්ථතතයාති පජානාති.

33. යො ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං හු ඛො තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා' ? ති.

“යො යො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, න කල්ලං තස්සෙතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා’”ති.

අතං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

34. ඉදම්චොච භගවා. අත්තමනො ඔට්ඨඤ්ඤා ලිච්ඡි භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාලිපුතනං නිවසිතං ජට්ඨං.

ඇවැත්නි, යම්සේ කළමුදුනෙක වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පැදුණු, ඛොර නොවූ දිය විලෙක් වන්නේ ද, එහි ඉවුර ඇස් ඇති භික්ෂුසේ සිටියේ එය තුලා හැසිරෙන ද සිටුනා ද සිප්පි බෙල්ලනුත් සක්බෙල්ලනුත් කැටකැබිලිතින් මත්ස්‍යසමූහන් දක්නේ ද, එසේ දක්නා ඔහුට ‘මේ දිය විල පහන් ය. වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. නො කැලැබුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිනුත් සක්බෙල්ලෝත් කැටකැබිලිතින් මත්ස්‍ය සමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝ ද සිටින්නෝ ද වෙති’යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ඇවැත්නි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි ආසුරාසනාදායක පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැගුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි ඇතිසැටියෙන් දනී...මේ ආසුර නිරෝධායාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහු සිත කාමාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත භවාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. සිත අපිඤ්ඤාසුරය කෙරෙත් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි මිදුණේ යැ යි දැනීම වේ. ‘භවෝත්පත්තිය නිවීම විය. මහ බ්‍රහ්මාර වූය නිමැවිණ. කලයුතු ද කරණ ලදී. මේ රහත් බව පිණිස අත් කටයුත්තෙක් නැතැ’යි හේ දනී.

33. ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’යි මෙය කියන්නට ඔහුට යුතු දැයි [මම් ඇසිමි]

“ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ’ යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’ යි හෝ කියන්නට ඔහුට යුතු නො වේ” [යැ යි දෙ පිරිවැජ්ඣනට කීහ.]

ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. එහෙත් ‘ජීවයත් හේ මැ යැ, ශරීරයත් හේ මැ යැ’යි හෝ ‘ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ’යි කියා හෝ මම් නො කියමි. [මෙසේ ඒ දෙපිරිවැජ්ඣනට මම් කිමි.]

34. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ඔට්ඨාන ලිව්වි තෙමේ සතුටු සිතැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

සවන මහාලි පුත්‍රය ගිමිසේ ය.

7. ඡාලිය සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කොසමබ්බං විහරති කොසිතාරාමෙ. තෙන ඛො ථන සමයෙන ථෙව පබ්බජිතා මණ්ඩිසෙසා ව පරිබ්බාජකො ඡාලියො ව දුරුපතතිකන්තවාසී යෙන භගවා තෙනුප-සබ්බකම්පු. උපසබ්බකමිත්ති: භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවන්තං එතදවොචු: “කීනත්තු ඛො ආට්ටසො ගොතමි තං ජිවං තං සරිරං? උදහු අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරං?”ති.

2. තෙන භාට්ටසො සුණාථ. සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිසාමි’ති. ‘එවමාට්ටසො’ති ඛො තෙ ථෙව පබ්බජිතා භගවතො පච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

3. ඉධාට්ටසො තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුද්ධො -පෙ- (ගථා සාමඤ්ඤථලෙ එවා විජාරෙතබ්බං). එවං ඛො ආට්ටසො භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

4. කථං ව ආට්ටසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො භොති? ඉධාට්ටසො භික්ඛු චක්ඛන්තා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්ගාති භොති -පෙ- එවං ඛො ආට්ටසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො භොති.

5. කථං ව ආට්ටසො භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති? ඉධාට්ටසො භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජ්ඣකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ -පෙ- එවං ඛො ආට්ටසො භික්ඛු සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤ්ඤාන සමන්තාගතො භොති.

6. කථං ආට්ටසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධාට්ටසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපාරිභාරිකොන විවරෙන -පෙ- එවං ඛො ආට්ටසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

7. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඩකේන සමන්තාගතො -පෙ- පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා, -පෙ- සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ච්චිකිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

7. ජාලය සූත්‍රය

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක හාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොඹෑ නුවර ශාමිභාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි මණ්ඩියා නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද දඹුලුවා පාත්‍රයක් දරන පැවිද්දක්හුගේ අතවැසි ජාලය නම් පිරිවැජ්ඣෙක් ද යන දෙ පැවිදි කෙනෙක් හාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ. සතුටට හුදුහු වූ, සිතෑ රුදැවිය යුතු වූ කපාව නිමවා පසෙක සිටි ගත්හ. එදෙ පැවිද්දේ එසේ පසෙකැ සිටියාහු ම “ඇවැත් ගොයුමාණනි, කිමෙක් ද? සේ ම ජීවයන් සේ ම ශරීරයන් වේ ද? (ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම ද?) නො හොත් ජීවය අනෙකෙකුත් ශරීරය අනෙකෙකුත් වේ ද? (ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ද?)” යි මෙය කීහ.

2. ඇවැත්නි, එසේ වී නම් අසවු. මොනොවට සිත්හි කරවු, කියන්නෙහි යි හාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ‘ඇවැත්නි, එසේ යැ’ කියා ඒ දෙ පැවිද්දේ හාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

3. ඇවැත්නි, තපාගත අර්භන් සමාස්සමුද්ධා තෙමේ මෙ ලොවැ උපදි... (සාමසංකප්පල සූත්‍රයෙහි දැක්වුණ පරිදි විකාර කටයුතු)... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සිල්වත් වෙයි.

4. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ ඉදුරන්හි වැසූ දොරැත්තේ වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙම ඇසින් රුවක් දැක නිමිති ගන්නා සුලු නො වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම ඉදුරන්හි වැසූ දොරැත්තේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි ඉදිරි බැලීමෙහි දෙ පස බැලීමෙහි... නුවණින් දැන කරන සුලු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ ම මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

6. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සතුටු වේ ද? ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙම කයා පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් සතුටු වේ ද,... ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

7. සේ මෙ ආසී ශීලසාකකියෙන් ද සමන්විත වූයේ,... සිතිය අරමුණට යොමු කොට එළවා, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව පහ කොට.... විවිකිච්ඡාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනොන පයොජේය්‍ය -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො බකිනාගාරෙ බඬො අස්ස -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දාසො අස්ස අනන්තාධිනො -පෙ- සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධනො සභොගො කන්තාරඥානමය්‍යා පටිපජේය්‍ය -පෙ- ඉමෙ පංචනීවරණෙ අප්පකිණෙ අත්තනි සමනුපස්සය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තං කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය -පෙ- එවිමෙව ඛො භික්ඛු ඉමෙ පංචනීවරණෙ පභිණෙ අත්තනි සමනුපස්සති -පෙ-.

තස්සිමෙ පංචනීවරණෙ පභිණෙ අත්තනි සමනුපස්සතො -පෙ- චිත්තං සමාධියති.

සො විවිච්චව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. -පෙ- තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලනහු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

8. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු විතක්කච්චාරාධං වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. -පෙ- තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

යො හු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ?ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා”ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අථ ච පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වාති.

පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු පිතියා ව විරාගා -පෙ- තතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. -පෙ- තාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

ඇවැත්ති, යම්ගේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමානකයන් යොදන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් ශිලන් වන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් සිරගෙහි බඳනා ලද්දේ වන්නේ ද,... යම්ගේ පුරුෂයෙක් අනුකව යටත් ආයෙක් වන්නේ ද,... යම්ගේ බත ඇති හොඳ ඇති පුරුෂයෙක් කතරමහකට බස්නේ ද,... හේ පසු කලෙක ඒ කතර තරණය කරන්නේ ද... එ පරිද්දෙන්, ඇවැත්ති, මහණ තෙම තමා කෙරෙහි පහ වූ නිවරණ පස දකි...

තමා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහු සිත අරමුණෙහි එකඟ වෙයි.

හේ කාමයත්ගෙන් වෙන් ව ම... පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු සියලු කය විචේකයෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘ජීවයන් ශරීරයන් දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කීමට යුතු ද? (ඔහු විසින් කිය හැකි ද යි අසා වදාල හේක.)

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි කියා හෝ නො කියමි.

8. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම විතකී විචාර සංගිදීමෙන්... දෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු කය සමාධියෙන් උපන් පිති සුවයෙන්... නො පැතිර ගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, දක්නේ නම්, ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු මෙය කියනුවට යුතු ද?”

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ’ යි හෝ මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලි මෙය මෙසේ දනිමි, දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි”.

ඇවැත්ති, තව ද මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද දුරු ලීමෙන්... තෙවෙනි දහන් ලැබ වෙසෙයි. ඔහු විසින් නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් සියලු කය පැතිර නොගන්නා ලද කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

9. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ම පහානා -පෙ- වතුථං කුතං උපසම්පජ්ජා විහරති. -පෙ- නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤාන වේතසා පරියොදානෙන අපච්චං හොති.

යො භු ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං භු ඛො තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා? ති.

“යො සො ආවුසො භික්ඛු එවං ජානාති එවං පස්සති, කල්ලං තස්සෙතං වචනාය ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා” ති.

අහං ඛො පනෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පස්සාමි. අප්ච ව පනාහං ත වදාමි ‘තං ජීවං තං සරීරනති’ වා ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති’ වා ති.

10. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති ‘අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාහුතිකො -පෙ- හෙදනවිඤ්ඤාන-ධමෙමා. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මණ්ණි චෙළරියො -පෙ- තත්ත්වස්ස සුත්තං ‘අයං ඛො මණ්ණි චෙළරියො -පෙ- තත්ත්වං සුත්තං ආවුතං නිලං වා -පෙ- පණ්ඩු-සුත්තං වා’ ති. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති. අයං ඛො මෙ කායො රූපි -පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භානති. -පෙ- [යථා පුබ්බෙ එවං විත්ථාරෙ තබ්බං.]

11. පුතවපරං ආවුසො -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ-

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘දෙකෙකැ’ යි හෝ ඔහු කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු විසින් ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙක් ම යැ’ යි මෙය කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි. මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ වෙන ‘වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි.

9. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සුඛවේදනාවගේ ප්‍රභාණයෙන් දුඛ වේදනාවගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... සතරවන දහන් ලැබ වෙසෙයි... ඔහු විසින් සියලු කයා පිරිසිදු පැහැසර සිතින් පැහැර නො ගන්නා ලද කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්. ඔහු ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ කියනු යුතු ද ?

[පිරිවැජ්ඣෝ:] “ඇවැත්ති, යම් මහණෙක් මෙසේ දන්නේ නම්, මෙසේ දක්නේ නම්, ඔහු ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ කියනු යුතු ය”.

[භාග්‍යවත්තු:] ඇවැත්ති, මම වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම ‘ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ’ යි හෝ ‘වෙන වෙන දෙකෙකැ’ යි හෝ නො කියමි.

10. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි... ඥානදර්ශනය පිණිස සිත යොමු කරයි, එළවා තබයි. ‘මගේ මේ කය රූපි ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් සෑදුණේ ය... භිද්දෙන තැණෙන සුලු ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැඳුණේ ය. යම්ගේ... වෙරෙළ මිණෙක් වේ ද, එහි හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වේ ද,... එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට ‘මේ වෙරෙළ මිණෙක... එහි මේ නිල් හෝ... පඩි පැහැ හුයෙක් අවුනන ලද’ යි හේ මේ පරිද්දෙන් දන්නේ ද, එසේ ම මහණතෙම සිත සමාසිත කල්හි... දර්ශනඥාන පිණිස සිත එළවා තබයි, යොමු කෙරෙයි. හේ ‘මගේ මේ කය රූපි ය... මගේ මේ සිත මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැඳුණේ යැ’ යි දනී... [පෙර මෙන් විහාර කටයුතු.]

11. තව ද ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාසිත කල්හි... මනෝමය කයක් මව්වූ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, එළවා තබයි...

12. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු -පෙ- එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති. -පෙ-

13. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- දිබ්බාය සොතඛාදායා -පෙ- වෙතොපරියඤ්ඤාය -පෙ- පුත්ඛනිවාසානුස්සති-ඤ්ඤාය -පෙ- [යථා මහාලිපුතෙත එවං විඤ්ඤාපරිවරණං].

14. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- සත්තානං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති -පෙ- යථාකම්මපගෙ සතෙත පජානාති.

යො ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාසති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?"ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාසති, කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාසමි, අප්ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වාති.

15. පුතචජරං ආවුසො හිකඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- අසවානං බ්‍යඤ්ඤාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- ඕණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තකායාති පජානාති.

යො හු ඛො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාසති, කල්ලං හු ඛො තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා ?ති

"යො සො ආවුසො හිකඛු එවං ජානාති එවං පසාසති, න කල්ලං තසෙසතං වචනාය 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා"ති.

අහං ඛො පතෙතං ආවුසො එවං ජානාමි එවං පසාසමි, අප්ච පතාහං න වදාමි 'තං ජීවං තං සරීරනති' වා 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති' වා'ති.

16. ඉද්ධිවොච භගවා, අත්තමනා තෙ දො පබ්බජිතා භගවතො භාසිතං අභිනික්ඛන්ති.

ජාලියසුත්තං නිවසිතං.

12. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සංඛිවිධඥානය පිණිස සිත ඵලවසි.... බබ්ලොව දක්වාත් කසින් වශයෙනි පවත්වයි...

13. තවද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... දිවකත් නුවණ පිණිස.... පරසින් දත්තා නුවණ පිණිස.... පෙරු චුසු කදපිට්ඨෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස.... [මහාලි සුත්‍රයෙහි මෙන් විශාර කටයුතු.]

14. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... සත්ත්වයන්ගේ චූළි උපපතති දක්තා නුවණ පිණිස සිත ඵලවා තබයි... කම්භු පරිදි පරප්‍රාච්ඡා යන සතුන් දනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙකැ' යි හෝ කියනු යුතු ය".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය මෙසේ දනිමි, මෙසේ දකිමි. වැලි දු මම් 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ නො කියමි.

15. නැවත ද ඇවැත්නි, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි... ආසුච්ඡායකරඥානය පිණිස සිත ඵලවසි, යොමු කරයි. හේ 'මේ දුකැ යි තත් වූ පරිදි දැන ගනියි... පුනර්ජන්මය කෂිණය, බබ්බර වැය නිමැවිණ, කටයුතු ද කරන ලදි. මෙය පිණිස තවද කටයුත්තෙක් නැතැ' යි හේ දැන ගනී.

ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් වතාහි මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි මෙය කියනු යුතු ද?

[පිරිවැජ්ඣෝ] "ඇවැත්නි, යම් මහණෙක් මෙසේ දනී නම්, මෙසේ දකී නම්, ඔහු 'ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් ම යැ' යි හෝ 'වෙන වෙන දෙකෙක් යැ' යි හෝ කියනු යුතු නො වේ".

[භාග්‍යවත්තු] ඇවැත්නි, මම් වූ කලී මෙය දනිමි, මෙය දකිමි. එතෙකුදු වුවත් 'එය ම ජීවයය, එය ම ශරීරය යැ' යි හෝ 'ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ' යි හෝ මම නො කියමි.

16. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල හේක. ඒ දෙපැවිද්දේ සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

ජාලියසුත්‍රය නිමිසේ ය.

8. සිහනාදසුනාං*

1. එවිං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා උජ්ඣාසයං¹ විහරති කණ්ණකාසප්පෙ² මිගද්දෙය. අපි බො අවෙලො කසසපො ගෙන හගවා තෙත්තපසකමි. උපසකමිනා හගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං³ කපං සාරණීයං⁴ චිතිසාරෙතො එකමනනං අධිසාසි.

2. එකමනනං සීතො බො අවෙලො කසසපො හගවනනං එතදවොච: “සුතමෙවනං⁵ හො ගොතමි, ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. යෙ තෙ හො ගොතම එවමාහංසු ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති. කච්චි තෙ හොතො ගොතමස්ස වුත්තවාදිනො? න ච හවනනං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකකනති? ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාතරොනති? න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරස්සං ධානං ආගමිති? අනබ්භකකාදුකාමා හි මයං හවනනං ගොතම”නති.

3. යෙ තෙ කසසප එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති. සබ්බං තපසසිං ලුබ්භීති. එකංසෙන උපකෙකාසති උපවදනී’ති න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො. අබ්භාවිකකනති ච පන මං තෙ අසකා අභුතෙන.

ඉදංහං කසසප එකච්චං තපසසිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකතමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං. ඉධ පතාහං කසසප එකච්චං තපසසිං ලුබ්භීති. පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකතමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතිං සක්ඛං ලොකං උපපන්නං.

ඉදංහං⁶ කසසප එකච්චං තපසසිං අපදුක්ඛවිහාරිං පස්සාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතිකකතමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපන්නං.

*. කසසප සිහනාද සුනාං, කෙසුචි. මුද්ධිසිහනාදසුනනතිපි. අධිසකපා.

මහාසිහනාදසුනාං, මජ්ඣං.

1. උරුසයං. සිමු.

2. කණ්ණපල. සිමු.

3. සමොදනීයං. මජ්ඣං.

4. සාරණීයං. මජ්ඣං.

5. සුතමෙවනං. සිමු.

6. ඉධපතාහං, සතා.

8. සිංහනාදසූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජ්ඣාසනුර නිසා කණ්ණකසුල නම් මුටලුවාහි වැඩ වසන සේක. එකල අවෙල කාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කථා කොට නිමවා එකත්පසැ සිටියේ ය.

2. එකත්පසැ සිටියා වූ ම අවෙලකාශ්‍යප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හවද් ගෞතමයීති, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’යි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’ යි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි මෙ පවත් මා විසින් අසන ලද. හවද් ගෞතමයීති, යම් ඥානෙක් ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපස ගරහති’යි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’යි, ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි මෙසේ කිනු නම්, කීමෙක් ද, ඔහු හවද් ගෞතමයන් කී ද ම කියත් ද? හවද් ගෞතමයන්ට අභූතයෙන් (නොවූ දෑයින්) දෙස් නොකියත් ද? හවද් ගෞතමයන් කී ද අනුව ම කරුණු කියත් ද? ඔබේ කිසි වාදයෙක් (ඔබේ වචනයක්) හෝ අනුවාදයෙක් (ඔබ කී බස අනුව අනුත් කී වචනයක්) හෝ කරුණු සහිත වූ නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු තැනට නොපැමිණේ ද? (කීම, හැම අයුරින් ම ඔබගේ වාදයෙහි ගැරැහියැ යුතු කාරණයක් නැද්ද?) අපි හවද් ගෞතමයන්ට අභූතයෙන් දෙස් තහනු නොකැමැත්තමිහ”යි මෙය කී ය.

3. “කාශ්‍යපය, ‘මහණ ගොසුම්හු සියලු තපසට ගරහති’යි, ‘රථ දිවිපෙවෙත් ඇති හැම තවුසාට ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙති’ යි. ‘පිරිහෙලා බෙණෙති’යි, යම් ඥානෙක් කියත් නම්, ඔහු මා කී ද කියන්නෝ නොවෙති. ඔහු මට තැති දෑයින් බොරුවෙන් දෙස් තහන්තාහු ද වෙති.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දර්ශනොප්පාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුකට පිහිටි, විවෘත වැටෙන තැන වූ තිරයට පැමිණි, කවුක දිවි පෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි. කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දර්ශනොප්පාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි, පිරිසිදු දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු, මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, කවුක දිවිපෙවෙත් ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු ද මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුත් මරණින් මතු, සැප නැති, තපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පතිත වන තැන වූ තිරයට පැමිණි, මද වූ දුක් විභරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

ඉබ්භනානං කස්සප එකච්චං තපස්සිං අපාදුකඛිභාරිං පස්සාමි
දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසංකත කායස්ස හෙද
පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නං.

සො'හං කස්සප ඉමෙසං තපස්සීනං එවං ආගතීඤ්ච ගතීඤ්ච චුතීඤ්ච
උපපත්තීඤ්ච යථාභූතං පජානාමි. සො'හං කිං සබ්බං තපං ගරභිස්සාමි,
සබ්බං වා තපස්සිං දුබ්බජ්චිං එකංසෙත උපකෙකාසිස්සාමි උපවදිස්සාමි ?

4. සන්ති කස්සප එකෙ සමණ්ණාගමිණා පණ්ඩිතා නිපුණා
කතපරපාචාදා වාලවෙධිරූපා ආවාර්ථකා¹ මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤා-
ගතෙන දිව්ඪිගතානි. තෙනි'පි මේ සද්ධිං එකච්චෙසු ධාතෙසු සමෙති²
එකච්චෙසු ධාතෙසු ත සමෙති³. යනෙත එකච්චං වදෙනති සාච්ඡ'ති,
මයපි තං එකච්චං වදෙම සාච්ඡ'ති. යනෙත එකච්චං වදෙනති න
සාච්ඡ'ති, මයපි තං එකච්චං වදෙම න සාච්ඡ'ති. යනෙත එකච්චං වදෙනති
සාච්ඡ'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම න සාච්ඡ'ති. යනෙත එකච්චං වදෙනති
න සාච්ඡ'ති, මයං තං එකච්චං වදෙම සාච්ඡ'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
සාච්ඡ'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාච්ඡ'ති. යං මයං එකච්චං වදෙම
න සාච්ඡ'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාච්ඡ'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම න සාච්ඡ'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති සාච්ඡ'ති. යං මයං එකච්චං
වදෙම සාච්ඡ'ති, පරො'පි තං එකච්චං වදෙනති න සාච්ඡ'ති.

තෘගං උපසංකම්භිනා එවං වදාමි: යෙසු නො ආවුසො ධාතෙසු ත
සමෙති, නිවර්තනු තාති ධාතානි. යෙසු ධාතෙසු සමෙති, තත්ථ විඤ්ඤා
සම්නුසුඤ්ඤානං සම්නුගාහනං සම්නුගාහනං සන්තරා වා සන්තරා
සංකප්පන වා සංකප්ප: “යෙ ඉමෙසං ගවතං ධම්මා අකුසල්ලා අකුසල්ල-
සංකප්පානා සාවර්ජා සාවර්ජසංකප්පානා අසංවිතඛානා අසංවිතඛානා
න අලමරියා න අලමරියසංකප්පානා කණ්ණා කණ්ණසංකප්පානා, කො ඉමෙ
ධම්මෙ අනවසෙසං පභාස වත්තති, සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පන
භොනෙතො ගණවරියා ?”ති.

1. තෙ ගිඤ්ඤා. මජ්ඣ. 2. සමෙතති. සං.

කාශ්‍යපය, මෙහි මිනිසුන්ගේ දැකුම් ඉම ඉක්මැ දක්කැ හැකි පිරිසිදු දිවැසින්, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණි, මද දුක් විභරණ ඇති වැ සිටි එක්තරා තවුසකු මම දකිමි.

කාශ්‍යපය, යම්බඳු වූ මම මේ තවුසන්ගේ ආගතියක් (පෙරැ හවයෙහි යම් තැනෙකින් සැව මෙහි උපන්නෝ තම එතැනින්), ගතියත් (මෙයින් සැව යැ යුතු තැනින්), ව්‍යුතියත් (ඒ මතු හවයෙන් ව්‍යුත වීමත්), උපපතියත් (ඒ ව්‍යුතියෙන් පසු ව උපදනා තැනින්) මෙසේ තත් වූ පරිදි දනිමි ද, ඒ මම කුමට සියලු තරසට හෝ ගරහමි ද? කවුක දිවිපෙවෙන් ඇති හැම තවුසාට හෝ එකානතයෙන් පරිහව කෙරෙමි ද? අවිඤ් කෙරෙමි ද?

4. කාශ්‍යපය, පණ්ඩිත වූ, නිසුණු නුවණැති, මෙරමා හා කළ වාද ඇති, වාලවෙසි බහුර්බරයන් බඳු වූ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තමන් ප්‍රඥයෙන් අනුන්ගේ දූෂිත බිදැ ගෙලන්තන් මෙන් වැ හැසිරෙත්. ඔවුන් හා ද ඇතැම් තන්හි මගේ දහම හම වෙයි. ඇතැම් තන්හි සම නො වෙයි. ඔහු යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් නො මැතැවැයි ඔහු කියත් ද, අපි ද ඒ එක්තරා දෑය 'නොමැතැවැ'හි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි ඔහු කියත් ද, ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි අපි කියමු. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'නො මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, අන්හු ද ඒ එක්තරා දෑය 'මැතැවැ'හි කියත්. යම් එක්තරා දෑයක් 'මැතැවැ'හි අපි කියමු ද, ඒ එක්තරා දෑය 'නො මැතැවැ'හි අන්හු කියත්.

මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි: “ඇවැත්නි, අප දහම යම් තන්හි සම නො වේ ද, ඒ තන්හු සිටිත් වා. යම් තන්හි සම වේ නම් ඒ තන්හි ලා නුවණැත්තෝ 'අකුසල් වූත් අකුසලසංඛ්‍යාත වූත් (අකුසල් යැ යි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), සාවද්‍ය (සදෙය්) වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් (සදෙය් යැ යි වෙන් කරන ලද්ද වූත්), අසෙවිතව්‍ය (නො සෙවිය යුතු) වූත්, අසෙවිතව්‍ය සංඛ්‍යාත වූත් (නො සෙවිය යුතු යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්), ආදීතාවයට නොසමත් වූත්, ආදීතාවයට නො සමත් සේ වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කාණ්ණ වූත්, කාණ්ණසංඛ්‍යාත වූත් (කථා යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්) මේ හවතුන්ගේ යම් බමි කෙනෙක් වෙත් තම, කවර කෙනෙක් මෙකී දහම නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවත්නෝ ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද නැත හොත් අන් හවිද් ගණාචාර්යයෝ ද?” යි එක් ශාක්‍යාවරයකු හා තවත් ශාක්‍යාවරයකු ද එක් ශ්‍රාවකගණයක් හා තවත් ශ්‍රාවකගණයක් ද සසඳා ලභිහිය විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලභිහියත් කරුණු දෙක ම විචාරත් වා.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ඨා කණ්ඨාසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති, යං වා පන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීභ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යුං.

5. අපරමපි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංකප්පන වා සංකප්පං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කාසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති සමණො වා ගොතමො පරෙ වා පන භොනෙනා ගණාවරියා?”ති.

ඌතං ඔවා පනෙනං කස්සප විජ්ජති යං විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා ඵලං වදෙය්‍යුං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා සුක්කා සුක්කාසංඛාතා, සමණො ගොතමො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති යං වා පන භොනෙනා පරෙ ගණාවරියා”ති.

ඉතීභ කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහනා සමනුගාසනා අලෙඛව තථ්ථ යෙභුගෙයන පසංසෙය්‍යුං.

6. අපරමපි නො කස්සප විඤ්ඤ සමනුසුඤ්ඤානං සමනුගාහනං සමනුගාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංකප්පන වා සංකප්පං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ඨා කණ්ඨසංඛාතා කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පහාය වත්තති ගොතමො සාවකසමඛො වා පරෙ වා පන භොනෙනා ගණාවරියසාවකසංඛො?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරන්නාහු, “මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, සාවද්‍ය වූත්, සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත්, අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් යැ යි වෙන් කොට තබන ලද්ද වූත්, කෘෂ්ණ වූත්, කෘෂ්ණ-සංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙන් නම්, ශ්‍රමණගෝතමයෝ මේ හැම දහම් නිරවශෙෂයෙන් බැහැර කොට පවතින්. අන් භවද් ගණාවාදීයෝ වනාහි යම් තමක් (අලමානුයක්)ම බැහැර කොට පවතින්” යැ යි මෙසේ කියන්නාහු යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

5. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය; ‘මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත්, අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අලමාදී (ආදීභාවයට සමත්) වූත් අලමාදී-සංඛ්‍යාත වූත්, ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙන් ද, කවරෙක් නම් මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නෝ ද? මහණ ගොයුම්හු ද? නැත හොත් අන් භවත් ගණා-වාදීයෝ ද?’ යි නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙක ම විචාරන්නාහු, “මේ භවතුන්ගේ කුශල වූත් කුශලසංඛ්‍යාත වූත් අනවද්‍ය වූත් අනවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත් සෙවිතව්‍ය වූත් සෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත් අලමාදී වූත් අලමාදීසංඛ්‍යාත වූත් ශුක්ල වූත් ශුක්ලසංඛ්‍යාත වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙන් නම්, මහණ ගොයුම්හු මේ දහම් නිරවශෙෂයෙන් සමාදන් කොට ගෙන පවතී. අනා භවත් ගණාවාදීයෝ වූ කලී යම් තමක් ම හෝ සමාදන් කොට පවතීන් යැ යි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කාරණය ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරත්-නාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු අප ම එහි ලා බෙහෙවින් පසස්නාහ.

6. අනෙකෙක් ද ඇත. කාශ්‍යපය, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුශල වූත් අකුශලසංඛ්‍යාත වූත්, සාවද්‍ය වූත් සාවද්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, අසෙවිතව්‍ය වූත් අසෙවිතව්‍යසංඛ්‍යාත වූත්, ආදීභාවයට නොසමත් වූත් ආදීභාවයට නොසමත් යැ යි කියන ලද්ද වූත්, කෘෂ්ණ වූත් කෘෂ්ණසංඛ්‍යාත වූත් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙන් නම්, කවරෙක් මෙකී දෑ නිරවශෙෂයෙන් පහ කොට පවතී ද? ගෝතමප්‍රාවක සබ්බසාද නැත හොත් අන් භවත් ගණාවාදීප්‍රාවක සමූහයෝ ද? යි නුවණැත්තෝ ශාය්‍යාවරයා හා ශාය්‍යා-වරයා හෝ ප්‍රාවකගණයා හා ප්‍රාවකගණයා හෝ සසද ලබ්‍ධි විචාරත් වා. කරුණු විචාරත් වා. ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරත් වා.

ථානං ඛො පනෙනං කස්සප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා අකුසලා අකුසලසංඛාතා සාවජ්ජා සාවජ්ජසංඛාතා අසෙවිතඛා අසෙවිතඛසංඛාතා න අලමරියා න අලමරියසංඛාතා කණ්ණා කණ්ණසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛිකා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං පභාය වත්තති, යං වා පන භොනෙතා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛිකා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙභව තත්ථ යෙභුයෙය්‍යන පසංසෙය්‍යං.

7. අපරම්පි නො කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනං සමනුගාහනං සමනුසාසනං සන්ථාරා වා සන්ථාරං සංඛිකං වා සංඛිකං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, කො ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති? ගොතමසාවකසංඛිකා වා, පරෙ වා පන භොනෙතා ගණ්ණවරියසාවකසංඛිකා?”ති.

ථානං ඛො පනෙනං කස්සප විජ්ජනී යං විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා ඵං වදෙය්‍යං: “යෙ ඉමෙසං භවතං ධම්මා කුසලා කුසලසංඛාතා අනවජ්ජා අනවජ්ජසංඛාතා සෙවිතඛා සෙවිතඛසංඛාතා අලමරියා අලමරියසංඛාතා පුක්කා පුක්කසංඛාතා, ගොතමසාවකසංඛිකා ඉමෙ ධම්මෙ අනවසෙසං සමාදාය වත්තති, යං වා පන භොනෙතා පරෙ ගණ්ණවරියසාවකසංඛිකා”ති.

ඉතිහ කස්සප විඤ්ඤා සමනුසුඤ්ජනා සමනුගාහනා සමනුසාසනා අමෙභව තත්ථ යෙභුයෙය්‍යන පසංසෙය්‍යං.

8. අනි කස්සප මග්ගො අනි පටිපදා යථා පටිපනෙතා සාමඤ්ඤෙච ඤායාති සාමං දනංති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී”ති.

කතමො ච කස්සප මග්ගො කතමා පටිපදා යථා පටිපනෙතා සාමඤ්ඤෙච ඤායාති සාමං දනංති “සමණො”ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී?”ති.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙකම විචාරන්නාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ අකුසල් වූත් අකුසල් සි දන්නා ලද්ද වූත්, සදෙස් වූත් සදෙස් සි දන්නා ලද්ද වූත්, නොසෙවියැ යුතු වූත් නොසෙවියැ යුතු හ සි දන්නා ලද්ද වූත් අරියබ්‍ධි ලබනුවට නොසමත් වූත්, අරියබ්‍ධි ලබනුවට නොසමත් හ සි දන්නා ලද්ද වූත්, කළු වූත්, කළු යැ සි දන්නා ලද්ද වූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුවට ම මෙකි දෑ නොඉතිරි කොට දුරුලා සිටි. අන් ගණැදුරන්ගේ සවුමුවනු යම්තමක් ම දුරුලා සිටිත්’ යැ සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ ඇත්තේ ම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

7. කාශ්‍යපය, අනෙකෙක් ද ඇත. මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දන්නා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දන්නා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු හ සි දන්නා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධි ලබනුවට සමත් වූත් අරියබ්‍ධි ලබනුවට සමත් හ සි දන්නා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු යැ සි දන්නා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, කවරෙක් මේ දෑ මුළුල්ල ම සමාදන් කොට ගෙන පවතී ද? ගොසුම්සවුමුවට ද නැත හොත් අන් භවත් සවුමුවනු ද? සි ශාඤ්ඤා හා ශාඤ්ඤා ද, සවුමුවට හා සවුමුවට ද සසඳ නුවණැත්තෝ අප ලබ්‍ධිය විචාරත් වා, කරුණු විචාරත් වා, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් දෙකම විචාරත් වා.

කාශ්‍යපය, නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු, කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු, ‘මේ භවතුන්ගේ කුසල් වූත් කුසල් සි දන්නා ලද්දවූත්, නිදෙස් වූත් නිදෙස් සි දන්නා ලද්දවූත්, සෙවියැ යුතු වූත් සෙවියැ යුතු යැ සි දන්නා ලද්දවූත්, අරියබ්‍ධිට සමත් වූත් අරියබ්‍ධිට සමත් හ සි දන්නා ලද්දවූත්, සුදු වූත් සුදු හ සි දන්නා ලද්දවූත් යම් දහම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ගොසුම්සවුමුවට ම මේ දහම් මුළුල්ල සමාදන් කොට ගෙන පවතී. භවත් අන් ගණැදුරුමුවනු යම්තමක් ම සමාදන් කොට ගෙන පවතිත් යැ’ සි මෙසේ කියන්නාහ යන මේ කරුණ විද්‍යානම ය.

කාශ්‍යපය, මෙසේ නුවණැත්තෝ ලබ්‍ධි විචාරන්නාහු කරුණු විචාරන්නාහු, ලබ්‍ධිත් කරුණුත් විචාරන්නාහු, අප ම එහි බෙහෙවින් පසස්නාහ.

8. කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ “මහණ ගොසුම්සු ම කල් සලකා කථා කරන සුල්ලෝ ය, ඇත්ත ම කියන සුල්ලෝ ය, දෙලෝ වැඩ ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ ය, නවලොවුතුරාදහම් ඇසිරැ කොට කියන සුල්ලෝ ය, විතය ඇසිරැ කොට ම කියන සුල්ලෝ යැ” සි තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග ඇත. ඒ පිළිවෙත ඇත.

කාශ්‍යපය, යම්සේ පිළිපත් තැනැත්තේ... තෙමේ ම දන්නේ නම්, තෙමේ ම දක්නේ නම්, ඒ මග කවරේ ද? ඒ පිළිවෙත කවරේ ද?

අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මහො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකප්පො සමමාචාරා සමමාකම්මනො සමමාආර්ථො සමමාචාරාමො සමමාසඤ්ඤා සමමාසමාධි.

අයං ඛො කස්සප මහො අයං පට්ටද, යථා පට්ටනො සාමඤ්ඤව ඤායාති සාමං දක්ඛති 'සමමාණ'ව ගොතමො කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී'ති.

9. එවං වුත්තෙ අවෙලො කස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

“ඉමෙ’පි ඛො ආවුත්තො ගොතමි තපොපක්කමා එකෙසං සමණ-
 ච්ඡාභිණ්ණානං සාමඤ්ඤාසඛිකානා ව චුභ්බාසඤ්ඤාසඛිකානා ව: අවෙලකො හොති
 මුත්තාවාතරං, හත්ථාපලොඛනො, න එතිහදන්තිකො, න ත්විඨ්භදන්තිකො,
 නාභිහවං, න උද්දිස්සකවං, න නිමන්තනං සාදිසති. සො න කුමහිමුඛා
 පටිග්ගණ්ණාති, න කලොපිමුඛා පටිග්ගණ්ණාති, න එළකමන්තරං, න
 දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න දව්නං භුඤ්ජමානානා, න ගභිතිකා,
 න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තිපු, න යත්ථ සා
 උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සඤ්ඤාසඛිකාවාදීති, න මච්ඡං න
 මංසං. න පුරං න මෙරයං න පුස්සෙදකං පිවති. සො එකාගාරිකො වා
 හොති එකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො, සත්තා-
 ගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො, එකිකාපි දන්තිකා යාපෙති, ද්විතිපි
 දන්තිකි යාපෙති, සත්තතිපි දන්තිකි යාපෙති, එකාතිකමපි ආහාරං
 ආහාරෙති, ආතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති.
 ඉති එවිරූපං අභිමාසිකමපි පරියායභවනභොජනානුයොගමනුයුත්තො
 විහරති.

සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපා සමමාචාරා සමමාකම්මන්ත සමමාආජිව
සමමාචාරායාම සමමාසනි සමමාසමාධි යන මේ අර් අටැති මහ ම ය.

කාශ්‍යපය, යම්ගේ පිළිපත් තැනැත්තෙක් “මහණ ගොසුම්හු ම කල්
සලකා කියන සුලුහ, ඇත්ත ම කියන සුලුහ, වැඩ ඇසිරු ම කියන
සුලුහ, විනය ඇසිරු ම කියන සුලුහ”යි තෙමේ ම දන්නේ නම් තෙමේ ම
දක්නේ නම් මේ ඒ මහය, මේ ඒ පිළිපවන ය.”

9. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශාප තෙම භාශ්‍යවතුන් වහන්-
සේට මෙය කී ය:

“ඇවැත් ගොසුමාණනි, ඇතැම් මහණ බමුණන්ගේ මහණකමැ යි
කියන ලද, බමුණුකමැ යි කියන ලද මේ තවකම් (තවුන්දම්) කෙනෙක්
ඇත්තා: අවෙලක (බහාලු පිළි ඇතිගේ) වෙයි. මුක්තාචාර (හරතා
ලද ආචාර ඇතිගේ) වෙයි. හත්තාවලෙහතක (බොජුන් කිසි නිමි කලා අත
ලෝනේ) වෙයි. ත ඵහිහදනතික (වඩින්නැ වහන්සැ යි කැඳවන
ලද්දේ නො එන්නේ) වෙයි. ත තිට්ඨහදනතික (වැඩ සිටින්නැ යි කියන
ලද්දේ නො සිටුවනේ) වෙයි. අභිහව භොජනය (තමා එන්නට පලමු ගෙනා
බොජුන්) නො ඉවසයි. උද්දිස්සකට භොජනය (තමා උදෙසා පිළියෙල
කළ බොජුන්) නො ඉවසයි. නිමිනුණය (බොජුන් සඳහා අහෝ තැනට
වඩින්නැ යි කළ නිමැතුම) නො ඉවසයි. කුම්භිමුඛයෙන් (කුඹුමුඛින් - පිහු
බත් ලූ බදුනින්) තභා දුන් අහර නො පිළිගනී. කලොපිමුඛයෙන් (ඉකිළි
පැත්තුවෙන්)¹ තභා දුන් අහර නො පිළිගනී. එළිපත අතරු කොට දුන්
අහර නො පිළිගනී. දංඛක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී.
මොහොලක් අතරු කොට දුන් අහර නො පිළිගනී. වලදන දෙදෙන-
කුන්ගෙන් එකකු නැති සිට දුන් අහර නො පිළිගනී. ගැබින්නක දුන්
අහර, (දරුවාට) කිරි පොවන්නියක දුන් අහර, සැමියා අතරට ගිය
සත්‍රියක දුන් අහර නො පිළිගනී. දුබ්බස්සමෙහි (සමාදන් කොට පිළියෙල
කළ බොජුන් අතුරෙන් ගෙන) දුන් අහර නො පිළිගනී. යම් තැනෙක
බල්ලෙක් එළැඹ සිටියේ නම් උභව නොදී ගෙනවුත් දුන් අහර, යම්
තැනෙක මැස්සෝ රැස් රැස් වැ ගැසිරෙන්නාහු නම් එ තැනින් දුන්
අහර නො පිළිගනී. දිගමස් ගොඩමස් නො පිළිගනී. රහමර නො බොයි.
සෞචීරකය (සියලු ශශ්‍යසමායාරයෙන් කළ කාභිය) නො බොයි.
හේ එකාගාරික (එක් ගෙයකින් ම අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ
එකාලොපික (එක් බඳු පිඬෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. ආගාරික
(දෙපයකින් අහර ලැබ තවත්තේ) හෝ ආලොපික (දෙබත් පිඬු-
යෙකින් ම යැපෙන්නේ) වෙයි. සත්තාගාරික (සත් ගෙයකින් අහර
ලැබ තවත්තේ) හෝ සත්තාලොපික (සත් අහරපිඬෙකින් ම යැපෙන්නේ)
වෙයි. එක් දතනියක (කුඩා තලියෙක) බත් ද යැපෙයි, දත්ති
දෙකෙක බත් ද යැපෙයි. දතති සතෙක බත් ද යැපෙයි. දවසක් හැර
දවසක් ද අහර ගනී. දෙදවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. සත්
දවසක් හැර දවසක් ද අහර ගනී. මෙසේ මෙබඳු වූ අබිමසක් හැර
දවසක් ද වාර බත් වැලැඳීමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙසෙයි.

1 ඉකිළි (උකකලි) නම් බත් පිහන වලදයි. පාස නම් බත් ලත ප.ස යි.

10. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩාහමිණංසං සාමඤ්ඤසබ්බානා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බානා ව: සාකහකෙබ්බා වා හොති, සාමාකහකෙබ්බා වා හොති, නිවාරහකෙබ්බා වා හොති, දදුලහනකෙබ්බා වා හොති, හටහකෙබ්බා වා හොති, කණනකෙබ්බා වා හොති, ආවාමහකෙබ්බා වා හොති, පිඤ්ඤකහනකෙබ්බා වා හොති, තිණහකෙබ්බා වා හොති, ගොමිගහකෙබ්බා වා හොති, වනමුලඵලාභායෙ යාපෙති පචත්ත-ඵලහොජී.

11. ඉමෙ'පි ඛො ආට්ඨසො ගොතම් තපොපක්කමා එකෙසං සමිණ්ඩාහමිණංසං සාමඤ්ඤසබ්බානා ව චුහමිඤ්ඤසබ්බානා ව: සාණාති පි බාණෙති, මසාණාති පි බාණෙති, ජවදුස්සාති පි බාණෙති, පංසුකුලාති පි බාණෙති, තිට්ඨාති පි බාණෙති, අජිනමපි බාණෙති, අජිනකම්පමපි බාණෙති, කුසවිරමපි බාණෙති, වාකවිරමපි බාණෙති, ඵලකවිරමපි බාණෙති, කෙස-කමලමපි බාණෙති, වාලකමලමපි බාණෙති, උදුකපක්කමපි බාණෙති, කෙසමිඤ්ඤලොචකො'පි හොති කෙසමිඤ්ඤලොචනානුයොගමනුයුතො, උබ්බට්ඨකො'පි හොති අසතපටිකම්භනා, උකකුටිකො'පි හොති උකකුටිකපාමානමනුයුතො, කණ්ටකාපස්සකිකො'පි හොති, කණ්ට-කාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙති, ඵලකසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එණ්ඩිලසෙය්‍යමපි කප්පෙති, එකපස්සසකිකො'පි හොති, රජොජල්ලබයෙ අභෙදාකායකො'පි හොති යථාසන්ධිකො, වෙකටිකො'පි හොති විකට්ඨොජනානුයොග-මනුයුතො, අපානකො'පි හොති අපානකත්තමනුයුතො, සායනනිග-කමපි¹ උදකොරෙහණානුයොගමනුයුතො විහරති"ති.

12. “අචෙලකො වෙ'පි කස්සප හොති මුත්තාචාරො හන්ථාපලෙඛනො -පෙ- සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අභිමාසිකමපි පට්ඨායකත්තහොජනානුයොගමනුයුතො විහරති. තස්ස වායං සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤසම්පදා අනාපිතා හොති අසච්ඡිකතා. අථ ඛො හො ආරකා'ව සාමඤ්ඤ, ආරකා'ව චුහමිඤ්ඤ.

යනො ඛො කස්සප භික්ඛු අචෙරං අබ්‍යාපජ්‍යං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, අයමානඤ්ච ඛො අනායමං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨංච ඛමෙම සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්‍ය විහරති. අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමිණො ඉති'පි චු.හමිණො ඉති'පි.

1. සායනනිගකමපි පි පාඨො.

10. ඇවැත් ගොසුමාණති, ඇතැම් මහණවූණන්ගේ ‘මහණකම්’ යැයි කියන ලද, ‘ඛමුණුකම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් (තවුස්-දම්) කෙනෙක් වෙතී: අමුපලා බුද්ධත්තේ හෝ වෙයි. බොඩහමු බුද්ධත්තේ හෝ වෙයි. සියලු වී (සුරු හැල්) බුද්ධත්තේ හෝ වෙයි. සම් ලියා ලූ කසට බුද්ධත්තේ හෝ වෙයි. ලහවු ද දිය සෙවෙල් ද බුද්ධත්තේ හෝ වෙයි. සහල් කුඩු කන්නේ හෝ වෙයි. දඹුබත් කන්නේ හෝ වෙයි. මුරුවට කන්නේ හෝ වෙයි. තණකොළ කන්නේ හෝ වෙයි. ගොම කන්නේ හෝ වෙයි. වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ තමා ම වැඩුණු පල වලදකුගේ හෝ යැපෙයි.

11. ඇවැත් ගොසුමාණති, ඇතැම් මහණවූණන්ගේ ‘මහණවම්’ යැයි කියන ලද, ‘ඛමුණුවම්’ යැයි කියන ලද මේ තවකම් කෙනෙක් වෙතී: හණවැහැරි ද දරයි. අන් හු හා හන නුල් මුසු කොට විසු වසනු දරයි. මිනියෙන් බැහැර කොට ලූ වසනු දරයි. ඉවතැ ලූ කඩමාලු රෙදි දරයි. රිටිසුමුළුයෙන් විසු වසනු දරයි. අඳුන්මුවසම් දරයි. මැදින් පැළෑ අඳුන්මුව සම් දරයි. කුසතණ ගොතා කළ වැහැරි ද දරයි. නිසදවැහැරි ද දරයි. මිනිස් කෙහෙයෙන් කළ කම්බිලි ද දරයි. අස්වලන ලොමින් කළ කම්බිලි දරයි. මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වස්ත්‍ර දරයි. කෙහෙ රවුලු ඉදිරිමෙහි යෙදුණේ කෙසමඟුලොවක ද වෙයි පිළිකෙටු කළ අඳුන් ඇත්තේ නැගී සිටුන්නේ වෙයි. උත්කුටුක වූයේ ද උත්කුටුකවිසිසියෙහි යෙදුණේ උත්කුටුක (වැ පැන පැන යන්නේ) ද වෙයි. කණ්ටකාපසාසික (බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ සමක් අතුරා එහි ඉදුම් හිටුම් ඇ කරනුයේ) ද වෙයි. බිමැ කටු ගසා ඊ මතැ ලූ ඇතිරියෙහි ශාන්ත කෙරෙයි. පුරුරැයෙහි ශයනය කරන්නේ ද වෙයි. එණ්ඛිලයෙය්‍යාව (පිල්කබෙහි ශයනය) කරන්නේ ද වෙයි. එකපසාසික (එක් ඇලයෙකින් හෝනේ) ද වෙයි. රජස්දලි දරනුයේ එළිමහනැ වසනුයේ ද වෙයි. අතුරන ලද පරිදි වූ (වෙතස් නොකොට) අස්තැ හිඳුනේ ද වෙයි. විකාතතොර්තයෙහි (ගුප්තනවයෙහි) යෙදුණේ වෛකාභික ද වෙයි. අපාතකකියෙහි (සිහිල් දිය නොපිමෙහි) යෙදුණේ සිහිල් දිය නොබොන්නේ ද වෙයි. සවස තෙවැනි කොට (උදේ මද්දනන සවස යන තුන් වේලෙහි පවී සෝදා හරිනු පිණිස) දියට බැස්මෙහි යෙදුණේ වෙතෙසි යනු යි.

12. “කාශ්‍යපය, ඉදින් අවෙලකන් වේ ද, මුක්තාචාරත් (හරන ලද ආචාර ඇත්තේත්) වේ ද, හත්තාවලොනවුත ඇතියේත් වේ ද සත් දවසකට වරක් අහර ගනී ද, මෙසේ මේ බඳු වූ අඩම්සක් හැර දවසක් ද වාරඛත් වැලැඳීමේ වුතයේ යෙදුණේ වෙසේ ද, එහෙත් ඔහු විසින් මේ සිලසමපන්නියත් වින්තසමපන්නියත් ප්‍රඥසමපන්නියත් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලා හේ මහණවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි, ඛමුණුවම් කෙරෙත් දුරු ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් ගෙයෙකින් ම හිඤ්ඤ තෙම ආරාම වෙර රහිත, දොම්නස් වාප්‍යාද රහිත මෙන් සිත වඩා ද, ආසුරියන්ගේ ක්‍රයයෙන් අනාසුර වූ වින්තපිමුකතියත් (එලසමාසියත්) ප්‍රඥපිමුකතියත් (එලඥනයත්) මේ අත්බවිනි ම ගෙමේ විසිමට ඥානයෙන් දන, පසක් කොට, ලැබූ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ හිඤ්ඤ තෙම මහණ නමුදු ඛමුණු නමුදු වේ යැයි කියනු ලැබේ.

13 සාකහකෙධා චේපි කස්සප හොති සාමාකහකෙධා චේපි කස්සප හොති -පෙ- වනමුලථලාභාරො යාපෙති පචන්තථලහොජී. තස්ස වායං සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හොති අසව්ඡිකතා. අථ ඛො සො ආරක්ඛා'ව සාමඤ්ඤා ආරක්ඛා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කස්සප භික්ඛු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මේත්තවිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨංච බලේම සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකතා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

14. සංඝාති චේපි කස්සප ධාරෙති මසංඝාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනිකා ච උදකොරොහණානුයොගමනුසුත්තො විහරති, තස්ස වායං සීලසම්පදා විත්තසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා අභාවිතා හොති අසව්ඡිකතා, අථ ඛො සො ආරක්ඛා'ව සාමඤ්ඤා ආරක්ඛා'ව බ්‍රහ්මඤ්ඤා.

යනො ඛො කස්සප භික්ඛු අවේරං අඛ්‍යාපජ්ජං මේත්තවිත්තං භාවෙති ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨංච බලේම සයං අභිඤ්ඤා සව්ඡිකතා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

15. එවං වුත්තෙ අව්‍යාජලා කස්සපො හගචන්තං එතදචොචා දුක්ඛාරං හො හොතමි සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

“පකති ඛො එසං කස්සප ලොකසමිං දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.”

අවේලකො චේපි කස්සප හොති මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එචරුපං අඛම්මාසිකම්පි පරිශායහත්තසොජ්ජානුයොගමනුසුත්තො විහරති, ඉමාය ව කස්සප මත්තාය ඉමිනා ව තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තෙන අභවිස්ස කල්‍යාණවචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

16. සක්කා ව පනෙතං අභවිස්ස කාදුං ගහට්ඨතා වා ගහට්ඨි-පුත්තෙතන වා අන්තමසො කුම්මදාසියා'පි: “හතදුහං අවේලකො හොමි මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එචරුපං අඛම්මාසිකම්පි පරිශායහත්තසොජ්ජානුයොගමනුසුත්තො විහරාමි”ති. යසමා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති. බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තසමා එතං කල්‍යාණවචනාය දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති.

13. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් අමුපලා බුදිනුයේ වේ ද, බොඩහමු බුදිනුයේ වේ ද,... තමන් ම වැඩුණු ඵල බුදින සුලු වූයේ වන මුල් පල අහර කොටැත්තේ යැපේ ද, ඔහු විසින් මේ ශිලසමපතනියන් විතතසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩන ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්‍ෂු තෙම ඥාමරහිත ව්‍යාපාරහිත මෙත්සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ද ඤායයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියන් ඵලඥනයන් තෙමේ ම මෙ අත්බවිහි ම වෙසෙයි නුවණින් දූත, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්‍ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

14. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙමේ ඉදින් හණවැහැරියන් දරා ද හණනුල් අත් හු හා මුහු කොට විසු වස්ත්‍රන් දරා ද... සචය තෙවැනි කොට දියට බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, ඔහු විසින් මේ ශිලසමපතනියන් විතතසමපතනියන් ප්‍රඥසමපතනියන් නො වඩනා ලද්දේ පසක් නො කරන ලද්දේ වේ නම්, එසේ කලැ හේ මහණකමින් දුරෙහි ම බමුණුකමින් දුරෙහි ම සිටියේ වෙයි.

කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් ම භික්‍ෂු තෙම ඥාමරහිත ව්‍යාපාරහිත මෙත්සිත වඩා ද, ආසුචයන්ගේ ද ඤායයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියන් ඵලඥනයන් තෙමේ ම මෙ අත්බවිහි ම වෙසෙයි නුවණින් දූත පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්‍ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ”.

15. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි, කාශ්‍යප තෙම “භවද්ද්‍ර්‍යොතමසිති, මහණකම දුෂකර ය. බමුණුකම දුෂකර යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය.

“කාශ්‍යපය, ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ය.”

16. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම අවෙලකන් වේ ද, මුකතාවාරන් වේ ද... මෙසේ අඛමසකට වරක් (අඛමසක් හැර දවසක්) මෙබඳු වාර බන් වැලැදීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ (සුඵ තවකමින් ම) මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරන් ඉතා දුෂකරන් වන්නේ නම්, ‘මහණකම දුෂකර යැ යි, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යන්න කීමට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගැහැවියක්හු විසින් හෝ ගැහැවිපුත්තක්හු විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසින් නුමුදු “මම දුන් අවෙලක වෙමි, මුකතාවාර වෙමි... මෙසේ අඛමසක් හැර දවසක් දූ යි මෙබඳු වාර බන් වැලැදීමේ යෙදුණෙමි වෙසෙමි”යි මේ තවකම කරන්නට හැක්කේ වන්නේය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයෙකින් මෙ පමණින් (මේ මද පිළිවෙතින්) වෙන් ව ම, මේ තවකමින් වෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුෂකරන් සුදුෂ්කරන් වේ නම්, එහෙයින් ‘මහණකම දුෂකර ය, බමුණුකම දුෂකර යැ’ යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

17. සාකහකෙඛා වෙ'පි කස්සප හොති -පෙ- වනමුලථලාභානරා යාපෙති පචන්තථලගොජ්. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපො-පක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, නෙතං අභවිස්ස කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනං අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙන වා අනන්තමසො කුම්භදුසියාපි: 'භන්දුහං සාකහකෙඛා වා හොමි, -පෙ- වනමුලථලාභාරො යාපෙමි පචන්තථලගොජ්'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

18. සාණාති වෙ'පි කස්සප ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායතනියකම්පි උද්දකාරොගණානුයොගමනුසුත්තො විහරති. ඉමාය ච කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා අභවිස්ස බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, නෙතං අභවිස්ස කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

සකකා ච පනෙනං අභවිස්ස කාතුං ගහපතිනා වා ගහපතිපුත්තෙන වා අනන්තමසො කුම්භදුසියාපි: 'භන්දුහං සාණාතිපි ධාරෙමි, මසාණාතිපි ධාරෙමි, -පෙ- සායතනියකම්පි උද්දකාරොගණානුයොගමනුසුත්තො විහරාමි'ති. යස්මා ච ඛො කස්සප අඤ්ඤාත්‍රව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤාත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමෙන සාමඤ්ඤං වා හොති බ්‍රහ්මඤ්ඤං වා දුක්ඛාරං සුදුක්ඛාරං, තස්මා එතං කල්‍රං වචනාය 'දුක්ඛාරං සාමඤ්ඤං දුක්ඛාරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානති'.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ජං මෙත්තචිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුරයන්ගේ ඝාතයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිනි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂුතෙම මහණ යැ යි දු බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

17. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම අමු පලා කන්නේ මේ ද... තමන් ම වැඩුණු පල බුද්ධින සුදු වූයේ මෙතෙසි මුල් පල අහර කොට යැපේ ද, කාශ්‍යපය, මේ පමණින් ම මේ තවකමින් ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වන්නේ නම් 'මහණකම දුන්නේ යැ, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

කාශ්‍යපය, ගෘහස්ථයකු විසින් හෝ ගෘහස්ථතත්ත්ව විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසින් නමුදු "මම දන් අමුපලා කන්නෙමි මෙම... ස්වයංසේවක ඵලභොජ් ව වනමුලඵලාහාර ඇත්තෙමි යැපෙමි" යි මේ තවකම කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් වෙන් ව ම මේ තවකමින් මෙන් ව ම මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වේ ද, එහෙයින් 'මහණකම දුන්නේ ය, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියනුට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා නම් ආසුරයන්ගේ ඝාතයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිනි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන පසක් කොට ලැබ වෙසේ නම්, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු මේ යැ යි කියනු ලැබේ.

18. කාශ්‍යපය, ඉදින් තවුස් තෙම හණවැහැරි දරා ද, හණනුල් මුසු අත්හසින් විසු වස්ත්‍ර දරා ද... සවස තෙවෙනි කොට දිගේ බැසීමෙහි යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුන්නේ සුදුසුකරන් වූ මහණකමක් බමුණුකමක් වන්නේ නම් 'මහණකම දුන්නේ යැ බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

'මම දන් හණවැහැරි දරමි, හණනුල් අත්නුල් හා මුසු කොට විසු වස්ත්‍ර දරමි... සවස තෙවෙනි කොටැති ව දිගෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණෙමි වෙසෙමි' යි ගෘහස්ථයකු විසින් හෝ ගෘහස්ථතත්ත්ව විසින් හෝ යටත් පිරිසෙයින් කලදුස්සක විසින් නමුදු මෙය කරන්නට හැකි වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් හෙයකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම හැර ම, මහණකම හෝ බමුණුකම දුන්නේ සුදුසුකරන් වේ ද, එහෙයින් 'මහණකම දුන්නේ ය, බමුණුකම දුන්නේ යැ' යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මේන්සිත වඩා ද ආසුරයන්ගේ ඝාතයෙන් අනාසුර වූ ඵල-සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිනි ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දන, පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ නමුදු බමුණු නමුදු මේ යැ යි කියනු ලැබේ.

19. එවං චුතෙන අවේලො කස්සපො භගවන්තං එතදථොච: “දුජ්ජානො හො ගොතම සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො”ති.

“එකඟි ඛො එසා කස්සප ලොකයමිං ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

20 අවේලකො චේ’පි කස්සප හොති -පෙ- ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි පරියායභ්‍යතනොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා විහරති, ඉමාය කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමේත සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගහපතීනා වා ගහපතිපුතෙත්ත වා අන්තමසො කුමහ දුසිංසාපි: අයං අවේලකො නොති මුත්තාවාරො -පෙ- ඉති එවරුරං අභිමාසිකමපි පරියායභ්‍යතනොජ්ඣානුයොගමනුසුතෙනා විහරති. යසමා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමේත සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසමා එතං කල්ලං වචනාය දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

යතො ව ඛො කස්සප භික්ඛු අවේරං අබ්‍යාපජ්ජං මේතතවිත්තං භාවෙති, ආසවානඤ්ච ඛො අනාසවං චේතනාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං. දිවේඨව ඛලෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරීකතා, උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති’පි බ්‍රාහ්මණො ඉති’පිති.

21. සාකහකෙඛා චේ’පි කස්සප හොති සාමාකහකෙඛා චේ’පි කස්සප හොති -පෙ- චන්ද්‍රිලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්. ඉමාය ව කස්සප මත්තාය ඉමිනා තපොපක්කමේත සමණො වා අභවිස්ස බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙනං අභවිස්ස කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

සකකා ව පනෙසො අභවිස්ස ඤාතුං ගහපතීනා වා ගහපතිපුතෙත්ත වා අන්තමසො කුමහදුසිංසාපි: ‘අයං සාකහකෙඛා වා හොති සාමාක-හකෙඛා වා -පෙ- චන්ද්‍රිලඵලාභාරො යාපෙති පචත්තඵලහොජ්’ති. යසමා ව ඛො කස්සප අඤ්ඤත්‍රෙව ඉමාය මත්තාය අඤ්ඤත්‍ර ඉමිනා තපොපක්කමේත සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසමා එතං කල්ලං වචනාය ‘දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො’ති.

19. මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “තවද්දී ගෞතමයීනි, මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ”යි මේ වචන කිය.

“කාශපය, ‘මහණ තෙමේ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය ලොවැ ප්‍රකෘති කථාව ම ය.”

20. කාශපය, ඉදින් තවුත් තෙම අවෙලක වේ ද,... මෙසේ මෙබඳු වූ අභිමාසික පඨායහත්තභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ ථෙසේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින්, මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුත්තේ ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුත්තේ යැ’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

ගෑහැවියකු හෝ ගෑහැවිපුතක්හු හෝ යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක හෝ විසිනුදු ‘මේ තෙමේ අවෙලක වෙයි, මුක්තාචාර වෙයි... මෙසේ මෙබඳු අභිමාසික වූ ද පඨායහත්තභාජනවුතයෙහි යෙදුණේ ථෙසේ යැ’ යි ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙත හැර ම මේ තවකම් හැර ම මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ හෝ දුකසේ දත යුතු වේ ද, ඉතා දුකසේ දත යුතු වේ ද, එහෙයින් ‘මහණ තෙම දුකසේ දත යුතු ය, බමුණු තෙම දුකසේ දත යුතු යැ’යි මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

කාශපය, යම් කලෙක උපන් භික්ෂු තෙම මෙවර නැති, ව්‍යාපාද නැති, මෙත්තික වඩා ද, ආශ්‍රවයන්සේ ස්වයංගේ අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාසික ද ඵලඥනය ද මේ අත්බවිහි ම තෙමේ වේසෙයි නුවණින් දත පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශපය, මේ භික්ෂු තෙම මහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

21. කාශපය, තවුත් තෙම ඉදින් අමු පලා කන්නේ වේ ද, බොධි-හමු කන්නේ වේ ද,... ස්වයංපතිතඵල වලදන සුලු වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ ද, කාශපය, මේ මද පිළිවෙතින් මේ තවකමින් දුකසේ දතයුතු ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම්, ‘මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය’ යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය නො වන්නේ ය.

මේ තෙම අමුපලා කන්නේ හෝ වෙයි, බොධිහමු කන්නේ හෝ වෙයි... ස්වයංපතිතඵලභොජ් වූයේ වනමුල් පල ආහාර කොටැත්තේ යැපේ යැ’ යි ගෑහැවියකු විසිනුදු ගෑහැවිපුතකු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසිනුදු ඔහු දත හැකි වන්නේ ය. (එහෙයින්.) කාශපය, යම් හෙයෙකින් මේ මද පිළිවෙතින් අත් තන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත යුතු වූ ඉතා දුකසේ දත යුතු වූ මහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එහෙයින් මහණ දුකසේ දත යුතු ය, බමුණ දුකසේ දත යුතු ය යන මෙය කියන්නට යොග්‍ය ය.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, අසච්ඡානඤ්ච ඛයං අනාසචං චෙත්තාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පි.

22. සාණාති චේ'පි කස්සප ධාරෙති, මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති, ඉමං ව කස්සප මත්තං ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණො වා අභවිස්සා බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තෙන අභවිස්සා කල්‍යාණං වචනං 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

සකකා ව පතෙසො අභවිස්සා ඤාතුං ගහපතිනා වා ගහපතීපුත්තෙන වා අනතමසො කුම්භදාසියාසි: 'අයං සාණාති'පි ධාරෙති මසාණාති'පි ධාරෙති -පෙ- සායනනීයකම්පි උදකොරොහණානුයෝගමිනුසුත්තො විහරති'ති. යසං ව ඛො කස්සප අඤ්ඤානුච ඉමං මත්තං අඤ්ඤානු ඉමිනා තපොපකකමෙන සමණො වා හොති බ්‍රාහ්මණො වා දුජ්ජානො සුදුජ්ජානො, තසං එතං කල්‍යාණං වචනං 'දුජ්ජානො සමණො දුජ්ජානො බ්‍රාහ්මණො'ති.

යතො ඛො කස්සප භික්ඛු අවෙරං අබ්‍යාපජ්ජං මෙත්තවිත්තං භාවෙති, අසච්ඡානඤ්ච ඛයං අනාසචං චෙත්තාවිමුත්තං පඤ්ඤාපිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ . සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති කස්සප භික්ඛු සමණො ඉති'පි බ්‍රාහ්මණො ඉති'පිති.

23. එවං වුත්තෙ අවේලො කස්සපො භගවිත්තං එතදවොච: "කතමා පත සා හො ගොතම සීලසම්පදා, කතමා විත්තසම්පදා, කතමා පඤ්ඤාසම්පදා?"ති.

ඉධ කස්සප තපාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං -පෙ- භගවා. නො ඉමං ලොකං -පෙ- සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා -පෙ- සො තං ධම්මං සුණී තපාගතෙ සද්ධං පටිලගති. සො තෙන සද්ධංපටිලාසෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසඤ්චිකති: සම්මාධො සරාවාසො -පෙ- 'යනුත්තං කෙසම්ඤ්ඤං ඔහාරෙති කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙති අභාරසමා අනිගාරියං පබ්බජෙය්‍යානති'.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් වනාහි භික්ෂු තෙම වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මෙත්සිත වඩා ද, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම මිහණ යැ යි ද බමුණු යැ යි ද කියනු ලැබේ.

22. කාශ්‍යපය, තවුස් තෙම ඉදින් හණවැහැරි දරා ද, හණපුල් මුසු හුසින් විසූ වස්ත්‍ර දරා ද,... සවස තෙවෙනි කොට දිසේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ මද පිළිවෙතිනුත් මේ තවකමිනුත් දුකසේ දතයුතු, ඉතා දුකසේ දතයුතු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වන්නේ නම් ‘මහණා දුකසේ දත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත යුතු යැ’ යන මෙය කියන්නට තො තිසි වන්නේ ය.

‘මේ තෙම හණවැහැරි ද දරයි, මිශ්‍රක වස්ත්‍ර ද දරයි... සවස තෙවෙනි කොට ද (ත්‍රිසකියායෙහි ද) දිසේ ගැලීමේ යෙදුණේ වෙසේ’ යැ යි ගැහැවියකු විසිනුදු ගැහැපුතකන්හු විසිනුදු යටත් පිරිසෙයින් කළදුස්සක විසිනුදු මොහු දත හැකි ද වන්නේ ය. කාශ්‍යපය, යම් තෙසෙකින් ම මේ මද පිළිවෙතින් අත් තන්හි ම, මේ තවකමින් අත් තන්හි ම, දුකසේ දත ගත යුතු, ඉතා දුකසේ දත ගත යුතු මිහණ තෙමේ හෝ බමුණු තෙමේ වේ ද, එතෙයින් ‘මහණා දුකසේ දත ගත යුතු ය, බමුණා දුකසේ දත ගත යුතු ය’ යන මෙය කියන්නට තිසි ය.

කාශ්‍යපය, යම් කලෙක පටන් භික්ෂු තෙම ඥාත නැතිවූ ව්‍යාපාද නැති වූ මෙත්සිත වඩා ද, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුව නැති ඵල සමාධියත් ඵලඥනයත් මේ අත්බවිති ම තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වෙසේ ද, කාශ්‍යපය, මේ භික්ෂු තෙම ප්‍රමණ නමුදු බ්‍රාහ්මණ නමුදු වේ යැ යි කියනු ලැබේ.

23. මෙසේ වදාළ කල්හි අවේලකාශ්‍යප තෙම “හවද් භොතමසිති, ඒ ශීලාමපත් කවරේ ද? ඒ විත්තාමපත් කවරේ ද? ඒ ප්‍රඥමපත් කවරේ ද?” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විචාලේ ය. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:)

කාශ්‍යපය, මේ ලොවැ අර්හත් වූ... භාග්‍යවත් තපාගත තෙම පහළ වෙයි. හේ මේ ලොකය... තෙමේ දැන පසක් කොට පවසයි. හේ දහම් දෙසයි... බබ්බර පවසයි. ඒ දහම් ගැහැවියෙක් හෝ... අසයි. හේ ඒ දහම් අතා තපාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදැහැ පිළිලබයි (උපදවයි) හේ ඒ සැදැහැ ලැබීමෙන් යුත් වූයේ, ගිහිගෙය සම්බාධ ඇත්තේ ය... ‘මම කෙසේ රවුලු බා හැර ක්‍ෂාමත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්මී සසුන් වන්නෙමි නම් යෙහෙකැ’ යි හේ සලකයි.

සො අපරේන සමයෙන -පෙ- අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු -පෙ-

24. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසම්පදාය.- පෙ- [යථා සාමඤ්ඤාමල්ලෙ එවං විතාරෙතබ්බං.]

යථා වා පනෙකෙ හොන්නො සමණත්වාහමණො සද්ධාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජිතො තෙ එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපෙන්නති, සෙය්‍යපිදං සන්තිකම්මං -පෙ- ඔසගිතං පටිමොක්ඛො ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්ස්ස හොති සීලසම්පදාය.

ස ඛො සො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි කස්සප රාජා බතතියො මුද්ධාවසින්නො නිහතපච්චාමින්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො, එවමෙව ඛො කස්සප භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො.

සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්තාගතො, අජ්ඣන්තං අනවජ්ජුබ්බං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති. අයං ඛො කස්සප සීලසම්පදා -පෙ-

25. කථංඤා කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාතරො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාති -පෙ- චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඤාණෙන ගතිං ඤාසිත්වා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං ඤාසිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිත්වා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානභ්‍යාති -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අබ්‍යාසෙකසුබ්බං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාතරො හොති.

26. කථංඤා කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො හොති ? ඉධ කස්සප භික්ඛු අභික්ඛකන්ත පටික්ඛකන්ත සම්පජානකාරී හොති. -පෙ- ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතෙ ජාගරිතෙ සාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො කස්සප භික්ඛු සතිසම්පජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො හොති.

හේ මෑත කලා... සත්‍රන් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාඨමොක්ඛසංවරයෙන් සංවෘතව වෙසෙයි... සමාදන් කොට ගෙන සිකපදන්ති නික්මෙයි

24. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ සිල්වත් වේ ද? කාශ්‍යපය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩිතා හැර පණ්ඩිතයෙන් වැළැක්කේ වෙයි... මේ ඔහුගේ ශීලසංවර වේ. [සට භාමසුද්දාපල සූත්‍රයෙහි දක්වුණු පරිදි විස්තර කටයුතු.]

යම්සේ වතාහි ඇතැම් හවද මහණ බමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්ය... මුල් බෙහෙත් බැහැර කිරීම යන මේබදු වූ තීරණවිතර්කයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් ජිවිතා කෙරෙත් ද, මේ ආදී වූ හෝ මේබදු වූ තීරණවිතර්කයෙන් මිථ්‍යාආච්චයෙන් හේ වැළැක්කේ වේ. මේ ඔහුගේ ශීලසංවර වේ.

කාශ්‍යපය, හේ මහණ මෙසේ සිල්වත් වූයේ, ශීලසංවරයෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී. මුද්‍රතා අභිසෙස් ලත්, නාසු පසමතුරන් ඇති, කැත් රජරත් පසමතුරකුගෙන් කොසිනුදු බියක් නො දකී ද, එසේ ම මහණ ගෙම ශීලසංවරයෙන් (අසංවර නැති බැවින්) කොසිනුදු බියක් නො දකී.

හේ මේ ආරාමීශීලසකකයෙන් සමන්විත වූයේ තමා කෙරෙහි වූ නිදෙස්බව හුවය විදී. කාශ්‍යපය, මෙසේ මහණ සිල්වත් වෙයි. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ශීලසංවර ය...

25. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද? කාශ්‍යපය, මේ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රූපයක් දක නිමිත්තත්‍රාහි නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤාත්‍රාහි නො වෙයි.... වක්ඛුරිඤ්ඤා-යෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. කනින් හඬක් අසා.. නැහැගෙන් ගඟක් අසා.... දිවෙන් රූක් ආසවාදන කොට... කයින් ස්ප්‍රවේශයක් සපයී කොට.... මනසින් දහමක් දැන.... නිමිත්තත්‍රාහි නො වෙයි. අනුවාසඤ්ඤා-ත්‍රාහි නො වෙයි... මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මේ ආදී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, සිය සත්ත්ව නොකිලීව අභිවිත්තසුඛය විදී. කාශ්‍යපය, මහණ තෙම මෙසේ ඉදුරන්ති වැසු දොරැත්තේ වෙයි.

26. කාශ්‍යපය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතිසම්පරිකුලයෙන් සුඛන වේ ද? ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරියට යාමෙහි ද පෙරළා ඊමෙහි ද නුවණින් දැන (එය) කරන සුලු වෙයි... ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි නිඳි වැරීමෙහි කීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන (එය) කරන සුලු වෙයි. කාශ්‍යපය, මහණ තෙම මෙසේ සතිසම්පරිකුල-යෙන් සමන්විත වෙයි.

27. කථංඤා ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති ? ඉධාවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපාරිහාරිකෙන චිවරෙන -පෙ- කුච්ඡිපාරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ආවුසො භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

28. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා'ව අරියෙන සතිසම්ප-ජ්ඤෙඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අමොගාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡායතනං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙතා නිසීදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො.

29. සො ලොභෙ අභීර්ක්ඛං පභාය විගතාභීර්ක්ඛිත වෙතසා විහරති. අභීර්ක්ඛාය චිත්තං පරිසොධෙති -පෙ- ව්‍යාපාදපදෙසං පභාය අව්‍යා-පන්නවිතො; විහරති -පෙ- ඵිතමිද්ධං පභාය විගතඵිතමිද්ධො; විහරති -පෙ- උද්ධවකුක්කුච්චං පභාය අනුද්ධතො; විහරති -පෙ- විවික්ඛිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිවික්ඛිච්ඡො; විහරති. අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවි-ක්ඛිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය. තස්ස තෙ කම්මනා සමිජ්ජෙය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ආබාධා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො ඛකිතාගාරෙ ඛද්ධො අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තම්හා ඛකිතා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො දුසො අස්ස අනත්තාධිතො -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තම්හා දුසව්‍යා මුළුවය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං. සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සධතො සහොහො කන්තාරඤ්ඤානම්හං පටිපජේය්‍ය -පෙ- සො අපරෙත සමයෙන තං කන්තාරං නිත්තරෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදනං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අභිගචේය්‍ය සොමනස්සං. එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිතාගාරං යථා දුසව්‍යං යථා කන්තාරඤ්ඤානම්හං ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො අතණ්ණං යථා ආරොග්‍යං යථා ඛකිතමොක්ඛං යථා භුජ්ස්සං යථා බෙම්භුමිං, එවමෙව ඛො ආවුසො භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පඨිණේ අත්තනි සම්නුපස්සති.

27. ඇවැත්ති, කෙසේ නම් මහණ තෙම සතුටු සිතැත්තේ මේ ද ? ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිටු-රෙත් ද... කුක්කුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද තමා සතු අවපිරිකර පමණක් ගෙන ම යෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තෙම මෙසේ ම සතුටු වෙයි.

28. හේ මේ ශ්‍රෙණි සිලසකකයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙ ම ඉන්ද්‍රිය-සංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, මෙම ශ්‍රෙණි සතියමපඤ්ඤයෙන් සමන්විත වූයේ, මේ ආයඨි සතතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වෘක්කමුල පථිත කදුරැලි හිරිගුහා සොහොන් වනප්‍රසාන අභ්‍යවකාශ පිදුරැලිගින් (හිරිලෙන් පරිද්දෙන්) කළ ගුහා යන මේ ජනයාගෙන් හිස් වූ සෙතස්තස් හජනය කරයි. හේ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ, පලක් බැඳ කය ඇඳ තැනි යේ පිහිටුවා, සිහිය කමටගත් අරමුණට යොමු කොට තමා හිඳියි.

29. හෙ තෙම ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට, අභිධ්‍යාව පහ වූ සිතින් උපලක්ෂිත වැ වෙසෙයි. අභිධ්‍යාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි... ව්‍යාපාද දෙමය දුරු ලා ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙසෙයි... ස්‍යාන-මිඬිය දුරු ලා පහ වූ ස්‍යානමිඬිය ඇත්තේ වෙසෙයි... උභිව්වකුක්කුච්ච දෙක දුරු ලා අනුඛිත වැ වෙසෙයි... විචිකිත්සාව දුරු ලා තරණය කළ විචිකිත්සා ඇත්තේ කුසල් දහමිනි සැක තැත්තේ වෙසෙයි. විචි-කිත්සාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ණයක් ගෙන කමානන යොදන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානන සමාධි වන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් ගිලන් වූයේ දූඛිත වන්නේ ද,... හේ මෑත කාලෙක ඒ ගිලන් බැටින් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් දහගෙහි බඳනාලද්දේ වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ බැදුමෙන් මිදෙන්නේ ද,... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ පුරුෂයෙක් තමා අයත් පැවැතුම් තැනි දසයෙක් වන්නේ ද,... හේ මෑත කලා ඒ දස බැටින් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්-නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, යම්සේ ධනය ඇති ගොග ඇති පුරුෂයෙක් දික් කතරමහකට බස්සේ ද... හේ පසු කලා ඒ කතර තරණය කොට එයින් නික්මා යන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද, ඇවැත්ති, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් දහගෙයක් මෙන් දස බවක් මෙන් දුරු කතරමහක් මෙන් තමා කෙරෙහි පහ නො වූ මේ නිවරණ පස දකී. ඇවැත්ති, ණය නැති බව යම්සේ ද, අරොග බව යම්සේ ද, බැදුමෙන් මිදීම යම්සේ ද, නිවහල් බව යම්සේ ද, උච්චුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම මහණ තෙම මේ පඤ්ච නිවරණයන් තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ-වූවන් දකී.

30. තස්සිමෙ පඤ්චාචරණේ පතීණේ අත්තනි සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමානි. පස්සභිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති. ඡො විවිචේචව කාමෙහි විවිචව අකුසලෙහි ධමෙමහි -පෙ- පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතීයං ඤානං -පෙ- තතීයං ඤානං -පෙ- චතුත්තං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස හොති විතතසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප විතතසම්පද.

31. සො එවං සමාහිතෙ විතතෙ -පෙ- ඤ්ඤාදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති -පෙ- ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤසම්පදය. -පෙ- නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤසම්පදය. අයං ඛො සා කස්සප පඤ්ඤසම්පද.

32. ඉමාය ච කස්සප සීලසම්පදය ඉමාය ච විතතසම්පදය ඉමාය ච පඤ්ඤසම්පදය අඤ්ඤා සීලසම්පදා විතතසම්පදා පඤ්ඤසම්පදා උත්තරිතරා වා පඤ්ඤිතරා වා තත්ති.

33. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා සීලවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන සීලස්ස වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමං සීලං, නාහං තත් අත්තතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අධිසීලං.

34. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා තපොඡ්ඣුච්ඡාවාද. තෙ අනෙකපරියායෙන තපොඡ්ඣුච්ඡාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා තපොඡ්ඣුච්ඡා, නාහං තත් අත්තතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අධිඡ්ඣුච්ඡං.

35. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා පඤ්ඤවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන පඤ්ඤාය වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා පඤ්ඤා, නාහං තත් අත්තතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අධිපඤ්ඤං.

36. සනති කස්සප එකෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා විමුක්තිවාද. තෙ අනෙක-පරියායෙන විමුක්තියා වණණං භාසන්ති. යාවතා කස්සප අරියං පරමා විමුක්ති, නාහං තත් අත්තතො සමසමං සමනුපස්සාමි. කුතො භියොසා? අථ ඛො අහමෙව තත් භියොසා යදිදං අධිවිමුක්ති.

30. මේ උඤ්චනීවරණයත් තමා කෙරෙහි ප්‍රශ්න වූවත් දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ කය සංහිදෙයි. සංහුන් කයැත්තේ සුව විදී. සුවැත්තහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි. හේ කාමයත් කෙරෙත් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත් කෙරෙත් වෙන් ව ම ... පලමු දහන් ලැබ වෙසෙයි... දෙවන දහන් ලැබ වෙසෙයි... තෙවන දහන් ලැබ වෙසෙයි... සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ විතතසම්පත් ය. කාශ්‍යපය, මේ ඒ විතතසම්පතකි ය.

31. හෙතෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කර්ති... දර්ශනඥානය පිණිස සිත එල්ලා තබයි, නැඹුරු කෙරෙයි... මේ ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ... 'මේ රහත්බව පිණිස කටයුතු වූ අනෙකෙක් නැතැ'යි දන ගනී. මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥසම්පත් වේ. කාශ්‍යපය, මේ ඒ ප්‍රඥසම්පතකි ය.

32. කාශ්‍යපය, මේ ශීලසම්පතකි ය, මේ විතතසම්පතකි ය, මේ ප්‍රඥසම්පතකි ය වඩා උතතරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අත් ශීලසම්පතෙක්, විතතසම්පතෙක්, ප්‍රඥසම්පතෙක් නැත.

33. කාශ්‍යපය, ශීලවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ශීලයේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ (නොකිලිවී) උතුම් ශීලයෙක් ඇද්ද, එහි තමාට සමසම වූ (මගේ ශීලයට සම ශීලයෙක් මා හා සම වූ) කිසිවකු මම නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි මම ම යම් උතුම් ශීලයෙක් වේ නම් එහි හැමට වැඩි තරම් (උතුම්) වෙමි.

34. කාශ්‍යපය, තපොප්‍රග්‍රහයා වාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් තපොප්‍රග්‍රහයා වේ (කෙලෙසුන් තවත කෙලෙස්තට පිළිකුල් කරන වීරියයේ) ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම තපොප්‍රග්‍රහයා වෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි යු යම් අධිප්‍රග්‍රහයා වෙක් (මාගේ ප්‍රග්‍රහයා වීරියයෙන්) වේ නම් එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

35. කාශ්‍යපය, ප්‍රඥවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් ප්‍රඥාවේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම ප්‍රඥාවෙක් වේ ද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි යු යම් අධිප්‍රඥාවෙක් (මාගේ ප්‍රඥාවෙන්) වේ ද මම ම එහි හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

36. කාශ්‍යපය, විමුක්තිවාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු නොයෙක් කරුණින් විමුක්තියේ ගුණ කියත්. කාශ්‍යපය, යම් පමණ ආදී වූ පරම විමුක්තියෙක් වේද, එහි මම තමාට සමසමයකු නො දකිමි. වැඩිතරම් එකකු කොසින් දකිමි ද? වැලි යු යම් අධි-විමුක්තියෙක් (සමුද්වේද ප්‍රතිප්‍රශ්න නිසරණ යනා භිවිධ පරම විමුක්තියෙන්) වේ ද එහි මම ම හැමට වැඩිතරම් වෙමි.

37. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං බො සමණො ගොතමො නදති. තඤ්ඤා බො සුඤ්ඤාගාරෙ නදති නො පරිසාසු”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති”ති එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

38. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති. නො ච බො විසාරදො නදති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

39. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, නො ච බො නං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤාඤ්ඤා නං පුච්ඡන්ති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

40. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති, නො ච බො නෙසං පඤ්ඤං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදො ච නදති, පඤ්ඤං ච නං පුච්ඡන්ති. පඤ්ඤාඤ්ඤා නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

41. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා නෙසං පුච්ඡා බ්‍යාකරොති, නො ච බො පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා. “සීහනාදං ච සමණො ගොතමො නදති, -පෙ- පඤ්ඤාසං ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

42. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති. පරිසාසු ව නදති -පෙ- පඤ්ඤාසං ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, නො ච බො සොතබ්බං මිඤ්ඤානති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ය්‍යු වචනියා: “සීහනාදඤ්ඤා සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පඤ්ඤාසං ච වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති. සොතබ්බඤ්ඤාසං මිඤ්ඤානති”ති. එවමෙය්‍යු කස්සප වචනියා.

37. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් වනාහි සිහනද ද කෙරෙයි. එ ද වනාහි පිරිස්හි නො ව යුත්‍යාගාරයෙක (හිස් ගෙයෙක හුදෙකලා වැ හිද) කෙරේ යැ”යි අත් නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු යැ”යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරේ” යැ යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ. (ඔවුනට මෙසේ කියැ යුතු).

38. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි. එහෙත් විශාරද ව නො කෙරේ” යැ යි අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාදත් කෙරේ. එ ද පිරිස්හි කෙරේ. විශාරද ව ද කෙරේ” යැ යි, කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

39. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. එහෙත් අත්හු ඔහු පැණ නො විවාරන”යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි කියැ යුතු වන්නාහ. මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්හි ද එය කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද (ඔබෙන්) විවාරත් යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

40. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද ඔහු විවාරත්. එහෙත් ඔවුන්ගේ පුශ්න විවාරන ලද්දේ නො විසඳා යැ යි අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි. විශාරද ව ද කෙරෙයි. පුශ්න ද ඔහු විවාරත්. ඔහු විසින් පැණ විවාරන ලද්දේ විසඳා” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

41. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එය පිරිස්හි ද කෙරෙයි... පුශ්න ද ඔවුන් විසින් විවාරන ලද්දේ විසඳයි. එහෙත් පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් නො ම ගනී යැ යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී” යැ යි කාශ්‍යපය, මෙසේ කියැ යුතු වන්නාහ.

42. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. එ ද පිරිස්හි කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ද ගනී. එහෙත් අත්හු ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට නො සිතත්” යැ යි මෙසේ අත්නොවූ පිරිවැජ්ජෝ කියන්නාහ. “එසේ නො කියැ යුතු” යැ යි ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැණ විසඳීමෙන් සිත් ද ගනී. ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අත්හු ද සිතත්” යැ යි මෙසේ ඔහු කියැ යුතු වන්නාහ.

43. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. තො ව බො සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති -පෙ- සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති. සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

44. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, තො ව බො පසන්නා පසන්නාකාරං කරොනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදති -පෙ- සුඤ්ඤා වස්ස පසීදති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

45. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොති තො ව බො තථත්තාය පටිපජ්ජනති”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදති -පෙ- පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති. තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

46. ණානං බො පනෙතං කස්සප විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: “සීහනාදං ව සමණො ගොතමො නදති -පෙ- තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති, තො ව බො පටිපන්නා ආරාධෙන්නි”ති. තෙ ‘මා හෙවනති’ස්සු වචනියා. “සීහනාදඤ්ච සමණො ගොතමො නදති, පරිසාසු ව නදති, විසාරදෙ ව නදති, පඤ්ඤාඤ්ච නං පුච්ඡනති, පඤ්ඤාඤ්ච තෙසං පුට්ඨො බ්‍යාකරොති, පඤ්ඤාස්ස ව වෙය්‍යාකරණෙන විතතං ආරාධෙති, සොතබ්බඤ්චස්ස මඤ්ඤානති, සුඤ්ඤා වස්ස පසීදනති, පසන්නා ව පසන්නාකාරං කරොනති, තථත්තාය ව පටිපජ්ජනති පටිපන්නා ව ආරාධෙන්නි”ති එවමස්සු කස්සප වචනියා.

47. එකමිදුතං කස්සප සමයං ග්ජ්ජග්ගෙ විහරුම් ගිජ්ජකුමෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර මං අඤ්ඤාතරො තපබ්බහම්චාරී නිග්ග්‍රොධො නාම අධිජෙග්ගචේත් පඤ්ඤං පුච්ඡී. තස්සාහං අධිජෙග්ගචේත් පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසිං. බ්‍යාකතො ව පන මෙ අත්තමතො අගොසි පරං විය මත්තායාති.

43. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද දෙයි... ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට අත්හි ද සිතත්. එහෙත් ඔහු බස් අසා අත්හි නොපහදිත්” යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ, යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... අත්හි ද ඔහු බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්”යි. කාශ්‍යපය, මෙසේ ඔහු කිය යුතු වන්නාහ.

44. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද දෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. එහෙත් පැහැදුණේ පැහැදුණු අයුරක් නොකෙරෙත්” යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්” යැයි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

45. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද කෙරෙයි... පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. එහෙත් තථාභාවය පිණිස (ධම්මානුමුච්ඡතිපත්ති පුරාණ පිණිස) නොම පිළිපදිත්” යැයි අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... පැහැදුණේ ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. ධම්මානුමුච්ඡතිපත්ති පුරාණ පිණිස ද පිළිපදිත්”යි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

46. කාශ්‍යපය, “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි... ධම්මානුමුච්ඡතිපත්ති පුරාණ පිණිස ද පිළිපදිත්. එසේ පිළිපත්තෝ ද (එයින් ඒ ගොයුම්හු) සිත් නොගනිත්” යැයි මෙසේ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ කියන්නාහ” යන යමෙක් ඇද්ද, කාශ්‍යපය, මේ කාරණය විද්‍යමාන ය. “එසේ නොකිය යුතු” යැයි ඔහු කිය යුතු වන්නාහ. “මහණ ගොයුම් සිංහනාද ද කෙරෙයි. පිරිස්සි ද නද කෙරෙයි. විශාරද ව ද නද කෙරෙයි. අත්හි ප්‍රශ්න ද ඔහු පුළුල්සිත්. ඔවුන් විසින් පුළුල්කා ලද්දේ ප්‍රශ්න ද විසඳීමෙන් ඔවුන් සිත් ගනී. ඔහු ද ඒ මහණ ගොයුම් බස් ඇසිය යුතු කොට ද සිතත්. ඔහු බස් අසා ද පහදිත්. පැහැදුණාහු ද පැහැදුණු අයුරක් කෙරෙත්. තථාභාවය පිණිස (ධම්මානුමුච්ඡතිපත්ති පුරාණ පිණිස) ද පිළිපදිත්. (එසේ) පිළිපත්තාහු ද ඒ මහණ ගොයුම්හු සිත් ගනිත්” යැයි කාශ්‍යපය, ඔහු මෙසේ කිය යුතු වන්නාහ.

47. කාශ්‍යපය, මම එක් සමයෙක රජගහ නුවර ගිජුකුළු පරිවෙසි වෙසෙමි. එ සමයෙහි න්‍යාශ්‍රොම නම් එක්තරා තපොබ්‍රහ්මචාරී (උතුම් තපස් කරන) පිරිවැජ්ඣෙක් අධිජුගුප්ථයෙහි පැණයක් මා විවෘණ ය. අධිජුගුප්ථයෙහි පැණ විවාරන ලද මම ඔහුට එය විතර කියෙමි. මා විසින් එසේ විසදන ලද කල්හි හේ ඉතා මහත් සේ සතුටු විය.

48. “කො භි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා න අත්තමනො අස්ස පරං පිය මන්තාය? අනම්පි භනෙන භගවතො ධම්මං සුත්වා අත්තමනො පරං පිය මන්තාය. අභිකක්කන්තං භනෙන, අභිකක්කන්තං භනෙන. සෙය්‍යථාපි භනෙන නික්කල්පිතං වා උක්කල්පේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්ලස්ස වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිත්තීති, එවමෙව භගවතො අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංභා භනෙන භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුභසිඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භනෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති”.

49. “යො ඛො කස්සප අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මපිනගෙ ආකඛිති පබ්බජ්‍යං, ආකඛිති උපසම්පදං, සො චත්තාරො මාසෙ පරිවසති. චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙත්ථ පුග්ගලවෙමත්තතා විදිතා”ති.

50. “සචෙ භනෙන අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මපිනගෙ ආකඛිත්තා පබ්බජ්‍යං ආකඛිත්තා උපසම්පදං චත්තාරො මාසෙ පරිවසන්ති, චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු තං පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සානි පරිවසිස්සාමි. චතුත්තං වස්සානං අව්වයෙන ආරභිවිත්තා භික්ඛු මං පබ්බාජේනතු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායා”ති.

51. අලත්ථ ඛො අචෙලො කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං අලඤ්චපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා කස්සපො එකො වූපකට්ඨො අප්පමතො ආතාපි පභිතතො විහරන්තො, න විරසස්සව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මද්දෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨ්ව ධම්මෙ සංගං අභිඤ්ඤා සචරිතො උපසම්පජ්ජි විහාසි. “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණියං. නාපරං ඉත්තත්තායා”ති අබ්භඤ්ඤාසි.

අඤ්ඤාතරො ව ඛො පනායස්මා කස්සපො අරහතං අගොසිති.

සීහනාදසුත්තං නිට්ඨිතං අව්ඨමං.

48. (එවිට අවේලකාශප මෙය කීය:) “වහන්ස, කවරෙක් නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අසා ඉතා මහත් සතුටු නො වන්නේ ද, වහන්ස, දෙශනාව අභිකාන්තය. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කොට තැබුවක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළියන් දූයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුලා වුවකුට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියෝ රූප දක්නාහ සි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොගෙක් කරුණින් දහම් පැවසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා”.

49. “කාශ්‍යපය, ඥාතූ අන්තොවු වූ යමෙක් මෙ සස්තෙහි පැවිද්ද කැමැත්තේ නම්, උපසපුව කැමැත්තේ නම්, හේ සිටු මසක් පිරිවෙස් වසයි. සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිතැති භික්ෂු ඔහු පැවිදි කෙරෙත්. භික්ෂුභාවය පිණිස උපසපත් කෙරෙත්. එහෙත් මෙහි මා විසින් පුද්ගලතාකාන්තිය දත්තා ලද්ද”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

50. එවිට පිරිවැජ් තෙම “වහන්ස, ඉදින් පෙර අන්තොවු වූවෝ මෙ සස්තෑ පැවිද්ද කැමැති වන්නාහු උපසපුව කැමැති වන්නාහු සිටු මසක් පිරිවෙස් වසත් නම්, සිටු මස ඇවෑමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති භික්ෂු ඔහු පැවිදි කෙරෙත් නම්, භික්ෂු බව පිණිස උපසපත් කෙරෙත් නම්, මම සිටු වසක් පිරිවෙස් වසන්නෙමි. සිටු වස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ සිතැති භික්ෂු මා පැවිදි කෙරෙත් වා. භික්ෂුභාවය පිණිස මා උපසපත් කෙරෙත් වා”යි කී ය.

51. අවේලකාශප තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසපුව ද ලද්දේ ම ය. ආයුෂමත් කාශ්‍යප තෙමේ උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇතියේ ම හුදෙකලා වූයේ, විවික්ත වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නිවන් කර මෙහෙයු සිතැති ව වසනුයේ, යමක් සඳහා භූලපුත්‍රයෝ මොනොවට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සසුන් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාභීවුඤ්චයඝ්‍රාවසානය (රහත් පලය) නොබෝ කලෙකින් ම මෙ අත්ඛවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත, පසක් කොට, පැමිණ (ලැබ) විසි ය. (එසේ වසනුයේ) “භවොත්පත්තිය ඤාණ විය, මහබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, එය සඳහා කටයුතු ද කරන ලද, මෙ රහත්බව පිණිස තවත් කටයුතු දෑයෙක් නැතැ”යි (පස්විකුම්‍භු වර්ණින්) දතැ ගත්තේ ය.

ආයුෂමත් කාශ්‍යපයෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

අට වන සිංහනාදසූත්‍රය නිමිසේ ය.

9. පොට්ඨපාදසූත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජජන්චන්ත අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ තෙත ඛො පන සමයෙන පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො සමයසාවාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමෙ පටිවසති මතතිං පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං තිංසමිත්තෙති පරිබ්බාජකසතෙති.

2. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පාට්ඨි. අථ ඛො හගවතො එතදභොගි: අනිසාගො ඛො භාව සාවස්ථියං පිණ්ඩාය වරිදුං, යනුනානං යෙන සමයසා-වාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමො, යෙන පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො, තෙත්තපසඛිකමයන්ති. අථ ඛො හගවා යෙන සමයසා-වාදකො තිඤ්ඤාච්ඡර එකසාලකො මලලිකාය ආරුමො තෙත්තපසඛිකමි.

3. තෙත ඛො පන සමයෙන පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නො තොති උත්තාදිනිය උච්චාසද්ද-මසාසද්ද යතෙකවිතිං තීරව්ණානකථං කපේන්තියා - සෙය්පිදං රුජකථං වොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඛකථං අත්තකථං පානකථං වන්කථං සයනකථං ගකිකථං මාලාකථං ඤාතිකථං යානකථං භාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රිකථං පුරිසකථං සූරකථං විසිඛාකථං කුම්භව්ණානකථං පුබ්බපෙතකථං නාතත්තකථං ලොකක්ඛාසිකං සමුද්දක්ඛාසිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා'ති.

4. අද්දසා ඛො පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො හගවන්තං දුරතො'ව ආගව්ජන්තං. දිඛාත සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි:¹ “අසසද්ද භොනෙතා භොනතු. මා භොනෙතා සද්දමිකන්. අයං සමිණො භොතමො ආගව්ජන්ති. අසසද්දකාමො ඛො සො පනායසමො, අසසද්දස්ස වණ්ණවාදී. අසසව-නාම අසසද්දං පරිසං විදිති උපසඛිකමිතබ්බං මඤ්ඤායා”ති. එවං වුත්තෙ තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අනෙසුං. අථ ඛො හගවා යෙන පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛිකමි. අථ ඛො පොට්ඨපාදෙ පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: එතු ඛො හතෙත හගවා, ස්වාගතං² භන්තෙත හගවතො. වීරස්සං ඛො හතෙත හගවා ඉමං පරියායමිකාසි යදිදං ඉබ්බාගමිනාය. නිසිදතු හතෙත හගවා, ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තන්ති. නිසිදි හගවා පඤ්ඤාත්තෙත ආසනෙ. පොට්ඨපාදෙ'පි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො පොට්ඨපාදං පරිබ්බාජකං හගවා එතදවොච: “කාය නු'න්ධ පොට්ඨපාද එතරති කථාය සන්තිසින්නා? කා ච පන වො අන්තරා කථා විපසකතා?”ති.

1. සණ්ඨපෙසි, PTS.

2. සංගතං, PTS

9. පොට්ඨපාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවරු දෙවරම් තම් වූ අනේපිඬුසිඬුහු අරමැ වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද නම් පිරිවැජ් තෙම, (බඩුණුතිවටු ආදීන් රැස් වූ තමනමත් සමය පවසන හෙයින්) සමයප්‍රවාදක නම් වූ (නිඹිරිඊක්පෙලින් පිරිකෙවුණු හෙයින්) නිදසුනාමීර නම් වූ (පළමු එක් හලක් ම වූ තැන බැවින්) එකශාලක නම් වූ, මල්ලිකා දෙවියනේ උයනෙහි, පිරිවැජ්ගත් තුන්දහසක් පමණ වූ මහ පිරිවැජ් පිරිසක් හා වෙසෙයි.

2. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු වේලෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පිඬු පිණිස සැමැත්තුවරු පිරිසි සේක. එ පිටි “සැවැතෙහි පිඬු පිණිස හැසිරෙනුටට තව මැ ඉතා උදයන යැ. ඉදින් මම සමයප්‍රවාදක නිදසුනාමීර එකශාලක නම් වූ මල්ලිකාරාමය කරා, පොට්ඨපාද පිරිවැජ් වෙත ගියෙමි නම් යෙහෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. ඉක්බිතිකෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... ඒ මල්ලිකාරාමය කරා වැඩී සේක.

3. එ සමයෙහි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම - රුජකථා වෛරකථා මහාමාත්‍රකථා සේනාකථා භයකථා සුඤ්ඤාකථා අන්තකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා ගතිකථා මාලාකථා ඤාතිකථා යානකථා මුමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා සත්‍රිකථා පුරුෂකථා ගුරකථා විසිබාකථා කුමහසානකථා පුළුප්‍රෙතකථා ලොකාබ්‍යාසිකා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකා ඉතිහාස-භවකථා යන මේ හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ මෙබඳු නොයෙක් වැදූරුම් කිරිසන්කථා කියන, සොළවන් වූ, උස් හඬ මහහඬ ඇති මහපිරිවැජ්-පිරිස සහ හුන්නේ වෙයි.

4. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම දුරින් ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දූක, “භවත්තු නිහඬ වෙත් වා. භවත්ති, හඬ නොකරවු. මේ මහණ ගොසුම් එයි. ඒ අයුෂමත් තෙම නිහඬබව කැමැත්තේ ය. නිහඬබවහි ගුණ කියන සුළු ය. පිරිස නිහඬ සේ දූන එළැඹියැ සුතු කොට සිතුමොත් යෙහෙකැ”යි සිත පිරිස සංහුන් කෙරේ ය. මෙසේ බහු කී කලැ ඒ පිරිවැජ්ගේ නිහඬ වූහ. ඉක්බිතිකෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පොට්ඨපාද පිරිවැජ්ගේ කරා එළැඹී සේක. එ කල්හි පොට්ඨපාද පිරිවැජ් තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට, “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක් වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩී සේ යහපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වඩනට කළෙකින් පසු මේ අවසානට ලත් සේක් වත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගුහාගමනයෙකි. මේ අස්තෙක් පනවන ලද්ද”යි කී ය. පනවන ලද අස්තෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හුන් සේක. පොට්ඨපාද පිරිවැජ් ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එක් පසෙක හුන්නේ ය. එක් පසෙක හුන් පොට්ඨපාද පිරිවැජ්ගේ “පොට්ඨපාදගිනි, මෙහි දන් තෙපි කවර නම් කථායෙකින් හුන්තහු ද? මා එන්නාට පෙර මා එන තෙක් මේ අතර නොපසේ කිනම් කථාවෙක් අඩාල වී ද?”යි අසාමදල සේක.

5. එවං වුතෙන පොට්ඨපාදො පරිබ්බාජකො භගවතනං එතදවොච: නිට්ඨකෙසා භනෙන කථා, යාය මයං එතර්භි කථාය සනතිසිත්තා. තෙසා භනෙන කථා භගවතො දුලලහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණාය. පුරිමාති භනෙන දිවසාති පුරිමතරුති නානාතිත්ථියානං සමණ්ණාභම්ඤානං කුතුහලසාලාය සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අභිසංඝස්ස නිරුද්ධො කථා උදපාදි “කථං නු ඛො හො අභිසංඝස්ස නිරුද්ධො හොති?”ති.

(1) තත්ත්වකවෙව එවමාහංසු: “අගෙනු අපච්චයා පුරිසස්ස සංඝස්ස උපපජ්ජන්ති’පි නිරුජ්ඣන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපපජ්ජන්ති, සංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ නිරුජ්ඣන්ති, අසංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙඤ්ඤෙ අභිසංඝස්ස නිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(2) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සංඝස්ස භි හො පුරිසස්ස අතතා. සා ච ඛො උපෙති’පි අපෙති’පි. යසම් සමයෙ උපෙති, සංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපෙති, අසංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙඤ්ඤෙ අභිසංඝස්ස නිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(3) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති භි හො සමණ්ණාභම්ඤා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තෙ ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝස්සං උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙඤ්ඤෙ අභිසංඝස්ස නිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

(4) තමඤ්ඤො එවමාහ: “ත ඛො පන මේ’තං හො එවං භවිස්සති. සනති භි හො දෙවතා’ මහිද්ධිකා මහානුභාවා. තා ඉමස්ස පුරිසස්ස සංඝස්සං උපකඩ්ඪන්ති’පි අපකඩ්ඪන්ති’පි. යසම් සමයෙ උපකඩ්ඪන්ති, සංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති. යසම් සමයෙ අපකඩ්ඪන්ති, අසංඝස්සදී තසම් සමයෙ හොති”ති ඉතෙඤ්ඤෙ අභිසංඝස්ස නිරුද්ධං පඤ්ඤාපෙනති.

6. තස්ස මයං භනෙන භගවතනං යෙව ආරබ්භ සති උදපාදි: ‘අභො නුත භගවා, අභො නුත සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං සුකුසලො’ති. භගවා භනෙන කුසලො භගවා පකතස්සංඤ්ඤා අභිසංඝස්ස නිරුද්ධස්ස. කථං නු ඛො භනෙන අභිසංඝස්ස නිරුද්ධො හොති?”ති.

1. පඤ්ඤාපෙනති, PTS.

3. දෙවො, සෘෂ්ටි.

2. ත ඛො, තාමෙතං, PTS.

4. තෙ, සෘෂ්ටි.

5. මෙසේ වදාළ කලා පොට්ඨපාද පිරිවැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: “වහන්ස, යම් කථාවෙකින් අපි මෙහි හුන්නමෝ නම්, ඒ කථාව තිබේවා. වහන්ස, ඒ කථාව පසු ව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසන්නට දුළිභ නො වෙයි. පුරිම පුරිමතර දවස්හි (බොහෝ කලකට පෙර) කුතුහලශාලායෙහි එක් වැ හුන් එක් රැස් වූ මහණ බමුණන් අතර “භවත්ති, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විතතනිරෝධය, සංඤ්ඤානිරෝධය) කෙසේ නම් වේ ද?” යි අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි කථාවෙක් පහළ විය.

(1) එහි ඇතැම්හු “කෙතු නැති වැ ප්‍රත්‍යය නැති වැ පුරිස්භට සංඤ්චෝ උපදනාහු ද නිරුඬ වන්නාහු ද වෙත්. යම් විටෙක ඔහු උපදනාහු ද, එ විටැ හේ සංඤී (සංඤ ඇත්තේ) වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්චෝ නිරුඬ වන්නාහු ද, එ විටැ හේ අසංඤී වේ” යැ යි මෙසේ කීහ. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය (විතතනිරෝධය) පණවත්.

(2) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. (මගේ දැනීම මෙසේ නො වන්නේ ය.) භවත, සංඤ්ච පුරුෂයාගේ ආත්මය ය. එ ද එළැඹෙන්නේත් වෙයි. ඉවැත් වැ යන්නේත් වෙයි. යම් කලෙක එය එළැඹේ ද, එ කලැ හේ සංඤී වෙයි. යම් කලෙක පහ වැ යේ ද, එ කලැ අසංඤී වේ යැ” යි මෙසේ කී ය. මෙසේ ඇතැම් කෙනෙක් අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(3) ඔහුට අනෙකෙක් භවත, මට මෙය මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සෘණි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ම ය. ඔහු මේ පුරුෂයාට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද වෙති. ඔහුගේ සංඤ්ච ඉවතට අදහෝ ද වෙති. යම් විටෙක ඔහු කරා සංඤ්ච පමුණුවත් නම්, එ විටැ හෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක සංඤ්ච ඉවතට අදනාහු නම්, එ විටැ අසංඤී වේ” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

(4) ඔහුට අනෙකෙක්, “භවත, මෙය මට මෙසේ නො වන්නේ ය. භවත, මහත් සෘණි ඇති, මහත් අනුභාව ඇති, දෙවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු මේ පුරුෂයා වෙතට සංඤ්ච පමුණුවන්නෝ ද, මොහුගෙන් ඉවතට අදහෝ ද වෙත්. යම් විටෙක සංඤ්ච මොහු වෙතට පමුණුවත් ද, එ විටැ මෙ තෙම සංඤී වෙයි. යම් විටෙක එය මොහුගෙන් ඉවතට අදිත් ද, එ විටැ අසංඤී වෙයි. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්” යැ යි කී ය. මෙසේ ඇතැම්හු අභිසංඤ්ඤානිරෝධය පණවත්.

6. වහන්ස, “යම් කෙනෙක් මේ දහම්හි නිපුණ ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහෝ මෙය උපසභ සේක් නම් ඉතා මැනව වු. ඒ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරන සේක් නම් ඉතා මැනව නො.” යි (එ වේලෙහි) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඇරැඹ සිහිය උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිසංඤ්ඤානිරෝධයෙහි නිපුණ සේක. ඇති සැපිය (ප්‍රකෘතිය) දන්නා සේක. වහන්ස, අභිසංඤ්ඤානිරෝධය කෙසේ වේ ද?”

7. තත්‍ර පොඨිපාද යෙ තෙ සමණ්‍යායමණා එවමාහංසු: අහෙනු අපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣනති'පි. ආදිතො'ව තෙසං අපරඤ්ඤාං. නං කීස්ස හෙතු? සහෙනු හි පොඨිපාද සපච්චයා පුරිසස්ස සඤ්ඤා උපපජ්ඣති'පි නිරුජ්ඣනති'පි. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උපපජ්ඣති, සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති".

“කා ව සික්ඛා”ති නගවා අවොච:

ඉධ පොඨිපාද තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති අරහං සමමා-
සමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකෙවිදු අනුත්තරො පුරිස-
දම්මසාරපි සත්‍යා දෙවම්මනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං
ඤ්ඤෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං, සස්සමණ්‍යායමණං පථං සද්දෙවම්මනුස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො පථෙව්දෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිනෙය්‍යාසානකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බඤ්ඤානං කෙට්ඨ-
පරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. තං ධම්මං සුඤ්ඤාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මිං
වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලනති.
සො තෙන සද්ධාපටිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති:
“සමිඤ්ඤො සරුවාසො රජොපථො¹, අබ්බොධාසො-පබ්බජ්ජා. න ඉදං
සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතො එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුර්ණං
සබ්බලිබ්බිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනත්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි-
කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යනති”.

9. සො අපරෙත සම්මෙය්‍ය අපං වා භොගක්ඛකිං පහාය මහනතං වා
භොගක්ඛකිං පහාය අපං වා ඤ්ඤතිපරිවට්ටං පහාය මහනතං වා ඤ්ඤති-
පරිවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔනාරෙණි කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙණි
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරභොවරසම්පන්නො අණුමත්තෙතසු
වජෙජ්ජු හගදස්සාවි. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, -කායකම්මච්චි-
කම්මෙන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිපුර්ණාථවො සිලසම්පන්නො
ඉද්දියෙසු යුගතථොරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යත
සමන්තාගතො සතතුච්චො.

10. කප්ඤ්ඤි පොඨිපාද භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති? ඉධ
පොඨිපාද භික්ඛු පාණතිපාතං පහාය පාණතිපාතො පටිවුරතො භොති
තිතිතදුග්ගො තිතිතසත්තො -පෙ-

1. රජාපථො, සඤ්ඤා.

7. පොට්ඨපාදය, එහි යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් “හෙතු තැනි වෑ ප්‍රත්‍යය තැනි වෑ පුරුෂයාට සංඥාවෝ උපදිති සි ද නිරුද්ධ වෙති” සි ද මෙසේ කීත්‍ර නම්, මූලින් ම ඔවුනට වැරදිණ. ඒ කවර හෙයින්? පොට්ඨ-පාදය, පුරිස්තව හෙතුසහිත ව ම ප්‍රත්‍යය සහිත ව ම (කරුණු සහිත ව ම) සංඥාවෝ උපදනෝත් නිරුද්ධ වන්නෝත් වෙති. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ උපදිත්. ශික්‍ෂායෙන් ඇතැම් සංඥාවෝ නිරුද්ධ වෙත්”.

“ඒ කවර ශික්‍ෂාවෙන් ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම (ප්‍රශ්න කොට එය විස්තර කරන සේක් මතු දැක්වෙන ධර්මකථාව) වදාළ සේක:

පොට්ඨපාදය, මෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකඥ වූ නිරුත්තර පුරුෂදර්ශකාරපි වූ දෙව්මිනිස්තව ශායනා වූ සිවුසත් අවබෝධ කලා වූ හඟවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙව් මිනිසුන් සහිත සත්වුළුව ද තෙමේ විශිෂ්ට වූ නුමණින් දැන පසක් කොට ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ ආදියෙහි හදු කොට මධ්‍යයෙහි හදු කොට අවසන්ති හදු කොට අඵ සහිත කොට ව්‍යංජන සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපුණ්ණ කොට පිරිසිදු කොට දහම් දෙසයි. (ඒ දෙසනුයේ ද) ආසනවුහම්වයථීය හෙළි කෙරෙයි.

8. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුහු කෙරෙහි සැදූහැ පිළිලබයි (උපදවයි). හේ ඒ සැදූහැ පිළිලැබීමෙන් යුත් වූයේ, “භාග්‍යවංශය සම්බාධයෙකි රජස්වයෙකි. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශය වැන්න. හිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තයෙන් පිරිපුන් කොට එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට ශබ්දලිඛිතයන් සේ කොට මේ සසුන්-බබ්බර පුරන්නට පහසු නොවේ. මම කෙතෙරවුලු බහවා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ හිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදනෙම් වීම් නම් යෙහෙකැ” යි මෙසේ හුවණින් සලකයි.

9. හේ පසු කලෙක මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැරැ, මද වූ හෝ මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැරැ, කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ හිහිගෙන් පැවිදිබිම් වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම ප්‍රාති-මොක්‍ෂසංවරයෙන් සම්භීත වූයේ, ආචාරගොචර දෙකින් යුත් වූයේ, අණු පමණ වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද කාශවාක්කම්යෙන් යුක්ත වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථය ඇත්තේ, සිල්වත් වූයේ, ඉදුරන්ති වැසු දෙරැහිගේ, බොජුන්හි පමණ දත්තේ, සිහිනුවණින් යුත් වූයේ, පසයෙහි තුන් සතුටින් සතුටු වූයේ, සිකපද සමාදන් කොට ගෙන ගික්මෙයි.

10. පොට්ඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: පොට්ඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම පණ්ඩා හැරැ පණ්ඩායෙන් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැවූ දඩුමුගුරු ඇත්තේ, බහා තැවූ අඵ ඇත්තේ...

අදින්නාදුතං පතාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති -පෙ- අබ්බිමචරිතං පතාය බ්බිමචාරී හොති -පෙ- මුසාවාදං පතාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති -පෙ- පිසුණං වාවං පතාය පිසුණාය වාවාය පටිවිරතො හොති -පෙ- ඵරුසං වාවං පතාය ඵරුසාය වාවාය පටිවිරතො හොති -පෙ-සම්ඵසලාපං පතාය සම්ඵසලාපා පටිවිරතො හොති -පෙ-, ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

11. බිජ්ගාමභූතගාදිසමාරම්භා පටිවිරතො හොති -පෙ- ඡේදනවධ-බක්ඛනපිරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

12. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නව්වං ගීතං -පෙ- අභිකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

13. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරුපං ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ඨපදං දසපදං -පෙ- යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතප්පමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

14. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසඤ්ඤිං පලලඛං -පෙ- උගතොලොභිතකූපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනා-සයනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

15. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- මණ්ඩන-විභූතවිධානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්චාදනං පරිමද්දනං -පෙ- ඔද්දානි වන්ධානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩනවිභූතවිධානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

16. යථා වා පනෙකෙ ගොතොතා සමණ්ණාහම්ණා -පෙ- ඵවරුපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං -පෙ- ඉතිහම්භවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලස්මි.

අසිනාදන් හැර අසිනාදනින් වැළැක්මක් වෙයි... අබිරමිසර හැර බබසැරි වෙයි... මුසවා හැර මුසවාගෙන් වැළැක්මක් වෙයි... පිසුණුබස් හැර පිසුණු බසින් වැළැක්මක් වෙයි... පරොස්බස් හැර පරොස් බසින් වැළැක්මක් වෙයි... බොල් හිස් බස් බිණුම් හැර බොල් බසින් වැළැක්මක් වෙයි... මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

11. විජ්ජමුහ භූතසමුහ සිදුමෙන් සිදුමෙන් වැළැක්මක් වෙයි... අත්පා ඇ සිදීමෙන් ද මැරීමෙන් ද රැහැන් ආදියෙන් බැදීමෙන් ද සැහැසිකම්වලින් ද වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

12. යම්ගේ වනාහි ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද නැවුම් ගැහුම්... බලයෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසුරු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ විසුරු දස්තෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

13. යම්ගේ ඇතැම් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද අවපාකෙළිය දසපාකෙළිය... විකල්පාභිනානුකරණය යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු වූ දුකෙළියෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

14. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... දික්සහලාපුච්ච ය පලග ය... ඉස්සෙරු පාමුලා රතු කොටට තබා ඇති යහන ය යන මෙබඳු වූ උස්යහන් මහයහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු උස්යහන් මහයහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

15. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... දුච්ඡ පුණ්ණයෙන් ඇග ඉලිඹි, මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල්ගා මැඩිම... දික් දහවලු ඇති පුදු රෙදි හැදීම යන ආදී ඇග අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇග පැරැසීමටත් කරුණු වන දෑ පරිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙබඳු දෑ පරිභොග කිරීමෙන් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ... රුරකපා වොරකපා... ඉතිහවාහවකපා යන මෙබඳු වූ තිරිසන් කතාවලා යෙදී වෙසෙත් ද, හේ මේ හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මෙබඳු කතාවලින් වැළැක්මක් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපං විඤාතිකකථං අනුසූතා විතරනති. සෙය්‍යපිදං: න තිං ඉමං ඛම්මවිතං ආජානාසි -පෙ- තිබ්බෙසෙති වා සචෙ පහොසි'ති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විඤාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

18. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපං දුගෙය්‍යපටිණගමිනානුයොගමනුසූතා විතරනති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං -පෙ- අමුත්ත ඉදං ආනරා'ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුගෙය්‍යපටිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

19. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- කුතකා ව හොනති -පෙ- ලාගෙත ලාගං නිජ්ඣිංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුතනලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

20. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: අඛං නිමිත්තං -පෙ- මිගපකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

21. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: මණ්ණලකකණං වන්දලකකණං -පෙ- මිගලකකණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ණත-විජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

22. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං නිය්‍යාණං හපිස්සති -පෙ- ඉමිස්ස පරුජයො හපිස්සති. ඉති වා ඉති-එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

23. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: වන්දනාසො හපිස්සති -පෙ- එවංවිපාකං වන්දිමිසුරියතකකතනානං උග්ගන්තිං ඔගමිතං සඬකිලෙතං වොදනං හපිස්සති. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

24. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාහමණා -පෙ- එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චෙත ජ්විකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: සුඤ්චිකං හපිස්සති -පෙ- ලොකායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ණතවිජ්ජාය මිව්ණජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමිං.

17. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... 'හෝ මේ දහම්පිනය නො දනි... ඉඳින් හැකි නම් එය විසඳව'යි යන මේබඳු උනුත් බැණ දෙඩා ගැනුම්වලා යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මේබඳු වූ හෝ බැණුම්දෙවුම්වලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

18. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... අයෝ තැනට මෙය ගෙනව'යි කළ නිශොග පිළිගෙන රජුන්ගේ රජමහමැතිකයන්ගේ... මේබඳු දුත මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යාමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දුතමෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙනා යාමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

19. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... කුහක කම් කරන්නෝ වාටු බස් දෙඩන්නෝ... ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ අන් මේබඳු වූ කුහනලපන කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

20. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... අඩගායාසය නිමිත්ත-ශාසනය... මානපක්කය යන මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

21. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... මෂේලකුණු කීම, වත් ලකුණු කීම... මුවලකුණු කීම ය යන මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිත-විද්දව කෙරෙත් මිථ්‍යාච්චය කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වෙයි.

22. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... රජුන්ගේ සිය හුවරින් නික්මීම වන්නේ ය... මොහුව පරාජය වන්නේ යැ යි කියන්නෝ මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වෙයි.

23. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... චන්ද්‍රග්‍රහණය වන්නේ ය... සඳහිමා නකත්තරුන්ගේ නැගීම් බැසීම් කෙලෙසීම් පිරිසිදු වීම මේබඳු පිපාක දෙන්නේ යැ යි කියන්නාහු මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යා-ච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිත-විද්ද කෙරෙත් මිථ්‍යාච්ච කෙරෙත් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

24. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ... මේ සමයෙහි මනා වැසි වන්නේ යැ යි කීම... ලොකායතශාසන හැදෑරීම් යන මේබඳු තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මේ හෝ මේබඳු හෝ තිරස්චිතවිද්දයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ සිලසෙක් වේ.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං -පෙ- එවරුපාය තීරව්නවිජ්ජාය මිව්ජාථවෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං -පෙ- සිරිව්‍යානං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්නවිජ්ජාය මිව්ජාථවා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණං -පෙ- එවරුපාය තීරව්නවිජ්ජාය මිව්ජාථවෙන ජිවිකං කප්පෙතති. සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමිං. පණ්ණිකමිං -පෙ- ඕසධිතං පටිමොකෙතා. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්නවිජ්ජාය මිව්ජාථවා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

27. ස ඛො සො පොඨපාද භික්ඛු එවං සිලසමපනෙතා ත කුතොචි භයං පණති යදීදං සිලසංවරතො -පෙ- සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඩනෙති සමන්තාගතො අර්ඝ්‍යතං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොඨපාද භික්ඛු සිලසමපනෙතා භොති.

28. කථංඤ්ච පොඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු භුත්තථොරෙ භොති? ඉධ පොඨපාද භික්ඛු වක්ඛනා රූපා දිසා ත නිමිත්තභානි භොති නානුඛ්‍යඤ්ජනභානි -පෙ- මනිද්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉද්දියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්‍යතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො පොඨපාද භික්ඛු ඉද්දියෙසු භුත්තථොරෙ භොති.

29. කථංඤ්ච පොඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති. ඉධ පොඨපාද භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානංකාරී භොති -පෙ- කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානංකාරී භොති. එවං ඛො පොඨපාද භික්ඛු සතිසමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති.

30. කථංඤ්ච පොඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති? ඉධ පොඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරියෙන විවරෙන -පෙ- සෙය්‍යථාපි පොඨපාද පක්ඛි සතුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගෙ'ව ඛෙති. එවමෙව ඛො පොඨපාද භික්ඛු -පෙ- යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදයෙව පක්ඛමති. එවං ඛො පොඨපාද භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති.

31. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකඩනෙති සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉද්දියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සති-සමපජ්ඤෙඤ්ජන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තං භජති අරඤ්ඤං -පෙ- පලාලප්‍රඤ්ඤං. සො පච්ඡා-ගතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ජාං උජ්ජං කායං පණ්ණියං පරිමුඛං සතිං උපවංචෙතා.

25. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබ්‍රෑණෝ... ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම... සිරිකත කැඳවීම යන මේ හෝ අත් මේබදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙම මේ ද අත් මේබදු වූ ද තිරස්විතපිඤ්ඤයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වේ.

26. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබ්‍රෑණෝ... ශාන්තිකම් ප්‍රණීතිකම්... කාරම් බේත් බැඳ වණ හුව වූ පසු ඒ ගලවා දමීම යන මේබදු තිරස්විත-පිඤ්ඤයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, හේ මහණ මේ ද අත් මේබදු වූ ද තිරස්විතපිඤ්ඤයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වේ.

27. පොඨපාදය, ඒ මහණ මෙසේ ශිලසමපන්න වූයේ, ශිලසංවරය හෙතු කොට නෙත කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් ඇති විය හැකි බිගක් නොදකී... හේ මේ ආයාසී ශිලසකකයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සතන්ති නිදෙස් වූ කාසික වෛතසික හුවය පිදී. පොඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ශිලසමපන්න වේ.

28 පොඨපාදය, මහණ කෙසේ නම් ඉදුරන්ති වැසූ දොරැත්තේ වේ ද? පොඨපාදය, මේ සත්තා මහණ තෙම ඇසින් රුවක් දක, එහි නිවිති නොගත්තේ වේ, අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නොගත්තේ වේ... මතඉන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආයාසී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් යුක්ත වූයේ සිත්සතන්ති අව්‍යාසසකසුඛය පිදී. පොඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම ඉදුරන්ති වැසූ දොරැත්තේ වෙයි.

29. පොඨපාදය, කෙසේ නම් මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වේ ද? පොඨපාදය, මෙහි මහණ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මතා නුවණින් දත ම එය කරනුයේ වෙයි... නිශ්ශබ්දභාවයෙහි මතා නුවණින් දත ම කරනුයේ වෙයි. පොඨපාදය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙම සිහිනුවණින් යුත් වෙයි.

30. පොඨපාදය, මහණ තෙම කෙසේ නම් සතුටු වේ ද? පොඨපාදය, මෙහි මහණ තෙම කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින්... සතුටු වූයේ වේ. පොඨපාදය, යම්සේ පියා හඹනුවට තරම් අත්තටු ඇති කුරුලු තෙම යන යන තැන පියාපත් බර ඇති ව ම පියා හඹා ගේ ද, පොඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම... තමා යන යන තැනට පාසිවුරු ඇ (පැවිදි අවපිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. පොඨපාදය, මෙසේ ම මහණ තෙම සතුටු වෙයි.

31. හේ මේ ආයාසී ශිලසකකයෙන් ද... මේ ආයාසී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද... මේ ආයාසී සතිසමපජ්ඣාදයෙන් ද... මේ ආයාසී සනතුමයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍යය... පිදුරුලෙතය යන යම් කිසි ජනවිවික්ක සෙතස්තක් බජ්ඣ. හේ පසුබත් සෙමෙහි පිණිටාතයෙන් පෙරළා ආර්ය, පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් පිහිටුවා, කම්බනට යොමු කොට සිහිය එලවා හිදී.

32. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය -පෙ- ඛ්‍යාපාදපදෙහං පහාය -පෙ- මිනමිඬං පහාය -පෙ- උඬුවිකුක්කුච්චං පහාය -පෙ- විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මතොන පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මතො, සමිජ්ජෙය්‍යං -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ආබාධිතො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තමා ආබාධා මුත්ථෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො ඛනිකාගාරෙ ඔඤ්ඤා අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත තමා ඛනිකාගාරා මුත්ථෙය්‍ය සොත්තො අබ්බසෙත, -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද දුසො අස්ස -පෙ- සො අපරෙත සම්මෙත තමා දුසඛ්‍යා මුත්ථෙය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො සධිතො සහොගො කන්තාරඤ්ඤා-මිත්තං පටිපජ්ජේය්‍ය දුඛනික්ඛං සප්පටිගං, සො අපරෙත සම්මෙත තා කන්තාරා නිත්ථරය්‍ය -පෙ- සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං.

ඵව්‍යම්ඵ ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙහං යථා ඛනිකාගාරා යථා දුසඛ්‍යා යථා කන්තාරඤ්ඤානම්හං, ඵවා ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ ධරමෙ අප්පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති. සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද ආනණ්‍යං යථා ආරෙහ්‍යං යථා ඛනිකා මොක්ඛං යථා භුජ්ජං යථා ඛෙමනාහුමි, ඵව්‍යම්ඵ ඛො පොට්ඨපාද භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සති.

33. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අත්තති සම්නුපස්සතො පාමොජ්ජං¹ ජායති. පමුද්ධස්ස පිති ජායති. පිටිමිනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සඤ්ඤානො සුඛං වෙදෙති². සුඛිනො විතතං සමාධියති. සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි, සවිතකකං සවිචාරං විචෙකචං පිතිසුඛං පඨමං කොතං³ උපසම්පජ්ජා විහරති. තස්ස යා පුරිමො කාමසංකල්පො හා නිරුජ්ඣති. විචෙකජපිතිසුඛසුඛමසම්මසංකල්පො තස්මිං සම්මෙත භොති. විචෙකජපිතිසුඛසුඛමසම්මසංකල්පො යෙව තස්මිං සම්මෙත භොති. ඵවමිති සික්ඛා ඵකා සංකල්පො උප්පජ්ජති.⁴ සික්ඛා ඵකා සංකල්පො නිරුජ්ඣති.⁵ 'අයං සික්ඛා'ති භගවා අවොච.

1. පාමුජ්ජ, PTS. 2. පටිසංවෙදෙති, සා. 3. පඨමජ්ඣිකා, සෙසුපි.

4. උප්පජ්ජති, PTS. 5. නිරුජ්ඣති, PTS

32. හේ ලොවැ ඇල්ම හැරැ... ක්‍රොධය හැරැ... චිතමිඬිය හැරැ... උදහස් කුකුළු දෙක හැරැ... සැකය හැරැ තිණු සැක ඇත්තේ, කුසල්-දහමිති සැක නො කරනුයේ වෙසෙයි. සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් ණයක් ගෙන කමානක කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කමානක සමාඬි වී තම... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් ගිලන් වන්නේ ද... හේ පසු කලක ඒ ගිලන් බැවින් මිදෙන්නේ ද... ඒ කරුණින් හේ සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ මිනිසෙක් දහගහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලක ඒ දහගහින් බැහැරවෙයි යුග්‍යයේ මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ දහගෙක් වන්නේ ද... හේ පසු කලක ඒ දහ බව කෙරෙත් මිදෙන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, යම්සේ බතවත්, ගොග ඇති මිනිසෙක් ආහාර දුර්භ, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් කතරමකට බස්නේ ද, හේ මෑත භාග-යෙහි ඒ කතර ඉක්මැ යන්නේ ද... හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොමිතසට පැමිණෙන්නේ ද,

පොඨපාදය, එසේ ම මහණ තෙම ණයක් මෙන්, ලෙඩක් මෙන්, දහගහක් මෙන්, වහල්බවක් මෙන්, දුරු කතරමකක් මෙන් ප්‍රතිණ නොවූ මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. පොඨපාදය, ණයින් මිදුණු බව, අරොග බව, සිරබැඳුමෙන් මිදුණු බව, නිවහල් බව, උවදුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම මහණ තෙම තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ මේ නිවරණ පස දකී.

33. මේ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි ප්‍රතිණ වූ නියා දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවකුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීති සිත් ඇත්තකුගේ නාම-රූප කය සංහිතදී. සංහුත් කයැත්තේ සුච්ඡි වීදී. සුච්ඡත්වයෙන් සිත එකක වෙයි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් වී ම, අකුසල් දහමුත්තෙන් වෙන් වී ම, විකෘතික විචාරසතික, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති, විවේකයෙන් උපත් ප්‍රථමධ්‍යානය ලැබූ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු කාමසංඥාවක් වී ද, එය නිරුඬි වෙයි. එකල්හි විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ නැමැති සිසුම් වූ සංඥාව පහළ වූයේ වෙයි. එකල්හි හෙතෙම විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛසංකාරානුසංගත සුඛම් වූ සංඥා ඇත්තේ ම වේ. මේසේ ශික්‍ෂායෙන් (ප්‍රථමධ්‍යානයෙන්) එක් (ප්‍රථමධ්‍යාන) සංඥාව උපදී, ශික්‍ෂායෙන් එක් (කාම) සංඥාව නිරුඬි වෙයි. 'මේ ශික්‍ෂා යැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං විභිත්තං දුඤ්ඤං කුසානං¹ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා විවේකජ- විභිත්තසුත්තමසම්පසංඝාදො² සා නිරුජ්ඣති. සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්පසංඝාදො තස්මිං සමයෙ භොති. සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්පසංඝාදො යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු පිඨිකා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සන්තො ව සම්පජ්ජන්තො. සුඛස්ථා කායෙත පටිසංචෙදෙති. සන්තං අරියං ආවික්ඛන්ති ‘උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිභාජි’ති තඨිතං- කුසානං³ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා සමාධිජවිභිත්තසුත්තමසම්පසංඝාදො සා නිරුජ්ඣති. උපෙක්ඛකාසුත්තමසම්පසංඝාදො තස්මිං සමයෙ භොති. උපෙක්ඛකාසුත්තමසම්පසංඝාදො යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා, පුබ්බෙව සොමිතස්සදොමතස්සානං අත්ථගමි⁴ අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා- සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුසානං⁵ උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා උපෙක්ඛකාසුත්තමසම්පසංඝාදො සා නිරුජ්ඣති. අදුක්ඛමසුත්තමසම්පසංඝාදො තස්මිං සමයෙ භොති. අදුක්ඛමසුත්තමසංඝාදො යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුතච්චරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බජ්ඣං රූපසංඝාදනං සමතික්ඛමා පටිසංඝාදනං අත්ථගමි තාතත්තසංඝාදනං අමනඤ්ඤා රු ‘අනන්තො ආකාශො’ති ආකාශානස්වායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. තස්ස යා පුරිමා රූපසංඝාදො සා නිරුජ්ඣති. ආකාශානස්වායතනසුත්තමසම්පසංඝාදො තස්මිං සමයෙ භොති. ආකාශානස්වායතනසුත්තමසම්පසංඝාදො යෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සංඝො උපාජ්ජති. සික්ඛා එකා සංඝො නිරුජ්ඣති. අයමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

1. දුඤ්ඤං, PTS.

2. විවේකජ, විභිත්තං, සුත්තමසංඝාදො, PTS.

3. තඨිතං, කෙසුචි පොඨිපාදසු.

4. අත්ථගමි, කෙසුචි.

5. චතුත්ථං, කෙසුචි.

“තව ද අනෙකක් කියමි. පොට්ටුපාදය, මහණ තෙම විතකීව්වාර-
යන්ගේ සංකීර්ණෙන් තමා තුළ සිතා පහත්බව කරන, සිතා එකඟව
ඇති, විතකී නැති, විවාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ ඇති,
දෙවෙනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ
සම්බන්ධ සත්‍ය වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
එ සමයෙහි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛසංව්‍යාන සිසුම් වූ සත්‍ය සංඥාව
වෙයි. හෙ තෙම එ කල්හි සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛසංව්‍යාන සිසුම්
සත්‍ය සංඥා ඇත්තේ ම වෙයි. මෙසේ ශික්‍ෂාගෙන් (අවිනිශ්චයානගෙන්)
එක් සංඥාවක් උපදී. එක් සංඥාවක් (හෙවත් ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥාව)
නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටුපාදය, මහණ තෙම ප්‍රියය ද දුරු ලීමෙන් උපෙක්‍ෂක ද
වූයේ, සිහි ඇත්තේ, ක්‍රවණ ඇත්තේ වෙසෙයි. සුවය ද නාමකසින්
විදී. ‘උපෙක්‍ෂා ඇති සිහි ඇති සුව විසුම් ඇත්තේ’ යැ යි (යමක් කරණ
කොට ගෙන) ආර්ථයේ යම් ප්‍රභූලත්ව පවසන් ද, ඒ තුන්වන ධ්‍යානයට
පැමිණ වෙසෙයි. ඔහුට සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛ ඇති සිසුම් වූ යම්
පළමු සත්‍යසංඥාවක් වී නම්, එය නිරුද්ධ වෙයි. ධ්‍යානෝපෙක්‍ෂා සුඛය
ඇති (ඕදාරිකාඛ ප්‍රතිණ වූ බැවින්) සිසුම් වූ සත්‍ය සංඥාව එ සමයෙහි
වෙයි. එ කල්හි හේ උපෙක්‍ෂාසුඛය ඇති සිසුම් වූ සත්‍යසංඥා ඇත්තෙක් ම
වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක්
සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටුපාදය, මහණ තෙම කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්,
කාසික දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පෙර ම (පළමු දෙවෙනි තෙවෙනි
ධ්‍යානයන්ගේ උපවාර අවසානයෙහි ම) සොමිතස් දෙමිතස් දෙදෙනාගේ,
දුරු වීමෙන්, දුක් නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂාගෙන් උපන් සිහිගේ
පිරිසිදු බව ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ඔහුට උපෙක්‍ෂා-
සුඛය ඇති සිසුම් වූ යම් පළමු සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධ වෙයි.
දුක් ද නො වූ සුව ද නොවූ සිසුම් වූ සත්‍යසංඥාව එ කල්හි වෙයි.
එ සමයෙහි හේ අදුඃඛ අසුඛ සුක්‍ෂමාසත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ශික්‍ෂාගෙන්
එක් සංඥාවක් උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද
ශික්‍ෂාවෙකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොට්ටුපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම රූපසංඥා
ඉක්මිමෙන්, ප්‍රතිසංඥා දුරු වීමෙන්, නානාසංඥා නොමිනෙහි
කිරීමෙන්, අහස අතනන යැ යි (කම්මහත් වඩා) ආකාසානඤ්චායතන-
ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. ඔහුගේ යම් පළමු රූපසංඥාවක් වී නම්, එය
නිරුද්ධ වෙයි. ආකාසානඤ්චායතනධ්‍යාන සම්බන්ධ සිසුම් සත්‍යසංඥාව
එ සමයෙහි ඔහුට වෙයි. එකල්හි හේ ආකාසානඤ්චායතන සුඛසම්බන්ධ
සිසුම් සංඥා ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේත් ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක්
උපදී. ශික්‍ෂාගෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධ වෙයි. මේ ද ශික්‍ෂාවෙකැ”යි
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම, ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඣිතරති. තස්ස යං පුරිමා ආකාසානඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා සං නිරුප්පිති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤාදී ඥෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති.¹ සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුප්පිති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“පුත ව පරං පොඨිපාද භික්ඛු සබ්බසං විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘නථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඣිතරති. තස්ස යං පුරිමා විඤ්ඤාණඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා සං නිරුප්පිති. ආකිඤ්චඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ භොති. ආකිඤ්චඤ්චායතනසුත්තමසම්මසඤ්ඤාදී ඥෙව තස්මිං සමයෙ භොති. එවමපි සික්ඛා එකා සඤ්ඤා උප්පජ්ඣති. සික්ඛා එකා සඤ්ඤා නිරුප්පිති. අගමපි සික්ඛා”ති භගවා අවොච.

“යතො ඛො පොඨිපාද භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤාදී භොති, සො තතො අච්ඡිත්ත තතො අච්ඡිත්ත අනුපුබ්බෙන සඤ්ඤායං පුසති. තස්ස සඤ්ඤායො සීතස්ස එවං භොති: ‘චේතසමානස්ස මේ පාපියො’ අචේතසමානස්ස මේ භෙතෙය්‍යා. අහඤ්චච ඛො පන චේතෙය්‍යං අභිසම්බරෙය්‍යං, ඉමා ව මම සඤ්ඤා නිරුප්පිතස්සං, අඤ්ඤා ව ඕලාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ඣස්සං. යනඤ්ඤාහං ‘න චෙව’ චේතෙය්‍යං න වාභිසම්බරෙය්‍යං’නති. සො න චෙව චේතෙති න වාභිසම්බරෙය්‍යාති. තස්ස අචේතසතො අභිසම්බරෙය්‍යාතො තා චෙව සඤ්ඤා නිරුප්පිතති, අඤ්ඤා ව ඕලාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ඣති. සො තිරොධං පුසති. එවං ඛො පොඨිපාද අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ඣනසමාපතති භොති.

තං කිම්මඤ්ඤසි පොඨිපාද? අපි නු² හෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපං අනුපුබ්බාභිසඤ්ඤාතිරොධසම්පජ්ඣනසමාපතති සුතපුබ්බො?”ති.

1. උපපජ්ඣති කෙසුචි.

‡ න ව, ස්‍යා.

2. පාපියො, කෙසුචි පොභකෙසු.

4. නු ඛො, ස්‍යා.

“තව ද පොඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් ම ආකාසානඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘විඤ්ඤාන අතන්ත යැ’යි (කම්මටහන් වඩා) විඤ්ඤා-
ණඤ්චායතන බ්‍යානසය ලැබ වෙතෙයි. ඔහුගේ යම් පලඤ්ඤා ආකාසානඤ්චා-
යතන බ්‍යානසයෙන් යුක්ත සිත්‍රම් වූ සත්‍ය සංඥාවෙන් වී ද, එය නිරුද්ධි
වෙයි. විඤ්ඤාණඤ්චායතන බ්‍යානසයෙන් යුක්ත සිත්‍රම් වූ සත්‍යසංඥාව
එ සම්මයෙහි වෙයි. එ කල්හි හේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන බ්‍යාන යුක්ත සිත්‍රම්
සංඥා ඇත්තෙක් ම වෙයි. මෙසේ ද ඥානයෙන් එක් සංඥාවක් උපදී.
ඥානයෙන් එක් සංඥාවක් නිරුද්ධි වෙයි. මේ ද ඥානාවේකැ”යි භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“තව ද පොඨපාදය, මහණ තෙම හැම අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනය ඉක්මැ, ‘කිසිත් නැතැ’යි (කම්මටහන් වඩා) ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
බ්‍යානසට පැමිණ වෙතෙයි. පලඤ්ඤා යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතන සුක්‍රම සත්‍ය-
සංඥාවක් වී ද, එය නිරුද්ධි වෙයි. එ කල්හි ඔහුට ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන
යුක්ත සුක්‍රම සත්‍ය සංඥාව වෙයි. හේ එ කලා ආකිඤ්චායතන සුක්‍රම
සත්‍යසංඥා ම වෙයි. මෙසේ ද ඥානයෙන් එක් සංඥාවක් උපදී. ඥානයෙන්
එක් සංඥාවක් නිරුද්ධි වෙයි. මේ ද ඥානාවේකැ”යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

“පොඨපාදය, යම් මහණෙක් මෙහි සක්කසංඥාව ඇත්තේ
(තමාගේ ප්‍රථමබ්‍යාන සංඥාගෙන් සංඥාවන්) මේ ද, හේ එයින් ඕනෑම
දෙවෙනි බ්‍යානසට ද, එයින් ඕනෑම තෙවෙනි බ්‍යානසට ද යි මෙසේ
පිළිවෙලින් (හෙය්) කෙළවරැ සංඥාග්‍රහ (ආකිඤ්චාඤ්ඤායතන සමාපත්තිය)
ස්පෘෂි කෙරෙයි (ලබයි). සංඥාග්‍රහෙහි සිටි ඔහුට “සිතන (දහන්
සම්මදන) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාභික ය. නොසිතන (දහන් නොසම්මදන)
මාගේ ඒ නොසම්මදන උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා
දහන් සම්මදනෙමි නම්), මතු සම්මත් පිණිස අභිසංඝාර කරන්නෙමි
නම් (කම්මටහන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවෙන් නිරුද්ධි
වන්නාහු ය. අන් ඕදාරික (හවාඩ්) සංඥාවෙන් උපද්‍යාහු ය. එබැවින්
‘මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභිසංඝාර නො කරන්නෙමි වීම නම්
යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. හේ නො ද සිතයි. (දහන් නො
සම්මදී). අභිසංඝාර නො කෙරෙයි. (මතු සම්මත් පිණිස කම්මටහන්
නො වෙයි). නො සිතන, අභිසංඝාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවේ ද
නිරුද්ධි වෙත්. අන් ඕදාරික සංඥාවේ ද නො උපදිත්. (එසේ වූ හේ
නිරෝධය ස්පෘෂි කෙරෙයි (සංඥාවෙදින නිරෝධය ලබයි). පොඨපාදය,
මෙසේ වතාහි අනුප්‍රබ්‍රාහිසඤ්ඤානිරෝධසම්පජාන සමාපත්තිය (දන්නත්‍රයේ
පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම) වෙයි.

පොඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? තා විසින් පෙරැ මෙබඳු වූ
පිළිවෙලින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම ආසු විරු ද? යි (භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.)

“නො හෙතමනෙන. එවිං ඛො අහං හනෙත හනවිජ්ජා හාසිතං ආජානාමි¹; යතො ඛො පොඨිපාදු භික්ඛු ඉධ සකසඤ්ඤි හොති, සො තතො අමුත්ත තතො අමුත්ත අනුප්පබ්බෙන සඤ්ඤායං චුසති. තස්ස සඤ්ඤායෙහි සිත්තං එවං හොති: ‘වේතයමානස්ස මෙ පාපියො, අවේතයමානස්ස මෙ සෙයො. අහඤ්ච ඛො පන වේතෙයං අභිසම්බරෙයං, ඉමා ච මෙ සඤ්ඤා නිරුප්පකායං, අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා උප්පජ්ජන්තං. යනත්තානං න වෙච්ච වේතෙයං න ච අභිසම්බරෙයං’නති. සො න වෙච්ච වේතෙති. න ච අභිසම්බරෙති. තස්ස අවේතයො, අනභිසම්බරෙතො² තා වෙච්ච සඤ්ඤා නිරුප්පකායං, අඤ්ඤා ච ඕලාරිකා සඤ්ඤා න උප්පජ්ජති. සො නිරෝධං චුසති. එවං ඛො පොඨිපාදු අනුප්පබ්බාසිසඤ්ඤානිරෝධසම්පජ්ජනසමාපත්ති හොති”ති.

“එවිං ඛො පොඨිපාදු”ති.

“එකඤ්ඤාච³ ණු ඛො හනෙත හගචා සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති උදුහු පුච්ඡි⁴ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“එකමිච්ඡි ඛො අහං පොඨිපාදු⁵ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. පුච්ඡි⁶ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“යථාකථං පන හනෙත හගචා එකමිච්ඡි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙති? පුච්ඡි⁷ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙති?”ති.

“යථා යථා ඛො පොඨිපාදු නිරෝධං චුසති, තථා තථා’හං⁸ සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි. එවිං ඛො අහං පොඨිපාදු එකමිච්ඡි සඤ්ඤායං පඤ්ඤාපෙමි, පුච්ඡි⁹ සඤ්ඤායෙහි පඤ්ඤාපෙමි”ති.

“සඤ්ඤා ණු ඛො හනෙත පඨමං උප්පජ්ජති, පච්ඡා ඤ්ඤං. ? උදුහු ඤ්ඤං පඨමං උප්පජ්ජති, පච්ඡා සඤ්ඤා ? උදුහු සඤ්ඤා ච ඤ්ඤංඤා අප්පබ්බං අවර්ජමං උප්පජ්ජති?”ති.

1. හගචා ධම්මං දෙසිතං අනුජානාමිති, සා. 2. නාභිසම්බරෙතො, මජ්ඣ.

3. එකං පෙච්ච (කෙසුචි පොඨිපාදු) 4. පොඨිපාදු අහං, සා.

5. තථා අහං, සා.

“වහන්ස, මේය නැත් ම ය. (නො ඇසූ විරූ ම ය). පොඬුපාදය, යම් වහණෙක් මේහි සකස්සාදා ඇත්තේ (තමාගේ ප්‍රථමධ්‍යාන සංඥා-යෙන් සංඥාවත්) වේ ද, හේ එයින් මතුමත්තෙහි දෙවෙනි ධ්‍යානයට ද, එයින් මත්තෙහි තෙවෙනි ධ්‍යානයට ද සි මෙසේ පිළිවෙළින් (ගොස්) කෙළවරු සංඥා (ආකිඤ්ඤායතන සමාපත්තිය) ලබයි. සංඥායෙහි සිටි ඔහුට ‘සිතන්නා වූ (=දහන් සම්මදනා වූ) මාගේ ඒ ක්‍රියාව ලාභික ය. නො සිතන (දහන් නොසම්මදන) මාගේ ඒ නොසම්මදීම උතුම්. මම වූ කලී සිතන්නෙමි නම් (පුත පුතා දහන් සම්මදින්නෙමි නම්), මතු සම්මත් පිණිස අභිසංකාර කරන්නෙමි නම් (කම්මගන් වඩන්නෙමි නම්), මාගේ මේ සංඥාවෙන් නිරුඳි වන්නාහ. අත් ඖදාරික (හවාඩා) සංඥාවෙන් උපදනාහ. එබැවින් මම නො සිතන්නෙමි වීම නම්, අභි-සංකාර නො කරන්නෙමි වීම නම්, යෙහෙකැ’යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි, හේ නො ද සිතයි (දහන් නො සම්මදී). අභිසංකාර නො කෙරෙයි, (මතු සම්මත් පිණිස කම්මගන් නො වෙයි). ළතා සිතන අභිසංකාර නො කරන ඔහුගේ ඒ සංඥාවේ ද නිරුඳි වෙත්. අත් ඖදාරික සංඥාවේ ද පහළ නො වෙත්. එසේ වූ හේ නිරෝධය ස්පෘශ්‍ය කෙරෙයි. (සංඥාවෙදසිනතිරෝධය ලබයි). පොඬුපාදය, මෙසේ වනාහි අනුප්‍රබෝධ-සංඥානිරෝධසමපායසමාපත්තිය (පිළිවෙළින් සංඥානිරෝධයට සම්මදීම) වේ’ යැ යි වහන්ස, මෙසේ ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ දැනිමි”යි පොඬුපාද තෙම කී ය.

“පොඬුපාදය, එසේ ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක ම සංඥායක් පණවන සේක් ද? නැතහොත් බොහෝ සංඥායනුත් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොඬුපාදය, මම එක් සංඥායකුත් පණවමි. බොහෝ සංඥායන් පණවමි”.

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් එක ම සංඥායකුත් පණවන සේක් ද? බොහෝ සංඥායන් පණවන සේක් ද?”.

[භාග්‍යවතුන් වහන්සේ:] “පොඬුපාදය, යම් යම් පරිද්දෙකින් (යම් යම් කසිණාදි අරමුණෙකින් හෝ යම් යම් ප්‍රථමධ්‍යානාදි ධ්‍යානයෙකින්) මහණ තෙම නිරෝධය ස්පෘශ්‍ය කෙරේ ද, එසේ එසේ (ඒ ඒ කසිණාදියෙන් ඒ ඒ ධ්‍යානයෙන් මම එක් සංඥායක් පණවමි. බොහෝ සංඥායන් පණවමි.”

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, (නිරෝධයෙන් නැගී සිටිනාහට අර්හත්ති-ඵලසංඥාව පළමු වත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥාතය පසු වත් උපදී ද? නැතහොත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥාතය පළමු වත් අර්හත්තිඵලසංඥාව පසු වත් උපදී ද? නොහොත් අර්හත්තිඵලසංඥාවත් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥාතයත් යන දෙක ම ඉදිරි පසු නො ව එක්විට ම උපදී ද?”.

“සඤ්ඤා ඛො පොඨිපාද පඨමං උපාර්ථානි පච්ඡා ඤාණං. සඤ්ඤාසාදා ව පන ඤාණාදො භොති. භො එවං පජානාති: ඉදංචාදිං කිර මම් ඤාණං උදපාදීති. ඉමිනා¹ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා සඤ්ඤා පඨමං උපාර්ථානි පච්ඡා ඤාණං, සඤ්ඤාසාදා ව පන ඤාණාදො භොති”ති.

“සඤ්ඤා හු ඛො හන්ත පුරිසස්ස අත්තා? උදහු අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා?”ති.

“කිං පන? කිං පොඨිපාද අත්තානං පච්චෙසි?”ති.

“මිලාරිකං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි රූපිං වායුමමහා-
භුතීකං² කඛලිකාරාහාරහක්ඛනති”³.

“මිලාරිකො ව හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස රූපි වායුමමහා-
භුතීකො² කඛලිකාරාහාරහක්ඛනා⁴, එවං සන්තං ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා⁵ ව⁶ සඤ්ඤා හපිස්සති,⁷ අඤ්ඤා අත්තා⁸. තදමිනාපෙතං⁹ පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁰ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා.

තිව්ඨතෙවසායං⁹ පොඨිපාද මිලාරිකො අත්තා රූපි වායුමමහා-
භුතීකො කඛලිකාරාහාරහක්ඛනා. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා¹⁰ ව සඤ්ඤා උපාර්ථානති¹¹ අඤ්ඤා¹² ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති¹³. ඉමිනා¹⁴ ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁵ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති.

“මනොමයං ඛො අහං හන්ත අත්තානං පච්චෙමි සබ්බඛා-
පච්චෙසිං¹⁶ අභිනිජ්ඣසන්ති”.

“මනොමයො ව හි තෙ පොඨිපාද අත්තා අහපිස්ස සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිජ්ඣයො, එවං සන්තමි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා¹⁷ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා. තදමිනාපෙතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා¹⁸ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”.

“තිව්ඨතෙවසායං පොඨිපාද මනොමයො අත්තා සබ්බඛාපච්චෙසිං
අභිනිජ්ඣයො. අථ ඉමස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤා¹⁹ ව සඤ්ඤා උපාර්ථානති, අඤ්ඤා²⁰ ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣනති. ඉමිනාපි ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතඛං, යථා අඤ්ඤා²¹ ව සඤ්ඤා හපිස්සති, අඤ්ඤා අත්තා”ති”.

1. ඉමිනා ව ඛො එතං, මජ්ඣ. ඉමිනාපෙතං, PTS.	2. කිං, සිඬු.
3. වායුමමහානිකං, මජ්ඣ. 4. කඛලිකාරාහාරං, සං. 5. ව, සං.	
6. අහපිස්ස, සිඬු. 7. අත්තානි, සිඬු. 8. තදමිනා, PTS.	
9. තිව්ඨතෙ ව, අං. 10. උපාර්ථානි, සං. 11. නිරුජ්ඣනි, සං.	
12. ඉමිනාපි ඛො, PTS. 13. පච්චෙසිං, සං.	

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, අර්හත්තිඵලසංඥාව වනාහි පලමු ව උපදී. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය පසු ව උපදී. අර්හත්තිඵලසංඥාවගේ ද ඉපැදීමෙන් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයගේ ඉපැදීම වේ. හෙතෙම මේ අර්හත්ති-ඵලසංඛිසංඥා හෙතෙමත් ‘මට ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනය උපනැ’යි දන ගනී. පොඨපාදය, ‘සංඥාව පලමු ව ද ඥනය පසු ව ද උපදී. සංඥාවගේ ඉපැදීමෙන් වනාහි ඥනයගේ ඉපැදීම වේ’ ය යනු මෙහේ මෙ කරුණින් දන යුතු”.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැතහොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේ ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, තෝ කුමක් නම් ආත්මය කොට සලකයි ද?”.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, සතර මහාභුතයන්ගෙන් නිපත් කබලිකාර ආභාරය බුද්ධිතා රූපවත් වූ මාදුරික දෑයක් ආත්ම කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, තාගේ ආත්මය සතර මහාභුතයන්-ගෙන් නිපත් කබලිකාර ආභාරය බුද්ධිතා රූපවත් මාදුරික දෑයක් වන්නේ නම්, මෙහේ ඇති කල්හි කොපට සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය. පොඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොඨපාදය, සතර මහාභුතයන්ගෙන් උපත් රූපවත් වූ කබලි-කාර ආභාර බුද්ධිතා ඒ මේ ආත්මය සිටිමා. වැලි පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඨ-පාදයෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු”.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදය, තාගේ ආත්මය සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මනෝමය දෑයක් වන්නේ නම්, එසේ ඇති කල්හි ද තානට සංඥාව අනෙකෙක් ම ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය. පොඨපාදය, මේ කරුණින් ‘සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වන්නේ ය’ යන මෙය දන යුතු”.

පොඨපාදය, සියලු අභපසභ ඇති, නොපිරිහුණු ඉදුරන් ඇති මේ මනෝමය ආත්මය සිටිමා. වැලි මේ පුරුෂයාට අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ උපදිත්. අත්‍ය වූ ම සංඥාවෝ නිරුඳි වෙත්. පොඨපාදයෙහි, ‘සංඥාව අනෙකෙක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු”.

“අරුපිං ඛො අහං භනෙත අත්තානං පච්චෙමි සඤ්ඤාමයන්ති”

“අරුපි ච තෙ පොඨිපාද අත්තා අභවිංසා සඤ්ඤාමයො, එවං සන්තමපි ඛො තෙ පොඨිපාද අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති. අඤ්ඤා අත්තා. තදමනාපෙන පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති, අඤ්ඤා අත්තා. තිට්ඨතෙවායං පොඨිපාද අරුපි අත්තා සඤ්ඤාමයො. අථ ඉමිංසා පුරිසංසා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා උපාජ්ඣති, අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. ඉමිංසා ඛො එතං පොඨිපාද පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා අඤ්ඤා’ව සඤ්ඤා භවිංසාති, අඤ්ඤා අත්තා’ති”.

“සකකා පනතං භනෙත මයා ඤාදාං සඤ්ඤා පුරිසංසා අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා¹ අත්තා’ති ?”.

“දුජ්ජානං ඛො එතං පොඨිපාද තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤා-බන්ධිකෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන² අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන³ සඤ්ඤා පුරිසංසා අත්තා’ති වා, අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා”ති.

“සචෙ තං භනෙත මයා දුජ්ජානං අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාබන්ධි-කෙන අඤ්ඤාරුචිකෙන අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකෙන ‘සඤ්ඤා පුරිසංසා අත්තා’ති වා, ‘අඤ්ඤා සඤ්ඤා, අඤ්ඤා අත්තා’ති වා. ‘කිං පන භනෙත සසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“අඛ්‍යාතකං⁴ ඛො එතං පොඨිපාද මයා සසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති”.

“කිං පන භනෙත අසසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතමපි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතකං ‘අසසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති”.

“කිං පන භනෙත අත්තවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතමපි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතකං ‘අත්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

“කිං පන භනෙත අත්තනවා ලොකො. ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤාන්ති ?”.

“එතමපි ඛො පොඨිපාද මයා අඛ්‍යාතකං ‘අත්තනවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤාන්ති ?”.

1. අඤ්ඤා මි, සා. 2. අඤ්ඤා මි, සා.

3. අඤ්ඤාත්‍රායොගෙන, සා.

4. අඤ්ඤාත්‍රාවර්ගකත, සා.

5. අඛ්‍යාතකං, සබ්බන්ත.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මම ආත්මය සංඥමය වූ අරුපි දෑක් කොට සලකමි”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, තාහට ආත්මය සංඥමය අරුපි දෑයක් වන්නේ නම්, මෙසේ ඇති කල්හි ද සංඥාව අනෙකෙක් ම ද, ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය. පොට්ඨපාදය, ‘සංඥාව අනෙකෙක් ම වන්නේ ය, ආත්මය වෙත එකෙක් ම වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කරුණින් දන යුතු. පොට්ඨපාදය, මේ සංඥමය වූ අරුපි ආත්මය සිටිවා. එසේ කල මේ පුරුෂයාට අත්‍ය ම සංඥාවේ උපදිත්. අත්‍ය ම සංඥාවේ නිරුද්ධ වෙත්. පොට්ඨපාදය, ‘සංඥාව අත් එකෙක් ම ද ආත්මය වෙත එකෙක් ම ද වන්නේ ය’ යන මෙය මේ කාරණයෙන් මෙසේ දන යුතු”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, ‘සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද, නොහොත් සංඥාව එකෙකුත් ආත්මය අනෙකෙකුත් වේ ද’ යන මෙය මා විසින් දන ගන්නට හැකි ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, අත්‍යදූෂිත වූ අත්‍යලභික වූ අත්‍ය රූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියක යෙදුණු අත්‍ය නිව්‍යායනකයක ආමායනී වූ තා විසින් ‘සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද’යි හෝ ‘සංඥාව අනෙකෙක, ආත්මය අනෙකෙකැ’යි හෝ මෙය දන නො හැක්ක”.

[පොට්ඨපාද:] ‘වහන්ස, ඉදින් අත්‍යදූෂිත වූ අත්‍යලභික වූ අත්‍යරූපික වූ, අත්‍ය ප්‍රතිපත්තියක යෙදුණු අත්‍ය නිව්‍යායනකයක ආමායනී වූ මා විසින් ‘සංඥාව පුරුෂයාගේ ආත්මය ද? නැත හොත් සංඥාව අනෙකෙකුත් ආත්මය වෙත එකෙකුත් වේද’ යි හෝ මෙය නො දන හැකි නම්, කිමෙක් ද වහන්ස, ‘ලොකය (ආත්මය) ශාශ්වතය’ යන මේ කිම සත්‍ය ද (මෙයට වෙනත්) සෙසු කිම හිස් (අසත්‍ය) ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, ‘ලොකය ශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ය, ‘සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය මා විසින් නො පවසන ලදි.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කිම? ‘ලොකය (ආත්මය) අශාශ්වත ය’ යන මෙය ම සත්‍ය ද? මෙයින් අත්‍ය සෙසු කිම හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ලොකය අශාශ්වත ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කිමෙක් ද? ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොට්ඨපාදය, ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’යි මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි”.

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, කිම ලොව (ආත්මය) අත්තවත් ද? මෙය ම (මේ ලොව අත්තවත් යන්න ම) සත්‍ය ද? සෙස්ස හිස් ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ‘ලොව අත්තවත් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස හිස් යැ’ යන මෙය ද මා විසින් නො පවසන ලදි”.

“කිං පන භනෙත තං ජීවං තං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං. ‘භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?”.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

“කිං පන භනෙත නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො. ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති?’.

“එතම්පි ඛො පොට්ඨපාද මයා අඛ්‍යාතතං ‘නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො. ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති’.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨිපාදය, ‘ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? ජීවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨිපාදය, ‘ජීවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් වූ දෙදෙනෙක් ය, මෙය ම සත්‍ය ය, අන් සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, සත්ඤා (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? (මෙයට විරුද්ධ) සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨිපාදය, සත්ඤා (ආත්ම) තෙම මරණින් මත්තෙහි වේ යැ යි, මෙය ම සත්‍ය යැ යි, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා යි මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? සත්ඤා (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඨිපාදය, ‘සත්ඤා (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නොවේ ය, මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස සියල්ල මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, කීම, තථාගත (සත්ඤා) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨිපාදය, ‘තථාගත (සත්ඤා) තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ. මෙය ම සත්‍ය ය, සෙස්ස මිථ්‍යා ය’ යන මෙය ද මා විසින් නොපවසන ලදී”.

[පොඨිපාද:] “වහන්ස, කීමේක් ද? තථාගත (සත්ඤා) තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ ද? මෙය ම සත්‍ය ද? සෙස්ස මිථ්‍යා ද?”.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨිපාදය, තථාගත තෙම මරණින් මතු නොව වන්නේත් නොව නොවන්නේත් වේ යැ යි ද, මෙය ම සත්‍ය යැ යි සෙස්ස මිථ්‍යා යැ යි ද යන මෙයත් මා විසින් නොපවසන ලදී”.

කසමා පනෙනං හනෙන හගචතා අබ්‍යාකතනති ?

න හෙනං පොට්ඨපාද අත්ථසංභිතං න ධම්මසංභිතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං න නිබ්බිද්දය න විරුහය න නිරෝධය න උපසමය න අභිඤ්ඤය න සම්මොඛය න නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා තං මයා අබ්‍යාකතනති.

“ඉදං දුක්ඛනති” ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛ-සමුදයො’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතං. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපට්ටද්’ති ඛො පොට්ඨපාද මයා බ්‍යාකතනති”.

“කසමා පනෙනං හනෙන හගචතා බ්‍යාකතනති ?”.

“එතං හි ඛො පොට්ඨපාද අත්ථසංභිතං එතං ධම්මසංභිතං එතං නාදිබ්‍රහ්මචරියකං. එතං නිබ්බිද්දය විරුහය නිරෝධය උපසමය අභිඤ්ඤය සම්මොඛය නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා එතං මයා බ්‍යාකතනති”.

“එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගත, සංස්ඤ්ඤාති හනෙන හගවා කාලං මඤ්ඤති”ති.

අථ ඛො හගවා උට්ඨායාසනා පක්කාමි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපක්කනනස්ස හගවතො පොට්ඨපාදං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසතථිතොදකෙන¹ සඤ්ජමහරිං.² අකංසු: “එවමෙව පනායං හවා පොට්ඨපාදො යඤ්ඤදෙව සමණො ගොතමො හාසති තං තදෙවස්ස අබ්‍හවුමොදති. ‘එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගතා’ති. න ඛො පන මයං කිඤ්චි සමණස්ස ගොතමස්ස එකංගිකං, ධම්මං දෙසිතං ආජාතාමි: සස්සතො ලොකො’ති වා අසස්සතො ලොකො’ති වා, අත්තවා ලොකො’ති වා, අත්තත්තවා ලොකො’ති වා, තං ජීවං තං සරීරනති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති වා, ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, න ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ගොති ච ත ච ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, තෙව ගොති න න ගොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා”ති.

1. වාචාසතථිතොදකෙති, (කප්ථථි.) වාචාස සතථිතොදකෙන, සිවු.

2. සඤ්ජමහරිං, මජ්ඣ.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය නො පවසන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, මේ (ලොව ශාස්තෘය යන ආදී) දූට දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පරවැඩ අසල් නො වෙයි. ලොවුතුරු දහම් අසල් නො වෙයි. සත්‍ය බ්‍රහ්මයෙහි ආදිය වූ අධිශීල ශික්ෂා මාත්‍රයකුත් නො වෙයි. සසර කලකිරෙනු පිණිස, සසර නො ඇලෙනු පිණිස, සසර ගමන නවත්වනු පිණිස, සසරවට සංගිඳුවනු පිණිස, සසරවට පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් නො පවසන ලදී

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, දුක් නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී. දුඃඛසමුදය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධය නම් මේ මැ යි, දුඃඛනිරෝධයට යන පිළිවෙත නම් මේ මැ යි මා විසින් කියන ලදී.

[පොඨපාද:] “වහන්ස, කවර හෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද ද?”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොඨපාදයෙනි, මෙය ම දෙලෝ වැඩ ද අත්වැඩ පරවැඩ ද අසල් වෙයි. මේ ම ලොවුතුරු දහම් අසල් වෙයි. මෙය (දුක්) සත්‍ය බ්‍රහ්මයෙහි ආදී වූ අධිශීල ශික්ෂාව වැඩිම පිණිස පවත්නේ වෙයි. මෙය ම සසර කලකිරීම පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, දුක් තසනු පිණිස, දුක් සංගිඳුවනු පිණිස, දුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට දුක ගනු පිණිස, අමා මහතිවත් පසක් කරනු පිණිස පවතී. එහෙයින් මෙය මා විසින් කියන ලදී.”

[පොඨපාද:] “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, ඒ එසේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පිණිසාන ගතෙකට කලා යි හඟිනා සේක් ද, දුක් එයට කාලය ය.”

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුතස්තෙන් නැගී නික්ම සේක.

එකල්හි ඒ පිරිවැරියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මා වැඩි නොබෝ මේලායෙහි පොඨපාද පිරිවැරියාට පාත්තයින් වචන නැමැති අභියාපියෙන් මතුමත්තෙහි අනිත්තානු ‘මහණ ගොසුම් යමක් කියා නම්, ‘ඒ එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒ එසේ ය, සුගතයන් වහන්ස, යි ඔහුගේ ඒ ඒ හැම වචනයක් ම සතුටින් පිළිගනී. ‘ලොකය (ආත්මය) ශාස්තෘයැ යි කියා හෝ, ‘ලොකය අශාස්තෘයැ යි කියා හෝ’ ලොකය (ආත්මය) අත්තවත් යැ යි කියා හෝ ‘ලොකය අත්තන යැ යි කියා හෝ, ශරීරයත් ජීවයත් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ, ‘ඒ වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ, සත්තය (ආත්මය) මරණින් මතු වෙතැ යි කියා හෝ ‘නො වෙතැ යි කියා හෝ ‘වත්තෙන් නොවත්තෙන් ඇතැ යි කියා හෝ ‘නොම වත්තෙන් නොම නොවත්තෙන් ඇතැ යි කියා හෝ මහණ ගොසුම්නු එකාත්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් අපි නො දනිමු’ යි කීහ.

එවං වුත්තෙ පොච්ඡාසාදෙ පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: “අභමපි ඛො භො න කිඤ්ච සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං² ධම්මනියාමකං³. භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙන්නස්ස ධම්මච්ඡිතං ධම්මනියාමකං. කථං හි නාම මාදියො විඤ්ඤ සමිණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්හන්තමොදෙය්‍යා⁴?’ ති.

අථ ඛො දභිකතිහස්ස අච්ච්ඡායන විත්තො ච හප්පිසාරිපුත්තො පොච්ඡාසාදෙ ච පරිබ්බාජකො යෙත හගවා තෙත්තපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤ විත්තො හප්පිසාරිපුත්තො හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤ එකමන්තං නිසීදි. පොච්ඡාසාදෙ පන පරිබ්බාජකො හගවන්තං සද්ධිං සමමාදි සමමාදන්තියං කථං සාරාණියං⁴ විතීසාරෙඤ්ඤ එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො පොච්ඡාසාදෙ පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: තද මං භජන්ත තෙ පරිබ්බාජකා අවිරපක්කන්නස්ස හගවතො සමන්තතො වාචාසතතීතොදකෙන සඤ්ජ්ඣෙමිං අකංසු: එවමෙව පනායං හවං පොච්ඡාසාදෙ යඤ්ඤ-දෙව සමිණො ගොතමො භාසති, තා තදෙවස්ස අබ්හන්තමාදති ‘එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුභාසා’ති. න ඛො පන මයං කිඤ්ච සමිණස්ස ගොත-මස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: ‘සස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති වා, ‘අන්තවා ලොකො’ති වා, ‘තං ජීවං තං සරීරන්ති’වා, ‘අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති’වා, ‘භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘භොති ච න භොති ච තථාගතො පරමමරණා’ති වා, ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා ති. එවං වුත්තො’හං භජන්ත තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: “අභමපි ඛො භො න කිඤ්ච සමිණස්ස ගොතමස්ස එකංසිකං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි ‘සස්සතො ලොකො’ති වා, ‘අසස්සතො ලොකො’ති වා -පෙ- ‘තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා’ති වා. අපි ච සමිණො ගොතමො භූතං තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙති¹ ධම්මච්ඡිතං² ධම්මනියාමකං³ භූතං ඛො පන තච්ඡං තථං පටිපදං පඤ්ඤපෙන්නස්ස ධම්මච්ඡිතං⁵ ධම්මනියාමකං⁶. කථං හි නාම මාදියො විඤ්ඤ සමිණස්ස ගොතමස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්හන්තමො දෙය්‍යා⁴?’ ති.

1. පඤ්ඤපෙති, තෙත්ත. 2. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු. 3. ධම්මනියාමකං, සිඬු.

4. සාරාණියං, මජ්ඣ. සංයුත්තං (මහායාන පොත්ති)

5. ධම්මච්ඡිතං, PTS. ධම්මච්ඡිතං, සිඬු.

6. ධම්මනියාමකං, සිඬු. ධම්මනියාමකං PTS. (තදුපාදකං, වකං.)

මෙසේ කී කල්හි පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම “හවන්ති, ලොකය ශාශ්වත යැ” යි හෝ ‘ලොකය අශාශ්වත යැ’ යි හෝ... ‘සත්තී (ආත්ම) තෙම මරණින් මතු නො ම වන්නේත් වේ, නො ම නොවන්නේත් වේ යැ’ යි හෝ මහණ ගොසුම් වහන්සේ විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එතෙකුදු වුවත් මහණ ගොසුම් වහන්සේ ධර්මසිත්ත වූ ලොවුතුරු දහම් (උපදවත,) එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් (මහත්) පණවන සේක, ලොවුතුරු දහම් උපදවන, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන සත්‍ය සැබෑ පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුම් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් මා වැනි සිහිනුවණැතියෙක් කෙසේ නම් සතුටින් පිළිගත නො හෙන්නේ දැ?” යි ඒ පිරිවැරියතට කී ය.

ඉක්බිත්තෙන් දෙතුන් දිනක් ඇවෑමෙන් ඇත්සැරිපුත් විතු නමැත්තෙක් ද පොඩ්පාද පරිවාරක ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාර එළඹුණහ. එළඹ ඇත්සැරිපුත් විතු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ (සිහි කටයුතු වූ) කපාම කොට තිමට, එකත්පස් වැ හුන්නේ ය. එකත්පස් වැ හුන් පොඩ්පාද පිරිවැරී තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. “වහන්ස, එද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි නොබෝ මේලායෙහි ඒ පිරිවැරියෝ මට “මේ හවන් පොඩ්පාද තෙම මහණගොසුමින් කියන කියන දය එසේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය, සුගතයන් වහන්සැ’ යි කියමින් සතුටින් පිළිනැති: ‘ලොව (ආත්මය) ශාශ්වත යැ යි හෝ ලොව අශාශ්වත යැ’ යි හෝ ‘ලොව අත්තවත් යැ’ යි හෝ අත්තන යැ’ යි හෝ ජීවයත් ශරීරයත් එකෙක් ම යැ යි හෝ ජීවයත් ශරීරයත් වෙන් වෙන් දෙකෙකැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වෙතැ යි හෝ සත්තියා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙතැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු වන්නේත් නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි හෝ මහණ ගොසුමුත් එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් අපි නො දනුමහ’ යි කියමින් වචන තැමැති අභියෝගයෙන් භාත්පසින් මට පුත පුතා ඇත්තාහ. වහන්ස, ඔවුන් විසින් එසේ කියනු ලැබූ මම ඒ පිරිවැරියතට ‘හවන්ති, ලොව ශාශ්වත යැ යි හෝ ... ආත්මය මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වේ යැ යි හෝ මහණ ගොසුමින් වහන්සේ එකාන්ත කොට දෙසු කිසි දහමක් මමත් නො දනිමි. එහෙත් මහණ ගොසුමින් වහන්සේ ලොවුතුරු දහම් උපදවන, එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන සේක. එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් උපදවන එකාන්තයෙන් ලොවුතුරු දහම් සපයන, එකාන්තයෙන් විද්‍යමාන, සත්‍ය වූ අවිපරිත පිළිවෙතක් පණවන මහණ ගොසුමින් වහන්සේගේ සුභාශිත වචනය සුභාශිත විසින් සිහි නුවණැති මා වැන්නෙක් කෙසේ නම් සතුටින් නොපිළිගනු හැකි වන්නේ දැ” යි කීම්.”

සඤ්ඤා වූ බො එතෙ පොඨපාද මයා පරිබ්බාජකා අකාං අවකුක්ඛා. කං
සෙව නෙසං එතෙකා වකුක්ඛා. එකංසිකා'පි හි බො පොඨපාද මයා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා. අනෙකංසිකා'පි හි බො පොඨපාද මයා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ව තෙ පොඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
'සංස්සානෙ ලොකො'ති වා බො පොඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා. 'අසංස්සානෙ ලොකො'ති වා බො පොඨපාද
මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා. 'අනන්තා ලොකො'ති
වා බො පොඨපාද -පෙ- 'අනන්තා ලොකො'ති වා බො පොඨපාද -පෙ-
'තං ජිවං තං සරිතං' වා බො පොඨපාද -පෙ- 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
සරිතං' වා බො පොඨපාද -පෙ- 'භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
බො පොඨපාද -පෙ- 'න භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා බො
පොඨපාද -පෙ- 'නොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණො'ති වා
බො පොඨපාද -පෙ- 'තෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො'ති
වා බො පොඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කසමා ව තෙ පොඨපාද මයා අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා
පඤ්ඤානතා? න භෙතෙ පොඨපාද අත්තංගිතා න ධම්මංගිතා න
ආදිබ්බුතචරිතකා න නිබ්බිදාය න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න
අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තනති. තසමා තෙ මයා
අනෙකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කතමෙ ව තෙ පොඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
'ඉදං දුක්ඛ'නති බො පොඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤා-
නතා. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති බො පොඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා
දෙසිතා පඤ්ඤානතා. 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති බො පොඨපාද මයා
එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී
පටිපදා'ති බො පොඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා.

කසමා ව තෙ පොඨපාද මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා පඤ්ඤානතා?
එතෙ පොඨපාද අත්තංගිතා, එතෙ ධම්මංගිතා, එතෙ ආදිබ්බුතචරිතකා,
එතෙ නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය
නිබ්බානාය සංවත්තනති. තසමා තෙ මයා එකංසිකා ධම්මා දෙසිතා
පඤ්ඤානතා.

[එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක:]

“පොඬුපාදය, ඒ සියලු පිරිවැජ්ඣෝ නුවණින් නැතිගෝ ය, අකිංශෝ ය. ඔවුන් අතුරෙහි සුභාසිත - දුෂ්භාසිත දත්තා නුවණින් ඇතිගේ නො ම ය. පොඬුපාදය, එකාන්ත කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත. පොඬුපාදය, එකාන්ත නො කොට මා විසින් දෙසුණු පැණැවු දහම් ද ඇත.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකාන්ත නොකොට දෙසුණු පැණැවු ඒ දහම්හු කවරහ? පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) ආයුධය යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට මා විසින් දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අභයුධය යැ යි හෝ එකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලදී, පණවන ලදී. පොඬුපාදය, ලොව (ආත්මය) අන්තවත් යැ යි කියා හෝ ... ජීවයන් ශරීරයන් එකෙක් මැ යැ යි කියා හෝ ... අන්තය යැ යි කියා හෝ ... ලොව (ආත්මය) ජීවයන් ශරීරයන් වෙන් වෙන් දෙකෙක් මැ යි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි කියා හෝ ... තථාගතයා (ආත්මය) මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ මා විසින් එකාන්ත නො කොට දහම් දෙසන ලද්දේ, පණවන ලද්දේ වෙයි.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලද්දහු ද, නො පණවන ලද්දහු ද? යත්: පොඬුපාදය, මේ (ලොව ආයුධය යන අදි වූ) දූෂිත දෙලෝවැඩ හෝ අත්වැඩ පර වැඩ හෝ අසලෝ නො වෙති. ලොවුතුරු දහම් අසලෝ නො වෙති. සසුන් බිඹසරට ආදිය වූ අසිලසිංහාමාත්‍ර ද නො වෙති. සසරවටැ කලකිරෙනු පිණිස, සසර නො ඇලෙනු පිණිස, දුක් නසනු පිණිස, දුක් සංහිදුවනු පිණිස, සසරදුක් පසක් කරනු පිණිස, සසරවට අවබෝධ කරනු පිණිස, අමා මහතිවත් සාක්ෂාත් කරනු පිණිස නො පවත්නාහ. එ හෙයින් මා විසින් ඒ දහම්හු එකාන්ත කොට නො දෙසන ලදහ, නො පණවන ලදහ.

පොඬුපාදය, මා විසින් එකාන්ත කොට දෙසන ලද පණවන ලද ඒ දහම්හු කවරහු ද? පොඬුපාදය, ‘මේ දුකැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. මේ දුක් හටගැන්මේ හේතු යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක්තැත්ම යැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය. පොඬුපාදය, ‘මේ දුක් නැත්මට යන පිළිවෙතැ’ යි කියා ම මා විසින් එකාන්ත කොට බමිය දෙසන ලද්දේ ය, පණවන ලද්දේ ය.

පොඬුපාදය, කවර හෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහු ද, පණවන ලදහු ද යත්: පොඬුපාදය, මොහු තමන් අනුන් දෙපසගේ ම අභිවාද්‍යා ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු ලොවුතුරු දහම් ඇසුරු කළාහු වෙත්. මොහු ආදිබ්‍රහ්මචරික (මාගීබ්‍රහ්මචරිකයාගේ පුළු භාග්‍යචරික) වෙති. මොහු සසර කුප්‍යකිරෙනු පිණිස, සසර නොඇල්ම පිණිස, සසර දුක් නසනු පිණිස, සසර දුක් සංහිදෙනු පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නිවන් පසක් කරනු පිණිස පවතිත්. එහෙයින් මා විසින් ඒ බමියෝ එකාන්ත කොට දෙසන ලදහ, පණවන ලදහ.

සන්ති ඛො පොඨිපාද එතෙ සමණබ්‍රාහ්මණා [එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ‘එකන්තසුඛං අත්තා හොති. අරොගො පරමමරණා’ති. ත්‍යාගං උපසඛිකමුක්ඛා එවං වදාමි: ‘සච්චං කීර තුමෙහ ආයසමනො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: ‘එකන්තසුඛං අත්තා හොති, අරොගො පරමමරණා’ති? තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා: ‘ආමා’ති! පටිජානන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො එකන්තසුඛං ලොකං ජානං පසාං විහරාමා’ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි ච පන තුමෙහ ආයසමනො: එකං වා රත්ති. එකං වා දිවසං උපසන්නා වා රත්ති. උපසන්නා වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තානං සමපජානාමා?’ ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො ජානාම: ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා?’ ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි ‘අපි පන තුමෙහ ආයසමනො යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තාසං භාසමානානං සද්දං සුණාම: ‘සුපටිපන්නාන් මාරිසා, උජ්ජපටිපන්නාන් මාරිසා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මයමපි හි මාරිසා එවමපටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති? ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපාද, “නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ-බ්‍රාහ්මණානං අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජන්ති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං අපාරි-හිරකතං භාසිතං සමපජන්ති” ති.

“හෙය්‍යමාපි පොඨිපාද පුරිසසා එවං වදෙය්‍ය: ‘අහං යා ඉමිසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි, තං කාමෙමි’ ති. තමෙතං එවං ව්‍යදය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙසසි වා සුද්දී වා? ති. ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී එවන්තාමා එවඛොතාන්ති වා, දීඝා වා රත්තා වා මජ්ඣමා වා, කාලී වා සාමා වා මඬුරව්ච්චි වා’ති, ‘අමුකස්මිං භාමෙ වා තිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදෙය්‍ය, තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස යං තිං ත ජානාසි ත පසාසි, තං තිං ඉච්ඡති කාමෙසි?’ ති. ඉති පුට්ඨා: ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤයි පොඨිපාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජන්ති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අපාරිහිරකතං භාසිතං සමපජන්ති” ති.

පොට්ඨපාදය, ‘ආත්මය මරණින් මතු එකාත්තයෙන් සුවපත් වේ යැයි, නිත්‍ය වේ යැයි’ මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මේ ඔවුන් කර ඵලාභී, ‘ආයුෂමත්ති, ආත්මය මරණින් මතු එකාත්තයෙන් සුවපත් වේ, නිත්‍ය වේ යැයි’ තෙපි මෙබඳු වාද ඇත්තෝ ය, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෝ ය යනු යැබා දූ? යි මෙසේ විචාරම්. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු මට ‘එසේ යැ’ යි පිළිණ කෙරෙත් නම්, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකාත්ත සුව ඇති ලොකය (අසත් දෙසැ ඇතැයි) දත්තානු දක්තානු ව්‍යවු දූ?’ යි ඔවුන් පිළිවිසිමි. මෙසේ පුළුවන්තා ලද්දහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති’ තෙපි එක් රැයක් හෝ එක් දහවලක් හෝ අඛරයක් හෝ අඛදහවලක් හෝ එකාත්තයෙන් සුවපත් වූ ආත්මයක් දැනුවු දූ? යි මෙසේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කිරීමට මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යැ යි තෙපි දැනුවු දූ?’ යි මේ කියමි. මෙසේ විචාරන ලද්දහු ‘තො දනිමු’ යි ඔහු කියත්. ඔවුනට මේ ‘ආයුෂමත්ති, එකාත්ත සුව ඇති ලොවැ උපත් යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිදුකාණති, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනු පණිස, ප්‍රපිට්ඨපත්තනු වවු. නිදුකාණති, සංජු ව පිට්ඨපත්තනු වවු. නිදුකාණති, අපි දු මෙසේ පිට්ඨපත්තනෙමි එකාත්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ වචනය අසවු දූ? යි මෙසේ පිළිවිසිමි. මෙසේ මා විසින් විචාරන ලද ඔහු ‘එ වැත්තක් තො ආයුමු’ යි කියත්.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කර්ම ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් (ප්‍රතිපාක්ෂිකයන්ගේ නිග්‍රහයට ගොදුරු එකෙක්) තො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කර්ම එකාත්තයෙන් ඒ මහණබමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැති එකෙක් ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් ‘මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් වේ නම් ඇය පතමි. ඇය කැමැත්තෙමි’ යි කියන්නේ ද, ඔහුට අත්‍යයෝ ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඔ කැන්කතක් තො හොත් බමුණුකතක් හෝ වෙත්කතක් හෝ සුදුරුකතක් යැ යි ඇය දන්නෙහි දූ?’ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, මෙසේ පුළුවන්තා ලැබූ ගෙ තෙමේ ‘තො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. අත්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක පතයි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ‘ඒ දනවුකැලණ මේ නමැත්ති යැ යි මෙගොත් ඇත්ති යැ යි හෝ කර්ම හෝ කෙලලු හෝ පඬුවන් සිටිය ඇත්තියැයි හෝ, අතෝ ගම් හෝ නියමගම් හෝ නුවර හෝ වෙනෙත්ති යැ යි දනුදූ? යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද හේ ‘එය තො දනිමි’ යි කියන්නේ ය. ඔහුට අත්හු ‘එම්බා පුරුෂය, යම් යක්‍රියක තෝ තො දන්නෙහි නම්, තො දක්නෙහි නම්, තෝ ඇය පතයි ද? ඇය කැමැත්තෙහි දූ? යි කියන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද්දේ ‘එසේ’ යැ යි හේ කියන්නේ ය.

“පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කර්ම ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකෙක් තො වන්නේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කර්ම ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකාත්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතිකෙක් වෙයි.”

“එවමෙව ඛො පොට්ඨපාද යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාගමිණො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුණො පරමමරණො’ ති, ත්‍යාගං උපසඛිකමිත්තිං එවං වදාමි: සච්චං කිර තුළමන ආයසමනෙත්තා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරුණො පරමමරණො’ති?” තෙ වෙ¹ මෙ එවං පුට්ඨා ‘ආමා’ති පටිජාතන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුළමන ආයසමනෙත්තා එකන්තසුඛං ලොකා ජාතං පසංචිතරා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘තො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුළමන ආයසමනෙත්තා එකං වා රත්තිං එකං වා දිවසං උපසංචිතං වා රත්තිං උපසංචිතං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තාතං සමපජාතාපා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘තො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුළමන ආයසමනෙත්තා ජාතාප ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ ති. ඉතිපුට්ඨා ‘තො’ති වදන්ති.

ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුළමන ආයසමනෙත්තා යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, ත්‍යාගං භාගමානාතං සද්දං සුණාපා: සුපටිපන්නාස්ස මාරිසා, උජුපටිපන්නාස්ස මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. මඤ්චි හි මාරිසා, එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති පුට්ඨා ‘තො’ති වදන්ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාටිතිරකතං භාගිතං සමපජාති?” ති.

“අඬා ඛො හනෙත තෙසං සමණ්ඩ්‍රාගමිණානං අප්පාටිතිරකතං භාගිතං සමපජාති” ති.

සෙය්‍යථාපි පොට්ඨපාද පුරිසො වාතුමග්ගාපථෙ නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍ය පාසාදස්ස ආරුහණාය, තණ්හිතං එවං වදෙය්‍යත්තං: අමො පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරුහණාය නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍ය, ජාතාසි තං පාසාදං පුරුස්සමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣමො වා?ති. ඉති පුට්ඨා ‘තො’ති වදෙය්‍ය. තමෙතං එවං වදෙය්‍යත්තං: අමො පුරිස යං නිං ත ජාතාසි ත පස්සසි, තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරුහණාය නිසෙය්‍යණිං කරෙය්‍යි?”ති. ඉති පුට්ඨා ‘ආමා’ති වදෙය්‍ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි පොට්ඨපාද, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාගිතං සමපජාති?” ති.

“අඬා ඛො හනෙත එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං භාගිතං සමපජාති” ති.

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, එසේ ම යම් මහණ කෙනෙක් බමුණු කෙනෙක් ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහාරී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතිකොට මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෝ වෙත් ද, මම ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාන්ත සුව ඇත්තේ සදාහාරී වේ යැයි මෙබඳු වාද ඇතියහු ද? මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියහු ද?’ යි මෙසේ අසමි. මා විසින් මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි ඉදින් පිළිතුරු කරන්නාහු නම්, ‘ආයුෂමත්ති, තෙපි එකාන්ත සුව ඇති ලොකයක් දන්නාහු දන්නාහු වසවු ද?’ යි මම ඔවුන් පුළුවසිමි. එසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘තැතැ’ යි කියත්.

“ආයුෂමත්ති, තෙපි එක් රැයක් හෝ අතිරැයක් හෝ අතිදහවලක් හෝ එකාන්තයෙන් සුව ඇති ආත්මයක් දැනුවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘නො දනුවමි’ යි කියත්.

ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ’යි තෙපි දැනුවු ද? යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද ඔහු ‘නො දනුවමි’ යි කියත්.

“ආයුෂමත්ති, එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්තරීන් විසින් පැමිණි යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් ‘නිද්දකාණති, එකාන්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වවු, සෘජු ව පිළිපත්තනු වවු. නිද්දකාණති, අපි දු මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාන්ත සුව ඇති ලොවට උත්තරීන් විසින් පැමිණියමහ’ යි කියන්නවුන්ගේ හඬ අසවු ද?” යි මෙසේ ඔවුන් විමර්ශ. මෙසේ විමර්ශන ලද්දහු (එසේ වූ හඬක්) නො අසමි” යි ඔහු කියත්.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? ඒ මහණබමුණුවරුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වෙයි ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලැ ඒ මහණ බමුණන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “පොට්ඨපාදය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් පහසකට නඟිනු වස් සිවුමං හත්දිගෙකැ හිණක් බඳින්නේ ද, අත්හු ඔහුට ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට නඟිනු වස් හිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගැ හෝ පැසිම් දිගැ හෝ දකුණු දිගැ හෝ උතුරු දිගැ හෝ වේ යැ යි දැනිති ද?’ යි කියන්නාහු ද, මෙසේ විමර්ශන ලද හෙ තෙමි නො දැනිමි” යි කියන්නේ ය. (එ විට) ඔහු ‘එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක් නො දන්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, එසේ වූ පහසකට නඟිනුවට හිණක් කෙරෙහි ද?’ යි මෙසේ ඒ පුරුෂයා පුළුවන්නාහ. මෙසේ විමර්ශන ලද හේ තෙමි ‘එසේ යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, එය කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලැ ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් නො වේ ද?”

[පොට්ඨපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි.”

“එවමෙච ඛො පොඨිපාද භය තෙ සමණ්ණාහමණා එවංචාදිනො එවංදිවසීනො ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ ති. ත්‍යාගං උපසඤ්ඤානං එවං වදාමි: සච්චං කීර තුමෙහ ආයස්මනො: එවංචාදිනො එවංදිවසීනො: ‘එකන්තසුඛි අත්තා හොති අරොගො පරමමරණා’ති?” තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා: ‘ආචා’ති පටිජානන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනො: එකන්තසුඛං ලොකං ජාතං පස්සං විහරාමා’ ති ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති, ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනො: එකං වා රත්තං එකං වා දිවසං උපඤ්ඤා වා රත්තං උපඤ්ඤං වා දිවසං එකන්තසුඛං අත්තානං සමපජානාමා’ ති ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනො: ජානාම ‘අයං මග්ගො අයං පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකිරියායාති?’ ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති. ත්‍යාගං එවං වදාමි: අපි පන තුමෙහ ආයස්මනො: යා තා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා, තායං දෙවතානං භාසං මානානං සද්දං සුඤ්ඤාම ‘සුපටිපන්නාසං මාරිසා, උජුපටිපන්නාසං මාරිසා, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්චිකිරියාය. මයච්ච භි මාරිසා එවං පටිපන්නා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති පුට්ඨා: ‘නො’ති වදන්ති.

“තං කිමමඤ්ඤාසි පොඨිපාද, තනු එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාහමණානං අප්පාටිහිරිකතං භාසිතං සමපජාති?” ති.

“අද්ධා ඛො හනෙත එවං සනෙත තෙසං සමණ්ණාහමණානං අප්පාටිහිරිකතං භාසිතං සමපජාති” ති.

“තයො ඛො’නම පොඨිපාද අත්තපටිලාහො: ඕලාරිකො අත්තපටිලාහො, මනොමයො අත්තපටිලාහො, අරුපො අත්තපටිලාහො’ ති.

කතමො ච පොඨිපාද ඕලාරිකො අත්තපටිලාහො? රූපි වාතුමමනා-
භූතිකො කඛලිකාරාහාරහකෙඛා, අයං ඕලාරිකො අත්තපටිලාහො.

කතමො මනොමයො අත්තපටිලාහො? රූපි මනොමයො සබ්බඛා-
පච්චඛිති අභිතිසුඤ්ඤා, අයං මනොමයො අත්තපටිලාහො.

කතමො ච අරුපො අත්තපටිලාහො? අරුපි සඤ්ඤාමයො, අයං
අරුපො අත්තපටිලාහො.

[භාෂාවත්ත:] “පොට්ටුපාදය, එසේ ම ‘ආත්මය මරණින් මත්තෙහි එකාත්ත සුව ඇත්තේ සදාතාව වේ යැ’ යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෑට ඇති යම් මහණවූණු කෙනෙක් ඇත් ද, ඔවුන් කරා එළැඹ ‘ආත්මයෙහි, තෙහි ආත්මය මරණින් මතු එකාත්ත සුවාත්තේ සදාතාව වේ යැ යි මෙබඳු වූ වාද ඇත්තනු ය, මෙබඳු දෑට ඇත්තනු ය යනු සාමාන්‍යය ද?’ යි මෙසේ විමර්ශ. මෙසේ මා විසින් විමර්ශන ලද ඔහු ‘එසේ යැ’ යි පිළිතුරු කෙරෙත්. ‘ආත්මයෙහි, තෙහි එකාත්ත සුව ඇති ලොවක් දත්තානු දත්තානු වෙතෙහි දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂිත. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘එසේ දත්තමෝ දත්තමෝ නො වෙත’ යි කියත්. ‘ආත්මයෙහි, තෙහි එක් රූකක් හෝ එක් දවලක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ අඛණ්ඩයක් හෝ එකාත්ත සුව ඇති ආත්මයක් දැතිවූ දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂිත. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘නො දැනුමක්’ යි කියත්. ‘ආත්මයෙහි, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට මහ මේ යැ, පිළිවෙත මේ යැ යි තෙහි දැතිවූ දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂිත. මෙසේ ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද්දහු ‘නො දැනුමක්’ යි ඔහු කියත්. ‘ආත්මයෙහි, එකාත්ත සුව ඇති ලොවකට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණිය යම් දෙවතා කෙනෙක් වෙත් නම්, ‘නිද්‍යාකාණ්ඩ, එකාත්ත සුව ඇති ලොව පසක් කරනුවට සුපිළිපත්තනු වූ, සෘජු ව පිළිපත්තනු වූ. නිද්‍යාකාණ්ඩ, අපි ද මෙසේ පිළිපත්තමෝ එකාත්ත සුව ඇති ලොවට පැමිණියමක්’ යි මෙසේ කියන්නවුන් හඬ අසවූ දැ’ යි මෙසේ ඔවුන් ප්‍රච්ඡික්ෂිත. මෙසේ මා විසින් ප්‍රච්ඡික්ෂා ලද ඔහු ‘එවැන්නක් නො අසම’ යි කියත්.

පොට්ටුපාදය, එය කීමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා ඒ මහණ-බ්‍රහ්මණ්ණේ විවිධය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වනුයේ නො වේ ද?”

[පොට්ටුපාද:] “විභක්ත, මෙසේ ඇති කලා එකාත්තයෙන් ඒ මහණ-බ්‍රහ්මණ්ණේ විවිධය ප්‍රතිහරණ නැතියෙක් වෙයි ”

[භාෂාවත්ත:] “පොට්ටුපාදය, භෞද්ධික වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, මනෝමය වූ ආත්මප්‍රතිලාභය, අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි මේ ආත්මාචාර ප්‍රතිලාභ තුනෙකි.

පොට්ටුපාදය, භෞද්ධික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ සතර මහාභූතයන්ගෙන් පහළ වූ, කම්මකාරකාරය අනුභව කරන යමෙක් වේ ද, මෙය භෞද්ධික ආත්මාචාර ප්‍රතිලාභ යැ.

මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් වූ ධ්‍යාන සිහිත් නිපත්, සියලු අභ්‍යන්තර හුස්ම, නොපිරිසිදු ඉඳුරන් ඇති යමෙක් වේ ද, මෙය මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභ යැ.

අරූපාත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? රූපවත් නොවූ සංඝමය වූ යම් අත්ඛණ්ඩයක් වේ ද, මේ අරූපාත්මප්‍රතිලාභ යැ.

මිත්‍රාර්තස්සපි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ට්‍රාහස්ස පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ටිපන්නානං චො සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච¹ දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති² ති.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ස්සා: සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමි. දුක්ඛො ච ඛො විහාරෙත්ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛිකිලෙසිකා චෙව ධම්මං පභිසිස්සන්ති. චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. පාමුල්ලඤ්ච හවිස්සති පිති ච පස්සන්ති ච සති ච සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙත්ති.

මනොමයස්ස පි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ට්‍රාහස්ස පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ටිපන්නානං චො සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති.³

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ස්සා: සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමි. දුක්ඛො ච ඛො විහාරෙත්ති.

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛිකිලෙසිකා චෙව ධම්මං පභිසිස්සන්ති. චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. පාමුල්ලඤ්ච හවිස්සති පිති ච පස්සන්ති ච සති සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙත්ති.

අරුපස්සපි ඛො අහං පොට්ඨපාද අත්තපට්ට්‍රාහස්ස පභානාය ධම්මං දෙසෙති යථාපට්ටිපන්නානං චො සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති.

සියා ඛො පන තෙ පොට්ඨපාද එවම්ස්සා: ‘සඛිකිලෙසිකා ධම්මං පභිසිස්සන්ති, චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමි. දුක්ඛො ච ඛො විහාරෙත්ති.’

න ඛො පනෙතං පොට්ඨපාද එවං දුට්ඨබ්බං. සඛිකිලෙසිකා චෙව ධම්මං පභිසිස්සන්ති. චොදුනියා ධම්මං අභිවඛ්ඛිස්සන්ති. පඤ්ඤාපාරිජුරිං චෙට්ඨලුත්තඤ්ච දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති. පාමුල්ලඤ්ච හවිස්සති පිති ච පස්සන්ති ච සති සම්පජ්ඤාඤ්ච සුඛො ච විහාරෙත්ති.

1. චෙට්ඨලුත්තං, PTS

2. විහරිස්සති, (බ්‍රහ්ම)

3. විහරිස්සති, (බ්‍රහ්ම)

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ පිළිපත් නොපෑවේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, මාඨිථලප්‍රඥාවන්ගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඒ භෞද්‍රික ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද තුමු ම මේ අත්බවිති ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් එසේ වූ (නොපෑවේ) විහරණය දුක් වේ' යැයි සිත සිත විවේක තට මේ බදු සිතෙක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය වතාහි එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිපුන්බව ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සිත සතුට ද වන්නේ ය. ප්‍රීතිය ද සංහුන්බව ද සිතිය ද නුවණ ද මින්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ පිළිපත්වන්නන්ගේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට වසන්නහු ද, එසේ වූ මනෝමය ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ද ප්‍රභාණය පිණිස මේ දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද, විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම පසක් කොට ලැබ වසන්නහු, එහෙත් ඒ විහරණය වූ කලී දුක් සහිත යැ'යි තට මෙසේ සිතෙක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර ද වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහ. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සිත සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පොට්ඨපාදය, යම්කෙසේ පිළිපත් නොපෑවේ සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම දැන වසන්නාහු ද, එසේ අරුත වූ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමි.

පොට්ඨපාදය, 'සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර පහ වන්නාහ, සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ, ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. එහෙත් විහරණය දුක් සහිත යැ'යි තට මෙසේ සිතක් විය හැකි ය.

පොට්ඨපාදය, මෙය එසේ නො දන යුතු. සිත කෙලෙසන දහමිත්‍ර ද පහ වන්නාහ. සිත පිරිසිදු කරන දහමිත්‍ර වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහ. ප්‍රඥාවගේ පිරිම ද විපුල බව ද මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු. සතුට ද ප්‍රීතිය ද සංහුන් බව ද සිතිය ද නුවණ ද වන්නේ ය. විහරණය ද සැප වන්නේ ය.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා’ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාතරොයාමි: “අයං වා සො ආවුසො ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා” ති.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො, යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා’ති. තෙසං මයං පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාතරොයාමි: “අයං වා සො ආවුසො මනොමයො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා” ති.

පරෙ වෙ පොඨපාද අමෙහ එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ‘කතමො පන සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස භූමෙහ පහානාය ධම්මං දෙසෙථ යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා’ති. තෙසං මයං එවං පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාතරොයාමි: අයං වා සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ඨානො යස්ස මයං පහානාය ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ඨානානං වෙහ සංකල්පෙසිකා ධම්මා පභිසිංසනති, වොදනීයා ධම්මා අභිවංචිසිංසනති, පඤ්ඤාපාරිජුරිං වෙපුලුත්තඤ්ච දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී උපසම්පජ් චිහරිංසා’ ති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි පොඨපාද, නහු එවං සන්නත සප්පාටිඨිරකතං භාසිතං සම්පජ්ති? ති.

පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දග් දෙසත් නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඔදැරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි අත්හු මෙසේ අප විමාරන්නාහු නම්, මෙසේ ඔවුන් විසින් විමාරන ලද අපි ‘ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දම් දෙසමෝ ද යම්සේ පිළිපත්තාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තෙපි තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, ඒ ඔදැරික ආත්මප්‍රතිලාභය මේ යැ’ යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු ද, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු ද, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස හවත්නු දග් දෙසත් නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි අත්හු මෙසේ අප විමාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් ප්‍රච්ඡික්තා ලද අපි “ඇවැත්නි, අපි යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ පිළිපත්තාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු ප්‍රතිණවත්තාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නාහු නම්, මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

ඉදින් පොඬුපාදය, ‘යම්සේ පිළිපත්තාවු තොපගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු නම්, ඇවැත්නි, එසේ යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසනු නම්, ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ ද?’ යි මෙසේ අත්හු අප විමාරන්නාහු නම්, එසේ ඔවුන් විසින් ප්‍රච්ඡික්තා ලද අපි “ඇවැත්නි, යමක්හුගේ ප්‍රභාණය පිණිස අපි දහම් දෙසමෝ ද, යම් බුදු ව පිළිපත්තවුන්ගේ සිත කෙලෙසන දහම්හු පහ වන්නාහු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහම්හු වෙසෙසින් වැඩෙන්නාහු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවිති ම තුමු ම වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නහු ද, මේ ඒ අරුප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ යැ” යි මෙසේ හෙළි කොට කියන්නමු.

පොඬුපාදය, එය කිමැයි සිතති ද, මෙසේ ඇති කල්හි අප වචනය ප්‍රතිහරණ සහිතයෙක් වන්නේ නො වේ ද?

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමප-
ඡති” ති.

තෙය්‍යථාපි පොඨිපාද පුරිත්තා නිසෙය්‍යෙණි කරොය්‍ය පාසාදස්ස
ආරොහණො තසෙය්‍යථ පාසාදස්ස හෙට්ඨා. තමමිතං එවං වදෙය්‍යුං:
‘අනෙයා පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණො නිසෙය්‍යෙණි කරොසි,
ඡාතාසි තං පාසාදං පුරත්තිමාය වා දිසාය දක්ඛිණොය වා දිසාය පච්ඡි-
මොය වා දිසාය උත්තරොය වා දිසාය උච්චො වා නිච්චො වා මජ්ඣිමො
වා’ති? අනං චෙ එවං වදෙය්‍ය: ‘අයං සො ආවුසො පාසාදො, යස්සාහං
ආරොහණො නිසෙය්‍යෙණි කරොමි තසෙය්‍යථ පාසාදස්ස හෙට්ඨා’ ති.

තං කිං මඤ්ඤසි පොඨිපාද? නනු එවං සතෙත තස්ස පුරිසස්ස
සප්පාටිභීරකතං භාසිතං සමපඡති? ති.

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත තස්ස පුරිසස්ස සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති” ති.

එවමිච්ච බො පොඨිපාද පථෙ චෙ අමෙත එවං පුච්ඡෙය්‍යුං:
‘කතමො පත සො ආවුසො ඔද්ධාරිකො අත්තපට්ටිලාහො? -පෙ- කතමො
පත සො ආවුසො මනෙමිසො අත්තපට්ටිලාහො? -පෙ- කතමො පත
සො ආවුසො අරුපො අත්තපට්ටිලාහො, යස්ස තුලෙහ පහාණො ධම්මං
දෙසෙථ ‘යථාපට්ටිපන්නානං චො සබ්බිලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති, චොදා-
නියා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨො ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සන්තා’ති, තෙතං මයං එවං
සුචිං එවං ඛ්‍යාතකරොයාමි:

අයං වා සො ආවුසො ඔද්ධාරිකො අත්තපට්ටිලාහො -පෙ- මනෙමිසො
අත්තපට්ටිලාහො -පෙ- අරුපො අත්තපට්ටිලාහො යස්ස මයං පහාණො
ධම්මං දෙසෙමි යථාපට්ටිපන්නානං චො සබ්බිලෙසිකා ධම්මා පතිසිස්සන්ති
චොදානියා ධම්මා අභිවඛිස්සන්ති, පඤ්ඤාපාරිසුරිං චෙපුලුත්තඤ්ඤා දිට්ඨො
ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ඡ විහරිස්සන්තා’ති.

තං කිමමඤ්ඤසි පොඨිපාද? නනු එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං
භාසිතං සමපඡති? ති.”

“අඬා බො හතෙත එවං සතෙත සප්පාටිභීරකතං භාසිතං
සමපඡති” ති.

එවං වුත්තෙ විත්තො හන්ඨිසාපිපුත්තො හග්ගිත්තං එතදචොචා:
යස්මිං හතෙත සමයෙ ඔද්ධාරිකො අත්තපට්ටිලාහො නොති, මොසස්ස තස්මිං
සමයෙ මනෙමිසො අත්ත පට්ටිලාහො නොති, මොසො අරුපො අත්ත-
පට්ටිලාහො නොති. ඔද්ධාරිකො වාස්ස අත්තපට්ටිලාහො තස්මිං සමයෙ සච්චො
නොති.

[පොඬුපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඔබ වචනය එකානන්තයෙන් ප්‍රතිහරණ සහිතයෙන් වේ

[භාග්‍යවත්තු:] පොඬුපාදය, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහසකට තහිනුවට එම පහස යටා ගිණක් බඳුනේ ද, එසේ වූ ඔහු බණවා අත්හි ‘තෙමිබා පුරුෂය, තෝ යම් පහසකට තහිනුවට ගිණක් කෙරෙහි නම්, ඒ පහස පෙර දිගා හෝ දකුණු දිගා හෝ පැසිම් දිගා හෝ උතුරු දිගා හෝ ඇතැ යි දනු ද? උස් වූ හෝ මිටි වූ හෝ මැදුම් පමණ වූ හෝ එකෙකැ යි දනු ද?’ යි විමර්ශනානු නම්, ඒ පුරුෂ තෙම ‘ඇවැත්නි, යම් පහසකට තහිනුවට ඒ පහස යට මම යම් ගිණක් කෙරෙමි නම්, මේ ඒ පහස යැ’ යි කියන්නේ ය.

පොඬුපාදය, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වන්නේ නො වෙද?

[පොඬුපාද:] වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණ සහිත වේ.

[භාග්‍යවත්තු:] පොඬුපාදය, යම්සේ (යමක් සඳහා) පිළිපත් නොපතේ සිත කෙලෙසන දහමිනු පහ වන්නානු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහමිනු වෙතෙසින් වැඩෙන්නානු නම්, ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නනු නම්, ඇවැත්නි, ඒ ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඇවැත්නි, එසේ යමක්නුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසවු නම්, ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? ... ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය කවරේ යැ? යි අප විමර්ශනානු ද, ඔවුන් විසින් මෙසේ විමර්ශන ලද අපි මේ (මතු දැක්වෙන) පරිදි විෂදන්නමු:

“ඇවැත්නි, යමක්නුගේ ප්‍රභාණය පිණිස දහම් දෙසමෝ නම්, යම්සේ (යමක් ප්‍රතිණ කරණ සඳහා) පිළිපත් නොපතේ සිත කෙලෙසන දහමිනු පහ වන්නානු නම්, සිත පිරිසිදු කරන දහමිනු වැඩෙන්නානු නම්, යමක ප්‍රභාණයෙන් ප්‍රඥාවගේ පිරිමත් විපුල බවත් මේ අත්බවහි ම තුමු ම වෙතෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නනු නම්, මේ ඒ ඖද්‍යරික වූ ආත්ම ප්‍රතිලාභය ය... මේ ඒ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ය ... මේ ඒ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය යැ” යනු යි.

පොඬුපාදය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ ඇති කලා අප වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකින් (ප්‍රතිවිරුද්ධ කරා ඉදිරිපත් නොකල හැක්කක්) වනුගේ නො වෙද?

[පොඬුපාද:] “වහන්ස, මෙසේ ඇති කලා ඔබ වචනය ප්‍රතිහරණ නැතිකින් වෙයි.

මෙසේ කී කල්හි ඇත්සැපිපුත් වීනු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බස් පැවැසි ය “වහන්ස, යම් කලෙකිනි ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ සමයෙහි ඔහුගේ මනෝමය ආත්මප්‍රතිලාභය ගිස් වෙයි ද? (අභාවයට ගෙයි ද?) ඔහුගේ අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයත් ගිස් වෙයි ද? එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය වෙයි ද?”

යසම්. හතෙත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තසම්. සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො අරුපො අත්තපට්ඨානො. මනොමයො ච අත්තපට්ඨානො තසම්. සමයෙ සඤ්චො හොති.

යසම්. හතෙත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝස්ස තසම්. සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, මොඝො මනොමයො අත්තපට්ඨානො අරුපො'වාස්ස අත්තපට්ඨානො තසම්. සමයෙ සඤ්චො හොති" ති.

“යසම්. විතත සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම්. සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති, න 'අරුපො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම්. සමයෙ සඬ්ඛං ගච්ඡති.

යසම්. විතත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම්. සමයෙ 'ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති, න 'අරුපො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම්. සමයෙ සඬ්ඛං ගච්ඡති.

යසම්. විතත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨානො හොති, තෙව තසම්. සමයෙ 'ඔලාරිකො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති. න 'මනොමයො අත්තපට්ඨානො'ති සඬ්ඛං ගච්ඡති. 'අරුපො අත්තපට්ඨානො' තෙව තසම්. සමයෙ සඬ්ඛං ගච්ඡති.

සඤ්චො තං විතත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: අභොසි නිං අතීතමිද්ධානං, න නිං නාභොසි? හපිස්සසි නිං අනාගතමිද්ධානං, න නිං න හපිස්සසි? අපි නිං ඵතරති, න නිං නපිති ඵලං පුච්ඡා නිං විතත කිනති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?" ති.

“සඤ්චො මං හතෙත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: අභොසි නිං අතීතමිද්ධානං න නිං න හපිස්සසි? අපි නිං ඵතරති, න නිං නපිති?"ති ඵලං පුච්ඡා 'හං හතෙත ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යං: අභොසාහං¹ අතීතමිද්ධානං, නාහං න අභොසිං. හපිස්සාමිහං අනාගතමිද්ධානං, නාහං න හපිස්සාමි. අපිහං ඵතරති, නාහං නපිති. ඵලං පුච්ඡා 'හං හතෙත ඵලං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසති.'"

සඤ්චො උත තං විතත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යං: යො තෙ අභොසි අතීතො අත්තපට්ඨානො සෙව්ව² තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුප්පන්නො? යො තෙ³ හපිස්සති අනාගතො අත්තපට්ඨානො, සෙව්ව තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුප්පන්නො අත්තපට්ඨානො. සෙව්ව තෙ අත්තපට්ඨානො සඤ්චො, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති ඵලං පුච්ඡා නිං විතත කිනති ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසි?" ති.

1. අභොසහං,

2. භොසෙව, (සසම්)

3. යො වා තෙ, PTS

වහන්ස, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කලා ඔහුගේ ඖද්‍යයික ආනම්ප්‍රතිලාභය නැති වෙයිද? අරුපානම්ප්‍රතිලාභයත් නැති වෙයිද? එ කල්හි ඔහුගේ මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයිද?

වහන්ස, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එ කල්හි ඔහුගේ ඖද්‍යයික ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් වේද? මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස් වේද? එ කල්හි ඔහුගේ අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය ම ඇති වෙයිද?

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, යම් කලෙක ඖද්‍යයික ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හිද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යයික ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හිද ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. එ කල්හි ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ම ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, යම් කලෙක අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය වේද, එ කලා ‘ඖද්‍යයික ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘මනෝමය ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ව්‍යවහාරයට නො ගෙයි. ‘අරුප ආනම්ප්‍රතිලාභය’ හි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට ගෙයි.

විත්‍රය, ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇත්ද? නො ම නැද්ද?’ හි ඉදින් මෙසේ තා විචාරන්නාහු නම්, විත්‍රය, මෙපරිද්දෙන් විචාරන ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහිද?”

[විත්‍ර:] “වහන්ස, ඉදින් අත්හු ‘තෝ අතීත කාලයෙහි වූයෙහිද? තෝ නො ම නො වූයෙහිද? තෝ අනාගත කාලයෙහි වන්නෙහිද? තෝ නො ම නො වන්නෙහිද? තෝ දැන් ඇද්ද? තෝ නො ම නැද්ද?’ හි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙ පරිද්දෙන් විචාරන ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි: “අතීත කාලයෙහි මම වීම, නො ම නො වීම. අනාගත කාලයෙහි වන්නෙමි, නො ම නො වන්නෙමි. දැන් මම ඇත. නො ම නැතැ” හි මෙසේ පුළුවින්නා ලද මම මෙ පරිද්දෙන් විසඳන්නෙමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “විත්‍රය, තව යම් අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වී නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභය අසත්‍ය (හිස්) ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයත් අසත්‍ය ද? තව යම් අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභයක් වන්නේ නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තුන් දැන් යම් ආනම්ප්‍රතිලාභයක් ඇත් නම්, තුන් ඒ ආනම්ප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අතීත ආනම්ප්‍රතිලාභය හිස්ද? අනාගත ආනම්ප්‍රතිලාභයත් හිස්ද?” හි මෙසේ අත්‍යයෝ තා විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ පුළුවින්නා ලද තෝ කෙසේ නම් විසඳන්නෙහිද?”

සචේ පත මං හනෙත ඵලං පුච්ඡෙය්‍යස්‍ය: යො තෙ අහොති අතීතො අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව තෙ අත්තපට්ඨාණො සචේවා, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙතා? ශ්‍යො තෙ හවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව තෙ අත්තපට්ඨාණො සචේවා, මොඝො අතීතො, මොඝො පච්චුසනෙතා? යො ශ්‍යො ඵතරති පච්චුසනෙතා අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව තෙ අත්තපට්ඨාණො සචේවා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡාස්‍ය අහං හනෙත ඵලං බ්‍යාකෂරෙය්‍යස්‍ය: යො මේ අහොති අතීතො අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව මේ අත්තපට්ඨාණො තස්මිං සමයෙ සචේවා අහොති, මොඝො අනාගතො, මොඝො පච්චුසනෙතා. යො¹ මම හවිස්සති අනාගතො අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව මේ අත්තපට්ඨාණො තස්මිං සමයෙ සචේවා හවිස්සති, මොඝො පච්චුසනෙතා. යො මේ ඵතරති පච්චුසනෙතා අත්තපට්ඨාණො, ඤෙව මේ අත්තපට්ඨාණො සචේවා, මොඝො අතීතො, මොඝො අනාගතො? ති. ඵලං පුච්ඡාස්‍ය අහං හනෙත ඵලං බ්‍යාකෂරෙය්‍යති.

“ඵලමේව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨාණො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. න අරුපො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. මනොමයො අත්තපට්ඨාණො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාණො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති, න මනොමයො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. අරුපො අත්තපට්ඨාණො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි විත්ත ගව්‍යං ඛිරං, ඛිරමා දග්ගි, දග්ගිමා නවතීතං, නවතීතමා සප්පි, සප්පිමා සප්පිමණ්ඩා, යස්මිං සමයෙ ඛිරං භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතීතනති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිති සංඛං ගච්ඡති. න සප්පිමණ්ඩාති සංඛං ගච්ඡති. ඛිරං තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. යස්මිං සමයෙ දග්ගි භොති -පෙ- නවතීතං භොති -පෙ- සප්පි භොති -පෙ- යස්මිං සමයෙ සප්පිමණ්ඩා භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඛිරනති සංඛං ගච්ඡති. න දග්ගිති සංඛං ගච්ඡති. න නවතීතනති සංඛං ගච්ඡති. ‘සප්පිමණ්ඩා’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති. ඵලමේව ඛො විත්ත යස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො භොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ මනොමයො අත්තපට්ඨාණො භොති -පෙ- යස්මිං විත්ත සමයෙ අරුපො අත්තපට්ඨාණො භොති, තෙව තස්මිං සමයෙ ඔලාරිකො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. න මනොමයො අත්තපට්ඨාණො’ති සංඛං ගච්ඡති. ‘අරුපො අත්තපට්ඨාණො’ තෙව තස්මිං සමයෙ සංඛං ගච්ඡති.

1 යො ම, ස්‍යා යො මා, PTS.

[විත්‍ය:] “වහන්ස, අනාගතෝ මා ඛණ්ඩා ‘නව යම් අතීත ආත්මප්‍රති-
 ලාභයෙක් වී නම්, තෑගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම සත්‍ය ද? අනාගත ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද? තෑගේ යම් අනාගත
 ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, තෑගේ ඒ අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය ම
 සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් ද?
 තෑගේ දැන් යම් ආත්මප්‍රතිලාභයක් ඇත් නම් තෑගේ ඒ ආත්මප්‍රතිලාභය ම
 සත්‍ය ද? අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ද? අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයත්
 හිස් ද?” යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මෙසේ විචාරන ලද මම ‘මගේ
 යම් අතීත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වී නම් එය ම එ සමයෙහි සත්‍ය ය.
 අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් ය. මගේ
 යම් අනාගත ආත්මප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ නම්, එ කල්හි මගේ එ අත්ඛව ම
 සත්‍ය වන්නේ ය. අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් වන්නේ ය. වර්තමාන
 ආත්මප්‍රතිලාභය ද හිස් වන්නේ ය. මගේ දැන් යම් වර්තමාන ආත්මප්‍රතිලාභ-
 යෙක් ඇද්ද, එය ම සත්‍ය ය අතීත ආත්මප්‍රතිලාභය හිස් ය. අනාගත
 ආත්මප්‍රතිලාභයත් හිස් යැ’ යි මෙසේ විසඳන්නෙමි. වහන්ස, මේ යටිකි
 පරිදි විචාරන ලද්දෙමි මේ පරිදිදෙත් විසඳන්නෙමි”.

[සාග්‍රාමික:] “විත්‍ය, එසේ ම යම් කලෙක ඖද්‍යරික ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය වේ නම්, එකල්හි ‘මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ’ යි ව්‍යවහාරයට
 නො යෙයි. අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. ඖද්‍යරික
 ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි ව්‍යවහාරයට යෙයි. විත්‍ය, යම් කලෙක
 මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද, ... විත්‍ය, එ කල්හි ඖද්‍යරික ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභයැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරූප ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද
 ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එ සමයෙහි
 ව්‍යවහාරයට යෙයි. විත්‍ය, යම් කලෙක අරූප ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද,
 එ කලා ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය යැ යි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. මනො-
 මය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද ව්‍යවහාරයට නො යෙයි. අරූප ආත්මප්‍රති-
 ලාභයැ යි ම එ කලා ව්‍යවහාරයට යෙයි.

විත්‍ය, දෙන ගෙන් කිරිත්, කිරෙන් දිහිත්, දිහියෙන් වෙඞරුත්,
 වෙඞරුගෙන් ගිතෙලුත්, ගිතෙලුත් ගිම්බිත් යම්ගේ වේ ද, යම් කලෙක
 කිරි වේ නම් එ කල්හි දිහි යැ යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, වෙඞුරු යි
 ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, ගිතෙලු යි ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, ගිම්බි යි
 ව්‍යවහාරයට නො යේ ද, කිරි යැ යි ම එකලා ව්‍යවහාරයට යේ ද;
 යම් කලෙක දිහි වේ නම්... වෙඞරු වේ නම්... ගිතෙල් වේ නම්...
 යම් කලෙක ගිම්බි වේ නම්, එ කලා කිරි යි වහරට නො යේ ද, දිහි
 යැ යි වහරට නො යේ ද, වෙඞුරු යි වහරට නො යේ ද, ගිතෙලු යි
 වහරට නො යේ ද, ගිම්බි යි ම එකලා වහරට යේ ද, විත්‍ය, එසේ ම
 යම් කලෙක ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... විත්‍ය, යම් කලෙක
 මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභය වේ ද... විත්‍ය, යම් කලෙක අරූප ආත්ම-
 ප්‍රතිලාභය වේ ද, එ සමයෙහි ඖද්‍යරික ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි වහරට නො
 යෙයි. මනොමය ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ද වහරට නො යෙයි. අරූප
 ආත්මප්‍රතිලාභයැ යි ම එකල්හි වහරට යෙයි.

ඉමා¹ ඛො විතත ලොකසමිඤ්ඤා ලොකතිරුතතියො ලොකවොහාරා ලොකපඤ්ඤානතිජයා යාති තථාගතො වොහරති අපරමසතති.

එවං වුත්තත පොඨිපාදො උරිඛොජ්ඣො භගවතනං එතදවොච: අභික්ඛන්තං භතෙන. අභික්ඛන්තං භතෙන. සෙය්‍යථාපි භතෙන නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ඛාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමිත්තො රුපානි දක්ඛින්නි'ති, එවමෙව භතෙන භගවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසංභං භතෙන භගවතනං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භතෙන භගවා² ඛාරෙඤ්ඤා අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං භතනති.

විතොනා පන භජිසාරිපුත්තො භගවතනං එතදවොච: අභික්ඛන්තං භතෙන. අභික්ඛන්තං භතෙන. සෙය්‍යථාපි භතෙන නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිසක්ඛය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ඛාරෙය්‍ය 'චක්ඛුමිත්තො රුපානි දක්ඛින්නි'ති, එවමෙව භතෙන භගවතා අනෙකපරියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො. එසංභං භතෙන භගවතනං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. ලභෙය්‍යංභං භතෙන භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලස්ථ ඛො විතොනා භජිසාරිපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජං. අලස්ථ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පත්තො ඛො පනායස්මා විතොනා භජිසාරිපුත්තො එකො චූපකචෙඛා අපමිත්තො විහරන්තො න විරස්සෙව යස්සාන්තො කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුතරං බුහුමරියපරියොසානං දිවෙඨව ඛමම සංගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජා මහාසි. ඩිණො ජාති, වුසිතං බුහුමරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉන්ද්‍රියායා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව ඛො පනායස්මා විතොනා භජිසාරිපුත්තො අරහතං අහොසිති.

පොඨිපාදසුත්තං නිවසිතං නවමං.

1. ඉතිමා, PTS.

2. භගවා. සං, භවං ගොතමො, සිමු.

චිත්‍රය, තථාගත තෙමේ තෘණමානදවේන් පරාමශීත නො කරනුයේ “මලාරිකො අත්තපට්ඨානො” යන ආදී යම් සංඥාවන්ගෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ ද, ඒ ඖද්‍යයික ආත්මප්‍රතිලාභාදිත්‍ර ලොවැ සංඥාමාත්‍රයෝ ය, ලොවැ වචනපට්මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ ව්‍යවහාර මාත්‍රයෝ ය, ලොවැ තාමිප්‍රඥප්ති-මාත්‍රයෝ ය.

65. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි පොරොන්දු පිරිවැරී තෙමේ “වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පෑවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවයිනියෙන් සරණ ගිය උච්චතු කොට සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ඇත්සාරිපුත් චිත්‍ර වූ කල් ‘වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම්සේ යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පෑවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පෑවිද්දන් උපසම්ප්‍රව්‍ය්‍ය ලබමි වා” යි කී ය.

ඇත්සාරිපුත් චිත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පෑවිද්ද ලද්දේ ම ය, උපසම්ප්‍රව්‍ය්‍ය ලද්දේ ම ය. ඇත්සාරිපුත් ආයුෂ්මත්, චිත්‍ර තෙමේ උපසම්ප්‍රව්‍ය්‍ය ලත් නොබෝ කල් ඇත්තේ ම, එකලා වූයේ, ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ, නොපමා වූයේ, කෙලෙස් තවන වැරැත්තේ, තිවන් කර මෙහෙයු සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලපුත්‍ර මොනවාට ම ගිහිගෙන් නික්මැ සපුන් වදිත් ද, ඒ නිරුත්තර වූ මාග්ගිකවිධිවිධානසංග්‍රහ (රහස්පලය) මේ අත්බවිති මැ තෙමේ ම වෙසෙයි නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබූ විසි ය. ‘පුතර්ජන්මය නිබ්බානං පිය, මගබ්බසර වැසැ නිමැවිණ, සච්ඡතු දු කරනු ලැබී ය. මේ පිණිස තවත් කළ යුත්තෙක් නැතැ’ යි වෙසෙසින් දැන ගත්තේය. ආයුෂ්මත් ගඤ්ඤාපිටුච්ඡ චිත්‍ර ද රහතුන්ගෙන් එක්කර තබමින් වී ය.

නවවනු පොරොන්දු සූත්‍රය නිමිසේ ය.

සුභසුඛය.

1. එවං මෙ සුඛං. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො සාවත්ඨියං පිහරති ජෙතවනෙ අනුපට්ඨෙතිකස්ස ආරාමෙ අවිරපරිතිබ්බුතෙ භගවති. තෙන ඛො ඊත සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො සාවත්ඨියං පටි-
වසති කෙනවිදෙව කරණියෙන.

2. අප ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනෙතයි: එහි නිං මාණවක, යෙන සමණෝ ආනන්දො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං මම වචනෙන සමණං ආනන්දං අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලහුවිතානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡ “සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලහුවිතානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති”ති. එවං ව වදෙති “සංඛු කිර භවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමිතු අනුකමං උපාදායා” ති.

3. ‘එවං භො’ති ඛො භො මාණවකො සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍ය-
පුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොද්දතියං කපං සාරණියං¹ චීතිසාරෙතා එකමන්තං නිසීද්දි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භො මාණ-
වකො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලහුවිතානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති “සංඛු කිර භවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමිතු අනුකමං උපාදායා” ති.

4. එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො නං මාණවකං එතදවොච: අකාලො ඛො මාණවක. අනි මෙ අජ් භෙසජ්ඣත්තො පිතා, අප්පෙච්ඡාමි සොපි උපසඛකමෙය්‍යාමි කාලඤ්ඤා සමයඤ්ඤා උපාදායාති. ‘එවං භො’ති ඛො භො මාණවකො ආයස්මා ආනන්දො පටිසුඤ්ඤා උපිතායස්මා යෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතිං සුභං මාණවං තොදෙය්‍යපුත්තං එතදවොච: “අවොවුමා² ඛො මයං භොතො වචනෙන නං භවන්තං ආනන්දො: සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො භවන්තං ආනන්දං අප්පාඛාධං අප්පානඛකං ලහුවිතානං ඛලං එංසුචිතාරං පුච්ඡති. එවං ව වදෙති ‘සංඛු කිර භවං ආනන්දො යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමිතු අනුකමං උපාදායා’ ති. එවං වුත්තෙ භො සමණෝ ආනන්දො මං එතදවොච: ‘අකාලො ඛො මාණවක. අනි මෙ අජ් භෙසජ්ඣත්තො පිතා, අප්පෙච්ඡාමි සොපි උපසඛකමෙය්‍යාමි කාලඤ්ඤා සමයඤ්ඤා උපාදායා’ ති. “එත්තා-
වතාපි ඛො භො කතමෙව එතං, යතො සො භො හවං³ ආනන්දො ඕකාසමිකාසි සාධනායපි උපසඛකමිතායා” ති.

1. කපං සාරණියං (මහායනගෙෂ්ඨ)

2. අවොවුමා, සිඞ්ඞ.

3. ඛො භො හවං, PTS.

ශ්‍රවණය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවි නොබෝ කල්හි අනෙකු තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර නිසා දෙවරම් නම් වූ අන්තර්විසිවුනු අරමෙහි වෙහෙත් එ සමයෙහි නොදෙයා බමුණු පුත් වූ ශ්‍රවණ මාණව තෙම කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්නුවර වෙහෙසි.

2. එකලා නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණව තෙම එක්තරා මාණවකයකු බණවා, “මාණවකය, මෙහි එන්නැ. අනෙකු මහණු කර එළැඹෙන්නැ. එළැඹැ “ශ්‍රවණ මාණව තෙමෙ පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛපහසු විහරණ ඇති නිසා විවාර” යි මා බසින් පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාබාධ නිසා... විවාරන්නැ. “පින්වත් අනෙකු තෙරණුවෝ අනුකම්පා සදහා නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙය කර වසින් වා. එසේ වසිනොත් ඒ ඉතා මැනවැ” යි මෙසේත් කියන්නැ යි ඇණවී ය.

3. ‘එසේ යැ හවතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාට පිළිවදන් දී අනෙකු තෙරුන් කර එළැඹියේ ය. එළැඹැ අනෙකු තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කපා නිමවා පසෙකැ හිඳැ ගත. පසෙකැ හුන් ම ඒ මාණවක තෙම “නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණව හවත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා විවාරයි. ‘පින්වත් අනෙකු වහන්සේ නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙය කර එළැඹෙත් වා එසේ එළැඹෙතොත් ඒ ඉතා මැනවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි අනෙකු තෙරුනට සැල කෙළේ ය.

4. මෙසේ කී කලා අනෙකු තෙරණුවෝ ඒ මාණවකයාට “මාණවකය, දන් නොකල් ම ය. අද මා ස්වල්ප බෙහෙදක් පිවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙව වත් එළැඹෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාළහ. ‘එසේ යැ පින්වතැ’ යි කියා ම ඒ මාණවක තෙම අනෙකු තෙරුනට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැගී නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණවයා භවත ගියේ ය. ගොස් නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාට ‘නොදෙයා පුත් ශ්‍රවණ මාණව තෙම පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අප්‍රාබාධ නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුඛ විහරණ ඇති නිසා, විවාරයි. පින්වත් අනෙකු වහන්සේ අනුකම්පා කොට නොදෙයා බමුණු පුත් ශ්‍රවණ මාණවයාගේ ගෙව වසින් වා. එසේ වසිනොත් ඉතා මැනවැ යි මෙසේත් කියා” යැ යි හවත්තුගේ වචනයෙන් ඒ පින්වත් අනෙකු වහන්සේට සැල කළමහ. හවත, අප එසේ සැල කළ කල්හි අනෙකු වහන්සේ මව “මාණවකය, දන් නොකල් ම ය. අද මා ස්වල්ප බෙහෙදක් පිවා ඇත. කල් වේලා සලකා සෙව වත් එළැඹෙන්නමෝ වේ ද” යි වදාළහ” යි කියේ ය. “හවත, යම් හෙයෙකින් පින්වත් අනෙකු වහන්සේ ගෙව වත් මෙහි එළැඹෙන්නට අවකාශ කළෝ ද, මෙතෙකින් මත් මේ (අප නිමත්ත්‍රණය පිළිගැන්ම) කරන ලද්දේ මැ යැ” යි ශ්‍රවණ මාණව කී ය.

5. අථ ඛො ආයසමා ආතජ්ඣ නස්සා රතතියා අව්වයෙන පුබ්බන්ත-
සමයං නිවාසෙති; පත්තව්වරං ආදාය වේතකෙන හික්ඛුතා පච්ඡාසමිණෙන
යෙන සුභස්ස මාණවස්ස තොදෙය්‍යපුත්තස්ස නිවේසනං තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිති; පඤ්ඤානෙත ආසතෙ නිසීදි. අථ ඛො සුභො මාණවො
තොදෙය්‍යපුත්තො යෙනායසමා ආතජ්ඣ තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති;
ආයසමා ආතජ්ඣ සද්ධං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරණියං
විනිසාරෙති; එකමන්තං නිසීදි.

6. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො
ආයසමන්තං ආතජ්ඣ එතදුවොච: “භවං හි ආතජ්ඣ නස්ස භොතො
ගොතමස්ස දීඝරත්තං උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරෙ සමීපවාටි. භවං එතං
ආතජ්ඣ ජානෙය්‍ය යෙසං සො භවං භොතමො ධම්මානං වණ්ණවාදී
අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කත-
මෙසානං ඛො භො ආතජ්ඣ ධම්මානං සො භවං ගොතමො වණ්ණවාදී
අභොසි? කත ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

7. “තිණ්ණං ඛො මාණව ධක්ඛානං සො භගවා වණ්ණවාදී අභොසි.
එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. කතමෙසං
තිණ්ණං? අරියස්ස සීලක්ඛනියා අරියස්ස සමාධික්ඛනියා අරියස්ස
පඤ්ඤාක්ඛනියා. ඉමෙයං ඛො මාණව තිණ්ණං ධක්ඛානං සො භගවා
වණ්ණවාදී අභොසි. එත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි නිවේසෙසි
පතිට්ඨාපෙසි” ති.

8. “කතමො පත සො භොඥාතජ්ඣ අරියො සීලක්ඛනෙති; යස්ස සො
භවං ගොතමො වණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි
නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

9. “ඉධ මාණව තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣි අරහං සමමාසමුද්ධො
පඡ්ඡාචරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ දුර්ගදම්මසාරථි
සත්ථා දෙවමිත්‍රස්සානං බ්‍රහ්මා භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සමුග්ගකං සස්සමිණ බ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමිත්‍රස්සං සයං අභිඤ්ඤා
සව්නිකතා පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං
පරිග්‍රහසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං. පරිපුර්ණං
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

5. ඉක්බිත්තෙන් අතද තෙරණුවෝ එ රැය ඇවෑමෙන් පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන පසුමහණකු වූ වෙනක හික්මුණු කැවුමැ තොදෙයා පුත් ගුහ මාණවයාගේ ගෙය කරා එළැඹිහ. එළැඹි පණවන ලද අස්තැ හිදෑ ගත්ත. එ කල්හි ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අතද තෙරුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ අතද තෙරුන් හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදැවියැ යුතු වූ කතා කොට නිමවා එක් පසෙක හිදෑ ගත.

6. එක් පසෙක හිදෑ ගත් ම තොදෙයා පුත් ගුහ මාණව තෙම අතද තෙරුනට මෙය කී ය: “පින්වත් අතද වහන්දු වූ කලී ඒ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේට දික් කලක් උපසාරයක වූ, වෙන ම ගැවැසුණු, ලහ ම ගැසුරුණු කෙනෙක. ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහම් කෙතෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද, යම් දහමෙක්හි මේ ජනසමුහයා ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක්ද, පිහිටුවූ සේක් ද, එය පින්වත් අතද වහන්දු දන්නාය. පින්වත් අතද තෙරුනි, ඒ හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර නම් දහම් කෙතෙකුත්ගේ ගුණ කියන සුලු වූ සේක් ද? කවර නම් දහමෙක්හි මේ ජනමුළුව ගැන්වූ සේක් ද? පිටිස්වූ සේක් ද?” පිහිටුවූ සේක්ද?

7. (එ විට අතද තෙරණුවෝ මෙසේ වදාලහ:) “මාණවය, ඒ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ සකකි ධූතනක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. එහි ම මේ දනමුළුව ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක. කවර සකකි ධූතනක ද? යත්: අසීඝ්‍රසකකියත් අසීඝ්‍රසකකියත් අසී ප්‍රශස්තකකියත් යන තුනේ ය. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ තුන් සකකියත්ගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක. මෙහි ම මේ දනමුළුව ගැන්වූ සේක, පිටිස්වූ සේක, පිහිටුවූ සේක.”

8. [ගුහ මාණව:] “පින්වත් අතද තෙරුනි, ඒ හවද්ගෞතමයන් වහන්සේ යම් දහමක්කුත්ගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් නම්, යම් දහමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිටිස්වූ සේක් නම්, පිහිටුවූ සේක් නම්, ඒ අසී ඝර්ඝකකිය කවරෙ ය?”

9. [අතද තෙරණුවෝ:] “මාණවය, මෙහි අර්ථය වූ සමාක්සමුද්ධි වූ විදුර්භවසමපන්න වූ සුගත වූ ලෝකවිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරථි වූ දෙව්මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධි වූ භගවත් වූ තපාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලෝකය ද, මහණ බමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සන්තිප්‍රජාව ද තෙමේ විසිවේ නුවණින් දන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. සේ දහම් දෙසනුයේ අදියෙහි හඳුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හඳුක (නිවරද) කොට, අවසන් හඳුක (නිවරද) කොට, අවසන් හඳුක (නිවරද) කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපුර්ණ කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගාහිත වූ) පරිශුද්ධ ශාසනව්‍යවහාරය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

10. තං ධම්මං සුඤ්ඤාදී ගතපටි වා ගතපටිපුතො වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ පච්චාරාතො, සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මනාගතො ඉති පටිසංවිකකති: ‘සම්මාධ්මා ඤරවාසො රජාපථො’¹. අභිඤ්ඤාසංයමා පඤ්ඤා, නිසිදං සුකරං අගාරං අරක්ඛාවසනා එකන්තපටිපුඤ්ඤා එකන්තපටිසුද්ධා සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චිත්තං, යනසුඤ්ඤා සංයමාසංයමා භික්ඛුසංගා කාසායාති වජ්ජාති අච්ඡාදෙනා අගාරස්මා අනුගාරියං පඤ්ඤාපඤ්ඤා’නති.

11. සෞ අපරේත සම්පත්ත අපං වා භොගක්කිතිං. පහාය මහනතං වා භොගක්කිතිං. පහාය අපං වා ඤ්ඤිපරිච්චිං. පහාය මහනතං වා ඤ්ඤි-පරිච්චිං. පහාය කොසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ඣදෙත්වා අගාරස්මි අනගාරිතං. පබ්බජති. සෞ එවිං. පබ්බජ්ඣො සම්මෙතො පාඨි-මොක්කසංවරසංවුත්තො විහරති අචාරමොචරසමපනෙත්වා අණුමෙතෙත්ව වජේත්ව හගදස්සාවි, සම්මද්දග රක්කති සික්කාපදෙත්ව කායකමමිත සමනතාගතො කුසලෙත, පරිත්ථුඤ්ඤිච්චො සිලසමපනෙත්වා ඉන්ද්‍රියෙත්ව ගුහන-ඤ්ඤො භොජනෙ මනකඤ්ඤි සතිසමපජඤ්ඤන සමනතාගතො සනත්තවො.

12. කට඲ුට මංණව හිතනු සිරසමපන්නො; හොති? ඉඩ මංණව හිතනු පංණාතිපාතං පහය පාණාතිපාතො පට්ටිරත්තො හොති නිතිතදණ්ඩො; නිතිතසන්තො ලජ් දයංපන්නො; සබ්බපාණස්තුතතිතොනුකම්පි විහරති. ඉදම්පියං හෙති සිරසමං.

13. අදිකාරාදානං පභාස අදිකාරාදානා පටිවිරතො හොති දිකාරාදාසි
දිකතපාවිකඛිති, අපථතෙන සුචිභුතෙන අතතතා විහරති. ඉදං' සා
හොති සීලසම්මං.

14. අබ්‍රහම්වරියං පතාය බ්‍රහ්මවාරි හොති ආරාමාරි² විරතො මේජුතා
ගාමිධම්මො, ඉදම්පි³කා හොති සීලකම්.

15. මුසාවාදං පතාග මුසාවාද පටිච්ඡතො හොති සච්චවාදී සච්චසනො ථෙතො³ පච්චිකො උච්චංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්ථි⁴ස්ස හොති සීලස්මි.

1. రెవరెండబా, డబ్బలి.

2. **අනුමැතිය, මරණය.**

3. **ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ, ಐತಿ.**

10 ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකුට පත්වෙත් හෝ ඒ බලය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තරාගත වූදුරුපුතු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ප්‍රධානියෙක් සමත්වන වූයේ, 'හිතියෙයි වීසිම සම්මාධයෙක් (අවසරයෙක්). රහාදි රජස් නැගෙන රජස් පවසෙයි. පැවිද්ද (සම්මාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහත) වැන්න. හිතියෙයි වසන්තය වසින් එකාත්තයෙන් පිරිපුන් කොට, එකාත්තයෙන් පිරිසිදු කොට, සබ්බලිකයක් සේ කොට මේ බ්‍රහ්මර සරත්තට පහසු නොවේ. (එළවිත්) මම කෙරෙහිවූ බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබව වදනෙම නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

11. හේ පසු කලක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැක හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැක හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙරෙහිවූ බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබව වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්කයෙක් සමත්වන වූයේ, අභ්‍යවකාශය හා ගෝචරයෙන් හා සුක්ත වූයේ, සම්ප්‍රපාත වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කාශ්‍යාත්තයෙන් සමත්වන වූයේ එහෙයින් ම පිරිසිදු අප්‍රභ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බොජුන්හි පමණ දක්නේ, (සිත් තත්ති) සිතියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වූයේ, සිව්පසයෙහි තුන්වැදුරුම් සතුටින් සතු වූයේ, සිකාපදයන්හි සමාදන් වැ හික්මෙයි.

12. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද යත්: මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාතය හැර දමා, ප්‍රාණසාතයත් වෙහෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ අසුර ඇත්තේ (අසුර නො දරන්නේ), පව්ව පිහිකුල් කරන්නේ, මෙහිත්‍රියට පැමිණියේ (මෙහිත්‍රියෙන් සුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් සිලයෙක් වේ.

13. හේ අදන්තාදනය හැර ලා, නොදුන් දය ගැත්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගත්තාසු වූයේ, දුන් දය ම සිතිනුත් සැමැති වැ ඉවසන සුළු වූයේ, නොනොර වූ පිරිසිදු සිතින් සතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

14. හේ අභිරුහිත දුරු ලා බ්‍රහ්මර සරත්තේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

15. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනුසුළු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කරා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කරා ඇත්තේ, ලොව නො රචිතයන් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

16. පිසුණං වාචං¹ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ෂානං වා සකිතා, සංභිතානං වා අනුපාදානා² සමග්ගාරාමො³ සමග්ගරතො සමග්ගතඤ්ඤිං සමග්ගකරණීං වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

17. ඵරුසං වාචං⁴ පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා⁵ හදයඛගමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමතාපා, තථාරුපං⁶ වාචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

18. සමථපප්පලාපං පහාය සමථපප්පලාපා පටිවිරතො හොති. කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී. නිධානවතීං වාචං භාසිතා හොති. කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

19. ඛිජ්ඣාභිභූතභාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා. නව්වගිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණිනවිභූසනවිධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකධඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුසිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අපේලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකුභුවසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථිගවස්සවලුවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙහත්තවච්ඡුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපගෙණගමනානුයෝගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි පටිවිරතො හොති. උතෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවියෝගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවිධිබනිතවිපරාමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

මූලසීලං නිවේශිතං.

1. පිසුණං වාචං, PTS. 2. අපදානා, PTS. 3. සමග්ගාරාමො, මජ්ඣං.
4. ඵරුසං වාචං, PTS. 5. පෙමනීයා, මජ්ඣං.
6. ඵරුපි, PTS.

16. හේ කේලාමි කිම් දුරු ලා, කේලාමි කිමෙන් වැලැක්කේ වෙ. මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලැපුණුවන් (සමගයට පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තන්, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වේ.

17. හේ රථ බිණුම් දුරුලා, රථ බස් දෙබුරුමන් වැලැක්කේ වෙයි. නිදෙය්, කන්කලු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතැ වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වේ.

18. හේ බොල් හිස් දෙබැටිලි හැරුලා, බොල් දෙබැටිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කරා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියන සුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තවලොදුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියන සුලු වූයේ, සිතැ තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වේ.

19. හේ බිජ්ඣන (පැල වන ද) ද, ගුහසුන (පැල වුණු ද) ද සිදු-මෙන් බිඳුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලදන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුරුදුසුන් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතැ අඹු තැන් පිරවීමට, ඇත සැරසීමට කරුණු වන මල්ගෙවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන්ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මුසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැවෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිඟයන්ට දුග මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන්ගෙට පණිවුඩ පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙද ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රන් පැණේ, තොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිඟයන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටුමෙන්, අගනා දෑට හුරු නො අගනා දෑක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරුම්ක කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා අංදිය සිදිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුකුන් අංදියෙන් බැදීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලසකක වෙයි.

පිලලසිලය නිමිසේ ය.

20 යථා වා පනෙකෙ හොනො සමණ්‍යායමණා සභ්බාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජානො තෙ ඵවරුපං ඛිජයාමභුතගාමසමාරම්භං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛකිඛිජං ඵලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඛිජයාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමං.

21. යථා වා පනෙකෙ හොනො සමණ්‍යායමණා සභ්බාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජානො තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිහොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අන්තසන්තිධිං පාතසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං යාත-සන්තිධිං සයන්තසන්තිධිං ගතිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිහොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමං.

22. යථා වා පනෙකෙ හොනො සමණ්‍යායමණා සභ්බාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජානො තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගිතං වාදිතං ථෙකං අක්ඛානං පාණ්ඩුකාරං වේතාලං කුම්භපුත්තං සොහනකං චණ්ඩාලං වංසං බොපනකං හත්ථිසුභ්බං අස්සසුභ්බං මහිසසුභ්බං උසනසුභ්බං අජ්ජසුභ්බං මෙණ්ඩුසුභ්බං කුකුඤ්චසුභ්බං වට්ඨකසුභ්බං දණ්ඩුසුභ්බං මුට්ඨිසුභ්බං නිබ්බුභ්බං උය්‍යාසකං බලහං සෙතාබ්බහං අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමං.

23. යථා වා පනෙකෙ හොනො සමණ්‍යායමණා සභ්බාදෙය්‍යාති හොජනාති භුඤ්ජානො තෙ ඵවරුපං ජිත්තප්පමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං බලිකං ඝට්ඨකං සලාකහත්ථං අකං පඛිතවීරං වඛිකං මොක්ඛවිකං විඛ්ඞාලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්‍යං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජිත්තප්පමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසමං.

20. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මූලවීර ද (හිගුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීර ද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීර ද (උක් උණ බට ආදී පැල වන පුරැක් ද), අඟුවීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු වීරවීර ද (වී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී වීරසමූහ ද (පැළ වන ද ද) ගුහසමූහ ද (පැළ වුණු ද ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බුදුම් තැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණෝ වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ වීර-ග්‍රාමිකුතග්‍රාමිසමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

21. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කෑම රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්තිසිකාරපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේබඳු වූ හෝ සන්තිසිකාර පරිභෝගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

22. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසමජ්ජා (තළුවත් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාසාරතාදිය කී මේ හෝ ඇසීම), පාණ්ඩව (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), චේතාල (දඹුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භජුන (සිවුරස් බෙර වැසුම්), ශෝභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රඟමඩුල්ලෙහි දී දේවතාවතට යොනාත්‍ර වශයෙන් නෑද්දිහ ගායනය හෝ ප්‍රතිගාතවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයෝ-ගුබ්බිඛාව), උණගේ ඔෂ්ඨාවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසම්බාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකත්තෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අත්පොර, මිනුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැවෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වවුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

23. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අට්ඨකෙළිය, දසකෙළිය, අභස්සකෙළිය, මේඛුල පැනුම, සන්තිකා ක්‍රීඩාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-නලා පිඹීම, කෙළිතගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැලියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් පිදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකල්පාංගානුකරණය (කනුන් කොරැන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළි-යෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙක් වේ.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්දිං පලලඛං ගොතකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකන්ධං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්තකං අක්කන්තං රථන්තං අජිතපාලෙණිං කාදලිමිගපචර-පච්චන්තං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරූපං උච්චාසයනමනාසයනං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජ-නානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නභාපනං සම්බාහනං ආදාසං අඤ්ජනං මාලාවිලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛිං සිඛාඛිං දණ්ඩකං නාළිකං බහං ජතං විත්තූපාහනං උණ්ඨිකං මණ්ඩිකං වාලුච්ඡතිං ඕද්දානි වජානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉතිඵවරූපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානු-යොගං පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං තීරච්ඡානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං භොමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං යුග්ගකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං යාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං විහිංකථං කුම්භට්ඨාන-කථං පුබ්බපෙතකථං තානත්තකථං ලොකකක්ඛාසිකං සමුද්දකක්ඛාසිකං ඉතිහව්‍යාහවකථං. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය තීරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාගමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ ඵවරූපං වික්ඛාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ඤං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසිසි? මිච්ඡාපටිපන්නො නම්සි. අහමයම් සම්මාපටිපන්නො. සංභිතං මේ, අසංභිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරුවතනං. ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො නම්සි. වර වාදප්පමොක්ඛාය. නිබ්බ-සෙති වා සචෙ පභොසිති. ඉති වා ඉතිඵවරූපාය වික්ඛාතිකකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්.

24. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්කඩ්දේ පුටු ය, පලහය, මහකොළපලහය, වියමනක් විසිතුරු කළ එළොම්මුවා ඇතිරිය, එළොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් ගෙදු එළොම් ඇතිරිය, කිලිය (පුළුන් මෙන්තය), සිංහරූපාදිපාවලින් විසිතුරු කළ එළොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය් පුසින් විසු ඇතිරිය, අසු පිටු එළහ ඇතිරිය, රිය එළහ ඇතිරිය, ඇදව සරි ලන සේ අතේ දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මේබදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙද්ද, ගෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ උස් යහන් මහ යහන් පරිහොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ සිලයෙක් වේ.

25. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැඩීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබ්පතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අදුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විපලවුන් දැරීම, හස්තාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැම්මටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන දු පරිහොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු දු පරිහොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ සිලයෙක් වේ.

26. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා, වොරකථා, මහාමාත්‍යකථා, සෙනාකථා, ගයකථා, සුභිකථා, ආභාරකථා, පාතකථා, වස්ත්‍රකථා, යහනකථා, මාලාකථා, ගකිකථා, ඥාතිකථා, යානකථා, ග්‍රාමකථා, නිගමකථා, නගරකථා, ජනපදකථා, ස්ත්‍රීකථා, පුරුෂකථා, කුමාරකථා, කුමාරිකථා, ශූරකථා, විවිකථා, කුමාසානකථා, තානාකිකථා, ලොකාබ්‍යාසිකා කථා, සමුද්‍යාබ්‍යාසිකාකථා, ඉතිහාසවකථා යන මේ බදු වූ තිරස්විත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කි හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බදු කථාවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ සිලයෙක් වේ.

27. යම්කෙසේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. ‘මේ දහම් විනය කිමැ’යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙමි වෙමි. මා බස කරැණු සහිත ය. තා බස කරැණු රහිත ය. තෝ පළමුසෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පළමුසෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දය මගේ එක් වටිනායෙන් ම පෙරැළි හිසේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසදව” යන ආදීන් මේ බදු වූ උතුන් බැණ දෙයා ගැනුම්හි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කි හෝ අත් මේබදු වූ හෝ බැණුමිදෙවුම්වලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද බහුගේ සිලයෙක් වේ.

28. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගමිනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රඤ්ඤං රුජමහාමත්තානං බත්තියානං චූෂමණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්‍රාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්‍ර ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපභිණගමිනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ය්‍ය භොති සීලසමිං.

29. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිත්තකා ව නිපෙය්‍යකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගරු. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ය්‍ය භොති සීලසමිං.

මජ්ඣිමනිකායෙ නිවසිතං.

30. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය භිව්ජාජ්ඣෙන ජීවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකවිජ්ජනං අභිතභොමං දබ්බිතභොමං උප්පාදොමං තණ්හුලභොමං සප්පි-භොමං තෙලභොමං මුඛභොමං ලොභිතභොමං අභිතවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා බත්ත-විජ්ජා සිව්ච්ඡා භුතවිජ්ජා භූරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විව්ච්ඡා විව්ච්ඡා මුසිකවිජ්ජා සකුණ්ඩවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තානං; මිග-පක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය භිව්ජාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ය්‍ය භොති සීලසමිං.

31. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණං සඤ්ඤාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජේත්වා තෙ එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය භිව්ජාජ්ඣෙන ජීවිකං කප්පෙන්නති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩ්‍රාගමණං වජ්ඣලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ධනුලක්ඛණං අංජුබලක්ඛණං ඉසිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දසලක්ඛණං දසිලක්ඛණං තජ්ජලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මිහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මෙණ්ඩිලක්ඛණං කුකකුට්ඨලක්ඛණං වට්ඨකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය භිව්ජාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ය්‍ය භොති සීලසමිං.

28. යම්කෙසේ සම්භර හවත් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේහි යන්නැ. අසෝ තැනට එන්නැ. මෙය ගෙනැ යන්නැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙන්නැ”යි කළ නියෝග පිළිපත්ත, රජුන්ගේ රජමහආරාධිපතිගේ ක්‍රියායන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ කුමරුවන්ගේ මෙ බඳු දූත මේහවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙ වැනි වූ හෝ දූත මේහවරින් පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

29. යම්කෙසේ සම්භර හවත් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුතකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසිත් හෝ බසිත් ඇහැවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙකාසයන් අනුතට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

මධ්‍යම ශීලය නිමිසේ ය.

30. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසත්‍රය, නිමිත්තශාසත්‍රය, උත්පාතලක්ෂණය, ස්වර්ණ-ශාසත්‍රය, ලක්ෂණශාසත්‍රය, මුක්තවර්තනපිඤ්ච, අන්තිකොමය, දර්විකොමය, ධූෂණොමය, කණ්ණොමය, තණ්හුලහොමය, සර්පිස්හොමය, තෙලහොමය, මුඛපහොමය, ලොහිතහොමය, අංගපිඤ්ච, වාස්තුපිඤ්ච, කෂාත්‍රපිඤ්ච, ශිව්පිඤ්ච, භූතපිඤ්ච, භූරිපිඤ්ච, අතිපිඤ්ච, විෂපිඤ්ච, වාස්විකපිඤ්ච, මුක්තපිඤ්ච, ශාකුතපිඤ්ච, වායසපිඤ්ච, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තිරස්විතපිඤ්චයෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙ බඳු වූ ද තිරස්විතපිඤ්චයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

31. යම්කෙසේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දමුලකුණු, කඩුලකුණු, ඊලකුණු, දුඬුලකුණු, අපිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දැසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිසුලකුණු, වහරලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වඩුලකුණු, ගොස්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුමුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මෙ බඳු තිරස්විත පිඤ්චයෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරස්විත පිඤ්චයෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

32. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි’ස්ස හොති සිලසමං.

33. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “වජ්ඣානාහං හවිස්සති. සුරියනාහො හවිස්සති. නකඛතනාහො හවිස්සති. වජ්ඣසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. වජ්ඣසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. නකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. උකකාපාතො හවිස්සති. දිසාබාහො හවිස්සති භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුඤ්ඡි හවිස්සති. වජ්ඣසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො වජ්ඣනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියනාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො වජ්ඣසුරියානං පථගමනං හවිස්සති, එවංවිපාකො වජ්ඣසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛතනානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නකඛතනානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උකකාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාබාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුඤ්ඡි හවිස්සති. එවංවිපාකො වජ්ඣසුරියනකඛතනානං උග්ගමනං ඕනමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි’ස්ස හොති සිලසමං.

34. යථා වා පනෙතෙ හොනොතා සමණ්ණාගමණං සද්ධාදෙය්‍යානි හොජනානි භුඤ්ජිතා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභිකං හවිස්සති. දුභිකං හවිස්සති. බෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. ඤෙහො හවිස්සති. ආඤෙහං හවිස්සති. මුද්දාගණනා සංඛානං කාමෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානපිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිවිරතො හොති. ඉදමපි’ස්ස හොති සිලසමං.

32. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පටරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ උන් රජුන්ගේ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් අතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යැම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මෙසේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මෙ බදු වූ මිථ්‍යාච්ඡායෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිථ්‍යාච්ඡායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිතෙක් වේ.

33. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනැ වජ්‍යග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුඛිග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳු හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වැ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත් තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. වජ්‍යග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුඛිග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නක්ෂත්‍රග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙ බදු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වැ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සදහිරුන්ගේ ද නකත් තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙ බදු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුවෝ, මෙ බදු තිරස්විත පිඤ්ඤෙන්, මෙ බදු මිථ්‍යාච්ඡායෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිථ්‍යාච්ඡායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිතෙක් වේ.

34. යම්කෙ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සාදාහැරෙත් දුන් බොජුන් වළඳ, “මෙ සම්මෙහි වැසි වන්නේ ය. මෙ සම්මෙහි නියං වන්නේ ය. මෙ සම්මෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සම්මෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මෙ සම්මෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මෙ සම්මෙහි රටට සිය වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග වන්නේ ය. මෙ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුදාව (අහිලි පුරැක්හි සංඥ තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලෝකායතශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙ බදු තිරස්විත පිඤ්ඤෙන්, මිථ්‍යාච්ඡායෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මෙ බදු වූ තිරස්විතපිඤ්ඤෙන්, මිථ්‍යාච්ඡායෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිතෙක් වේ.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණමුහම්ණා සඤ්ඤායානාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවිදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගච්ඡකරණං ජිව්‍යාතිස්ථිතනං හනුසංහතනං හස්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණණ්-ජප්පනං ආදායපඤ්ඤාං කුමාරිපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං ආදීවවුපට්ඨානං මහතු-පට්ඨානං අභිතුජ්ජලනං සිරිවිතායනං. ඉති වා ඉති එවිරුපාය තිරච්ඡාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

36. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණමුහම්ණා සඤ්ඤායානාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: සකතිකම්මං පණ්ඩිකම්මං භුතකම්මං භූරිකම්මං වස්සකම්මං චෝස්සකම්මං වජ්ජකම්මං වජ්ජපරිකිරණං ආවම්මං නභාපනං ජුහනං වම්මං විරෝවනං උද්ධිවිරෝවනං අධොවිරෝවනං සිසවිරෝවනං කණණ්ණෙලං නෙත්තනප්පනං නජ්ජකම්මං අඤ්ජනං පච්චඤ්ජනං සාලාකියං සලලකත්තියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජානං අනුපාදානං මසගිනං පටිමොඝකම්මං. ඉති වා ඉති එවිරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසමිං.

37. ස ඛො සො මාණව භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතිසො මුඤ්ඤාචිසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චත්ථිකතො, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සිලසම්පන්නො න කුතොචි හයං සම්නුපස්සති යදිදං සිලසංවරතො. සො ඉමිනො අරියෙත සිලකඩකේත සම්මානාගතො අරඤ්ඤානං අනවර්තසුඛං පටිසංගෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සිලසම්පන්නො භොති.

38. අයං ඛො සො මාණව අරියො සිලකඩකේතො යස්ස සො හගවා වණ්ණවාදී අහොසි යස්ථ ව ඉමං ජතනං සමාදපෙසි නිවේසෙසි පත්ථිං-පෙසි. අත්ථි ථෙවෙත්ථි උත්තරිං කරණීයතති."

35. යම්හේ ඇතැම් පින්වත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ආවාන සඳහා තකත් කීම්, විවාහ සඳහා තකත් කීම්, ඉවත් වූ අබ්බුසාමියන් එක් වත්තට තකත් කීම්, අබ්බුසාමියන් වෙන් වත්තට තකත් කීම්, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම්, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම්, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රදිය කැර දීම, බිම් පංඝු වත්තට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගම් රැකකන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කත් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කාබ්පතනි දෙවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවදුරුක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුට්ත් ගිනිජල් පිහිදුවීම, මතුරු දපා සිරිකත කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තිරස්මිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්මිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

36. යම්හේ ඇතැම් පින්වත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, සෙන් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ලය විරේකයට බේත් දීම, වස්ති කිරීම ශීඝ්‍රවිරේචන බේත් දීම, කත් ලෙඩට තෙල් පිස දීම, ගිහියන් සඳහා ඇස පවලයට සිසිල ගන්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තෘෂ දීම, කාරම් අඳුන් සාද දීම, ඇස සිසිල ගන්වන අඳුන් සාද දීම, ගිහියන්ගේ ඇස උල්ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්තාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යා” යි මේ ඇදි වූ හෝ මෙබඳු වූ තිරස්මිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්මිත විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාජිවයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයක් වේ.

37. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශිලකම්පන්න වූයේ, ශිල-සංවරගේතුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතාගෙකින් පහල විශා හැකි බියක් නො දකී. මාණවය, ක්‍ෂත්‍රියගේමෙකගෙන් අභිමෙක ලත්, වැනාසු සතුරන් ඇති ක්‍ෂත්‍රියගෙන් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විශා හැකි බියක් යම්හේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් ශිලකම්පන්න වූයේ, ශිලසංවරගේතුගෙන් කිසි ම එක ද අසංවරගෙකින් විශා හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇසී ශිලකකියෙන් සමත්වන වූයේ සිය සතන්ති තිදෙස් වූ කායික චෛතසික සුවය පිදී. මාණවය මෙසේ මහණ තෙමේ ශිලකම්පන්න වේ.

38. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක්හුගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙකු මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් ද, පිහිටු සේක් ද, පිහිටු සේක් ද, මේ ඒ ආසී ශිලකකිය යැ. වැලි මේගි මෙයින් මත්තෙහිත් කටහුද ද ඇත්තේම ය.”

39. “අවජරියං හො ආනන්ද, අබ්බතං හො ආනන්ද, සො’පාසං හො ආනන්ද අරියො සිලකඩනෙති; උරුප්පණො හො අපරිප්පණො. එවමපරිප්පණොඤ්චානෙතො ආනන්ද අරියං සිලකඩනං ඉතො බහිඨා අඤ්ඤාසු සමණවුහමණෙසු න සමනුපසාමි. එවමපරිප්පණොඤ්ච හො ආනන්ද අරියං සිලකඩනං ඉතො බහිඨා අඤ්ඤා සමණවුහමණො අත්තති සමනුපසොයස්සං, තෙ තාවතකෙනෙව අත්තමිතා අස්ස ‘අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා, අනුසත්තො හො සමඤ්ඤාදො, තස්සි තො කිඤ්චි උත්තරං කරණිය’නති. අප ච පත හමං ආනන්ද එවමාහ: අස්සි වෙවෙත් උත්තරං කරණිය”නති.

පඨමකතාණ්ඩාරං.

40. “කතමො පත සො හො ආනන්ද අරියො සමාධිකඩනෙති; යස්ස සො හමං ගොතමො වණ්ණවාදි අගොධි යත් ච ඉමං ජනතං සමාදපෙසි තිව්වෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?” ති.

41. කප්ඤ්ච මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්සා න තිඤ්ඤානාහි හොති තානුඛාඤ්ජනකාහි. යත්ථාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසාවෙයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං. වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙත සග්ගං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගතං ඝාගිඤ්ඤා -පෙ- ජ්වහාය රසං සාගිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුගිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිඤ්ඤානාහි හොති තානුඛාඤ්ජනකාහි. යත්ථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසාවෙයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං. මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති තො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අරක්ඛතං අබ්බාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහතථොරො හොති.

39. [ගුහ:] “පින්වත් අනද තෙරුනි, ආයුධී යැ, පින්වත් අනද තෙරුනි, අද්දුත යැ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මේ ආසීලසකකය ද පරිපුණී යැ අපරිපුණී නොවේ. පින්වත් අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසීලසකකයක් මෙයින් බැහැර අන් මහණබඩුණන් කෙරෙහි නො දකිමි. අනද තෙරුනි, මෙසේ පිරිපුන් ආසී ලසකකයක් මෙයින් බැහැර අන් මහණබඩුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු “මේ පමණකින් ම සැහෙයි. මේ පමණකින් ම කටයුතු සම්පුණී විය. අප විසින් මහණදමේ ඵලය ලද්දේ ය. අප විසින් මත්තෙහි කටයුතු වූ කිසිත් ඉතිරි වෑ නැතැ”යි එ තෙකින් ම සතුටු සිතැති වන්නාහ. එතෙකුළු වුවත් පින්වත් අනද තෙරුණුවෝ ‘මෙහි මෙයින් මත්තෙහිත් කටයුතු දෑ ඇතැ’යි මෙසේ වදාලති.”

පලමු බණවරය.

40. [ගුහ:] පින්වත් අනද තෙරුනි, ඒ පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ යම්කිසිමගේ ගුණ වදාරනුසු වූ සේක් නම්, යමෙක්හි මේ ජනතාව ගැන්වූ සේක් නම්, පිරිස්වූ සේක් නම්, පිරිවඩූ සේක් නම්, ඒ ආසී සමාධිසකකය කවරෙ යැ?”

41. [අනදතෙරුන:] “මාණවය මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: මාණවය මේ යන්නෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක ගුහාදිවයයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ගුහාදිවයයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්කුරිඤ්ඤ වසා නොගෙන වසන්නහුගේ විත්තයන්තානග වෘත්ත ලොභ දොමනස් ආදී ලාභක අකුසල සංඝාතයෝ ලුහුබඳනාහු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්කුරිඤ්ඤය රකි. වක්කුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රස්වය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රසී කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භන දත, ගුහාදිවයයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ගුහාදිවයයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණකින් ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤය ජිහ්වෙඤ්ඤය ... කායෙඤ්ඤය ... මනඉඤ්ඤය සංවර කොට නොගෙන වසන්නහුගේ විත්තයන්තානග වෘත්තලොභ දොමනස් ආදී ලාභක අකුසල සංඝාතයෝ අනුබඳනාහු ද, ඒ ශ්‍රොත්‍රෙඤ්ඤයාගේ ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤයාගේ ... ජිහ්වෙඤ්ඤයාගේ කායෙඤ්ඤයාගේ ... මනඉඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාය ... මනඉඤ්ඤය රකි. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආසී වූ ඉඤ්ඤසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකසුඛය (මකලෙසුන්ගෙන් ඔහු නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිත්තසුඛය) වදී. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

42. කථංඤ්ච මාණව භික්ඛු සත්භවපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමමිඤ්ජේන පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සබ්බාපිපත්තච්චරධාරණේ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසාවකලෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ සීතෙ නිසින්නෙ සුතො ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිතාලෙ සමපජානකාරී හොති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සත්භවපඤ්ඤාන සමන්තාගතො හොති.

43. කථංඤ්ච මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති සෙය්‍යපාපි මාණව පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තහාඤ්ච ඛෙති, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො මාණව භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

44. සො ඉමිනා ව අරියෙන සිලකඩකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සත්භවපඤ්ඤාන සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විචිත්තං සෙත්තාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ජරං ඝිරිගුහං සුසානං චතපත්ථං අමෙත්තාකායං පලාලපුඤ්ජං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලබ්බං අභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩායං පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

45. සො අභිජ්ඣං ලොභෙ පහාය විගතාභිජජ්ඣික වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණගුත්භිතානුක්ඛපි. බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඤ්ඤං පහාය විගතපිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. පිනමිඤ්ඤා විතතං පරිසොඛෙති. උභවචකුක්ඛචං පහාය අනුභූතො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො. උභවචකුක්ඛචං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ජං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ජං විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ජාය විතතං පරිසොඛෙති.

42. මාණවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාර්තමුප්පජානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිලීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුරු ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැත්මෙහි, පැන් පිමෙහි, පිටි කැටිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි ගිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

43. මාණවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: මාණවය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. මාණවය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තටු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියාහඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම ගෙයි. මාණවය, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

44. මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී ශිලාකාව්‍යයෙන් ද සමීච්ච වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාතිසම්-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුප්ඵලයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාස්තුමුල පථිත කදුරැලි හිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනගුහා කිසි සෙතක්කන් හඳුනා නොගත හැකිය. හේ පිඬු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳු උඩු කය කෙළින් පිණිසා කම්මහටනට යොමු කොට සිහි එළවා ගිඳී.

45. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදානසංකය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විකෙමනප්‍රභාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතක් වෙතෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාය (මොහොය) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙතෙයි. මොහොය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සංසාරානුකම්පා හැර, පහ වූ සංසාරානුකම්පා ඇත්තේ, දව රු දෙකෙහි ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණෙකුත් හුකත වූයේ වෙතෙයි. සංසාරානුකම්පා කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා කොසංහුත්ඛවත්) කුකුළත් (කල නො කල දෙයෙහි පසුකැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංහුත් ඔව්හ් තොර වැ), සංහිදුණු සාක්ෂිය විභවසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළු දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සාක්ෂිය දුරු ලා, පහ වූ සාක්ෂිය ඇත්තේ, කුසල් දහමෙහි සාක්ෂිය නො කරනුයේ, සාක්ෂිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

46. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඉණං ආදය කම්මනෙත පයො-
රෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනාං සමිජ්ජකියං, සො යානි ච පොරුණානි
ඉණ්ඞුලානි තානි ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියං වස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං
ධුරන්තරෙය්‍ය, තස්ස ඵවමිසං: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදය කම්මනෙත
පයොරෙය්‍යං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනාං සමිජ්ජකියං. සො’හං යානි ච
පොරුණානි ඉණ්ඞුලානි තානි ච බ්‍යන්ති අකාසිං. අපි ච මෙ උතතරිං
අවසිට්ඨං ධුරන්තරෙය්‍යා”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලො-
ගිලානො, හතතං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ආබාධා මුලේචය්‍ය, හතතඤ්චස්ස ඡායෙය්‍ය,
සියං වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵවමිසං: “අහං ඛො පුබ්බ ආබාධිකො
අහොසිං දුක්ඛිතො බාලොගිලානො. හතතං ච මෙ නච්ඡාදෙය්‍ය. න වස්ස
මෙ අසි කායෙ බලම්භනා. සො’මහි ඵතරහි තමා ආබාධා මුඤ්ඤා,
හතතඤ්ච මෙ ඡායෙය්‍ය. අපි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතො නිදානං
ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඛනිකායාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ඛනිකායාරු මුලේචය්‍ය සොපිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි ගොයානං වජ්‍යං, තස්ස ඵවමිසං: “අහං ඛො පුබ්බ
ඛනිකායාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමා ඛනිකායාරු මුඤ්ඤා
සොපිනා අබ්බයෙන. තපි ච මෙ කිඤ්චි නොයානං වයො”ති. සො
තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාධිනො පරු-
ධිනො න යෙනකාමඛිගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමා දුසබ්‍යා
මුලේචය්‍ය අනතතාධිනො අපරුධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිගමො, තස්ස
ඵවමිසං: “අහං ඛො පුබ්බ දුසො අහොසිං අනතතාධිනො පරුධිනො
න යෙනකාමඛිගමො. සො’මහි ඵතරහි තමා දුසබ්‍යා මුඤ්ඤා අනතතාධිනො
අපරුධිනො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිගමො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

50. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො සධිනො සහොගො කන්තාරභින-
මිගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය, සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුණෙය්‍ය ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිසං: “අහං ඛො පුබ්බ සධිනො සහොගො
කන්තාරභිනමිගං පටිපජ්ජං දුඛිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි
තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොපිනා ගාමිනං අනුපාපුණො ඛෙමිං අප්පට්-
ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

46. මාණවය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්කිසි දෑත් එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙලෙමි. ඒ මගේ කම්පන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තව වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක්ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ ණයතැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

47. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් රෝගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස හිලන් වන්නේද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේද, හේ මැත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කළු පෙරු දුකට පත්, දැඩි හිලන් බව ඇති ලෙඩෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නොවී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නොවී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

48. මාණවය, යම් කේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේද, හේ පසු කලෙක බතය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේද, (ඒ හේතුයෙන්) ඔහුගේ කිසි භොගවිතාශයෙක් නො වන්නේද, “මම වූ කළු පෙරු හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බත වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මගේ භොගයතට කිසි විතාශයෙක්ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

49. මාණවය, යම්කෙසේ නම් අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේද, හේ මැත භාගයෙහි නම් අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළු පෙරු නම් අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, නම් අයත් පැවැතුම් ඇතිසේම, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේම, නිදහස් වූයේම කැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

50. මාණවය, යම්කෙසේ බතවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උච්ඡරා ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේද, උච්ඡරා නැති විටත් නැති ගම්මානයකට බස්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළු පෙර බත ඇතිසේම, භොගසම්පත් ඇතිසේම, දික් නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභස සහිත දික් මහකට බවුසෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. තිරුප්පුත හසරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

51. එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා ඛික්ඛිනායාරං යථා දාසඛ්‍යං යථා කන්තාරදානමග්ගං, එවං ඉමේ පඤ්ච නිවරණේ අපාතිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛති. සෙය්‍යථාපි මාණව ආකණ්‍යං, යථා ආරුහ්‍යං, යථා ඛික්ඛිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්‍යං, යථා බෙමන්තභුමිං, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉම පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛති.

52. තස්සිමේ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛතො පාමොඤ්ජං ජායති. පඤ්ඤිතස්ස පිති ජායති. පිතිමන්තස්ස කායො පක්ඛං-ථාති. පක්ඛංඛිකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධිංගති.

53. සො විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

54. සෙය්‍යථාපි මාණව දසකඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවාසි වා කංසථාලෙ න්‍යාතිගවුණ්ණොති අකිරිණා උදකෙන පරිපෙථාසකං පරි-පෙථාසකං සන්තප්පය, සායං න්‍යාතිගපිණි සෙතභානුභවා සෙතභාපරෙතා සන්තර්ඛාගිඤ්ඤා පුට්ඨා සෙතභෙන න ව පග්ගරණි, එවමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

55. යට්ඨි මාණව භික්ඛු විච්චේවච කාමේහි විච්චච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං සවිමාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ පිහරති, සො ඉමමේව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති, නාස්ස කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති, ඉදංචි'ස්ස නොති සමාධිංගමිං.

56. පුන ව පරං මාණව භික්ඛු විහංගිකවිමාරුතං චූපසමා අර්ඛිතතං සමාසාදනං වේතනසං ඵලකාදිභාවං අවිතක්ඛං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං උභිසං ඤානං උපසම්පජ්ජ පිහරති. සො ඉමමේව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

51. මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස තමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යම්තේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්තේ ද, හිරගෙන් මිදුණුවට යම්තේ ද, නිවහල්බව යම්තේ ද, උවදුරු නැති බව යම්තේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

52. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාම කය සංගීතදී. සංහුන් නාම කය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ)

53. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසතිත, විචාරසතිත, විවේකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කසෙහි ඒ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

54. මාණවය, යම්තේ කප්පවෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කප්පවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැත්තෙක් හෝ ලොභොතලියෙකු නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඩු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ත වූයේ, ඇතුලත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වහරුවන්නේත් වේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කසෙහි විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

55. මාණවය, මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීසතිත විචාරසතිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, භාවපහ පැතිර ගනී. ඔහුගේ සියලු කසා විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතිරගත් කිසිදු නැතෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

56. මාණවය, නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංගීතීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ඉඬුව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පඨි කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවේකයෙන් උපන් පිති සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

57. සෙය්‍යථාපි මාණව උදකරහද උඛතිදදදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරන්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දකඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙත කාලං සමමා ඛාරං අනුප්පච්චෙත්ථය්‍ය, අථ ඛො තමා ච උදකරහද සිතා වාරිඛාර උඛතිජ්ඣිතා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඥයා පරිසංඥයා පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, තාස්ස කිඤ්චි සඛොවතො උදකරහදස්ස වාරිතා සිතෙන අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛොවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති.

58. යමපි මාණව භික්ඛු විතකකම්මාරාතං වූපසමා අර්කිතතං සමප-
සාදනං චෙතසො ඵකොදිගං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං
දුතියං කුතං උපසමපඡ්ඡ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙනපිති-
සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි
සඛොවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං ගොති. ඉදම්පි'ස්ස
ගොති සමාධියමිං.

59. පුත ච පරං මාණව භික්ඛු පිතියා ච විරගා උපෙක්ඛකොච
චිහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්චි කායෙන පටිසංචෙදෙති. යත්තං
අරිතං ආවිකඛනති 'උපෙක්ඛසකං සතිමා සුඛපිනාරීති', තං තතියං කුතං
උපසමපඡ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති
පරිසංඥති පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛොවතො කායස්ස
නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති.

60. සෙය්‍යථාපි මාණව උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා
අපොකම්මාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති
උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාව
මස්සා යාව ච මූලා සිතෙන වාරිතා අභිසංඝනනාති පරිසංඝනනාති පරිපුරති
පරිපච්චාති, තාස්සා කිඤ්චි සඛොවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා
පුණ්ඩරිකාතං වා සිතෙන වාරිතා අපච්චං අස්ස, එවමෙව ඛො මාණව
භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඥති පරිසංඥති පරි-
පුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිඤ්චි සඛොවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන
සුඛෙන අපච්චං ගොති.

57. මාණවය, යම්කෙසේ යටි උල්පත් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේද, එයට පෙරදිගින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේද, පැසිම දිගින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේද, වැස්ස ද කලින් කලා පුදු පරිදි නො වසින්නේද, එතෙකුළු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දිග දහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දිගෙන් තෙමන්නේද, හැම පරිදි තෙමන්නේද, පුරා ලත්තේද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිග පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත්ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රති ස්වයං තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිස්වය පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58 මාණවය, මහණ තෙම විතකීවිචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත විචාරරහිත, සමාධියෙන් පහල වූ, ප්‍රතිය හා ස්වභාවික හා ඇති යම් දෙවෙනි බ්‍යානකව පැමිණ වෙසේද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිස්වයන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කය සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිස්වය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

59. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි) මාණවය, මහණ තෙමේ ප්‍රතිය ගේ ද විරහයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ක වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ක වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදි. ආර්යයෝ යම් බ්‍යානකක් හෙතු කොට ගෙන බ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ 'උපෙක්කාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුවචිතරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත්ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි බ්‍යානකව පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රතික ස්වයං තෙමයි, හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රතික ස්වයං පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

60. මාණවය, යම්කෙසේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබර හෝ දිගෙහි උපන්නේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නොනැගුණේ, දිග තුළ ම හිලී වැඩෙනුයේද, ඒ හැම අග දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිහිල් දිගෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන් ම පැතිරී වැද ගත්තේ වේද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබරවලා හෝ සිහිල් දිග පැතිරී නොගත් තැනෙක් නො වන්නේද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රතික ස්වයං තෙමයි, හාත්පසින් තෙමයි, පුරා ලයි, හැම පරිදි පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රතික ස්වයං පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

61. යම්පි මාණව භික්ඛු පිතියා ව විරුගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජ්ඣතො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස නිප්පීතිකෙන සුඛෙන අපච්චං ගොති, ඉදම්පි'ස්ස ගොති සමාධිස්මිං.

62. පුත ව පරං මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඛිගමා අදුක්ඛම්පුඛං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුසං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති. නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො ඔදනෙන චත්තන සසීසං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන චත්තන අපච්චං අස්ස, ඵලමේව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති. නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති.

63. යම්පි මාණව භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඛිගමා අදුක්ඛම්පුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුසං කුෂානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො ඉමමේව කායං පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන ඵරිතො නිසින්නො ගොති, නායං කිඤ්චි සම්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤන වෙතසා පරියොදනෙන අපච්චං ගොති, ඉදම්පි'ස්ස ගොති සමාධිස්මිං. අයං ඛො සො මාණව අරියො සමාධික්ඛන්තො යස්ස සො භගවා වණ්ණවාදී අහොසි, යත් ව ඉමං ජතතං සමාදුපෙසි නිවේසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. අත්ථි වෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණීයන්ති.

64. “අච්ඡරියං ගො අනන්ද අබ්බුතං ගො අනන්ද. සො වායං ගො ආනන්ද අරියො සමාධික්ඛන්තො පරිපුරණො නො අපරිපුරණො. ඵලං පරිපුරණඤ්චාහං ගො අනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්තො ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤාසු සමිණ්ඩාහම්ඤ්ඤා න සමිහුපස්සාමි. ඵලං පරිපුරණඤ්ච ගො ආනන්ද අරියං සමාධික්ඛන්තො ඉතො ඛගිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමිණ්ඩාහම්ඤ්ඤා අත්තති සමිහුපස්සායස්සං, තෙ තාවතකතෙව අත්තමනා අස්ස අලමේතනා-වතා, කතමේතනාවතා, අනුප්පතො නො සාමිඤ්ඤත්තො, තත්ථි නො කිඤ්චි උත්තරිං කරණීයන්ති.

61. මාණවය, මහණ තෙම ප්‍රතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වූ නුවණ ඇති වූ වෙසේ. සුවයත් තාම කසිත් වදි. 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව වුසුම ඇත්තේ යැ' යි ආදියේ 'යම්ක්ඛ දක්-වත් නම්, ඒ තෙවෙනි බ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රතික සුඛයෙන් මේ කය ම තෙමිසි, කය මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, පැතීරු වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රතික සුඛයෙන් පැතීරු වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

62. තැවැත ද (අනෙකක් කියම) මාණවය, මහණ තෙමේ සුඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොමනයේ දෙමනයේ දෙදෙතාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාධි යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතීරු වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතීරු වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මාණවය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවූ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, මාණවය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසාර වූ සිතින් පැතීරු වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයා පිරිසිදු පබ්බතසිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

63. මාණවය, මහණ තෙම සුඛ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද පහ කිරීමෙන් පලමුවෙන් ම සොමනයේ දෙමනයෙන් පහ වූ යැමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවත් සමාධිගත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති යම් සිවුවන දහන් ලැබූ වෙසෙයි, එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතීරු ගෙන හුන්නේ වෙයි, ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබ්බත සිතින් පැතීරු නොගත් කිසිත් ද තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි. මාණවය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්ක්ඛගේ ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් ද, යමෙක්හි මේ ජනනාව ගැන්වූ සේක් ද, පිටිස්වූ සේක් ද, පිහිටවූ සේක් ද, ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ ආදී සමාධිකකතිය යැ. වැලි මේහි මේසින් මත්තෙහි කටයුතු ද ද ඇත."

64. [ශ්‍රවණ] "හවන් අතද තෙරුනි, ආශවසී ය. හවන් අතද තෙරුනි, පුදුම ය. ඒ මේ සමාධිකකතිය පරිපූර්ණ ය, අපරිපූර්ණ නො වේ. හවන් අතද තෙරුනි, මේසේ පරිපූර්ණ වූ ආදී සමාධිකකතියක් මෙයින් පිටත්හි අත් මහණබ්‍රමුණත් තෙරෙහි නො දකිමි. හවන් අතද තෙරුනි, මේසේ පරිපූර්ණ ද වූ ආදී සමාධිකකතියක් මෙයින් පිටත්හි මහණ බ්‍රමුණෝ තමන් කෙරෙහි දක්නාහු නම්, ඔහු එපමණෙකින් ම 'මේතෙකින් යැහෙයි (මේ තෙක් ම ඇත), මේතෙකින් සියලු කටයුතු ද කොට නිමැවිණැ' යි සතුටු සිතැති වන්නාහ.

65. අප ව පන හවං ආනන්ද ඵලමාහ: අපි වෙවෙත් උත්තරිං කරණි-
යනති. කතමො පන සො හො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකවණ්ණො, යස්ස
සො හවං ගොතමො වණ්ණවාදී අහොසි යත් ව ඉමං ජනතං සමාදුපෙසි
තිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි?”ති.

66. “පුත ව පරං මාණව සො භික්ඛු ඵලං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි
පරියොදාතෙ අනභගණ විගතපකකිලෙසෙ මුද්දාතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ
ආනෙඤ්ජාතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමාපො ඔදනකුමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දන-
හෙදනවිද්ධංසනධමෙමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පටිබ්බානති.

67. සෙය්‍යථාපි මාණව මණ්ඩ වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො
සුපරිකම්මකතො අවෙජා විපසසන්නො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො තත්ත්ව-
ස්ස සුතතං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-
සුතතං වා, තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො හත්ථ කර්ථො පටිවිච්චෙකකියා:
අයං ඛො මණ්ඩ වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො
අවෙජා විපසසන්නො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්වං සුතතං
ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුතතං වා”ති.
ඵලමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඵලං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි
පරියොදාතෙ අනභගණ විගතපකකිලෙසෙ මුද්දාතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ
ආනෙඤ්ජාතෙත ඤාණදස්සනාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති.
සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො
මාතෘපෙතතිකසමාපො ඔදනකුමාසුපවයො අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-
විද්ධංසනධමෙමො. ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ
පටිබ්බානති.

68. යමපි මාණව භික්ඛු ඵලං සමාසිතෙ විතෙත -පෙ- ඵලං පජානාති
-පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵත්ථ සිතං ඵත්ථ පටිබ්බානති, ඉදමපි”ස්ස
භොති පඤ්ඤාය.

65. එතෙත් භවත් අනද තෙරණුවෝ 'මේහි මත්තෙහි ද කටයුතු ද ඇතැ'යි මේසේ වදාරති. භවත් අනද තෙරැති, ඒ පින්වත් ගොයුමාණන් වහන්සේ යමක්නුයේ ශුණ වදාරන සුදු වූ සේක් තම, යමේකැ මේ ජනතාව මොනොවට ගැන්වූ සේක්, පිටිස්වූ සේක්, පිහිටවූ සේක් වූහ තම ඒ අයී ප්‍රඥාසාක්ෂිය කවරේ ද?"

66. [ආනන්ද:] "තව ද (අනෙකක් කියමි) මාණවය, ඒ මහණ තෙමේ මේසේ සිත එකක වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිපි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තොපක්ෂල්ය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදුෂිතානාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුෂිතා ඥානය පිණිස, (උරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට තමා හරියි. හේ "මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභ්‍යුතයන් ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍ර-ශෝණිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොඹූ අඳි අහරින් වැඩුණේ ය, අතිය බව ද දුගඳ හරනුවට සුවද විලෙවුන් ඉළියැ සුඛ බව ද, ලොබ දුරුලබ්‍යවට පිරිමැදුම් ඇ කළ සුඛ බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිතරන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මේහි ලැග්ගේ ය, මේහි බැදුණේ යැ" යි මේසේ දන ගනී.

67. මාණවය, යමගේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කළ, සිසුම් වූ වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඬුවත් හෝ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අපෙති කොට, "මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කළ, සිසුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මේහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ ක්‍රයෙක් අවුතන ලද්දේ වේ යැ"යි සලකා බලන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මේසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යවපත් වූ කල්හි, උපකෙලකයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදුෂිතාඥානය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට තමා හරියි. හෙ තෙම "මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභ්‍යුතයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් නිපන්නේ ය, බත් කොඹූ අඳි අහරින් වැඩුණේ ය. අතිය බව ද දුගඳ හරනව සුවද විලෙවුන් ඉළියැ සුඛ බව ද ලොබ දුරු ලබ්‍යවට පිරිමැදුම් ඇ කළ සුඛ බව ද ඒ කළත් බිඳෙන බව ද විසිතරන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය, මාගේ මේ සිත ද මේහි ලැග්ගේ ය, මේහි බැදුණේ යැ"යි මේසේ දන ගනී.

68. මාණවය, මහණ මේසේ සිත සමාධිගත කල්හි... 'මාගේ මේ සිත ද මේහි ලැග්ගේ ය, මේහි බැදුණේ යැ' යි මේසේ දනි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඕනෑමේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

69. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩෙ විගතාපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තකාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

70. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො මුඤ්ඤාමිතා ඉසිකං පචාගෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං මුඤ්ඤා: අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා: අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤා: තේව ඉසිකා පබ්බලා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අයිං කොසියා පචාගෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං අහි අයං කොසි, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තේව අහි පබ්බලො 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන මාණව පුරිසො අහිං කරණො උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා: අයං අහි අයං කරණො, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කරණො. කරණොතේව අහි උබ්බනො'ති. එවමෙව ටො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩෙ විගතාපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තකාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං.

71. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චබ්බිං අභිනිත්ථියං, ඉදම්පි'ස්ස හොති පඤ්ඤා.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ඩෙ විගතාපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මනිකෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකපිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චි-ක්ඛුගොති: එකො'පි සුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා හොති ඛුඤ්ඤාපි සුඤ්ඤා එකො හොති, ආවිහාවං තිරොහාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාසාරං තිරොපබ්බතං අසත්ථ-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති, සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසො'පි පලලබ්භිත කම්මි සෙය්‍යථාපි පකම්මි සකුණො. ඉමෙ'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහිද්ධිකෙ පාණිනා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව චුග්ගලොකාපි කාසෙත වසං විතෙතති.

69. හේමෙසේ සිත සමාහිත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මොදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සංඛ්‍යා ඉපාදීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභවයන්ගේ සුත්, විකල් නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

70. මාණවය, යම්හේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණගයෙකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණගය ය, මේ එහි තණබඩ ය; තණගය එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රාණ ගය කෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්හේ පුරුෂයෙක් කවුළුවක් කොපුළුවන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කවුළුව ය, මේ කොපුළුව ය; කවුළුව එකක, කොපුළුව අනෙකක. කොපුළුවෙන් ම කවුළුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, යම්හේ චිත්තානුපුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය; තයා එකක, සැවය අනෙකක. සැවය කෙරෙන් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද- මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිතව පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ හිස කල්හි, මොදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභවයන්ගේ සුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි

71. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභවයන්ගේ සුත් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

72. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ හිස කල්හි, මොදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සංඛ්‍යායට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සංඛ්‍යා විධිඥාන පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිකම සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සංඛ්‍යා විධි (සංඛ්‍යා කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සාධි කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබ්ධි) පියෙව්ගෙන් එකෙක් වැ සිට ද (සංඛ්‍යා බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී යළි ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකාර බව කෙරෙයි. (පෙතිසිටි). අප්‍රකාර බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). බිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පරීතයෙන් පිටතට, අභයෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුයේ මැදින් විනිවිද ගෙන යෙයි. දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලි) උඩට නැඟීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දිශෙහි පොළොවෙහි යේ ගෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණකු මෙන් අභයෙහි ද පලගින් (=උරුබඬාසනයෙන්) යෙයි. මෙහා මහර්ඝ්‍ය ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද්ධර්ම දෙදෙණ ද, අතින් පරාමිත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (මහිමාව අත යවා) පිරිමදියි, බබ්‍රොව නෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

73. සෙය්‍යථාපි මාණව දකෙඛා කුමහකාරො වා කුමහකාරනෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

74. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා දන්තකාරො වා දන්තකාරනෙත්ත-
වාසී වා සුපරිකම්මකතයම් දන්තයම් යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකෂෙඛය්‍ය
තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

75. සෙය්‍යථා වා පන මාණව දකෙඛා සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාර-
නෙත්තවාසී වා සුපරිකම්මකතයම් සුවණ්ණයම් යං යදෙව සුවණ්ණ-
විකතිං ආකෂෙඛය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය-

76. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො
පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ
ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො
අනෙකවිසිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්ද්‍රයොති: එකො'පි හුණා ඛහුඛා හොති -පෙ-
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

77. යම්පි මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත-පෙ-යාව බ්‍රහ්මලොකාපි
කායෙත වසං වතෙතති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

78. සො එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ
විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත දිඛොය
සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය සොත-
ඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති දිඛෙ ව
මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

79. සෙය්‍යථාපි මාණව පුරිසො අභ්‍යාතමග්ගපටිපන්නො, සො සුණේය්‍ය
හෙරිසද්දම්පි මුදිඛගසද්දම්පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දම්පි, තස්ස එවමග්ගා:
හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුදිඛගසද්දෙ ඉති'පි සඛ්ඛපණ්ණවදෙණ්ණිමසද්දෙ ඉති'පි.
එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ
අනඛගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත
දිඛොය සොතඛාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිඛොය
සොතඛාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාති
දිඛෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

73. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්නුයේ අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ (=සකස් කළ) මැටිවෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට නිපදවන්නේ ද-

74. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත් දතින් විසිතුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්නු අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ දතෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද -

75. මාණවය, යම්සේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්නු අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරියම් කළ රතෙහි යම් යම් ස්වර්ණ විකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද -

76. එසේ ම මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි පට්ඨදාන කල්හි ආගණ රහිත කල්හි උපකෙලය පහවූ කල්හි මෘදුක කල්හි කම්ණ්‍ය කල්හි ස්ථිත කල්හි අව්‍යව ඛවට පැමිණි සිටි කල්හි සංඛ්‍යවිධය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා ලයි. හේ 'එකෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... බඩ ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සංඛ්‍යවිධ අනුභව කෙරෙයි.

77. මාණවය, මහණ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... බඩලොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සංඛ්‍යවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වේ.

78. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍යශ්‍රාවණ-ධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්මවා සිටි දිව කසින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.

79. මාණවය, යම්සේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිසුබෙර හඬත් පණ්ණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් සේ අසන්නේ ද, ඒ අසන ඔහුට 'මේ බෙර හඬයි කියාත් මේ මිනිසුබෙර හඬයි කියාත් මේ සක් හඬ යැ, මේ පණ්ණාබෙර හඬ යැ, මේ ගැටබෙර හඬ යැ යි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිදිදෙදත් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය (කම්ණ්‍යම) වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, දිව්‍ය-ශ්‍රාවණධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපවාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය වූත් මානුෂක වූත් දුරු වූත් ලඟ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. යම් මාණව භික්ෂු එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො -පෙ- උභො සදෙදු පුණාති දිබ්බො ච මානුසො ච යෙ දුරෙ සන්තිකො ච, ඉදම්පි'ය්හ ගොති පඤ්ඤාය.

81. සො එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිණලොසො මුදුගුතො කම්මනියො සීතො අනෙඤ්ජපාතොතො වෙතො-පරිසංඤ්ඤායො විතො අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනති පජානාති. සදෙදසං වා විතං සදෙදසං විතනති පජානාති. විතදෙදසං වා විතං විතදෙදසං විතනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනති පජානාති. විකම්මනං වා විතං විකම්මනං විතනති පජානාති. මහග්ගනං වා විතං මහග්ගනං විතනති පජානාති. අමහග්ගනං වා විතං අමහග්ගනං විතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතං සඋතතරං විතනති පජානාති අනුතතරං වා විතං අනුතතරං විතනති පජානාති. සමාගිතං වා විතං සමාගිතං විතනති පජානාති. අසමාගිතං වා විතං අසමාගිතං විතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනති පජානාති.

82. සොපාපි මාණව, ඉථි වා පුරිසො වා දහරො වා සුවා මණ්ඩිතක-රාතිකා ආදිතො වා පරිසුද්ධො පරියොදුතො අවෙජ්ඣ වා උදකපතො සකං මුඛතිත්තො පච්චවෙක්ඛමානො සකඤ්ඤිකං වා සකඤ්ඤිකාති ජානෙය්ස, අකඤ්ඤිකං වා අකඤ්ඤිකාති ජානෙය්ස, එවමෙව ගො මාණව භික්ෂු එවං සමාගිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණේ විගතූපකක්ඛිණලොසො මුදුගුතො කම්මනියො සීතො අනෙඤ්ජපාතොතො වෙතො-පරිසංඤ්ඤායො විතො අභිනිගරති අභිනිත්තාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතං සරාගං විතනති පජානාති. විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනති පජානාති. සදෙදසං වා විතං සදෙදසං විතනති පජානාති. විතදෙදසං වා විතං විතදෙදසං විතනති පජානාති. සමොහං වා විතං සමොහං විතනති පජානාති. විතමොහං වා විතං විතමොහං විතනති පජානාති. සබ්බිතං වා විතං -පෙ- විකම්මනං වා විතං -පෙ- මහග්ගනං වා විතං -පෙ- අමහග්ගනං වා විතං -පෙ- සඋතතරං වා විතං -පෙ- අනුතතරං වා විතං -පෙ- සමාගිතං වා විතං -පෙ- අසමාගිතං වා විතං -පෙ- විමුත්තං වා විතං විමුත්තං විතනති පජානාති, අවිමුත්තං වා විතං අවිමුත්තං විතනති පජානාති.

80. මාණවය, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාධිගත වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලභා වූ ද ද්විවිධ යකිද අසති යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වේ.

81. හේ මෙසේ සිත එකඟ වූ කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වේතස්පඨායඥාය පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිති. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතා යි ද දනිති. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතා යි ද දනිති. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතා යි ද දනිති. දොෂ රහිත සිත දොෂරහිත සිතා යි ද දනිති. මොහ සහිත සිත මොහ සහිත සිතා යි ද දනිති. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතා යි ද දනිති. සංක්ෂිප්ත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතා යි ද දනිති. වික්ෂිප්ත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතා යි ද දනිති. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද දනිති. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද දනිති. සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද දනිති. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද දනිති. සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද දනිති. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද දනිති. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතා යි ද දනිති. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දනිති.

82. මාණවය, යම්හේ සැරැසෙන සුලු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ලදරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක් හෝ පතන් දිය බදුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙය් ඇති තැන් සඳහන් තැනා යි දන්නේ ද, එ කී දෙය් තැනි තැන දෙය් තැනා යි දන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසිත් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් ප්‍රඥාන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දනිති. සරුග සිත සරුග සිතා යි ද දනිති. විතරුග සිත විතරුග සිතා යි ද දනිති. සදොෂ සිත සදොෂ සිතා යි ද දනිති. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතා යි ද දනිති. සමොහ සිත සමොහ සිතා යි ද දනිති, විතමොහ සිත විතමොහ සිතා යි ද දනිති. සංක්ෂිප්ත සිත සංක්ෂිප්ත සිතා යි ද දනිති. වික්ෂිප්ත සිත වික්ෂිප්ත සිතා යි ද දනිති. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතා යි ද ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතා යි ද ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතා යි ද... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතා යි ද ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතා යි ද... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතා යි ද ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතා යි ද... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා යි ද දනිති.

83. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං -පෙ- අව-
මුත්තං වා විතතං අවමුත්තං විතතනති පජානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති
පඤ්ඤාය.

84. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛණ්ණ
විගතුපකකිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුබ්බ-
නිවාසානුස්සානිඤ්ඤාණං විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙ-
කපිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං ද්වෙ'පි
ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි
ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො
ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවච්චකප්පෙ
අනෙකෙ'පි විච්චකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවච්චිවිච්චකප්පෙ 'අමුත්තාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවං සුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො වුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවං-
නාමො එවංගොතෙතා එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො. සො තතො වුතො ඉබ්බපපන්තො'ති. ඉති සාකාරං
සඋදෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති.

85. සෙය්‍යපාපි මාණව පුරිමො සකම්මා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤ
තම්මා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡ්ඤ. සො තම්මා ගාමා සකඤ්ඤාච
ගාමං පච්චාගච්ඡ්ඤ, තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො සකම්මා ගාමා අමු-
ගාමං අගච්ඡිං. තත්ත එවං අට්ඨාසිං එවං නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි
අග්ගාසිං. තම්මාපි ගාමා අමු ගාමං අගච්ඡිං. තත්තාපි එවං අට්ඨාසිං එවං
නිසීදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අග්ගාසිං. සො'මහි තම්මා ගාමා
සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව බො මාණව භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අනඛණ්ණ විගතුපකකිලෙසෙ
මුදුභූතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත පුබ්බනිවාසානුස්සානිඤ්ඤාණං
විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකපිතිතං පුබ්බනිවාසං
අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං ද්වෙ'පි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො
චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤා'පි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසතසතමපි ජාතිසතසතස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවච්චකප්පෙ අනෙකෙ'පි
විච්චකප්පෙ අනෙකෙ'පි සංවච්චිවිච්චකප්පෙ 'අමුත්තාසිං එවන්තාමො
එවංගොතෙතා එවංවිඤ්ඤාණං එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංචෙදී
එවමාසුපරිසන්තො -

83. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතා සි දනී යන යමක් ඇද්ද, මෙන් ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

84. හෙ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි, පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පුළු- නිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුටිණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවසයක් ද, බොහෝ සංවර්තී කල්ප ද, බොහෝ විවර්තී කල්ප ද, බොහෝ සංවර්තී විවර්තී කල්ප ද, “අසෝ තත්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු සුව දුක් විඳින්නෙම් වීම. මෙ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම් වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම. මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙම් වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකෙහි වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ඳි වශයෙන් ආකාර සහිත වූ නම්ගොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ පුළුච්චාය සිහි කෙරෙයි.

85. මාණවය, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගමනුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (තැවත) හේ එ ගමන් සිය ගම්ව ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි සිය ගමන් අසෝ ගම්ව ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගමනුත් අසෝ ගම්ව ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමන් සිය ගම්ව ම පෙරලා ආයෙම් වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද - මාණවය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො- වට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට තැබුරු කෙරෙයි හේ ‘අසෝ තත්ති මෙ නම් ඇතියෙම් වීම, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම, මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙම් වීම, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම් වීම, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මෙ බඳු ආයුසීමා ඇතියෙම් වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙම්, මෙ ගොත් ඇතියෙම්, මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙම්, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙම්, මෙ බඳු සුවදුක් විඳින්නෙම් වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙම් වීම. -

සො තතො චුතො අමුත්ත උපපාදිං. තත්තාපාසිං එවන්තාමො එවංගොත්තො එවංවග්ගොණො එවමානාගො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිසන්නො සො තතො චුතො ඉබ්බපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං ප්‍රබෙධනිවාසං අනුස්සරති.

86. යමපි මාණව හික්ඛු එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධං-ඉප-අනෙකවිහිතං ප්‍රබෙධනිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස නොති පඤ්ඤාය.

87. සො එවං සමාහිතෙ විෂත්ත පරිසුද්ධං පරිසොද්දතෙ අනඛිගණේ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපතෙහ සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමේති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සත්තෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුවග්ගොණ දුඛග්ගොණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොතො සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා භිවජ්ඣද්ධිකා භිවජ්ඣද්ධිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං. තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත නොත්තො සත්තා කායසුචරිතෙත සමන්තාගතා චච්චුච්චරිතෙත සමන්තාගතා මනෝසුචරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-ද්ධිකා සම්මාද්ධිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්ක-න්තමානුසකෙත සත්තෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුවග්ගොණ දුඛග්ගොණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙත පජානාති.

88. සෙය්‍යථාපි මාණව මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා පුරිත්තා සීතො පස්සෙය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං පටිසන්නො'පි රජියා වීතීසඤ්ච-රන්නො'පි මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ තිසින්නො'පි, තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසත්ති. එතෙ තික්ඛමන්ති. එතෙ රජියා වීතීසඤ්චරන්ති. එතෙ මජ්ඣෙක සිංඝාවතෙ තිසින්නා'ති.

ඒ මම එයින් සැවැ මෙහි උපතිමි'යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සූචකයක් ද, බොහෝ සංවිඳි කල්ප ද, බොහෝ විවිධ කල්ප ද, බොහෝ සංවිඳි විවිධ කල්ප ද සි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ පෙරැ වුසු නොයෙක් වැදූරැම් කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

86. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි ... අනෙකවිධ වූ පෙරැ වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවේක් වෙයි.

87. හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි, පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, තියවල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දෘෂිනොපචාරය ඉක්මැ දක්කැ හැකි දිවැසින්, 'අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක, වාශ්ප්‍රයවිතයෙන් සමන්විතයක, මනොදුඛවිතයෙන් සමන්විතයක. ආරාධනාවක කලහ, මිහදිවූ වයසෙන් ගත් ජීව්‍යාවුත ඇතියක. ඒ මොහු කරුණ කය බිඳීමෙන්, මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුඛකම් හෙතෙමගෙන් හවගත් ගතිය වූ, (කම්යව තමන් පරවය බැවින්) තමනට අවය වැ වැවෙන තැන වූ තීරයට වත්තාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයක, ආරාධනාව උපවාද නො කලහ, සම්මදිවූ ගත්තාහ, සම්මදිවූ වයසෙන් ගත් ශීලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොගන වූ ගති ඇති සංශ්ලොචට වත්තාහ සි මරණාසත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, සිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැනැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් ගිත ප්‍රණීත, සුවණී දුෂ්ණී, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරු එලැබැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

88. මාණවය, යම්කෙසේ සතර මං ගන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිටිසෙත-වුනුත් ගෙන් නික්මෙතවුනුත් විච්ඡෙදි ඇත මැත යන එතවුනුත්, සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට "මේ මිනිස්සු ගෙට පිටිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විච්ඡෙදි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නේ වෙත් යැ" යි මෙසේ සිතෙක් එන්නේ ද-

89. එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරි-
 යොද්දතෙ අනඛග්ගේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ
 ආනෙඤ්ජපතෙත සත්තානං වුත්ථපපානඤ්ජාය විතතං අභිනිගරති
 අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානු-
 සකෙත සතෙත පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණිතෙ
 සුචණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.
 ඉමේ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙන
 සමන්නාගතා මනෙදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡා-
 දිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණො අපායං
 දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමේ වා පත භොනෙතා සත්තා
 කායසුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනෙදුච්චරිතෙන
 සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා,
 තෙ කායස්ස හෙදා පරමමරණො සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති.
 ඉති දිබ්බෙත වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්නමානුසකෙත සතෙත
 පසාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණිතෙ සුචණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ
 සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- සුගතෙ
 දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති, ඉදං මපි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය

91. ණො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්දතෙ අනඛග්ගේ
 විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කමමනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං
 ඛගඤ්ජාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 එවං ජාතතො එවං පසාතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
 විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති
 ඤ්ඤාණං භොති. ඩිණ්ණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
 ඉත්තකායාති පජානාති.

89. මාණවය, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිසිදු කල්හි දිප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කෂම කල්හි සරිත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ චක්‍රි උත්තරානි දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙය, නැගුරු කෙරෙය, හේ මානුෂක විෂයය ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් "අහෝ මේ හවත් සත්ත්‍ව කායදුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුඤ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යයනට උපවාද කළහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ. ඒ මොහු කා බුත් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂට කම්යෙන් උපත් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවත් සත්ත්වයෝ වූ කලි කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආර්යයනට උපවාද නො කළහ, සම්දිටු ගත්හ, සම්දිටු විසින් ගත් ශිලාදිය ඇත්හ. මොහු කබුත් මරණින් මතු ශෝභන ගති ඇති සහ ලොවට වත්තාහ"යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිඳ ගත්තාවූ ද, පහත්වූ ද, උසස්වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්ම පැවැති දිවැසින්, ගිත ප්‍රණීත, සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ග සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹූ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. මාණවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹූ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

91. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දිප්ති වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මාදු වැ කම්කෂම වැ සරිත වැ නිශ්චල බවට පැමිණූ සිටි කල්හි, ආසුචයන්ගේ කෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි. මෙතොවට නැගුරු ද කෙරෙයි. (එසේ වූ) හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී, 'මේ දුක් ඉපැද්මට කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි (නිවනැ'යි) ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මොහු ආසුචයෝ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචයන් ඉපැද්මට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරෝධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. 'මේ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනී. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, (ඔහු) සිත අවිද්‍යාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුච කෙරෙන් මිදුණේ යැ'යි (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂණ) ඥානය වේ. හවෝත්පත්තිය සමිණ විය (හෙවත් නැවැත හවයෙහි නොඋපදවනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි), 'මඟ බඹසර වැස නිමැවිණි. (සිවු සස්ගි සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කිස කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (මේ කෙලෙසකෂයය පිණිස) යළි දු කටයුතු දයෙක් නැතැ'යි හේ දනී.

සෙය්‍යථාපි මාණව පබ්බතසංඛිධපෙ උදකරහදො අවෙජා විපසනෙනා අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ ධීතො පසෙසය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛපි සකඛරකඨලපි මච්ඡගුමමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි, තස්ස එවමස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවෙජා විපසනෙනා අනාවිලො. තත්ථිමෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සකඛරකඨලා'පි මච්ඡගුමමා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති, එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛගණෙ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙක්ඤ්ජනෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය චිත්තං අභිනිභරති අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පසානාති. අයං දුක්ඛ නිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පජානාති.

92. තස්ස එවං ජාතතො එවං පසසතො කාමාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි චිත්තං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං භොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. යමපි මාණව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ -පෙ- කතං කරණියං නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති පජානාති. ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

93. අයං ඛො මාණව සො අරියො පඤ්ඤාකඛ්ඤො යසස සො භගවා චණ්ණවාදී අභොසි, යත්ථ ච ඉමං ජතතං සමාදපෙසි නිවෙසෙසි පතිට්ඨාපෙසි. නත්ථි චෙවෙත්ථ උත්තරිං කරණියන්ති.

94. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අබ්භූතං භො ආනන්ද, සො වායං භො ආනන්ද අරියො පඤ්ඤාකඛ්ඤො පරිපුණ්ණො. එවංමපරිපුණ්ණඤ්ඤාහං භො ආනන්ද අරියං පඤ්ඤාකඛ්ඤං ඉතො ඛග්ගිඤ්ඤා අපෙක්ඤාසු සමණ්ඩ්‍රාහමණෙසු න සමනුපසාමි. නුත්ථි චෙත්ථ උත්තරිං කරණියන්ති. අභික්කන්තං භො ආනන්ද, අභික්කන්තං භො ආනන්ද, සෙය්‍යථාපි භො ආනන්ද, නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලාසස වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අත්ඨකාරෙ වා තෙලපජේතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛින්නිති, එවමෙ ඛො භොතා ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භො ආනන්ද, භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසංඝිකඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ආනන්දො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

සුභසුත්තං නිධ්මිතං දසමං.

මාණවය, යම්සේ කඳු මුදුනෙකැ වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලඹුණු (-බොර නො වූ) දිය විලෙක්වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුළැ හැසිරෙන්නා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලකුත් සක්බෙල්ලකුත් කැටකැබිලිතිත් මත්සාසමූහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට "මේ දියවිල පහන් ය, වෙසෙසින් පහන් ය, නො කැලඹුණේ ය. මෙහි මේ සිප්පිහුත් සක්බෙල්ලෝත් කැට කැබිලිතිත් මත්සාසමූහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති"යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, මාණවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වැ දීප්තිමත් වැ නිකෙලෙස් වැ උපකෙලය පහ වැ මෘදු වැ කම්නා වැ සර්ව වැ නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුවක්‍ෂයඥානය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. නැඹුරු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී, 'මේ දුකට කරුණැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මොහු ආසුවයහ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. මේ ආසුවසමුදය යැ (ආසුව ඉපැද්මට කරුණැ)යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී. 'මේ ආසුවනිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනී.

92. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරන් ද මිදේ, භවාසුවය කෙරන් ද මිදේ, අවිද්‍යාවසුවය කෙරන් ද මිදේ. මිදුණු කල්හි 'මිදුණේ යැ'යි දැනීම වේ. "භවොත්පත්තිය ක්ෂිණ විය. මාඝිබ්බභවයීය වැස නිමවන ලද්දේ ය, (සිවු සස්සි සිවු මගින්) කළයුතු (සොළොස් වැදෑරුම්) කෘත්‍යය කොටැ නිමැවිණ. මෙ රහත්බව පිණිස (-මේ කෙලයක්‍ෂයය පිණිස) කළ යුතු අත් කිසිත් නැතැ'යි හේ දැනී. මාණවය, මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි ශුද්ධ වූ කල්හි... කළ යුතු දැ කොට නිමැවිණ. මෙය පිණිස තවත් කටයුතු දයෙක් නැතැ යි දැනී යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙක් වෙයි.

93. මාණවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමෙක ගුණ වදාරන සුලු වූ සේක් වූහු නම්, යමෙක මේ ජනතාව මොනොවට ගැන් වූ සේක් පිරිස්වූ සේක් වූහු නම්, මේ ඒ ප්‍රඥාසාධය යි. මෙහි ලා මෙයින් මත්තෙහි කටයුත්තෙක් නැත."

94. [ශුභ] "භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳ තෙරුනි, ධම් දෙශනාව අභිකාන්ත ය. භවත් අනඳතෙරුනි, යම්සේ යැටිකුරු කොට තැබූ (මුහුණින් නැමූ) බඳුනක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දයක් වැසුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළා වූවකුට මඟ කියන්නේ හෝ වේ ද, 'ඇස් ඇතියන් රූප දකිතැ'යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේ ද, වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම භවත් අනඳ තෙරුන් විසින් මට නොයෙක් අයුරින් ධම්ය පවැසිණ. භවත් අනඳ තෙරුනි, ඒ මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධම්ය ද හික්‍ෂුසංඝයා ද සරණ යෙමි. අද පටන් දිව්හිමි කොට සරණ ගිය උවසක් හු කොට භවත් අනඳ තෙරණුවෝ මා සලකත් වා."

දසවනු ශුභසුත්‍රය නිමිසේ ය.

කෙවඩඩ සුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා නාළඤ්ඤායං විහරති පාවාරිකමඛවතෙ. අප්ථං ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිපුතො යෙන භගවා තෙනුපසාකම්. උපසාකම්භවා භගවන්තං අභිවාදෙභවා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිපුතො භගවන්තං එතදවොච: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා වෙච චීතා ව, ඛුජානා ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකච්ඡං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

2. එවං චුතො භගවා කෙවඩඨං ගහපතිපුතං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඩඨ හිකච්ඡං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප්ථ තුමෙහ හිකඛවෙ ගිහීනං ඔදාතවසනානං උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

3. දුතියමි ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිපුතො භගවන්තං එතදවොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ව එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා වෙච චීතා ව, ඛුජානා ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා. සාධු භතො භගවා එකං හිකච්ඡං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති. දුතියමි ඛො භගවා කෙවඩඨං ගහපතිපුතං එතදවොච: න ඛො අහං කෙවඩඨ හිකච්ඡං එවං ධම්මං දෙසෙමි 'එප්ථ තුමෙහ හිකඛවෙ ගිහීනං ඔදාතවසනානං උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරොථා'ති.

4. තතියමි ඛො කෙවඩෙඨා ගහපතිපුතො භගවන්තං එතදවොච: නාහං භතො භගවන්තං ධංසෙමි. අපි ව එවං වදාමි: 'අයං භතො නාළඤ්ඤා ඉද්ධා වෙච චීතා ව, ඛුජානා ආකිණ්ණමනුසසා, භගවති අභිපාසනා, සාධු භතො භගවා එකං හිකච්ඡං සමාදිසතු යො උත්තරිමනුසසාධමො ඉද්ධිපාටිහාරියං කරිස්සති. එවායං නාළඤ්ඤා හියොසාසොමත්තාය භගවති අභිපාසිදිස්සති'ති.

කෙවඩඩ සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දා නුවරට නොදුරු නොළං තන්හි වූ පාර්වතීය අභිවේනෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කෙවඩඩ නම් ගැහැවිපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාදර ව වැඳ පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන්නා වූ ම කෙවඩඩ ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, සඞ්ඛ ය (නන් වැදෑරුම් භාණ්ඩයෙන් පිරුණේ ය), බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය, ගැවැසුණු මිනිසුන් ඇත්තේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

2. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩ ගැහැවිපුතු බණවා, "කෙවඩඩය, 'මහනෙති, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදින ගිහිනට උතුරුමිනිස්දහමින් පෙළහර කරවු' යැ යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙසමි"යි වදාළ සේක.

3. දෙවෙනි වර ද කෙවඩඩ ගැහැවිපුත් තෙම "වහන්ස, මේ නාලන්දා නගරය සමෘද්ධ ය, සඞ්ඛ ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරු මිනිස් දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. දෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙවඩඩ ගැහැවිපුතුට, "කෙවඩඩය, 'මහණෙනි, තෙපි (මෙසේ) එවූ. සුදුවත් හදනා ගිහිනට උතුරුමිනිස් දහමින් පෙළහර කරවු'යි මහණුනට මෙසේ දහම් නො දෙනමි"යි වදාළ සේක.

4. තෙවෙනි වර ද කෙවඩඩ ගැහැවිපුත්, වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ගුණ නසා) පහත හෙළනුයෙමි නො වෙමි. වැලි දූ මේ නාලන්දා නුවර සමෘද්ධ ය, සඞ්ඛ ය. බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ගැවැසුණේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණේ ය. වහන්ස, යාවඤා කරමි, යමෙක් උතුරුමිනිස්දහමින් ඉදුපෙළහර කරන්නේ නම්, එසේ වූ එක් මහණකුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අණ කරන සේක් වා. මෙසේ මේ නාලන්දාව වඩාලාත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදින්නේ යැ යි සිතා ම මෙසේ කියමි"යි මේ වචන කී ය.

5. තිණි බො ඉමානි කෙවඩ්දි පාටිභාරියානි මයා සයං අභික්ඛාසාසව්ඤ්ඤා පවෙදිතානි. කතමානි තිණි ? ඉද්ධිපාටිභාරියං ආදෙසනාපාටිභාරියං. අනුසාසනිපාටිභාරියනි. කතමක්ඛා කෙවඩ්දි ඉද්ධිපාටිභාරියං? ඉධ කෙවඩ්දි හික්ඛා අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති. බහුධා පි හුත්වා එකො භොති. ආචීභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යරාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යරාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමති සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතති.

6. තමෙතං අක්ඛන්දරො සද්ධො පසනෙතා පසසති තං හික්ඛුං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තොති: එකමපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකං භොතනං, ආචීභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩධං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමාන ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ඡතිමුච්ඡං කරොතං සෙය්‍යරාපි උදකෙ, උදකෙ'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡතං සෙය්‍යරාපි පඨවියං, ආකාසෙ'පි පලලභේකත කමතං සෙය්‍යරාපි පකඨී සකුණො, ඉමෙ'පි වජ්ජිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසනං පරිමජ්ජනං, යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතනං.

7. තමෙතං සො සද්ධො පසනෙතා අක්ඛන්දරස්ස අස්සද්ධස්ස අපසනනස්ස අරොවෙති: අච්ඡරියං වත භො අබ්බතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හික්ඛුං අඤ්ඤං අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තොති: එකමපි හුත්වා බහුධා භොතනං, බහුධාපි හුත්වා එකමපි භොතනං -පෙ- යාව චුභමලොකාපි කායෙන වසං වතෙතනනති. තමෙතං සො අස්සද්ධො අපසනෙතා තං සද්ධං පසනනං එවං වදෙය්‍යා: අත්ථි බො භො ගන්ධාරී නාම විජ්ජා. තාය සො හික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිත්තොති: එකො'පි හුත්වා බහුධා භොති -පෙ- යාව චුභමලොකා'පි කායෙන වසං වතෙතති. තං කිංමක්ඛන්දි කෙවඩ්දි? අපි නු සො අස්සද්ධො අපසනෙතා තං සද්ධං පසනනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. "ඉමං බො අහං කෙවඩ්දි ඉද්ධිපාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ඉද්ධිපාටිභාරියෙන අට්ඨයාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

5. (එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:) "කෙවලාභිමුක්තිය, මා විසින් ම වෙසෙසින් දැන පසක් කොට දෙසන ලද මේ පාතිහාසි තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද? යත්: සෘද්ධිප්‍රාතිහාසිය, ආදේශනාප්‍රාතිහාසිය, අනුශාසනාප්‍රාතිහාසිය යන තුන ය. කෙවලාභිමුක්තිය, සෘද්ධිප්‍රාතිහාසිය කවර යැ? කෙවලාභිමුක්තිය, මෙහි මහණ පියෙවියෙන් එකෙක් වැ ම සිට බොහෝ පරිදි වෙයි. එසේ බොහෝ වැ සිට යළි දු එකෙක් වෙයි. පැනෙන බවට යෙයි. නොපැනෙන බවට ද යෙයි. බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද පව්වෙන් පිටතට ද අහසෙහි මෙන් නොගැටෙනුයේ විනිවිද යෙයි. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කෙරෙයි. පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි (දිය නොබිඳ) යෙයි. අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යෙයි. මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදවත් සඳ හිරු දෙදෙනාපවා අත්ලෙන් සපඬි කෙරෙයි, පිරිමදයි. බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වයි. නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ පසක් කෙරෙයි.

6. සෘද්ධි පැහැදුණු එක්තරා පුරුෂයෙක්, පියෙවියෙන් එකකු ව සිට බොහෝ පරිදි වන, බොහෝ පරිදි වැ යළි දු එකකු වන, පැනෙන බවට නොපැනෙන බවට යන, අහසෙහි මෙන් බිත්තියෙන් පිටතට ද පවුරෙන් පිටතට ද නොගැටෙමින් විනිවිද යන, පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් ගිලීම මතු වීම කරන, පොළොවෙහි සේ නොබිඳෙන දියෙහි යන, අහසෙහි ද පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් පලඟිත් යන, මේසා මහ ඉදුමත් මේසා මහ තෙදවත් සඳ හිරු දෙදෙනා අත ගාන, පිරිමදින, බඹලොව දක්වා ද කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදෑරුම් ඉදුකොටස් පසක් කරන එ මහණහු දකී.

7. ඒ සෘද්ධි පහන් පුරුෂයා සෘද්ධි නැති නොපහන් පුරුෂයකුට 'හවත, මේ මහණහුගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදවත්බව අසිරිමත් ය, පුදුම ය. පියෙවියෙන් එකකු වැ සිට බොහෝ පරිදි වැ යළි එකකු වන... බඹලොව දක්වාත් කයින් වශය පවත්වන, මෙසේ නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ පසක් කරන අසෝ මහණහු මම් දිවිමි'යි කියයි. එ විට ඒ සෘද්ධි ඇති පහන් පුරුෂයාට ඒ සෘද්ධි නැති නොපහන් පුරුෂයා කෙරෙහි "හවත, ගාඤ්ඤා නම් විද්‍යාවක් ඇත. ඒ මහණ ඒ විද්‍යෙන් එකෙක් වැ සිට බොහෝ පරිදි වෙයි... බඹලොව තෙක් ද කයින් වශය පවත්වයි යන මෙසේ වූ නොයෙක් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධය පසක් කෙරේ යැ"යි කියන්නේ ය. කෙවලාභිමුක්තිය, ඒ කීම යි සිතයි ද? ඒ සෘද්ධි නැති නොපහන් තැනැත්තෙක් ඒ සෘද්ධි ඇති පහන් තැනැත්තෙකුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "එසේ කියන්නේ ය වහන්සැ" කෙවලාභිමුක්තිය ය. "කෙවලාභිමුක්තිය, මම ඉදුපෙළහරෙහි මේ දොස දක්නෙමි ඉදුපෙළහරින් පෙළුණකු බඳු වෙමි, ලජ්ජිත වෙමි, එයට පිළිතුල් කෙරෙමි.

8. කතමඤ්ච කෙවඩ්ඤ්ඤාදෙසනාපාටිභාරියං? ඉධ කෙවඩ්ඤ්ඤා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති චෙතසිකමපි ආදිසති විතකතිතමපි ආදිසති විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්ඤාමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං අක්ඛණ්දායෙ සද්ධා පසනො පසසති තං හිකුට්ඨං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං චෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්ඤාමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො සද්ධා පසනො අක්ඛණ්දාරස්ස අසසද්ධස්ස අප්පසනාස්ස අරොචෙති: අවජරියං වත භො අබ්භුතං වත භො සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අමාහං හිකුට්ඨං අඤ්ඤා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසනං චෙතසිකමපි ආදිසනං විතකතිතමපි ආදිසනං විචාරිතමපි ආදිසනං: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්ඤාමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තමෙනං සො අසසද්ධා අප්පසනො තං සද්ධා පසනං එවං වදෙය්‍යා: අපි ඛො භො මණ්ඩා නාම විජජා. තාය සො හිකුට්ඨං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං විත්තමපි ආදිසති, චෙතසිකමපි ආදිසති, විතකතිතමපි ආදිසති, විචාරිතමපි ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉඤ්ඤාමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විත්තනති. තං කිං මක්ඛණ්දා කෙවඩ්ඤ්ඤා? අපි නු සො අසසද්ධා අප්පසනො සං තං සද්ධා පසනං එවං වදෙය්‍යා?"ති. "වදෙය්‍ය හතෙත"ති. ඉමං ඛො අහං කෙවඩ්ඤ්ඤාදෙසනා පාටිභාරියෙ ආදීනවං සමපසමානො ආදෙසනාපාටිභාරියෙන අට්ටියාමි හරායාමි ජිගුච්ඡාමි.

9. කතමඤ්ච කෙවඩ්ඤ්ඤාදෙසනාපාටිභාරියං? ඉධ කෙවඩ්ඤ්ඤා එවමනුසාසති: එවං විතකෙකථං, මා එවං විතකකය්‍යථ, එවං මතසිකරොථ, මා එවං මතසාකථං, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසමපජ්ජ විහරොති. ඉදමපි චුචචති කෙවඩ්ඤ්ඤාදෙසනාපාටිභාරියං.

10. පුන ච පරං කෙවඩ්ඤ්ඤා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමාසමුද්දො විජජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සථා දෙවමනුසාසනං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සසසමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුසාසං සයං අභික්ඛාදා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාරථං සබ්බාදුජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

8. කෙවඩ්ඩය, ආදේශනාප්‍රාතිභායීය කවර යැ? කෙවඩ්ඩය, මෙහි මහණ තෙම 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිතීමත් මෙ බදු වේ' යැ යි අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියයි. වෛතසික (සිතා සොම්නස හෝ දොම්නස) ද හෙළි කොට කියයි. (නෙකබමම විතකකාදි) කල්පනා කළ දැ ද, (සිත මෙ නම් අරමුණෙහි හැසිරේ යැ යි) සිත හැසිරෙන අරමුණ ද හෙළි කොට කියයි. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි. තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිතත් මෙබඳු වේ' යැ යි මෙසේ අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත ද හෙළි කොට කියන, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන, සිත හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන, ඒ මහණහු සැදහැති පැහැදුණු එක්තරා පුඟුලෙක් දකී. ඒ සැදහැති පැහැදුණු පුඟුල් තෙම එක්තරා සැදහැ නැති නොපහත් පුඟුලකුට 'පින්වත, මහණ වහන්දැගේ මහඉදුමත්බව මහතෙදුතිබව එකාන්තයෙන් අසිරිමත් ය. එකාන්තයෙන් පුදුම ය. 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ යැ' යි මෙසේ අසෝ මහණහු අත් සතුන් අත් පුඟුලන් සිත ද හෙළි කොට කියන්නහු, වෛතසිකය ද හෙළි කොට කියන්නහු, කල්පනාව ද හෙළි කොට කියන්නහු, සිතා හැසිරීම ද හෙළි කොට කියන්නහු දිවිමි, යි සැළ කෙරෙයි. ඒ සැදහැති පැහැදුණු පුඟුලාට ඒ සැදහැ නැති නො පැහැදුණු පුඟුල් තෙම 'හවත, මණිකා (විතතාමණි) නම් විද්‍යාවෙක් ඇත් ම ය. ඒ මහණ 'තා මනස මෙසේත් වෙයි, තා මනස මෙබඳුත් වෙයි. තා සිත මෙබඳුත් වේ' යැ යි මෙසේ ඒ විද්‍යායෙන් අත් සතුන්ගේ අත් පුඟුලන්ගේ සිත කියයි, වෛතසිකය ද කියයි, විතකීය ද කියයි, විතාවිචාරිකය ද කියා යැ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ කිමැ යි සිතති ද? ඒ සැදහැ නැති නොපැහැදුණු තැනැත්තෝ ඒ සැදහැති පහත් තැනැත්තහුට මෙසේ කියන්නේ ද?" "කියන්නේ ය, වහන්සැ" යි (කෙවඩ්ඩ කී ය.) 'කෙවඩ්ඩය, මම ආදේශනාප්‍රාතිභායීයාගේ මේ දොස දක්නෙමි, ආදේශනාප්‍රාතිභායීයෙන් පෙළුණකු බදු වෙමි, ලජ්ජිත වෙමි, එයට පිළිකුල් කරමි.

9. කෙවඩ්ඩය, අනුශාසනප්‍රාතිභායීය කවර යැ? කෙවඩ්ඩය, මේ සස්නා මහණ තෙම 'මෙසේ කල්පනා කරවු, මෙසේ මෙනෙහි කරවු, මෙසේ නො මෙනෙහි කරවු, මෙය පහ කරවු, මෙය ලැබ වසවු' යි මෙසේ අනුශාසන කරයි. කෙවඩ්ඩය, මේ අනුශාසනප්‍රතිභායීය යැ යි කියනු ලැබේ.

10. කෙවඩ්ඩය, තව ද අනෙකක් කියමි. මෙහි අරහත් වූ සමාක් සමබුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවිත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදමාසාරථී වූ දෙවිමිනිස්තට ශාසනා වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත, සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙසු මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, ඔවුනට අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අර්ථ සහිත කොට, ව්‍යංජන සහිත කොට, සවිප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට, දහම් දෙසයි. (එසේ දේසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගෘහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මචරීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

11. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පව්වාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංචිකඛිති: 'සම්බ්බාදො සරාවාසො රජාපථො.'¹ අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා. නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුට්ඨං සංඛිලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනුනාහං කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති. සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගකඛන්ධං පහාය අප්පං වා ඤාතිපට්ඨට්ඨං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපට්ඨට්ඨං පහාය කෙසමස්සුං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙකසු වජ්ජෙසු භයදසස්සාවී, සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු කායකමෙමන සමන්තාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාජ්ඣො සීලසම්පන්නො ඉද්දියෙසු ගුහාදවාරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඤාදන සමන්තාගතො සන්තුට්ඨා.

12. කථංඤ්ඤා කෙවඩස්සි හිකුඤ්ඤා සීලසම්පන්නො භොති? ඉධ කෙවඩස්සි හිකුඤ්ඤා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො භොති නිහිතදණ්ඩා නිහිතසඤ්ඤා ලජ්ජි දයාපන්නො. සංඛිලිපාණභූතබ්බිකානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං. අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදාන පටිච්චිතො භොති දින්නාදායී දින්නපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්චිතො භොති සච්චවාදී සච්චසඤ්ඤා ථෙතො' පච්චයිතො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං. පිසුණං වාචං⁴ පහාය පිසුණාය වාචාය පටිච්චිතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය. අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති හින්නානං වා සන්ධානා, සංගිතානං වා අනුපපදාතා' සමගගරාමො' සමගගරතො සමගගනඤ්ඤා සමගගතරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලසම්මං. එරුසං වාචං' පහාය එරුසාය වාචාය පටිච්චිතො භොති.

1. රජාපථො, කප්පි. 2. අනාචාරී, මජ්ඣ. 3. ථෙතො, ස්‍යා.
4. පිසුණවාචං, PTS 5. අප්පාදාය, PTS 6. සමගගරාමො, මජ්ඣ.
7. එරුසාවාචං, PTS

11. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා කථාගත බුදුරජුනු කෙරෙහි සැදුණු ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, 'ගිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පරයෙකි. පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළි මහන) වැන්න. ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ගෙඩිලිබිතයක් සේ කොටමේ බඹසර සරන්නට පහසු නොවේ. (එබැවින්) මම කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ'යි මෙසේ නුවණින් සලකයි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙහෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, ගිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොකඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ. සවල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නිවරද වූ කායවාක්කම්යේ සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආචීව ඇතියේ. සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දොර ඇතියේ, බොජුන් හි පමණ දන්නේ, (සත් තත්හි) සිහියෙන් හා නුවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිවුපසයෙහි තුන්වැදෑරුම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන හික්මෙයි.

12. මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වේ ද? යත්: කෙවලසිය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණඝාතය හැර දමා, ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඬුමුගුරු ඇත්තේ (දඬුමුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, මෙමත්‍රියට පැමිණියේ (මෙමත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ එක් ශීලයෙක් වේ. හේ අදක්කාදානය හැර ලා, නොදුන් දෑ ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දය ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් යුතු වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අබරම්සර දුරු ලා බඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කීම දුරු ලා, බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත කළපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කථා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කථා ඇත්තේ. ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාම් කීම දුරු ලා, කේලාම් කීමෙන් වැළැක්කේ වේ. මෙ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතන්හි නොකියන සුලු වූයේ, එ තැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මෙ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගළපන්නේ (සමග කරන්නේ)ද, එකට ගැළපුණුවන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුනට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුනට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ රථ බිණුම් දුරු ලා, රථ බස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

යා සා වාචා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා¹ හදයඩගමා පොරි බහුජනකනා බහුජනමනාපා, තථාරූපිං² වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'සස හොති සීලසමිං. සමඵපප්පලාපං පහාය සමඵපප්පලාපා පටිච්චරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. නිධානවතිනං වාචං භාසිතා හොති කාලෙන සාපදෙසං පරියනතවතිං අත්ථසඤ්ඡිතං, ඉදමපි'සස හොති සීලසමිං.

13. ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති රත්තපරතො පටිච්චරතො විකාලභොජනා. නවවිතවාදිතවිසුකදසසනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. ඉපථිකුමාරිකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දාසිදාසපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. අජෙළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. කුකකුටසුකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. හත්ථිගවාසසවාළවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. බෙතතවත්ථුපටිග්ගහණා පටිච්චරතො හොති. දුතෙය්‍යාපභිණගමනානුයොගා පටිච්චරතො හොති. කයවිකකයා පටිච්චරතො හොති. තුලාකුටකංසකුටමානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටනවක්ඛන නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතො හොති. ඡෙදනවධබන්ධනවිපරාමොස ආලොපසහසාකාර පටිච්චරතො හොති. ඉදමපි'සස හොති සීලසමිං.

14. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරූපං ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතා විහරන්ති, ඡෙය්‍යථිදං මූලඕජං බන්ධඕජං එලුඕජං අගගඕජං ඕජඕජමෙව පඤ්චමං. ඉති වා ඉති එවරූපා ඕජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති ඉදමපි'සස හොති සීලසමිං.

නිදොස්, කන්කල, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරැලා, බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලායෙහි කරා කරන සුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, නව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බද්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

13. හේ බීජසමූහ (පැළ වන දෑ) ද, භූත සමූහ (පැළ වූණු දෑ) ද සිද්ධිමෙන් බිඳීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රැ බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වළඳන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුළුදසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇඟා අඩු තැන් පිටවීමට, ඇඟ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගදවිලෙවුන් දරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් රැඳි මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අමු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දූසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හූරන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ගිහියනට දූත මෙහෙවර කිරීමෙහි ද ගෙන් ගෙට පණිවුඩ පණක් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. වෙළෙඳ ගනුදෙනුයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. භොරතරාදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, භොර මිනුම්වලින් මිනුමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දයට හුරු නො අගනා දයක් පෙන්නා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙරාටික කම්වලින් ම වැළැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිද්ධිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැහැන් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

14. යම්සේ සමහර හවස් මහණබමුණෝ සැදහායෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, මූලවීජ ද (හිඟුරු ආදි පැළ වන මුල් ද), සකණු වීජ ද (නුග ආදි පැළවන කඳ ද), පරුවීජ ද (උක් උණ බට ආදි පැළ වන පුරුක් ද), අග්‍රවීජ ද (ඉරිවේරිය ආදි පැළ වන දලු ද), පස් වනු වීජවීජ ද (වී ආදි පැළ වන ඇට ද) යන මේ කී වීජසමූහ ද (පැළ වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැළ වූණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිඳුම් බිඳුම් කැළුම් යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙක් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ වීජග්‍රාමභූතග්‍රාම සමාරම්භයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

15. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං සන්නිධිකාරපරිභොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අනනසන්නිධිං පානසන්නිධිං වත්ථසන්නිධිං යානසන්නිධිං සයනසන්නිධිං ගන්ධසන්නිධිං ආමිසසන්නිධිං, ඉති වා ඉති එවරුපා සාන්නිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

16. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: නචිං ගිතං වාදිතං පෙක්ඛං අක්ඛානං පාණිස්සරං වේතාලං කුමාඤ්ඤානං සොහනකං චණ්ඩාලං වංසං ධොපනකං හත්ථියුද්ධං අසසයුද්ධං මහිසයුද්ධං උසහයුද්ධං අජයුද්ධං මෙණ්ඩයුද්ධං කුක්කුටයුද්ධං වට්ඨකයුද්ධං දණ්ඩයුද්ධං මුට්ඨියුද්ධං නිබ්බුද්ධං උයෙය්‍යාධිකං බලග්ගං සෙනාබ්බුහං අණිකදස්සනං, ඉති වා ඉති එවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

17. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං ජුත්තපමාදට්ඨානානුයොගං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: අට්ඨපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්නිකං බලිකං සට්ඨකං සලාකාහස්ථං අක්ඛං පඞ්ගචිරං වඞ්ඛකං මොක්ඛවිකං විඞ්ගුලකං පතතාළහකං රථකං ධනුකං අක්ඛරිකං මනෙසිකං යථාවජ්ජං. ඉති වා ඉති එවරුපා ජුත්තපමාදට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

18. යථා වා පනෙනෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානෙ එවරුපං උච්චාසයනමහාසයනං අනුයුතතා විහරන්ති, සෙය්‍යථිදං: ආසද්ධිං පලලඞ්ඛකං ගොනකං විත්තකං පටිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උග්ගලොමිං එක්කනලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හස්ථස්ථරං අස්සස්ථරං රථස්ථරං අජනපපවෙණීං කාදලිමිගපවරප චිත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උහතොලොහිතකුපධානං. ඉති වා ඉති එවරුපා උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'සස භොති සීලසමිං.

15. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, කන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, බොන දෑ රැස් කොට තබා ගැන්ම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැන්ම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැන්ම, ඉහතැ කී දෑ හැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැන්ම යන මෙසේ වූ සන්නිධිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබඳු වූ හෝ සන්නිධිකාර පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

16. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්, නටසම්ප්පා (නථවත් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැටුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කීම හෝ ඇසීම), පාණිසවර (අතින් ලොහොබර ගැසුම හෝ අත්තල ගැසුම), වේතාල (දඩුමුවා තාළම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මළසිරුරු නැගිටුවීම), කුම්භදූත (සිවුරස් බෙර වැයුම), ශොභනක (රංගබලිකරණය හෙවත් රගමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට කොනු වශයෙන් තානිද්ධික ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ දොවුන් කෙළිය (හෝ ආයෝග්‍යධික්ඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසර්ධාවනය (මළවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකත්සෙමහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මියුපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැටෙළපොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොලුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, යුද පවත්නා තැන් දක්නට යෑම, බළසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබඳු විසුළු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ විසුළු දස්තෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

17. යම්සේ සමහර භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, අටපාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දූකෙළිය, මඩුළු පැනුම, සනතිකා ක්‍රීඩාව, දාදුකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුළකෙළිය, කොළනලා පිඹුම, කෙළිනඟුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැළියෙන්වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අකුරු ඇඳ ඒ කියැවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකෘතංගානුකරණය (කනුන් කොරැන් යන ආදීන් සේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මෙබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දූකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

18. යම්සේ ඇතැම් භවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳා, දික්සග්‍රා පුටු ය, පළඟය, මහකොඳුපලසය, වියමනෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් යෙදූ එළලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙත්තය) සිංහරූපාදී රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කසුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙය්‍යා හුයින් විසූ ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිටු එළන ඇතිරිය, රියැ එළන ඇතිරිය, ඇඳට සරිලන සේ අදුන් දිවිසමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දොර පාමුල රත්කන්වයින් තබා ඇති රතු උඩුවියන් සහිත මහඟු යහන යන මෙබඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කිරීමෙන් යෙදී වෙසෙද්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

19. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං උච්ඡාදනං පරිමදදනං න්‍යාපනං සම්බාහනං ආදාසං අක්ඤ්ඤා මාලාවිලෙපනං මුඛචුණ්ණකං මුඛලෙපනං හස්ථබන්ධං සිංඛාබන්ධං දණ්ඩකං නාමිකං බග්ගං ජත්තං විත්ථාපාහනං උණ්ඨිසං මණිං වාළවීජනිං ඔදාතානි වස්ථානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති එවරුපා මණ්ඩනවිභුසනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

20. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං තිරච්ඡානකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං හයකථං යුද්ධකථං අනන්තකථං පානකථං වස්ථකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්ධකථං කදාභිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉස්ථිකථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] ඉරුකථං විසිංහකථං කුමහට්ඨනකථං සුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකබ්බායිකං සමුද්දකබ්බායිකං ඉතිහවාහවකථං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරච්ඡානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

21. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං විග්ගාහිකකථං අනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං න තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං තං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිසසසි? මිච්ඡාපටිපනෙතා තවමසි. අහමසම් සම්මාපටිපනෙතා. සංහිතං මෙ, අසංහිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආවිණ්ණං තෙ විපරාවක්ඛං ආරොපිතො තෙ වාදො. නිග්ගහිතො තවමසි. වර වාදපාමොක්ඛාය. නිබ්බේදොහි වා සචෙ පභොසිති ඉති වා ඉතිඑවරුපාය විග්ගාහිකකථාය පටිවිරතො භොති ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

22. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමණා සද්ධාදෙය්‍යානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤා තෙ එවරුපං දූතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගමනුයුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යථීදං රක්ඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං බතතියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං "ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහරා"ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දූතෙය්‍යපභිණ්ණගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'සස භොති සීලසම්.

19. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගන්වනුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවද දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැබිටකින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැනීම, මල් පැලෑදීම සා විලෙවුන් දැරීම, මුවසුණු මුව-විලෙවුන් දැරීම, හසනාහරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සැරයටි දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලෑඳීම, විසිතුරු සෙමේර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැම්මටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරැණු වන ද පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඩ ද පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

20. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද රාජකථා මොරකථා මහාමාත්‍යකථා සෙතාකථා හයකථා සුඛකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා කුමාරකථා කුමාරිකථා ශූරකථා විවිකථා කුමහසානකථා නානානිකථා ලොකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේ බඩ වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කි හෝ මෙයින් අත්‍ය වූ හෝ මේ බඩ කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “හෝ මේ දහම් විනය නො දනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කිමැ හි හෝ දනිති ද? හෝ වරදවා පිළිපත්නෙහි. මම මැනවින් පිළිපත්නෙම වෙමි. මා බය කරැණු සහිත ය. තා බය කරැණු රහිත ය. හෝ පළමුයෙන් කියැ සුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ සුත්ත පළමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුත්‍රණු කල දය මගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙයක් නැතිණ. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැගු දෙයින් මිදෙන්නව හැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විසදව” යන ආදීන් මේ බඩ වූ උතුන් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කි හෝ අත් මේබඩ වූ හෝ බැණදෙබාගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

22. යම්ගේ සමහර හවන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනව එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අසෝ තැනව මෙය ගෙනෙත්තැ”හි කල නියෝග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතිත්වයේ කන්‍යාත්වයේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමාරවන්ගේ මේ බඩ දුන මෙහෙවරෙහි පණිවුඩ ගෙන යැමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කි හෝ අත් මේ වැනි වූ හෝ දුන මෙහෙවරින් පණිවුඩ ගෙන යැමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

23. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ කුහකා ව භොනති ලපකා ව නෙමිතතිකා ව නිසෙසිකා ව ලාභෙන ව ලාභං නිජ්ඣංසිතාගේ. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහනලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

24. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාදං සුපිතං ලක්ඛණං මුහිකච්ඡිත්තං අභිග්ගොමං දුඛිග්ගොමං පුප්පගොමං තණ්හුලගොමං සප්පි-ගොමං තෙලගොමං මුඛගොමං ලොභිතගොමං අභිතවිජ්ජා වජ්ඣවිජ්ජා ඛතන-විජ්ජා සිව්ච්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්චිකවිජ්ජා මුහිකවිජ්ජා සකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කකකානං සරපරිත්තානං මග-පක්ඛං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

25. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණිලක්ඛණං වත්ථලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසිලක්ඛණං උසුලක්ඛණං ඛනුලක්ඛණං ආට්ඨිලක්ඛණං ඉසිලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දුසලක්ඛණං දුසිලක්ඛණං හසිලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මගිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අජලක්ඛණං මේණ්ඩලක්ඛණං කුක්කුලක්ඛණං වට්ඨකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මීගලක්ඛණං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

26. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජානා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිශ්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අතිශ්‍යානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති, බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති, අබ්බන්තරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදමපි'ස්ස භොති සීලස්මිං.

23. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, කුතකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුත් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙඩන්නෝ වෙත් ද, සිවු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙණායෙන් අනුනව ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහනලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

24. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාතලක්ෂණය, සාර්ථක-ශාසනය, ලක්ෂණශාසනය, මුෂකවජිත්තවිද්ධව, අන්තිහොමය, දර්විහොමය, කුෂ්ඨහොමය, කණ්ඩහොමය, තණ්ඩුලහොමය, සර්පිඡ්භොමය, තෙතලහොමය, මුඛසතාමය, ලොහිතහොමය, අංගවිද්ධව, වාස්තුපිද්ධව, ස්නානපිද්ධව, භූතපිද්ධව, භූරිපිද්ධව, අභිපිද්ධව, විෂපිද්ධව, වාස්විකපිද්ධව, මුෂකපිද්ධව, ශාකුතපිද්ධව, වායසපිද්ධව, පක්ඛිනිකාසය, ගරපරිත්තාසය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මේබඳු වූ හෝ තිරස්චිතවිද්ධයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තිරස්චිතවිද්ධයෙන් මිථ්‍යා-ච්ඡයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වෙයි.

25. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඹුලකුණු, ඊලකුණු, දුටුලකුණු, අපිලකුණු, ඉච්චිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දත්ලකුණු, දැසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශ්‍රලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, ඵලලකුණු, බැටෙඵලකුණු, කුකුළලකුණු, වවුලකුණු, ගොල්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුටුලකුණු, මුටුලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්චිත විද්ධයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේබඳු වූ ද තිරස්චිත විද්ධයෙන් මිථ්‍යාච්ඡයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යම්ගේ වතාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ ගැමි වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ ගැමි වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ ගැමි වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුනට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුනට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුනට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්ධයෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්චිතවිද්ධයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “චන්ද්‍රිකාහො හවිස්සති. සුරියග්ගාහො හවිස්සති. තක්ඛතතාහො හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං උපපථගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දියාඛාහො හවිස්සති. භූමිචාලො හවිස්සති. දෙවදුන්දුති හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිකාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියග්ගාහො හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං පථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකං තක්ඛතතානං උපපථගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දියාඛාහො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිචාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්දුති හවිස්සති. එවංවිපාකං චන්ද්‍රිමසුරියතක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

28. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: “සුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඛ්ඛුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුඛික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමිං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොහො හවිස්සති. අරොහං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවෙය්‍යං ලොකායතං.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන පටිච්ඡිතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

29. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ණාහමිණා සඤ්ඤායාති භොජනාති භුඤ්ජිමා තෙ එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: අචාහනං විචාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුභගකරණං පිරුඤ්ඤාගභගකරණං ජිව්හාතිස්ථානං භක්ඛසංභතනං භස්ථාගිජ්ජානං භක්ඛජ්ජානං කණ්ණජ්ජානං ආදායපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං අභිච්චුපට්ඨානං මහතුපට්ඨානං අභිභුජ්ජානං සිරිව්හායතං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්නනවිජ්ජාය මිව්ජාජ්චා පටිච්ඡිතො හොති. ඉදම්පි’ස්ස හොති සීලගම්.

27. යම්කලෙකු වනාහි ඇතැම් හවන් මහණබඩුණෝ සැදුනාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අයෝ දිනා වසුග්‍රහණය වන්නේ ය. අයෝ දිනා සුඛග්‍රහණය වන්නේ ය. අයෝ දිනා සද හිරු දෙදෙනා නිසි මගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා තකත්තරුන් නිසිමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා ඔවුන් නොමගින් යැම වන්නේ ය. අයෝ දිනා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය වැසි නැති වූ අගස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සද හිරුන්ගේ ද තකත්තරුන්ගේ ද උදව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. වසුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුන්ගේ මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් නිසි මගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යැම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පටගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පටගමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අගස් ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද හිරුන්ගේ ද තකත්තරුවල ද උදවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුයේ, මෙ බඳු තීරණවනවිද්‍යාගෙන්, මෙ බඳු මිථ්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවනවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

28. යම්කලෙකු වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණෝ සැදුනාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නිශා වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇතිලි පුරාණයේ සංඝ තමා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, සංචාරාශාස්ත්‍රය, ලොකාශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මෙබඳු තීරණවන විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවනවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

29. යම්කලෙකු වනාහි ඇතැම් පින්වත් මහණබඩුණෝ සැදුනාගෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා තකත් කීම, විවාහ සදහා තකත් කීම, වෙන් වූ අබ්‍රාහ්මණ ඵක් වන්නට තකත් කීම, අබ්‍රාහ්මණ වෙන් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කැර දීම, බිම් පාල වන්නට හදි සුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරු ගස රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුල බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කැබිපතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියවීම, දෙවදුස්සක ලවා ජෙන කියවීම, ජිව්‍යා පිණිස හිරු පිදීම, මහබඩු පිදීම, මතුරු දපා මුඛින් ගිනිපල් පිහිදීම, මතුරු දපා සිරිකක කැඳවීම යන මේ හෝ අන් මෙ බඳු වූ තීරණවන විද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාචරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මෙ හෝ මෙ බඳු වූ තීරණවනවිද්‍යාගෙන්, මිථ්‍යාචරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මෙ ද ඔහුගේ සිරසකඩ වේ.

30. යථා වා පතෙකෙ භොතො සමණමුහුණං සඤ්ඤායාති භොජනාති භුක්ඤ්ඤාති තෙ එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඩිතමමං භුතකමමං භුරිකමමං වික්ඛාකමමං වොක්ඛකමමං වජ්ජකමමං වජ්ජපට්ඨිකරණං අචමනං නසාපනං ජුතනං වමනං විරෙවනං උඤ්චිතරවනං අනිච්ඡිතරවනං සිසවිතරවනං කණ්ණකෙලං නෙතනතප්පනං නජ්ජකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකියං සලලකතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජානං අනුපාදනං ඔසඨිතං පටිමොජකං. ඉති වා ඉති එවිරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි'ස්ස භොති සීලගමං.

31. ස ඛො සො කෙවඞ්ඤා භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යථාපි මාණව ඛතතිභයං මුඛාවසින්නො නිභතපච්චාමින්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චජිකතො. එවමෙව ඛො කෙවඞ්ඤා භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොපි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්තාගතො අජ්ඣතං අනවර්ජසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො කෙවඞ්ඤා භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

32. කථංඤා කෙවඞ්ඤා භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුහනආරෙ භොති? ඉධ කෙවඞ්ඤා භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුබ්‍යාඤ්ඤානභ්‍යාති. යතොධිකරණමෙතං චක්ඛුද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුද්ධියං, චක්ඛුද්ධියෙ සංවරං අපජ්ජති. භොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- භාණෙන ගතං සාධිතං -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතං -පෙ- කායෙන ථොව්ඨබ්බං ජුස්ඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති භොති නානුබ්‍යාඤ්ඤානභ්‍යාති. යතොධිකරණමෙතං මනිද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිද්ධියං, මනිද්ධියෙ සංවරං අපජ්ජති. භො ඉමිනා අරියෙන ඉද්ධියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො කෙවඞ්ඤා භික්ඛු ඉද්ධියෙසු ගුහනආරෙ භොති.

30. යමෙක් ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොක්කින් වලඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩිතයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩිතයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දපා මුව දෙවුම, මතුරු දපා අනුත් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කරවීම, බඩ විරේක කරවීම, ලය විරේකයට බෙන් දීම, වස්ති කිරීම ශීඝ්‍රවිරේක බෙන් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ රල්ඇඟ ලෙඩට බෙන් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බෙන් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණවිද්‍යයෙන්, මිත්‍යාආර්ථයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිද්‍ය වද්‍යයෙන්, මිත්‍යාආර්ථයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලසකයේ වේ.

31. කෙවසිසු, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිලසමපන්න වූයේ, සිලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහල වියා හැකි බයක් නො දකී. කෙවසිසු, සෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති සෘත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් වියා හැකි බයක් යමෙක් නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිලසමපන්න වූයේ, සිලසංවරහෙතුයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින් වියා හැකි බයක් නො දකී. හේ මේ ආදී සිලසකයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කාසික චෛතසික සුඛය පිඳී. කෙවසිසු, මෙසේ මහණ තෙමේ සිලසමපන්න වේ.

32. “කෙවසිසු, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ ද යත්: කෙවසිසු, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් රූපයක් දැක භූතාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. භූතාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤ වසා නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසත්තාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාභික අකුශල ස්වභාවයේ ලුහුබඳනාහු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්කුරිඤ්ඤය රකී. වක්කුරිඤ්ඤයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ අසා ... තාසායෙන් ගඳ ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්ප්‍රථී කොට ... සිතින් බමාලම්බන දත, භූතාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. භූතාදිවශයෙන් අත් පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤය ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤය ... ජිහ්වෙඤ්ඤය ... කායෙඤ්ඤය ... මනඉඤ්ඤය සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසත්තාතය විෂමලොභ දොමනස් ආදී ලාභික අකුශල ස්වභාවයේ ලුහුබඳනාහු ද, ඒ ශ්‍රෝත්‍රෙඤ්ඤයාගේ ... ශ්‍රාණෙඤ්ඤයාගේ ... ජිහ්වෙඤ්ඤයාගේ කායෙඤ්ඤයාගේ ... මනඉඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රෝත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිහ්ව ... කාය ... මනඉඤ්ඤය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යායෙකසුඛය (මෙලෙසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) පිඳී. කෙවසිසු, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ඉඤ්ඤයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

33. කප්ඤ්ච කෙවලික භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්ත්තාගතො හොති? ඉධ කෙවලික භික්ඛු අභික්ඛානෙන පටික්ඛානෙන සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සංඝාටිපත්තවිවරධාරණ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපඤ්ඤානසම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ සිතෙ නිසිතො පුතො රාගරිතෙ සාසිතෙ කුණ්ඩිතාලෙ සම්පජානකාරී හොති. එවං බො කෙවලික භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්ත්තාගතො හොති.

34. කප්ඤ්ච කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපට්ඨාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපට්ඨාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්භි සම්පදයෙව පක්ඛම්භි. සෙසාරාපි කෙවලික පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තතාරො'ව ඛෙති, එවමෙව බො කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපට්ඨාරියෙන විවරෙන කුච්ඡිපට්ඨාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්භි සම්පදයෙව පක්ඛම්භි. එවං බො කෙවලික භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

35. සො ඉමිත්තා ව අරියෙන සීලකඩකේන සම්මන්ත්තාගතො ඉමිත්තා ව අරියෙන ඉද්ධියංචරෙන සම්මන්ත්තාගතො ඉමිත්තා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්ත්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨියා සම්මන්ත්තාගතො විමිත්තං. සෙතාසතං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කාන්තං භිජ්ජුතං පුසානං චතප්පං අභිභාසාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාසනං පිණ්ඩපාතපටික්ඛානෙන නිසිද්ධි පලලඛකං අභුජ්ජා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

36. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විහතාභිජෙඤ්ඤාන වෙතසං විහරති. අභිජ්ඣාය විතං පරිසොඛෙති. ඛාපාදපදෙසං පහාය අඛාපනනවිතො විහරති සබ්බපාණ්ඩුතභිත්තානුකම්පි. ඛාපාදපදෙසා විතං පරිසොඛෙති. ඵනමිථං පහාය විගතඵනමිථො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. ඵනමිථො විතං පරිසොඛෙති. උභිව්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුභවො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතො. උභිව්චකුක්ඛුච්චං විතං පරිසොඛෙති. විවිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණපිටිකිච්ඡො විහරති අකථංකම්භසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විතං පරිසොඛෙති.

33. කෙටිකසිය, මහණ තෙමේ කෙසේ තම් ස්මාන්තමුප්පාත්තයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේද යත්: කෙටිකසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහලසිවුරු ද පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර භාන්දෙහි, පාන් පිමෙහි, පිටිකැපිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස පිදීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මුළු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොබිණීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. කෙටිකසිය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

34. කෙටිකසිය, කෙසේ තම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේද යත්: කෙටිකසිය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. කෙටිකසිය, (පියා හමිනුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනක පියා හමා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් සේ පියා හමා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුසපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර පමණක්) රැගෙන ම යෙයි. කෙටිකසිය, මෙසේ වතාහි මහණ තෙමේ ලද පසයෙහි සතුටු වේ.

35. කෙටිකසිය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකයෙන් ද සම්පන්න වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාතිසම්ප්‍රජාත්තයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුප්පියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කදුරැළි හිරිගුහා සොහොන් වතපෙත් (වතප්ප්ථ) අභ්‍යවකාශ (ඵලිමිහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශ්‍රත්‍ය කිසි සෙතක්කත් හඳුනා නොගෙයි. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරළා ආයේ, පසුබත් සෙවීමෙහි පලක් බැඳු උඩු කය කෙලින් පිහිටුවා කම්මහතට යොමු කොට සිහි එළවා හිඳී.

36. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදනසකකය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර විකෙමාණප්‍රකාශයෙන් (ගට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතින් වෙසෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (මොහොත) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසෙයි. මොහොත කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ස්‍යාසානමිථිය හැර, පහ වූ ස්‍යාසානමිථිය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙකුත් නුවණිකුත් සුක්ක වූයේ වෙසෙයි. ස්‍යාසානමිථිය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහත්බවත්) කුකුසත් (කල නො කල දූගෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුකූල වැ (නොසංහත් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සවකිය විතතසන්ත්‍යානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකස දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකස කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

37. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මන්තො පයො-
ජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍යං, සො යාති ච පොරුණාති
ඉණ්ණුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍ය, සියං වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං
දාරභරණාය, තස්ස ඵචම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මන්තො
පයොජෙය්‍යං, තස්ස මෙ තෙ කම්මන්තා සමිජ්ඣෙය්‍යං. සො’හං යාති ච
පොරුණාති ඉණ්ණුලාති තාති ච බ්‍යන්ධිකරෙය්‍යං. අප්පි ච මෙ උත්තරිං
අවසිට්ඨං දාරභරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධි-
ගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

38. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලුහ-
ඬිලානො, හත්තං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලම්භනා, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
සියං වස්ස කායෙ බලම්භනා, තස්ස ඵචම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො
අභොසිං දුක්ඛිතො බාලුහිලානො. හත්තං ච මෙ නච්ඡාදෙය්‍ය. න වස්ස
මෙ ආසි කායෙ බලම්භනා. සො’මහි ඵතරහි තමා ආබාධා මුත්තො.
හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙය්‍ය. අප්පි ච මෙ කායෙ බලම්භනා”ති. සො තතො නිදානං
ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

39. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ඛනිකාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
අපරෙත සමයෙන තමා ඛනිකාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බයෙන,
න වස්ස කිඤ්චි ගොගානං වයො, තස්ස ඵචම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ
ඛනිකාගාරෙ බද්ධො අභොසිං. සො’මහි ඵතරහි තමා ඛනිකාගාරා මුත්තො
සොත්ථිනා අබ්බයෙන. තප්පි ච මෙ කිඤ්චි ගොගානං වයො”ති. සො
තතො නිදානං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

40. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො දාසො අස්ස අනත්තාසිනො පරු-
සිනො න යෙනකාමඛගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමා දාසබ්‍යා
මුළුවෙය්‍ය අනත්තාසිනො අපරුසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො, තස්ස
ඵචම්ඤා: “අහං බො පුබ්බෙ දාසො අභොසිං අනත්තාසිනො පරුසිනො
න යෙනකාමඛගමො. සො’මහි ඵතරහි තමා දාසබ්‍යා මුත්තො අනත්තාසිනො
අපරුසිනො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමඛගමො”ති. සො තතො නිදානං ලහෙථ
පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

37. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්පන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්පන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්කිසි දේ නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්පන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කම්පන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තව වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

38. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොගී වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ගිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි ගිලන්බව ඇති ලෙසෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙසින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පමණෙන්නේ ද-

39. කෙටිකථා, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැඳුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කාලයේ ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙයකින්) ඔහුගේ කිසි තොගවිනාශයක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැඳුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භාගයතව කිසි විනාශයක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

40. කෙටිකථා, යම් සේ තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්තව අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් තැනියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් තැනි, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් තැනියෙමි, නිදහස් වූයෙමි කැමැති අතෙක යැ හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

41. සෙය්‍යථාපි කෙවලිකි පුරිසො සබ්බො සභොගො කන්තාරදාන-
මිඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සමයෙන තං
කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපුණ්ණියා ඛෙමිං
අප්පට්ඨං, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බෙ සබ්බො සභොගො
කන්තාරදානමිඤ්ඤං පටිපජ්ජිං දුබ්බිකං සප්පට්ඨං. සො’මහි එතරහි
තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිතා ගාමිනතං අනුපාපුණ්ණො ඛෙමිං අප්පට්ඨ-
හං”තති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං අභිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

42. එවමෙව ඛො කෙවලිකි භික්ඛු යථා ඉණං යථා රුහං යථා
ඛිකිනාභාරං යථා දාසඛ්‍යං යථා කන්තාරදානමිඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
නිවරණේ අප්පට්ඨිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි කෙවලිකි ආනණ්‍යං,
යථා ආරෙහං, යථා ඛිකිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ජං, යථා ඛෙමිනතභූමිං,
එවමෙව ඛො මාණව භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
සමනුපස්සති.

43. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සමනුපස්සන්තො
පාමොජ්ජං ජායති. පමුද්ධස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්ස-
මාති. පස්සආකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාබ්බති.

44. සො විච්චේව ඛො මෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්ඛං
සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි පිහරති. සො
ඉමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාලතො කායස්ස විචේකජෙන
පිතිසුඛෙන අප්පට්ඨං හොති.

45. සෙය්‍යථාපි කෙවලිකි දකෙඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකන්තොවාසී වා
කංසථාලෙ න්‍යානිගුණිණිණි ආකිරිණි උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරි-
පෙඨාසකං සන්තොය්‍ය, සංයං න්‍යානිගුණිණි සෙතභානුගතා සෙතභපරෙතා
සන්තරඞ්ඤා පුට්ඨා සෙතභෙන න ව පග්ගරණී, එවමෙව ඛො කෙවලිකි
භික්ඛු ඉමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා
පරිපුරෙති පරිපුරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාලතො කායස්ස විචේකජෙන
පිතිසුඛෙන අප්පට්ඨං හොති.

41. කෙවසිසුසු, යමිසේ ධනවත් වූ හොගසමපත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආභාර ඇති, උවදුරු ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මා යන්නේ ද, උවදුරු නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර ධන ඇතියෙමි, හොගසමපත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආභාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බවුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය කරණය කෙලෙමි. නිරුපද්‍රව හයරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි”යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්තයට පැමිණෙන්නේ ද-

42. කෙවසිසුසු, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරිහෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළිවෙලින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පස නමා කෙරෙහි දකී. මාණවය, ණය නැති බව යමිසේ ද, ලෙඩ නැති බව යමිසේ ද, හිරිහෙයක් මිදුණුබව යමිසේ ද, නිවහල්බව යමිසේ ද, උවදුරු නැති බිම යමිසේ ද, එසේ ම (පිළිවෙලින්) මේ පහ වූ නිවරණ පස (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

43. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පස දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාමකය සාහිදේ. සංහුන් නාමකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

44. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙසු අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසින, විචාරසහිත, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ වීමෙන්) උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පළමු බ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කසයෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

45. කෙවසිසුසු, යමිසේ කපුවෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කපුවකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැත්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉස ඉස පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඩ කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ක වූසේ, ඇතුළත පිටත මුළුල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, කෙවසිසුසු, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුබයෙන් තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, මුළුල්ල ම ස්පර්ශ කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කසයෙහි විවෙකජ ප්‍රීතිසුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

යමපි කෙවඞ්ග භික්ඛු විවිධෙව්ව කාමෙහි විවිධව අකුසලෙහි බලෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විෂවකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති, සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නාංකං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංකං විවෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදංමපි'යං හොති සමාධිසම්.

46. පුන ච පරං කෙවඞ්ග භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජඤ්ඤානං සම්පසාදනං චේතසො ඵසංඤ්ඤාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාංකං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංකං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති.

47. සෙය්‍යථාපි කෙවඞ්ග උදකරහද උබ්භිද්දදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරුෂ්ඨොය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දකඤ්ඤාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමොය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරොය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ච ත කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡන්, අථ ඛො තමො ච උදකරහදා සිතා වාරිධාරා උබ්භිජ්ඣා නමෙව උදකරහදා සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙත් පරිපථරෙත්, නාංකං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස, ඵමමෙව ඛො කෙවඞ්ග භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාංකං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංකං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. යමපි කෙවඞ්ග භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජඤ්ඤානං සම්පසාදනං චේතසො ඵසංඤ්ඤාවං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාංකං කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායංකං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදංමපි'යං හොති සමාධිසම්.

48. පුන ච පරං කෙවඞ්ග භික්ඛු පිතියා ච විරුගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යත්තං අරියං ආවික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරී'ති, තං තතියං ඤානං උපසම්පජ්ඣ විහරති.

කෙවඬුය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, සෙත්‍ර අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකීර්ණිත, විචාරසතිත, විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පළමු දහනක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, භාවපස පැතීරු ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවේකජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පැතීරු ගත් කිසිදු තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

46. කෙවඬුය, නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපන්, සිය සතන් පහදවන (ශුඛාව හා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්ණිත, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කසේ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් පැතීරු නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

47. කෙවඬුය, යම්සේ යටා උල්පතින් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිහින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම් දිහින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුළු පරිදි නො වසින්තේ ද, එතෙකුළු වුවත් ඒ විලෙන් සිහිල් දිගදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දිගෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලන්නේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතීරු සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිග පැතීරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, කෙවඬුය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතීරු වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කසේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතීරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. කෙවඬුය, මහණ තෙමේ විතකී-විචාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්ණිත, විචාරසතිත, සමාධියෙන් පහළ වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, හේ මේ කය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතීරු වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කයා සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය පැතීරු වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

48. නැවැත ද (අනෙකක් කියමි:) කෙවඬුය, මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය හේ ද විරූහයෙන් (පහ විමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛන වැ, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ක වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආර්යයෝ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ධ්‍යානලාභියා ඇරැඹූ 'උපෙක්ඛන ආත්තේ, සිහි ආත්තේ, සුවචිතරණ ආත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

සො ඉමමේව කායං නිපට්ඨකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

49. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා උපාලිනියං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අපොකම්බානි උපාලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජානානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි උදකානුගතානි අනෙතානිමුග්ගපොසිති, තානි යාව වග්ගා යාව ව මූලා සිතෙන වාරිනා අභිස්සන්තානි පරිස්සන්තානි පරිපුරති පරිපච්චාති, නායං කිඤ්ච සබ්බාවතං උපාලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපච්චං අස්ස, එවමේව ඛො කෙවඬ්ඤා භික්ඛු ඉමමේව කායං නිපට්ඨකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨකෙන සුඛෙන අපච්චං හොති.

50. පුන ඵ පරං කෙවඬ්ඤා භික්ඛු සුඛස්ස ඵ පභානා දුක්ඛස්ස ඵ පභානා පුඤ්ඤා භොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා-සත්ථපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ ව්තරති. සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන අපච්චං හොති. සෙය්‍යථාපි කෙවඬ්ඤා පුරිසො ඔදනෙන ච්ඡේදන සසීතං පාරුපිඤා නිසින්නො අස්ස, නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන ච්ඡේදන අපච්චං අස්ස, එවමේව ඛො කෙවඬ්ඤා භික්ඛු ඉමමේව කායං පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති. නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන අපච්චං හොති. යමි කෙවඬ්ඤා භික්ඛු සුඛස්ස ඵ පභානා දුක්ඛස්ස ඵ පභානා පුඤ්ඤා භොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසත්ථපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤාතං උපසම්පජ්ඣ ව්තරති, සො ඉමමේව කායං පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන ඵරිඤා නිසින්නො හොති, නායං කිඤ්ච සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධින වේතසං පරියොදනෙන අපච්චං හොති. ඉදමිදං හොති සම්මිසමං.

හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ කයෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

49. කෙවලසිංහ, යම්ගේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබර හෝ දිගෙහි උපත්තේ, දිගෙහි වැඩුණේ, දිගෙන් නොතැගුණේ, දිග තුලා ම ගිලි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දිගෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි ගියේ, හැම තැන ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබරවලා හෝ සිසිල් දිග පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවලසිංහ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් තෙමයි. හාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලයි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රිතික සුබයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි.

50. තැවැත ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවලසිංහ, මහණ තෙමේ සුබ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඃඛ වේදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් දෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්‍ෂා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන ධ්‍යානය ලැබ වෙහෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවලසිංහ, යම්ගේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි දු තැනෙක් නො වන්නේ ද, කෙවලසිංහ, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කැපූ පිරිසිදු පබසර සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි. කෙවලසිංහ, මහණ තෙමේ සුබ වේදනාව ද දුක් වේදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමනසුන් පහ වැ යෑමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්‍ෂාවන් සමාතියෙන් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබ වෙහෙයි. එයින් ගත තෙමේ මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි දු තැනෙක් නො වෙයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

51. පුත ව පරං කෙවසිසු සො භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිශොදානෙ අනඛග්ගෙ විගද්ධකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සානාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කාසො රුපි වාතුමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමානෙව, ඔදනකුමාසුපවසො, අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිද්ධංසනධමෙමා, ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

52. සෙය්‍යපාපි කෙවසිසු මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විප්පසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩු-සුත්තං වා, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථ කර්තො පච්චවෙසකඛයා: අයං ඛො මණ්ණි වෙච්චියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විප්පසනො අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ත්ව සුත්තං ආවුතං නිලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා'ති. එවමෙව ඛො කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිශොදානෙ අනඛග්ගෙ විගද්ධකකිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඤාණදස්සානාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමෙති. සො එවං පජානාති: අයං ඛො මෙ කාසො රුපි වාතුමමහාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසමානෙව, ඔදනකුමාසුපවසො, අතිවුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විද්ධංසනධමෙමා, ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති.

53. යම්පි කෙවසිසු භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත -පෙ- එවං පජානාති -පෙ- ඉදං ව පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බානති, ඉදම්පි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

51. තව ද (අනෙකක් කියමි.) කෙවසිය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ විත්තොපකෙලය ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදුශිතානාවතාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්විත කල්හි, නියමිල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශිතාශ්‍රතය පිණිස, (පරිකම්) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඥානාශ්‍රිතයෙන් උපන්නේ ය, බත් කොමු ආදී අභරිත් වැඩුණේ ය, අනිස බව ද දුගඳ හරනුවට සුව ද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඛ දුරුලුනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

52. කෙවසිය, යම්ගේ සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙක පහල වූ, අවැස් වූ මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් යුත් වෙරළමණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ හුයක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අපෙති කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකාරයෙහි උපන්, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමණෙක. මෙහි නිල්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයක් අවුනන ලද්දේ වේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, කෙවසිය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියමිල බවට පැමිණි කල්හි, විදුශිතාශ්‍රතය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි. ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හැදුණේ ය, මාපියන්ගේ ඥානාශ්‍රිතයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අභරිත් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරනව සුව ද විලෙවුන් ඉලියැ යුතු බව ද, ලෙඛ දුරුලුනුවට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාව කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග් ගත්තේ ය, මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දන ගනී.

53. කෙවසිය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග් ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දනි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

54. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඤ් පුරිසො මුඤ්ඤාමහා ඉසිකං පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං මුඤ්ඤා අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤාමහා ඤෙව ඉසිකා පබ්බලා'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවලිඤ් පුරිසො අසිං කොසියා පවාහෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං අසි අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි අඤ්ඤා කොසි, කොසියා ඤෙව අසි පබ්බලො 'ති. සෙය්‍යථාපි වා පන කෙවලිඤ් පුරිසො අහිං කරණො උඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස එවමස්සා අයං අහි අයං කරණො, අඤ්ඤා අහි අඤ්ඤා කරණො. කරණො ඤෙව අහි උඤ්ඤො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලිඤ් භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත මනොමයං කායං අභිනිමිතතාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං. යමි කෙවලිඤ් භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ-පෙ-අඤ්ඤං කායං අභිනිමිතාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛතපච්චඛිං අභිනිත්ථියං, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

55. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනඛතණ් විගතූපකක්කිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්ච-නුගොති: එකො'පි හුතී ඛහුඛා හොති. ඛහුඛාපි හුතී එකො හොති. ආචිතාපං තිරොහාපං තිරොකුඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්-මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාශෙ. පඨමො'පි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකො'පි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාශො'පි පලලබ්බකත කම්මි සෙය්‍යථාපි පකම් සකුණො. ඉමො'පි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවංමසිඤ්ඤෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිතා පරමසති පරිමජ්ජති. යාව ඛුභමලොකාපි කායෙත වසං විතෙතති.

56. සෙය්‍යථාපි කෙවලිඤ් දුකො කුම්බකාරො වා කුම්බකාරනොවාපි වා සුපරිකම්මකතාය මහතිකාය යං යදෙව හංජනපිකති. ආකමබ්බය්‍ය හං තදෙව කුරෙය්‍ය අභිනිත්ථාදෙය්‍ය-

54. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ වූ (සංඥා ඉපදවීමට යොග්‍ය වූ) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ සිරුරෙන් රූපි වූ, සියලු අභවයන්හි සුන්, විකල් නොවූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි. කෙවසිංහ, යම්සේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණයකින් තණකුර (=තණ බඩය) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණය ය, මේ එහි තණබඩ ය, තණ ගස එකෙකි, එහි බඩය අනෙකෙකි, මුද්‍රාණ ගසකෙරෙන් ම එහි කුර (බඩය) මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිංහ, යම්සේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය, කඩුව එකෙකි, කොපුව අනෙකෙකි, කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිංහ, යම්සේ වනාහි පුරුෂයෙක් නයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ නයා ය, මේ සැව ය, නයා එකෙකි, සැවය අනෙකෙකි, සැවය කෙරෙන් ම නයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිංහ, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභවයන්හි සුන් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි. කෙවසිංහ, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභවයන්හි සුන් වූ අවිකල් ඉදුරන් ඇති අත් සිරුරක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

55. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මණ (=සංඥාවට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සංඥාවිබ්ඝ්‍රාය පිණිස (අභිඥාපාදක) පරිකම් සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සංඥාවිබ්ඝ්‍රාය (සංඥා කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුභව කෙරෙයි (හෙවත් නාම කසින් සපයී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබ්ධි): පියෙව්ගෙන් එකෙක් වූ සිටි ද (සංඥා බලයෙන්) බහු ප්‍රකාර ද වී යළි දු එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකාර බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකාර බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). සිත්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පරීතයෙන්. පිටතට, අනෙකෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුයේ මැදින් පිනිවිද යෙයි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො බිඳෙන (යට නො බස්නා) දියෙහි පොළොවෙහි සේ යෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අනෙකෙහි ද පලතින් (=උරුබඳායනයෙන්) යෙයි. මෙසා මහර්ථි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ ගද හිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමශීත කෙරෙයි (=අල්ලයි), (මිඛමොබ අත යවා) පිරිමදිසි. බම්බෙලා තෙක් ද (සියල්ල) කසින් වශයෙහි පවත්වයි.

56. කෙවසිංහ, යම්සේ දක්ෂ කුම්බලක් හෝ කුම්බලක්හුගේ අතැවැත්සෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කළ (=සකස් කළ) මැව්වෙන් යම් යම් භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට කිපදවන්නේ ද-

සෙය්‍යථා චා පන කෙවලික දකෙඛා දන්තකාණේ චා දන්ත-
කාරන්තවාසී චා සුපරිකම්මකතං. දන්තං. යං යදෙව දන්තවිකතිං
ආකෂබ්බයා නං තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා චා පන
කෙවලික දකෙඛා සුවණ්ණකාණේ චා සුවණ්ණකාරන්තවාසී චා සුපරි-
කම්මකතං. සුවණ්ණං. යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං. ආකෂබ්බයා නං
තදෙව කරොයා අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන ඉද්ධිවිධාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්දනාති:
එකො'පි සුඤ්ඤා ඛොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං
වතෙතති. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන-පෙ-යාව
බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉද්ධිපි'ය්‍ය භොති පඤ්ඤාය.

57. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛතණේ
විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන දිබ්බාය
සොතබ්බාදාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොත-
බ්බාදාය විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව
මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො අභ්‍යන්ත-
රායාපට්ඨපනො, සො සුභෙය්‍යා හෙරිසද්දමපි මුද්දිහසද්දමපි සබ්බපණ්ඩ-
දෙඤ්ඤිමසද්දමපි, තස්ස එවමස්ස: හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිහසද්දෙ ඉති'පි
සබ්බපණ්ඩදෙඤ්ඤිමසද්දෙ ඉති'පි, එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං
සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛතණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ
මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙන දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විතතං
අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදාය විසුද්ධාය
අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ
දුරෙ සන්තිකෙ ව.

58. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධි -පෙ- උභො
සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉද්ධිපි'ය්‍ය
භොති පඤ්ඤාය.

කෙවසිසුත්‍රය, යම්ගේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දැන් විසිතුරු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයක්හු ඇතුළත්යෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කළ දෙනෙහි යම් යම් දන්තප්‍රකාශයක් තමා කැමැති නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද, කෙවසිසුත්‍රය, යම්ගේ දක්ෂ රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවක්හු ඇතුළත්යෙක් හෝ මොනොවට පිරිසම කළ දෙනෙහි යම් යම් කැමැත්තක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද, එසේ ම කෙවසිසුත්‍රය, මහණ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු කළේ, පටිවදන කළේ, අගණ රහිත කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ කළේ, ස්විත කළේ, අවල බවට පැමිණි සිටි කළේ සංඛ්‍යාපිටික පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා ලබ්‍ය. හේ එකෙක් වූ බොහෝ පරිදි වේ ... බහිරොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි යන අනෙකුත් සංඛ්‍යාපිටික අනුභව කෙරෙයි කෙවසිසුත්‍රය, මහණ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ...බහිරොව දක්වා ද කසින් වශය පවත්වයි, අනෙකුත් සංඛ්‍යාපිටික අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

57. හේ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දීප්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ වූ කළේ, ස්විත කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍යප්‍රාප්තියානු පිණිස (අවිකල්ප නිවර්ණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි, හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණාපචාරය ඉක්ම සිටි දිව්‍ය කසින් දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද යන ද්විවිධ ශබ්ද අගයි. කෙවසිසුත්‍රය, යම්ගේ මිනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර හඬත් මිනිසුන්ගේ හඬත් පණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම්ගේ අනන්තේ ද, ඒ අතර ඔහුට මේ බෙර හඬායි කියාත් මේ මිනිසුන්ගේ හඬායි කියාත් මේ යක් හඬායි, මේ පණාබෙර හඬායි, මේ ගැටබෙර හඬායි කියාත් මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිසුත්‍රය, පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාසිත සිත පිරිසිදු වූ කළේ, දීප්තිමත් වූ කළේ, කෙලෙස් රහිත වූ කළේ, උපකල්පන පහ වූ කළේ, මාදු වූ කළේ, කම්මණ (කම්මණ) වූ කළේ, ස්විත කළේ, නිශ්චල බවට පැමිණි කළේ, දිව්‍ය-ප්‍රාප්තියානු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැමුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණාපචාරය ඉක්ම දිව්‍යකල්පවශින් දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් දුරු වූත් ලං වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අගයි.

59. කෙවසිසුත්‍රය, ඒ මහණ මෙසේ සමාසිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කළේ ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂ්‍ය වූ ද, දුරු වූ ද ලං වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අගයි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වේ.

59. සො එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අනඛණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. විකක්ඛිතං වා විතතං විකක්ඛිතං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාසිතං වා විතතං සමාසිතං විතතනති පජානාති. අසමාසිතං වා විතතං අසමාසිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

60. සෙය්‍යථාපි කෙවලිසු ඉති වා පුරිසො වා දහරො වා යුචා මණ්ඩකකජාතිකො අද්දසෙ වා පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අචෙත් වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිතං පච්චලෙකඛමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකනති ජාතෙය්‍ය, එවමෙව ඛො කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොද්දතෙ අනඛණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත වෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සබ්බිතං වා විතතං -පෙ- විකක්ඛිතං වා විතතං -පෙ- මහග්ගතං වා විතතං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාසිතං වා විතතං -පෙ- අසමාසිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

61. යමපි කෙවලිසු භික්ඛු එවං සමාසිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි -පෙ- අවි-මුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති, ඉදම්පි'ය්‍ය හොති පඤ්ඤාය.

59. හේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වෙනස්පට්ඨායඥානය පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දකියි. රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතෑ යි දකියි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතෑ යි දකියි. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතෑ යි දකී. දොෂරහිත සිත දොෂරහිත සිතෑ යි දකී. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතෑ යි දකී. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතෑ යි දකී. සංකප්පත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතෑ යි දකී. විකප්පත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතෑ යි දකී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතෑ යි දකී. අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතෑ යි දකී. සොත්තර සිත සොත්තර සිතෑ යි දකී. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතෑ යි දකී. සමාහිත සිත සමාහිත සිතෑ යි දකී. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතෑ යි දකී. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතෑ යි දකී. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතෑ යි දකී.

60. කෙවඬසුත්‍රය, යම්සේ සැරසෙනසුළු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ මුදුරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිප්තිමත් කැබපතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මූලසටහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙය් ඇති තැන් සඳහන් තැනෑ යි දන්නේ ද, එ කී දෙය් නැති තැන දෙය් තැනෑ යි දන්නේ ද, කෙවඬසුත්‍රය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දිප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරසින් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්තියන්ගේ, අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සියසිතින් පිරිසිදු දකී. සරුග සිත සරුග සිතෑ යි දකී. විතරුග සිත විතරුග සිතෑ යි දකී. සදොෂ සිත සදොෂ සිතෑ යි දකී. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතෑ යි දකී. සමොහ සිත සමොහ සිතෑ යි දකී, විතමොහ සිත විතමොහ සිතෑ යි දකී. සංකප්පත සිත සංකප්පත සිතෑ යි දකී. විකප්පත සිත විකප්පත සිතෑ යි දකී. මහද්ගත සිත මහද්ගත සිතෑ යි ... අමහද්ගත සිත අමහද්ගත සිතෑ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතෑ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතෑ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතෑ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතෑ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතෑ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතෑ යි දකී.

61. කෙවඬසුත්‍රය, මහණ තෙමේ යම්කිසි සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතෑ යි දකී යන යමක් ආදීද, මෙත් ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

62. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුඤ්ඤානිවාසානුස්සන්දිකායෙ විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙක-
විහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං එවං-
නාමො එවංගොතො: එවංවණ්ණො එවමානාථො: එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවං-
නාමො එවංගොතො: එවංවණ්ණො එවමානාථො: එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො ඉබ්බපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති.

63. සෙය්‍යථාපි කෙවලික පුරිසො සකඛා: ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා, තඛො'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේජ්‍යා, සො තඛො ගාමා සකඤ්ඤාව ගාමං පච්චාගවේජ්‍යා, තස්ස එවමස්ස: 'අහං ඛො සකඛා: ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං එවං නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභාසිං. තඛොපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං එවං නිසිදිං එවං අභාසිං එවං තුණ්හි අභාසිං. සො'වති තඛො ගාමා සකඤ්ඤාව ගාමං පච්චාගතො'ති. එවමෙව ඛො කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්දතෙ අනඛනණේ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත පුඤ්ඤානිවාසානුස්සන්දිකායෙ විතතං අභිනිතරති අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතිං ඥෝපි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතසාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටවිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංවණ්ණො එවමානාථො: එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංවණ්ණො එවමානාථො: එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියනො: සො තතො වුතො ඉබ්බපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති. යමපි කෙවලික භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධ-
-ම- අනෙකවිහිතං පුඤ්ඤානිවාසං අනුස්සරති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤා.

62. හෙ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පත් කල්හි, පුජේ-නිවාසානුගාමී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දහයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිහක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පනහක් ද ජාති සියක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවථි කල්ප ද, බොහෝ විවථි කල්ප ද, බොහෝ සංවථි විවථි කල්ප ද, “අයෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බදු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බදු සුව දුක් විඳින්නෙමි වීම. මේ බදු (මේතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතීම. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි වීම. මේ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම. මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම. මේතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මෙසේ වණ්ණදි වශයෙන් ආහාර සහිත වූ නම්ගොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිධ වූ පුජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

63. කෙවබ්බය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගම්කට යන්නේ ද, ඒ ගම්නුත් අත් ගම්කට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එ ගමින් සිය ගම්ට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි සිය ගමින් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගම්නුත් අසෝ ගම්ට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිමි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමින් සිය ගම්ට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මේ බදු සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවබ්බය, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නියවල බවට පැමිණි කල්හි, පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනො-වට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘අයෝ තත්ති මේ නම් ඇතියෙමි වීම, මේ බදු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මේ බදු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම, මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මේ බදු සුවදුක් විඳි-නෙමි වීම, මේ බදු ආයුසීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතීම. එහි ද මේ නම් ඇතියෙමි, මේ ගොත් ඇතියෙමි, මේ බදු පැහැසටහන් ඇතියෙමි, මේ බදු ආහාර ඇතියෙමි, මේ බදු සුවදුක් විඳින්නෙමි වීම, මේතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි”යි මෙසේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිහක් ද, ජාති සතළියක් ද, ජාති පනහක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවථි කල්ප ද, බොහෝ විවථි කල්ප ද, බොහෝ සංවථි විවථි කල්ප ද යි මෙසේ අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. මේ පරිද්දෙන් ආහාර සහිත වූ උදෙසා සහිත වූ පෙරු වුසු තොසෙක් වැදූරුම් කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙවබ්බය, මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කඳපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

64. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායා විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඛන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ‘ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමින්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමින්නාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමින්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමින්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමින්නාගතා මනෝසුචරිතෙත සමින්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මා-දිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිඤ්ඛන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්ක-න්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

65. සෙය්‍යථාපි කෙවලසං මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ පාසාදෙ. තත්ථ චක්ඛුමා සුරිසො සීතො පසෙය්‍යස් මනුසෙස ගෙහං පටිසන්නෙ’පි රට්ඨො විනිසඤ්ච-රනෙත’පි මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නෙ’පි. තස්ස ඵචමස්ස: ඵතෙ මනුස්සා ගෙහං පටිසන්ති. ඵතෙ නික්ඛමන්ති. ඵතෙ රට්ඨො විනිසඤ්චරන්ති. ඵතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නා’ති. ඵචමෙව ඛො කෙවලසං භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත සත්තානං චුතුපපාත-ඤ්ඤායා විතතං අභිනීභරති අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඛන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමින්නාගතා වච්චුච්චරිතෙත සමින්නාගතා මනෝදුච්චරිතෙත සමින්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොනෙතා සත්තා කායසුචරිතෙත සමින්නාගතා වච්චු-ච්චරිතෙත සමින්නාගතා මනෝසුචරිතෙත සමින්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති. ඉති දිඤ්ඛන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුඛණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

64. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ චූෂ්ණ උපපත්ති දක්නා ක්‍රවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දැනෙනාපමාරය ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනව උපවාද කළහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාද්‍රව්‍ය ඇතියහ. ඒ මොහු කරුණක සිද්ධිමත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ටකම් හෙතුයෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කම්යව තමන් පරවශ බැඳීන්) තමනට අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනව උපවාද නො කළහ, සම්මදිටු ගත්තාහ, සම්මදිටු වශයෙන් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොහන වූ ගති ඇති සහලොවට වන්නාහ’ යි මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත, සුවණි දුෂිණි, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

65. කෙවසිංහ, යම්හේ සතර මං ගත්දියෙක මහල් සහිත ගෙයක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇත් ඇති පුරුෂයෙක් සිව්සේ ගෙට පිවිසෙනවිටුන් ගෙන් නික්මෙනවිටුන් විවිධයෙහි ඇත මැන යන එනවිටුන්, සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නවිටුන් දක්නේ ද, ඒ දක්නා මුත්‍ර “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්, මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්, මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැන යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද උන්නෝ වෙත් යැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, කෙවසිංහ, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු කල්හි දීප්තමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කම කල්හි ස්විත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ චූෂ්ණ උපපත්ති දක්නා ක්‍රවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තැබුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ! මේ හවන් සත්ත්ව කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනව උපවාද කළහ, මිසදිටුවහ, මිසදිටු වශයෙන් ගත් ව්‍යුහ ඇතියහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුෂ්ට කම්යෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වැ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්හ. එහෙත් මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කලී කායසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, මනාසුචරිතයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනව උපවාද නො කළහ, සම්මදිටු ගත්හ, සම්මදිටු විසින් ගත් සීලාදිය ඇත්තාහ. මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සහලොවට වන්නාහ” යි මෙසේ මරණාසන්න වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සවහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද කම්ය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට ගිය සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත පුණිත සුවණි දුෂිණි සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

රි. සමි කෙවිසිසි හිකු එ. සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඳො -ප-
සුතතෙ දුග්ගතෙ සථාකමුප්පෙ සතෙත පරානාති, ඉදමි'සා තොති
පඤ්ඤා.

67. සෞ ඵචං සමානිතෙ විතොන පරිසුද්ධෙ පරිසොදනෙ අනඛණේ
 විභූතකකිලෙසෙ මුද්දහනෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජානෙන ආසවානං
 බග්ඤ්ඤංසං විතතං අභිනිතරති අභිනිත්තාමෙති. සෞ ඉදං දුක්ඛතත්
 යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං
 දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපද්ද'ති
 යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසව-
 සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභූතං
 පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපද්ද'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස
 ඵචං ජානතො ඵචං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි
 විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්තග්ගං විමුක්තමයි
 ඤ්ඤං භොති. ඩිණං ජාති, චුඤ්චං චුළඹවරිඤ්ඤං, කතං කරණිකං, නාපරං
 ඉප්පත්තායාති පජානාති.

68. ඉදං චූළත්තං කෙවලිකං අනුසාසනීපාටිඥායං. ඉමානි බො කෙවලිකං තිණි පාටිඥායානි මයා සංගං අභිකුඤ්ඤා සචරිතානි පච්ඡිදානි.

69 භූතපුබ්බං කෙව්ඛි ඉමිසමිඤ්ඤෙව භික්ඛුසත්ඛි අඤ්ඤාතරඤ්ඤා භික්ඛු-
 තො එවං චේතනාං පරිච්ඡෙදකාං උදපාදි: කථං හු ඛො ඉමෙ චිත්තාණේ
 මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝ-
 ඛාතු වායොඛාතු'ති. අප ඛො සො කෙව්ඛි භික්ඛු තථාගුපං සමාසිං
 සමාපජ්ඣී, යථා සමාසිතෙ විතො දෙවයානිඥො මහො පාතුරුතොසී.
 අප ඛො සො කෙව්ඛි භික්ඛු යෙන වාතුමමනාරුජ්ඣා දෙවා තෙනුප-
 සඛකම්. උපසඛකමිත්ති වාතුමමනාරුජ්ඣෙ දෙවෙ එතද්දෙවො: කථං හු ඛො
 ආවුසො ඉමෙ චිත්තාණේ මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
 පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. එවං වුතො කෙව්ඛි
 වාතුමමනාරුජ්ඣා දෙවා තං භික්ඛුං එතද්දෙවො: මයමපි ඛො භික්ඛු ත-
 ජානාමි යත්තිමෙ චිත්තාණො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
 පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති. අත්ථි ඛො භික්ඛු චිත්තාණො
 මහාරුජාතො අමෙතති අභිකක්ඛන්තරො ව පණිතතරො ව. තෙ ඛො එතං
 ජාතෙය්‍යං යත්තිමෙ චිත්තාණො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-
 පීදං පඨවිඛාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු'ති.

66 කෙවසිසු, මහණ තෙම මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ භවය කරා එළැඹී සිටි සතුන් දැකි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

67. හේ මෙසේ සමාතිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ නිෂකලයේ වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්කම් වූ ස්විත වූ නිශ්චල බවට පැමිණී සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ ‘මේ දුකැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මැ’ යි (නිවනැ’ යි) ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ දුක් වැනැස්මට යන පිලිවනැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මොහු ආසුවයෝ යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කරුණැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. ‘මේ ආසුවනිරෝධයාමිති ප්‍රතිපත්ති යැ’ යි ඇති සැටියෙන් දැනී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ, ඔහු සිත අවිදුසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි ‘මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ’ යි (ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂණ) ඥානය වේ. ‘භවොත්පත්තිය ක්‍ෂිණ විය (භවින් නැවැත භවයෙහි නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියම)’. ‘මහබ්බසර වෑය නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම්) කිය කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්‍ෂය පිණිස) යළි දු කටයුතු දූශයක් නැතැ’ යි හේ දැනී.

68. කෙවසිසු, මෙය අනුශාසනීප්‍රාතිභායායා යි කියනු ලැබේ. කෙවසිසු, මොහු මා විසින් ම වෙහෙසින් දුන පසක් කොට පවසන ලද තුන් පෙළහරනු ය.

69. පෙරු වූවක් කියමි. කෙවසිසු, මේ ඩික්ඝගත අතුරෙහි ම වූ මහණක්කට “පඨවිධාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී තිරුඳු වෙත් ද?” යි මෙසේ සිතූ විතකියෙක් උපත. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ යමෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි දෙවයානික මායීය (දෙව්බ්‍රහ්මාලෝ යන තැනි සංකීර්තිශ්‍රීතය) පහල වී ද එසේ වූ සමාධිගතට සම්මත. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ සිවු මහරජයේ දෙවියන් කර එළැඹිණි ය. එළැඹ ‘ඇවැත්නි, පඨවිධාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?’ යි සිවුමහරජයේ දෙවියන් විමසේ ය. කෙවසිසු, ඔහු මෙසේ විමස කල්හි සිවුමහරජයේ දෙවියෝ “මහණ, අපි දු පඨවිධාතු ආපොඛාතු තෙජෝඛාතු වායොඛාතු යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන නො දනුවිම. මහණ, අපට වඩා පැහැසප්පු ඇති, යස ඉසුරු ඇදියෙන් අපට වඩා උසස් වූ සිවු වරම් රජුනු තම කෙතෙක් ඇත. පඨවිධාතු ඇදි සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන ඔහු දත්තාග යි සිතමු” යි ඔහු ඒ මහණකට කීන.

70. අප්ඵ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන චත්තාරො මහාරාජානො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා චත්තාරො මහාරාජෙ එතදවොචි: කත්ත භු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

71. එවං වුත්තෙ කෙවලිකං චත්තාරො මහාරාජානො තං භික්ඛුං එතද-
වොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරි-
සෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං? පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායො-
මාතුති. අති ඛො භික්ඛු තාවතීංසා නාම දෙවා අමොගි අභික්ඛන්තතරො
ච පණීතතරො ච. මග්ග ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාරො මහා-
භුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝ-
මාතු වායොමාතුති.

72. අප්ඵ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන තාවතීංසා දෙවා තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්නිචා තාවතීංසෙ දෙවෙ එතදවොචි: කත්ත භු ඛො
ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකං
තාවතීංසා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම
යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවි-
මාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අති ඛො භික්ඛු සකෙකා
නාම දෙවානම්නෙදු අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො
ඛො ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

73. අප්ඵ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන සකෙකා දෙවානම්නෙදු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නිචා සකකං දෙවානම්නෙදු එතදවොචි: කත්ත භු
ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍ය-
පීදං: පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති; එවං වුත්තෙ
කෙවලිකං සකෙකා දෙවානම්නෙදු තං භික්ඛුං එතදවොචි: අග්ගි ඛො
භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අති ඛො
භික්ඛු යාමා නාම දෙවා අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ
ඛො එතං ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති,
සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

74. අප්ඵ ඛො සො කෙවලිකං භික්ඛු යෙන යාමා දෙවා තෙනුපස-
ඛකම්. උපසඛකම්නිචා යාමෙ දෙවෙ එතදවොචි: කත්ත භු ඛො ආවුසො
ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු
ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති? එවං වුත්තෙ කෙවලිකං යාමා
දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මග්ගි ඛො භික්ඛු ත ජාතාම යතිමෙ
චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං පඨවිමාතු ආපො-
මාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති. අති ඛො භික්ඛු සුයාමො: නාම දෙව-
පුත්තො අමොගි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං
ජාතෙය්‍යං යතිමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං
පඨවිමාතු ආපොමාතු තෙජෝමාතු වායොමාතුති.

70. කෙවසිසුත්තය, ඉක්ඛිති ඒ මහණ සිවුවරම් රජුන් කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි “ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-භූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?” යි විචාලේ ය.

71. කෙවසිසුත්තය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සිවුවරම් රජුදරුවෝ ඒ මහණහු බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි දී නො ඉතිරි ව නිරුද්ධ වෙද්දැ” යි මේ කාරණය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසස් වූ තෙතිස් නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ‘පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයෝ කොහි නිරුද්ධ වෙත් ද යන මෙය ඔහු නම් දන්නාහ යි සිතමු’ යි කීහ.

72. කෙවසිසුත්තය, ඉක්ඛිති ඒ මහණ තෙතිස් දෙවියන් කරා ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ මහාභූත සතර කොහි දී නොඉතිරි ව නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිසුත්තය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි තෙතිස් දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙද්ද යන මෙය අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසුම් වූ සක්දෙව්දු නම් කෙනෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුද්ධ වන තැන දනිති යි සිතමහ’ යි කිවු ය.

73. කෙවසිසුත්තය, ඉක්ඛිති ඒ මහණ සක්දෙව්දු කරා එළැඹිණේ ය. එළැඹි ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-භූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි විචාලේ ය. කෙවසිසුත්තය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සක්දෙව්දු ඒ මහණ බණවා, ‘මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි නිරුද්ධ වෙද්දැ’ යි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ද ඇති, අපට වඩා උසුම් ද වූ යාම නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුද්ධ වන තැන ඔවුන් දනිතැ යි සිතමි” යි කී ය.

74. කෙවසිසුත්තය, ඉක්ඛිති ඒ මහණ යාම දෙවියන් වෙත ගියේ ය. ගොස් ‘ඇවැත්නි, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහා-භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුද්ධ වෙත් ද?’ යි මෙය විචාලේ ය. කෙවසිසුත්තය, ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි යාම දෙවියෝ එ මහණ බණවා, “මහණ, පඨවි ආපො තෙජො වායො යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි ව කොහි නිරුද්ධ වෙත් ද” යි මෙය අපි ද නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැසපුව ඇති, අපට වඩා උසුම් වූ සුයාම නම් දෙව්දුනෙක් ඇත. ඔහු පඨවි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ නිරුද්ධ වන තැන දනිතැ’ යි අපි සිතමහ’ යි කිවු ය.

78. අප බොහෝ කොටසක්, සිකුනු සෙන නිම්නානර් දෙවොල තෙත්ප-
සකුනු. උපසකුනු නිම්නානර් දෙවොල එතදවොල: කප් නු බො
ආප්පො: ඉමෙ වතනාගේ මිනාගුනා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි, සෙසාපිදො:
පස්විඩාතු ආපොඩාතු තෙපොඩාතු වාසොඩාතු'නි? එවං වුතො කෙවසි
නිම්නානර් දෙවොල: තං සිකුනු එතදවොල: සෙමි බො සිකුනු න ජානාම
සප්පිමෙ වතනාගේ මිනාගුනා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි, සෙසාපිදො: පස්විඩාතු
ආපොඩාතු තෙපොඩාතු වාසොඩාතු'නි. අපි බො සිකුනු හුනිමිතො
නාම දෙවප්පො: අමොති අසිකකනනගේ ව පණිතනගේ ව. සො
බො එතං ජාතොස සප්පිමෙ වතනාගේ මිනාගුනා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣනනි
සෙසාපිදො: පස්විඩාතු ආපොඩාතු තෙපොඩාතු වාසොඩාතු'නි.

75. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ සුයාම දෙවිපුත් කරා ගියේ ය. ගොස් “ඇවැත්නි, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා-
භූතයෝ කොතක්හි නම් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?” යි මේය විචාලේ ය. මෙසේ විචාල කල්හි සුයාම දෙවිපුත් තෙම ‘මහණ, පාවිට් අප්
තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ කොහි තිරුඳු වෙද්දු යි මම ද නො
දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ තුමන නම්
දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමින” යි කීවු ය.

76. කෙවසිසු, ඉක්කිති ඒ මහණ තුමන දෙවියන් වෙත ඵලාභියේ ය. ඵලාභි
“ඇවැත්නි, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නො
ඉතිරි වූ කොහි තිරුඳු වෙද්දු?” යි විචාලේ ය. මෙසේ කී කල්හි තුමන
දෙවියෝ ඒ මහණ බණවා, “මහණ, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන සතර
මහාභූතයන් නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන අපි දු නො ද නුමින. මහණ,
අපට වැඩි තරම් පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සත්තුමින
නම් දෙවිපුතෙක් ඇත. ඔහු පාවිට් අප් මේ සතර මහාභූතයන් නො
ඉතිරි වූ තිරුඳු වන තැන දනිති” යි සිතමින” යි කීවු ය.

77. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ සත්තුමින දෙවිපුතු කරා ඵලා-
භියේ ය. ඵලාභි, ‘ඇවැත්නි, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර
මහාභූතයෝ කොහි දී නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙත් ද?” යි විචාලේ ය. කෙවසිසු,
ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි සත්තුමින දෙවිපුත් “මහණ, පාවිට්
අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී
තිරුඳු වෙද්දු” යි මම නො දනිමි. මහණ, මට වඩා පැහැයුපු ඇති,
මට වඩා උතුම් වූ නිමිණරත්න නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාවිට්
අප් සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන දනිති, යි
සිතමින” යි කී ය.

78. කෙවසිසු, ඵ කල්හි ඒ මහණ නිමිණරත්න දෙවියන් කරා ඵලාභියේ
ය. ඵලාභි ‘ඇවැත්නි, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා
භූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී තිරුඳු වෙත් ද?” යි විචාලේ ය. කෙවසිසු,
ඔහු මෙසේ විචාල කල්හි නිමිණරත්න දෙවියෝ ඒ මහණ
බණවා, ‘මහණ, පාවිට් අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහා
භූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන තැන අපි දු නො දනුමින. අපට
වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ සුතිර්මින නම් දෙවිපුතෙක්
ඇත. ඔහු පාවිට් අප් මේ සතර මහාභූතයන් නො ඉතිරි ව තිරුඳු වන
තැන දනිති” යි සිතමින” යි කීවු ය.

79. අථ ඛො සො කෙවඬ්ඪ, භික්ඛු යෙන සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිතිං සුතිමිත්තං දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවඬ්ඪ සුතිමිත්තො දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු පරතිමිත්තවසවන්ති නාම දෙවා අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

80. අථ ඛො සො කෙවඬ්ඪ, භික්ඛු යෙන පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිතිං පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවෙ එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවඬ්ඪ පරතිමිත්තවසවන්ති දෙවා තා භික්ඛුං එතදවොචු: මයමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු වසවන්ති නාම දෙවපුත්තො අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

81. අථ ඛො සො කෙවඬ්ඪ, භික්ඛු යෙන වසවන්ති දෙවපුත්තො තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිතිං වසවන්තිං දෙවපුත්තං එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවඬ්ඪ වසවන්ති දෙවපුත්තො තං භික්ඛුං එතදවොච: අහමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මකායිකා නාම දෙවා අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. තෙ ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

82. අථ ඛො සො කෙවඬ්ඪ, භික්ඛු තථාරූපං සමාධිං සමාපජ්ඣි යථාසමාහිතෙ විතෙත බ්‍රහ්මයාතිශයො මග්ගො පාදුරහොසි. අථ ඛො සො කෙවඬ්ඪ භික්ඛු යෙන බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තෙනුපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිතිං බ්‍රහ්මකායිකෙ දෙවෙ එතදවොච: කප්ප නු ඛො ආවුසො ඉමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති? එවං වුත්තෙ කෙවඬ්ඪ බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා තං භික්ඛුං එතදවොචු: මයමි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං, පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති. අපි ඛො භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදඤ්ඤසො වසවන්ති ඉක්කරෙ කතතා නිම්මාතා සෙට්ඨො සජ්ඣා¹ වසී පිතා භූතභව්‍යාතං අමෙහි අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො ච. සො ඛො එතං ජාතෙය්‍ය යජිමෙ චත්තාරො මහාභූතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපීදං: පඨවිබාදු ආපොඛාදු තෙජෝබාදු වායොබාදු'ති.

79. කෙවඬාය, එ කල්හි එ මහණ සුනිත්ත දෙව්පුත් කරා එළඹියේ ය. එළඹ, සුනිත්ත දෙව්පුත්තුට ‘ආවැන්නි, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොඬ දී නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙද්දැ’යි විචාලේ ය. කෙවඬාය, මෙයේ විචාල කල්හි සුනිත්ත දෙව්පුත් තෙම ඒ මහණකට ‘මහණ, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහාභූතයන් නොඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන මමත් නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ පරනිර්මිතවශවර්තී නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාටිපි ආදී සතර මහාභූතයන් නොඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

80. කෙවඬාය, එ කල්හි ඒ මහණ පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ, ආවැන්නි, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ කොතන්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ’යි විචාලේ ය. එසේ විචාල කල්හි පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියෝ ඒ මහණ වූ බණ්ඩා, ‘මහණ, අපි දු පාටිපි ආදී මේ සතර මහාභූතයන් නොඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන නො දනිමු. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ වශවර්තී නම් දෙව්පුතෙක් ඇත. පාටිපිආදී සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොඬ නිරුඳු වෙත් දැයි ඔහු දනිති යි සිතමි’යි ඔහු කීවු ය.

81. කෙවඬාය, එ කල්හි ඒ මහණ ව්‍යවත් දෙව්පුත්තු කරා එළඹියේ ය. එළඹ, ‘ආවැන්නි, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොතන්හි නිරුඳු වෙත් දැ’යි ඔහු විචාලේ ය. කෙවඬාය, මෙසේ විචාල කල්හි, ව්‍යවත් දෙව්පුත් ඒ මහණකට ‘මහණ, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොතන්හි නිරුඳු වෙත් දැ’යි මම ද නො දනිමි. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් බ්‍රහ්මකායික නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. ඔවුන් මේ පාටිපි ආදී සතර මහාභූතයන් නොඉතිරි වූ නිරුඳු වන තැන දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

82. කෙවඬාය, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ සිත යමාසිත කල්හි බ්‍රහ්ම-යාතික මාහීය (බ්‍රහ්මචාරි යන මග) පහල වී ද, එසේ වූ යමාසිතකට යම-වැදිණ. කෙවඬාය, ඉක්බිති ඒ මහණ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ බ්‍රහ්මකායික දෙවියන් බණ්ඩා ‘ආවැන්නි, යම් තැනෙක දී පාටිපිබාසු අප්බාසු තෙජස්බාසු වාසුබාසු යන සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් නම්, ඒ කොඬ දැ’ යි විචාලේ ය. කෙවඬාය, එකල්හි බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ එ මහණකට ‘මහණ, පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොඬ නිරුඳු වෙද්දැ’යි අපි දු නො දනුමහ. මහණ, අපට වඩා පැහැයුපු ඇති, අපට වඩා උතුම් වූ, මහාබ්‍රහ්ම වූ, සියල්ල මැඩ පවත්නා, කිසිවකු විසින් නො මඩනා ලද, එකානන්තයෙන් සියල්ල දක්නා, සියල්ල තමා වශයෙහි පවත්වන, සියල්ලට ඊශ්වර වූ, සියල්ලෙහි කතෘ වූ, සියල්ලෙහි මැවුම්කරු වූ, සියල්ලකට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ, සියල්ල සකස් කරන, පුරුදු කළ වශිකා ඇති, උපත් ද උපදනා ද සත්තට පිය වූ, බ්‍රහ්මයෙක් ඇත. ‘මේ පාටිපි අප් තෙජස් වාසු යන සතර මහාභූතයන් ඉතිරි නො වූ නිරුඳු වන තැන ඔහු දනිති යි සිතමි’යි කී ය.

83. “කහං පනාට්ඨසො එතරති සො මහාබ්‍රහ්මා?”ති “මයමපි බො භික්ඛු න ජාතාම යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. අපි ච භික්ඛු යථා කිම්පතා දිස්සන්ති ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවතී, බ්‍රහ්මා පාතුහවස්සති. බ්‍රහ්මිනො හෙතං පුබ්බතිමිත්තං පාතුහාචාය යද්දං ආලොකො සඤ්ජායති ඕහාසො පාතුහවතීති. අථ බො සො කෙවලික මහාබ්‍රහ්මා න චිරස්සෙව පාතුරහොසි. අථ බො සො කෙවලික භික්ඛු යෙන මහාබ්‍රහ්මා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාගුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨව්ඛාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු’ති? එවං වුත්තෙ කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතදචොච: අහමම් භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිගු අනභිගුතො අඤ්ඤදද්දුදසො වසවතී ඉස්සරො කතතා නිමමාතා සෙවෙය්‍යා සර්තා වසී පිතා ගුහනව්‍යානන්ති.

84. දුතියමපි බො සො කෙවලික, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං තං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කිමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිගු අනභිගුතො අඤ්ඤදද්දුදසො වසවතී ඉස්සරො කතතා නිමමාතා සෙවෙය්‍යා සර්තා වසී පිතා ගුහනව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං තං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාගුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨව්ඛාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු’ති? දුතියමපි බො කෙවලික සො මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං එතදචොච: අහමම් භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිගු අනභිගුතො අඤ්ඤදද්දුදසො වසවතී ඉස්සරො කතතා නිමමාතා සෙවෙය්‍යා සර්තා වසී පිතා ගුහනව්‍යානන්ති.

85. තතියමපි බො සො කෙවලික, භික්ඛු තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදචොච: න බො’හං තං ආට්ඨසො එවං පුච්ඡාමි: කිමසි බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා අභිගු අනභිගුතො අඤ්ඤදද්දුදසො වසවතී ඉස්සරො කතතා නිමමාතා සෙවෙය්‍යා සර්තා වසී පිතා ගුහනව්‍යානන්ති? එවඤ්ච බො අහං තං ආට්ඨසො පුච්ඡාමි: කත්ථ ඤු බො ආට්ඨසො ඉමෙ චත්තාරො මහාගුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙය්‍යපිදං: පඨව්ඛාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු’ති?

83. “ඇවැත්ති, ඒ මහාබ්‍රහ්මයා දැන් කොහි වෙසේ ද?”යි. “මහණ, බ්‍රහ්මයා යම් පෙදෙසක හෝ යම් දෙසක හෝ යම් තැනක හෝ ඇතැයි අපි දුන්නො දනුමින. මහණ, එහෙත් යම් තෙසෙකින් පෙරනිමිති දක්නා ලැබේ ද: (ලොච්ඡා) එළියෙන් හට ගනී ද, ආලෝකයෙන් පහල වේ ද, එයින් බ්‍රහ්මයා පහල වන්නේ ය. එළියෙන් හටගනී, ආලෝකයෙන් පහල වෙයි යන යමක් වේ නම්, මෙය බ්‍රහ්මයාගේ පහල වීමට පෙර නිමිත්ත යැ” යි බ්‍රහ්මකාසික දෙවියන් කිවු යැ. කෙවසිය, එ කල්හි නොබෝ වෙලාවෙකින් ම ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම පහල විය. කෙවසිය, එ කල්හි ඒ මහණ මහබ්‍රහ්ම කරා එළැඹිණි. එළැඹ, “ඇවැත්ති, පඨවියානු අපොඨානු තෙජොධානු වායොධානු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳ්‍ර වෙත් ද?” යි මේ කාරණය ඒ මහබ්‍රහ්ම විචාලේ ය. කෙවසිය, මෙසේ විචාර කලා ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම, ‘මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. සියල්ල මැඩ පවත්වන්නෙමි වෙමි කිසිවකු විසිනුදු නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. සියල්ල සිය වශයෙහි පවත්වන්නෙමි වෙමි. හැමට ඊශ්වර වෙමි. සියල්ලෙහි කතෘ වෙමි. සියල්ල මවන්නා වෙමි. හැමට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙමි. ලොව සතුන් බෙදන්නා වෙමි. පුරුදු කල වශිතා ඇතියෙමි වෙමි. උපන්නන්ගේ ද උපදින්නවුන්ගේ ද පියා වෙමි” යි ඒ මහණහට කී ය.

84. කෙවසිය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට, “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහබ්‍රහ්ම වනු ද? ලොව මැඩ පවත්වන්නෝ වනු ද? කිසිවකු විසින් නො මැඩ ලන ලද්දෝ වනු ද? එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෝ වනු ද? ලොව තමන් වශයෙහි පවත්වන්නෝ වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කතෘ වනු ද? නිෂිතා වනු ද? ලොවට ශ්‍රේෂ්ඨ වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? පුරුදු වශිතා ඇතියෝ වනු ද? උපන්නවුන්ගේ උපදනාවුන්ගේ පියා වනු ද?” යි මෙසේ තොප නො විචාරමි. වැලි, ඇවැත්ති, පඨවියානු අපොඨානු තෙජොධානු වායොධානු යන සතර මහාභූතයෝ නො ඉතිරි වූ කොතැන්හි නිරුඳ්‍ර වෙද්දැ යි මේ සෙයින් ම තොප විචාරමි” යි කී ය. කෙවසිය, දෙවෙනි වර ද ඒ මහබ්‍රහ්ම තෙම එ මහණහට “මහණ, මම බ්‍රහ්ම වෙමි. මහබ්‍රහ්ම වෙමි. ලොව මැඩ පවත්වනුයෙමි වෙමි. කිසිවකු විසින් නො මිනිනා ලද්දෙමි වෙමි. එකාන්තයෙන් සියල්ල දක්නෙමි වෙමි. ලොව සිය වශයෙහි පවත්වනුයෙමි වෙමි. ඊශ්වර වෙමි. කතෘ වෙමි. නිෂිතා වෙමි. ලොවට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙමි. ලොව බෙදන්නෙමි වෙමි. පුරුදු වශිතා ඇතියෙමි වෙමි. උපන් උපදනා හැමගේ පියා වෙමි” යි මේ බව කී ය.

85. කෙවසිය, තෙවෙනි වර ද ඒ මහණ ඒ මහබ්‍රහ්මහට “ඇවැත්ති, තෙපි බ්‍රහ්ම වනු ද? මහාබ්‍රහ්ම වනු ද? අභිභූ වනු ද? අනභිභූත වනු ද? සම්ප්‍රසිද්ධ වනු ද? වශවර්තී වනු ද? ඊශ්වර වනු ද? කතෘ වනු ද? ශ්‍රේෂ්ඨ වනු ද? ලොව බෙදන්නෝ වනු ද? වසි වනු ද? භූතභව්‍යයන්ගේ පියා වනු ද?” යි නො විචාරමි. වැලි, පෘථිවි අප් තෙජස් වායු යන මේ සතර මහා භූතයන් නො ඉතිරි ව නිරුඳ්‍ර වන තැන විචාරමි” යි කී ය.

86 අථ ඛො සො කෙවඬි මහාබ්‍රහ්මා තං භික්ඛුං බාහංගං ගතෙති ඵකම්හං අපතෙති තං භික්ඛුං එතදවොච: ඉමෙ ඛො මං භික්ඛු ඩුග්ගමාසංගාමොදො ඵං ජාතන්ති: තස්සි කිංඤ්චි ඩුග්ගමො අදිට්ඨං, තස්සි කිංඤ්චි ඩුග්ගමො අදිට්ඨං, තස්සි කිංඤ්චි ඩුග්ගමො අදිට්ඨං. තස්මාහං තෙසං සමමුඛො න බ්‍යාසාසිං. අහම්පි ඛො භික්ඛු න ජාතාමි යත්තෙම චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙසාපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති. තස්මාතිහ භික්ඛු තුග්ගෙවතං දුක්ඛං තුග්ගෙවතං අපරිසං යං තිං තං භගවන්තං අතිසිති: ඛෙතිං පරියොධිං ආපජ්ජසි ඉමිංස පඤ්ඤාං වෙය්‍යාකරණං. ගච්ඡති භික්ඛු තමෙව භගවන්තං උපසම්භවති: ඉමං පඤ්ඤං පුච්ඡති. යථා ව තෙ භගවා බ්‍යාසරොති තථා තං බ්‍යාසරොතිති.

87. අථ ඛො සො කෙවඬි, භික්ඛු සෙසාපිදං නාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ඤානං වා බාහං පසාදොස පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤානං එවමෙව ඛො ඩුග්ගමොකෙ අනන්තරිකො මම පුරුසො පාතුරොසි. අථ ඛො සො කෙවඬි, භික්ඛු මං අභිවාදෙති: ඵකම්හං නිසිදි. ඵකම්හං නිසිදෙති: ඛො කෙවඬි සො භික්ඛු මං එතදවොච: කස්ස ඤ ඛො භගෙත ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති සෙසාපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති?

88. එවං වුත්තො අහං කෙවඬි තං භික්ඛුං එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛු සංඝ්ඤානං වායොසං නිරුජ්ඣං සංඝං ගතෙති: නාමාය සංඝං අපෙක්ඛාගාහන්ති. තෙ අතිරුද්ධානං නාමාය නිරුජ්ඣං සංඝං මුඤ්ඤන්ති. සො ගච්ඡන්ති පුරුසමං දිසං, ගච්ඡන්ති දුක්ඛං දිසං, ගච්ඡන්ති පච්ඡමං දිසං, ගච්ඡන්ති උත්තරං දිසං, ගච්ඡන්ති උභං, ගච්ඡන්ති අනුදිසං. සෙව සො සමන්තා නිරං පසාදි, තථාගතො ව¹ හෙති. සෙව පන සො සමන්තා නිරං න පසාදි, තමෙව නාමං පච්චාගච්ඡති. එවමෙව ඛො තිං භික්ඛු යතො යාචා ඩුග්ගමොකා පරිසෙසමානො ඉමිංස පඤ්ඤාං වෙය්‍යාකරණං නාමාහං, අථ මමිඤ්ඤෙව සන්තිකෙ පච්චාගතො. න ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා: එවං පුච්ඡන්තො: “කස්ස ඤ ඛො භගෙත ඉමෙ චත්තාරො මහාභුතා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සෙසාපිදං: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු'ති? එවඤ්ච ඛො එසො භික්ඛු පඤ්ඤා: පුච්ඡන්තො:

1. තථාපසාදොසං ව, හෙ.

86. කෙවඞ්සූත්‍රය, එ කලා ඒ මහබ්බා ඒ මහණනු අතින් ගෙන එක් පසකට ඉවත් කොට, 'මහණ, බබ්බු නොදත් කිසිත් නැතැ යි, බබ්බු නොදුටු කිසිත් නැතැ යි, බබ්බු පසක් නොකළ කිසිත් නැතැ' යි මේ බ්‍රහ්ම-කාසික දෙව්ගෝ මෙසේ මා දනිත්. මහණ, එහෙයින් ඔවුන් හමුගෙහි මම හෙළි නො කෙළෙමි. මහණ, 'පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ නොඉතිරි වූ කොහි දී නිරුඳු වෙත් දැ'යි මෙය මමත් නො දනිමි. එහෙයින් මහණ, යම්බඳු වූ යුග්මෙන් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ඉක්මැ ගොස් මේ පැණය විසඳ ගැන්ම පිණිස පිටත්හි සෙවීමට පැමිණෙහි ද, ඒ යුග්මෙන් වසින් ම කළ නොමනා දෑයෙකි. යුග්මෙන් වසින් ම කළ වරදෙකි. මහණ, යුග්මෙන් යන්නැ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම වෙත එළඹ මේ පැණය විවාරන්නැ. යම්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යුග්මෙන්හට එය විසඳන සේක් ද, එසේ ම එය පිළිගන්නැ'යි කී ය.

87. කෙවඞ්සූත්‍රය, එ කල්හි එ මහණ යම්සේ ශක්තිමත් මිනිසෙක් වක් කළ අත හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අත හෝ වක් කරන්නේ ද, එසේ ම යුත්‍ර ව බබ්ලොවැ අතුරුදහන් වූයේ මා ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ ය. කෙවඞ්සූත්‍රය, ඉක්බිති ඒ මහණ මා වැද පසකක හිඳ ගත්තේ ය. කෙවඞ්සූත්‍රය, එ මහණ පසකක හුන්නේ ම "වහන්ස, පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජො-ඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතක්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ"යි මෙය විමසේ ය.

88. කෙවඞ්සූත්‍රය, එ මහණ මෙසේ විමසූ කලා මම එ මහණහට මෙය කිමි: "මහණ, පෙර වූවක් කියමි. මුහුදුවෙළෙන්දෙ තෙර දක්නා ලිහිණියකු ගෙන නැවෙකින් මුහුදු වදිත්. නැව තෙරක් නො දක්නා කලා තෙර දක්නා ලිහිණියා මුදත්. හේද පෙර දිගට යේ ම ය. දකුණු දිගට ද යේම ය. පැළදිගට ද යේම ය. උතුරු දිගට ද යේ ම ය. උඩට ද යේ ම ය. අනුදිගට ද යේ ම ය. ඉදින් හේ භාත්පසා තෙරක් දක්නේ නම්, එසේ හිසේ ම වෙයි (යළි නො ම එයි). ඉදින් හේ භාත්පස තෙරක් නො දක්නේ ද, ඒ නැවට ම පෙරලා එයි. මහණ, එ පරිද්දෙන් ම තෝ බබ්ලොව දක්වාත් සොයනුයෙහි මේ පැණයේ විෂාදීමක් නො ලද්දෙහි ද, එහෙයින් යළි මා වෙත ම පෙරලා ආයෙහි. මහණ, පඨව්වාදු ආපොඛාදු තෙජොඛාදු වායොඛාදු යන මේ සතර මහාභූතයෝ කොතක්හි නොඉතිරි වූ නිරුඳු වෙත් දැ"යි මෙසේ මේ පැණය නො විමසූ යුතු. මහණ, මේ පැණය මෙසේ (මේ මතු දක්වෙන පරිදි) ම විමසූ යුතු:

කථං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
 කථං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අඤ්ඤං ඵුලං සුභාසුභං,
 කථං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.

නත්‍ර වෙය්‍යාකරණං හවති:

විඤ්ඤාණං අනිද්‍යක්ඛනං අනන්තං සබ්බන්තා පනං
 එතං අපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති
 එතං දීඝඤ්ච රක්ඝඤ්ච අඤ්ඤං ඵුලං සුභාසුභං
 එතං නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති.
 විඤ්ඤාණස්ස නිෂරුණං එතෙතං උපරුජ්ඣති.

ඉදම්මෙවාච හගමා. අතතම්මෙනා කෙවබ්බසා ගහපතිප්‍රභේදා හගවග්ගා
 භාසිතං අභිනිජ්ඣති.

කෙවබ්බසුත්තං නිවසිතං එකාද්දමං.

පට්ඨිමාතු, ආපොමාතු, තෙජොමාතු, වායොමාතු සබ්බාසංඝ උපාදිත්ත වූ හෙවත් කමාදිත් හටගත් මේ ධර්ම සමූහය කොතන්හි නො පිහිටා ද? දික් ලුහුඬු කුදුමිහත් ඉටුඅනිටු (උපාදිත්ත) රූප කොතන්හි (කුමකට පැමිණ) නො පිහිටා ද? තම්මරු දෙක කොතන්හි නො ඉතිරි ව තිරුඳු වේ ද?” (මහණ, මෙසේ මේ පැණය විමාල සුතු.)

එහි විකැදීම මෙසේ වෙයි:

දතසුතු බැවින් විශුද්ධි නම් වූ නිවන අතිදර්ශන ය. (ඇතින් නො දැක්ක හැකි බැවින් නිදර්ශන රහිත ය). උපාදෙවය යන අන්ත නැති බැවින් අන්ත රහිත ය. හැම අතින් (බැස්ස හැකි කම්මහත්) නොව ඇත්තේ ය. මෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) පට්ඨිමාතු ව ද ආපොමාතු ව ද තෙජොමාතු ව ද වායොමාතු ව ද නො පිහිටයි. මෙහි දික්ලුහුඬු කුදුමිහත් ඉටුඅනිටු නාම රූප නො ඉතිරි වූ තිරුඳු වෙයි. වර්ම (අන්තිම) විශුද්ධියේ නිරොධයෙන් මේ නිවනෙහි (මේ නිවනට පැමිණ) මේ ධර්ම සමූහය තිරුඳු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. කෙවසිස ගැහැට්ටුන් තෙම සතුටු සිතැතිගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්තේ ය.

එකොළොස් වන කෙවසිස සුත්‍රය නිමසේ ය.

ලොභිව්වසුභ්‍යං.

1. එවං මේ සුභං. එකං සමයං හඟවා ගොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන සාලවතිකා තදවසරී. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොභිව්වො, බ්‍රාහ්මණො සාලවතිකං අර්කාවසති සතතුසාදං සත්ථෙකසෙට්ඨාදකං සබ්බඤ්ඤං රුජගොභං රඤ්ඤං පණෙනදිතා කොසලෙන දිතං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙයං.

2. තෙන ඛො පන සමයෙන ලොභිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං. උපානතං ගොති: ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අභිග්‍රහෙත්ථය, කුසලං ධම්මං අභිගතත්ථා න පරස්ස ආරෙවෙය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති? සෙය්‍යපාපි නාම පුරුණං ඛනිතං ජිජ්ඣා අඤ්ඤං තවං ඛනිතං කරෙය්‍ය? එවං සමපදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වද්දමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරස්සති'ති.

3. අගස්සාසි ඛො ලොභිව්වො, බ්‍රාහ්මණො: සමණො ඛුද්‍ර ගො ගොතමො සකාසුතො සකාසුලා පබ්බජිතො කොසලසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ෂුසතෙති සාලවතිකං අනුපානො. තං ඛො පන ගවනතං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මණො: ඉතිපි සො ගඟවා අරහං සමමාසමිබ්බෙඤ්ඤා පිඤ්ඤාචරණසමපනො සුගතො ලොකවිද්ද අනුතනරො පුරිසදම්මසාරථී සත්‍යා දෙවමිත්තස්සාතං බ්‍රහ්මා හඟවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණී. පරං සදෙවමිත්තස්සා සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ජනිතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසති ආදිකල්‍යාණං මරේකිකල්‍යාණං පරිශොසනකල්‍යාණං සාන්ධං සමාසඤ්ඤං කෙවලපරිපුර්ණං පරිපුර්ණං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සානං ගොතිති.

4. අථ ඛො ලොභිව්වො, බ්‍රාහ්මණො හෙසිකං නතාපිතං අමනෙතසි: එහි නිං සමම හෙසිකෙ, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම. උපසඛකමිත්ථා මම වචනෙන සමණං ගොතමං අපාඛාධං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිකාරං පුච්ඡ: ලොභිව්වො ගො ගොතම බ්‍රාහ්මණො ගවනතං ගොතමං අපාඛාධං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිකාරං පුච්ඡතිති. එවඤ්ඤා වසදති: අභිවාසෙතු කිර හවං ගොතමො ලොභිව්වසු බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය හතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙකනාති.

ලොහිව ව සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අන්‍ය ලදි. එක් සමයෙක හාගාවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤාත් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටැ සැරි සරන සේක්, සාලවනිකා නම් ගමට බව සේක. එ සමයෙහි ලොහිව ව බමුණු තෙම (මිනිස් ගව මිත්‍ර ඇත් අස් ඇ) සතුන්ගෙන් ගැවැසුණු, තණ දඬු දින ඇති, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, පසේනදි කොසොල් රජු පිසින් බබ්බදයෙන් තමනට පමුණු කොට දුන් රුජගොහා වූ රුජදාය වූ සාලවනිකා ගමට අභිපත් වූ වෙසෙසි

2. එ සමයෙහි ලොහිව ව බමුණුගට “මේහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමාව නො කියා යුතු ය. (තමන් ලත් කුසල් දම් තෙමේ ම ගරු කොට පිසිය යුතු.) අනෙකෙක් (අනුසාසිතයෙක් අනෙකකුට) (අනුසාසකයක් හට) කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? තමාගේ පරණ බැඳුමක් සිදු අත්අළුවක් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මේ පරහට කීමේ රුචියත් එසේ ම ලාමක වූ ලොහ බමුණෙකු හි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකක්හට කුමක් නම් කරන්නේ ද?”යි මෙසේ වූ ලාමක මිහදිවෙක් උපන්නේ වෙයි.

3. ලොහිව ව බමුණු තෙම (රටෙහි පැතිරු හිය) මතු දක්වෙන කථාව ඇසී ය: “හට්ඨනි, සැහැපුත් වූ, සැහැකුලෙන් තිත්මැ පැවැදි වූ මහණගොසුම්පු වනාහි මහණුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා කොසොල් රටැ සැරි සරනුන් සාලවනිකාවට පැමිණියහ. ඒ හාගා-වත්ත මේ මේ කරුණින් රහත්ත, සම්මාසම්බුදුත, විදුයෙන් හා සරණින් හා යුතුමත, සුගතත, ලොව දකුටත, තමනට වැඩිතරම් එකක්සු නැති පුරිස්දම් සැරියත, දෙවිමිනිස්තට සඵරත, බුදු හ, හගවත් හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව - මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත මේ සත්මුව වතුම් ම සිය වෙසෙසි නුවණින් දත පසක් කොට ලොවට දන්වති. ඔබ මුල කරුණ මැද කරුණ අග කරුණ වූ, මනා අරුත් ඇති, පිරිපුන් විසුන් ඇති, හැම සැටියෙන් පිරිපුන්, පිරිසිදු දහම් දෙසති. එසේ දෙසනුන් සසුන්බබ්බද පවසති. එබඳු රහතුන් දක්ම වූ කළි මනා එකෙකු’යි ඒ හාගාවන් ගොතමයන් වහන්සේ පිළිබඳ මෙසේ වූ මනා කිතුහමෙක් උස් වූ නැංගේ වේ” යනු යැ.

4. එක්කිති ලොහිව ව බමුණු ගෙසිකා නම් තැහැටියා බණවා, “සගය, ගෙසිකා, මහණ ගොසුම්පු වෙත ය. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, ලොහිව ව බමුණු පින්වත් ගොසුමාණන් අබ්බාධ නැති නිසා, නිරෝග නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා, සුව මහරණ ඇති නිසා විවාර’යි මා බසින් මහණ ගොසුමාණන් අබ්බාධ නැති නිසා, රෝග නැති නිසා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නිසා, කාබල ඇති නිසා විවාරව. පින්වත් ගොසුමාණෝ මහණමුළුව හා සෙට දවසට ලොහිව ව බමුණාගේ බත ඉවසන් වා සි ද කියව”යි කී ය.

5. එවං භනෙතති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුචිභාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසතු කීර භනෙත භගවා ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙකනාති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

6. අථ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො අභිවාසනං විදිතො උට්ඨායංසනා භගවන්තං අභිවාදෙතො පදකමිණං කතො යෙන ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතදචොචි: අචො-චුම්භා ඛො මයං භනෙත තව වචනෙන තං භගවන්තං. ලොභිච්චො භනෙත බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලහුට්ඨානං බලං එංසුචිභාරං පුච්ඡති. එවස්සුචි වදෙති. අභිවාසෙසතු කීර භනෙත භගවා ‘ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙකනා’ති. අභිවුත්ථස්සුචි පන තෙන භගවතාති.

7. අථ ඛො ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණො තස්ස රතනියා අවමයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදනීයං භොජනීයං උට්ඨාදපෙතො භෙසිකං නභාපිතං ආමිනෙතසි: එහි තිං සම්ම භෙසිකෙ යෙන සම්මෙණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො සම්මෙණස්ස ගොතමස්ස කාලං ආරොචෙති: කාලො භො ගොතම නිට්ඨිතං භතතනති. එවං භනෙත’ති ඛො භෙසිකා නභාපිතො ලොභිච්චස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස උට්ඨස්සුතො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවතො කාලං ආරොචෙසි: කාලො භනෙත. නිට්ඨිතං භතතනති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසම්මං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙකන යෙන සාලච්ඡිකා තෙනුපසඛිකමි.

8. තෙන ඛො පන සම්මයෙන භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො භොති. අථ ඛො භෙසිකා නභාපිතො භගවන්තං එතදචොචි: “ලොභිච්චස්ස භනෙත බ්‍රාහ්මණස්ස එච්චරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: ඉධ සම්මෙණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තො න පරස්ස ආරොචෙය්‍ය. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සාති. සෙය්‍යපාපි පුරාණං ඛකිනං ජිජිදිතො අඤ්ඤං තචං ඛකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සාති”ති. සංචු භනෙත භගවා ලොභිච්චො බ්‍රාහ්මණං එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විවේචෙතු”ති. “අප්පෙවතාම සියා භෙසිකෙ අප්පෙවතාම සියා භෙසිකෙ”ති.

5. “එසේ ය, ස්වාමිනි”යි හෙසිකා නැහැටි ලොහිව්ව බමුණුට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් ඔබ වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන් ම හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, ලොහිව්ව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිරුබාඩ නියා, තිරොග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සැප විහරණ ඇති නියා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්කහන හා සෙට දවසට ලොහිව්ව බමුණාගේ බත ඉවසන සේක් ව”යි මෙසේත් කියා යෑ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිහඩ බැවින් එය ඉවැසු සේක.

6. ඉක්බිති හෙසිකා නැහැටි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දැන, හුතස්තෙන් නැගී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට, ලොහිව්ව බමුණා කරා ගියේ ය. ගොස් “වහන්ස, ලොහිව්ව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිරුබාඩ නියා, තිරොග නියා හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුච ප්‍රියුම් ඇති නියා විවාරයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්කහන හා සෙට පිණිස ලොහිව්ව බමුණුහුගේ බත ඉවසන සේක් ව යි මෙසේ ලොහිව්ව බමුණු කියායෑ යි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඔබ වචනයෙන් සැල කලමහ”යි ලොහිව්ව බමුණාට කී ය.

7. ඉක්බිත්තෙන් ලොහිව්ව බමුණු එරැය ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්හි ප්‍රණීත බෞද්ධ භෝජන පිළියෙල කරවා හෙසිකා නැහැටියා බණවා, “සගය, හෙසිකා, මෙහි එව, හෝ මහණගොසුමත් කරා යා. ගොස් ‘පින්වත් ගොසුමාණනි, වඩිනුවට කල් යෑ. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ’යි මහණ ගොසුමාණනට කල් දන්වව”යි කී ය. ‘එසේ ය ස්වාමිනි’ යි කියා ම හෙසිකා නැහැටි ලොහිව්ව බමුණාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේ ය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වැද පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටියාවූ හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, වඩිනුවට කල් ය. බත පිළියෙල කොට නිම වී යෑ” යි සැල කෙළේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුගෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන මහණගණයා හා ශාලවතීකා ගමට වැඩි සේක.

8. එ කල්හි හෙසිකා නැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපසින් ඔබ හා ම ගියේ වෙයි. එ කලැ හෙසිකා නැහැටි “වහන්ස, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල්දහම් ලැබ ගන්නේ නම්, කුසල් දහම් ලැබූ එය පරතට නො කිය යුතු ය. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කම් කරන්නේ ද? පැරැණි බැඳුම් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්සේ ද, මෙද එසේම ලාමක ලොහබ්බිසයකැයි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද?” යි ලොහිව්ව බමුණාට මෙබඳු ලාමක මිහදිවෙක් උපත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිව්ව බමුණුහු මේ ලාමක මිහදිවෙත් බුදුන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කී ය. “හෙසිකා, මැනව් එය වනු ඇත. හෙසිකා, මැනව්. එය වනු ඇතැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක.

9. අථ ඛො භගවා යෙන ලොභිව්වසා චූඤ්ඤානං නිවේසනං තෙනු පසඛකමි. උපසඛකමිත්තො පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො ලොභිව්වො චූඤ්ඤානං බුද්ධියාමුඛං භික්ඛුසඛිසං පඤ්ඤාතන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහජා සන්නපෙසි සම්පවාරෙසි. අථ ඛො ලොභිව්වො චූඤ්ඤානං භගවන්තා භුත්තාපිං භීතීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං අන්තං ගතෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ලොභිව්වං චූඤ්ඤානං භගවා එතදවොච: “සම්මං කීර්තෙ ලොභිව්ව එවිරූපං පාපකං දිව්භීගතං උපාන්නං: ඉධ සමානො වා චූඤ්ඤානො වා කුසලං ධම්මං අධිගමෙත්ඤ්, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා න පරස්ස ආරොපෙත්ඤ්, කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති? සෙත්ඤ්-ථාපි තාම පුරාණං ඛකුතං ජිජ්ඣාසා අඤ්ඤං තචං ඛකුතං කරෙත්ඤ්, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සති?”ති.

“එවං භො භොතමි.”

10. “තං කිං මඤ්ඤාසි ලොභිව්ව? තනු තං සාලවතීකං අජ්ඣා-වසසි?”ති

“එවං භො භොතමි.”

“යො නු ඛො ලොභිව්ව එවං වදෙත්ඤ් ‘ලොභිව්වො චූඤ්ඤානං සාල-වතීකං අජ්ඣාවසති. යා සාලවතීකාය සමුදාසඤ්ඤාති ලොභිව්වො’ව තං චූඤ්ඤානං එකමනො පරිභුජෙත්ඤ්, ත අඤ්ඤාසං දුෂෙත්ඤ්’ති එවංවාදි සො යෙ තං උපජිවන්ති තෙසං අන්තරායකරො වා භොති තො වා?”ති.

“අන්තරායකරො භො භොතමි.”

“අන්තරායකරො සමානො ලොභිව්ව භිතානුකම්පි වා තෙසං භොති අභිතානුකම්පි වා?”ති.

“අභිතානුකම්පි භො භොතමි.”

“අභිතානුකම්පියා මේතනං වා තෙසු විතතා පච්චුපට්ඨිතං භොති සපත්තකං වා?”ති.

“සපත්තකං භො භොතමි”

“සපත්තකෙ විතෙත පච්චුපට්ඨිතෙ භ්වත්ඤ්ඤාති වා භොති සම්මාදිව්භී වා?”ති

“භ්වත්ඤ්ඤාති භො භොතමි.”

“භ්වත්ඤ්ඤාති ඛො අහං ලොභිව්ව දවින්නං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදාමි: තීරයං වා තීරව්ජානගොතීං වා.”

9. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොහිවසු බමුණාගේ ගෙට එළඹී සේක. එළඹී පණවන ලද අස්තෑ වැඩ හුන් සේක. එ කලා ලොහිවසු බමුණු බුදුපාමොක් ඛික්ඛගත පුණිත.බාද්‍ය හොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වී ය, මොනොවට පැවැරී ය. එසින් පසු ලොහිවසු බමුණු දන් වැළැඳී, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගත් අතැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන හිඳ ගත්තේ ය. එක් පසෙක හිඳ ගත්තා වූ ම ලොහිවසු බමුණා අමතා, “ලොහිවසෙති, මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලැබ ගත්තේ නම්, කුසල් දහම් ලැබ එය මෙරමානට නො කියෑ යුතු. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුම හිඳ අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යම්ගේ ද, එසේ ම මෙ කරුණ ද ලාමක ලොහ බමිගෙකැ යි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද?” යි මෙසේ ලාමක මිහදිවෙක් තොපට උපන්නේ ල. ඒ සැබෑ ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදාළ සේක.

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසෙති, ඒ කීමැ යි සිතවු ද? තෙපි සාලවතිකාවට අභිපති වැ වසනුවෝ නො වහු ද?”

[ලොහිවසු:] “එසේ ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු බමුණු සාලවතිකාවට අභිපති වැ වෙසෙයි. සාලවතිකා ගමෙහි උපන් යම් බතබාන්‍යයෙක් ඇත් නම්, එය ලොහිවසු බමුණා ම එකලා වැ වලදන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනැවැ’යි යමෙක් කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම තොප නිසා ජීවත් වන සුභිච්ඡිකාදිනට ලැබෙන දෑට අනන්‍යාස කරන්නෙක් හෝ නො කරන්නෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, හේ ඔවුන් ලබන ඒ දෑට අනතුරු කරන්නෙක් ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, ලාභයට අනන්‍යාස කරන්නේ ම හෙතෙම ඔවුනට හිතානුකම්පා ඇතියෙක් හෝ හිතානුකම්පා නැතියෙක් වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, හිතානුකම්පා නැතියෙක් වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “හිතානුකම්පා නැතියුට ඔවුන් කෙරෙහි එළඹී සිටියේ ඔතුරු සිත ද, තැන හොත් සතුරු සිත ද?”

[ලොහිවසු:] “සතුරු සිත ය, පින්වත් ගෞසුමාණනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළඹී සිටි කල්හි මිහදිවි හෝ වේ ද, නැත හොත් සම්දිවි වේ ද?”

[ලොහිවසු:] “පින්වත් ගෞසුමාණනි, මිහදිවි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිවසු, මම මිහදිවි හඳුවානට දෙ ගති අතුරෙන් තීරය හෝ තීරිසන් ගොතිය හෝ යන එක්තරා ගතියක් කියමි.

11. තං කිමඤ්ඤාසි ලොහිව්ච, තනු රාජා පසෙතදී කොසලො කාසි-
කොසලං අජ්ඣාචසති?”ති.

“එවං හො ගොතම.”

“යො භු ඛො ලොහිව්ච එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙතදී කොසලො කාසිකොසලං අජ්ඣාචසති. යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙතදී කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ආඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති. එවංවාදී සො යෙ රාජානං පසෙතදිං කොසලං උපජ්චන්ති තුමෙහ මෙව අඤ්ඤා ව, තෙසං අන්තරායකරො වා හොති, නො වා?” ති.

“අන්තරායකරො හො ගොතම.”

“අන්තරායකරො සමානො ගිතානුකම්පි වා තෙසං හොති අභිතානු-
කම්පි වා?” ති.

“අභිතානුකම්පි හො ගොතම.”

“අභිතානුකම්පියා ලොහිව්ච ඡේත්තං වා තෙසු විත්තං පච්චුපට්ඨිතං
සපත්තකං වා?” ති.

“සපත්තකං හො ගොතම.”

“සපත්තකෙ විත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි වා හොති සම්මාදිට්ඨි
වා?” ති.

“මිච්ඡාදිට්ඨි හො ගොතම.”

“මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො අතං ලොහිව්ච ආත්තං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං
චදුමි තීරයං වා තීරච්ඡානගොතීං වා.

12. ඉති කීර ‘ලොහිව්ච යො එවං වදෙය්‍ය: ලොහිව්චා බ්‍රාහ්මණො
සාලවතීකං අජ්ඣාචසති. යා සාලවතීකාය සමුදයසඤ්ජාති, ලොහිව්චා’ව
තං බ්‍රාහ්මණො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත ච අඤ්ඤාසං දදෙය්‍යා’ති.
එවංවාදී සො යෙ තං උපජ්චන්ති, තෙසං අන්තරායකරො හොති. අන්තරාය-
කරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති. අභිතානුකම්පියා සපත්තකං
විත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි
හොති. එවමෙව ඛො ලොහිව්ච යො එවං වදෙය්‍ය: “ඉධ සමිණො වා බ්‍රාහ්ම-
ණො වා: කුසලං ධම්මං අධිගෙව්ජය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්තුං න පරස්ස
ආරොග්ගය්‍ය, කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යාපාපි නාමි පුරුණං
බකිනං ජිනදිකා අඤ්ඤාං නවං බකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඨං පාපකං
ලොහබ්බමං චදුමි. කිං හි පරෙ පරස්ස කරිස්සති” ති. එවංවාදී සො යෙ
තෙ කුලපුත්තා ත්ථාගතස්සවදිනං ධම්මවිත්තං අගමම එවරුපං උලාරං
විසෙසං අධිගෙව්ජන්ති: සොනාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, සකදගාමිඵලම්පි
සච්ඡිකරෙන්නති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරෙන්නති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරෙන්නති,
යෙවිමෙ දිබ්බා ගබ්බා පරිපාචෙන්නති දිබ්බානං භවානං අභිතිබ්බත්තියා, තෙසං
අන්තරායකරො හොති. අන්තරායකරො සමානො අභිතානුකම්පි හොති.
අභිතානුකම්පියා සපත්තකං විත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ
විත්තෙ පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨියා ඛො අතං ලොහිව්ච
ආත්තං ගතීනං අඤ්ඤාතරං ගතීං චදුමි තීරයං වා තීරච්ඡානගොතීං වා.

11. ලොහිව්වය, ඒ කීමැයි සිහිනසිද්ධි ‘පඤ්ඤාදි කොසොල්ලරජ කසි කොසොල් දෙ රටට අභිපත් වූ වෛසසිද්ධි’.

[ලොහිව්ව:] “ඵඤ්ඤා පිත්ථත්තේ යොග්‍යමාණති”

කසිකොසොල් දෙ රටැ යම් ධනධාන්‍යයෙන් උපදන්නේ නම් එය පඤ්ඤාදි කොසොල්ලරජ ම එකලා වූ වලදන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනවැයි යමක් මෙසේ කියන්නේද, මෙසේ කියන ඒ තැනැත්තේ පඤ්ඤාදි කොසොල් රජු නිසා ජීවත් වන තොටද අනුත්තර ඒ නැමි දෙතොත් ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වේද, තැන හොත් අනන්‍යය නොකරන්නෙක් වේද?”

[ලොහිව්ව:] “පිත්ථත්තේ යොග්‍යමාණති, ලාභයට අනන්‍යය කරන්නෙක් වෙයි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලාභයට අනන්‍යය කරන්නේ ම ඔවුනට හිතානුකම්පි වේද, තැන හොත් අහිතානුකම්පි වේද?”

[ලොහිව්ව:] “පිත්ථත්තේ යොග්‍යමාණති, අහිතානුකම්පි වේ.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අහිතානුකම්පිතට ඔවුන් කෙරෙහි එළැඹ සිටියේ මිතුරු සිතද, තැන හොත් සතුරු සිතද?”

[ලොහිව්ව:] “සතුරු සිත ය, පිත්ථත්තේ යොග්‍යමාණති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලැ හේ මිඤ්චු වේද තැන හොත් සම්මිච්චු වේද?”

[ලොහිව්ව:] “මිඤ්චු වෙයි, පිත්ථත්තේ යොග්‍යමාණති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “ලොහිව්වය, මිඤ්චුචායට නිරය හෝ නිරිතත් යොනි හෝ - මේ දෙගතිකෙන් එක්තරා ගතියක් මම කියමි.”

12. ලොහිව්වය, ‘ලොහිව්ව ඛණ්ඩාසාරවත්තාවට අභිපත් වූ වෛසසි. සාරවත්තාවෙහි උපදනා තාක් සියලු ධනධාන්‍ය ලොහිව්ව ඛණ්ඩා ම එකලා වූ වලදන්නේ නම්, අනුතට නොදෙන්නේ නම් මැනවැයි යමක් මෙසේ කියන්නේද, මෙසේ කියන හෙ තෙමි තොට නිසා ජීවත් වන නැමි දෙතොට ලාභානන්‍යයකර වෙයි. ලාභානන්‍යය කරන්නේ ම අහිතානුකම්පි වේ. අහිතානුකම්පි තැනැත්තනට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කලැ මිඤ්චු වෙයි. එ පරිද්දෙන් ම, ලොහිව්වය, ‘මෙහි මහණෙක් හෝ ඛණ්ඩාසාර කුසල් දහමි ලබන්නේ ය, කුසල් දහමි ලැබ මේරමානට නොකියැ යුතු යැ’යිද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේද’යිද, පරණ ඛණ්ඩාසාර සිද්ධි අත් අළුත් ඛණ්ඩාසාර කරන්නේ යම් සේද, එසේම මේ කරුණ ලොහිව්වයෙකැයි කියමි’යිද, ‘අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් [කරන්නේද’යිද යමක් මෙසේ කියන්නේ නම්, මෙසේ කියන හෙ තෙමි - යම් කුලපුත්තෙකෙක් භික්ෂුවකු වූයේද, දෙසු දහම්විතය ඇති මෙ සසුන් නිසා සෝචන්-පල පසක් කෙරෙත්ද, සෙදුගම්පල පසක් කෙරෙත්ද, අනගම්පල පසක් කෙරෙත්ද, රත්තපල පසක් කෙරෙත්ද, (එයට නොපොහොසත්) යම් කෙතෙක් දෙව්ලෝහි උපදිනු පිණිස දෙව්ගම් මුහුණුවත්ද (දෙව්ලෝ යන පිළිවෙත් පුරත්ද), හේ ඔවුනට ලාභානන්‍යයකර වේ. ලාභානන්‍යය කරනුයේ ම අහිතානුකම්පි වෙයි. අහිතානුකම්පි පුද්ගලයාට සතුරු සිත එළැඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළැඹ සිටි කල්හි මිඤ්චු වෙයි. ලොහිව්වය, මම මිඤ්චුචාය (මතු) නිරුගතිය හෝ නිරිතත් යොනි හෝ මේ දෙගතිකෙන් එක්තරා ගතියක් කියමි.

13. ඉති කීර ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: ‘රාජා පසෙනදි කොසලො කාසිකොසලං අර්කාවසති, යා කාසිකොසලෙ සමුදයසඤ්ජාති, රාජා’ව තං පසෙනදි කොසලො එකකො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය, ත අඤ්ඤාසං දූෂදය්‍යා’ති එවං- වාදි සො යෙ රාජානං පසෙනදිං කොසලං උපජ්චන්ති භූමො චෙව අඤ්ඤා ව, තෙසං අන්තරායකරො හොති. අන්තරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති. අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිත මිච්ජාදිට්ඨි හොති. එවමෙව ඛො ලොහිච්ච යො එවං වදෙය්‍ය: ‘ඉධ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසලං ධම්මං අධිගච්ඡෙය්‍ය, කුසලං ධම්මං අධිගන්ත්වා ත පරස්ස ආරොචෙය්‍ය, කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති? සෙය්‍යථාපි නාම පුරාණං ඛකිනං ඡිජ්ඣිචා අඤ්ඤං තචං ඛකිනං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති’ති? එවංවාදි සො යෙ තෙ කුල- පුත්තා තථාගතපාපවදිතං ධම්මවිනයං ආගමි එවරූපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡන්ති: සොනාපත්තිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, සකදගාමිඵලම්පි සච්ඡි- කරොන්ති, අනාගාමිඵලම්පි සච්ඡිකරොන්ති, අරහත්තම්පි සච්ඡිකරොන්ති, යෙ විෂමි දිඛො ගඛො පරිපාපවන්ති දිඛානං හවානං අභිනිබ්බන්ති, තෙසං අන්තරායකරො හොති. අන්තරායකරො සමානො අභිනානුකම්පි හොති අභිනානුකම්පිස්ස සපත්තකං විතතං පච්චුපට්ඨිතං හොති. සපත්තකෙ විතෙන පච්චුපට්ඨිතෙ මිච්ජාදිට්ඨි හොති. මිච්ජාදිට්ඨිස්ස ඛො අතං ලොහිච්ච ද්විත්තං ගතිනං අඤ්ඤාතරං ගතිං වදාමි තීරයං වා තීරච්ඡානකොන්තිං වා.

14 තයො ඛො’මෙ ලොහිච්ච සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොද්ධාරහා, යො ව පනෙවිරූපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොද්ධා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අනවජ්ජා. කතම ඛො? ඉධ ලොහිච්ච එකච්චො සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරිතං පඛබ්බිතො හොති, ස්වාස්ස සාමඤ්ඤාදො අනනුපාසෙනා හොති, සො තං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාසුණිච්චා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: ඉදං වො භිතාය ‘ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුසුඤ්ඤාති, න සොනං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නි, වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති. සො එවමස්ස වොදෙතඤ්ඤා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරිතං පඛබ්බිතො, සො තෙ සාමඤ්ඤාදො අනනුපාසෙනා. තං කිං සාමඤ්ඤාදං අනනුපාසුණිච්චා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො භිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුඤ්ඤාති. න සොනං ඔදහන්ති. න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙන්නි වොකකම්ම ව සත්ථුසාසනා වත්තන්ති”ති. සෙය්‍යථාපි නාම ඔස්සකකන්තියා වා උස්සකකන්තය¹, පරමමුඛිං වා ආලිඛිතය්‍ය, එවං සම්පදමිදං පාපකං ලොහධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරිස්සති?” අයං ඛො ලොහිච්ච පඨමො සත්ථා යො ලොකෙ වොද්ධාරහො, යො ව පනෙවිරූපං සත්ථාරො වොදෙති, සා වොද්ධා භූතා තච්ජා ධම්මිකා අනවජ්ජා.

1. උස්සකකන්ත, කෙසු ව.

13. ලොහිවය, 'පසෙනදී කොසොල් රජ කසි කොසොල් දෙරටට අභිපති ව වෙතෙයි. කසි කොසොල් දෙරට උපදනා යම් ධනධාන්ය රැසක් වේ නම්, එය පසෙනදී කොසොල් රජ ම එකලා වැ වලදත්තේ නම්, අනුනට නො දෙන්නේ නම් මැනවැයි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ නම්, එසේ කියනු ලැබු හෙ තෙම පසෙනදී කොසොල් රජු නිසා යැපෙන නොපවත් අනුනටත් ලාභානුරායකර වෙයි. ලාභානුරාය කරන්නේ ම නිනානු-කම්පා නැත්තේ වෙයි. නිනානුකම්පා නැතිනම් සතුරු සිත එළඹ සිටියේ වෙයි. සතුරු සිත එළඹ සිටි කලා මසදිවු වෙයි. ලොහිවය, එසේ ම 'මෙහි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ කුසල් දහම් ලබන්නේ ය, කුසල් දහම් ලැබ, මෙරමානට නො දෙසියැ යුතු යැයි ද අනෙකෙක් අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද? පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අරන් බැඳුමක් කරන්නේ යමෙක් ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියෙකැ යි කියමි. අනෙකෙක් අනෙකකුට කුමක් කරන්නේ ද?' යි යමෙක් මෙසේ කියන්නේ ද, මෙසේ කියන හෙ තෙම යම් කුලපුත්ත කෙනෙක් බුදුන් වදනල දහම් විනය නිසා සෝචත්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, සෙදුගම්-පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, අනගම්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, රහත්පලයන් පසක් කෙරෙත් නම්, මෙසේ වූ මහත් ගුණ විශෙෂ ලබන් නම්, දිව්‍යභවයන්ගේ පහල වීම පිණිස දෙව්ගම් ඔහුකුරුවන් නම්, ඔවුන් හැමට ලාභානුරායකර වෙයි. ලාභානුරාය කරන්නේ ම ඔවුනට නිනානුකම්පා නැත්තේ වෙයි. නිනානුකම්පා නැත්නම් සතුරු සිත එළඹ සිටි. සතුරු සිත එළඹ සිටි කල්හි සෙදිවු වෙයි. සෙදිවු වෙමි මතු නිරය හෝ තිරිසන් යොන හෝ මේ දෙ ගති අතුරෙන් එක්තරා ගතියක් මම් කියමි.

14. ලොහිවය, යම් ශාය්‍යා කෙනෙක් ලොවැ වොදනා ලැබියැ යුත්තෝ ද, යමෙකුත් මෙබඳු ශාය්‍යානට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව ඇත්තක් සත්‍යත් දුහැමින් නොවැරදිත් වේ ද, එසේ වූ මේ ශාය්‍යාහු තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක් ද යත්: ලොහිවය, මෙහි එක්තරා ශාය්‍යාවරයෙක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරය (මහණදමේ ඵලය) ඔහු විසින් නො ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරය නො ලැබ 'මෙය නොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය නොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතයට දහම් දෙසයි. ඔහුගේ සම්මතය ඔහු බස අසන්නට කැමැති නො වෙත්. ඔහුට කන් යොමු නො කෙරෙත්. දූත ගැන්ම පිණිස සිත නො එළවත්. ඒ ශාය්‍යාහුගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ම පවතිත්. 'අයුමෙත්ත වනාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණියෝ ද, ඔබ විසින් ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරය නො ලද්දේ වෙයි. ඔබ ඒ ශ්‍රාමණ්ඩරය නො ලැබ 'මෙය නොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය නොපට සුව පිණිස වේ' යැ යි සම්මතයට දහම් දෙසයි. ඒ ඔබ බස සම්මතය අසනු නො රිසියෙත්. එයට කන් යොමු නො කරත්. දූත ගැන්මෙහි සිත නො එළවත්. ශාය්‍යා වූ ඔබගේ අනුශාසනයෙන් වෙන් ව ද පවතිත්' යි ඒ ශාය්‍යා තෙම මෙසේ වොදනා කරනු ලැබියැ යුතු වන්නේ ය. යමෙක් ඉවත් වැ යන්නියක වෙතට යන්නේ ද, නොකැමැත්තෙන් පිටුපා සිටි තැනැත්තිය වැලඳ ගත්තේ ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියෙක් කොට කියමි. එබඳු ශාය්‍යා වූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද? ලොහිවය, යම් ශාය්‍යාවරයෙක් ලොවැ වොදනා ලැබිය යුතු ද, මේ ඒ පළමු වන ශාය්‍යා ය. යමෙකුත් මෙබඳු ශාය්‍යානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව ඇත්ත ය, සත්‍ය ය, දුහැමි ය, නොවැරදි ය.

15. පුතචපරං ලොභිව්ව ඉධෙකඤ්චා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බරිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤප්ථො අනුප්පතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤප්ථො අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඤ්ඤා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බරිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤප්ථො අනුප්පතො, තං ත්වා සාමිඤ්ඤප්ථො අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය, ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා සුසුසුසනති, සොතං ඔදහනති, අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, න ච වොක්කමම සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති සෙය්‍යථාපි තාම සකං ඛෙත්තං ඕනාය පරඛෙත්තං නිඛිංසි-තබ්බං¹ මඤ්ඤාය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සාති” ති. අයං ඛො ලොභිව්ව දුතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවඤ්ඤා

16. පුතචපරං ලොභිව්ව ඉධෙකඤ්චා සත්ථා යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බරිතො හොති, ස්වාස්ස සාමිඤ්ඤප්ථො අනුප්පතො හොති. සො තං සාමිඤ්ඤප්ථො අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙති ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස සාවකා න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සො එවම්ස්ස වොදෙතඤ්ඤා: “ආයස්මා ඛො යස්සත්ථාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බරිතො, සො තෙ සාමිඤ්ඤප්ථො අනුප්පතො, තං ත්වා සාමිඤ්ඤප්ථො අනුපාපුණ්ණිචා සාවකානං ධම්මං දෙසෙසි ‘ඉදං වො හිතාය ඉදං වො සුඛායා’ති. තස්ස තෙ සාවකා න සුසුසුසනති, න සොතං ඔදහනති, න අඤ්ඤා විතතං උපට්ඨපෙනති, වොක්කමම ච සඤ්ඤාසාසනා වත්තනති. සෙය්‍යථාපි තාම පුරාණං ඛනිතං ජිනිද්ධා අඤ්ඤං තචං ඛනිතං කරෙය්‍ය, එවං සම්පදම්ඤං පාපකං ලොභධම්මං වදාමි. කිං හි පරො පරස්ස කරස්සා-ති” ති අයං ඛො ලොභිව්ව තතියො සත්ථා යො ලොභෙ වොදතාරහො, යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා භූතා තච්ඡා ධම්මිකා අනවඤ්ඤා

1. නිද්දසිතබ්බං. කෙසු වී,

15. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිවම, මෙහි එක්තරා ආයාචාරයක් යමක් පිණිස පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය නොලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය නොලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සවිච්ඡාදන දහම් දෙසයි. ඒ සවිච්ඡාදන ඔහු බස් අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දුත ගැන්ම පිණිස සිත ඵලවා තබත්. ඒ ආයාචනයේ අනුශාසනයෙන් ඉවත් ව නොපවතිත්. "ආයුෂ්මත් තෙමේ යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ ද, ඔබ විසින් ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය නොලද්දේ ය. ඔබ ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය නොලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ, මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සවිච්ඡාදන දහම් දෙසති. සවිච්ඡාදන ඔබගේ චරිතය අසනු කැමැති වෙත්. කන් යොමු කෙරෙත්. දුත ගැන්ම පිණිස සිත ඵලවා තබත්. ආයාචනයෙන් ඉවත් ව නොද පවතිත්. සිය කෙත හැර දමා අනුත්තේ කෙතක් (වල් පැලැටි උදුරා) ගුහා කළ සුදු කොට සිතන්නේ යමෙක් ද, එසේ මේ කරුණ ලාමක වූ ලොහබමියක් කොට කියමි. එබඳු ආයාචන වූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් කරන්නේ ද"යි ඒ ආයාචන තෙම වෛදනා ලැබිය යුතු වන්නේ ය. ලොහිවම, ලොවැ යමෙක් වෛදනාර්ථ නම්, මේ ඒ දෙවෙනි ආයාචන ය. යමෙකුත් මෙබඳු ආයාචනයකුට වෛදනා කෙරේ නම්, ඒ වෛදනාව ගුත ය, සත්‍ය ය, දුකැමි ය, නො වැරදි ය.

16. තව ද අනෙකක් කියමි. ලොහිවම, මෙහි එක්තරා ආයාචාරයක් යමක් පිණිස ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔහු විසින් ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය ලද්දේ වෙයි. හේ ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වෙයි. මෙය තොපට සුව පිණිස වේ' යැයි සවිච්ඡාදන දහම් දෙසයි. සවිච්ඡාදන ඔහු බස් අසන්නට නොකැමැති වෙත්, ඔහුට කන් යොමු නොකෙරෙත්. දුත ගනු පිණිස සිත ඵලවා නොතබත්. ඒ ආයාචනයේ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතිත්. හෙ තෙම මෙසේ වෛදනා ලැබිය යුතු වන්නේ ය: "ආයුෂ්මත් වතාහි යමක් පිණිස ගිහිගෙන් පැවිද්දට වන්නේ වේ ද, ඔබ විසින් ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය ලද්දේ ය. ඔබ ඒ ප්‍රාමණ්‍යාචාරය ලැබ, 'මෙය තොපට වැඩ පිණිස වේ. මෙය තොපට සිත පිණිස වේ' යැයි සවිච්ඡාදන දහම් දෙසති. සවිච්ඡාදන ඒ ඔබේ බස් අසනු කැමැති නොවෙත්. ඔබ බසට කන් යොමු නොකෙරෙත්. දුත ගැන්මට සිත ඵලවා නොතබත්. ඔබ අනුශාසනයෙන් බැහැර ව ද පවතිත්. පරණ බැඳුමක් සිදු අත් අළුත් බැඳුමක් කරන්නේ යමෙක් ද, මෙසේ මේ කරුණ ලාමක ලොහබමියක් කොට කියමි. එබඳු ආයාචන වූ අත් තැනැත්තේ අනෙකකුට කවර වැඩක් නම් කරන්නේ ද"යි ඒ ආයාචන තෙම වෛදනා ලැබිය යුතු වන්නේ ය. ලොහිවම, ලොවැ යමෙක් වෛදනා ලැබීමට සුදුසු ද, මේ ඒ තෙවෙනි ආයාචන ය. යමෙකුත් මෙබඳු ආයාචනට වෛදනා කෙරේ නම්, ඒ වෛදනාව ගුත ය, සත්‍ය ය, දුකැමි ය, නො වැරදි ය.

ඉමෙ ඛො ලොභිවට්ඨ තඤා සත්ථාරො යෙ ලොකෙ වොදනාරහා, යො ච පතෙවරුපෙ සත්ථාරො වොදෙති, සා වොදනා භුතා තව්ඡා ඛම්මකා අතව්ඡා”ති.

17. එවං වුත්තෙ ලොභිවෙවා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා: “අත්ථි පන භො ගොතමි කොචි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො?”ති.

“අත්ථි ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

“කතමො පන සො භො ගොතමි සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො” ති.

18. ඉඛ ලොභිවට්ඨ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ඣති අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිස-දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගිකං, සංසාරමණ්ඩානම්ඤ්ඤං පඡං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතො පච්චෙදෙති. සො ඛම්මං දෙසෙති ආදීක්ඛ්‍යාණං මජ්ඣිමනිකායාණං පරිඥාපානකායාණං සාත්ථං සබ්බාසුත්තං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුද්ධං. බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ඛම්මං සුණ්ණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තොවා අඤ්ඤාතරසම්චා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ඛම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සම්මනාගතො ඉති පටිසංචික්ඛති: “සම්මාඛො සර්වභාසො රජාපථො¹. අබ්බොකාමසා පබ්බජ්ජා. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්ත-පරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං වරිකුං. යනත්තනාහං කෙසම්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසමා අනාහාරියං පබ්බජෙය්‍ය”ති.

19 සො අපරෙත සම්මෙත අප්පං වා භොගක්ඛනිං පහාය මහන්තං වා භොගක්ඛනිං පහාය අප්පං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිවට්ටං පහාය කෙසම්සුං ඔහාරෙණා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙණා අගාරසමා අනාහාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරතොවරසම්පන්නො, අඤ්ඤාතෙතසු වජ්ජෙතසු භසදස්සාවි, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, කායකමෙත සම්මනාගතො කුසලෙන, පරිසුද්ධාඡ්චො පීලසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනආරො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මනාගතො සන්තුට්ඨා.

1. රජොපථො, කන්ථි.

ලොහිවය, ලොවැ යම් කෙනෙක් වොදනාදී ද, මේ ඒ තුන් ශාය්නානු ය. යමෙකුත් මේබුදු ශාය්නානට වොදනා කෙරේ ද, ඒ වොදනාව සැබෑ ය, සත්‍ය ය, දූහැමි ය, නො වැරදි ය.”

17. මෙසේ වදාළ කල්හි ලොහිව බමුණු “පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනා නො ලැබිය යුතු නම්, එසේ වූ කිසි ශාය්නාවරයෙකුත් ඇද්ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (අතින්) විචාලේ ය.

“ලොහිවය, යමෙක් ලොව වොදනා ලැබිය යුතු නො වේ ද, එසේ වූ ශාය්නාවරයෙක් ඇත් ම යැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“පින්වත් ගොසුමාණනි, යමෙක් ලොවැ වොදනාර්ත නො වේ නම්, ඒ ශාය්නා තෙම කවරේ ද?” යි ලොහිව බමුණු පුළුවන.

18. ලොහිවය, මෙහි අර්ගත් වූ සමාක්සමුද්ධි වූ විදුමරණ-සමපන්න වූ සුගත වූ ලොකවින් වූ තිරුතතර පුරුෂදම්මසාරපි වූ දෙව්-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භගවත් වූ තථාගත තෙමේ ලොවැ පහළ වෙයි. හේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්මන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබමුණන් සහිත සමුච්ඡිත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙත්‍ර මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ විශිෂ්ට නුවණින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (ඔවුන්ට) අවබෝධ කරවයි. හේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (තිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසාන හදුක කොට, අම් සහිත කොට, ව්‍යඤ්ඡන සහිත කොට, සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයයෙන් සංගෘහිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ග ප්‍රකෘශ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිපුතෙක් හෝ අන් උක්තරා කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්මය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තථාගත බුදුරජුන් කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ප්‍රධානාභයෙන් සමන්විත වූයේ, ‘හිහිගෙයි විසීම සම්බාධයෙකි, රජස්පථයෙකි, පැවිද්ද (සම්බාධ නැති) අභ්‍යවකාශය (එළිමහන) වැන්න. හිහිගෙයි වසන්නන් විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්ධ-ලිඛිතයක් සේ කොට මේ බ්‍රහ්මරුසරත්තට පහත් නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ නුවණින් සලකයි.

19. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සමපත් රූප හැර, මහත් වූ හෝ සමපත් රූප හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙරවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිහිගෙන් පැවිදිබිමට වදි හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා සුක්ත වූයේ, සමල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නේ, නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ආර්ථ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇතියේ, බෞද්ධත්වය දන්නේ, (සත් තත්ව) හිහිගෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වූයේ, සිව්පසයෙහි තුන් වැදැරැමි සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වූ ගෙන ගික්මෙයි.

20. කථංඤ්ඤා ලොභිව්ව භික්ඛු සිලසම්පන්නො හොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිතිතදණේන නිතිතසන්තො ලජ්ජා දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති දින්නාදුති දින්නපාථිකඛිති අපේතෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. අබ්බසම්මාදි පහාය බ්බසම්මාදි' හොති ආරාමාරි¹ විරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මො. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සම්මව්වාදී සම්මසන්තො ථෙට්ඨො² පම්මසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. පිත්තං වංචං පහාය පිත්තං වංචං පටිවිරතො හොති: ඉතො සුචා න අමුත්ත අක්ඛාතා ඉමේසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුචා න ඉමේසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදාය; ඉති භික්ඛාතං වා සක්ඛාතා, සංභිතාතං වා අනුපාදාතා, සම්භාරාමො සම්භාරතො සම්භාරනදී සම්භාරකරණිං වංචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. ඵරුසං වංචං පහාය ඵරුසං වංචං පටිවිරතො හොති. යා යා වංචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙම්මිතා³ හදායකමා පොරි බ්බුජනකාතා බ්බුජනමතාපා, තථාරුපිං⁴ වංචං භාසිතා හොති. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං. සම්මප්පලාපං පහාය සම්මප්පලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ඛම්මවාදී විතයවාදී. නිබ්බන්ධිතං වංචං භාසිතා හොති කාලොත සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථසංඝිතං. ඉදම්පි'ය්ස හොති සිලසම්මං.

21. තො ඛිජ්ජාමහාසමාසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඵකභතතිකො හොති රතතුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නම්මිතිව්වාදිතවිසුකාදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගකිව්ලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවිධානා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිකාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූප-රජතපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධංඤ්ඤාපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්ජනපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති දුස්සිද්ධපටිභ්ගහණා පටිවිරතො හොති.-

1. ආරාමාරි, මජ්ඣ.

2. ථෙට්ඨො, සං.

3. පෙම්මිතා, මජ්ඣ.

4. ඵරුපි, කප්ප.

20. ලොගිව්ව, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වෙද යත්: ලොගිව්වය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධන හැරුණු ප්‍රාණසාධනෙන් වෙසෙසින් වැළැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුණුගුරු ඇත්තේ (දඹුණුගුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ ආයුධ ඇත්තේ (ආයුධ නො දරන්නේ), පව්ව පිළිකුල් කරන්නේ, ජෛත්‍රියව පැමිණියේ (ජෛත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි ගිහානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අදත්තාදානස හැරුණු පොදුන් ද ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දය ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිටින සුභ වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ අබිරමිසර දුරු ලා බිඹසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොරු කිම් දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ කේලාමි කිම් දුරු ලා කේලාමි කීමෙන් වැළැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මේ තැන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැළපුණුවන් (සමගියව පැමිණියුවන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ රඵ බිණුම් දුරු ලා රඵ බස් දෙබුනමත් වැළැක්කේ වෙයි. නිදෙස්, කන්කපු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙබැරිලි හැරුණු බොල් දෙබැරිල්ලෙන් වැළැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලාගෙහි කපා කරනසුලු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුලු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුලු වූයේ, හික්මීම් ඇති කරන බසක් ම කියනසුලු වූයේ, සිතා තබා ගන්නව සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බඳු වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

21. හේ බිරජසුන (පැල වන ද) ද, භූතසුන (පැල වුණු ද) ද සිඳි-
මෙන් බිඳිමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැළැක්කේ, එක් වේලේ වලඳන බස් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැළැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වසනු විසුළුදුසුන් යන මෙයින් වැළැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇහැ සැරැසීමට කරුණු වන මල්ගෙඩිලෙවුන් දැරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්ම උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅඟුන් ද යන දෙකින් ම වැළැක්කේ වෙයි. රන් පිඳි මසු කනවණු පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අඩු ධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. අඩු මස් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළි-
ගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැක්කේ වෙයි.

අජෙලුකපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. කුක්කුචුසුකරපටිග්ගහණං පටි-
විරතො හොති. හත්ථිගවාස්සවලුවාපටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. බෙත්තවිඤ්චු
පටිග්ගහණං පටිවිරතො හොති. දුෂෙය්‍යපභිණගමිනානුශොගා පටිවිරතො
හොති. කසපිකකසා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිවි-
රතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති.
ජේදනවඩබ්බකිත්ථරාමොසආලොපසහ්‍යාකාරං පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

22 යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
ගොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං ඛිජගාමිභුතගාමිසමාරම්භං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං ඛකිඛිජං ඵලුඛිජං අග්ගඛිජං ඛිජඛිජමේව
පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ඛිජගාමිභුතගාමිසමාරම්භා පටිවිරතො
හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

23. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
ගොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං සන්තිධිකාරපරිභොගං අනුයුත්තා
විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අත්තසන්තිධිං පානසන්තිධිං වත්ථසන්තිධිං සාන-
සන්තිධිං සගන්තසන්තිධිං ගකිසන්තිධිං ආමිසසන්තිධිං. ඉති වා ඉති
ඵවරුපා සන්තිධිකාරපරිභොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති
සිලසම්මං.

24. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්‍යාගමිණං සඤ්ඤායාති
ගොජනාති භුඤ්ජේතා තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුත්තා විහරන්ති,
සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං පෙකං අක්ඛානං පාණිස්සාරං චේතාලං
කුම්භචුත්තං සොනනකං වණ්ඨාලං වංසං බොපනකං හත්ථිසුඤ්ඤං අස්සසුඤ්ඤං
මහිසසුඤ්ඤං උසනසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මෙණ්ඩසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං
දණ්ඩසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං තිබ්බුඤ්ඤං උය්‍යාසාධිකං ඛලග්ගං සෙතාබ්‍රහ්මං
අණ්ඩකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති.
ඉදම්පි'ස්ස හොති සිලසම්මං.

එළුවන් බැව්වෙන් පිළිගැන්වීමත් වැලැක්වීමත් වෙයි. කුකුළුන් හුරන් පිළිගැන්වීමත් වැලැක්වීමත් වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙළෙඳුන් ගෙරින් පිළිගැන්වීමත් වැලැක්වීමත් වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්වීමත් වැලැක්වීමත් වෙයි. හිතියතට දුන මෙතෙකට කිරීමෙහි ද ගෙත් ගෙට පණිවුඩ පණත් නෙත යැමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. වෙළෙඳු ගනුදෙනුයෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. භොරතරුදියෙන් කිරීමෙන්, බොරු රත් පෑමෙන්, භොර මිත්‍රවලින් මිත්‍රයෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිමියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුත් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නොඅගනා දෑක් පෙත්තා කරන මායායෙන්, මේ කි නොකි හැම තෙකරුක කම්මවලින් ම වැලැක්වීමත් වෙයි. අත් පා ආදිය සිඳීමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රැකුත් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්වීමත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වෙයි.

22. යම්ගේ සමහර හවත් මනණබමුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මුලවීර ද (හිතුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීර ද (නුත ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීර ද (උක් උණ බට ආදී පැල වන පුරුක් ද), අගුවීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දල ද), පස් වන වීරවීර ද (වි ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කි වීරසමූහ ද (පැල වන දෑ ද) භූතසමූහ ද (පැල වුණු දෑ ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් බිදුම් තැළුම් යැ හි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ වීර-ශ්‍රාමිභූතශ්‍රාමසමාරම්භයෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

23. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මනණබමුණු කෙතෙක් සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, කත දැ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොත ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවහන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතැ කී දු තැර (තවත් තල සහල් ආ වූව්ණා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සන්නිකාරපරිභොගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැළැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මෙබදු වූ හෝ සන්නිකාර පරිභොගයෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

24. යම්ගේ සමහර හවත් මනණබමුණේ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, තැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසම්පජා (තළුවන් සමූහයක් එක් වැ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන තැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාභාරතාදිය කිම හෝ ඇසීම), පාණිඤ්චර (අතින් ලොහොබෝර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), වේතාල (දඹුමුවා තැලුම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු තැබීමට), කුම්භදුත (සිවුරස් බෝර වැසුම්), භොහතක (රංගබලිකරණය කෙරුත් රහම්බුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට සොහොන වශයෙන් නාඤ්ඤිත ගායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ගුබ්බිබාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රියාව, අසිඛාවනය (මලවුන්ගේ ඇට සෝදා සුවද කවා තබා තකන්සෙමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මිත්‍රපොර, ගොන්පොර, එළපොර, බැවෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොළහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුදු පවත්තා තැන් දක්නට යෑම, බලසෙන් ගණිතා තැන් දක්නට යෑම යන මෙබදු විසුරු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙන් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ විසුරු දස්තෙන් වැලැක්වීමත් වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයක් වේ.

25. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපා ජුතපාමාදව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අධිපදං දසපදං ආකාසං පරිහාරපථං සන්තිකං ඛලිකං සපිකං සලාකාහත්ථං අක්ඛං පඬහවීරං විඛකකං මොක්ඛපිකං විඬ්ඤුලකං පත්තාලකං රථකං ඛනුකං අක්ඛරිකං මිනෙසිකං යථාචර්ණං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා ජුතපාමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

26. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං උච්චාසයනමනාසයනං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසද්ධිං පලලඛකං ගෞතකං විත්තකං පපිකං පටලිකං තුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං එකන්තලොමිං කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථපරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අර්තපාචෙණ්ණං කාදලිමිගපවර-පච්චත්ථරණං සලාකාරවජ්ඣං උග්ගතාලොභිතකුපඛානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා උච්චාසයනමනාසයනා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

27. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභුසනව්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං තහාපනං සමබ්‍රාහනං ආදාසං අඤ්ඤානං මාලාවිලෙපනං මුඛවුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථඛකං සිඛාඛකං දණ්ඩකං තාලිකං ඛග්ගං ජත්තං විත්තූපාහනං උණ්ඨිකං මණ්ණිං වාලවීජනිං ඔද්දානි වජ්‍යානි දීඝදසානි. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිතවිභුසනව්ඨානානු-යොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

28. යථා වා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං තීරවජානකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකථං වොරකථං ඕහාමිත්තකථං සෙත්තකථං හයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගකිකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං තිගමකථං තගරකථං ජනපදකථං ඉන්ද්‍රි-කථං පුරිසකථං [කුමාරකථං කුමාරිකථං] සුරකථං පිට්ඨකථං කුමාරවජ්‍යාන-කථං පුඛ්ඛපතකථං තානත්තකථං ලොකකඩ්ඛාසිකං සමුද්දකඩ්ඛාසිකං ඉතිහව්‍යාහවකථං. ඉති වා ඉති ඵවරුපා තීරවජානකථාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සීලගම්.

25. යම්හේ සමනර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, අට්ඨාසකෙය, දසපාසකෙය, අහස්දකෙය, මඩුළු පැනුම්, සන්තිකා-ක්රීඩාව, දැදකෙය, කල්ලි ගැසුම්, සලාදන්තකෙය, ගුලකෙය, කොළ-නලා පිඬුම්, කෙයින්ගුලින් හැම, කරණම් ගැසුම්, කන්තංගුරුවා කෙය, කොළනැගියෙන් වැලි ඇ මැනුම්, ක්‍රීඩාර්ථ පැදුම්, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇතිරිකෙය (පිටේ හෝ අනෙක් අකුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතු දස කීම ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් හේ ඉරියවු පැවැත්වීම) යන මේබඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙයෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙයෙහි යෙදීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

26. යම්හේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, දික්සහලා සුටු ය, පලහය, මහකොළපලහය, පියමනෙන් විසිතුරු කළ එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, එළුලොම්බුවා සුදු ඇතිරිය, ගනමල් පොදු එළුලොම් ඇතිරිය, තිලිය (පුලුන් මෙන්තය), සිංහරූපාදි රූපවලින් විසිතුරු කළ එළුලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළුලොම්බුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙයා හුසින් විසු ඇතිරිය, ඇතු පිට එළුන ඇතිරිය, අසු පිට එළුන ඇතිරිය, රියා එළුන ඇතිරිය, ඇඳව සරිලන හේ අඳුන් දිවියමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්බුවියමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්සේර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුපියන් සහිත මහඟු යනන යන මේබඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ උස්සහන් මහසහන් පරිභොගයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

27. යම්හේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, සුවඳහුණුගෙන් ඇඟ ඉලීම, අත්පාඇති මනා සටහන් ගත්වඩුවට තෙල් ගා මැසීම, සුවඳ දියෙන් නැවීම, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැලීම, කැඩපතින් මුහුණ බැලීම, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැම, මල් පැලැඳීම හා විලෙවුන් දැරීම, මුවහුණු මුව-පිණෙවුන් දැරීම, හඤ්ඤාභරණ දැරීම, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳීම, විසිතුරු සරයට දැරීම, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරීම, කඩු දැරීම, විසිතුරු කුඩ දැරීම, විසිතුරු පාවහන් දැරීම, නලල්පට බැඳීම, සිළුමණ පැලැඳීම, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරීම, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳීම යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරැවීමටත් ඇඟ සැරැසීමටත් කරුණු වන දු පරිභොග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු දු පරිභොග කිරීමෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

28. යම්හේ වනාහි ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වළඳ, රාජකරා මොරකරා මහාමාත්‍යකරා සෙතාකරා හසකරා සුඛකරා ආහාරකරා පානකරා වස්ත්‍රකරා යශනකරා මාලාකරා ගනිකරා ඥාතිකරා යානකරා මුමකරා නිශම්කරා නගරකරා ජනපදකරා ස්ත්‍රීකරා පුරුෂකරා (කුමාරකරා කුමාරිකරා) ගුරුකරා විචිකරා කුමාසාරානකරා නානාකරා ලොකාඛ්‍යාසිකා කපා සමුද්‍රාඛ්‍යාසිකාකරා ඉතිහවාසවකරා යන මේ බඳු වූ තීරණික කර්මවන්ඩි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බඳු කර්මවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

29. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමිණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපං විඤ්ඤාතිකකථං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: න ඤීං ඉමිං ඛම්මිනිතං ආජානාති. අහං ඉමිං ඛම්මිනිතං ආජානාමි. කීං ඤීං ඉමිං ඛම්මිනිතං ආජාතිස්සයි? මච්ඡාපට්ටනෙතා ඤීමිසි. අහමිසමි සමමාපට්ටනෙතා, සතිතංමෙ, අසතිතං තෙ¹, පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවචි. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවචි. ආචිණ්ණං තෙ විපරිච්ඡිතං ආරොපිතො තෙ වාදො, නික්ඛන්තිතො ඤීමිසි. චර වාදසමොක්ඛාය. තිබ්බෙදෙඨි වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති එවරුපාය විඤ්ඤාතිකකථාය පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

30. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමිණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපං දුතෙය්‍යපටිණිගමිනානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපිදං: රඤ්ඤං රුජමහාමිත්තාතං ඛතතියාතං බ්‍රාහ්මණාතං ගහපතිකාතං කුමාරාතං “ඉඛ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති එවරුපා දුතෙය්‍යපටිණිගමිනානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

31. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමිණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ කුහකා ව හොන්ති ලපකා ව තෙමිතතිකා ව තිසොසිකා ව ලාහෙත ව ලාහං තිජ්ඣංසිතාරො. ඉති වා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

32. යථා වා පනතෙක හොනෙතා සමණ්ණායමිණා සඤ්ඤායාති හොජනාති භුඤ්ජේතී තෙ එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජීවන ජීවිකං කපොතති, සෙය්‍යපිදං: අභිතං නිමිත්තං උප්පාතං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිතං අහනිහොමිං දඬුනිහොමිං ථුසහොමිං තණ්හුලහොමිං සපි-හොමිං තෙලහොමිං බ්‍රවහොමිං ලොභිතහොමිං අභිතපිජ්ජා වඤ්චිජ්ජා ඛතත-විජ්ජා සිව්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා විසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණවිජ්ජා වායසවිජ්ජා පකකර්කාතං සරපට්ටනාතං මග-පකං. ඉති වා ඉති එවරුපාය තීරච්ඡානවිජ්ජාය මච්ඡාජීවා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සීලසමිං.

1. ස.සිතං මෙ, අස.සිතං තෙ?

29. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය තොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැයි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මැනවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු සහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පළමුගෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පළමුගෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුහුණු කළ දාය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරළු ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් නැගිණි. මා විසින් නිගන්තා ලද්දෙහි. මා නැඟ දෙසින් මිදෙන්නට ගැසිරෙව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). ගැසි නම් එය විසඳව” යන ආදීන් මෙබඳු වූ උනුන් බැණ දෙබා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මෙබඳු වූ හෝ බැණ දෙබා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙක් වේ.

30. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනට එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ. අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙත්තැ”යි කළ නියෝග පිළිගන, රජුන්ගේ රජමහඇමැතියන්ගේ සෘත්‍රියයන්ගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බඳු දූත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අන් මේ වැනි වූ හෝ දූත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙක් වේ.

31. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුහකකම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා අනුන් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාටු බස් දෙබන්නෝ වෙත් ද, සිටු පසය ලබනු සඳහා කසින් හෝ බසින් ඇඟවීම් කරන්නෝ වෙත් ද, ලාභා-පෙක්ෂාගෙන් අනුනට ගරහන්නෝ වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නෝ වෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුහතලපතවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙක් වේ.

32. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාසනය, නිමිත්තශාසනය, උත්පාතලක්ෂණය, සවර්ත-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුක්තචරිත්තපිට්කව, අත්තිකොමය, දර්විකොමය, භූමකොමය, කණ්ණොමය, තණ්හුලකොමය, සර්විකොමය, තෙලකොමය, මුඛකොමය, ලොහිතකොමය, අංගපිට්කව, වාස්තුපිට්කව, සෘත්‍රපිට්කව, ශිව්පිට්කව, භූතපිට්කව, භූරිපිට්කව, අභිපිට්කව, විෂ්පිට්කව, වාස්විකපිට්කව, මුක්තපිට්කව, ශාකුතපිට්කව, වායසපිට්කව, පක්වධ්‍යානය, ශරපරිත්‍රාණය, මාගපක්ෂය යන මේ කී හෝ මෙබඳු වූ හෝ තීර්ශ්විතපිට්කයෙන්, මිථ්‍යාජිවගෙන් දිවි පවත්-වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීර්ශ්විතපිට්කයෙන් මිථ්‍යා-ජිවගෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාගෙක් වෙයි.

33. යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ණ්ඩ්‍රාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලකඩණං වජ්ජලකඩණං දණ්ඩලකඩණං අසිලකඩණං උසුලකඩණං බහුලකඩණං අභිබලකඩණං ඉසිලකඩණං පුරිසලකඩණං කුමාරලකඩණං කුමාරිලකඩණං දාසලකඩණං දාසිලකඩණං හජිලකඩණං අය්‍යලකඩණං මහිසලකඩණං උසහලකඩණං ගොලකඩණං අජලකඩණං මණ්ඩලකඩණං කුක්කුටලකඩණං වට්ටකලකඩණං ගොඩා-ලකඩණං කණ්ණිකාලකඩණං කව්චපලකඩණං මිගලකඩණං, ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ණ්ඩ්‍රාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

34. යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං නිය්‍යානං හවිස්සති. රඤ්ඤං අනිය්‍යානං හවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. බාහිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිස්සති. අබ්භතතරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිස්සති. ඉති ඉමස්ස ජයො හවිස්සති. ඉමස්ස පරුජයො හවිස්සති.” ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ණ්ඩ්‍රාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

35. යථා වා පනෙතෙ භොනෙනා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායානි භොජනානි භුඤ්ජේතිා තෙ එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය මච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “චන්ද්‍රකායො හවිස්සති. සුරියකායො හවිස්සති. නක්ඛතතකායො හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපඨගමනං හවිස්සති. නක්ඛතතානං පඨගමනං හවිස්සති. නක්ඛතතානං උපපඨගමනං හවිස්සති. උක්කාපාතො හවිස්සති. දිසාඛාතො හවිස්සති. භූමිවාලො හවිස්සති. දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. චන්ද්‍රිමසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රකායො හවිස්සති. එවංවිපාකො සුරියකායො හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිමසුරියානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිමසුරියානං උපපඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතතානං පඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො නක්ඛතතානං උපපඨගමනං හවිස්සති. එවංවිපාකො උක්කාපාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො දිසාඛාතො හවිස්සති. එවංවිපාකො භූමිවාලො හවිස්සති. එවංවිපාකො දෙවදුන්ද්‍රි හවිස්සති. එවංවිපාකො චන්ද්‍රිමසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමනං ඕගමනං සංකිලෙසං වොදනං හවිස්සති”. ඉති වා ඉති එවරුපාය තිරව්ජානවිජ්ජාය ණ්ඩ්‍රාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ස්ස භොති සිලසම්මං.

33. යමිසේ ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වන්ලකුණු, දඹුලකුණු, කවුලකුණු, ඊලකුණු, දුහුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිස්ලකුණු, කුමරලකුණු, කුමරිලකුණු, දස්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අස්ලකුණු, මිශුලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, එළලකුණු, බැටෙළලකුණු, කුකුළලකුණු, වවුලකුණු, ගොර්ලකුණු, කැණිලකුණු, කහුමුලකුණු, මුවලකුණු යන ආදී මේ බඳු තිරස්විත විද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී ද මෙබඳු වූ ද තිරස්විත විද්‍යායෙන් මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

34. යමිසේ ඇතැම් පිත්වන් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (ගුද සඳහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වෑ යෑම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේසේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු වූ මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

35. යමිසේ වතාහි ඇතැම් හවන් මහණබමුණෝ සැදුහැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ ව්‍යුග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සුසීග්‍රහණය වන්නේ ය. අසෝ දිනැ සඳු හිරු දෙදෙනා නිසි මිණින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ නකත්තරුන් නිසිමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ ඔවුන් නොමගින් යෑම වන්නේ ය. අසෝ දිනැ උල්කාපතනය වන්නේ ය. දිග්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස් ගෙරැවුම් වන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද තකත්තරුන්ගේ ද උදාව බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුබව වන්නේ ය. ව්‍යුග්‍රහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සුසීග්‍රහණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. තකත්තරුණය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් නිසි මිණින් යෑම මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. සඳු හිරුන් දෙදෙනාගේ නොමගින් යෑම මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. තකත්තරුවල පථගමනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පථගමනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. දිග්දහය මේ බඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙනැ දෙන්නේ ය. වැසි නැති වෑ අහස්ගෙරැවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සඳුහිරුන්ගේ ද තකත්තරුවල ද උදාවත් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මේ බඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුමුත්, මේ බඳු තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්චයෙන් දිවි පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තිරස්විතවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාච්චයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

36. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: “පුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. දුබ්බුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුබ්භික්ඛං හවිස්සති. ඛෙමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොගො හවිස්සති. ආරෝග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛාතං කාවේය්‍යං ලොකායතං” ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

37. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: ආවාහනං විවාහනං සංවදනං විවදනං සංකීරණං විකීරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුද්ධගබ්භකරණං ජිව්හාතිත්ථමහනං හනුසංහතනං හත්ථාභිජප්පනං හනුජප්පනං කණණ්ණ-ජප්පනං ආදාසපඤ්ඤානං කුමාරිපඤ්ඤානං දෙවපඤ්ඤානං ආදිවවුපට්ඨානං මහතු-පට්ඨානං අබ්භුජ්ජලනං සිරිව්හායනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යාන-විජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

38. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණවුහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජතා තෙ ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කප්පෙනති, සෙය්‍යපීදං: සන්තිකමමං පණ්ඨිකමමං භුතකමමං භූරිකමමං වස්සකමමං වොස්සකමමං වජ්ඣකමමං වජ්ඣපරිකීරණං ආවමනං තභාපනං පුභනං වමනං විරෙවනං උද්ධිවිරෙවනං අබොධිරෙවනං සීඝ්චිරෙවනං කණණ්ණකෙලං තෙතතතප්පනං තත්ථුකමමං අඤ්ඤානං පච්චඤ්ඤානං සාලාකීයං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලගෙසජ්ජානං අනුපාදනං ඕසධීනං පටිමොකෙබ්බං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්‍යානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉද්ධපි’ස්ස භොති සීලස්මිං.

36. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වස්තේ ය. මේ සමයෙහි නියං වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්‍ෂ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට බිය වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාක්කි සංඥා තබා ගිණිම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණිම) ද, කාව්‍යශාස්ත්‍රය, ලොකායතශාස්ත්‍රය යන මේ හෝ මේ බදු තිරස්චිත පිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තිරස්චිතපිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙන් වේ.

37. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සඳහා තකත් කීම, විවාහ සඳහා තකත් කීම, වෙත් වූ අබ්‍රහ්මයන් එක් වන්නට තකත් කීම, අබ්‍රහ්මයන් වෙත් වන්නට තකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට තකත් කීම, මුදල් ණයට පොළියට දීමට තකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට ගන්නා මහත්‍රාදිය කැරැ දීම, බිම් පාල වන්නට හදි හුනියම් කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මත්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු තද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැවීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැවීම, කැබපතෙහි දෙවනාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියැවීම, දෙවිදුස්සක ලවා ජෙන කියැවීම, ජිවිකා පිණිස ගිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දරා මුට්ටන් ගිනිපල් පිහිදීම, මතුරු දරා සිරිකත කැඳැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බදු වූ තිරස්චිත පිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තිරස්චිතපිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙන් වේ.

38. යමිසේ ඇතැම් පින්වත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරු දරා මුව දෙවුම, මතුරු දරා අනුත් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරැවීම, බඩ විරේක කැරැවීම, ලය විරේකයට බේත් දීම, වස්ති කිරීම ශිෂිවිරේචන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සඳහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තසා දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ ෮ල්ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කායවිකිත්සාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබදු වූ තිරස්චිතපිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් දිවි පවත්වත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ තිරස්චිත පිදුමෙන්, මිථ්‍යාආච්ඡයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලයෙන් වේ.

39. ස ඛො සො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සොයපාපි මාණව ඛතතිසො ඉඬ්ඛාවසිත්තො නිහතපච්චාමිත්තො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං පච්චන්තිකතො. එවමෙව ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො න කුතොචි භයං සම්නුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙන සීලසංකේත සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤානං අනවජ්ජුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සීලසම්පන්නො භොති.

40. කථංඤා ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරෙ භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිත්තඤාති භොති තානුඛ්‍යඤ්ජනඤාති. යන්තාධිකරණමේතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුත්ථා -පෙ- භාණෙන ගතං ඤාතිත්ථා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං ඤාතිත්ථා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨිධං පුසිත්ථා -පෙ- මතස්ස ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤාති භොති තානුඛ්‍යඤ්ජනඤාති. යන්තාධිකරණමේතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඝ්ඤානං අඛ්‍යායෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථොරෙ භොති.

41. කථංඤා ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති? ඉධ ලොභිව්ව භික්ඛු අභික්කන්තො පටික්කන්තො සම්පජානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සම්ඤ්ජේතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී භොති. සධ්‍යාපිපත්තම්චරධාරණෙ සම්පජානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී භොති. උච්චාරපස්සාවකමෙම සම්පජානකාරී භොති ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතොත ජාගරිතෙ තාඤ්ඤෙ තුණ්හිභාවෙ සම්පජානකාරී භොති. එවං ඛො ලොභිව්ව භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ජන සමන්තාගතො භොති.

39. ලොහිවවය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ ශීලසමපන්න වූයේ, ශීල-
සංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරතායෙකින් පහළ වියැ හැකි බියක්
නො දැකී. ලොහිවවය, ඤාත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂේක ලත්, වැනැසු
සතුරන් ඇති ඤාත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් වියැ හැකි
බියක් යම්ගේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මෙ පරිද්දෙන්
ශීලසමපන්න වූයේ, ශීලසංවරතෙතුවයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයෙකින්
වියැ හැකි බියක් නො දැකී. හේ මේ ආදී ශීලසකකයෙන් සමන්විත
වූයේ සිය සත්ත්ව නිදෙස් වූ කායික චෛතසික ස්‍රාවය පිඳී. ලොහිවවය,
මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලසමපන්න වේ.

40. ලොහිවවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දෙර
ඇත්තේ වේ ද යත්: ලොහිවවය, මෙ සස්තෙහි මහණ තෙමේ
ඇසින් රූපයක් දැක ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ.
ශූභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ
වේ. යම් කරුණෙකින් වක්කුරිඤ්ඤා වසා නොගෙන වසන්තසුගේ
විතතසන්තානය විමලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ
පුත්‍රබදනාසු ද ඒ වක්කුරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපඳී.
වක්කුරිඤ්ඤාය රකී. වක්කුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඬ
අසා ... තාසායෙන් ගද ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රස ආස්වාදය කොට ...
කයින් ස්ප්‍රථොව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දෑ) ස්පර්ශ කොට ... සිතින් ධර්මාලම්බන
දූත ශූභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශූභාදිවශයෙන්
ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණෙකින් ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤාය ...
ශ්‍රාණෙඤ්ඤාය ජ්ඣෙච්ඤාය ... කායෙඤ්ඤාය ... මනභුඤ්ඤාය සංවර කොට
නොනෙත වසන්තසුගේ විතතසන්තානය විමලොභ දොමනස් ආදී
ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුත්‍රබදනාසු ද, ඒ ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤායාගේ ...
ශ්‍රාණෙඤ්ඤායාගේ ... ජ්ඣෙච්ඤායාගේ කායෙඤ්ඤායාගේ ... මනභුඤ්ඤායාගේ
සංවරය පිණිස පිළිපඳී. ප්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජ්ඣෙච්ඤා ... කාය ... මනභුඤ්ඤාය
රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉඤ්ඤාසංවරයෙන්
සමන්විත වූයේ සිය සත්ත්ව අව්‍යාසෙකස්‍රාවය (කෙලෙසුන්ගෙන් ඕසු
නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතස්‍රාවය) පිඳී. ලොහිවවය, මෙසේ මහණ
තෙමේ ඉඤ්ඤායන්හි වැසු දෙර ඇත්තේ වේ.

41. ලොහිවවය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තමිත්‍රජාතනයෙන්
(සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: ලොහිවවය, මෙ සස්තෙහි මහණ
තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දූත ම (එය)
කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි)
මනා නුවණින් දූත ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය හැකිවීමෙහි,
දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දූත ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සඟලසිවුර ද
පාත්‍රය ද සෙසු සිවුරු ද දරීමෙහි නුවණින් දූත ම කරන්නේ වෙයි.
ආහාර ගැන්මෙහි, පාත් පිමෙහි, පිටිකෑපිළි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස
පිඳීමෙහි නුවණින් දූත ම කරනුයේ වෙයි. මල මූ පහ කිරීමෙහි නුවණින්
දූත ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි
නොබිණීමෙහි නුවණින් දූත ම කරනුයේ වෙයි. ලොහිවවය, මෙසේ මහණ
තෙම සිහි නුවණින් සමන්විත වෙයි.

42. කථංඤා ලොභිවට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ ලොභිවට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පක්ඛි සක්ඛුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. එවං ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

43. සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලක්ඛනේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙය්‍යෙය්‍ය සමන්තාගතො ඉමාය ව අරියාය සන්තුට්ඨො සමන්තාගතො විවිත්තං සෙතාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වතපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපානපට්ඨකකන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො.

44. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන චේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපන්නවිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුක්ඛමි. බ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. ඵතඤ්ඤං පහාය විගතඵතඤ්ඤො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජ්ඣො විතඤ්ඤා විත්තං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං පහාය අනුද්ධානො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්නවිත්තො. උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං විත්තං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡො විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මසු. විචිකිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

45. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජේය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සමිජ්ඣෙය්‍යං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය, තස්ස එවමස්ස: “අහං ඛො පුබ්බ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍යං, තස්ස මෙ තෙ කම්මනා සමිජ්ඣෙය්‍ය. තො'හං යාති ච පොරුණාති ඉණමුලාති තාති ච බ්‍යන්තිඅකාසිං. අපි ච මෙ උත්තරිං අවසිට්ඨං දුරහරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අභිගච්ඡේය්‍ය සොමනස්සං-

42. ලොහිවය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ උද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: ලොහිවය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට තික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම තික්මෙයි. ලොහිවය, (පියා හඹානුවට තරම්) අත්තවූ ඇති කුරුල්ලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් යේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආභාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදී අට පිරිකර) රැගෙන ම යෙයි. ලොහිවය, මෙසේ මහණ තෙමේ උද පමණෙහි සතුටු වේ.

43. ලොහිවය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී ශිලාකඩ්ගයෙන් ද සම්මත වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමාතිසම්-ප්‍රජානකයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුෂ්ටියෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසමූල පථික කදුරුළු හිරිගුහා සොහොන් වනපෙන් (වනප්‍රස්ථ) අභ්‍යවකාශ (එළිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශ්‍රත්‍ය කිසි සෙනස්තක් හඳුනා නොගත හැකිය. හේ පිඹු සෙවීමෙන් පෙරලා ආයේ, පසුබත් සෙවීමේ පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්මහනට යොමු කොට සිටි එළුවා හිඳී.

44. හේ ලොවැ (පඤ්ච උපාදානසංකයා කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විෂකාමාණුප්‍රමාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතින් වෙහෙසී. අභිජ්ඣාව කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රඥාප්තිය (මුදාහරණ) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙහෙසී. ක්‍රොධය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඥානානුමුඛය හැර, පහ වූ ඥානානුමුඛය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනානු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙන් නුවණින් යුක්ත වූයේ වෙහෙසී. ඥානානුමුඛය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතැ නොසංහත් බවත්) කුකුළත් (කළ නො කළ දෙයෙහි පසුතැවිල්ලත්) සිතින් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංහත් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු සාකෘතිය විතතසන්ධානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුළ දෙක කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුසල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

45. ලොහිවය, යම්හේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කම්මාන කරන්නේ ද, ඔහුගේ ඒ කම්මාන සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේ ද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යම්ක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම පළමුවෙන් ණයට මුදල් ගෙන කම්මාන කෙළෙමි. ඒ මාගේ කම්මාන සමාධි විය. ඒ මම, යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක් ද ඉටු ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද-

46. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො බාලන-
 ගිලානො, හත්තං වස්ස නවජාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ බලමන්තා, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුළුවෙය්‍ය, හත්තඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය,
 සියා වස්ස කායෙ බලමන්තා, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බො ආබාධිතො
 අහොසිං දුක්ඛිතො බාලනගිලානො. හත්තං ච මෙ නවජාදෙසී. න වස්ස
 මෙ ආසි කායෙ බලමන්තා. සො’මහි එතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො.
 හත්තඤ්ච මෙ ඡාදෙසී. අත්ථ ච මෙ කායෙ බලමන්තා”ති. සො තතො නිදුතං
 ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

47. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො ඛකිනාගාරෙ බද්ධො අස්ස, සො
 අපරෙත සමයෙන තමහා ඛකිනාගාරා මුළුවෙය්‍ය සොත්ථිනා අබ්බසෙත්ත,
 න වස්ස කිඤ්චි හොගානං වයො, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බො
 ඛකිනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සො’මහි එතරහි තමහා ඛකිනාගාරා මුත්තො
 සොත්ථිනා අබ්බසෙත්ත. තත්ථ ච මෙ කිඤ්චි හොගානං වයො”ති. සො
 තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

48. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අත්තතාධිතො පරු-
 ඨිතො න යෙනකාමඛිගමො, සො අපරෙත සමයෙන තමහා දුසබ්බා
 මුළුවෙය්‍ය අත්තතාධිතො අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිගමො, තස්ස
 එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බො දුසො අහොසිං අත්තතාධිතො පරුඨිතො
 න යෙනකාමඛිගමො. සො’මහි එතරහි තමහා දුසබ්බා මුත්තො අත්තතාධිතො
 අපරුඨිතො භුජ්ඣො යෙනකාමඛිගමො”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ
 පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

49. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො සධ්ධතො සන්තොගො කන්තාරද්ධාන-
 මඤ්ඤං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුබ්බිකං සප්පට්ඨයං, සො අපරෙත සමයෙන තං
 කන්තාරං නිත්ථරෙය්‍ය, සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුපාපුණෙය්‍ය බෙමං
 අප්පට්ඨයං, තස්ස එවමස්ස: “අහං බො පුබ්බො සධ්ධතො සන්තොගො
 කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං පටිපජ්ජං දුබ්බිකං සප්පට්ඨයං. සො’මහි එතරහි
 තං කන්තාරං තිණ්ණො සොත්ථිනා ගාමන්තං අනුප්පත්තො බෙමං අප්පට්-
 ඨය”ති. සො තතො නිදුතං ලහෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමන්තස්සං-

50. එවමෙව බො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රෙගං යථා
 ඛකිනාගාරං යථා දුසබ්බං යථා කන්තාරද්ධානමඤ්ඤං, එවං ඉමෙ පඤ්ච
 නිවරණේ අපාභිණේ අත්තනි සමනුපස්සති. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ ආතණ්ණං,
 යථා ආරෙග්ගං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජ්ඣං, යථා බෙමන්තභුමිං,
 එවමෙව බො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි
 සමනුපස්සති.

46. ලොහිවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් රොහි වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස හිලන් වන්නේ ද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේ ද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්තිය පමණකුත් නො වන්නේ ද, හේ මැන කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කලී පෙර දුකට පත්, දැඩි හිලන්බව ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙඩින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

47. ලොහිවය, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැදුණේ වන්නේ ද, හේ පසු කලෙක බ්‍යාධ වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදෙන්නේ ද, (ඒ හෙතෙයෙන්) ඔහුගේ කිසි නොගවිනාශයෙක් නො වන්නේ ද, “මම වූ කලී පෙර හිර ගෙහි බැදුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් බ්‍යාධ වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිර ගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයතව කිසි විනාශයෙක් ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

48. ලොහිවය, යම්සේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුන් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දය පුරුෂයෙක් වන්නේ ද, හේ මැන භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යැ හැකි වූයේ, ඒ දයභාවයෙන් මිදෙන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යැ නො හැකි දයයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දයභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතිසේම, පරා අයත් පැවැතුම් නැතිසේම, නිදහස් වූයේම කැමැති අතෙක යැ හැකියේම වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

49. ලොහිවය, යම්සේ බන්ධන් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආහාර ඇති, උච්චාර ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේ ද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ නිරුද්ධ පෙදෙස ඉක්මැ යන්නේ ද, උච්චාර නැති විපත් නැති ගම්මානයකට බස්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී පෙර බන්ධ ඇතිසේම, භොගසම්පත් ඇතිසේම, දිය නැති, ආහාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුසේම. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙලෙමි. නිරුද්ධ භයරහිත ගම්කට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේ ද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේ ද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේ ද -

50. ලොහිවය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිය නැති දික්මහක් මෙන් (පිළි-වෙළින්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පහ තමා කෙරෙහි දකී. ලොහිවය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උච්චාර නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම (පිළිවෙළින්) මේ පහ වූ නිවරණ පහ (හෙවත් නිවරණ පසේ දුරු වීම) තමා කෙරෙහි දකී.

51. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පභිණෙ අතතනි සමනුපස්සතො පාමොඡං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සං මහති. පස්සංඛාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

52. සො විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සංඛාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

53. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච දුක්ඛා න්‍යාපකො වා න්‍යාපකනෙතවාසී වා කංසථාලෙ න්‍යානිසුඤ්ඤානි ආකිරිතා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සනෙතය්‍ය, සායං න්‍යානිසුඤ්ඤා සෙනහානුගතා සෙනහපරෙතා සනතරඛාතිරු පුටා සෙනහෙන න ච පහසරණී, එවිමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සංඛාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

54. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති, සො ඉමමෙව කායං විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නාස්ස කිංඤ්ඤි සංඛාවතො කායස්ස විචේකජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සමාධිසම්.

55. යස්මිං ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අග්ගිච්ඡති අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරතො යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මිකා සාවඡා.

56. පුන ච පරං ලොභිච්ච භික්ඛු විතක්කවිචාරතං චූපසමා අරක්ඛතං සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සංඛාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපච්චං හොති.

51. තමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පහ දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තකුගේ නාමිකය සංකිද්දේ. සංහ්‍රත් නාමිකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවාතියහු සිත සමාධි-ගත වේ (එකඟ වේ).

52. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසිතින, විචාරසතින, විවෙකයෙන් (නිවරණ පහ විමෙන්) උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති පලමු ධ්‍යානය ලැබ වෙසේ. හේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. සියලු අභ පසභ ඇති ඔහු මුළු කයෙහි ඒ විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් (නොපහස්නා ලද) කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

53. ලොහිවය, යම්ගේ කප්පවෙක් (කිලිගෙක්) හෝ කප්පකුගේ (කිලිගකුගේ) අතැවැස්සෙක් හෝ ලොහොතලියෙක නාන සුණු බහා දිය ඉහ ඉහ පිඬු කරන්නේ ද, ඒ නාන සුණුපිඬු කාවැදුණු දිය ඇත්තේ, හැම තැන ම දියෙන් සුක්ත වූයේ, ඇතුළත පිටත සියල්ල ම දියෙන් පැතිර ගියේ, දිය නො වගුරුවන්නේත් වේ ද, ලොහිවය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරජකය ම විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි, සියල්ල ම තෙමයි, පුරු ලයි, සියල්ල ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ සියලු අභ පසභ ඇති මුළු කයෙහි විවෙකප් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

54. ලොහිවය, මහණ තෙම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දහමුත්තෙන් ද වෙන් ව ම, විතකිසිතින, විචාරසතින, විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති යම් පලමු දහතක් ලැබ වෙසේ ද, හේ ඒ විවෙකප් ප්‍රීතිසුවයෙන් මේ කය ම තෙමයි, මුළුල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, භාත්පස පැතිර ගනී. ඔහුගේ සියලු කයා විවෙකප් ප්‍රීතිසුවයෙන් නො පැතිර ගත් කිසිදු නැතෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙක් වෙයි.

55. ලොහිවය, යම් ශාඤ්ඤාවරයකු නිසා සවු තෙම මේබදු මහත් ගුණ-විශේෂයක් ලබා ද, ලොහිවය, මේ යමෙක් ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු නම් එසේ වූ ශාඤ්ඤාවරයෙකි. යමෙක් මේබදු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අසත්‍යය, නො දැකැම් ය, වරද සහිත ය.

56. ලොහිවය, නැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) මහණ තෙමේ විතකි-විචාරයන්ගේ සංකිදීමෙන්, සිය සතන්හි උපත්, සිය සතන් පහදවන (ගුණාව භා එක් වැ යෙදුණු), සිතා එකඟ බව ඇති, විතකිය නැති, විචාරය නැති, සමාධියෙන් උපත්, ප්‍රීතියත් සුවයත් ඇති, දෙවෙනි ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මේ කරජ කය ම සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් තෙමයි. සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි, පුරු ලයි, හැම තැන ම ස්පර්ශී කෙරෙයි. ඔහුගේ කයේ විවෙකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුවයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද නැතෙක් නො වෙයි.

57. හෙය්‍යථාපි ලොභිව්ව උදකරහද උබ්බිදෙදකො, තස්ස නෙවස්ස පුරත්තිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත දක්ඛිණාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, ත උත්තරාය දිසාය උදකස්ස ආයමුඛං, දෙවො ව ත කාලෙන කාලං සමමා ඛාරං අනුසාවෙවෙජ්ඣය, අථ බො තභ්‍යා ව උදකරහද සිතා වාරිඛාර උබ්බිජ්ජිමා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්ඡටං අස්ස, එවමෙව බො ලොභිව්ව භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අපච්ඡටං හොති.

58. යමපි ලොභිව්ව භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානා වූපසමා අජකිත්තං සමපසාදනං වෙනතසා ඵකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුබං දුතියං කුතං උපසමපජ්ඣ විහරති, සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුබෙන අපච්ඡටං හොති. ඉදමපි'ස්ස හොති සමාධිසමී.

59. යස්මිං බො ලොභිව්ව සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උගාරං විසෙය්‍ය අධිගම්වති, අයමපි බො ලොභිව්ව සත්ථා යො ලොකෙ ත වොදනාරතො. යො ව පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජ්ජා.

60. පුත ව පරං ලොභිව්ව භික්ඛු පිතියා ව විරහා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සමපජාතො සුබඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යන්තං අරිතා ආවිකඛනති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුබවිහාරි'ති තං තතියං කුතං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුබෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුබෙන අපච්ඡටං හොති.

57. ලොහිවම, යම්ගේ යටි උල්පතක් මතු වන දිග ඇති ගැඹුරු විලෙක් වේ ද, එයට පෙරදිගින් දිග ඇතුළු වන මගෙක් නො වන්නේ ද, දකුණු දෙසින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, පැසිම දිගින් ද දිග ඇතුළු වන මගෙක් නොවන්නේ ද, උතුරු දෙසින් ද දිග වැද ගන්නා මගෙක් නො වන්නේ ද, වැස්ස ද කලින් කලා සුදුසු පරිදි නො වසින්නේ ද, එතෙකුළු වුවත් ඒ විලෙක් සිහිල් දියදහර මතු වී ඒ විල ම සිහිල් දියෙන් තෙමන්නේ ද, හැම පරිදි තෙමන්නේ ද, පුරා ලත්තේ ද, හැම තැන ම වැද ගෙන පැතිරී සිටින්නේ ද, ඒ මුළු විලෙහි සිහිල් දිය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො මැත් ද, ලොහිවම, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කරුණ කස ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි, හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි, හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කසේ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛය පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

58. ලොහිවම, මහණ තෙම විතකීටිවාරයන් සංහිදීමෙන් තමා කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරන, සිතා එකඟ බව ඇති, විතකීර්තිත, විවාර රහිත, සමාධියෙන් පහළ වූ, ප්‍රීතිය හා සුඛවේදනාව හා ඇති යම් දෙවෙනි බ්‍යානසකට පැමිණි වෙසේ ද, හේ මේ කස ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි. හැම තැන ම තෙත් කෙරෙයි, පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ ඒ සියලු කස සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛය පැතිරී වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

59. ලොහිවම, යම් ශාස්තාවරයකු නිසා සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණවේසෙසක් ලබා ද ලොහිවම, මේත්. ලොවැ වොදනාවට නොසුදුසු වූ ශාස්තාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අහුරග, අතපා ය, නො දූහැම ය, වරද සහිත ය.

60. තැවැත ද (අතෙකක් කියමි:) ලොහිවම, මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද විරගයෙන් (පහ වීමෙන්, සංහිදීමෙන්), උපෙක්ඛාව, සිහියෙන් හා නුවණින් හා සුක්ත වැ වෙසෙයි. (දහන්) සුවය ද කසින් විදී. ආසීගේ යම් බ්‍යානසක් හෙතු කොට ගෙන බ්‍යානලාභියා ඇරැබූ 'උපෙක්ඛාව ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, සුවවිහරණ ඇත්තේ යැ' යි කියත් ද, හේ (එසේ වූ) ඒ තෙවෙනි බ්‍යානසට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ කස ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. හැම පරිදි තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලයි. හැම තැන ම පැතිරී වැද ගනී. ඔහුගේ කසෙහි ඒ නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

61. සෙය්‍යථාපි ලොභිව උප්පලිතිං වා පදුමිතිං වා පුණ්ඩරිකිතිං වා අපොකව්වාති උප්පලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදක සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොසිති, තාති යාවචග්ගා යාව ච මූලා සිංහෙන වාරිතා අභිස්සන්තාති පරිස්සන්තාති පරිපුරාති පරිපුරාති, නාස්සා කිඤ්චි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමාතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සිංහෙන වාරිතා අපුරං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙත සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපුරෙති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙත සුඛෙන අපුරං හොති.

62. යමපි ලොභිව භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවේදෙති, යං තං අරියා අභික්ඛන්ති 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තං තතිං කුංචං උපසම්පජ්ඡ විහරති සො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙත සුඛෙන අභිසංඤ්ඤති පරිසංඤ්ඤති පරිපුරෙති පරිපුරෙති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙත සුඛෙන අපුරං හොති, ඉදම්පි'ස්ස හොති සම්බන්ධං.

63. යස්මිං ඛො ලොභිව සන්ධි සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගමන්ති, අයමපි ඛො ලොභිව සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ව පනෙවරුපං සන්ධාරං වොදෙති සා වොදනා අභූතා අතච්ඡා අබම්බකා සාවජ්ඣා.

64. පුත ව පරං ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්ථං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුංචං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන අපුරං හොති.

65. සෙය්‍යථාපි ලොභිව පුරිසො ඔදනෙන වජේත සසීයං පාරුපිත්වා නිසින්නො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඔදනෙන වජේත අපුරං අස්ස, එවමෙව ඛො ලොභිව භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන අපුරං හොති.

66. යමපි ලොභිව භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථග්ගමා අදුක්ඛමිත්ථං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කුංචං උපසම්පජ්ඡ විහරති, සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන ඵරිත්වා නිසින්නො හොති, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධො වෙතස්ස පරියොදනෙන අපුරං හොති. ඉදම්පි'ස්ස හොති සම්බන්ධං.

61. ලොහිවටය, යම්හේ උපුල් විලෙක හෝ පිසුම් විලෙක හෝ පබේර විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල් හෝ පිසුම් හෝ පබේර හෝ දියෙහි උපන්නේ, දියෙහි වැඩුණේ, දියෙන් නොනැගුණේ, දිය කුලා ම හිළි වැඩෙනුයේ ද, ඒ හැම අක් දක්වාත් මුල් දක්වාත් සිසිල් දියෙන් තෙමුණේ, හැම පරිදි තෙත් වූයේ, පිරි හිණේ, හැම තැන් ම පැතිර වැද ගත්තේ වේ ද, ඒ විලෙහි සියලු උපුල්වලා හෝ පිසුම්වලා හෝ පබේරවලා හෝ සිසිල් දිය පැතිර නොගත් තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවටය, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි. භාත්පසින් තෙමයි. පුරා ලගි. හැම පරිදි පැතිර වැද ගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

62. ලොහිවටය, මහණ තෙම ප්‍රීතිය ද හැර ලීමෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ සිහි ඇති වැනුවණ ඇති වැඩෙසේ. සුවයත් නාමකයින් විඳි. 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුව ප්‍රසම් ඇත්තේයැ'යි ආසීයෝ' යමක්නු දක්වත් නම්, ඒ තෙවෙනි බ්‍යානස ලැබ වෙසේ. හේ නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙන් මේ කය ම තෙමයි. කය සියල්ල ම තෙත් කෙරෙයි. පුරා ලගි. පැතිර වැදගනී. ඔහුගේ සියලු කයෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් පැතිර වැද නො ගත් කිසි ද තැනෙක් නොවෙයි යන යමක් ඇද් ද, මේ ද ඔහුගේ සමාධියෙන් වෙයි.

63. ලොහිවටය, යම් ශාය්‍යාවරයකු කෙරෙහි වැය සවු තෙම මේබදු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේත් ලොවැ වොදනාවට නො සුදුසු වූ ශාය්‍යාවරයකි. යමෙක් මේබදු ශාය්‍යාකට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූතය, අතපා ය, නො දෘඪ ය, වරද සහිත ය.

64. තැවැත ද (අතෙකක් කියමි.) ලොහිවටය, මහණ තෙමේ සුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, දුඛ වෙදනාව ද දුරු ලීමෙන්, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමිනස් දෙදෙනාගේ පහ වීමෙන්, දුක් ද නොවූ, සුව ද නොවූ, උපෙක්ඛා සමාති යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වන බ්‍යානස ලැබ වෙසෙයි. හේ මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද නො ගෙන සිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

65. ලොහිවටය, යම්හේ පුරුෂයෙක් සුදු වතින් හිසින් වටා පෙරෙවැ හුන්නේ වේ නම්, ඔහුගේ කයෙහි සුදු වතින් වැද නොගත් (නො වැසුණ) කිසි ද තැනෙක් නො වන්නේ ද, ලොහිවටය, එසේ ම මහණ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු ප්‍රභාසාර සිතින් පැතිර වැද ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහු කයැ පිරිසිදු පබසර සිතින් වැද ගෙන නොසිටි කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

66. ලොහිවටය, මහණ තෙම සුඛවෙදනාව ද දුක් වෙදනාව ද පහ කිරීමෙන්, පලමුවෙන් ම සොම්නස් දෙමිනසුන් පහ වැ යැමෙන්, දුක් ද නොවූ සුව ද නො වූ, උපෙක්ඛාවත් සමාතියත් යන මොවුන්ගේ පිරිසිදු බව ඇති සිවුවන දහන් ලැබ වෙසෙයි. එයින් හෙ තෙම මේ කය ම පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර ගෙන හුන්නේ වෙයි. ඔහුගේ සියලු කයෙහි පිරිසිදු පබසර සිතින් පැතිර නොගත් කිසි ද තැනෙක් නො වෙයි.

67. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමම්කා සාවජ්ජා.

68. පුත ච පරං ලොභිච්ච සො භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත ඤාණදසානාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දන-හෙදනවිඤ්ඤාසනධමෙමා ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබඬානති.

69. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විප්පසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පනෙතා, තත්‍රය්‍යා සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා, තමෙතං චික්ඛුමා පුරිසො හන්ථෙ කරිත්ථං පච්චවෙකෙධය්‍ය “අයං ඛො මණ්ණි වෙථරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අවෙජා විප්පසනෙතා අනාපිලො සබ්බාකාරසම්පනෙතා, තත්‍රදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඔදනං වා පණ්ඩුසුත්තං වා”ති, ඵලමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරිසොදාතො අතභිගණේ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආතෙඤ්ජප්පතෙත ඤාණදසානාය විතතං අභිනීහරති අභිනින්නාමෙති. සො ඵලං පජානාති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමමභාභුතිකො මාතෘපෙතතිකසම්භවො ඔදනකුමමාසුපචයො අනිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනහෙදන-විඤ්ඤාසනධමෙමා. ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබඬානති.

70. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- ඵලං පජානාති -පෙ- ඉදං ච පන මෙ විඤ්ඤාණං ඵන්ධං සිතං ඵන්ධං පටිබඬානති, ඉදමපි’ය්‍ය භොති පඤ්ඤාය.

71. යසම් ඛො ලොභිච්ච සන්ථරි සාවකො ඵවරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිච්ච සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබමම්කා සාවජ්ජා.

67. ලොහිවටය, යම් ආයුෂාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු උදර ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ආයුෂාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආයුෂාහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

68. තව ද (අනෙකක් කියමි.) ලොහිවටය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ එකඟ වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කිලිටි නැති වූ කල්හි, පහ වූ චිත්තොපක්ෂේප ඇති කල්හි, මාදු වූ කල්හි, විදර්ශනා භාවනාවට යොග්‍ය කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාභූතය පිණිස (පරිකම) සිත එයට අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හේ “මගේ මේ කය වූ කලී රූපවත් ය, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් උපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරහට සුවඳ විලෙවුන් ගැල්වියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරුලත්වට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, එසේ කළ ද බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග්ගේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

69. ලොහිවටය, යමෙක් සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙක පහළ වූ, අවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, බොවනාදි සියලු ආකාරයෙන් සුත් වෙරළමිණෙක් වන්නේ ද, එහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ රත්වත් හෝ සුදුවත් හෝ පඬුවත් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වන්නේ ද, එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට, “මේ වූ කලී සොදුරු වූ, පිරිසිදු ආකරයෙහි උපත්, ඇවැස් වූ, මොනොවට පිරිසම් කළ, සියුම් වූ, වෙසෙසින් පහත් වූ, පිටිතුරු වූ, සියලු බොවනාදි ආකාරයෙන් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමිණෙක. මෙහි නිල් වූ හෝ රත්වත් වූ හෝ පඬුවත් වූ හෝ සුදුවත් වූ හෝ මේ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ මේ යැ” යි සලකා බලන්නේ ද, ලොහිවටය, එපරිද්දෙන්ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් යටපත් වූ කල්හි, උපකෙලයෙන් පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්ණ්‍ය වූ කල්හි, ස්ථිත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, විදර්ශනාභූතය පිණිස සිත අභිමුඛ කෙරෙයි, ඒ අතට නමා හරියි. හෙ තෙම “මාගේ මේ කය වූ කලී රූපි ය. සතර මහාභූතයන්ගෙන් හැදුණේ ය. මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් නිපන්නේ ය. බත් කොමු ආදී අහරින් වැඩුණේ ය. අනිස බව ද, දුගඳ හරහට සුවඳ විලෙවුන් ඉසියැ යුතු බව ද, ලෙඩ දුරු ලත්වට පිරිමැදුම් ඇ කළ යුතු බව ද, ඒ කළත් බිඳෙන බව ද, විසිරෙන බව ද යන මේ දෑ ස්වභාවය කොටැත්තේ ය. මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගනී.

70. ලොහිවටය, මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ... මාගේ මේ සිත ද මෙහි ලැග ගත්තේ ය. මෙහි බැදුණේ යැ” යි මෙසේ දැන ගත යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

71. ලොහිවටය, යම් ආයුෂාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර ගුණවිශෙෂයක් ලබා නම්, ලොහිවටය, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ආයුෂාවරයෙකි. යමෙකුත් මෙබඳු ආයුෂාහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

72. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

73. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච පුරිසො මුඤ්ඤමිතා ඉසිකං පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං මුඤ්ඤා, අයං ඉසිකා. අඤ්ඤා මුඤ්ඤා, අඤ්ඤා ඉසිකා. මුඤ්ඤමිතා තෙව ඉසිකා පබාලො'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අසිං කොසියා පවාගෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං අසි අයං කොසි. අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි. කොසියා තෙව අසි පබාලො'ති. සෙය්‍යථාපි චා පන ලොභිච්ච පුරිසො අභිං කරණකා උද්ධරෙය්‍ය, තස්ස ඵචමස්ස: 'අයං අභි, අයං කරණකා. අඤ්ඤා අභි, අඤ්ඤා කරණකා. කරණකා තෙව අභි උබ්බතො'ති. ඵචතමෙ වො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත මනොමයං කායං අභිනිමිත්තනයං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො ඉමමිතා කායා අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං.

74. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අඤ්ඤං කායං අභිනිමිත්තාති රූපිං මනොමයං සබ්බඛගපච්චඛිතිං අභිනිජ්ඣයං, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤයං.

75. යස්මිං වො ලොභිච්ච සත්ථරි සාවකො ඵචරූපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති. අයමපි වො ලොභිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරූපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අධම්මකා සාවඡ්ඡා.

76. සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදාතෙ අනඛගණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ඉද්ධිවිබායං විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිබං පච්චක්ඛමානා: එකො'පි හුත්වා බහුවා හොති. බහුවාපි හුත්වා එකො හොති. ආචිභාවං තිරොහාවං තිරොකුඛං තිරොපාසාරං තිරොපබ්බතං අසර්- මානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියා'පි උමමුඤ්ඤිමුඤ්ඤං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙ'පි අභිඤ්ඤානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලකෙකත කම්මති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙ'පි වජ්ඣමසුරියෙ ඵචංමභිද්ධිකෙ ඵචංමහානුභාවෙ පාණිනා පරිමෙති පරිමඤ්ඤාති. යාව චුභම්ලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති.

72. හේ මෙසේ සමාහිත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් නොමැති වූ කල්හි, උපකෙලශ පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ (සෘණී ඉපැදවීමට යොග්‍ය) වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ, සියලු අභපසගිත් සුත්, විකල නො වූ ඉදුරන් ඇති මනෝමය ශරීරයක් මවා පායි.

73. ලොහිවස, යම්හේ පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණගතයෙකින් තණකුර (=තණ බඩ) ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ මුද්‍රාණගත ය, මේ එහි තණකුරය. තණ ගත එකෙකි, එහි කුර අනෙකෙකි. මුද්‍රාණ ගත කෙරෙත් ම එහි කුර මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, යම්හේ පුරුෂයෙක් කඩුවක් කොපුවෙන් ඇද මැත් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ කඩුව ය, මේ කොපුව ය. කඩුව එකෙක, කොපුව අනෙකෙක. කොපුවෙන් ම කඩුව ඇද මැත් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, යම්හේ ව්‍යාහි පුරුෂයෙක් තයකු සැවයෙන් ඇද වෙන් කරන්නේ ද, ඔහුට 'මේ තයා ය, මේ සැව ය. තයා එකෙක, සැවය අනෙකෙක. සැවය කෙරෙත් ම තයා ඇද වෙන් කරන ලද්දේ යැ' යි මෙසේ සිතෙත් වන්නේ ද, ලොහිවස, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, මනෝමය ශරීරයක් මවා පාත්‍ර පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මේ ශරීරයෙන් රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් සුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි.

74. ලොහිවස, මහණ තෙම මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ... රූපි වූ මනෝමය වූ සියලු අභපසගිත් සුත් වූ අවිකල ඉදුරන් ඇති අත් ශරීරයක් මවා පායි යන යමක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

75. ලොහිවස, යම් ශාත්තාවරයකු කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිවස, මේ ද ලොවැ වොදනාභී නොවූ ශාත්තාවරයෙකි. යමෙකුත් මෙබඳු වූ ශාත්තාවර වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුක ය, අතපා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

76. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්තිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලශයන් පහ වූ කල්හි, මෘදු වූ කල්හි, කමණ්ණ (=සෘණීයට යොග්‍ය) කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චලතාවට පැමිණි කල්හි, සෘණීවිධිකය පිණිස (අභිඥාපාදක පරිකමී) සිත මෙහෙයයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අනෙකවිධ වූ සෘණීවිධය (සෘණී කොට්ඨාසය) නැවත නැවත අනුගත කෙරෙයි (හෙවත් තාම කසින් සපයී කෙරෙයි, ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ලබයි): පියෙවියෙන් එකෙක් වැ සිට ද (සෘණී බලයෙන්) ඔහු ප්‍රකාර ද වී ගලී ද එකෙක් වෙයි. තමාගේ ප්‍රකට බව කෙරෙයි (පෙනී සිටී). අප්‍රකට බව කෙරෙයි (නොපෙනී සිටියි). කින්තියෙන් පිටතට, පවුරෙන් පිටතට, පරීතයෙන් පිටතට අහසෙහි මෙන් කිසිවෙක නො ගැවෙහුසේ මැදින් විනිවිද යෙයි. දිගෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද යටට බැසීම (ගිලීම), උඩට නැගීම (මතු වීම) කෙරෙයි. නො කිඳෙන (ගව නො බස්නා) දිගෙහි පොළොවෙහි හේ ගෙයි. පක්ෂ ඇති සතුණයකු මෙන් අහසෙහි ද පලහින් (=උරුබඳ්‍යාසනයෙන්) ගෙයි. මෙකා මහර්හ්‍ය් ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද් භිරු දෙදෙනා ද අතින් පරාමර්ශ්‍ය කෙරෙයි (=අල්ලයි), (ඔබමොබ අත යවා) පිරිමිදී. බබ්ලොව තෙක් ද කසින් වශය පවත්වයි.

77. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ දකෙඛා කුම්භකාරෙ වා කුම්භකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය යං යදෙව භාජනවිකතිං ආකඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිවට්ඨ දකෙඛා දන්තකාරෙ වා දන්තකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං දන්තස්මිං යං යදෙව දන්තවිකතිං ආකඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථා වා පන ලොභිවට්ඨ දකෙඛා සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරනෙතවාසී වා සුපරිකම්මකතස්මිං සුවණ්ණස්මිං යං යදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඛෙය්‍ය තං තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්පාදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵට්ඨං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛණ්ණ විග්ගුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ඉද්ධිවිධාය විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොති: එකො'පි සුත්වා ඛන්ධා හොති -පෙ- යාච චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵට්ඨං සමාභිනෙ විතෙත -පෙ- යාච චුභමලොකාපි කායෙත වසං වතෙතති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

78. යස්මිං ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සත්ථායො ලොකෙ න චොදනාරහො. සො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං චොදෙති, සා චොදනා අභුතා අතච්ඡා අඛම්මිකා සාවරුපා.

79. සො ඵට්ඨං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛණ්ණ විග්ගුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිසො අද්ධානමග්ගපට්ටනො, සො සුණ්ණො හෙරිසද්දමපි මුද්දිඛසද්දමපි සබ්බපණ්ණවදෙණ්ඩමසද්දමපි, තස්ස ඵවමස්ස හෙරිසද්දෙ ඉති'පි මුද්දිඛසද්දෙ ඉති'පි සබ්බපණ්ණවදෙණ්ඩමසද්දෙ ඉති'පි. එවමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵට්ඨං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්දතෙ අනඛණ්ණ විග්ගුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විතතං අභිනිහරති අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බාය සොතබ්බාදායා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව.

80. යමපි ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵට්ඨං සමාභිනෙ විතෙත පරිසුද්ධො -පෙ- උභො සද්දෙ සුණ්ඤ්ඤාති දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ව, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය.

77. ලොහිවය, යම්ගේ දක්ෂ කුමලක් හෝ කුමලක්වුවේ අතැ-
වැස්සක් හෝ මොනොවට පිරිසම කල (=සකස් කල) මැව්වෙන් යම් යම්
භාජන විශේෂයක් කැමැත්තේ නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද, මොනොවට
නිපදවන්නේ ද- ලොහිවය, යම්ගේ දක්ෂ දන්තකාරයෙක් (ඇත්දැත්
විසිතුරු රු ඇ කරන්නෙක්) හෝ දන්තකාරයෙක් අතැවැස්සක් හෝ
මොනොවට පිරිසම කල දෙනෙහි යම් යම් දන්තවිකෘතියක් තමා කැමැති
නම්, ඒ ඒ දෑ ම කරන්නේ ද නිපදවන්නේ ද- ලොහිවය, යම්ගේ දක්ෂ
රත්කරුවෙක් හෝ රත්කරුවෙක් අතැවැස්සක් හෝ මොනොවට පිරිසම
කල රත්කෙහි යම් යම් සවණිවිකෘතියක් තමා කැමැත්තේ නම්, එය එය ම
කරන්නේ ද, නිපදවන්නේ ද- එසේ ම ලොහිවය, මහණ තෙම මෙසේ
සමාහිත සිත පිරිසිදු කළහි, පඨිවදාන කළහි, අංගණ රහිත කළහි,
උපකෙලය පහ වූ කළහි, මාදු වූ කළහි, කමණ්ණ කළහි, ස්විත කළහි, අවල
බවට පැමිණි සිටි කළහි සාද්ධිවිධ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, තමා
ලයි. හේ එකෙක් වැ බොහෝ පරිදි වේ ... බබලොව තෙක් ද කසිත්
වශය පවත්වයි යන අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරෙයි. ලොහිවය,
මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කළහි ... බබලොව දක්වා ද කසිත්
වශය පවත්වයි, අනෙකවිධ සාද්ධිවිධ අනුභව කෙරේ යන යමක් ඇද්ද,
මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවේ වේ.

78. ලොහිවය, යම් ආය්‍යාවරයකු කෙරෙහි සටු තෙම මෙබඳු මහත්
ගුණවේශයකට පැමිණේ නම්, මේ ද ලොවැ වොදනාදී නො වූ
ආය්‍යාවරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ආය්‍යාභට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ
වොදනාව අතුන ය, අතපා ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

79. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කළහි, දීපතිමත් වූ
කළහි, කෙලෙස් රහිත වූ කළහි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි,
කමණ්ණ වූ කළහි, ස්විත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍යශ්‍රාව-
ධාතුව පිණිස (=දිවකත් නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු
කෙරෙයි හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපමාරය ඉක්ම සිටි දිවකතිත්
දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද දුරු වූ ද, ලඟැ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද ම අසයි.
ලොහිවය, යම්ගේ මනිසෙක් දික් මහකට පිළිපත්තේ ද, හේ බෙර
හඬත් මිහිගුබෙර හඬත් පණ්ණාබෙර හඬත් ගැටබෙර හඬත් යම් ගේ අහන්නේ
ද, ඒ අහන ඔහුට මේ බෙර හඬැයි කියාත් මේ මිහිගුබෙර හඬැ යි කියාත්
මේ සක් හඬ යැ, මේ පණ්ණාබෙර හඬ යැ, මේ ගැටබෙර හඬ යැ යි කියාත්
මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ
සිත සමාහිත වූ වැ පිරිසිදු වූ කළහි, දීපතිමත් වූ කළහි, කෙලෙස්
රහිත වූ කළහි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කළහි, මාදු වූ කළහි, කමණ්ණ
(කමණ්ණ) වූ කළහි, ස්විත කළහි, නිශ්චල බවට පැමිණි කළහි, දිව්‍ය-
ශ්‍රාවධාතුව පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ
පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ ශ්‍රවණොපමාරය ඉක්ම දිවකත්නුවණින් දිව්‍ය
වූත් මානුෂක වූත්, දුරු වූත් ලඟැ වූත් ද්විවිධ ශබ්ද අසයි.

80. ලොහිවය, ඒ මහණ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු
වූ කළහි ... දිව්‍ය වූ ද මානුෂක වූ ද, දුරු වූ ද ලඟැ වූ ද ද්විවිධ ශබ්ද අසයි
යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවේ වේ.

81. යඤ්චිං ඛො ලොභිච්ච සන්ධර් සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමි ඛො ලොභිච්ච සත්ථා යො ලොකෙ න චොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ධාරං චොදෙති, සං චොදනා අගුතා අතච්ඡා අබමිකා සාවජ්ජා.

82. සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අනඛණේ විගතූපකම්මලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත චෙතො-පරියඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං සඛිතිතං විතතනති පජානාති. විකම්මිතං වා විතතං විකම්මිතං විතතනති පජානාති. මහඤ්ඤානං වා විතතං මහඤ්ඤානං විතතනති පජානාති. අමහඤ්ඤානං වා විතතං අමහඤ්ඤානං විතතනති පජානාති. සඋතතරං වා විතතං සඋතතරං විතතනති පජානාති. අනුතතරං වා විතතං අනුතතරං විතතනති පජානාති. සමාහිතං වා විතතං සමාහිතං විතතනති පජානාති. අසමාහිතං වා විතතං අසමාහිතං විතතනති පජානාති. විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

83. සෙය්‍යථාපි ලොභිච්ච ඉජ්චි වා පුරිසො වා දහරො වා සුචා මණ්ඩනකජාතිකො ආදසෙ වා පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අචෙත්ථ වා උදක-පතෙත සකං මුඛනිමිතතං පච්චචෙකඛමානො සකඤ්ඤිකං වා සකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, අකඤ්ඤිකං වා අකඤ්ඤිකනති ජාතෙය්‍ය, ඵචෙමෙව ඛො ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා පරියොද්දතෙ අනඛණේ විගතූපකම්මලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙත චෙතොපරිය-ඤ්ඤාය විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො පරසත්තානං පර-පුඤ්ජානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති; සරාගං වා විතතං සරාගං විතතනති පජානාති. විතරාගං වා විතතං විතරාගං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති. සමොහං වා විතතං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතතං විතමොහං විතතනති පජානාති. සඛිතිතං වා විතතං -පෙ- විකම්මිතං වා විතතං -පෙ- මහඤ්ඤානං වා විතතං -පෙ- අමහඤ්ඤානං වා විතතං -පෙ- සඋතතරං වා විතතං -පෙ- අනුතතරං වා විතතං -පෙ- සමාහිතං වා විතතං -පෙ- අසමාහිතං වා විතතං -පෙ- විමුත්තං වා විතතං විමුත්තං විතතනති පජානාති. අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති.

84. යමපි ලොභිච්ච භික්ඛු ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධා -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජානාති, ඉදමපි'ස්ස හොති පඤ්ඤාය

81. ලොහිව වස, යම් ආත්මාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබදු මහත් ගුණ වෙසෙසකට පැමිණේ නම්, ලොහිව වස, මේ ද ලොවැ වොදනානි නොවූ ආත්මාවරයෙකි. යමෙක් මෙබදු ආත්මානට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අගුතය, අතප්පය ය, අධාර්මක ය, සාවද්ද ය.

82. හේ මෙසේ සිත එකඟ වැ පිරිසිදු වූ කල්හි; දිජ්ඣිමත් වූ කල්හි, කෙලෙස් රහිත වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, වෙතස්පඨායඥනය පිණිස (=අනුත්තේ සිත පිරිසිදු දත්තා නුවණ පිණිස) සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සත්ත්වයන්ගේ අත් පුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දනිසි: රුග සහිත සිත රුග සහිත සිතැ යි දනිසි. රුග රහිත සිත රුග රහිත සිතැ යි දනිසි. දොෂ සහිත සිත දොෂ සහිත සිතැ යි දනි. දොෂරහිත සිත දොෂරහිත සිතැ යි දනි. මොහසහිත සිත මොහසහිත සිතැ යි දනි. මොහරහිත සිත මොහරහිත සිතැ යි දනි. සංක්ඛ්ඨත (=හැකුළුණු) සිත හැකුළුණු සිතැ යි දනි. වික්ඛ්ඨත (=විසුරුණු) සිත විසුරුණු සිතැ යි දනි. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි දනි. අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි දනි. සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි දනි. අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි දනි. සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි දනි. අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි දනි. විමුක්ත (=මිදුණු) සිත විමුක්ත සිතැ යි දනි. අවිමුක්ත (=නොමිදුණු) සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනි.

83. ලොහිව වස, යම්ගේ සැරැසෙනසුලු සත්ත්වයන් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ මුදුරුවෙක් හෝ තරුණයෙක් හෝ පිරිසිදු දිජ්ඣිමත් කැබපතෙක හෝ පහත් දියබදුනෙක හෝ සිය මුඛසවහන පිරික්සා බලන්නේ තල-කැලැල් ආදී දෙස් ඇති තැන් සඳහන් තැනැ යි දන්නේ ද, එ කී දෙස් තැනි තැන දෙස් තැනැ යි දන්නේ ද, ලොහිව වස, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි, දිජ්ඣි වූ කල්හි, කෙලෙස් නැති වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වැ ගිය කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්මාම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පරිසිත් දත්තා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ අත් සතුන්ගේ, අත් පුභුලන්ගේ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දනි. සරුග සිත සරුග සිතැ යි දනි. විතරුග සිත විතරුග සිතැ යි දනි. සදොෂ සිත සදොෂ සිතැ යි දනි. විතදොෂ සිත විතදොෂ සිතැ යි දනි. සමොහ සිත සමොහ සිතැ යි දනි. විතමොහ සිත විතමොහ සිතැ යි දනි. සංක්ඛ්ඨත සිත සංක්ඛ්ඨත සිතැ යි දනි. වික්ඛ්ඨත සිත වික්ඛ්ඨත සිතැ යි දනි. මහද්දගත සිත මහද්දගත සිතැ යි ... අමහද්දගත සිත අමහද්දගත සිතැ යි ... සොත්තර සිත සොත්තර සිතැ යි ... අනුත්තර සිත අනුත්තර සිතැ යි ... සමාහිත සිත සමාහිත සිතැ යි ... අසමාහිත සිත අසමාහිත සිතැ යි ... විමුක්ත සිත විමුක්ත සිතැ යි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනි.

84. ලොහිව වස, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වැ පිරිසිදු වූ කල්හි ... අවිමුක්ත සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනි යන යමක් ඇද්ද, මෙත් ඔහුගේ පුභුලෙක් වෙයි.

85. යසම්භිං ඛො ලොභිවට්ඨ සන්තරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අගමපි ඛො ලොභිවට්ඨ සන්තරි යො ලොකෙ න වොදනාරහො, යො ච පනෙවරුපං සන්තරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡං අධම්මිකා සාවජ්ජා.

86. සො ඵචං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අතභිතණේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිස්සංය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි-අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංවණේණ ඵචමානාරො ඵචං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංවණේණ ඵචමානාරො ඵචංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

87. සෙය්‍යථාපි ලොභිවට්ඨ පුරිලො සකමා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්ත, තමා'පි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගච්ඡන්ත, සො තමා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගච්ඡන්ත, තස්ස ඵචමස්ස: 'අහං ඛො සකමා ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍ර ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අහාසිං ඵචං තුණ්හි අගහාසිං. තමාපි ගාමා අමුං ගාමං අගච්ඡිං. තත්‍රාපි ඵචං අට්ඨාසිං ඵචං නිසීදිං ඵචං අහාසිං ඵචං තුණ්හි අගහාසිං. සො'මහි තමා ගාමා සකඤ්ඤෙව ගාමං පච්චාගතො'ති. ඵචමෙව ඛො ලොභිවට්ඨ භික්ඛු ඵචං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුද්ධං පරියොදානෙ අතභිතණේ විගභුපකතිලෙසෙ මුදුභුතෙ කමමනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙත පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්ධිස්සංය විතතං අභිනීභරති අභිනීන්තාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකමපි ජාතිං ඤෝපි ජාතියො තිස්සො'පි ජාතියො චතස්සො'පි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දස'පි ජාතියො විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසතස්සමපි, අනෙකෙ'පි සංවට්ටකපො අනෙකෙ'පි විවට්ටකපො අනෙකෙ'පි සංවට්ටිවට්ටකපො 'අමුත්‍රාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංවණේණ ඵචමානාරො ඵචංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵචංතාමො ඵචංගොතෙතා ඵචංවණේණ ඵචමානාරො ඵචංසුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී ඵචමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉබ්බපපනො'ති.

85. ලොහිවය, යම් ශාස්ත්‍රාචරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා නම්, ලොහිවය, මේ ද ලොව වොදනානි නොවූ ශාස්ත්‍රාචරයෙකි. යමෙක් මෙබඳු ශාස්ත්‍රාභව වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුක ය, අනථය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

86. හෙ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු වූ කල්හි, දීප්ත වූ කල්හි, කෙලෙස් තැනි වූ කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පත් කල්හි, පුජේ-නිවාසානුසාරී ඥානය (=පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල දක්නා නුවණ) ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු සුවදක් විඳින්නෙමි වීම. මෙ බඳු (මෙතෙක්) ආයු කෙලවර කොටැතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැවැ අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි වීම. මෙ ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ සටහන් ඇතියෙමි වීම. මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම. මෙබඳු සුවදක් විඳින්නෙමි වීම. මෙතෙක් ආයු සීමාවක් ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි මෙසේ අනෙකවිඩ වූ නම් ගොත් විසින් උදෙසා සහිත වූ බහුවිඩ වූ පුජේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

87. ලොහිවය, යම්සේ පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගමකට යන්නේ ද, ඒ ගමනුත් අත් ගමකට යන්නේ ද, (නැවත) හේ එගමන් සිය ගමට ම වටාලා එන්නේ ද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කලී සිය ගමන් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කිවි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ ගමනුත් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි ද මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ උන්නෙමි, මෙසේ කිවි, මෙසේ නිහඬ වීම. ඒ මම ඒ ගමන් සිය ගමට ම පෙරලා ආයෙමි වෙමි”යි ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වන්නේ ද - ලොහිවය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් රහිත කල්හි, උපකෙලය පහ වූ හිය කල්හි, මාද වූ කල්හි, කම්මෙම වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, පෙර වුසු කඳ පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැඹුරු කෙරෙයි. හේ එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිස්සක් ද, ජාති සතළියක් ද ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සුවහසක් ද, බොහෝ සංවතී කල්ප ද, බොහෝ විවතී කල්ප ද, බොහෝ සංවතී විවතී කල්ප ද, “අසෝ තන්හි මෙ නම් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ගොත් ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු පැහැ ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි වීම, මෙ බඳු සුවදක් විඳින්නෙමි වීම, මෙ බඳු ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම, ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපතිමි. එහි ද මෙ නම් ඇතියෙමි, මෙ ගොත් ඇතියෙමි, මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇතියෙමි මෙ බඳු ආහාර ඇතියෙමි, මෙ බඳු සුවදක් විඳින්නෙමි වීම, මෙතෙක් ආයු සීමා ඇතියෙමි වීම. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපතිමි”යි-

ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිනං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි ලොහිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො -පෙ- අනෙකවිතිනං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදම්පි'යං හොති පඤ්ඤාය.

88. යමම් බො ලොහිවව සන්ථරි සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගමති, අයමපි බො ලොහිවව සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අනව්ඨා අධම්මිකා සාවරු.

89. සො එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ඤාසනෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙත සුවඤ්ඤා දුබ්බඤ්ඤා සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: 'ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කාය-දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොනෙතා සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමා-දිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙත සුවඤ්ඤා දුබ්බඤ්ඤා සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

90. සෙය්‍යථාපි ලොහිවව මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ පාසාදෙ. තන්ථ චක්ඛුමා පුරිසො සීතො පස්සෙය්‍ය මනුසො ගෙහං පවිසනො'පි නික්ඛමනො'පි රට්ඨො විහිසඤ්ඤානො'පි මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසිනො'පි. තස්ස එවමස්ස: එතෙ මනුස්සා ගෙහං පවිසන්ති. එතෙ නික්ඛමන්ති. එතෙ රට්ඨො විහි-සඤ්ඤාති. එතෙ මජ්ඣෙ සිංඝාවකෙ නිසින්නා'ති. එවමෙව බො ලොහිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විනෙත පරිසුද්ධො පරියොදනෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ අනෙඤ්ඤාසනෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤායා විතතං අභිනිහරති අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙත සුවඤ්ඤා දුබ්බඤ්ඤා සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොනෙතා සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්චවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා-

මේ පරිද්දෙන් ආකාර සහිත වූ උද්දෙශ සහිත වූ පෙරු වුසු තත් වැදූරුම් කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. ලොහිවටු, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි ...අනෙකවිධ වූ පෙරු වුසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවක් වෙයි.

88. ලොහිවටු, යම් ශාස්තෘවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබඳු මහත් ගුණ වෛසසක් ලබා නම්, ලොහිවටු, මේ ද ලොවෑ වොදනාභී නො වූ ශාස්තෘවරයෙක් වේ. යමෙක් මෙබඳු ශාස්තෘවරයකුට වොදනා කෙරේ නම්. ඒ වොදනාව අභූත ය, අතථාය ය, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

89. හේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි, දීප්ත කල්හි, කෙලෙස් නැති කල්හි, උපකෙලය පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්කම් වූ කල්හි, ස්විත කල්හි, නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ පිරිසිදු වූ, මිනිසුන්ගේ දඹිනොපචාරය ඉක්මැ දක්කා හැකි දිවැසින්, ‘අහෝ! මේ හවන් සත්ත්වයෝ කායදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආද්ධොපවාද කලහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් මිථ්‍යාවුත ඇතියහ. ඒ මොහු කරජකය බිඳීමෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුභිකම් හෙතු-යෙන් හටගත් ගතිය වූ, (කමියට තමන් පරවශ බැවින්) තමනට අවශ්‍ය වෑ වැටෙන තැන වූ තීරයට වන්නාහ. මේ හවන් සත්ත්වයෝ වූ කළි කායසුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, වාක්සුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනා-සුවර්තයෙන් සමන්විතයහ, ආසීයනට උපවාද නො කලහ, සමිදිවු ගත්තාහ, සමිදිවු වශයෙන් ගත් ශීලාදිය ඇත්තාහ. ඒ මොහු කාමුත් මරණින් මතු යොගන වූ ගති ඇති සගලොවට වන්නාහ’ යි මරණ-සත්ත වූ ද, එකෙණෙහි පිළිසිදු ගත්තා වූ ද, හිත වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නොමනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට හියා වූ ද සත්ත්වයන් දකී. මෙසේ හේ පිරිසිදු වූ, මානුෂක විෂය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හිත ප්‍රණීත, සුවණි දුච්ඡි, සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකී. කමිය වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කර එලැබෑ සිටි සත්ත්වයන් දකී.

90. ලොහිවටු, යම්හේ සතර මං ගන්දියෙක මහල් සහිත ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි උඩු මහලෙහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිටියේ ගෙට පිටසෙත-වුනුත් ගෙන් නික්මෙනවුනුත් විචියෙහි ඇත මැත යන එතවුනුත්, සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නවුනුත් දක්නේ ද, ඒ දක්නා ඔහුට “මේ මිනිස්සු ගෙට පිවිසෙත්. මේ මිනිස්සු ගෙන් නික්මෙත්. මේ මිනිස්සු විදියෙහි ඇත මැත යෙන්, මොහු සිවුමංගන්දිය මැද හුන්නෝ වෙත් යැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, ලොහිවටු, එ පරිදි ම එ මහණ තෙමේ මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි දීප්තිමත් කල්හි කෙලෙස් නැති කල්හි උපකෙලය පහ වූ කල්හි මාදු කල්හි කම්කම් කල්හි ස්විත කල්හි නිශ්චල බවට පැමිණි කල්හි, සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපපත්ති දක්නා නුවණ ලබනු පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ මානුෂක විෂයය ඉක්මි පිරිසිදු වූ දිවැසින් “අහෝ, මේ හවන් සත්ත්ව කායදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයහ, වාග්දුඛවර්තයෙන් සමන්විතයහ, මනොදුඛවර්තයෙන් සමන්-විතයහ, ආසීයනට උපවාද කලහ, මිසදිවුමහ, මිසදිවු වශයෙන් ගත් වුත ඇතියහ.-

තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොතෙතා සත්තා ධායසුචරිතෙන සමන්නාගතා චජිසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා' ති. ඉති දිබ්බෙන් වක්ඛන්තා විසුද්ධොති අතිකක්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි ලොහිවව භික්ඛු එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො-පෙ- සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුච්ඡපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදංමි'ස්ස භොති පඤ්ඤාය.

91. යසමිං ඛො ලොහිවව සන්ථරි සාවකො එවරුපං උලාරං විසෙසං අභිගච්ඡති, අයමපි ඛො ලොහිවව සන්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරභො. යො ච පනෙවරුපං සන්ථාරං මොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්භිකා සාවජ්ජා.

92. සො එවං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛනණේ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුහුතෙ කමමතිසෙ ඕතෙ අතෙඤ්ජපතෙන අසචාතං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනීතරති අභිනීන්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද'ති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ අසචා'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසච-සමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. අයං අසචනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද'ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසචාපි විතතං විමුච්චති. භවාසචාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසචාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, චුභිතං චුගම්චරිතා, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථන්තායාති පජානාති.

ඒ මොහු කා බුන් මරණින් මතු, සැපයෙන් පහ වූ, දුෂට කමයෙන් උපන් ගතිය වූ, තමනට තමන් අවශ්‍ය වූ වැටෙන තැන වූ තීරයට වත්ත. එහෙත් මේ හවන් සත්තියෝ වූ කළි කායසුවරිතයෙන් සමන්විතයක, වාක්සුවරිතයෙන් සමන්විතයක, මනාසුවරිතයෙන් සමන්-විතයක, ආර්යනට උපවෘද්ධ නොකළක, සම්මද්වු ගත්ත, සම්මද්වු විසින් ගත් සීලාදිය ඇත්තාක. මොහු කා බුන් මරණින් මතු යොහන ගති ඇති සගලොචට වන්නාක"යි මෙසේ මරණසන්න වූ ද, එකකණෙහි පිළිසද ගත්තාවූ ද, පහන් වූ ද, උසස් වූ ද, මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, නො මනා පැහැ සටහන් ඇති වූ ද, සුගතියට පැමිණියා වූ ද, දුගතියට පැමිණියා වූ ද, කමය වූ පරිදි ඒ ඒ හවයට සිය සත්තියන් දකී. මෙසේ පිරිසිදු වූ, මානුෂික විෂයය ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් හින ප්‍රණීත සුවණ් දුෂ්ණී සුගත දුගීත සත්තියන් දකී. කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සත්තියන් දකී. ලොහිවය, මහණ තෙම මෙසේ සිත සමාහිත වූ පිරිසිදු කල්හි... සුගත දුර්ගත වූ කම් වූ පරිදි ඒ ඒ හවය කරා එළැඹැ සිටි සතුන් දකී යන යමෙක් ඇද්ද, මේ ද ඔහුගේ ප්‍රඥාවෙන් වෙයි.

91. ලොහිවය, යම් ශාස්තෘවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මෙබදු මහත් ගුණ වෙසෙසක් ලබා තම්, ලොහිවය, මේ ද ලොවෑ වොදනාහී නොවූ ශාස්තෘවරයෙකි. යමෙක් මෙබදු ශාස්තෘහට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අභූත ය, අනපංස, අධාර්මික ය, සාවද්‍ය ය.

92. හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දීප්ත වූ තිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ මාදු වූ කම්කම් වූ ස්විත වූ නිශ්චල බවට පැමිණැ සිටි කල්හි, ආසුවයන්ගේ ක්‍ෂයය (විනාශය) පිණිස සිත මොනොවට යොමු කෙරෙයි, මොනොවට නැගුරු කෙරෙයි. හෙ තෙමේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් ඉපැදීමට කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මැ'යි (නිවනැ)යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ දුක් වැනැස්මට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මොහු ආසුවයෝ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවයන් ඉපැදීමට කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධයැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. 'මේ ආසුවනිරොධයාමනී ප්‍රතිපත්ති යැ'යි ඇති සැටියෙන් දකී. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහු සිත කාමාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත භවාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. ඔහු සිත අවිද්‍යාසුවය කෙරෙන් ද මිදේ. (එසේ සිත) මිදුණු කල්හි 'මා සිත ආසුව කෙරෙන් මිදුණේ යැ'යි (ප්‍රත්‍යාවෙක්‍ෂණ) ඥානය වේ. 'හවොත්පත්තිය කම්ණ විය (හෙවත් තැවැත හවයෙහි නොඋපදනා ස්වභාවයට පැමිණියෙමි). 'මහබ්බසර වෑස නිමැවිණි. (සිවු සස්ති සතර මගින්) කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම් කිය කොටැ නිමැවිණි. මේ බව පිණිස (=මේ කෙලශක්‍ෂය පිණිස) යළි දු කවසුතු දුගෙක් නැතැ'යි හේ දකී.

93. සෙය්‍යථාපි ලොභිවම් පබ්බතසබ්බපථ උදකරහදො අවේජා විප්පසනේනා අනාපිලො. තත්ථ චක්ඛුමි පුරිසො තිරෙ සීතො පග්ගොය්‍ය සිප්පිසමුක්ඛමපි සක්ඛරකථලමපි මච්ඡගුමමමපි චරන්තමපි තිට්ඨන්තමපි. තස්ස ඵම්මස්ස අයං ඛො උදකරහදො අවේජා විප්පසනේනා අනාපිලො. තත්ත්මෙ සිප්පිසමුක්ඛා'පි සක්ඛරකථලා'පි චරන්ති'පි තිට්ඨන්ති'පිති.

94. ඵම්මෙව ඛො ලොභිවම් තික්ඛු ඵමං සමාතිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදාතෙ අතඛිතණේ විගතාසක්ඛිපලසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිගෙ සීරත ආතෙඤ්ඤාසත්තන ආසවාතං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිගරති අභිනින්නාමේති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිෂ්ටරුඛගාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවා'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධො'ති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිෂ්ටරුඛගාමිති පටිපදා'ති යථාභුතං පජානාති.

95. තස්ස ඵමං ජාතතො ඵමං පග්ගතො කාමාසවා'පි විතතං විමුච්චති. භවාසවා'පි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා'පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුහම්චිරිසං, කතං කරණිසං, නාපරං ඉසාත්තායාති පජානාති.

96. යස්මිං ඛො ලොභිවම් සප්පරි සාවකො ඵචරුපං උලාරං විසෙසං අධිගච්ඡති, අගමපි ඛො ලොභිවම් සත්ථා යො ලොකෙ න වොදනාරහො. යො ච පනෙවරුපං සත්ථාරං වොදෙති, සා වොදනා අභුතා අතච්ඡා අබම්මකා සාවජාති.

97. ඵමං වුත්තෙ ලොභිවේමා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොචා: සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් පුරිසො පුරිසං නරකපාපාතං පපතන්තං ලෙසෙසු ගතෙතිං උඤ්චිතා ඵපල පතිට්ඨාපෙය්‍ය, ඵම්මෙවාහං හොතා ගොතමේන නරකපාපාතං පපතනේනා උඤ්චිතා ඵලෙ පතිට්ඨාපිතො. අභික්ඛන්තං හො ගොතම් අභික්ඛන්තං හො ගොතම්. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම් තික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචාරය්‍ය මුලුත්තං වා මග්ගං ආවිසේඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනේනා රූපාභි දක්ඛන්තිති, ඵම්මෙව හොතා ගොතමේන අනෙකපරියායෙන ඛිමමා පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං ගොතම් සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ඤා තික්ඛුසම්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

ලොභිවම්ප්පත්තං නිවසිතං දමාදසම්.

93. ලොහිවමය, යමෙක් කළ මුද්‍රානකා වූ, පහන් වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, තොකාලාමුණු (=බොර තොවු) දිග විලක් වන්නේ ද, එහි ඉවුරෙහි ඇස් ඇති මිනිසෙක් සිටියේ, එහි තුලා හැසිරෙන්නා වූත් සිටිනා වූත් සිප්පිපාලලත්‍රත් සක්කාලලත්‍රත් කැටකැසිලිතිත් මත්ස්‍ය-සමුහයාත් දක්නේ ද, (එසේ දක්නා) ඔහුට “මේ දිගවිල පහන් ය. වෙසෙසින් පහන් ය, තොකාලාමුණක් ය. මෙහි මේ සිප්පිත්‍රත් සක්කාලලත්‍රත් කැට කැසිලිතිත් මත්ස්‍ය සමුහයෝත් හැසිරෙන්නෝත් සිටින්නෝත් වෙති” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද,

94. ලොහිවමය, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසිදු වූ දිප්තමත් වූ, තිකෙලෙස් වූ උපකෙලය පහ වූ, මාදු වූ, කමණ්ණ වූ, සච්ඡ වූ, තිසවලතාවට පැමිණි කල්හි, ආසුච්ඡායකය පිණිස සිත යොමු කෙරෙයි, නැඹුරු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකා’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුකට කරුණැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ දුක් වැතැස්මැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ දුක් වැතැස්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මොහු ආසුච්ඡයක’යි ඇති සැටියෙන් දනී. මේ ආසුච්-සමුදය යැ (ඉපැදීමට කරුණැ)’යි ඇති සැටියෙන් දනී. ‘මේ ආසුච්-නිරොධයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී ‘මේ ආසුච්නිරොධයට පැමිණෙන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනී

95. මෙසේ දන්නා, මෙසේ දක්නා, ඔහුගේ සිත කාමාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, භවාසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, අවිදුසුචය කෙරෙන් ද මිදේ, මිදුණු කල්හි ‘ඉදුණේ යැ’යි දැනීම මේ. භවොත්පත්තිය ක්ෂිණ විය. මායීබ්‍රහ්ම-වදීය වෑය තිමවන ලද්දේ ය. (සිවු සස්ති සිවු මගින්) කටයුතු (සොළොස් වැදුරුම) කාත්‍යය කොටැ තිමැවණ. මෙබව පිණිස (=මේ කෙලයකය පිණිස) කල යුතු අත් කිසිත් නැතැ’යි හේ දනී.

96. ලොහිවමය, යම් ශාඤ්ඤාවරයකු කෙරෙහි සවු තෙම මේබදු උදර ගුණ විශෙෂයට පැමිණේ නම්, ලොහිවමය, මේ ශාඤ්ඤා තෙමේ ද ලොවැ වොදනාථී තො වේ. යමෙක් මේබදු ශාඤ්ඤාවට වොදනා කෙරේ නම්, ඒ වොදනාව අතුරු ය, අතථ්‍ය ය, තොදුහම ය, වරද සහිත ය.

97. මෙසේ වදාල කල්හි ලොහිවම බමුණු තෙම, “භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, යමෙක් පුරුෂයෙක් තරාවලක වැටෙන පුරුෂයකු හිසකෙසින් ගෙන ඔසොවා ගොඩැ සිටුවන්නේ ද, එසේ ම තිරුවලැ වැටෙන මම භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ඔසොවා ගොඩැ පිහිටුවන ලදිමි. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. භවද් ගෞතමයන් වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යමෙක් යැටිතුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැහුණු දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ වේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බමිය ද හික්කුසබ්‍රහ්මයා ද සරණ ගෙමි. වහන්ස, භවද් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිව්හිමියෙන් සරණ ගිය උච්චකු හේ සලකන සේක් වා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

දෙලොස්වන ලොහිවම සුත්‍රය නිමිසේ ය.

තෙවිජ්ජුතනං

1. එවමෙමසුතං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ෂුසංඝෙසු සද්ධිං පඤ්චමෙතති භික්ෂුසතෙති යෙන මනසාකම්මං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභාමො තදවසරි. තත්‍ර පුදං භගවා මනසාකම්මෙ විහරති උත්තරෙත මනසාකම්මං අවිරච්ඡිතා තදියා තීරෙ අම්බවතෙ.

2. තෙන ඛො පත සමයෙන සම්බුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා මනසාකම්මං පටිවසන්ති. සෙය්‍යපිදං: චංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො තාරුකෙකා බ්‍රාහ්මණො පොකකිරසාති බ්‍රාහ්මණො ජානුසෙය්‍යාති බ්‍රාහ්මණො භොගදෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණො, අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා.

3. අථ ඛො වාසෙට්ඨං-භාරද්වාජානං ජබ්බාපිභාරං අනුච්චිකම්මනානං අනුච්චරනානං මහාමහෙසු කථා උද්ථාදි. අථ ඛො වාසෙට්ඨං මාණවො එවමාහ: 'අයමෙව උජ්ජමෙය්‍යා අයමඤ්ඤානා නිය්‍යාඤ්ඤා නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අකංචො බ්‍රාහ්මණෙන පොකකිරසාති'ති.

4. භාරද්වාජො මාණවො එවමාහ: අයමෙව උජ්ජමෙය්‍යා අයමඤ්ඤානා නිය්‍යාඤ්ඤා නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යථායං අකංචො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙකා'ති. තෙව චංඤ්ඤා¹ වාසෙට්ඨං මාණවො භාරද්වාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙද්ධං. ත පතාසකම් භාරද්වාජො මාණවො වාසෙට්ඨං මාණවං සඤ්ඤාපෙද්ධං.

5 අථ ඛො වාසෙට්ඨං මාණවො භාරද්වාජං මාණවං ආමනෙතසි: අයං ඛො භාරද්වාජ, සමණො ගොතමො සක්කප්පෙනා සක්කාකුලා පබ්බට්තො මනසාකම්මෙ විහරති උත්තරෙත මනසාකම්මං අවිරච්ඡිතා තදියා තීරෙ අම්බවතෙ. තං ඛො පත භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභිභුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරතං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජා-වරණසම්පන්නා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සථො දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. ආරාම ගො භාරද්වාජ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසම්බුද්ධස්සාමි. උපසම්බුද්ධො එතමථං සමණං ගොතමං පුරිසස්සාමි. යථා තො සමණො ගොතමො ඛාකාරස්සාති තථා තං ධාරෙස්සාමාති. 'එවමො'ති ඛො භාරද්වාජො මාණවො වාසෙට්ඨස්ස මාණවස්ස පට්ටස්සාමි.

¹ තෙව[ඛො අසකම්. (කෙසුචි පොළකෙසු, සිහලකකරඹුද්දත්තකථාය ව.)
594

තෙවිජ්ජ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණබ්‍රාහ්මණ වහන්සේලා සැරි සරන සේක්, කොසොල්ලුවා මනසාකට නම් බමුණුගම යම් තැනෙක ද, එහි වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මනසාකටයට උතුරාදිගැ අවිරමනී නදිය තෙරු අභිවෙනෙහි වසන සේක.

2. එ සමයෙහි වඩක්ඛාගමණ ය, භාරුකඛ්‍යාගමණ ය, සොකඛරසානි බ්‍රාහ්මණය, ජානුසොනාණී බ්‍රාහ්මණය යන මොහු ද අත්‍යවුන් ඒ ඒ පෙදෙස්හි ප්‍රකට වූ බමුණු මහසල්ලු ද සි අභිඥන අභිඥන වූ බොහෝ මහාසාරවංශික බ්‍රාහ්මණ සෙතෙක් මනසාකටයෙහි වෙසෙත්.

3 එ කල්හි ජඛ්‍යාපිතරණයෙහි ඔබ මොබ සක්මන් කරන ඔබ මොබ හැසිරෙන වාසෙට්ඨ-භාරදවාස් යන දෙදෙනා අතරු මහ නොමග ඇරැඹූ කපාවෙන් උපත. එ කලා වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “මේ යම් මහෙක් පොකඛරසානි බමුණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සාජ් මහ ය. මෙය ම ඉදුරා මහ ය. මෙය ම තෙතසාණික වනුයේ එය පිළිපදනාහු යේ බ්‍රහ්මසහසාර පිණිස යේ” යැ යි මෙසේ කියයි.

4. ‘මේ යම් මහෙක් භාරුකඛ්‍යා බමුණාණන් විසින් කියන ලද ද, මෙය ම සාජ් මහ ය. මෙය ම ඉදුරා මහ ය. මෙය ම තෙතසාණික වනුයේ එය පිළිපදනාහුයේ බ්‍රහ්මසහසාර පිණිස යේ’ යැ යි මෙසේ භාරදාප මාණව කියයි. වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදාපමාණවයාට හඟවනුවට (තමා බස පිළිගත්වනුවට) නො ම හැකි වී ය. භාරදාප මාණව ද වාසෙට්ඨ මාණවයාට හඟවනුවට (තම බස පිළිගත්වනුවට) නො ම හැකි වී ය.

5. එකල්හි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාරදාපමාණවයා බණවා, ‘භාරදාපය, සැහැසුන් වූ, සැහැසුලයෙන් තික්මා පැවැදි වූ, මේ මහණ-ගොහුමුහු මනසාකටයට නොදුරු නොලං තන්හි මනසාකටයට උතුරා-දිගැ අවිරමනීනදිය තෙරු අභිවෙනෙහි වැඩ වෙසෙති. ඒ පින්වත් ගොහුමුන් පිළිබඳ වැ ‘ඒ’ හඟවත්තු රහත්ත, සම්මානමිබුදු හ, විද්‍යාවාරණනමපත්ත හ, සුගත හ, ලොකවිත් හ, නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි හ, දෙවමනිස්සට ශාසනා හ, බුද්ධි හ, භාග්‍යවත්ත’යි මෙසේ කලණ කින් හඟවක් වෙසෙසින් උස් වැ තැංගේ වෙයි. හවත් භාරදාපය, යමු. එ මහණගොහුමුන් කරා එළැඹෙන්නමු. එළැඹ මේ කරුණ ඒ මහණගොහුමුන් විචාරන්නමු. අපට යම්සේ මහණගොහුමුහු එය විසඳන්නාහු ද, එසේ එය දරන්නමු” යි කී ය. ‘එසේ ය, හවතැ’ යි කියා ම භාරදාපමාණව තෙම වාසෙට්ඨ මාණවයාට පිළිවදන් දුන.

6. අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරථාජා මාණවො යෙන භගවා තෙනුප-
සඬකම්භු. උපසඬකම්භිනා නගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං
සාරුණියං විභිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො
වාසෙට්ඨා මාණවො භගවන්තං එතදවොච: “ඉධ හො ගොතම අමිත්තං
ජඬකාපිභාරං අනුච්චිකම්පන්තානං අනුච්චිරන්තානං මග්ගාමග්ගෙ කථා උදාදි.
අහං එවං වදාමි: ‘අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන
පොකඛරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එවමාහ: ‘අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය
යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතා’ති. එතථ හො ගොතම
අනෙව චිත්තහො අපි විවාදෙ අපි තාතාවාදෙ”ති.

7. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ තිං එවං වදෙසි: අයමෙව උජුමග්ගො
අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං
අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන පොකඛරසාතිතා’ති. භාරථාජො මාණවො එව-
මාහ: අයමෙව උජුමග්ගො අයමඤ්ඤසංයතො නියසංඝිකො නියසාති
තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය යවායං අකඛාතො බ්‍රාහ්මණෙන තාරුකෙඛතාති.
අථ කිංසම් පන වො වාසෙට්ඨා විග්ගහො? කිංසම් විවාදො? කිංසම්
තාතාවාදො?” ති.

8. “මග්ගාමග්ගෙ හො ගොතම. කිඤ්චාපි හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා
තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අභිරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා බ්‍රාහ්මණා. ජනෙදා
බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා¹ බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති නියසංඝිකාති
නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම ගාමිස්ස
වා නිගමිස්ස වා අවිදුරෙ ඛහුති චෙපි තාතාමග්ගාති භවන්ති, අථ ඛො
සබ්බාති තාති ගාමිසමොසරණාති භවන්ති. එවමෙව ඛො හො ගොතම
කිඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණා තාතාමග්ගෙ පඤ්ඤපෙතති අභිරියා බ්‍රාහ්මණා, තිත්තිරියා
බ්‍රාහ්මණා, ජනෙදා බ්‍රාහ්මණා, ඛට්ඨිරිවා බ්‍රාහ්මණා, අථ ඛො සබ්බාති තාති
නියසංඝිකාති නියසාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතාය”ති

9. “නියසන්ති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්ති හො ගොතම වදාමි”.

“නියසන්ති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නියසන්ති හො ගොතම වදාමි.”

1. ඛට්ඨිරිවා, ඛට්ඨිරිකම්, භට්ඨිරිකම්, ඛට්ඨිරියා, කෙහුචි. බ්‍රහ්මචරියා PTS.

6. ඉක්කින්නෙන් වාසෙට්ඨ - භාරදාජ යන මාණවයෝ දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියහ. ගොස් ඔබ හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ, සිතූ රැදවියා යුතු වූ කපා තිබ්බා, පසෙක හිඳ ගත්ත. පසෙක හිඳ ගත්තා වූ ම වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිනි, ජබ්බා විහණයෙහි ඔබ මොබ හැසිරෙන අප අතර මහ-නොමහ ඇරබා, කපාවෙන් උපන. “පොකබරසාති බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි මම මෙසේ කියමි. භාරදාජ මාණව තෙම ‘තාරුකබ බමුණන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද ද, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට ‘මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි කියයි. හවද්ගෞතමසිනි, මෙහි අපගේ විග්‍රහ-යෙක් ඇත් ම ය. විවාදයෙක් ඇත් ම ය. තානාවාදයෙක් ඇත් ම ය.”

7. [එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:] “මෙසේ වාසෙට්ඨය, ‘පොකබරසාති බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි තෝ කියෙහි ය. තාරුකබ බමුණුන් විසින් යම් මහෙක් කියන ලද නම්, එය පිළිපදනාහට බබුහු හා එක් වීමට මෙය ම නෛසීණික සාජ් මාවන ය, මෙය ම ඉදුරා මහ යැ’යි භාරදාජ මාණව කියයි. මෙසේ කරු කවර කරුණෙකු තොපගේ විග්‍රහයෙක් වේ ද? කවර කරුණෙකු තොපගේ විවාදයෙක් වේද? කවර කරුණෙකු තොපගේ තානාවාදයෙක් වේ ද?”

8. [වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, අපගේ විග්‍රහය, තානාවාදය මහ නොමහ දෙකේ ය. අධ්වර්තෘත්වයෙන් ද, නෛතතිරිය වෘත්තයෙන් ද, ජාන්‍යග්‍රාහිත්වයෙන් ද, බහවාච්චාත්මකයෙන් ද තානාවාදී පණවත් ඒ සියල්ලෝ නෛසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුට බබුහු හා එක්වනු පිණිස යෙත්. හවද් ගෞතමසිනි, යම්සේ ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ නොදුරෙහි තානාවිධ මාගියෝ බොහෝ වෙත් ද, එතෙකුදු වුවත් ඒ සියල්ලෝ ගමට ම බස්නාහු ද, හවද් ගෞතමසිනි, එ පරිද්දෙන් ම අධ්වර්තෘත්වයෙන් ද, නෛතතිරිය වෘත්තයෙන් ද, ජාන්‍යග්‍රාහිත්වයෙන් ද, බහවාච්චාත්මකයෙන් ද තානාවාදී පණවත් නුමුදු වැළි ඒ සියල්ලෝ නෛසීණික හ. ඒ සියල්ලෝ පිළිපදනුට බබුහු හා එක්වනු පිණිස යෙත්.

9. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියෙහි ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද්ගෞතමසිනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස යෙහි සි කියමි.”

“නිසාන්ධිති වාසෙට්ඨ වදෙසි?”

“නිසාන්ධිති හො ගොතමි වදාමි.”

10. “කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
බ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එක-
ච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ අත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව
සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො?” ති.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

“කිං පන වාසෙට්ඨ යො’පි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා
ඉසසො මන්තානං ඤාතාගරං මන්තානං පචත්තාගරං යෙසමිදං එතරසි
තෙව්ජ්ඣ බ්‍රාහ්මණා පොරාණං චිත්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුතිතා තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති තාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුච්චෙනති, සෙය්‍යපීදං:
අට්ඨකො වාචිකො වාචිදෙවො වෙසාමිත්තො යමිතභ්‍යා අඛිතිරසො
භාරථාගරො වාසෙට්ඨො කසාපො හගු, තො’පි එච්චිතංසු: මයමෙතං ජානාමි
මයමෙතං පසාමි යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යසිං වා බ්‍රහ්මා’ති ?”.

“නො හිදං හො ගොතමි.”

11. “ඉති කිර වාසෙට්ඨ නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං
එකබ්‍රාහ්මණො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං
බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. නත්ථි කොචි
තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං එකච්ඡාචරියො’පි යෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො.
නත්ථි කොචි තෙව්ජ්ඣනං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමහසුගා යෙන
බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො:-

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස ගෙවී යී කිසියම් ද?”.

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමයෙනි, ඔහු හැම බ්‍රහ්මසහභාවය පිණිස ගෙවී යී කියමි.”

10. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, යම්කිසි විසින් බ්‍රහ්මයා සිංහසිත් දක්නා ලද්දේ තමා එබඳු එක් බමුණෙක් නමුත් තෙව්ද බමුණක් අතුරෙහි ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමයෙනි, මේ ඔන්දෙක් නොමැත.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, යම්කිසි විසින් බ්‍රහ්මයා සිංහසිත් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙකුත් තෙව්ද බමුණක් අතුරෙහි ඇත්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමයෙනි, මේ ඔන්දෙක් නැති ම ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ එක් ආවාදිප්‍රාවාදීයකුත් සිංහසිත් බබහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගෞතමයෙනි, මේඔන්දෙක් නැත් ම ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුගග තෙක් වූ කිසිවකුත් සිංහසිත් බබහු දුටුවා ඇද්ද?”

[වාසෙට්ඨ:] ‘මේවාත්තක් නොමැත, හවද් ගෞතමයෙනි.’”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිසිමක් ද? වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණන්ගේ සුච්ඡරුම වූ මනුෂ්‍යකාරක වූ මනුෂ්‍යවර්තීක වූ අවටක වාමක වාමදෙව වෙණ්‍යාමිතත යමතකති අභිතිරස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාප ගගු යන යම් සෑම කෙනෙක් වූව ද, මේ කලා තෙව්ද බමුණෝ ඒ යම් සෑම කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද කියන ලද රැස් කොට තබන ලද මේ පැරැණි මනුෂ්‍යාද ඔවුන් අනුව ගගන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම්, කියැවුවා අනුව කියවන් නම්, ‘යම් තැනෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසක හෝ බ්‍රහ්මයා ඇතැ යි අපි මොහු දනිමු, අපි මොහු දකිමු’ යි මෙසේ ඒ සෑමහු එත් කීවාහු ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මේ ඔන්දෙක් නොමැත, හවද් ගෞතමයෙනි.”

11. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ යම්කිසි විසින් බ්‍රහ්ම සිංහසිත් දක්නා ලද නම්, තෙව්ද බමුණන් අතුරෙහි එබඳු කිසි එක් බමුණෙක් ද නැත් ල. යම්කු විසින් බ්‍රහ්ම සිංහසිත් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ඇදුරෙක් ද නැත් ල. යම්කු විසින් බ්‍රහ්ම සිංහසිත් දක්නා ලද නම්, එසේ වූ කිසි එක් ආවාදීයෙක් ප්‍රාවාදීයෙක් ද නැත් ල. යම්කු විසින් සිංහසිත් බ්‍රහ්ම දක්නා ලද නම්, තෙව්ද බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහ සුගග තෙක් වූ එබඳු කිසිවෙක් නැත් ල.”

ඥාපි කිරි තෙවිජ්ජුතනං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉභයො මනනානං කතනාරො මනනානං පච්ඡනාරො, යෙසමිදං එතරගි තෙවිජ්ජු බ්‍රාහ්මණා ථෙරාණං මනනපදං ගිතං පවුතනං සමුතිතං තදනුභාසනාති තදනුභාසනාති භාසිතමනුභාසනාති වාචිතමනුච්ඡවෙනති, තෙය්‍යපිදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙසාමිතනා යමතගි අභිතිරසො භාරථාපො වාසෙට්ඨො කසාපො හගු, තෙ'පි න එවමානාහු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පසාම යථ වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජු බ්‍රාහ්මණා එවමානාහු: යං මයං න ජානාම යං න පසාම, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති.

12. තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, තනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජුතනං බ්‍රාහ්මණානං අපාපිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?" ති.

“අභ්‍යා බො භො ගොතම, එවං සනෙත තෙවිජ්ජුතනං බ්‍රාහ්මණානං අපාපිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති” ති.

13. සාමු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජු බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනාති යං න පසානති තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසස්සනාති: ‘අයමෙව උජ්ජමග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිශ්‍යාණිකො නිශ්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති තෙතං ථානං පිජ්ජති. සෙය්‍යපාපි වාසෙට්ඨ අකිච්ඡෙට්ඨපරමපරං සංසතනා පුරිමො'පි න පසාති මජ්ඣිමො'පි න පසාති පච්ඡිමො'පි න පසාති, එවමෙව බො වාසෙට්ඨ අකිච්ඡෙට්ඨමං මඤ්ඤා තෙවිජ්ජුතනං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං. පුරිමො'පි න පසාති, මජ්ඣිමො'පි න පසාති, පච්ඡිමො'පි න පසාති. තෙසමිදං තෙවිජ්ජුතනං බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං හස්සකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තාමකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, රිතතකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති, තුච්ඡකඤ්ඤෙව සමපජ්ජති.

14. “තං කිමඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, පසානති තෙවිජ්ජු බ්‍රාහ්මණා වජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ව වජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනාති, යථ ව ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤා නමස්සමානා අනුපරිවතනනාති?” ති.

“එවං භො ගොතම. පසානති තෙවිජ්ජු බ්‍රාහ්මණා වජ්ඣමසුරියෙ අඤ්ඤෙ වාපි බහු ජනා, යතො ව වජ්ඣමසුරියා උග්ගච්ඡනාති යථ ව ඔගච්ඡනාති, අයාචනාති, ථොමයනාති, පඤ්ඤා නමස්සමානා අනුපරිවතනනාති” ති.

තෙවිදු බමුණන්ගේ පුළුපුරුෂ වූ මනත්‍රකාරක වූ මනත්‍රප්‍රවර්තක වූ අර්ථක වාමක වාමදෙව වෙසාමිත්ත යමිතග්ගි අබ්බිරය භාරදාප වාතෙරිය කසාප හඟු යන යම් සාමි කෙනෙක් වුනු ද, මේ කලා තෙවිදු බමුණෝ යම් ඒ සාමි කෙනෙකුත් විසින් ගයන ලද, කියන ලද, රැස් කොට තබන ලද, මේ මනත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගයන් නම්, ඔවුන් අනුව කියන් නම්, ඔවුන් හදලා අනුව හදරන් නම්, ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවන් නම්, ඔවුහු ද බඹුහු ඉදුනා තැනක් හෝ දෙසක් හෝ පෙදෙසක් හෝ අපි දනිමු සි, අපි දනිමු සි, මේසේ නො කිවේවිල. පුදුමයෙකි, එසේ වූ ඒ තෙවිදු බමුණෝ “යම්කු අපි නො දන්නේ නම්, යම්කු අපි නො දන්නේ නම්, ඔහු හා එක් වනුව මග දෙසමු, (ඒ බඹුහු හා එක් වනු පිණිස) එය පිළිපදිනුවාහට මෙය ම ඉදිමග ය, මෙය ම ඉදුරාමග ය, මේ තෙතියාණික මග ම බඹුහු හා එක් වීම පිණිස ගේ යැ ‘සි මේසේ කියන්.”

12. වාතෙරිය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, මේසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් (ප්‍රතිපක්ෂ කථා බැහැර නො කරන්නක්, විරුද්ධ කථාවන්ට දිග හැකි උත්තර නැතිකක්) කරන ලද්දේ නො වේ ද?”

[වාතෙරිය] “හවද් ගෞතමසිනි, මේසේ ඇති කලා තෙවිදු බමුණන්ගේ වචන ප්‍රතිහරණ රහිත (ප්‍රතිවිරුද්ධතාවට දිග හැකි උත්තර නැත්තේ) ම වෙයි.”

13. [භාග්‍යවත්තු:] මැනව වාතෙරිය, ඒ තෙවිදු බමුණෝ වාතෙරිය, කුමු යම්කු නො දනිත් නම්, යම්කු නො දකිත් නම්, ඔහු හා එක් වනු පිණිස ‘මේ ම මග ය, මේ ම ඉදුරා මග ය, එය පිළිපදිනුවාහට මේ තෙතියාණික මග ම බඹුහු හා එක් වනුව ගේ’ යැ සි මගක් දෙසන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය (මේ නො කරුණෙකි, නො විශ්වාස කෙකි). (පසු පසු වැ සිටියහු පලමු පලමු සිටියහු අත හැත්මෙන්) උනන් එකට බැදුණු අකිවෙණිය (අනුත් වැල) යම්සේ ද, එහි යම්සේ පලමු ව යන්නේත් නො දන්නේ ද, මැද යන්නේත් නො දන්නේ ද, පසු වැ යන්නේත් නො දන්නේ ද, වාතෙරිය, එසේ ම තෙවිදු බමුණන්ගේ වචනය අකිවෙණිය බිදු යැ සි සිතමි. ඔවුන්ගේ පලමු පුරුෂයා ද නො දකී. මැදම තැනැත්තන් ද නො දකී. පැසිම තැනැත්තන් ද නො දකී. ඒ තෙවිදු බමුණන්ගේ මේ වචනය භාග්‍යක ම (සිතහව්ව ලක් වූවක් ම) වෙයි. ලාමක ම වෙයි. හිස් ම වෙයි. කුච් ම වෙයි.

14. “වාතෙරිය, ඒ කිමැ සි සිතසි ද, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු නැගෙත් නම්, යම් වෙලාවෙක සදහිරුහු බසිත් නම්, ඒ හැම කල්හි තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් සදහිරුන් දකිත් ද? ඔවුන් යදිත් ද? ඔවුනට සොහොනු කෙරෙත් ද? පදහොත් මුදුන් තබා ගත්තාහු වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද?”

[වාතෙරිය:] “හවද් ගෞතමසිනි, එසේ ය, සදහිරුන් උදා වන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් තෙවිදු බමුණෝත් අත් බොහෝ දෙනාත් ඔවුන් අයදිත්. ඔවුනට සොහොනු කෙරෙත්. පදහොත් මුදුන් තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත්.”

15. ‘තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, යං පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිමසුරියෙ අඤ්ඤා චාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චන්ද්‍රිමසුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති ථොමයන්ති පඤ්ඤාප්‍රියා නමස්සමානා අනු-පරිවත්තන්ති, පභොන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතාය මිග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජ්ජමෙග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතායා’?ති.

“තො හිදං හො ගොතම.”

16. ඉති කීර වාසෙට්ඨ යං පස්සන්ති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා චන්ද්‍රිම-සුරියෙ, අඤ්ඤා චාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චන්ද්‍රිමසුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති ථොමයන්ති පඤ්ඤාප්‍රියා නමස්සමානා අනු-පරිවත්තන්ති, තෙ’පි නපභොන්ති චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතාය මිග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජ්ජමෙග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතායාති. කිං පන, න කීර තෙවිජ්ජෙති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛී දිට්ඨො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රහ්මණානං ආචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛීදි ධො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරිය-පාචරියෙති බ්‍රහ්මා සකඛීදි ධො. න පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං යාච සත්තමා ආචරියමහසුතා යෙන බ්‍රහ්මා සකඛීදි ධො. “ගෙ’පි කීර තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසග්ගො මන්තානං කත්තාගේ මන්තානං පචත්තාරු, ගෙසඤ්ඤං එතරති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පවුත්තං සමුතිතං, තදනුගායන්ති තදනුගායන්ති භාසිතමනු-ගායන්ති වාචිතමනුචාචෙත්ති, සෙසයපීදං: අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමෙතති අභිකීරසො භාරථාජො වාසෙට්ඨො කස්සපො භගු. තෙ’පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජානාමි, මයමෙතං පස්සාමි, යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ජා බ්‍රහ්මණා එවමාහංසු: යං ත ජානාමි යං ත පස්සාමි, තස්ස සහව්‍යතාය මිග්ගං දෙසෙමි: අයමෙව උජ්ජමෙග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති”ති.

“තං කිම්මඤ්ඤාසි වාසෙට්ඨ, තනු එවං සනෙත තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිකීරකතං භාසිතං සමපජ්ජති”ති.

“අඤ්ඤා චාපි ඛුජ්ජනා චන්ද්‍රිමසුරියෙ අඤ්ඤා චාපි ඛුජ්ජනා, යතො ච චන්ද්‍රිමසුරියා උග්ගච්ඡන්ති, යත්ථ ච ඔගච්ඡන්ති, ආයාචන්ති ථොමයන්ති පඤ්ඤාප්‍රියා නමස්සමානා අනු-පරිවත්තන්ති, තෙ’පි නපභොන්ති චන්ද්‍රිමසුරියානං සහව්‍යතාය මිග්ගං දෙසෙතුං: අයමෙව උජ්ජමෙග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති තෙතං ථානං විජ්ජති”ති.

17. සංචු වාසෙට්ඨ තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යං ත ජානන්ති යං ත පස්සන්ති තස්ස සහව්‍යතායතා මිග්ගං දෙසෙස්සන්ති: අයමෙව උජ්ජමෙග්ගො අයමඤ්ඤායතො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායාති තෙතං ථානං විජ්ජති”ති.

15. [භාග්‍යවත්තු:] ‘වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැයි සිතයි ද, යම් හෙයකින් සද්දුටුන් නැගෙන බසින් වේලාවන්හි තෙව්දු බමුණන් අත් බොහෝ දෙනාත් සද්දුටුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුන්ට යොනු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, එහෙයින් ඒ තෙව්දු බමුණෝ ‘එය අනුව පිළිපදනාහට සද්දුටුන් හා එක් වනුවට මේ ම ඉදි මග යැ, මේ ම ඉදුරා මග යැ, ඔවුන් හා එක්වනුවට මේ තෙතැණික මාගිය ම වේ යැ’ යි සද්දුටුන් හා එක් වනුවට මග දෙසන්නට හැකි වෙත් ද?’.

[වාසෙට්ඨ:] “තවද් ගෞතමයනි, මෙය නො ම වන්නෙකි.”

16. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ යම් හෙයකින් තෙව්දු බමුණෝ අත් බොහෝ දෙනාත් සද්දුටුන් නැගෙන කල්හිත් බස්නා කල්හිත් සද්දුටුන් දකිත් ද, අයදිත් ද, ඔවුන්ට යොනු කෙරෙත් ද, දෙහොත් මුදුනැ තබා වදනාහු ඔබ මොබ පෙරළෙත් ද, ඔහු පවා ‘එය පිළිපදනාහට සද්දුටුන් හා එක් වීමට මෙය ම ඉදි මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය. මෙය ම තෙතැණික වූයේ සද්දුටුන් හා එක් වීමට යේ’ යැ යි සද්දුටුන් හා එක් වන බවට මග දෙසන්නට නො සමත්ත. තෙව්දු බමුණන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙව්දු බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙව්දු බමුණන්ගේ ඇවෑම් ප්‍රාචාරයන් විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙව්දු බමුණන්ගේ සත්වන ඇදුරැම්ග සුගය තෙක් දු කිසිවකු විසින් බඹා සියැසින් නො දක්නා ලද්දේ ල. තෙව්දු බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගසන ලද, කියන ලද, රැස් කරන ලද මේ මත්ත්‍රපද ඔවුන් අනුව ගසත් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් හදුරා අනුව හදුරන් නම් ඔවුන් කියවුවා අනුව කියවත් නම්, තෙව්දු බමුණන්ගේ පුළුපුරුම වූ, මත්ත්‍රකර්ම වූ, මත්ත්‍ර පැවැත්වූ ඒ අටක වාමක වාමදෙව වෙසා-මිත්ත යමනග්ගි අභිජිත භාරද්වාර වාසෙට්ඨ කසාප හඟු යන සෘෂිදු බඹුනු වසන දෙස බඹුනු වසන පෙදෙස අපි දනිමු යි අපි දකිමු යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත් ඒ තෙව්දු බමුණෝ ‘යමකු නො දනුමෝ නම්, යමකු නො දකුමෝ නම්, ඔහු සමග වන බව පිණිස මග දෙසලු’ යි මෙය ම ඉදිමගය, මෙය ම ඉදුරා මග යැ’ මෙය පිළිපදනාහට තෙතැණික වූයේ බඹුනු හා එක්වනුවට යේ යැ යි මෙසේ කියත්.

“වාසෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කල්හි තෙව්දු බමුණන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිතයක් නො වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “තවද් ගෞතමයනි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙව්දු බමුණන්ගේ වචනය එකානනයෙන් ප්‍රතිහරණ රහිත වෙයි.”

17. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. “මෙය ම සෘජු මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, මෙය ම තෙතැණික ය, මෙය ම මෙය අනුව පිළි-පදිනුවාහට බ්‍රහ්මයා හා එක් වන බවට යේ” යැ යි ඒ තෙව්දු බමුණෝ තමන් නොදන්නා නොදක්නා එකක්හුගේ සහභාවය පිණිස මග දක්-වන්නාහ යන මේ කාරණය නැත්තේ ය.

18. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඵලං වදෙය්‍ය: අහං බො යා ඉමස්මි ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී, නං ඉච්ඡාමි නං කාමෙමිති. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං නිං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡති කාමෙසි, ජානාසි නං ජනපදකල්‍යාණීං බහනිසි¹ වා බ්‍රාහ්මණී² වා වෙස්සී³ වා සුද්දී⁴වා?ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං ජනපදකල්‍යාණීං න ජානාසි, න පස්සාසි, ඵලංතාමා වා ඵලංගොතනා වා, දිසා වා රස්සා වා මජ්ඣිමා වා කාලී වා සාමා වා මඩ්දුරව්ඡති වා'ති, අමුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා"ති ඉති පුට්ඨො 'තො'ති වදෙය්‍ය. තමෙනං ඵලං වදෙය්‍ය: "අමො පුරිස යං නිං න ජානාසි, න පස්සාසි, නං නිං ඉච්ඡති කාමෙසි"ති. ඉති පුට්ඨො 'අමො'ති වදෙය්‍ය. නං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ නනු ඵලං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?"ති.

"අඬා බො හො ගොතමි තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති"ති.

19. ඵලමෙව බො වාසෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ජුති බ්‍රාහ්මණෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අචරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අචරිගපචරිගෙති බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා අචරිග-මහස්සගාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. යෙ'පි කිර තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මනනානං කතනාගේ මනනානං පචතනාගේ යෙසඤ්ඤං ඵතරති තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මනනපදං. හිතං පවුතනං සමුභිතං තදනුගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනු-වාචෙනති, සෙය්‍යපිදං අට්ඨකො වාමකො වාමජදවො වෙස්සාමිතෙනා යමතගති අභිතිරිකො හාරථාපො වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු, තෙ'පි න ඵල-මාහංසු: මයමෙතං ජානාම මයමෙතං පස්සාම යජ්ඨ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යති. වා බ්‍රහ්මා'ති. තෙ වත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා ඵලමාහංසු: යං න ජානාම යං න පස්සාම, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙම: අයමෙව උජ්ජමිකො අයමඤ්ඤසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්ම-සභව්‍යතායා'ති. නං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති?"ති.

"අඬා බො හො ගොතමි ඵලං සනෙත තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති"ති.

20. සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ, තෙවිජ්ජුතං බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සභව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙස්සනති: අය මෙව උජ්ජමිකො අයමඤ්ඤසායනො නියාණිකො නියාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසභව්‍යතායා'ති තෙතං ථාතං විජ්ජති ති.

1. බහනිසි, හා.
2. බ්‍රාහ්මණී, හා.

3. වෙස්සී, හා.
4. සුද්දී, හා.

18 වාසෙට්ඨය, යමෙක් පුරුෂයෙක් 'මම වතාහි මේ දනව්වෙහි යම් දනවුකැලණක් ඇත් ද, ඇය රිසියෙහි, ඇය කැමැත්තෙමි'හි මෙසේ කියන්නේ නම්, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තෝ යම් දනවුකැලණක රිසියෙහි නම්, කැමැත්තෙහි නම්, ඒ දනවුකැලණ කැත්තුල කතක් හෝ සි, ඔබ්බු කුලකතක් හෝ සි, වෙළෙඳ කුල කතක් හෝ සි, පුද්ගල කතක් හෝ සි දන්නෙහි ද?"යි මෙසේ කියන්නාහු ය: මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'නො දනිමි'හි හෙ තෙම කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ "එම්බා පුරුෂය, තා රිසියෙහි, තා කැමැති ඒ දනවුකැලණ මෙනම ඇත්තිය යැයි හෝ මෙ ගොත් ඇත්තිය යැයි හෝ උස් යැයි හෝ ඉටි යැයි හෝ මැදුම් යැයි හෝ කථාපාලා සි හෝ සම්මතා සි හෝ මහරාජාලා ඇත්තිය යැයි හෝ, අයෝ යමැ හෝ නිසම්ගමැ හෝ නුවරැ හෝ වෙ යැයි දන්නෙහි ද?"යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'තැනැ'යි කියන්නේ ද, ඔහුට අන්‍යයෝ මෙසේ කියන්නාහු ය: "එම්බා පුරුෂය, තෝ යමක නො දක්නෙහි නම්, නො දන්නෙහි නම්, ඇය තෝ රිසියෙහි ද කැමැත්තෙහි ද?"යි. මෙසේ විචාරන ලද්දේ, 'එසේ යැ'යි කියන්නේ ද, වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඇති කලා ඒ පුරුෂයාගේ වචනය ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "තවද ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිතයක් කරන ලද්දේ වෙයි"

19. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨයෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙවිදු ඔබ්බුන් විසින් ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ ඇවර්ගප්‍රාචාරයන් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ සත්වන ඇදුරුමහසුගය තෙක් වුවත් විසිනුදු ඔබා සියැසින් දක්නා ලද්දේ නො වෙයි. අට්ටක වාමක වාමදෙව වෙසාමිත්ත යමෙහෙති අභිරුස භාරදාජ වාසෙට්ඨ කසාප හතු යන යම් කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද පවත්වන ලද රැස් කරන ලද මේ මනත්‍ර පද ඔවුන් අනුව ගගන් නම්, ඔවුන් අනුව කියත් නම්, ඔවුන් කිම අනුව කියත් නම්, කියවීම අනුව කියවත් නම්, ඒ තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ පුරි-පුරුෂ වූ මනත්‍රකර්මා වූ මත්ත්‍රප්‍රවර්ධිතා වූ යම් සාමි කෙනෙක් වූහ නම්, ඔහු ද ඔබ්බු සිටිනා තැන හෝ දෙස හෝ පෙදෙස හෝ අපි දනිමු සි අපි දකිමු සි නො කිහ. එහෙත් ඒ තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ, "මේය ම සාප් මග ය, මේය ම ඉදුරා මග ය, මේය ම තෙතඨාණික වූයේ එය පිළිපදනුට ඔබ්බු හා එක් වනුවට යේ යැ" යි යමකු අපි නො දනුමෝ නම් යමකු නොදනුමෝ නම්, ඔහු හා සහසාවය පිණිස මග දක්වමු"යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨයෙනි, ඒ කිමැයි සිතති ද මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "තවද ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ වචනය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

20. [භාග්‍යවත්තු:] මැනැව, වාසෙට්ඨයෙනි, තෙවිදු ඔබ්බුන්ගේ තුමු යමකු නොදන්නාහු නම්, නො දන්නාහු නම්, ඒ ඔබ්බු හා එක්වනුවට මෙය ම සාප් මග ය, මේය ම ඉදුරා මග ය, එය පරිදි පිළිපදනාහට බ්‍රහ්ම-සහසාවය පිණිස මේ මග ම තෙතඨාණික වන්නේ යැ" යි මග දෙසන්නාහ යන මේ කාරණය අවද්‍යමාන ය (නොවිය හැක්කේය).

21. සෙය්‍යථාපි වාතෙට්ඨ පුරිසො වාතුමමතාපථෙ තිසෙය්‍යේ. කරොය්‍ය පාසාදස්ස ආරොහණාය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමො: පුරිස යස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙය්‍යේ. කරොසි, ජාතාසි තං පාසාදං පුරත්තිමාය වා දිසාය දක්ඛිණාය වා දිසාය පච්ඡිමාය වා දිසාය උත්තරාය වා දිසාය, උච්චො වා නිෂ්චො වා මජ්ඣමො වා?ති ඉති පුට්ඨො ‘තො’ති වදෙය්‍ය, තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං: අමො: පුරිස යං නිං න ජාතාසි ත පස්සසි තස්ස නිං පාසාදස්ස ආරොහණාය තිසෙය්‍යේ. කරොසි?ති. ඉති පුට්ඨො: ‘ආරමා’ති වදෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, නනු එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකතං. භාසිතං සමපජ්ඣති? ති.

“අඬා බො හො හොතම් එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටි-
තිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති” ති

22. එවමෙව බො වාතෙට්ඨ න කිර තෙවිජ්ඣති බ්‍රාහ්මණෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ඣානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි කිර තෙවිජ්ඣානං බ්‍රාහ්මණානං ආචරියපාචරියෙහි බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. තපි තෙවිජ්ඣානං බ්‍රාහ්මණානං යාව සත්තමා ආචරියමන-
සුභාසෙන බ්‍රහ්මා සකඛි දිට්ඨො. යෙ’පි කිර තෙවිජ්ඣානං බ්‍රහ්මණානං පුබ්බකා ඉසරයා මන්තානං කත්තාරෙ මන්තානං පචත්තාරො, යෙසමිදං එතරහි තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා පොරාණං මන්තපදං ගීතා පවුත්තං සමුභිතං තදනු-
ගායනති තදනුභාසනති භාසිතමනුභාසනති වාචිතමනුචාචෙනති, ලසය්‍යපීදං: අට්ඨමා වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිතො යමතහි අභිතිරසො භාරආර්ථො වාසෙට්ඨො කස්සපාහගු, තෙ’පි න එවමාහංසු: මයමෙතං ජාතාම් මයමෙතං පස්සාම් යත්ථ වා බ්‍රහ්මා යෙන වා බ්‍රහ්මා යතිං වා බ්‍රහ්මා’ති. තෙ වත තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු: යං න ජාතාම් යං න පස්සාම් තස්ස සහව්‍යතාය මිඤ්ඤං දෙසෙම ‘අයමෙව උජ්ජග්ගො අයමඤ්ඤ-
සායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ? නනු එවං සනෙත තෙවිජ්ඣානං බ්‍රාහ්මණානං අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති?” ති.

“අඬා බො හො හොතම් එවා සනෙත තෙවිජ්ඣානං බ්‍රාහ්මණානං
අප්පාටිතිරකතං භාසිතං සමපජ්ඣති” ති.

23. සංචු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා යං න ජානනති, යං න පස්සනති, තස්ස සහව්‍යතාය මිඤ්ඤං දෙසෙස්සනති ‘අය මෙව උජ්ජග්ගො අයමඤ්ඤසායනො නිය්‍යාණිකො නිය්‍යාති තකකරස්ස බ්‍රහ්මසහව්‍යතායා’ති තෙතං ණං විජ්ඣති.

24. සෙය්‍යථාපි වාතෙට්ඨ අයං අචිරවති තදි පුරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්තිකො පාරගච්ඡි පාරගාමි පාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තිරෙ සිතො පාරිමං තිරං අචිරය්‍යා: එහි පාරාපාරො, එහි පාරාපාරනති, තං කිම්මඤ්ඤසි වාතෙට්ඨ අපි නු තස්ස පුරිසස්ස අව්‍යායනතෙතු වා ආයාචනතෙතු වා පඤ්ඤාතෙතු වා අභිතඤ්ඤතෙතු වා අචිරවතියා තදියා පාරිමං තිරං ඔරිමං තිරං ආගච්ඡෙය්‍යා?ති.

21. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් පහසකට නැගෙනුවට සිටීමට-
 හත්දිගෙක කිණක් බඳනේ ද, ඔහුට අත්හි 'හෙමිබා පුරිස, යම් පහසකට
 නැගෙනුවට තෝ ගිණක් බඳනෙති නම්, ඒ පහස පෙරැදිගැ හෝ දකුණු-
 දිගැ හෝ පැසිදිගැ හෝ උතුරැදිගැ හෝ වේ යැ යි, එය උස් හෝ මිටි
 හෝ මැදුම් හෝ වේ යැ යි තෝ දනු දෑ' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්,
 මෙසේ විමාරන ලද හේ 'නො දනිමි' යි කියන්නේ නම්, ඔහුට ඒ අත්හි
 'හෙමිබා පුරිස, තෝ තමා නොදන්නා පහසකට නැගෙනුවට ගිණක්
 කෙරෙයි දෑ' යි මෙසේ කියන්නාහු නම්, මෙසේ විමාරන ලද හේ 'එසේ' යි
 කියන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරු ඒ
 පුරිස්සු බස ප්‍රතිහරණරහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "භවද්ද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කරු ඒ පුරිස්සු බස
 ඒකානන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

22. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙව්ද බමුණන් විසින්
 බමා සියැසින් නොදන්නා ලද්දේ ල. තෙව්ද බමුණන්ගේ ඇදුරන් විසිනුදු
 බමා සියැසින් නො දන්නා ලද්දේ ල. තෙව්ද බමුණන්ගේ ආවාට්ඨිප්‍රාවාට්ඨයන්
 විසිනුදු බමා සියැසින් නො දන්නා ලද්දේ ල. තෙව්ද බමුණන්ගේ
 සත්වනු ඇදුරැමයානුක තෙක් වුවත් විසිනුදු බමා සියැසින් නො දන්නා
 ලද්දේ ල. තෙව්ද බමුණෝ යම් කෙනෙකුත් විසින් ගගන ලද පවත්-
 වන ලද රැස් කරන ලද යම් පැරැණි මන්ත්‍රපද මේ කරු ඔවුන් අනුව
 ගගන් ද, කියන් ද, ඔවුන් කී දු අනුව කියන් ද, කියැවූ දු අනුව කිය-
 වද්ද, අට්ඨක වාමක වාමදෙව වෙණ්‍යාණිකක යමකගි අභිකිරස භාරදාප්
 වාසෙට්ඨ කසාප ගගු යන මනකකතී වූ මන්ත්‍රප්‍රවණිකයිනා වූ, තෙව්ද
 බමුණන්ගේ පුට්ඨපුරුෂ වූ යම සාමි කෙනෙක් වූහු නම්, ඔහු ද 'යම්
 නැතෙක හෝ යම් දෙසෙක හෝ යම් පෙදෙසකැ හෝ බමා වේ නම්,
 'අපි ඔහු දනිමු යි, අපි ඔහු දකිමු' යි මෙසේ නො කීහ. එහෙත්
 ඒ තෙව්ද බමුණෝ 'අපි යමකු නො දනුමෝ ද, යමකු නො දකුමෝ ද,
 එ බඹහු හා එක් වන බවට මග දෙසන්නමු. එය අනුව පිළිපදනාහ
 බඹහු හා එක් වනුවට මෙය ම සාජු මග යැ, මෙය ම ඉදුරා මග යැ, ට
 මේ මග ම තේනරියාණික වනුයේ එයට යේ යැ' යි මෙසේ කියන්.
 වාසෙට්ඨය, එය කිමැ යි සිතයි ද, මෙසේ ඇති කරු තෙව්ද බමුණන්ගේ
 වචනය ප්‍රතිහරණ රහිත නො වේ ද?"

[වාසෙට්ඨ:] "භවද්ද් ගෞතමසිති, මෙසේ ඇති කරු තෙව්ද බමුණන්ගේ
 වචනය ඒකානන්තයෙන් ප්‍රතිහරණරහිත වෙයි."

23. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනැව. ඒ තෙව්ද බමුණෝ 'මෙය ම
 සාජු මග ය, මෙය ම ඉදුරා මග ය, මෙය ම තේනරියාණික වනුයේ
 එය පිළිපදනාහට බඹහු හා එක් වනුවට යේ යැ' යි තමන් නොදන්නා
 නොදන්නා ඒ බඹහු හා එක් වනු පිණිස මග දෙසන්නාහ යන මේ
 කරුණ තැන්පෝ ය (නො විය හැක්කේය).

24 වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ මේ අවිරවති නදිය කවුඩන් විසින් පිය
 හැකි පරිදි දිගෙන් පිරි දෙගොඩතලා ගලන්නේ ද, එකලා පරතෙරට
 යෑමෙන් වැඩක් ඇති, පරතෙර අපේක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන
 පුරුෂයෙක් පර තෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හෙතෙම මෙ
 ගොඩැ සිටියේ, 'හෙමිබා එ තෙර, මේ තෙරට එන්නැ, හෙමිබා පර
 තෙර, මේ තෙරට එන්නැ' යි පර තෙරට නඩ ගසන්නේ නම්, වාසෙට්ඨය,
 ඒ කිමැ යි සිතයි ද, ඒ පුරුෂයාගේ කැඳවීම හෙතු කොටගෙන හෝ
 අයැදීම හෙතු කොට ගෙන හෝ පැතිම් හෙතු කොට ගෙන හෝ
 යතුති කිරීම් හෙතු කොට ගෙන හෝ අවිරවති නදියගේ එ තෙර මේ
 තෙරට එන්නේ ද?

“නො හිදං භො භොතම”.

25. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා එවමානංසු: ඉන්ද්‍රියව්‍යායාම, සොමමව්‍යායාම, වරුණමව්‍යායාම, ඊසානමව්‍යායාම, පජාපභිමව්‍යායාම, බ්‍රහ්මමව්‍යායාම, මහිනද්‍රමව්‍යායාම යාමමව්‍යායාමා¹ති. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, අව්‍යානභෙදා වා ආයාචතභෙදා වා පඤ්ඤාභෙදා වා අභිනන්දනභෙදා වා කායසං භෙදා පරමමරණො බ්‍රහ්මිණො² සහව්‍යුපහා හවිසානතීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

26. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අවිරචනී තදී පුරා උදකස්ස සමිතිනිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරජචකො පාරගච්ඡෙසි පාරගාමී පාරං තරිතුකාමො, සො ඔරිමෙ තීරෙ දල්‍හාය අන්ද්‍රො³ පච්ජා-බාහං ශාලාබ්‍හිකිනං බඳ්ධො, තං කිම්මඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ, අපි නු සො පුරිසො අවිරචනීයං තදීයං ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා?” ති.

“නො හිදං භො භොතම”

27. “එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අක්ඛා⁴ති⁵ ප්‍රිච්චනති බ්‍හිතනති⁶ ප්‍රිච්චනති. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛු-විඤ්ඤාය්‍ය රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. සොතවිඤ්ඤාය්‍යා සද්දා -පෙ- භාණවිඤ්ඤාය්‍යා ගඤ්ඤා -පෙ- ඒව්‍යාච්ඤ්ඤාය්‍යා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤාය්‍යා ඓද්ධංඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච කාමගුණො අරියස්ස විතයෙ අක්ඛා⁴ති⁵ ප්‍රිච්චනති බ්‍හිතනති⁶ ප්‍රිච්චනති. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්ච-කාමගුණො තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජේඤ්ඤාපන්තා අනාදීනව-දස්සාවිතො අනිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤානති.

28. තෙ වත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණො යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ පහාය වත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණො තෙ ධම්මෙ සමාදාය වත්තමානා, පඤ්චකාමගුණො ගටිතා මුච්ඡිතා අජේඤ්ඤා-පන්තා අනාදීනවදස්සාවිතො අනිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤානතා කාමිනු-බ්‍හිතබඳ්ධා කායසං භෙදා පරමමරණො බ්‍රහ්මිණො සහව්‍යුපහා හවිසානතීති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

1. බ්‍රහ්මිණො PTS.

2. උද්දාය, සා

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මෙය නො වේ ම ය.”

25. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, එසේ ම තෙව්ද බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ‘ඉක්කු දෙවියා කැඳවමහ, සොම් දෙවියා කැඳවමහ, වරුණ දෙවියා කැඳවමහ, ඊශාන දෙවියා කැඳවමහ, පුරුෂභිත්‍ර කැඳවමහ, බ්‍රහ්මයා කැඳවමහ, මහෙස්වරයා කැඳවමහ, යාමියා කැඳවමහ’ යි මෙසේ කියත්. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙව්ද බමුණෝ, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, ආවහානගෙතුයෙන් හෝ ආයාචනගෙතුයෙන් හෝ ප්‍රාර්ථනා ගෙතුයෙන් හෝ අභිනන්දන (සෙත්තානු කරණ) ගෙතුයෙන් හෝ කාමුත් මරණින් මතු බඹුණුයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය (විස නොහැක්කේය).

26. වාසෙට්ඨය, යම්හේ මේ අවිරමිති නදිය කවුඩන් විසිනුදු පිය හැකි පරිදි දිගෙන් පිරුණේ, දෙනොඩ තලා ගලන්නේ ද, එකල්හි පර තෙරට යාමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙර අපෙක්ෂා කරන සුලු, පර තෙර යන පුරුෂයෙක් පරතෙරට යනු කැමැත්තේ එන්නේ නම්, හේ මේ තෙර දැඩි දමෙකින් පිටිතල හයා දැඩි කොට බඳනා ලද්දේ වේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ යි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරමිති නදියේ මේ තෙරින් එ තෙරට යා හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “භවද්ද භෞතමසිති, මේ නො වේ ම ය.”

27. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එ පරිද්දෙන් ම මේ පස් කම්මුණයෝ (කාමබ්‍රාහ්මණ පස) ආසී විනයයෙහි දම්මාලා යි ද කියනු ලැබෙත්, බැමිමැ යි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද? ඉඟට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාවය ඇති, කාමොපනිෂ්ටින වූ, රුහුට කාරණ වූ චක්කුර්විඥෙය රූප ද, ඉඟට වූ ... ප්‍රොත්‍රවිඥෙය ශබ්ද ද, ඉඟට වූ...ත්‍රාණ විඥෙය ගති ද, ඉඟට වූ... ජිහ්වා විඥෙය රස ද, ඉඟට වූ කානන වූ මනාප වූ ප්‍රිය සම්භාවය ඇති, කායවිඥෙය සප්පඨව්‍ය ද යන පස ය. වාසෙට්ඨය, මේ කාමිගුණයෝ පස් දෙන ආසී විනයයෙහි දම්මාලා යි ද කියනු ලැබෙත්, බ්‍රාහ්මණයා යි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙව්ද බමුණෝ (මෙහි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දක්නා සුලු වූවාහු, නිශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමිගුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාමුත් මරණින් මතු බඹුණුයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

28. වාසෙට්ඨය, එකානන්තයෙන් ඒ තෙව්ද බමුණෝ යම් බ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඒ ධර්ම බැහැර කොට පවත්නාහු, යම් අබ්‍රාහ්මණ කරණ ධර්ම කෙනෙක් ඇත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාහු, (පස්කම්මි) ගිජු වූවාහු, මුසපත් වූවාහු, බැස ගත්තාහු, දෙස් නො දක්නා සුලු වූවාහු, නිශරණ ප්‍රඥරහිත වූවාහු, පංච කාමිගුණයන් පරිභොග කරන්නාහු කාමුත් මරණින් මතු බඹුණුයේ සහභාවයට පැමිණියෝ වන්නාහ යන මේ කරුණ නැත්තේ ය.

29. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ අයං අචිරවතී නදී පුරං උදකස්ස සමතිතතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පාරත්ථිකො පාරගච්ඡෙ පාරගාමී පාරං තරිකුකමො, හො ඔරිමෙ තීරෙ සසිතං පාරුපිණා තිපජ්ජෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤයි වාසෙට්ඨ, අපි හු සො පුරිසො අචිරවතියා නදියා ඔරිමා තීරා පාරිමං තීරං ගච්ඡෙය්‍යා හි.

“නොහිදං හො ගොතම”

30. එවමේව ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චමෙ නිවරණං අරියස්ස විතයෙ ආවරණං¹ ති² පි වුච්චන්ති, නිවරණං ති³ පි වුච්චන්ති, ඔනාහා⁴ ති⁵ පි වුච්චන්ති. පරියොනාහා⁶ ති⁷ පි වුච්චන්ති. කතමෙ පඤ්ච⁸ කාමච්ඡදනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං ජිනමුඛනීවරණං උභවච්ඡාකකුච්චනීවරණං විවිකිච්ඡා-නීවරණං. ඉමෙ ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චනීවරණං අරියස්ස විතයෙ ආවරණං ති⁹ පි වුච්චන්ති, නිවරණං ති¹⁰ පි වුච්චන්ති, ඔනාහා¹¹ ති¹² පි වුච්චන්ති, පරියොනාහා¹³ ති¹⁴ පි වුච්චන්ති. ඉමෙහි ඛො වාසෙට්ඨ පඤ්චහි නිවරණෙහි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආවුරා නිවුරා ඔවුරා¹⁵ පරියොනඤා. තෙ ච ත වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා යෙ ධම්මා බ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ පහාය චත්තමානා, යෙ ධම්මා අබ්‍රාහ්මණකරණා තෙ ධම්මෙ සමාදාය චත්තමානා, පඤ්ච නිවරණෙහි ආවුරා නිවුරා ඔවුරා පරියොනඤා කායස්ස ගෙද පරමරණා බ්‍රහ්මණං සහව්‍යුපගා හපිස්සන්ති¹⁶ ති තෙනං ථාතං විජ්ජති.

31. තං කිම්මඤ්ඤයි වාසෙට්ඨ, කිතති තෙ සුතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහලුකානං ආචරියපාචරියානං භාගමානානං:

“සපරිඤ්ඤො වා බ්‍රහ්මා අපරිඤ්ඤො වා” ති.

“අපරිඤ්ඤො හො ගොතම.”

“සචෙරවිතෙතා වා අචෙරවිතෙතා වා” ති.

“අචෙරවිතෙතා හො ගොතම.”

“සවාපජ්ඣවිතෙතා වා අවාපජ්ඣවිතෙතා වා” ති.

“අවාපජ්ඣවිතෙතා හො ගොතම.”

“සඛිකිලිට්ඨවිතෙතා වා අසඛිකිලිට්ඨවිතෙතා වා” ති.

“අසඛිකිලිට්ඨවිතෙතා හො ගොතම.”

1. අවුතා නිවුතා ඔවුරා, තෙකුළු.

29. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ මේ අවිරවනී නදිය දෙගොඩ තලා ගලනුයේ කවුඩන් විසින් පිය හැකි සේ වූයේ, දියෙන් පිරුණේ ද, එකලා පර තෙරව යාමෙන් වැඩක් ඇති, පර තෙරව යාම අපෙක්ෂා කරන, පර තෙර සොයනු පුළු, එ ගොඩ යනු කැමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ද, සේ මේ තෙරැ හිස සහිත මුළු කය ම වසා පෙරෙවැ වැදූ හෙත්තේ නම්, වාසෙට්ඨය, ඒ කීමැ හි සිතති ද, ඒ පුරුෂ තෙම අවිරවනීනදියේ මේ තෙරින් එ තෙරව යන හැකි වන්නේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “හවද් ගොතමසිති, මෙය නො ම වන්නේ ය.”

30. [භාග්‍යවත්තු:] “එ පරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මේ ආදීපිතයෙහි මේ පස් නිවරණ කෙනෙක් ආවරණ යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණ යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහ (යවිහුරු කොට බැඳීම) යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ (හාත්පස බැඳීම) යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. කවර පස් දෙනෙක් ද, යත්: කාමච්ඡදනිවරණය, ව්‍යාපාද නිවරණය, චිත්තඛි-නිවරණය, උඛ්චවකුකුච්චනිවරණය, විචිකිච්ඡානිවරණය යන මොහු ය. වාසෙට්ඨය, ආදීපිතයෙහි මේ නිවරණයෝ පස් දෙන ආවරණයැ යි ද කියනු ලැබෙත්. නිවරණයැ යි ද කියනු ලැබෙත්. අවනාහයැ යි ද කියනු ලැබෙත්. පඨිවනාහ යැ යි ද කියනු ලැබෙත්. වාසෙට්ඨය, තෙව්‍යද බමුණෝ මේ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ ද පිළිසත් වූවෝ ද වැසුණෝ ද භාත්පසින් බැඳුණෝ ද වෙති. වාසෙට්ඨය, යම් බ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් බැහැර කොට පවත්නා, යම් අබ්‍රාහ්මණකරණ බමි කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් සමාදන් කොට ගෙන පවත්නා ඒ තෙව්‍යද බමුණෝ නිවරණ පසින් ඇවුරුණෝ පිළිසත් වූවෝ වැසුණෝ භාත්පසින් බැඳුණෝ කාබුත් මරණින් මතු බඹුණු සහභාවයට පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ (විය නො හැක්කෙකි).

31. වාසෙට්ඨය, එය කීමැ හි සිතති ද, වැඩි සිටි මහලු වූ ආවාදී-ප්‍රාවාදී වූ බමුණන් කියන වචනය තා විසින් කෙසේ අසන ලද ද?

“බ්‍රහ්මයා සත්‍යපරිශ්‍රහය ඇත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍යපරිශ්‍රහය තැත්තේය, හවද් ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “අචේර (ව්‍යාපාද සහිත) සිතැත්තේ ද, නැත හොත් අචේර (ව්‍යාපාද රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අචේරසිතැත්තේ ය, හවද් ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සව්‍යාබාධ (චිත්තඛි - චිත්ත ගෙලඤ්ඤ සහිත) සිතැත්තේ ද? අව්‍යාබාධ (චිත්තඛි - චිත්ත ගෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “අව්‍යාබාධ (චිත්තඛි-චිත්ත ගෙලඤ්ඤ රහිත) සිතැත්තේ ය, හවද් ගොතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද නො හොත් නොකිලිපි සිතැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “නොකිලිපි සිතැත්තේ ය, හවද් ගොතමසිති.”

“වසවනති වා අවසවනති වා?”ති.

“වසවනති හො ගොතම.”

32. තං කිම්මඤ්ඤපි වාසෙට්ඨ, සපරිඤ්ඤා වා තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණා අපරිඤ්ඤා වා?” ති.

“සපරිඤ්ඤා හො ගොතම.”

“සචෙරවිතතා වා අචෙරවිතතා වා?” ති

“සචෙරවිතතා හො ගොතම.”

“සව්‍යාපර්කඤ්චිතතා වා අව්‍යාපර්කඤ්චිතතා වා?”ති.

“සව්‍යාපර්කඤ්චිතතා හො ගොතම.”

“සඛකිලිට්ඨවිතතා වා අසඛකිලිට්ඨවිතතා වා?”ති.

“සඛකිලිට්ඨවිතතා හො ගොතම.”

“වසවනති වා අවසවනති වා?” ති.

“අවසවනති හො ගොතම.”

33. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණා. අපරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො සපරිඤ්ඤානං තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණානං අපරිඤ්ඤානෙත බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?”ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සපරිඤ්ඤා තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණා කායස්සභෙදා පරමමරණා අපරිඤ්ඤාසා බ්‍රහ්මනො සත්ඵලපතා හවිස්සන්ති තෙතං ධාතං පිජ්ජති.

34. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණා. අචෙර-විතතා බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අචෙරවිතතානං තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණානං අචෙරවිතතෙත බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සාධු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සචෙරවිතතා තෙවිජ්, බ්‍රාහ්මණා කායස්සභෙදා පරමමරණා අචෙර විතතාසා බ්‍රහ්මනො සත්ඵලපතා හවිස්සන්ති තෙතං ධාතං පිජ්ජති.

[භාග්‍යවත්තු:] “වශවර්ති ද (සිත තමා වශයෙහි පවත් වන්නේ ද) නො හොත් අවශවර්ති (සිත තමා යටත් ව පවත්නේ) ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “වශවර්ති ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

32. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, එය කිමැයි සිතති ද, තෙව්ද බමුණෝ සත්‍රිපරිග්‍රහ ඇත්තෝ ද, නො හොත් සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තෝ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තෝ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සචෙර සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අචෙර සිතැත්තෝ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සචෙර සිතැත්තෝ ය.”

[භාග්‍යවත්තු:] “සච්චාබ්බ සිතැත්තෝ ද, නො හොත් අච්චාබ්බ සිතැත්තෝ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “සච්චාබ්බ සිතැත්තෝ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ද, නො හොත් නොකිලිටි සිතැත්තෝ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “කිලිටි සිතැත්තෝ ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වශවර්ති ද නො හොත් අවශවර්ති ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “අවශවර්ති ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

33. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, මෙසේ තෙවිජ් බ්‍රාහ්මණයෝ සත්‍රි-පරිග්‍රහසහිතයෝ ය, බ්‍රහ්මයා සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත ය. සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත වූ තෙව්ද බමුණන්ගේ සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹු හා සැසැදීමක් වේ ද? ගැළැපීමක් වේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතෑව වෘතෙට්ඨය, සත්‍රිපරිග්‍රහසහිත තෙව්ද බමුණෝ කාලුත් මරණින් මතු සත්‍රිපරිග්‍රහරහිත බඹු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ ව්‍යාකාංගන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

34. [භාග්‍යවත්තු:] “වෘතෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්ද බමුණෝ චෙරි සිතැත්තෝ ය. බඹා අචෙර සිතැත්තෝ ය. චෙරි සිතැති තෙව්ද බමුණන්ගේ අචෙර සිතැති බඹු හා සැසැදෙන බවක් වේ ද? ගැළැපෙන බවක් වේ ද?”

[වෘතෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද්ද ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතෑව, වෘතෙට්ඨය. ඒ සචෙර සිතැති තෙව්ද බමුණෝ කාලුත් මරණින් මතු අචෙර සිතැති බඹු හා එක් වන බවට පැමිණියෝ ව්‍යාකාංගන මේ කාරණය නැත්තෙ ය (නො විය හැක්කෙකි).

35. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සවාපර්කඛ්ඛිතනා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අවාපර්කඛ්ඛිතනා බ්‍රාහ්මා. අපි නුඛො සවාපර්කඛ්ඛිතනානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අවාපර්කඛ්ඛිතනන බ්‍රහ්මනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සවාපර්කඛ්ඛිතනා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අවාපර්කඛ්ඛිතනස්ස බ්‍රහ්මනො සත්ඵස්සපභා හවිස්සන්තිති නෙතං ධානං විජ්ජති.

36. ඉති කිර වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිතනා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. අසංකිලිට්ඨිතනා බ්‍රාහ්මා. අපි නු ඛො සංකිලිට්ඨිතනානං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං අසංකිලිට්ඨිතනන බ්‍රහ්මනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති?” ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ සංකිලිට්ඨිතනා තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා අසංකිලිට්ඨිතනස්ස බ්‍රහ්මනො සත්ඵස්සපභා හවිස්සන්තිති නෙතං ධානං විජ්ජති.

37. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අවසවතති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා. වසවතති බ්‍රාහ්මා. අපි නු ඛො අවසවතතිනං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං වසවතතිනා බ්‍රහ්මනා සද්ධං සංසද්දති සමෙති? ’ති.

“නො හිදං හො ගොතම.”

සංඛු වාසෙට්ඨ. තෙ වත වාසෙට්ඨ අවසවතති තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා කායස්ස හෙද පරමමරණා වසවතතිස්ස බ්‍රහ්මනො සත්ඵස්සපභා හවිස්සන්තිති නෙතං ධානං විජ්ජති.

ඉධ ඛො පන තෙ වාසෙට්ඨ තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ආසිද්ධිං සංසිද්දන්ති, සංසිද්ධිං විසදං වා පාපුණන්ති. සුක්ඛතරණං¹ මඤ්ඤ පතරන්ති. තස්මා ඉදං තෙවිජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජං² ඉරණන්ති³ ප්‍රිච්චති. තෙවිජ්ජං පිටිනන්ති³ ප්‍රිච්චති. තෙවිජ්ජං ව්‍යසනන්ති³ ප්‍රිච්චති”ති.

38. එවං වුද්ධො වාසෙට්ඨා මාණ්ඩො හගවන්තං එතදවොච: “සුතං මේ තං හො ගොතම, සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මනො සත්ඵස්සපභා මහං ජාතාති”ති.

තං කිමමඤ්ඤසි වාසෙට්ඨ ආසන්නො ඉතො මනසාකථං, තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති?”

“එවං හො ගොතම. ආසන්නො ඉතො මනසාකථං. තස්මිනො දුරෙ මනසාකථන්ති.”

1. සුක්ඛතරං, සෙසුචි.

2. තෙවිජ්ජා, බ්‍රහ්ම.

3. චිරණං, දීඝවිකා.

35. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු බමුණෝ සවාසාබාසිත් ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මයා වාසාබාසිත් සිතුවත්තේ ය. වාසාබාසිත් සිතුවත්තේ තෙව්දු බමුණන්ගේ අවාසාබාසිත් සිතුවත්තේ බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමෙන් වේ ද, ගැලපීමෙන් වේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. සවාසාබාසිත් සිතුවත්තේ තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වාසාබාසිත් සිතුවත්තේ බ්‍රහ්මයා සහසාවයව පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යාමාන ය.

36. වාසෙට්ඨය, මෙසේ ඒ තෙව්දු බමුණෝ කිලිපි සිතුවත්තේ ය. බ්‍රහ්මයා නොකිලිපි සිතුවත්තේ ය. කිලිපි සිතුවත්තේ තෙව්දු බමුණන්ගේ නොකිලිපි සිතුවත්තේ බ්‍රහ්මයා සමග සැසඳෙන ගැලපෙන බවෙන් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] මැනව, වාසෙට්ඨය. ඒ කිලිපි සිතුවත්තේ තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු නො කිලිපි සිතුවත්තේ බ්‍රහ්මයා සහසාවයව පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යාමාන ය. (නො වත්තෙකි).

37. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ තෙව්දු බමුණෝ අවශවර්තීහු ව. බ්‍රහ්මයා වශවර්තී ව. අවශවර්තී තෙව්දු බමුණන්ගේ වශවර්තී බ්‍රහ්මයා හා සැසඳීමෙන් වේ ද ගැලපීමෙන් (සම බවෙන්) වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගොතමයිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මැනව. වාසෙට්ඨය, අවශවර්තී වූ ඒ තෙව්දු බමුණෝ කාබුත් මරණින් මතු වශවර්තී වූ බ්‍රහ්මයා එකිනෙකට පැමිණියෝ වත්තාහ යන මේ කරුණ අවිද්‍යාමාන ය (නො වත්තෙකි).

වාසෙට්ඨය, මෙහි වනාහි තෙව්දු බමුණෝ (මහා සි වරදවා ගෙන) නොමගව පැමිණ (මබ්බති සේ) එහි ගැලපේ. ගැලී නො නොඉවැසියා හැකි දුකට හෝ පැමිණෙත්. විශාලි තද්දෙක අත් පා ගතමින් පිහිනනවුන් සේ වෙතෙසෙත්. එහෙයින් තෙව්දු බමුණන්ගේ මේ ත්‍රිවිද්‍ය මහ අරණෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිද්‍ය මහ වනසෙකැ සි ද කියනු ලැබේ. මේ ත්‍රිවිද්‍ය විපතෙකැ සි ද කියනු ලැබේ.

38. මෙසේ වදාළ කල්හි, වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගොතමයිති, ඉමණ ගොතමයත් වත්තේ බ්‍රහ්මයා හා එකිනෙකට මග දත්තා සේඛ්‍යා සි මෙය මා පිසින් අසන ලද්ද”යි කී ය.

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැසි සිතයි ද, මනසාකවය මෙයට සමීප තත්ති වේ ද? මනසාකවය මෙයින් නොදුරු ම වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද් ගොතමයිති, මනසාකවය මෙයට සමීප තත්ති ය. මනසාකවය මෙයින් දුරු නො වේ.”

39. තං කිම්මඤ්ඤයි වාසෙට්ඨි, ඉධංසං පුරිසො මනසාකථෙ ජාත-
වඥො, තමෙන මනසාකථතො තාවදෙව අවිසං. මනසාකථංසං මග්ගං
පුච්ඡිතස්ස, සියා හු ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙ ජාතවඥස්ස
මනසාකථංසං මග්ගං පුට්ඨස්ස දක්ඛාසිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා?ති.

“තො හිදං හොගොතමි. තං කියං හෙතු? අපු හි හොගොතමි
පුරිසො මනසාකථෙ ජාතවඥො. තස්ස සබ්බානෙව මනසාකථංසං මග්ගාති
සුච්ඡිතාති” ති

40. “සියා ඛො වාසෙට්ඨි තස්ස පුරිසස්ස මනසාකථෙ ජාතවඥස්ස
මනසාකථංසං මග්ගං පුට්ඨස්ස දක්ඛාසිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා, තජේව
තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකෙ වා බ්‍රහ්මලොකාගාමිති යා වා පටිපදාය පුට්ඨස්ස
දක්ඛාසිතත්තං වා විජ්ජාසිතත්තං වා. බ්‍රහ්මානඤ්ඤාං වාසෙට්ඨි පජානාමි
බ්‍රහ්මලොකඤ්ඤා බ්‍රහ්මලොකාගාමිතිඤ්ඤා පටිපදං. යථාපටිපන්නො බ්‍රහ්ම-
ලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤපජානාමි” ති.

41. එවං වුත්තෙ වාසෙට්ඨො මාණවො හගවත්තං එතදවොච: “සුතං
මේධං හොගොතමි ‘සමිණොගොතමො බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙති’ති. සාධු තො හවංගොතමො බ්‍රහ්මුත්තො සහව්‍යායාය මග්ගං
දෙසෙතු. උලුලම්භතු හවංගොතමො බ්‍රහ්මණිං පජ”න්ති.

“තෙන හි වාසෙට්ඨි සුණාහි. සාධුකං මනසිකරෙහි. හාසිස්සාමි”ති.

‘එවං හො’ති ඛො වාසෙට්ඨො මාණවො හගවතො පච්චස්සොසි.
හගවා එතදවොච:

42. ඉධ වාසෙට්ඨි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමමා-
සම්බුඥො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුත්තරො පුරිස-
දම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සාතං බුඥො හගවා. සො ඉමං ලොකං
සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං, සස්සමණ්‍යාබ්‍රහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සම්භඤ්ජනං කෙවලපරි-
පුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

39. වාසෙට්ඨය, එය කීමැයි සිතයි ද, මෙහි මනසාකවයෙහි උපන් මනසාකවයෙහි වැඩුණු පුරුෂයෙක් වේ නම්, එ කෙනෙහි ම එසින් තික්මුණු ඔහු අතින් මනසාකවයට මග විවාරත්තානු නම්, වාසෙට්ඨය, මනසාකවයෙහි උපන්, එහි ම වැඩුණු, මනසාකවයට මග විවාරනු ලැබූ ඔහුගේ (සැකයෙන් සිතසිතා) කල් යවන බවෙක් හෝ (උත්තර දිය නොහැකි බැවින් වන) කයා තද බවෙක් හෝ වන්නේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “මෙය නො වේ ම ය, හවද් ගෞතමසිති. ඒ කවර හෙයින්? හවද් ගෞතමසිති, ඒ පුරිස් තෙම මනසාකවයෙහි උපන්නේ ද වැඩුණේ ද වේ. ඔහුට මනසාකවයෙහි සියලු මාගීයෝ ඉතා ප්‍රකටයහ. එහෙයින්.”

40. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මනසාකවයෙහි උපන්නා වූ ද, වැඩුණා වූ ද, එසේ මග විවාරන ලද එ පුරිස්තට උත්තර දීමට කල් යවන බවක් හෝ උත්තර දිය නොහැකි ව කයා තද බවක් හෝ වනත්, බ්‍ර-ලොවෙහි (බ්‍රලොව ඇරැඹූ) හෝ බ්‍රලොවට යන මගෙහි (මග ඇරැඹූ) හෝ ප්‍රශ්න කරනු ලැබූ තපාගතයන්ගේ උත්තර දීමට කල් යවන බවෙක් හෝ (ප්‍රශ්නයෙන්) කයා තද බවෙක් හෝ නො වේ ම ය. වාසෙට්ඨය, මම බ්‍රහ්ම ද බ්‍ර ලොව ද බ්‍රලෝ යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම්ගේ පිළිපත්තේ බ්‍රලොවට උපපත්ති වශයෙන් පැමිණියේ නම් ඔහු ද දනිමි.”

41. මෙසේ වදාල කරූ වාසෙට්ඨ මාණව තෙම “හවද් ගෞතමසිති, ඉමිණගොතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයා හා එකිනා වයට මග දෙසන සේකැ යි මෙය මා පිසින් අසන ලද ය. යථිඤ්ඤ කරමි. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට බ්‍රහ්මසහසාවය පිණිස මග දෙසන සේක් වා. හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මදරු වූ මා අවමගින් ඔසොවා බ්‍රලෝකෙහි පිහිටුවන සේක් වා.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, එසේ වී නම් අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි”

‘හවත්ති, එසේ යැ’ යි වාසෙට්ඨ මාණව තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

42. වාසෙට්ඨය, මෙහි අර්භන් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ පිදුමරණ-සම්පන්න වූ සුගත වූ ලොකවත් වූ නිරුත්තර පුරුෂදම්මසාරපි වූ දෙව-මිනිස්තට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තපාගත තෙමේ ලොවැ පහල වෙයි. සේ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බ්‍රහ්ම සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණබ්‍රහ්මන් සහිත සම්මත දෙවියන් (රජුන්) හා සෙත්‍ර මිනිසුන් හා සහිත සත්ත්වප්‍රජාව ද තෙමේ පිහිටි නුවරින් දැන, ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට, (ඔවුන්ට) අවබෝධ කරවයි සේ දහම් දෙසනුයේ ආදියෙහි හදුක (නිවරද) කොට, මධ්‍යයෙහි හදුක කොට, අවසන්, හදුක කොට, අභිසංගත කොට, ව්‍යාකූල සහිත කොට, සප්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට, පරිපූර්ණ කොට දහම් දෙසයි. (එසේ දෙසනුයේ ශික්ෂාත්‍රයෙන් සංගාභිත වූ) ශාසනබ්‍රහ්මවර්ග ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

43. තං ධම්මං සුඤ්ඤානි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පච්චාරාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤානි තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සම්මනාගතො ඉති පටිසංචිකකති: “සම්මාධො සර්වාසො රජාපථො.¹ අඤ්ඤාකාමො පබ්බජා. නසිදං සුකරං අකාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුණ්ණං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. යනන්තාහං කෙසමස්සං ඕහාරොකා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙකා අහාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”ති.

44. සො අපරෙත සම්මෙත අපං වා භොගකඛ්ඛිං පහාය මහනං වා භොගකඛ්ඛිං පහාය අපං වා ඤ්ඤාපටිවට්ටං පහාය මහනං වා ඤ්ඤාපටිවට්ටං පහාය කෙසමස්සං ඕහාරොකා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙකා අහාරස්මා අනිගාරියං පබ්බජති. සො එවං පබ්බජිතො සම්මෙතො පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති අච්ඡාරොවරසමපන්නො, අඤ්ඤාතෙතසු චජ්ජසු හයදස්සාවි. සම්මෙත සිකඛිති සිකඛිපදෙසු, කාසකමෙත සම්මනාගතො කුසලෙන, පරිපුණ්ණාජ්ජො, සීලසමපන්නො, ඉද්ධියෙසු ගුහනආරො, භොජනෙ මත්තඤ්ඤා, සතිසමපජ්ඤානෙ සම්මනාගතො, සන්තප්ථො.

45. කපඤ්ඤා වාසෙට්ඨ භික්ඛු සීලසමපන්නො භොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති. තිභිතදණ්ඩො තිභිතසන්තො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණභුතතිතානුකම්පි විහරති. ඉද්ධිපිට්ඨො භොති සීලසමිං. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති. දින්නාදුති දින්නපාටිකඛ්ඛි අපරෙතෙත සුචිත්තෙන අත්තනා විහරති. ඉද්ධිපිට්ඨො භොති සීලසමිං. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාචාරී විරතො මේථුනා ගාමධම්මො. ඉද්ධිපිට්ඨො භොති සීලසමිං. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චවාදී සච්චසන්තො ථෙවො? පච්චසන්තො අවිසංවාදෙකා ලොකස්ස. ඉද්ධිපිට්ඨො භොති සීලසමිං. පිටුණං වාචං පහාය පිටුණං වාචං පටිවිරතො භොති: ඉතො සුඤ්ඤානි න අමුත්ත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤානි න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදාය. ඉති භික්ඛානං වා සන්තාතා, සංභිතානං වා අනුපාදාතා, සම්මනාරාමො සම්මනාරොකො සම්මනනද්දී සම්මනකරණිං වාචං හාසිතා භොති. ඉද්ධිපිට්ඨො භොති සීලසමිං.

1. රජාපථො, කප්ථො.

2. අනාචාරී, මජ්ඣං.

3. ථෙවො, සා.

4. පෙමිතිය, මජ්ඣං.

43. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිටුගෙක් හෝ අන් එක්තරා කුලයෙකුට පත්වෙත් හෝ ඒ බමිය අසයි. හේ ඒ දහම් අසා තපාගත බුදුරජු කෙරෙහි සැදහැ ඇති කෙරෙයි. හේ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්විත වූයේ, “හිතියෙයි විසිම සමබ්බයෙකි, රජස්පතියෙකි, පැවිදිද (සමබ්බ නැති) අභ්‍යවකාශය (ඵලිමහත) වැන්න. හිතියෙයි වසන්තය විසින් එකාන්තයෙන් පිරිසිදු කොට, ශබ්දලිඛිතයක් සේ කොට මේ බමසර සරන්නට පහසු නො වේ. (එබැවින්) මම කෙතෙරවුල බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදනෙමි නම යෙහෙකැ”යි මෙසේ ක්‍රවණින් සලකයි.

44. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මහත් වූ හෝ සම්පත් රැස හැර, මද වූ හෝ නැපිරිස හැර, මහත් වූ හෝ නැපිරිස හැර, කෙතෙරවුල බහවා, කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ, හිතියෙන් පැවිදිබිමට වදී. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ ම පාතිමොක්කසංවරයෙන් සමන්විත වූයේ, අභාරයෙන් හා ගොවරයෙන් හා යුක්ත වූයේ, සල්පලාංශ වූ ද වරදෙහි සිය දක්නා සුලු වාසය කෙරෙයි. නොවැරදි වූ කායවාක්කමයෙන් සමන්විත වූයේ, එහෙයින් ම පිරිසිදු ඇඳ ඇතියේ, සිල්වත් වූයේ, ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දෙර ඇතියේ, බොක්කති පමණ දත්තේ, (සත් තත්ති) සිතියෙන් හා ක්‍රවණින් හා යුක්ත වූයේ, සිටුපසයෙහි තුන් වැදැරැම් සතුටින් සතුටු වූයේ, ශික්ෂාපදයන්හි සමාදන් වැ ගෙන ගික්මෙයි.

45. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සිල්වත් වෙද යත්: වාසෙට්ඨය, මෙහි මහණ තෙමේ ප්‍රාණසාධනය හැරලා ප්‍රාණසාධනයෙන් වෙසෙසින් වැලැක්කේ වෙයි. බහා තැබූ දඹුල්ලුරු ඇත්තේ (දඹුල්ලුරු නො දරන්නේ), බහා තැබූ අග්‍රධ ඇත්තේ (අග්‍රධ නො දරන්නේ), පවට පිළිකුල් කරන්නේ, ජෛත්‍රියට පැමිණියේ (ජෛත්‍රියෙන් යුක්ත වූයේ), සියලු සතුන් කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇති වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ අදන්තාදනය හැර ලා නොදන් දෑ ගැත්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුන් දය ම පිළිගන්නාසුලු වූයේ, දුන් දය ම කැමැති වැ ඉවසනසුලු වූයේ, නොසොර වූ පිරිසිදු සිතින් සුඛ වැ වෙසේ. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ අබිරම්භර දුරු ලා බමසර සරන්නේ වෙයි. ගැමිදහමක් වූ මෙවුන්දමින් දුරු වැ හැසිරෙන්නේ, එයින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ බොරු කිම දුරු ලා බොරු කීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇත්ත කියනසුලු වූයේ, ඇත්තෙන් ඇත්ත ගලපා කියන්නේ, තහවුරු වැ පිහිටි කපා ඇත්තේ, ඇදහිය යුතු කපා ඇත්තේ, ලොව නො රවටන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ කේලාමි කිම දුරු ලා කේලාමි කීමෙන් වැලැක්කේ වේ: මේ තැනින් අසා මොවුන් (ඔවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස එතන්හි නො කියනසුලු වූයේ, එතැනින් අසා ඔවුන් (මොවුන්ගෙන්) බිඳවනු පිණිස මෙ තන්හි නො කියනසුලු වූයේ, මෙසේ බිඳුණුවන් ගලපන්නේ (සමග කරන්නේ) ද, එකට ගැලැස්සෙවුන් (සමගියට පැමිණියවුන්) හට රුකුල් දෙන්නේ ද වෙයි. සමගියෙන් සිටින්නවුන් හා වාසය කැමැත්තේ, සමගියෙන් වසන්නවුන්ට කැමැත්තේ, සමග වැ සිටින්නවුන්ට සතුටු වනුයේ, සමගිය ඇති කරන බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

ඵරුභං වාචං පභාය ඵරුභාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා යා වාචා තෙලා කණණ්ඩුඛා පෙමිනියා හදයඛිතමා පොරි ඔහුජනකානා ඔහුජනමනාපා, තථාරූපිං¹ වාචං භාසිතා හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං. සමථසලාපං පභාය සමථසලාපා පටිවිරතො හොති කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී. තිඛානවතීං වාචං භාසිතා හොති කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසඤ්ඤිතං. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

46. ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. එකහතතිකො හොති රතකුපරතො පටිවිරතො විකාලභොජනා, නව්ච්ඡිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති. මාලාගඤ්චලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනවතීතා පටිවිරතො හොති. උච්චාසයනමිභාසයනා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකධඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ආමිකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. ඉන්ද්‍රියමාර්කපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුසිද්ධපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජෙලකපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. කුකකුචසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථගම්භාසවලවෘපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙතනවිජුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුතෙය්‍යපභිණ්ගමනානුගොගා පටිවිරතො හොති. කයවිකකයා පටිවිරතො හොති. කුලාකුචකංසකුචමාතකුචා පටිවිරතො හොති. උකෙකාචනවඤ්චනනිකතිසාවගොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදනවධබ්බකිතවිජරාමොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

47. යථා වා පනෙතො ගොතොතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සද්ධාදෙය්‍යාති භොජනාති භුඤ්ජිතා තෙ ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භං අනුයුතා විතරනති, සෙය්‍යපීදං: මුලඛිජං. ඛකිඛිජං. ඵලුඛිජං. අග්ගඛිජං. ඛිජඛිජමේච පඤ්චමං. ඉති වා ඉති ඵවරූපං ඛිජගාමිභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති. ඉදමපි'ය්හ හොති සීලසම්මං.

1. ඵවරූපං, කත්ථි

හේ රථ භික්ෂු මිදුලා රථ බස් දෙවූනමන් වැලැක්කේ වෙයි නිදෙය්, කන්කපු, පෙම් උපදවන, පහසුවෙන් සිතා වැදගත්තා, නොගැමි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන යම් බසෙක් වේ ද, එබඳු වූ බස් කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ. හේ බොල් හිස් දෙඩැවිලි හැරුණු බොල් දෙඩැවිල්ලෙන් වැලැක්කේ වෙයි. සුදුසු කාලවේලාවෙහි කථා කරනසුදු වූයේ, ඇත්ත ම කියනසුදු වූයේ, වැඩ සලසන බසක් ම කියනසුදු වූයේ, තව ලොවුතුරුදහම් ඇසුරු කොට ම කියනසුදු වූයේ, හික්මීම ඇති කරන බසක් ම කියනසුදු වූයේ, සිතා තබා ගන්නට සුදුසු වූ, කරුණු සහිත වූ, ඉමක් කොතක් ඇති (ප්‍රමාණවත් වූ), දෙලෝ වැඩ හා සම්බන්ධ වූ ම බසක් සුදුසු කාලයෙහි කියන්නේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

46 හේ ඕරසමුන (පැල වන ද) ද, භුතසමුන (පැල වුණු ද) ද සිදිනමන් නිදිමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. රු බොජුනෙන් වැලැක්කේ, එක් වේලේ වලඳන බත් ඇත්තේ, නොකල්බොජුනෙන් වැලැක්කේ වෙයි. තවනු ගනු වයනු විසුළුදහස් යන මෙයින් වැලැක්කේ වෙයි. ඇහැ අඩු තැන් පිරවීමට, ඇහැ සැරසීමට කරුණු වන මල්ගෙවිලෙවුන් දරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. පමණ ඉක්මම් උසසුන් ද, නොකැප වූ මහඅසුන් ද යන දෙකින් ම වැලැක්කේ වෙයි. රන් රිදී මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු බානා පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරිකාවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. දුභිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. එළුවන් බැටෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කුකුළන් හුරන් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. ඇතුන් අසුන් වෙලෙඹුන් ගෙරින් පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. හිනියනට දුන මෙතනවර කිරිනමයි ද ගෙන් ගෙට පණ්ඩු පණත් ගෙන යෑමෙහි ද යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. වෙලෙඳ ගනුදෙනුගෙන් වැලැක්කේ වෙයි. කොරනරුදියෙන් කිරුමෙන්, බොරු රන් පෑමෙන්, කොර මිත්‍රවලින් මිත්‍රයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. අල්ලස් ගෙන හිනියන් නොහිමි කිරීමෙන්, නානා උපායයෙන් අනුන් රැවැටීමෙන්, අගනා දෑට හුරු නොඅගනා දෑක් පෙන්වා කරන මායායෙන්, මේ කී නොකී හැම කෙකරුපික කම්වලින් ම වැලැක්කේ වෙයි. අත් පා ආදිය සිදිමෙන් ද, මැරීමෙන් ද, රුකින් ආදියෙන් බැඳීමෙන් ද, සැහැසිකම් කිරීමෙන් ද වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වෙයි.

47. යම්ගේ සමහර හටත් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලඳ, මුලවීර ද (හිතුරු ආදී පැල වන මුල් ද), සකකි වීර ද (නුග ආදී පැල වන කඳ ද), පරුවීර ද (උක් උණ බව ආදී පැල වන පුරුක් ද), අනුවීර ද (ඉරිවේරිය ආදී පැල වන දලු ද), පස් වනු වීරවීර ද (වී ආදී පැල වන ඇට ද) යන මේ කී වීරසමුන ද (පැල වන ද ද) භුතසමුන ද (පැල වුණු ද ද) පෙළීමෙහි (සිදුම් කිදුම් තැළීම යැ යි) කියන ලද සමාරම්භයෙහි යෙදුණේ වෙසෙත් ද, හෙ තෙගම් මේ හෝ මේ බඳු වූ වීර-ශ්‍රාමිභූතශ්‍රාමිසමාරම්භයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිලයෙක් වේ.

48. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොගං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අනතසන්තිසිං පාතසන්තිසිං වත්තසන්තිසිං යන-සන්තිසිං සයනසන්තිසිං ගතසන්තිසිං ආමිසසන්තිසිං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං සන්තිසිකාරපරිගොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

49. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං විසුකදස්සනං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: නච්චං ගීතං වාදිතං ථෙකකං අකානං පාණ්ණිකාරං චේතාලං කුමාපුතං සොගතකං වණ්ණාලං වංසං බොපතකං හත්තිසුඤ්ඤං අස්සසුඤ්ඤං මිහිසුඤ්ඤං උසතසුඤ්ඤං අජසුඤ්ඤං මේණ්ණසුඤ්ඤං කුක්කුචසුඤ්ඤං වට්ඨකසුඤ්ඤං දණ්ණසුඤ්ඤං මුට්ඨිසුඤ්ඤං තිබ්බසුඤ්ඤං උග්ගසාධකං බලග්ගං සෙතාබ්බගං අභේකදස්සනං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං විසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

50. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං ජ්ඣත්තමාදව්ඨානානුයොගං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: අව්ච්චපදං දසපදං ආකාසං පරිභාරපථං සන්තිකං බලිකං සපිකං සලාකාහත්ථං අකකං පඛනවිරං වඛකකං මොක්ඛවිකං විඛ්ඤාලකං පතතාලකං රථකං ඛනුකං අකඛරිකං මනෙසිකං යථාචර්. ඉති වා ඉති ඵවරුපං ජ්ඣත්තමාදව්ඨානානුයොගා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

51. යථා වා පනෙකෙ ගොනෙතා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාති ගොඤ්ඤාති භුඤ්ජාති තෙ ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතං අනුයුතා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: ආසන්ධිං පලලඛකං ගොතකං විතතකං පටිකං පට්ඨිකං කුලිකං විකතිකං උද්දලොමිං ඵකන්තලොමිං කට්ඨිකං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථ්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිත්තපච්චේණිං කාදලිමිගපචර-පච්චිත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතොලොභිතකුපධානං. ඉති වා ඉති ඵවරුපං උම්මාසගතමහාසගතා පටිවිරතො හොති. ඉදම්පි'ය්‍ය හොති සිලසම්.

48. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, කත ඇ රැස් කොට තබා ගැනීම, බොන ද රැස් කොට තබා ගැනීම, වස්ත්‍ර රැස් කොට තබා ගැනීම, (රිය ගැල් ආදිය ද පාවකන් ආදිය ද යන) යාන රැස් කොට තබා ගැනීම, ඉහතා කී දු තැර (තවත් තල සහල් ඇ වුව මනා) පසය රැස් කොට තබා ගැනීම යන මෙසේ වූ සනතිකාරකපරිභෝගයෙහි (පසය රැස් කොට තබා ගෙන වැලැඳීමෙහි) යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේබදු වූ හෝ සනතිකාරක පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

49. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, නැවුම් ගැසුම් වැසුම්, තටසම්ප්පා (තථවත් සමූහයක් එක් වූ ජනසමූහයා ඉදිරියේ දක්වන නැවුම්), ආබ්‍යාන (මහාසාරාංගයකින් හෝ ඇසීම), පාණිකර (අතින් ලොහොබෙර ගැසුම් හෝ අත්තල ගැසුම්), ඵෙතල (දඹුමුවා තාලම්පට ගැසීම හෝ මතුරු දපා මලසිරුරු නැගිටීම), කුම්හපුන (සිටුරස් බෙර වැසුම්), යොහනක (රංගබලිකරණය කෙටත් රහමඩුල්ලෙහි දී දෙවතාවතට යොනාන වශයෙන් නාදකිත ශායනය හෝ ප්‍රතිභානවිත්‍ර කිරීම), සණ්දෙවුන් කෙළිය (හෝ අයො-ගුබ්බිඛාව), උණගස් ඔසොවා ගෙන කරන ක්‍රීඩාව, අසිඛාවතය (මෙවුන්ගේ ඇට හෝදා සුවද කවා තබා තකත්සමෙහි ඊ වටා සිට උත්සව කිරීම), ඇත්පොර, අස්පොර, මුහුපොර, ගොත්පොර, එළපොර, බැටෙළ-පොර, කුකුළුපොර, වටුපොර, පොළුහරඹ, මිටුසුද, මල්ලපොර, සුද පවත්නා තැන් දක්නට යාම, බලසෙන් ගණිනා තැන් දක්නට යාම යන මේබදු විසුරු දස්තෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ විසුරු දස්තෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

50. යම්ගේ සමහර හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, අවටාකෙළිය, දසපාකෙළිය, අහස්දකෙළිය, මඩුලු පැනුම, සනතිකා-ක්‍රීඩාව, දුදකෙළිය, කල්ලි ගැසුම, සලාඅත්කෙළිය, ගුලකෙළිය, කොළ-නලා පිඹුම, කෙළිතඟුලින් හැම, කරණම් ගැසුම, කන්තංගුරුවා කෙළිය, කොළනැළියෙන් වැලි ඇ මැනුම, ක්‍රීඩාරථ පැදවීම, කුඩා දුන්නෙන් විදීම, ඇකිරිකෙළිය (පිටේ හෝ අහසේ අතුරු ඇද ඒ කියවීම), සිතු දය කීමේ ක්‍රීඩාව, විකලාංගානුකරණය (කනුන් කොරුන් යන ආදීන් සේ ඉරියව් පැවැත්වීම) යන මේබදු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ පමාවට කරුණු වූ දුකෙළියෙහි යෙදීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

51. යම්ගේ ඇතැම් හවත් මහණබමුණෝ සැදුනැගෙන් දුන් බොජුන් වලද, දික්කඩයා සුදුසු, පලහය, මහකොටුපලහය, පියමනෙන් විසිතුරු කළ එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදු ඇතිරිය, ගනම්ල් යෙදු එළලොම් ඇතිරිය, කිලිය (සුදුන් මෙත්තය), සිංහරූපාදි රූපවලින් විසිතුරු කළ එළලොම් ඇතිරිය, දෙපැත්තේ ම ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, එක් පැත්තේ පමණක් ලොම් ඇති එළලොම්මුවා ඇතිරිය, රත්කපුකම් කළ පසතුරුණ, කොසෙයා හුසින් විසු ඇතිරිය, ඇතු පිට එළන ඇතිරිය, අසු පිට එළන ඇතිරිය, රිය එළන ඇතිරිය, ඇදව සරිලන සේ අදුන් දිවියමින් මසා කළ ඇතිරිය, කෙහෙල්මුවසමින් කළ මහඟු පසතුරුණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් තබා ඇති රතු උඩුවියත් සහිත මහඟු සහන සහ මේබදු වූ උස්ගහත් මහගහත් පරිහරණය කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත්ද, හෙ තෙමේ මේ හෝ මේ බදු වූ උස්ගහත් මහගහත් පරිභෝගයෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

52. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං මණ්ඩිතවිභුතනට්ඨානානුයොගං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: උච්ඡාදනං පරිමද්දනං නහාපනං සමබ්‍රාහනං ආදාසං අක්ඛන්තං මාලාවලෙපනං මුඛමුණ්ණකං මුඛලෙපනං හත්ථබ්බකං සිබ්බබ්බකං දණ්ඩකං නාළිකං බහ්‍යං ජතනං විත්ථුපානනං උණ්ඨිනං මණ්ණි වාලුච්ඡතිං ඔද්දානි වජානි දීඝදසාති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා මණ්ඩිතවිභුතනට්ඨානානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

53. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං තීරව්ජානකපං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රුජකපං චොරකපං මහාමිත්තකපං සෙතාකපං හයකපං සුඤ්ඤකපං අත්තකපං පානකපං වත්තකපං සග්ගකපං මාලාකපං ගක්ඛකපං ඤාතිකපං යානකපං ගාමකපං තිගමකපං නගරකපං ජනපදකපං ඉන්ද්‍රියකපං පුරිසකපං [කුමාරකපං කුමාරිකපං] පුරකපං විසිබ්බකපං කුමාරවිජානකපං පුබ්බලෙපකපං නානත්තකපං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිහවාහවකපං. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය තීරව්ජානකපාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

54. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං විඤ්ඤානිකකපං අනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: න ඤානං ඉති ධම්මවිනයං ආජානාසි. අහං ඉති ධම්මවිනයං ආජානාමි. කිං ඤානං ඉති ධම්මවිනයං ආජානාසි? මිත්ථං පටිපනෙතා ඤාතසි. අහමිති සම්මාපටිපනෙතා, සතිතං මේ, අසතිතං තෙ. පුරෙ වචනීයං පච්ඡා අවච. පච්ඡා වචනීයං පුරෙ අවච. ආචණ්ණං තෙ විපරිච්ඡානං. ආරොපිතො තෙ වාදො නිග්ගන්තිතො ඤාතසි වර වාදසාමොක්ඛාය. නිබ්බදෙති වා සචෙ පහොසිති. ඉති වා ඉති ඵවරුපාය විඤ්ඤානිකකපාය පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

55. යථා වා පනෙකෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාගමිණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපං දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤානිකානුයොගමනුසුත්තා විහරන්ති, සෙය්‍යපීදං: රක්ඛන්දං රුජමහාමිත්තානං බත්තියානං බ්‍රාහ්මණානං ගහපතිකානං කුමාරානං “ඉධ ගච්ඡ අමුත්තාගච්ඡ. ඉදං හර. අමුත්ත ඉදං ආහර”ති. ඉති වා ඉති ඵවරුපා දුතෙය්‍යපටිඤ්ඤානිකානුයොගා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සිලසම්.

52. යම්හේ ඇතැම් භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, සුවදසුණුයෙන් ඇඟ ඉළිමි, අත්පාඇති මනා සවනන් ගත්වනුවට තෙල් ගා මැහිමි, සුවද දියෙන් නෑවිමි, උරහිස්ඇති මස් වැඩෙනුවට මුගුරින් තැළිමි, කැබපතින් මුහුණ බැලිමි, අලංකාර වශයෙන් අඳුන් ගැමි, මල් පැලැඳිමි හා විලෙවුන් දැරිමි, මුවසුණු මුව-විලවුන් දැරිමි, හසාහරණ දැරිමි, හිසැ කුඩුම්බිය බැඳිමි, විසිතුරු සරයට දැරිමි, විසිතුරු බෙහෙත්තල දැරිමි, කඩු දැරිමි, විසිතුරු කුඩ දැරිමි. විසිතුරු පාවහන් දැරිමි, නලල්පට බැඳිමි, සිළුමණ පැලැඳිමි, විසිතුරු සෙමෙර වල්විදුනා දැරිමි, දික් දවලු ඇති සුදු රෙදි හැඳිමි යන ආදී ඇඟ අඩු තැන් පිරවීමටත් ඇඟ සැරසීමටත් කරුණු වන දු පරිභෝග කිරීමෙහි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බිඳ දු පරිභෝග කිරීමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

53. යම්හේ වනාහි ඇතැම් භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, රාජකථා වෛරකථා මහාමාත්‍යකථා සේනාකථා ගගකථා සුඛකථා ආහාරකථා පානකථා වස්ත්‍රකථා ශයනකථා මාලාකථා ගනිකථා ඥාතිකථා යානකථා ග්‍රාමකථා නිගමකථා නගරකථා ජනපදකථා ස්ත්‍රීකථා පුරුෂකථා [කුමාරකථා කුමාරිකථා] ශූරකථා විචිකථා කුමාසානකථා නානාතිකථා ලෝකාබ්‍යාසිකා කථා සමුද්‍රාබ්‍යාසිකාකථා ඉතිහාසවකථා යන මේබිඳු වූ තිරස්චිත කථාවන්හි යෙදී වෙසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ මෙයින් අන්‍ය වූ හෝ මේ බිඳ කථාවලින් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

54. යම්හේ ඇතැම් භවත් මහණ බ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “තෝ මේ දහම් විනය නොදනිති. මම ම මේ දහම් විනය දනිමි. මේ දහම් විනය කීමැ යි තෝ දනිති ද? තෝ වරදවා පිළිපත්තෙති. මම මෑතැවින් පිළිපත්තෙමි වෙමි. මා බස කරුණු යහිත ය. තා බස කරුණු රහිත ය. තෝ පලමුයෙන් කියැ යුත්ත පසු වැ කියෙහි ය. පසු වැ කියැ යුත්ත පලමුයෙන් කියෙහි ය. තා කලක් ම පුත්‍රණු කල දය මාගේ එක් වචනයෙන් ම පෙරැළි ගියේ ය. මා විසින් තව දෙය් තැගිණි. මා විසින් තිගත්තා ලද්දෙහි. මා තැඟ දෙයින් මිදෙන්තව හැසිරව (ඒ ඒ තැන ගොස් උගනුව). හැකි නම් එය විකුදුව” යන ආදීන් මෙබිඳු වූ උනුත් බැණ ලෙඩා ගැනුමිහි යෙදෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙබිඳු වූ හෝ බැණ දෙඩා ගැන්මෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

55. යම්හේ සමහර භවත් මහණබ්බුණෝ සැදුහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද “මෙහි යත්තැ. අසෝ තැනට එත්තැ. මෙය ගෙනැ යත්තැ අසෝ තැනට මෙය ගෙනෙත්තැ”යි කල තියොග පිළිගෙන, රජුන්ගේ රජමහආරාමැතිගේ සෘත්‍රියගේ බමුණන්ගේ ගැහැටියන්ගේ රජ-කුමරුවන්ගේ මේ බිඳ දුත මෙහෙවරෙහි, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙහි යෙදී භවසෙත් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ කී හෝ අත් මෙ වැනි වූ හෝ දුත මෙහෙවරින්, පණිවුඩ ගෙන යෑමෙන් වැලැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සීලයෙක් වේ.

56. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ කුහකා ච භොනති ලපකා ච තෙමිතතිකා ච නිපොසිකා ච ලාභෙන ච ලාභා නිජ්ඣංසිතාණේ. ඉති චා ඉති එවරුපා කුහතලපතා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලසම්මං.

57. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: අඛිං නිමිත්තං උපායං සුපිතං ලක්ඛණං මුසිකච්ඡිතං අභිභොමිං දුඛිභොමිං ථුසභොමිං තණ්ඩුලභොමිං සප්පි-භොමිං තෙලභොමිං මුඛභොමිං ලොහිතභොමිං අඛිතිජ්ජා චජ්ඣුච්ජා ඛත්ත-විජ්ජා සිච්චිජ්ජා භුතවිජ්ජා භුරිවිජ්ජා අභිවිජ්ජා වසවිජ්ජා විච්ඡිකවිජ්ජා මුසිකවිජ්ජා සාකුණ්ඩිජ්ජා වායසවිජ්ජා පක්කජ්ඣානං සරපරිත්තානං මිග-පක්ඛං. ඉති චා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලසම්මං.

58. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: මණ්ඩලක්ඛණං වත්තලක්ඛණං දණ්ඩලක්ඛණං අසීලක්ඛණං උසුලක්ඛණං බහුලක්ඛණං අප්පිබලක්ඛණං ඉසීලක්ඛණං පුරිසලක්ඛණං කුමාරලක්ඛණං කුමාරිලක්ඛණං දුසලක්ඛණං දුසීලක්ඛණං හසීලක්ඛණං අසාලක්ඛණං මහිසලක්ඛණං උසහලක්ඛණං ගොලක්ඛණං අප්පලක්ඛණං මෙණ්ඩලක්ඛණං කුකුඤ්චලක්ඛණං වට්ටකලක්ඛණං ගොඩා-ලක්ඛණං කණ්ණිකාලක්ඛණං කච්ඡපලක්ඛණං මිගලක්ඛණං. ඉති චා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලසම්මං.

59. යථා චා පනෙතෙ භොනෙතා සමණ්ඩ්‍රාහමණා සඤ්ඤායාසානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චෙන ජීවිකං කපොනති, සෙය්‍යපීදං: “රඤ්ඤං තිග්ගානං හවිසාති. රඤ්ඤං අතිග්ගානං හවිසාති. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං උපයානං හවිසාති. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං අපයානං හවිසාති. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසාති. ඛාගිරුතං රඤ්ඤං ජයො හවිසාති. අබ්බන්ධරුතං රඤ්ඤං පරුජයො හවිසාති. ඉති ඉමිසා ජයො හවිසාති. ඉමිසා පරුජයො හවිසාති.” ඉති චා ඉති එවරුපාය තීරව්ජානවිජ්ජාය මිච්ජාජ්චා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි'ය්‍ය භොති සීලසම්මං.

56. යම්කලෙකුගේ සමහර සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, කුසකකම් කරන්නන් වෙත් ද, ලාභසත්කාර පතා දිනින් සිත් ඇදෙන සේ වූ වාඩු බස් දෙවන්නන් වෙත් ද, සිවු පසය ලබන සදහා කඩින් හෝ බඩින් ඇඟවීම කරන්නන් වෙත් ද, ලාභාපරිත්‍යයෙන් අනුතප්‍රාප්ත කරන්නන් වෙත් ද, ලාභයෙන් ලාභය සොයන්නන් වෙත් ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද කුසනලපතවලින් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

57. යම්කලෙකුගේ ඇතැම් සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, අංගශාස්ත්‍රය, නිමිත්තශාස්ත්‍රය, උත්පාදනශාස්ත්‍රය, ස්වභාව-ශාස්ත්‍රය, ලක්ෂණශාස්ත්‍රය, මුහුණවර්ණවිද්‍යාව, අක්ෂිකාමය, දර්ශනමය, කුසකමය, කණකමය, කණ්ඩුලකමය, සර්පිණ්ණමය, කෙළකමය, මුඛකමය, ලොභකමය, අංගවිද්‍යාව, වස්තුවිද්‍යාව, ක්ෂාත්‍රවිද්‍යාව, ශිව්විද්‍යාව, භූතවිද්‍යාව, භූර්විද්‍යාව, අභිවිද්‍යාව, ව්‍යවිකාවිද්‍යාව, මුහුණවිද්‍යාව, යාකුතවිද්‍යාව, වායවිද්‍යාව, පක්ෂිවිද්‍යාව, සර්පිණ්ණය, මාංශකමය යන මේ කී හෝ මේ බඳු වූ හෝ තීරණවිද්‍යාවෙන්, මර්තාචාරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණවිද්‍යාවෙන් මර්තාචාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

58. යම්කලෙකුගේ ඇතැම් සමාජ මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, මිණිලකුණු, වත්ලකුණු, දඹුලකුණු, කඹුලකුණු, ඊලකුණු, දුටුලකුණු, අවිලකුණු, ඉතිරිලකුණු, පුරිලකුණු, කුමරිලකුණු, කුමරිලකුණු, දත්ලකුණු, දසිලකුණු, ඇත්ලකුණු, අත්ලකුණු, මිහිලකුණු, වහල්ලකුණු, ගොත්ලකුණු, ඵලලකුණු, බැවෙල්ලකුණු, කුකුල්ලකුණු, වඩුලකුණු, ගොල්ලකුණු, කැණිලකුණු, කපුලකුණු, මුළුලකුණු යන ආදී මේ බඳු තීරණවිද්‍යාවෙන්, මේ බඳු මර්තාචාරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ කී ද මේ බඳු වූ ද තීරණවිද්‍යාවෙන් මර්තාචාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

59. යම්කලෙකුගේ ඇතැම් පින්වත් මනෝඛණ්ඩයන් සැදැහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අසෝ දිනැ අසෝ නැකැතින් (සුදු සදහා) සිය නුවරින් අසෝ රජුන්ගේ නික්මීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පෙරලා සිය නුවරට ඊම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන් හමු වන්නට රට තුළ හුන් රජුන්ගේ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් රට තුළ සිටින රජුන් කරා පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ගේ පැමිණීම වන්නේ ය. අසෝ නැකැතින් ඇතුළතැ සිටින රජුන්ගේ ඉවත් වැ යාම වන්නේ ය. රට ඇතුළතැ සිටින රජුන්ට ජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට පරාජය වන්නේ ය. පිටතැ සිටින සතුරු රජුන්ට ජය වන්නේ ය. රට තුළ සිටින රජුන්ට පරාජය වන්නේ යැ” යි මේගේ ‘මොහුව ජය වන්නේ ය. මොහුව පරාජය වන්නේ යැ’ යි කියමින් මේ බඳු වූ තීරණවිද්‍යාවෙන්, මේ බඳු වූ මර්තාචාරයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මනෝ කෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිද්‍යාවෙන්, මර්තාචාරයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශිලාකාවය වේ.

60. යථා චා පතෙකෙ භොජෙනා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාසාදි භොජනාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: “ච්ඡේදනාභො හවිස්සති. සුරියභොභො හවිස්සති. තක්ඛතතභොභො හවිස්සති. ච්ඡේදිසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. ච්ඡේදිසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. උක්ඛාපාභො හවිස්සති. දිසාඛාභො හවිස්සති. භූමිචාලො හවිස්සති. දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. ච්ඡේදිසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො ච්ඡේදනාභො හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො සුරියභොභො හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො ච්ඡේදිසුරියානං පථගමිනං හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො ච්ඡේදිසුරියානං උපපගමිනං හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො තක්ඛතතානං පථගමිනං හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො තක්ඛතතානං උපපගමිනං හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො උක්ඛාපාභො හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො දිසාඛාභො හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො භූමිචාලො හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො දෙවදුඤ්ඤි හවිස්සති. ඵම්මපිපාභො ච්ඡේදිසුරියනක්ඛතතානං උග්ගමිනං ඕගමිනං සංකිලෙසං චොදනං හවිස්සති”. ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලගම්.

61. යථා චා පතෙකෙ භොජෙනා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාසාදි භොජනාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: “සුඤ්චුට්ඨිකා හවිස්සති. දුඤ්චුට්ඨිකා හවිස්සති. සුභික්ඛං හවිස්සති. දුභික්ඛං හවිස්සති. ඛේමං හවිස්සති. හයං හවිස්සති. රොභො හවිස්සති. අරොග්‍යං හවිස්සති. මුද්දා ගණනා සංඛානං කාමේය්‍යං ලොකායතං”. ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලගම්.

62. යථා චා පතෙකෙ භොජෙනා සමණ්ණාගමිණා සඤ්ඤායාසාදි භොජනාති භුඤ්ජේති තෙ ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣේන ජිවිකං කප්පෙතති, සෙය්‍යපිදං: අභාහනං විමාහනං සංවදනං විවදනං සංකිරණං විකිරණං සුභගකරණං දුභගකරණං විරුඤ්ඤාගකරණං ජිව්‍යාතිස්සිතතං භවුහංගතතං භව්‍යාතිස්සතතං භවුරුපතතං කණ්ණස්සතතං ආදසපඤ්ඤාං කුමාරපඤ්ඤාං දෙවපඤ්ඤාං අද්විච්චාපචාරිතං මහකුපචාරිතං අභිභුජ්ජතං සිරිමායතං. ඉති චා ඉති ඵවරූපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්ඣා පටිවිරතො භොති. ඉදම්පි’ස්ස භොති සීලගම්.

60. යම්ඥේ වතාහි ඇතාමි හවන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “අයෝ දිතා වසුගුහණය වන්නේ ය. අයෝ දිතා සුඤ්ඤාණය වන්නේ ය. අයෝ දිතා සද්ධර්මා දෙදෙනා නිසි මගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා නකත්තරුන් නිසිමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා ඔවුන් නොමගින් යාම වන්නේ ය. අයෝ දිතා උල්කාපතනය වන්නේ ය. දික්දහය වන්නේ ය. භූමිකම්පනය වන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස් ගෙඳවුම් වන්නේ ය. සද්ධර්මාත්මය ද නකත්තරුන්ගේ ද උදව් බැසීම කෙලෙසීම පිරිසිදුව වන්නේ ය. වසුගුහණය ලොවට මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සුයච්ඡායණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුණය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද්ධර්මා නිසි මගින් යාම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. සද්ධර්මා දෙදෙනාගේ නොමගින් යාම මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. නකත්තරුවල පටහමනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. ඔවුන්ගේ උත්පට්ඨතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. උල්කාපතනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. දික්දහය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. භූමිකම්පනය මෙබඳු පල ගෙන දෙන්නේ ය. වැසි නැති වූ අහස්ගෙඳවුම් මෙබඳු පල දෙන්නේ ය. සද්ධර්මාත්මය ද නකත්තරුවල ද උදව් බැසීමත් කෙලෙසීමත් පිරිසිදු වීමත් මෙබඳු පල දෙන්නේ යැ” යි කියනුටො, මේ බඳු තීරණවිතවිද්දයෙන්, මේ බඳු මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් දීර්ඝ පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්දයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

61. යම්ඥේ ඇතාමි පින්වන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, “මේ සමයෙහි වැසි වන්නේ ය. මේ සමයෙහි නිශංච වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට සුභික්ඛ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රට දුර්භික්ඛ වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට උවදුරු වන්නේ ය. මේ සමයෙහි රටට හිංසා වන්නේ ය. මේ කලා රෝග වන්නේ ය. මේ කලා රෝග නැති බව වන්නේ යැ” යි පලාපල කීම ද, මුද්‍රාව (ඇඟිලි පුරාකි සංඥා තබා ගිණීම) ද, ගණනාව (එක දෙක යන ආදීන් ගිණීම) ද, කාව්‍යාශාසනය, ලොකායතනාශාසනය යන මේ හෝ මේ බඳු තීරණවිතවිද්දයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් දීර්ඝ පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්දයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

62. යම්ඥේ ඇතාමි පින්වන් මහණබමුණෝ සැදහැයෙන් දුන් බොජුන් වලද, ආවාහ සදහා නකත් කීම, විවාහ සදහා නකත් කීම, වෙන් වූ අමුසාමියන් එක් වන්නට නකත් කීම, අමුසාමියන් වෙන් වන්නට නකත් කීම, දුන් ණය රැස් කිරීමට නකත් කීම, මුදල් ණයට පොලියට දීමට නකත් කීම, සෞභාග්‍යය ඇති වනුවට යන්ත්‍ර මන්ත්‍රාදිය කර දීම, බිම් පාලු වන්නට හදි හුනීම කිරීම, නැසෙන්නට යන දරුගම් රැකෙන්නට පිළියම් කිරීම, දිවගුලු බැදීම, මන්ත්‍රාදියේ බලයෙන් හනු හද කිරීම, අත් පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, හනු පෙරළෙන්නට මතුරු දැමීම, කන් අගුලු වැටෙන්නට මතුරු දැමීම, කාබපතෙහි දෙවතාවේශය කොට ප්‍රශ්න ඇසීම, කුමරියක ලවා ජෙන කියාමීම, දෙවදග්ගක ලවා ජෙන කියාමීම, ජීවිකා පිණිස හිරු පිදීම, මහබමු පිදීම, මතුරු දපා මුවන් ගිනිපල් පිහිටීම, මතුරු දපා සිරිකක කැදැවීම යන මේ හෝ අන් මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්දයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් දීර්ඝ පවත්වන් ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණවිතවිද්දයෙන්, මිථ්‍යාච්ඡවයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ ශීලයෙක් වේ.

63. යථා චා පනෙතෙ භොනො සමිණ්ඩාසමිණි සඤ්ඤායානි භොජනානි භුක්ඤ්ඤානි තෙ ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චෙන ජිවිකං කපොතති, සෙය්‍යාපීදං සන්තිකමිම පණ්ඩිකමිම භුතකමිම භූරිකමිම වස්සකමිම වෙස්සකමිම වජ්ජකමිම වජ්ජපරිකිරණං අවමිතං තභාපතං ජුතතං වමනං විරෙවනං උඤ්චිතෙවනං අබ්බාසිතෙවනං සිසචිතෙවනං කණ්ණකෙලං තෙතතතපාතං තජ්ජකමිම අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං සාලාකියං සලලකතතියං දුරකතිකිච්ඡා මූලභෙසජ්ජාතං අනුපාදානං ඕසසිතං පටිමොඤ්ඤං ඉති චා ඉති ඵවරුපාය තිරච්ඡානවිජ්ජාය මිච්ඡාජ්චා පටිවිරතො හොති. ඉද්ධප්පායං භොති සීලසං.

64. ස ඛො සො වාසෙවති භික්ඛු ඵම් සීලසංපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සෙය්‍යාපාචි වාසෙවති ඛතතියො මූලාචිසිතො නිතතපච්චාමිතො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං පච්චස්සිකතො. ඵවමෙව ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඵම් සීලසංපනො න කුතොචි භයං සමනුපස්සති යදිදං සීලසංවරතො. සො ඉමිනා අරියෙත සීලසංකෙත සමන්තාගතො අර්ථකතං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති, ඵම් ඛො වාසෙවති භික්ඛු සීලසංපනො හොති.

65. කථඤ්ච වාසෙවති භික්ඛු ඉද්ධසෙසු භුතතඤ්ඤා භොති? ඉධ වාසෙවති භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්සා න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යා-ඤ්ඤාතභොති. යධාධිකරණමෙතං චක්ඛුද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාසාවෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති චක්ඛුද්ධියං, චක්ඛුද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙත සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- ඤාණෙන ශබ්දං සාධිතො -පෙ- ජිව්හරය රසං සාධිතො -පෙ- කාශෙන ථොට්ඨිබ්බං පුඤ්ඤා -පෙ- මිත්තං ධර්මං විඤ්ඤාය න නිමිතතභොති භොති නානුඛ්‍යාඤ්ඤාතභොති. යධාධිකරණමෙතං මනිද්ධියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභාසා-වෙග්ගං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිද්ධියං. මනිද්ධියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙත ඉද්ධියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ථකතං අභ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති. ඵම් ඛො වාසෙවති භික්ඛු ඉද්ධසෙසු භුතතඤ්ඤා භොති

63. යමෙසේ ඇතැම් පින්වත් මහණවහන්සේන් සැදැහැයෙන් දුන් බොහෝත් වළඳ, ශාන්තිකම්, ප්‍රණිධිකම්, භූරිකම්, පණ්ඩකයා පිරිමියකු කිරීම, පිරිමියා පණ්ඩකයකු කිරීම, වාස්තුකම්, වාස්තු පරිකරණ, මතුරා දපා මුව දෙවුම, මතුරා දපා අනුත් නැවීම, සෙත් පතා ගිනි පිදීම, ගිහියනට වමන කැරවීම, බඩ විරේක කැරවීම, ළය විරේකයට බේත් දීම, වස්ත්‍ර කිරීම ශීර්ෂිවර්චන බේත් දීම, කන් ලෙඩට තෙල් පිසා දීම, ගිහියන් සදහා ඇඟ පවලයට සිසිල ගත්වන තෙත්තෙල් පිසීම, ගිහියනට තඟ්‍ය දීම, කාරම් අඳුන් සාදා දීම, ඇඟ සිසිල ගත්වන අඳුන් සාදා දීම, ගිහියන්ගේ ඇඟ උල්ඇත ලෙඩට බේත් කිරීම, ගිහියනට ශල්‍ය කම් කිරීම, ලදරුවන්ගේ ලෙඩට පිළියම් කිරීම, මුල් බෙහෙත් දීම (කාංගවිකිත්සාව) කාරම් බේත් බැඳ වණ සුව වූ පසු ඒවා ගලවා දැමීම යැ” යි මේ ආදී වූ හෝ මෙබඳු වූ තීරණිකවිද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් දිවි පවත්වන ද, ඒ මහණ තෙමේ මේ හෝ මේ බඳු වූ තීරණික විද්‍යායෙන්, මිථ්‍යාආර්ථයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මේ ද ඔහුගේ සිරිසකකවරය වේ.

64. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මෙසේ සිරිසකකවරය වූයේ, සිරිසකකවරයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයකින් පහල විය හැකි බියක් නො දකී. වාසෙට්ඨය, සෘත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂෙක ලත්, වැනැසු සතුරන් ඇති සෘත්‍රියයෙක් කිසි ම එක ද සතුරකුගෙන් විය හැකි බියක් යමෙසේ නො දක්නේ ද, එසේ ම මහණ තෙමේ මේ පරිද්දෙන් සිරිසකකවරය වූයේ, සිරිසකකවරයෙන් කිසි ම එක ද අසංවරයකින් විය හැකි බියක් නො දකී. හේ මේ ඇති සිරිසකකවරයෙන් සමත්වන වූයේ සිය සතන්හි තිඳෙස් වූ කාශික මෛතසික සුඛය පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිරිසකකවරය වේ.

65. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ඉදුරන්හි වැසු දොර ඇත්තේ මේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සත්තෙහි මහණ තෙමේ ඇතිත් රූපයක් දක ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු නො ගත්තේ වේ. ශුභාදිවශයෙන් අත්පා ආදී අවයවයන්ගේ ආකාර සිතට නො ගත්තේ වේ. යම් කරුණකින් වක්‍රජිහිය වසා නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්තානග විමලලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබදනාහු ද, ඒ වක්‍රජිහියයාගේ සංවරය පිණිස හේ පිළිපදී. වක්‍රජිහියය රකී. වක්‍රජිහියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කතින් හඹ අසා ... තාසාගෙන් ගද ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රඟ ආස්වාදය කොට ... කසින් ස්ප්‍රථව්‍යය (ඇඟට හැපෙන දු) ස්ප්‍රථ කොට ... සිතින් ධර්මලම්භන දුත ශුභාදිවශයෙන් එහි ලකුණු ගත්තේ නො වේ. ශුභාදිවශයෙන් ආකාර සිතට ගත්තේ නො වේ. යම් කරුණකින් මනඉන්ද්‍රියය සංවර කොට නොගෙන වසන්තසුගේ විතතසන්තානග විමලලොභ දොමනස් ආදී ලාමක අකුශල ස්වභාවයේ පුහුබදනාහු ද, ඒ මනඉන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී. ශ්‍රොත්‍ර ... ශ්‍රාණ ... ජිහ්වා ... කාය ... මනඉන්ද්‍රියය රකී. එහි සංවරයට පැමිණේ. හේ මේ ආදී වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමත්වන වූයේ සිය සතන්හි අව්‍යාසෙකසුඛය (පෙහෙලසුන්ගෙන් මිශ්‍ර නොවීමෙන් වූ පිරිසිදු අභිවිතසුඛය) පිදී. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තේ වේ.

66. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සම්පජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති. සංඛ්‍යාපිපත්තවිවරධාරණෙ සම්පජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සම්පජානකාරී හොති. උච්චාරපක්ඛාවකම්මෙ සම්පජානකාරී හොති. ගතෙ ඕතෙ නිසින්නෙ සුතො ජාගරිතෙ හාසිතෙ කුණ්ඨිභාගෙව සම්පජානකාරී හොති. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො හොති.

67. කථංඤ්ච වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති? ඉධ වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපත්තභාගේ'ව ඛෙති, එවම්මෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරියෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරියෙන පිණ්ඩිපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්ඛම්ඨි සමාදයෙව පක්ඛම්ඨි. එවං ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති.

68. සො ඉමිනා ච අරියෙන සිලකඩ්දකිංඝකො සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉඤ්ඤිකංචරෙන සම්මන්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤාන සම්මන්තාගතො, ඉමාය ච අරියාය සන්තුට්ඨිකා සම්මන්තාගතො, විචිත්තං සෙතාසතං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං භිරිගුහං සුසානං චිත්තථං අබ්බොධාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩිපාතපටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඛකං අංගුර්ජා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

69. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣිත වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොඛෙති. ඛ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අඛ්‍යාපත්තවිතො විහරති සබ්බපාණ්භුතභිතානුකම්පි. ඛ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොඛෙති. පිනමිඬං පහාය විගතපිනමිඬො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සම්පජානො. පිනමිඬා විතතං පරිසොඛෙති. උඬ්ඛවකුක්ඛකුචං පහාය අනුඬ්ඛනො විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිතො. උඬ්ඛවකුක්ඛකුචං විතතං පරිසොඛෙති. විචිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡා විහරති අකථංකපි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොඛෙති.

66. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ස්මාන්තමුප්පානනයෙන් (සිහි නුවණින්) සමන්විත වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරලා ඊමෙහි ද මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි, අනුදික් බැලීමෙහි (වට පිට බැලීමෙහි) මනා නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. අත් පා ආදිය කැකිළීමෙහි, දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම (එය) කරනුයේ වෙයි. සහග්‍රහිවුරු ද පාත්‍රය ද සෙත්‍ර සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරන්නේ වෙයි. ආහාර ගැන්මෙහි, පැන් පිමෙහි, පිටිකෑපිලි ආදිය කෑමෙහි, ම ආදිය රස පිඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. ගමනෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි කපා කිරීමෙහි නොසිඳීමෙහි නුවණින් දැන ම කරනුයේ වෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ සිහිනුවණින් සමන්විත වෙයි.

67. වාසෙට්ඨය, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ ද යත්: වාසෙට්ඨය, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට නික්මා යේ ද, අට පිරිකර පමණක් ගෙන ම නික්මෙයි. වාසෙට්ඨය, (පියා හඹනුවට තරම්) අත්තවු ඇති කුරුලු තෙමේ යම් යම් තැනකට පියා හඹා යේ නම්, පියාපත් බර සහිත ව ම යම් හේ පියා හඹා ද, එසේ ම ඒ මහණ තෙමේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ සිවුරින් ද කුක්කුළුපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ ආහාරයෙන් ද සතුටු වෙයි. හේ යම් යම් තැනකට යේ ද, පා සිවුරු (ආදි අට පිරිකර) රැගෙන ම ගෙයි. වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙමේ ලද පමණෙහි සතුටු වේ.

68. වාසෙට්ඨය, ඒ මහණ තෙමේ මේ ආදී සිලසකකයෙන් ද සම්පන්න වූයේ, මේ ආදී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සමානිතමු-ප්‍රජානනයෙන් ද සමන්විත වූයේ, මේ ආදී සන්තුප්ථයෙන් ද සමන්විත වූයේ, අරණ්‍ය වාසානුල පථිත කදුරැලි ගිරිගුහා සොහොන් වනපෙත් (වනප්‍රථ) අභ්‍යවකාශ (ඵලිමහන්) පිදුරුලෙන් යන මේ කී ජනශූන්‍ය කිසි සෙනස්තක් හරතය කෙරෙයි. හේ පිඩු සෙවීමෙන් පෙරලා ආරේ, පසුබත් සෙමෙහි පලක් බැඳ උඩු කය කෙළින් පිහිටුවා කම්මහතට යොමු කොට සිහි එළවා හිඳී.

69. හේ ලොමා (පඤ්ච උපාදනසකකය කෙරෙහි) ඇල්ම හැර, විකෙමාණප්‍රමාණයෙන් (යට පත් කිරීමෙන්) පහ වූ අභිජ්ඣායෙන් යුත් සිතීන් වෙතෙයි. අභිජ්ඣාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රභේදය (මත්‍රාධර්ම) හැර, ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ, සියලු පණ ඇති සතුන් කෙරේ නිත්‍යානුකම්පා ඇති වැ වෙතෙයි. ක්‍රොධය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සන්තානමිථිය හැර, පහ වූ සන්තානමිථිය ඇත්තේ, දව රු දෙකේ ම දුටු එළිය හඳුනනු හැකි පිරිසිදු සංඥා ඇත්තේ, සිහියෙහුත් නුවණිහුත් යුක්ත වූයේ වෙතෙයි. සන්තානමිථිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. උදහසත් (සිතා නොසංහුන්බවත්) කුකුසත් (කල නොකල දෑයෙහි පසුබැටිල්ලත්) සිතීන් දුරු ලා, අනුභූත වැ (නොසංහුන් බැවින් තොර වැ), සංහිදුණු ස්වකීය විතතසන්තානය ඇත්තේ, උදහස් කුකුස් දෙක කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. සැකය දුරු ලා, පහ වූ සැක ඇත්තේ, කුහල් දහමිහි සැක නො කරනුයේ, සැකය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි.

70. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙය්‍ය, තස්ස තෙ කම්මනා සමිජෙකියද්දං, සො යාති ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියං වස්ස උතතරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය, තස්ස ඵවමිසා: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඉණං ආදාය කම්මනෙත පයොජෙසිං. තස්ස මෙ තෙ කම්මනා සමිජකිංසු. සො’හං යාති ච පොරුණාති ඉණ්ණිලාති තාති ච බ්‍යන්තිඅකාසිං. අපි ච මෙ උතතරිං අවසිට්ඨං දුරභරණාය”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

71. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ආබාධිතො අස්ස දුක්ඛිතො ඛාලාගිලානො, භතතං වස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය, න වස්ස කායෙ ඛලම්භතා, සො අපරෙත සම්මෙත නම්භා ආබාධා මුව්චෙවය්‍ය, භතතඤ්චස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියං වස්ස කායෙ ඛලම්භතා, තස්ස ඵවමිසා: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ආබාධිතො අභොසිං දුක්ඛිතො ඛාලාගිලානො. භතතං ච මෙ නච්ඡාදෙසි. න වස්ස මෙ අසි කායෙ ඛලම්භතා. සො’මහි ඵතරහි නම්භා ආබාධා මුව්චෙය්‍ය. භතතඤ්ච මෙ ඡාදෙති. අපි ච මෙ කායෙ ඛලම්භතා”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

72. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො ඛකිනායාසෙ ඛද්දො අස්ස, සො අපරෙත සම්මෙත නම්භා ඛකිනායාසෙ මුව්චෙවය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බසෙත, න වස්ස කිඤ්චි භොගානං වයො, තස්ස ඵවමිසා: “අහං ඛො පුඤ්ඤ ඛකිනායාසෙ ඛද්දො අභොසිං. සො’මහි ඵතරහි නම්භා ඛකිනායාසෙ මුව්චෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්බසෙත. අපි ච මෙ කිඤ්චි භොගානං වයො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

73. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො දුසො අස්ස අනතතාගිතො පරාගිතො න යෙනකාමිඛමො, සො අපරෙත සම්මෙත නම්භා දුසබ්‍යා මුව්චෙවය්‍ය අනතාගිතො අපරාගිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො, තස්ස ඵවමිසා: “අහං ඛො පුඤ්ඤ දුසො අභොසිං අනතතාගිතො පරාගිතො න යෙනකාමිඛමො. සො’මහි ඵතරහි නම්භා දුසබ්‍යා මුව්චෙය්‍ය අනතාගිතො අපරාගිතො භුජ්ඣෙය්‍ය යෙනකාමිඛමො”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

74. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ පුරිසො සධිතො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානං මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය දුඛිකඛං සප්පට්ඨං, සො අපරෙත සම්මෙත තං කන්තාරං තිත්ථෙරෙය්‍ය, සොඤ්ඤා ගම්මනං අනුපාපුජෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං, තස්ස ඵවමිසා: “අහං ඛො පුඤ්ඤ සධිතො සභොගො කන්තාරඤ්ඤානං මග්ගං පටිපජ්ජං දුඛිකඛං සප්පට්ඨං. සො’මහි ඵතරහි තං කන්තාරං තිත්ථෙය්‍ය සොඤ්ඤා ගම්මනං අනුපාසෙය්‍ය ඛෙමිං අප්පට්ඨං”ති. සො තතො නිදානං ලභෙථ පාමොජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං-

70. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් ණය මුදලක් ගෙන කමානක කරන්නේද, ඔහුගේ ඒ කමානක සමාධි වන්නේ නම්, හේ යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, ඒ සියල්ල ගෙවා අවසන් කරන්නේද, මත්තෙහි ඉතිරි වූ යමක් ඇත් නම්, එය අමුදරුවන් රක්තා පිණිස වන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම පලමුයෙක් ණයට මුදල් ගෙන කමානක කෙළෙමි. ඒ මාගේ කමානක සමාධි විය. ඒ මම යම් පරණ ණය මුදල් වී නම්, එය ගෙවා අවසන් කෙළෙමි. අමුදරුවන් රක්තට වැඩිපුර ඉතිරි වූ මුදලක්ද මට ඇතැ” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ ණය නැතිබව කරණ කොට ගෙන සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද-

71. වාසෙට්ඨය, යම් කේ පුරුෂයෙක් රොහි වූයේ, දුකට පැමිණියේ, දැඩි ලෙස ශිලන් වන්නේද, ඔහුට බඩුන් නො රිසියෙන්නේද, ඔහුගේ ඇඟපත ශක්ති පමණකුත් නො වන්නේද, හේ මෑත කාලයෙහි ඒ ආබාධයෙන් මිදෙන්නේ නම්, ඔහුට බඩුන් රිසියෙන්නේ නම්, ඔහු ඇඟපත ශක්තිය ද වන්නේ නම්, “මම වූ කළි පෙර දුකට පත්, දැඩි ශිලන්බව ඇති ලෙබෙක් වීම. මට අහර ද රිසි නො වී ය. මා ඇඟපත ශක්තිය ද නො වී ය. ඒ මම දැන් ඒ ලෙබින් මිදුණෙමි වෙමි. ඒ මට අහර ද රිසියෙයි. මා ඇඟපත ශක්තිය ද ඇතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

72. වාසෙට්ඨය, යම් කේ පුරුෂයෙක් හිරගෙහි බැදුණේ වන්නේද, හේ පසු කලෙක ධනය වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදෙන්නේද, (ඒ හෙතෙයින්) ඔහුගේ කිසි භොගවිනාශයක් නො වන්නේද, “මම වූ කළි පෙර හිරගෙහි බැදුණෙමි වීම. ඒ මම දැන් ධන වියදම් නො කොට පහසුවෙන් ඒ හිරගෙන් මිදුණෙමි වෙමි. මාගේ භොගයකට කිසි විනාශයක්ද නැතැ” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

73. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ තමා අයත් පැවැතුම් නැති, අනුත් අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යන්නට අවසර නැති දස පුරුෂයෙක් වන්නේද, හේ මෑත භාගයෙහි තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියේ, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියේ, නිදහස් වූයේ, කැමැති අතෙක යා හැකි වූයේ, ඒ දසභාවයෙන් මිදෙන්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි පෙර තමා අයත් පැවැතුම් නැති, පරා අයත් පැවැතුම් ඇති, කැමැති අතෙක යා නො හැකි දසයෙක් වීම. ඒ මම දැන් ඒ දසභාවයෙන් මිදුණෙමි, තමා අයත් පැවැතුම් ඇතියෙමි, පරා අයත් පැවැතුම් නැතියෙමි, නිදහස් වූයෙමි හැමැති අතෙක යා හැකියෙමි වෙමි” යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

74. වාසෙට්ඨය, යම්කෙසේ ධනවත් වූ භොගසම්පත් ඇති පුරුෂයෙක් දුර්ලභ ආකාර ඇති, උච්ඡුරා ඇති, දිය නැති දික් මහකට බස්නේද, හේ පසු කලෙක සුවසේ ඒ තිරුදක පෙදෙස ඉක්මා යන්නේද, උච්ඡුරා නැති විටත් නැති ගම්මානයකට බස්නේද, එසේ වූ ඔහුට “මම වූ කළි පෙර ධන ඇතියෙමි, භොගසම්පත් ඇතියෙමි, දිය නැති, ආකාරදුර්ලභ, ප්‍රතිභය සහිත දික් මහකට බඩුයෙමි. ඒ මම දැන් සුවසේ ඒ කාන්තාරය තරණය කෙළෙමි. තිරුප්පුත භයරහිත ගමකට පැමිණියෙමි වෙමි” යි සිතෙක් වන්නේද, හේ ඒ කරුණින් සතුට ලබන්නේද, සොම්නසට පැමිණෙන්නේද -

75. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු යථා ඉණං යථා රොගං යථා ඛකිනාගාරං යථා අසඛ්‍යං යථා කන්තාරභූතමග්ගං, එවං ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ අපාඨිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ආතණ්ණං, යථා අංඤාණං, යථා ඛකිනා මොක්ඛං, යථා භුජික්ඛං, යථා ඛෙමන්තභූමිං. එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාති.

76. තස්සිමෙ පඤ්ච නිවරණේ පභිණේ අත්තනි සම්ප්‍රපක්ඛාතො පාමොජ්ජං ජායති. පඤ්චිකක්ඛ පිති ජායති. පිතිමිනක්ඛ කායො පක්ඛාමනති. පක්ඛාභිකායො ප්‍රබං මෙදෙති. ප්‍රබිනො විතතං සමාඛියති.

77. සො මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති තථා දුඨියං තථා තඨියං තථා චතුඨියං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බතතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙරෙන අව්‍යාපජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ ඛලවා සබ්බධමො අපාකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය මේතාය මෙතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසික්ඛාති, න තං තත්ත්ව-විතිට්ඨති. අගම්පි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො² සභව්‍යතාය මග්ගො.

78. පුත ව පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු කරුණාසභගතෙන මේතස්ස එකං දිසං ඵරිඤ්ඤා විහරති. තථා දුඨියං තථා තඨියං තථා චතුඨියං. ඉති උභිමිඛො නිරියං සබ්බසි සබ්බතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණා-සභගතෙන මේතස්ස විපුලෙන මහග්ගතෙන අපාමාණෙන අමෙරෙන අව්‍යා-පජේඛිත ඵරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි වාසෙට්ඨ සබ්බධමො අපා-කසිරෙනෙව වාතුද්දිසං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාවිතාය කරුණාය මෙතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසික්ඛාති න තං තත්ත්වවිතිට්ඨති. අගම්පි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සභව්‍යතාය මග්ගො.

1. සබ්බත්තාය. (කෙසුම්)

2. බ්‍රහ්මානං P T S.

75. වාසෙට්ඨය, එසේ ම මහණ තෙමේ ණයක් මෙන් ලෙඩක් මෙන් හිරගෙයක් මෙන් වහල්බවක් මෙන් දිග නැති දික්මගක් මෙන් (පිළි-වෙළුන්) මේ පහ නොවූ නිවරණ පහ නමා කෙරෙහි දකී. වාසෙට්ඨය, ණය නැති බව යම්සේ ද, ලෙඩ නැති බව යම්සේ ද, හිරගෙන් මිදුණුබව යම්සේ ද, නිවහල්බව යම්සේ ද, උවදුරු නැති බව යම්සේ ද, එසේ ම වාසෙට්ඨය, හෙතෙම (පිළිවෙළුන්) මේ පහ වූ නිවරණ පහ (හෙවත් නිවරණ පහේ දුරු වීම) නමා කෙරෙහි දකී.

76. නමා කෙරෙහි පහ වූ මේ නිවරණ පහ දක්නා ඔහුට සතුට උපදී. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදී. සිතා ප්‍රීතිය ඇත්තහුගේ නාමිකය සංගිදේ. සංහ්‍රන් නාමිකය ඇත්තේ සුව විදී. සුවැතියහු සිත සමාසි-ගත වේ (එකඟ වේ).

77. හේ මෛත්‍රියහගත සිතින් එක් දිශාවක් පැතිර ගෙන (අරමුණු කොට) වෙතෙයි. එසේ දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, සිවුවන දිශාව ද පැතිර ගෙන වෙතෙයි. එසේ ම උඩ දෙස ද, යට දෙස ද, සරස ද සි මේ හැම තැන ම සජීත්තයෙන් (සියල්ල තමා හා සම්බන්ධයෙන්) සජීවත් (සියලු සතුන් ඇති) ලොව විප්‍රල වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් මෛත්‍රී සහගත සිතින් පැතිර ගෙන වෙතෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම (සිය) සක්භවින් සිවුදිගින් හඟවන්නේ ද (සිවු දිග ම සක්භව පතුරුවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ (අප්‍රමාණ ව)වඩනා ලද මෛත්‍රීවිතතවිමුක්ති කරණකොට ගෙන, ප්‍රමාණ විසින් කරන ලද යම් කම්මෙක් (හෙවත් යම් කාමාවචර මෛත්‍රී කම්මෙක්) ඇත් නම්, එය එහි අවශිෂ්ට (ඉතිරි) නො වේ. (ඒ මහදානකම් අතර ලැග ගන්නව කාමාවචර කම් සමත් නො වේ.) එය එහි ඒ මහදාන කම්ම මැඩ ගෙන ද නො සිටි (කාමාවචරකම් ඒ මහදානකම් විපාක මැඩ තමනට ඉඩ ගන්නව ද සමත් නොවෙයි). වාසෙට්ඨය, මේ මෛත්‍රී විතත විමුක්තිය ද බ්‍රහ්මයේ සහසාවයට මඟ ය.

78. තව ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම කරුණා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙතේ, එසේ දෙවෙනි දෙස ද, එසේ තෙවෙනි දෙස ද, එසේ සිවුවන දෙස ද පැතිර ගෙන වෙතේ. මෙසේ උඩ දෙස ද යට දෙස ද සරස ද සි මේ හැම තැන ම සියල්ල තමා හා සම්බන්ධයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විප්‍රල වූ මහදාන වූ ප්‍රමාණරහිත වූ වෛරරහිත වූ නිදුක් වූ කරුණාසහගත සිතින් පැතිර ගෙන වෙතෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්සේ කාබලැති සක්පිඬින්තෙක් පහසුවෙන් ම සිය සක්භවින් සිවුදිගින් හඟවන්නේ ද (සක්භවින් සිවුදිග ම සක්භව පතුරුවන්නේ ද), එපරිද්දෙන් ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ වඩනා ලද කරුණාවිතතවිමුක්තිය හෙතු කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ (කාමාවචර වූ) යම් කම්මෙක් ඇත් නම් එය එහි අතර ඉතිරි වූ නො රැදේ. එය එහි ඒ මහදානකම්ම මැඩ ගෙන ද නො සිටි. වාසෙට්ඨය, මේ කරුණාවිතතවිමුක්තිය ද බ්‍රහ්මසහසාවයට මඟ වේ.

79. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමොතිරියං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපරේකිත ඵරිතීං විහරති. සොයපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අප්පකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං විඤ්ඤපෙය්‍ය, එවිමෙව ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාෂිතාය මුද්දිතාය චේතො-විමුත්තියා යං පමාණකතං කමිං න තං තත්ත්වසිත්තං, න තං තත්ත්වචිත්තං. අයමි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

80. පුන ච පරං වාසෙට්ඨ භික්ඛු උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිතීං විහරති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිමොතිරියං සබ්බති සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තා ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපරේකිත ඵරිතීං විහරති. සොයපාපි වාසෙට්ඨ ඔලවා සබ්බවමො අප්පකසිරෙනෙව වාතුද්දිසං, විඤ්ඤපෙය්‍ය එවිමෙව, ඛො වාසෙට්ඨ එවං භාෂිතාය උපෙක්ඛාය චේතොවිමුත්තියා යං පමාණකතං කමිං න තං තත්ත්වසිත්තං, න තං තත්ත්වචිත්තං. අයමි ඛො වාසෙට්ඨ බ්‍රහ්මනො සහව්‍යතාය මග්ගො.

81. තං කිං මඤ්ඤති වාසෙට්ඨ? එවංවිහාරී භික්ඛු සපරිග්ගහො වා අපරිග්ගහො වා?ති.

“අපරිග්ගහො හො ගොතමි.”

“සචේරවිතො වා අචේරවිතො වා?ති.

“අචේරවිතො හො ගොතමි.”

“සඛ්‍යාපරේකි විතො වා අඛ්‍යාපරේකිවිතො වා?ති.

“අඛ්‍යාපරේකි විතො හො ගොතමි.”

“සංකිලිට්ඨවිතො වා අසංකිලිට්ඨවිතො වා?ති.

“අසංකිලිට්ඨවිතො හො ගොතමි.”

“වසවන්ති වා අවසවන්ති වා?ති.

“වසවන්ති හො ගොතමි.”

82. ඉති කිර වාසෙට්ඨ අපරිග්ගහො භික්ඛු. අපරිග්ගහො බ්‍රහ්මා. අපි නු ඛො අපරිග්ගහස්ස භික්ඛුනො අපරිග්ගහෙන බ්‍රහ්මනා සද්ධිං සංසද්දති සමෙති?ති.

“එවං හො ගොතමි.”

79. තච ද අනෙකක් කියමි. වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම මුද්දිකාසක-
ගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙස ද,
තෙවෙනි දෙස ද, සිවුවන දෙස ද පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ ම උභි
දෙස ද යට දෙස ද සරස ද යි මේ භෑම තැන ම සියලුදෙක ම තමා හා
සමානිතයෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව (සියලු සත්ලොව) විප්‍රල වූ, මහද්ගත
වූ, තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ මුද්දිකාසකයෙකු සිතින් පැතිර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්ගේ කාබලැති සක්පිඬුන්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහිකා
ලද මුද්දිකාවිතතවිච්ඡිකතිය කරණ කොට ගෙන, ප්‍රමිත වූ කම් (කාමාවචර
කම්) අවශිෂ්ට නො වේ එය මහද්ගත කම් මැඬි තමාට ඉඬි ගත්තට
නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ මුද්දිකාවිතතවිච්ඡිකතිය ද බ්‍රහ්මසකහාවයට
මග ය.

80. තච ද, අනෙකක් කියමි, වාසෙට්ඨය, මහණ තෙම උපෙක්ඛා-
සකගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිර ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි
දෙස ද, තෙවෙනි දෙස ද, සිවු වන දෙස ද, පැතිර ගෙන වෙසෙයි.
එසේ ම උභි දෙස ද යට දෙස ද සරස ද යි මේ භෑම තැන ම සියලු
දෙක ම තමා හා සමානිතයෙන් සියලු සත්ලොව විප්‍රල වූ මහද්ගත වූ,
තොපමණ වූ, වෙර තැනි, තිදුක් වූ උපෙක්ඛාසකගත සිතින් පැතිර ගෙන
වෙසෙයි. වාසෙට්ඨය, යම්ගේ කාබලැති සක්පිඬුන්තෙක් පහසුයෙන් සිය
සක්කසින් සිවුදිගුන් හඟවන්නේ ද, එ පරිදි ම වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහිකා
ලද උපෙක්ඛාවිතතවිච්ඡිකතිය හෙතු කොට ගෙන ප්‍රමාණකාත කම් (කාමා-
වචරකම්) අවශිෂ්ට නො වේ. එය මහද්ගතකම් මැඬි තමාට ඉඬි ගත්තට
නො ද සමත් වේ. වාසෙට්ඨය, මේ උපෙක්ඛාවිතතවිච්ඡිකතිය ද බ්‍රහ්මසකහාවයට
මග ය.

81. වාසෙට්ඨය, ඒ කිමැ යි සිතයි ද? මෙසේ (බ්‍රහ්මචරිණීන්) මහන
මහණ තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහය ඇත්තේ ද? සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ද?

[වාසෙට්ඨ:] “සත්‍රිපරිග්‍රහය නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “වෙර සිතැත්තේ ද? වෙර සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “වෙර සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “තිදුක් සිත් ඇත්තේ ද? තිදුක් සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “තිදුක් සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “කිලිපි සිතැත්තේ ද? කිලිපි සිත් නැත්තේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “කිලිපි සිත් නැත්තේ ය, හවද්දි ගොතමයිනි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මයවර්තනී (විතතවශිකා ඇත්තේ) ද? අමයවර්තනී
(විතතවශිකා නැත්තේ) ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “මයවර්තනී (විතතවශිකා ඇත්තේ) ය, හවද්දි ගොතමයිනි.”

82. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ වූ කලි භික්ඛු තෙම සත්‍රිපරිග්‍රහ
නැත්තේ ය. බ්‍රහ්ම ද සත්‍රිපරිග්‍රහ නැත්තේ ය. සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති බ්‍රහ්ම හා
සත්‍රිපරිග්‍රහ නැති භික්ඛුන්ගේ සාඨාදෙන බවක් වේ ද? සමබවක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දි ගොතමයිනි”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අපරිඤ්ඤාං භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අපරිඤ්ඤාං චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති”

83. ඉති කීර වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු. අවෙරවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අවෙරවිතොස්ස භික්ඛුතො අවෙරවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති

“ඵචං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අවෙරවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අවෙරවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

84. ඉති කීර වාසෙධං අඛ්‍යාපජ්ඣවිතො භික්ඛු. අඛ්‍යාපජ්ඣවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අඛ්‍යාපජ්ඣවිතොස්ස භික්ඛුතො අඛ්‍යාපජ්ඣවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අඛ්‍යාපජ්ඣවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අඛ්‍යාපජ්ඣවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

85. ඉති කීර වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු. අසංකිලිට්ඨවිතො චුහමා. අපි නු ඛො අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස භික්ඛුතො අසංකිලිට්ඨවිතොන චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතමි.”

“සාධු වාසෙධං. සො වත වාසෙධං අසංකිලිට්ඨවිතො භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං අසංකිලිට්ඨවිතොස්ස චුහමුතො සහව්‍යුපගො හවිස්සතිති ථානමෙතං විජ්ජති.”

86. ඉති කීර වාසෙධං වසවතී භික්ඛු. වසවතී චුහමා. අපි නු ඛො වසවතීස්ස භික්ඛුතො වසවතීතා චුහමුතා සද්ධං සංසද්දති සමෙති”ති.

“ඵචං හො ගොතමි.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ සත්‍රපරිත්‍රහ නැති හික්කු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු සත්‍රපරිත්‍රහ නැති බඹුණේ සහභාවයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය (ඇති එකක, විය යුත්තක).”

83. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කු තෙම වෙර සිත් නැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම වෙරසිත් නැත්තේ ය. මෙරසිත් නැති බ්‍රාහ්ම වෙර සිත් නැති හික්කුණු සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ වෙරසිත් නැති හික්කු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු වෙරසිත් නැති බඹුණේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය.”

84. “වාසෙට්ඨය, මෙසේ මහණ තෙම නිදුක් සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම නිදුක් සිතැත්තේ ය. නිදුක් සිතැති බ්‍රාහ්ම හා නිදුක් සිතැති හික්කුණු සැසඳෙන බවක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ නිදුක් සිතැති හික්කු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නිදුක් සිතැති බඹුණේ සහභාවයට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන ය.”

85. [භාග්‍යවත්තු:] වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කු තෙම නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. බ්‍රාහ්ම නොකිලිපි සිතැත්තේ ය. නොකිලිපි සිතැති බඹුණ හා නොකිලිපි සිතැති හික්කුණු සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දී ගෞතමසිති.”

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑතුව වාසෙට්ඨය, ඒ නොකිලිපි සිතැති හික්කු තෙම ඵකාන්තයෙන් කාබුත් මරණින් මතු නොකිලිපි සිතැති බඹුණේ සහභාවයට පැමිණියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය (විස සුදු ය).”

86. [භාග්‍යවත්තු:] “වාසෙට්ඨය, මෙසේ හික්කුතෙම පුරුදුකළ විත්තවශිතා ඇත්තේ ය බ්‍රාහ්ම පුරුදුකළ විත්තවශිතා ඇත්තේ ය. පුරුදු කළ විත්තවශිතා ඇති බ්‍රාහ්ම හා පුරුදු කළ විත්තවශිතා ඇති හික්කුණු සැසඳෙන බවක් වේ ද? සම්බවෙක් වේ ද?”

[වාසෙට්ඨ:] “එසේ ය, හවද්දී ගෞතමසිති.”

“සාධු වාසෙට්ඨ. සො වත වාසෙට්ඨ වසවතති භික්ඛු කායස්ස හෙද පරමමරණං වතවතතිස්ස ඩුහමුතො සහවසුපගො භවිස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති”ති.

87. එවං චුතො වාසෙට්ඨනාරථාජා මාණවා භගවතං එතදවොචුං: “අභික්ඛන්තා හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්ලස්ස වා මහං ආවිතෙකියං, අකිකාසෙර වා තෙලප්පජ්ජාතං ඛාසෙය්‍ය චක්ඛු-මනො රූපානි දක්ඛීන්තිති, එවමෙව හොතා ගොතමෙන අනෙකපරිදා-සෙත ඛමෙමා පකාසිතො. එතෙ මයං භගවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ඛමෙඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකො නො භවං ගොතමො ඛාසෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්‍යපෙතෙ සරණංගතො”ති.

තෙවිජ්ජුන්තං නිට්ඨිතං තෙරසමං.

සීලකඛකිවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

[භාග්‍යවත්තු:] “මෑනුව වාසෙට්ඨය. ඒ පුරුදු කළ විතතවශිතා ඇති හික්කු තෙම කාමුත් මරණින් මතු එකානතයෙන් පුරුදු කළ විතතවශිතා ඇති ඔබ්බුගේ සහව්‍යතාවට ගියෙක් වන්නේ ය යන මේ කාරණය ඇත්තේ ය. (විශාලත්තේ ය).”

87. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ කල්හි වාසෙට්ඨ භාරද්‍රාජ මාණවලයා දෙදෙන “භවද්ද ගෞතමසිනි, දෙශනාව අභිකාන්ත යැ. භවද්ද ගෞතමසිනි, දෙශනාව අභිකාන්ත යැ. භවද්දගෞතමසිනි, යමෙක් යැටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දෑයක් වැසුම් හටින්තේ ද, මංමුලා වුවක්හට මහ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියන් රූප දකිති යි අදුරෙහි තෙල් පහතක් හෝ දරන්නේ ද, එසේ ම භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පවසන ලද යැ. ඒ අපි භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද හික්කුසංඝයා ද ශරණ යමහ. භවද්ද ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවන් කොට දරන සේක් වා (ගලකා වදාරන සේක් වා)” යි මෙ බස් කිවු ය.

තෙලෙස්වන තෙවිජ් සූත්‍රය නිමයේ ය.

ප්‍රථම ශිලාසකතිවග්ගය නිම.

දීඝනිකායෙ සීලකඛ්ඛවගෙහ පද්‍යානකමණිකා

	පිටුවකිනා		පිටුවකිනා
අ		අජසතාති	248
අකවපිඛා	98	අජිනකම්පං	366
අකවං	98	අජිනපාමෙණි	12, 114
අකණ්ඩං	138	අජිනං	366
අකණ්ඩකා	262	අජෙලකපටිගගණං	112
අකිම්බකාරි	262	අජිකා	536
අකිරියං	92	අජිකතං සමාසංදනං	62, 130
අකුසලකඛාදා	358	අජිකතං චූපසනවතො	124
අකඛිරිකං	12, 114	අජිකායකො	150
අකඛං	12, 114	අජිකාවසාමි	260
අකඛානං	10, 112, 114	අජෙකායාගති	206
අකඛායති	62	අජෙකාපතනා	608
අකඛිතො	226	අඤ්ජනං	20
අකච්ඡාදායකො	226	අඤ්ජලිමං ණංමෙකා	88
අතරු	154	අඤ්ජසංගතො	594
අතභිජං	112	අඤ්ඤබන්ධකෙන	410
අතභ්‍රං	154	අඤ්ඤතරො'පි	30
අතභිජවරියං	208	අඤ්ඤතිත්ථිප්‍රබෝධො	386
අතභිජාමං	16	අඤ්ඤතිත්ථියං	382
අතභිං පරිමරතො	208	අඤ්ඤත්‍රාමිරිගකෙන	410
අතභාගාරං	208	අඤ්ඤත්‍රායොගෙන	410
අඛකපිජ්ජං	16	අඤ්ඤත්‍රෙම	372
අඛතං	16	අඤ්ඤථා'ති'පි	44
අඛ්‍යාලිපකොදකෙති	156	අඤ්ඤදඤ්ඤ	156, 206
අභිකප්‍ර	222	අඤ්ඤදඤ්ඤසො	30, 582
අභිකප්‍රකා	418	අඤ්ඤදිව්ඪිකෙන	410
අභිජපරිච්ඡිකෙත	438	අඤ්ඤමඤ්ඤං	34
අභිජමතිකා	594	අඤ්ඤරුපිකෙන	410
අභෙලසො	364	අඤ්ඤං ජිමං අඤ්ඤං සරිරං	388
අභිමයා	146	අඤ්ඤදිසො	214
අභිමයෙන	30	අභිමයාමි	486
අභිමයො	148	අභිමපදං	12, 114
අභිජ්ජති	208	අභිමයො	182
අභෙජ	138	අභිකමමම	92
අභෙජ්ජං	132	අභිකදකානං	10, 114
අජසුඛං	114	අභ්‍රමතොප්‍ර	110
අජලකඛණං	16	අභ්‍රං	538

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
අතකකාවචරා	20	අබොට්ඨෙරවනං	20
අතච්ඡං	4	අතගාරියං	32
අතරමානො	154	අතඛණ්ණං	136
අතිකකන්තමානුසිකාය	138	අතඤ්ඤා	152
අතිපි	232	අතත්තමනවාචං	92
අතිඛාලකං	158	අතත්තසඤ්ඤා	40
අතියානං	16	අතත්තාසිනො	126
අතිපිකාලො	216	අතනුප්පත්තො	548
අතිවෙලං	34	අතන්තවා අත්තා	54
අතිනො අත්තපට්ටාගො	434	අතන්තසඤ්ඤා ලොකයමිං	40
අත්තනො සමසමං	380	අතන්තං	538
අත්තපට්ටාගො	424	අතබ්බකායාකාමා	356
අත්තා	22, 408	අතභිභූතො	30
අත්තාසිනො	126	අතභිරතී	30
අත්තානං	22	අතභිරඤ්ඤා	4
අත්ථගමිං	28	අතභිසංඛරොතො	404
අත්ථවරකෙන	216	අතභිසංඛ්‍යාණමානො	206
අත්ථජාලං	80	අතච්ඡස්සබ්බාතා	362
අත්ථවාදී	8, 110	අතච්ඡසුඛං	122
අත්ථසඤ්ඤිතං	110	අතච්ඡා	362, 548
අත්ථසංහිතං	414	අතච්ඡෙයං	150, 226
අත්ථිකවනො	156	අතාගතො අත්තපට්ටාගො	434
අත්ථිකවාදං	96	අතාදීතවදසායාපි	608
අත්ථි	266	අතාවච්ඡාචාරො	266
අත්ථෙතෙන	6, 110	අතාවතතිධම්මො	332
අද්දකම්මසුඛසුඛමසත්තසඤ්ඤා	402	අතාවිලො	132, 146
අද්දකම්මසුඛි අත්තා	54	අතිකුල්ලනො	92
අභිගතො	82	අතිච්චා	32
අභිමාසිකං	372	අතිච්චුච්ඡාදනපට්ටිඤ්ඤානෙදන- පිඤ්ඤාසත්තධම්මො	132
අභිරියා	596	අතිච්ඡාරොතිං	92
අභිසං	236, 276	අතිදසානං	538
අභිසංඝාතපට්ටිකො	2, 138	අතිමොතා	98
අභ්‍යුතො	30	අතිමිත්තං	98
අභිගවෙත්ඨා	540	අතිසාරණපඤ්ඤා	608
අභිගතා	260	අනුකුලයඤ්ඤාති	278
අභිවච්ඡමුප්පන්නං	50	අනුග්‍රහණතො	92
අභිවච්ඡමුප්පන්නිකා	50	අනුප්පන්නො	156
අභිපෙභ්වත්.	380	අනුඤ්ඤාතපට්ටිඤ්ඤාතො	150
අභිපඤ්ඤා	380	අනුත්තරං චිත්තං	138
අභිපොතං	236	අනුත්තරො	86
අභිමුත්තති	380	අනුත්තරො සබ්බාමච්ඡිකො	80
අභිමුත්තතිපදනි	20		
අභිසිද්ධකාමො	226		

පිටිබඩක		පිටිබඩක	
අනුපක්ෂපේඛ:	226	අනු	608
අනුපක්ෂපේඛ:	240	අනුපේඛ	600
අනුපක්ෂපේඛ:	96	අනුපේඛපේඛ	600
අනුපක්ෂපේඛ:	168	අනු	418
අනුපක්ෂපේඛ:	600	අනුපක්ෂපේඛ:	112
අනුපක්ෂපේඛ:	28	අනුපේඛ	22
අනුපක්ෂපේඛ:		අනුපක්ෂපේඛ:	122
අනුපක්ෂපේඛ:	404	අනුපක්ෂපේඛ:	390
අනුපේඛ	96	අනුපක්ෂපේඛ:	210, 274
අනුපක්ෂපේඛ:	8, 110	අනුපක්ෂපේඛ:	220, 320
අනුපක්ෂපේඛ:	262	අනුපක්ෂපේඛ:	246
අනුපක්ෂපේඛ:	262	අනුපක්ෂපේඛ:	16
අනුපක්ෂපේඛ:	122	අනුපක්ෂපේඛ:	392
අනුපක්ෂපේඛ:	170	අනුපක්ෂපේඛ:	54
අනුපක්ෂපේඛ:	264, 276	අනුපක්ෂපේඛ:	54
අනුපක්ෂපේඛ:	214	අනුපක්ෂපේඛ:	54
අනුපක්ෂපේඛ:	274	අනුපක්ෂපේඛ:	220, 320
අනුපක්ෂපේඛ:	112, 264	අනුපක්ෂපේඛ:	28
අනුපක්ෂපේඛ:	46	අනුපක්ෂපේඛ:	610
අනුපක්ෂපේඛ:	22	අනුපක්ෂපේඛ:	94
අනුපක්ෂපේඛ:	88	අනුපක්ෂපේඛ:	232
අනුපක්ෂපේඛ:	486	අනුපක්ෂපේඛ:	40
අනුපක්ෂපේඛ:	22	අනුපක්ෂපේඛ:	530
අනුපක්ෂපේඛ:	418	අනුපක්ෂපේඛ:	240
අනුපක්ෂපේඛ:	2	අනුපක්ෂපේඛ:	92, 164
අනුපක්ෂපේඛ:	212	අනුපක්ෂපේඛ:	366
අනුපක්ෂපේඛ:	20	අනුපක්ෂපේඛ:	366
අනුපක්ෂපේඛ:	212	අනුපක්ෂපේඛ:	280
අනුපක්ෂපේඛ:	226	අනුපක්ෂපේඛ:	206
අනුපක්ෂපේඛ:	268, 274	අනුපක්ෂපේඛ:	262
අනුපක්ෂපේඛ:	2	අනුපක්ෂපේඛ:	390
අනුපක්ෂපේඛ:	544	අනුපක්ෂපේඛ:	4
අනුපක්ෂපේඛ:	44	අනුපක්ෂපේඛ:	128
අනුපක්ෂපේඛ:	98	අනුපක්ෂපේඛ:	278
අනුපක්ෂපේඛ:	80	අනුපක්ෂපේඛ:	358
අනුපක්ෂපේඛ:	54	අනුපක්ෂපේඛ:	158
අනුපක්ෂපේඛ:	8	අනුපක්ෂපේඛ:	386
අනුපක්ෂපේඛ:	40	අනුපක්ෂපේඛ:	54
අනුපක්ෂපේඛ:	38	අනුපක්ෂපේඛ:	22
අනුපක්ෂපේඛ:	38, 40	අනුපක්ෂපේඛ:	388
අනුපක්ෂපේඛ:	78	අනුපක්ෂපේඛ:	278
අනුපක්ෂපේඛ:	180	අනුපක්ෂපේඛ:	420, 60

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
අපාතඛකං	438	අභිනිහරති (විත්තං)	132, 136, 158
අපාඛාධං	438	අභිසංසිද්ධිකාති	484
අපාසුකතරා	32	අභිසු	30
අපොකච්චාති	130	අභිරුපො	226
අපොච්චාමි	82, 388, 438, 542	අභිරුහිනා	86
අපොසකකතරා	32	අභිවදන්ති	20
අපච්චිං	128	අභිවුජ්ජය	260
අඛලා	92	අභිසංඛාරෙය්‍ය	404
අඛයෙත	126	අභිසංජ්ඣං	158
අඛනුමොදති	276	අභිසංඤ්ඤාතිරෙය්‍යො	390
අඛනුමොදෙය්‍ය	416	අභිසංඤ්ඤති	128
අඛ්‍යාකුටිකො	230	අභිතටං	364
අඛ්‍යාචිකාති	356	අමතසිකාරා	402
අඛ්‍යුට්ඨාසි (වඛකමං)	212	අමරුචිකෙකපං	44
අඛ්‍යුජ්ජලතං	18	අමරුචිකෙකපිකා	44
අඛ්‍යුන්තාමෙය්‍යං	246	අමතගාතං විත්තං	138
අච්චාකාසං	124	අමාහං	488
අච්චාකාසිකො	366	අමුත්‍ර	22
අච්චාකාසෙය්‍ය	152	අමං වා පුරෙය්‍යා	92
අච්චාකාසො	108	අමෙවෙය්‍යා	150
අඛ්‍යාතො	234	අමෙවිණ්ඩියා	80
අඛ්‍යාකතං	410	අමෙවනෙ	82
අඛ්‍යාපන්තවිත්තො	124	අයොකුටං	164
අඛ්‍යාසෙකපුටං	122	අරඤ්ඤං	124
අභිකකන්තං	146	අරඤ්ඤායතනං	206
අභිකකන්තො	124	අරහති හවිතුං	276
අභිකකම	86	අරියානං උපමාදකා	142
අභිජාතිත්‍ර	92	අරියා පරමා පඤ්ඤා	380
අභිජානාති	276	අරියාය සන්තුටසීයා	122
අභිජානාසි	90	අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	124
අභිජ්ජමානෙ (උදෙක)	136	අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙඤ්ඤා	124
අභිජ්ඣං	124	අරියෙන සීලකඩ්දෙකෙන	124
අභිජ්ඣා දෙමනස්සා	122	අරුපො අත්තපටිලාහො	424
අභිඤ්ඤා	20	අරුපි අත්තා	56
අභිඤ්ඤාතකොලඤ්ඤා	154	අරොහො	54, 420
අභිඤ්ඤාතා	594	අවණණං භාසෙය්‍යං	4
අභිනන්දනගෙතු	608	අවසටං	613
අභිනන්දං	92	අවසවතති	612
අභිතින්තාමෙති	132	අවසා	92
අභිතිප්පාදෙය්‍ය	136	අවිජ්ජාසවං	144
අභිතිබ්බතඨියා	546	අවිනිපාතධෛමං	332
අභිතිමන්තෙය්‍යාමපි	104	අවිපරිණාමධෛමො	32

පිට්ඨකයා	
අවික්ඛිතං විතතං	138
අවිසංචාදනකා	6, 110
අවුසිතවා	156
අවුසිතවාදෙන	156
අමරවිතෙතා	610
අව්‍යාපජ්ඣවිතෙතා	610
අච්ඡායනගෙතු	606
අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතෙතා	610
අසජ්ජමානො	136
අසඤ්ඤාසනතා	50
අසඤ්ඤි	390
අසඤ්ඤගමනා	94
අසමාහිතං විතතං	138
අසමතින්තවිතතිකතුලා	230
අසිතෙත	124
අසිලකඛණං	16
අසාතරං	12, 114
අසාප	4
අසාපිට්ඨ	210
අසාපුප්ඵත	168
අසාපුඤ්ඤා	114
අසාලකඛණං	16
අසාමාය	266
අසාදං	28
අසායොගා	88
අසාමුත්ථා	274
අභිමිජ්ජා	16
අභිතිජ්ජිකං	134
අභිතිජ්ජිකං	60, 424
අහ	86
අහමනා	32
අහගුරුපාසවිතා	92
අහො වත	30
අහො වත රෙ	216
ආ	
ආකඛ්ඛිති	386
ආකඛ්ඛිතං	236
ආකාසං	12, 96, 114
ආකාසානඤ්ඤාසනනුක්‍රම - සම්මසඤ්ඤා	402
ආකාසානඤ්ඤාසනනුපගො	60

පිට්ඨකයා	
ආකිඤ්ඤාසනනුක්‍රම - සම්මසඤ්ඤා	404
ආකිඤ්ඤාසනනුපගො	62
ආකිණ්ණමිත්‍රකා	484
ආකිරිනා	128
ආකොට්ඨි	154
ආගතියං	358
ආවමනං	20
ආවර්ගපාචරියං	226
ආවර්ගමනනුකා	598
ආවාමිහකෙතා	366
ආවාරගොචරසම්පන්නො	110
ආවිකෙතියා	146
ආජ්චකකෙත	94
ආතප්පමිත්‍රියං	22
ආතප්පං	22
ආතාපි	386
ආදායකඤ්ඤා	18
ආදායං	12
ආදායෙ	138
ආදිකල්‍යාණං	150
ආදිච්චුපට්ඨානං	18
ආදිතො'ව	164
ආදිතං	164
ආදිභ්‍රමචරියං	414
ආදිසති	488
ආදිතවං	28
ආදෙසනාපාටිභාරියං	486
ආනන්දිකො	6
ආනුපුබ්බිකා	220
ආනෙඤ්ජාපනෙත	132
ආපොකායං	96
ආගස්සරසංචිතනතිකා	30
ආමිකඛ්ඤ්ඤාපටිග්ගහණං	112
ආමිකමිසපටිග්ගහණං	112
ආමිසසන්තිසං	10, 112
ආමුත්තමණිකුණ්ඩලාගාරණං	212
ආමො	606
ආයතිසංචරියං	146
ආයමුඛං	130
ආයාචනති	600
ආයුකඛණං	30

පිට්ඨකය		පිට්ඨකය	
ආරකා	208, 366	ඉත්තනං	30
ආරඬුවිත්තා	386	ඉත්තිකුමාරිකාපටිග්ගනණං	112
ආරාමාරී	6, 110	ඉත්තිලකඩ්ණං	16
ආරාමෙය්‍ය	236	ඉත්තකෙ	390
ආරොග්ගං	18	ඉද්දප්පච්චයා	408
ආරොග්ගේයං	86	ඉද්දමෙව් සච්චං	410
ආලිමඛග්ග්‍ය	548	ඉද්දං දුක්ඛනති	144
ආලිප්පං	154	ඉඬා	484
ආලොකකඤ්ඤි	124	ඉඬාභිසඛාරං	214
ආලොකිමන	124	ඉඬාරාපිතාරියං	484
ආලොප	8, 112	ඉඬවිධං	136, 486
ආචරිං	168	ඉද්දමච්චයාම	608
ආචරණං	610	ඉද්දියසතෙ	94
ආචාරනං	18	ඉද්දියාති	96
ආචාරවිමානවිනිබ්ඛං	172	ඉද්දියෙසු ඉතතථාමරං	110, 122, 486
ආචාරවිමානො වා	172	ඉඬා	154
ආචාරො වා	172	ඉසයො	210
ආචාරාවං	136	ඉසිකං	134
ආචාරි	610	ඉසිතතාය	210
ආචාරිකං	132	ඉසාරෙ	30
ආචාරිලකඩ්ණං	16		
ආසර්	216		
ආසනපටිකම්මෙතො	366	ජ	
ආසනිකඤ්ඤා	96	ජ්ජානමච්චයාම	608
ආසනිකං	12, 114		
ආසනිකරොමො	144	උ	
ආසනිකරොමගාමිනි පටිපදා	144	උක්කප්පිං	150
ආසනිකමුද්දො	144	උක්කංසාවකංසෙ	94
ආසනා	144	උක්කාපාතො	18
ආසනානං බයඤ්ඤාය	144	උක්කාමුඛං	158
ආසි	276	උක්කාසිතසද්දො	86
ආසාරෙති	364	උක්කාසිති	154
ආසාරියො	96	උක්කාසු	86
ආලාරිකා	88	උක්කිණ්ණපරිබාහු	212
		උක්කුජ්ජො	146
ඉ		උක්කුපිකප්පාධානං	366
ඉච්ඡිතං	236	උක්කුපිකො	366
ඉඤ්ඤානති	98	උක්කොචන	8, 112
ඉඤ්ඤාමුලානි	126	උග්ගච්ඡනති	600
ඉඤ්ඤං	126	උග්ගමනං (විද්දමසුරිය	
ඉතිභවාවචකපං	14	නකඛතතානං)	18
ඉතිභ	2	උග්ගා	88
ඉතිගායපඤ්ඤාමානං	150	උචාරපඤ්ඤාවකමෙම	124

	පිටිබඩකා
උච්චාසයනමහාසයනා	12, 112
උච්ඡාදනං	12
උච්ඡිජ්ඣති	60
උච්ඡින්නාහමනෙතතිකො	80
උච්ඡිද්දමාදා	60
උච්ඡිද්දං (සතො සතතසා)	60, 96
උජ්ඣෙය්‍යා	594
උජ්ඣිපච්චිතිකමාදා	2
උණ්ඨිකං	12
උත්තරිතරං	28
උත්තරිමිත්‍රසාධමමා	484
උත්තරි	126
උත්තානක්‍රීඩා	230
උදකදහං	78
උදකරහදා	120
උදකානුගතතාති	120
උදකොරොහණානුගතං	366
උදකච්චතං	220
උදානං උදනෙසි	82
උද්දලොමිං	12, 114
උද්දසාකචං	364
උභිසිකං	88
උභිච්චකුකකුච්චිතිරණං	610
උභිච්චකුකකුච්චං	124
උභිමාසාතනා	54
උභිමාසාතතිකා	54
උභිමිතරචනං	20
උභිං	80
උද්දිසියාති	166
උත්තාදිතිසා	388
උපකඝ්ඨිති	390
උපකෙකාසති	356
උපකඝ්ථො	248
උපජ්චනති	544
උපච්චිතො (සා)	364
උපතිජ්ඣාසති	84
උපනෙය්‍ය	216
උපඝ්ඨං	422
උපපජ්ඣති	22
උපපජ්ඣනා	276
උපපතතිං	358
උපපනෙය්‍ය	22

	පිටිබඩකා
උපපාදිං	22
උපයානං	16
උපරිපාසංදවරහතො	82
උපරිමෙහාසං	164
උපරිජ්ඣති	538
උපරිද්දමානො	156
උපසමාස	414
උපසමෙත	88
උපහතො	148
උපාදානපච්චියා හමො	78
උපාදානපරිජෙදාදා	46
උපාදානහං	46
උපාසකකුලාති	220
උපෙකඝ්ඨාසතිපාදිසුභං	66, 122
උපෙකඝ්ඨාසුභපුත්‍රිමසච්චිසකුකා	402
උපපභමිතං (මනුජිමුත්‍රියානං)	18
උපප්පිතිසං	120
උපාතං	16
උඝ්ඨිලාචිතතං	6, 62
උඝ්ඨිලාචිතො	6
උඝ්ඨාචිතො	366
උඝ්ඨිද්දෙය්‍යො	120
උහතොලොතිතකුපභානං	12, 114
උමුත්‍රිජ්ඣති	136
උමුත්‍රිජ්ඣතො	78
උගෙය්‍යාධිකං	10, 114
උරඝ්ඨ	248
උරෙ	262
උරුකපකඝ්ඨිකං	366
උරුමාදා	616
උසහසුභං	114
උසහලකඝ්ඨං	16
උසහසතාති	248
උසුලකඝ්ඨං	16
උසාකෙකය්‍ය	548
උසාසංගු	262
ඵ	
ඵකාසහාචිතො	328
ඵකංසිකං	416
ඵකංසිකා	418
ඵකංසෙත	248
ඵකෙය්‍ය	544

පිටිවිධකා		පිටිවිධකා	
කඤ්චුලඵලගොථනො	206	කාරකාරකො	106
කඤ්ජරං	124	කාරයනො	90
කපාකා	88	කාලවාදී	110, 362
කපාපෙති	86	කාලං ව සමයං ව උපාදාය	438
කප්පිතකෙසසේසු	212	කාලං මිඤ්ඤාසි	148
කප්පිකානි	86	කාමෙය්‍යං	18
කපොති	86	කාමී	420
කබලිකාරාගාරහකො	60	කි	
කම්මකරා	274	කිංකාරපටිකොවි	104
කම්මකරො	104	කිඤ්චිදෙවි දෙසං	88
කම්මනෙතා පයොජෙය්‍ය	126	කිම්බමම	28
කම්මවාදී	230	කිමාරබ්බ	28
කම්මුනො	92	කීර	438
කමම ව	92	කිරියවාදී	230
කයපිකකයා	8, 112	කීලනාකායා	34
කරහවි	30	කීලමෙතො	90
කරොතො	90	කු	
කල්‍යාණවාකකරණං	160, 226	කුකකුට්ඨං	114
කල්‍යාණවාචො	226	කුකකුට්ඨකකිණං	16
කල්‍යාණං	220	කුකකුට්ඨකරපටිකකණං	112
කල්‍යාණො	80	කුච්ඡපරිහාරිකෙන	124
කල්ලවිතං	226	කුතොපභුතිකා	162
කල්ලං වච්චාය	370	කුතතකං	12, 114
කසිගොරකෙබ්	262	කුතතවාලෙති වලවාරථෙති	212
කහං	88	කුඤ්ඤපිටකං	206
කළොපිච්චා	364	කුමාරලකකිණං	16
කා		කුමාරිකපඤ්ඤා	18
කාකපය්‍යා	606	කුමාරිලකකිණං	16
කාදලිභෙපවරපච්චකරණං	12, 114	කුමාකාරො	88, 136
කාපොතකානි	96	කුමාපුතං	10
කාමගුණං	608	කුමනදසියා	370
කාමමත්තදුතිවරණං	610	කුමතිමුඛං	364
කාමිකුඛකිකබ්භා	608	කුලංවකෙ	158
කාමිලාපිනි	158	කුසචීරං	366
කාමිසමාපි	144	කුසලං	44
කාමුපසංගිතානි	226	කුසලං බමමං	540
කාමෙමි	420	කුහනලපතා	14
කායපරිහාරිකෙන	124	කු	
කායා	34, 98	කුට්ඨෙකා	22
කායෙන වසං වනෙතනනි	136	කුට්ඨාගාරසාලායං	324
කායො පසංගිතානි	334		

	පිට්ඨකය
කෙවලො:	78
කෙවලපරිපුණ්ණං:	150
කෙවලං:	212
කෙසකම්බලං:	366
කෙසුමසුලොචනො:	366
කෙසුමසුලොචනානුග්ගො- මුහුසුතො:	366
කෙසෙසු ගහෙතා:	592
කො:	
කොමුදිය:	82
කොසලකා:	324
කොසෙය්ගං:	12, 114
කොසොතිතෙ ව වන්දගුග්ගො:	214
කි:	
කිතො:	148
කිතපිඡ්ඡා:	16
කිතං:	248
කිතතිසි:	604
කිතො:	222
කිකපිඡ්ඡා:	112
කිමෙය්ගං:	106
කිලිකං:	12, 114
කිං:	
කිංගුමිතකා:	248
කිංගුමිතමාදාය:	206
කිං:	
කිංගු:	34
කිංගුපදෙසිකා:	34
කිංගුපදෙසිකා:	86
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	230
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	90
කිංගුමාමරාගො:	164
කිංගුමාමරාගො:	168
කිංගුමාමරාගො:	158
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	112
කිංගුමාමරාගො:	262

කෙමනනගුමිං:	128
කෙමිං:	18
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	88
කිංගුමාමරාගො:	18
කිංගුමාමරාගො:	358
කිංගුමාමරාගො:	82
කිංගුමාමරාගො:	82
කිංගුමාමරාගො:	222
කිංගුමාමරාගො:	106
කිංගුමාමරාගො:	152
කිංගුමාමරාගො:	358
කිංගුමාමරාගො:	124
කිංගුමාමරාගො:	608
කිංගුමාමරාගො:	110
කිංගුමාමරාගො:	22
කිංගුමාමරාගො:	278
කිංගුමාමරාගො:	270
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	538
කිංගුමාමරාගො:	262
කිංගුමාමරාගො:	110
කිංගුමාමරාගො:	596
කිංගුමාමරාගො:	208
කිංගුමාමරාගො:	608
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	124
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	114
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	360
කිංගුමාමරාගො:	170
කිංගුමාමරාගො:	172
කිංගුමාමරාගො:	172
කිංගුමාමරාගො:	16
කිංගුමාමරාගො:	12, 114
කිංගුමාමරාගො:	366
කිංගුමාමරාගො:	16
කිං:	
කිංගුමාමරාගො:	12, 114
කිංගුමාමරාගො:	108
කිංගුමාමරාගො:	104

පිටිකිකතා		පිටිකිකතා	
ම		මෙලකා	88
වකකමනති	152	මමා	
වකබුද්ධියෙ අතංවුතං	122	මොදනාරතා සතංගො	548
වකබුද්ධියෙ සංවරං	122	ජ	
වකබුද්ධියෙ සොදොයා	608	ජනෙ	44
වකොලං	10, 114	ජනෙකා	596
වකුසං කොතං	132	ජමිදුකොති	366
වකුචාරං	208	ජමිතතතං	86
වකුරඞ්ගිනියා සෙනාය	266	ජමාචිජාතියො	94
වකුකොතො	18	ජා	
වකුමසුරියා	600	ජාදෙති	126
වකුමසුරියානං උපපට්ඨමිතං	18	ජාදෙති (ජමාය)	126
වකුමසුරියානං පට්ඨමිතං	18	ජි	
වමමයොධිතො	98	ජිජිංසු	274
වරණසමපද	206	ජෙ	
වලකා	88	ජෙදන	112
වමනති	22	ජ	
මා		ජකාපිකාරං	594
මාතුද්දිසං සමසං	280	ජතපදකලාංගි	420
මාතුමාසිනියා	82	ජතපදකාමිරියසානතො	152
මාතුමමතාපථ	208, 422	ජා	
මාතුමමතාභුතියො	60, 132	ජාගරිතො	124
මාතුයාමසංවරං	100	ජාතරුපරජතපපිකාකණං	112
මාතුරතො	152	ජාතමුකා	616
මි		ජාතිපමිතො පරමරණං	78
මිඞ්ගලකං	12, 114	ජාතිමා	132
මිතකං	12, 114	ජාතිමාදෙන	226
මිතකසමපද	266	ජාතිවිදවිනිබ්බා	172
මිතකාති	34	ජාතිමාදො	172
මිත්‍රාපාතනං	12	ජාතිසමෙතදහසා	168
මිරපබ්බර්තො	82	ජාතපද	204
මිරං දිසමුඛානං	30	ජාතං පඤ්ඤා	422
මු		ජාලෙන	78
මුඛං	358	ජි	
මුත්‍රපපාතසොණං	204	ජිගුලාමි	486
මු		ජිමානිසමිතං	18
මුලාසිනිකපුතො	94	ජි	
මෙ		ජමා	92
මෙතසමානකං	404	ජමිතපරියාදනං	80
මෙතසිකං	488	ජ	
මෙතසො ඵකොදිහාමං	62	ජිතං	20
මෙතෙයාං	404	ජි	
මෙතොපරියාය සොණං	138	ජිතසාමාදානිකානුයොගං	19, 114
මෙතොපිමුතති	322	කා	
මෙතොසමාසි	22	කායනති	86

පිටුබිකා		පිටුබිකා	
ක		ක	
කුසලා	82	තිට්ඨිහදනතිකො	364
කුණ්දකානාය	132	තිණගපකඩා	366
කුණං	406	තිණණ්චිචිතිවල්	124, 220, 320
කුණ්ණපාදෙ	408	තිණණං කානානං	440
කුතිපට්ඨවං	106	තිතතිරියා	596
		තිත්ථං කරොති	82
		තිරව්නකපං	14
සිතෙ	124	තිරිවාති	366
		තිරොකුඛිං	136
මෙති	124	තිරොජනපද	230
		තිරොදුසංගාන	210
		තිරොපබ්බතං	136
		තිරොපාකාරං	136
		තිරොගාමං	136
		තිරොරථිං	230
		තිරදසං සකුණං	536
		කුච්ඡකසකුච්ඡ	600
		කුණ්භිකාමෙව	124
		කුලාකුට	8, 112
		කුලිකං	12
		කුලිකා	114
		කෙරොකාංගො	96
		කෙලපජොතං	146
		කෙලගොමිං	16
		කෙට්ඨකෙ	150
		කෙට්ඨොතං	598
		ඵකේලසෙග්ගා	366
		ඵාලිපාකෙ	166
		ඵිතමිඤ්චිතිවරණං	610
		ඵිතමිඤ්චං	124
		ඵුසගොමි	61
		ඵුසොදකං	364
		ඵුසුපතිතාති	248
කාණගමෙසි	164		

	පිටුබැස
දඩ	
දඩස්නතරකපො	94
දඩස්පට්පද	94
දඩසිංහමාපුරිසලකඩණති	152
දායාරිකො	364
දායලාපිකො	364

	බ
බහුකා	12, 114
බහුග්ගා	88
බහුලකඩණ	16
බමමිකපු	148, 320
බමමිජාලං	80
බමමිවසිතං	416
බමමිකො	268
බමමිතිසාමිකං	416
බමමිපරිසායො	80
බමමිරාජානං	146
බමමිවාදී	110
බමමිසංගිතං	414
බමමිකං	104
බමමිකා	548
බාරං අනුපාලෙවෙසය	130
බුසවා	32

	බො
බොපතකං	114
බොමතං	10

	න
නගලමිරිසසබ්බංකා	358
නගලමිරියා	358
නකඩතනග්ගායො	18
නකඩතනානං පථගමිතං	18
නකඩතනානං උපාථගමිතං	18
නගරාපකාරිකාපු	212
නව්විං	114
නව්විනිතවාදිත	112
නව්විනතා	262
නව්විනතං	156
නඤ්ඤමිමිං	20
නරකපාපානං	592
නවං බිකිතං	540

	පිටුබැස
නව්විතං	434
නගාපකා	88
නගාපනං	20
නගාපිකො	542
නලකාරා	89
නලාටමණබලං	214

	නා
නාගමකා	324
නාගගා ගුප්ඵ	88
නාගාලාසසතෙ	94
නාගිලුච්චිති	212
නානගතකථං	14
නානගතසඤ්ඤානං	60, 402
නානගතසඤ්ඤාදී අතතා	54
නානගතවා	54
නානාගිලුච්චිකතා	4
නානාමග්ගානි	596
නාමකසඤ්ඤාව	600
නාසිකාසසාදානි	214
නාමිකං	12

	ති
තිකති	8, 112
තිකුජ්ඣිතං	146
තිගණසිතබ්බා	94
තිගමිකාතා	262
තිගමිකාමිතනං	208
තිග්ගාසසා	86
තිවෙච්චා	32
තිජිහංසිතාරො	14
තිට්ඨානං	274
තිඤ්ඤාසිතබ්බං	550
තිජරෙය්‍ය	128
තිඤ්ඤාවිතං	8, 110
තිඤ්ඤාමෙති,	214
තිපුණා	20, 158
තිපිටිකෙත	132
තිපෙසසිකා	14
තිබ්බිදා	414
තිබ්බිති	28
තිබ්බිතිං	10, 114
තිබ්බිතිතතා	30

පිටිමිකා		පිටිමිකා	
		නහ	
තිබ්බසියමිතමෙව	94	නහාපකතෙතවාසි	128
තිබ්බසේතබ්බං	4	නහාපකො	128
තිමිතතනං	364	නහාතිගවුණ්ණාති	128
තිමිතෙතොසාමපි	104	නහාතිගපිණේ	128
තිමිතතං	16	ප	
තිමිතතයොගි	122	පකතඤ්ඤ	390
තිමුල්ලමානා	78	පකති	372
තිමමානා	30	පකපාතු	262
තිමමානෙගි	158	පකරණ	168
තිමමිතා	30	පකකල්පිතං	16
තිගතිසංකතිගාචපරිණතා	92	පකඛිද්දිතො	88
තිගතො	332	පකති සකුණො	124
තිගතාණං	16	පකරණි	128
තිගතාණිකො	594	පකමරං	12, 114
තිගතාති	594	පච්චිඤ්ඤානං	20
තිගතාසි	80	පච්චිතතඤ්ඤාච	28
තිගතසංගත	94	පච්චිතිකතො	122
තිගරාඛං පුසති	404	පච්චිදිකො	6, 110
තිගරාඛාය	414	පච්චිචේකෙග්ග	122
තිගුලාපං ගරතො	90	පච්චිපට්ඨිතං	544
තිවුලා	610	පච්චිපට්ඨිතානං	4
තිවෙසෙගි	440	පච්චිපාතො අතතපට්ටොතො	434
තිසිතො	124	පච්චිකා	86
තිසාරණං	28	පච්චිමි	40
තිසෙසණිං	422	පච්චිමාරොහණං	246
තිගතපච්චාමිතො	122	පච්චිමාරොගිතො	88
තිගිතදුගණිකා	6, 110	පච්චිනිපාති	104
තිගිතසපො	6, 110	පච්චිකමණො	440
ති		පජං	616
තිමරණං	610	පජාතනං	28
තිමාරගසකං	366	පජාපතිමිතයාමි	608
තන		පඤ්ච නිමරණ	128
තෙගමා	264	පඤ්ඤාලිකා	600
තෙතතපසනං	20	පඤ්ඤා	242
තෙමිතතිකා	14	පඤ්ඤාකතිනිසා	440
තෙමිතතවා අතතා	54	පඤ්ඤාගතෙත	46, 358
තෙමරුපි නාරුපි අතතා	54, 56	පඤ්ඤාපරිබොධා	242
තෙමසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාය		පඤ්ඤාපාරිදුරි	426
තනුපගො	62	පඤ්ඤාපෙතති	22
තෙළා	8, 110	පඤ්ඤාපිමුතති	332

පිටිවිකිකාව්‍ය		පිටිවිකිකාව්‍ය	
පඤ්ඤාසම්පද	366	පඤ්ඤාසම්පද	262
පටිලිකං	12, 114	පරාකං	94
පටිකං	12, 114	පබ්බජනී	32
පටිකරොසි යථාධර්මං	148	පබ්බජනී	108
පටිකකතෙත	124	පබ්බතං	124
පටිකෙතොසිං	92	පබ්බාජනාය	262
පටිකානුකතෙත	268	පබ්බාජෙය්‍යං	168
පටිකසංඝායනං	60, 402	පබ්බාසංඝායනං	160
පටිකසංඝායනං	44	පබ්බාසංඝායනං	210
පටිවර්තනං	162	පබ්බාසංඝායනං	82
පටිවර්තනං	146	පරං පිය මිත්‍රතාය	402
පටිවර්තනං	244	පරබ්බතං	550
පටිවර්තනං	160, 162	පරමද්විධධර්මනිබ්බානං	60
පටිවර්තනං	268	පරමනිභිතං	172
පටිවර්තනං	86	පරමසකායං	160
පටිසල්ලිතො	326	පරමාය වණ්ණපොකකිරිතාය	226
පටිසල්ලිතො	78	පරමපරං සංඝතාය	600
පටිසල්ලිතො	274	පරමමුඛං	548
පටිසල්ලිතො	276	පරමෙතසාදිග්ගං	152
පටිසල්ලිතො	128	පරාසිතො	126
පටිසල්ලිතො	96	පරාසිතං	28
පටිසල්ලිතො	260	පරිකමානං	274
පරිකමානං	20	පරිකමානං	332
පරිකමානං	20	පරිකමානං	276
පරිකමානං	216	පරිකමානං (යඤ්ඤාසංඝායනං)	264
පරිකමානං	20	පරිකමානං	206
පරිකමානං	132	පරිකමානං	62
පරිකමානං	82	පරිකමානං	138
පරිකමානං	266	පරිකමානං	46
පරිකමානං	440	පරිකමානං	50
පරිකමානං	214	පරිකමානං	70
පරිකමානං	220, 320	පරිකමානං	30
පරිකමානං	12	පරිකමානං	78
පරිකමානං	88	පරිකමානං	54
පරිකමානං (විජ්‍යමුද්‍රිතං)	18	පරිකමානං	94
පරිකමානං	150	පරිකමානං	90
පරිකමානං	216	පරිකමානං	546
පරිකමානං	84	පරිකමානං	94
පරිකමානං	130	පරිකමානං	260
පරිකමානං	84	පරිකමානං	130
පරිකමානං	22	පරිකමානං	128
පරිකමානං	22	පරිකමානං	128

පිටියබයා		පිටියබයා	
පරිප්පුවාති	130	පහුතජාතරුපරජතො	260
පරිප්පුවාසකං	128	පහුතජ්චතාය	214
පරිබ්බාජකසතෙ	94	පහුතබ්බතබ්බෙසු	260
පරිබ්බාජකො	2, 418	පහුතච්ඡතපකරණො	260
පරිභවෙය්‍ය	234	පතෙතගමිනානුසොගා	112
පරිභූතෙසුය්‍ය	544	පලෙති	94
පරිමිජ්ජති	136		
පරිමෙදුනං	12	පා	
පරිමුඛි	212	පංගුකුලාති	366
පරිමුඛං	124	පංචිකාරියාති	486
පරියන්තකතෙ	94	පංගුකාරං	10, 114
පරියන්තචිති	8, 110	පංගුපෙතං	146
පරියාපන්නා	78	පංචිමොක්ඛසංවර සංවුත්තො	110
පරියායහතනං	364, 366	පානසන්නිධිං	10, 112
පරියායමකාසි	388	පාපියො	404
පරියොගාලුකබ්බෙමො	220, 320	පාහතං	262
පරියොතඤා	610	පාමොජ්ජං	334
පරියොතාසා	610	පායාසි	86
පරියොසානකල්‍යාණං	150	පාරගමෙසි	606
පරිච්ඡුමො	38	පාරගාමි	606
පරිච්ඡති	386	පාරජිකො	606
පරිසගතො	246	පාරාපාරං	606
පරිසඤ්ඤති	128	පාරිසර්ජා	264
පරිසන්නාති	130	පාරිසරෙජ්	160
පරිහාරපථං	12, 114	පාවචනෙ	150
පලංගිකසි	86	පාසාදිකා	82
පලංගපුඤ්ජං	124	පානුතෙ	166
පලබ්බකං	12, 114	පි	
පලබ්බකං ආභුජ්ජිං	124	පිඤ්ඤකහනෙකො	366
පලප්පකා කමති	136	පිට්ඨිකො	2
පලෙලාමො	166	පිණ්ඩදායකා	88
පච්ඡතථලහොජ්ජනො	206	පිණ්ඩපාතපටිකකන්නො	124
පච්ඡතථලහොජ්	366	පිතා භූතභව්‍යාතං	30
පච්ඡතාරො (මන්නාතං)	600	පිතාමිහසුතා	226
පච්ඡෙතසි	216	පිතිකො	168
පච්චා	94	පිඨරූපාති	326
පච්චිතනං	210, 598	පිඨමාදි	104
පච්චිදෙති	20	පිසුණං වාචං	110
පසාරිතෙ	124	පි	
පසාදාකායො	128, 334	පිභිගතං	62
පසාමිහති	128	පිභිහකො	30
පභිතඤ්ඤා	386	පිභිමනසා	128

පිටුකඩක		පිටුකඩක	
පිතෙ	124	එ	
පිතෙතනි	88	එකුයනො	90
පි		එරුසං වාචං	110
පුඤ්ඤකඩයා	30	එරුසා	156
පුඤ්ඤකිකියං	130	එලකචිරං	366
පුඤ්ඤමාය	88	එලකසෙය්‍යං	366
පුප්ඵතිකරාතං	232	එසාපච්චයා	72
පුප්ඵසිපායතනාති	88	එසායතනෙනි	78
පුබ්බකා ඉසයො	600	එච්චිජං	112
පුබ්බතනකපටිකා	20	එපුප්ඵසාරං	438
පුබ්බතනං ආරබ්‍හ	20	එ	
පුබ්බතනානුද්විතො	20	එතා	484
පුබ්බතනාපරතනකපටිකා	66	එ	
පුබ්බපුරිසො	162	එතති	22
පුබ්බහාසි	231	එසා එසා බන්ධනකරොති	78, 94
පුබ්බුච්චාසි	104	බ	
පුභ්බනිව්‍යාසං	22	බකිනං	608
පුභ්බනිව්‍යාසානුසාදිකා	104	බකිනාසංඝො	126
පුරකඩනො	88	බකුපාදපච්චා	154
පුරාණබකිනං	540	බරිසිසන්ධාය	274
පුරිකරාති	390	බලකං	10, 114
පුරිකොති දිවසාති	390	බලමතතා	126
පුරිකකාරො	92	බලි	274
පුරිකපාසමා	92	බලිමුඛරොය්‍ය	262
පුරිකදම්මසාරපි	86	බලිතිරිව්‍යා	596
පුරිකනතරගතාය	364	බහුජනකතතා	110
පුරිකපරකකමො	92	බහුජනමානාරා	110
පුරිකගුමියො	94	බහුසුතක	216
පුරිසලකඩණං	16	බා	
පුරොගිතං	262	බාලො	94, 234
පෙ		බි	
පෙකඩං	112	බිජගාමි	8, 10, 112
පෙකඩානං	10	බිජබිජමෙව	112
පෙමිණියා	110	බිජගතතං	262
පෙසකාරා	88	බි	
පෙසාමා	94	බිභං සරණං ගච්ඡති	280
පෙසායා	274	බිභො	86
පෙසා		බිසාදාදපදෙයං	124
පො			
පොරොණාති ඉණ්ඩුලාති	126		
පොරිකා	226		
පොරි	8, 110		

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
මු		හි	
බ්‍රහ්මකායිකා	532	භිග්ගො	380
බ්‍රහ්මවිරියං	6, 94		
බ්‍රහ්මවාරි	6	භූ	
බ්‍රහ්මජාලං	2, 80	භූජ්ඣො	126
බ්‍රහ්මඤ්ඤාසංඛාතා	364	භූ	
බ්‍රහ්මඤ්ඤා	364	භූතං	416
බ්‍රහ්මඤ්ඤා පජාය	230	භූතභාම	8, 110
බ්‍රහ්මදෙය්‍යං	150	භූතභව්‍යානං	30
බ්‍රහ්මදේවතාමි	608	භූතවාදී	110, 362
බ්‍රහ්මයාතිගො	532	භූතවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මලොකභාමි නියා පටිපදාය	616	භූතා	548
බ්‍රහ්මවච්චසි	226	භූමිවාලො	18
බ්‍රහ්මවණ්ණි	226	භූරිකම්මං	20
බ්‍රහ්මසංඝරාමාය	596	භූරිවිජ්ජා	16
බ්‍රහ්මා	30, 534		
බ්‍රහ්මනො සහව්‍යායාය මග්ගං	616	භෙ	
		භෙරිසද්දම්පි	138
මු		භෙසජ්ජමතතා	438
මුහම්මකරණා	608		
මුහම්මසුතා	324	භො	
මුහම්මං පඤ්ඤාපෙති	236	භොගකඩකිං	106
මුහම්මං පජං	616		
මුහම්මි	604	ම	
මුහම්මො	366	මකඛිකා	364
හ		මගධාතං මුහම්මානාමො	248
හගච්ඡන්ද්‍රාපො	90	මග්ගාමග්ග	594
හතතං වසා නව්ත්තදෙති	126	මඛගුරුවජ්ජි	420
හතතමේවතං	262	මච්ඡං	364
හසං	18	මච්ඡගුමුමපි	146
හසතජ්ජිතා	274	මජ්ඣිමනිකායාණං	160
හසදස්සාවි	110	මජ්ඣිමනිකායාපකෙ	144
හමිං	274	මඤ්ඤා	46, 266
හමිපච්චයා ජාති	78	මධුරුපි	164
හමිසවාපි	144	මණිකා	488
හමිත්තං	80	මණිලකඩණං	16
හසමන්තා	96	මණි මේච්චියො	132
හසාකසඤ්ඤාව	600	මණ්ඩිත	12, 110
හා		මණ්ඩිතජාතිකා	138
හාභිසන්දොගා	242	මණ්ඩිලමාලො	4, 86
හාජනවිකල්පං	136	මත්තාය	372
හාසිතො	124	මත්තිකාය	136
		මත්තාපවාටි	104
		මතිඤ්ඤා	122

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
මනෙසිකං	12, 114	මව්ඡාදිට්ඨි	544
මනොපදෙසිකා	34	මව්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා	144
මනොමිඨං කායං	134	මත්තාමිච්ච	88
මනොමයා	30		
මනොමිත්තං	60, 408	මු	
මනොමිත්තො අත්තපට්ඨිලාභො	424	මුඛනිමිත්තං	138
මත්තප්පිකා	226	මුඛප්පාමං	16
මත්තවරො	150, 226	මුත්තප්පලාකකා	104
මත්තපදං	210, 598	මුත්තප්පා	608
මත්තා	238	මුත්තප්පානි	536
මත්තානං කත්තාප්පො	210	මුත්තප්පානා	134
මත්තානං පට්ඨත්තාප්පො	210	මුත්තප්පානා	114
මත්තො	48	මුත්තප්පානා	154
මත්තොනි	366	මුත්තප්පානාප්පො	364
මත්තොනං විත්තං	138	මුත්තප්පානා	262
මත්තව	86	මුත්තප්පානා	138
මත්තවප්පානං	18	මුත්තප්පානා	220
මත්තානා	88	මුත්තප්පානා	18
මත්තානං ප්පානප්පො	280	මුත්තප්පානා	88
මත්තප්පිකාකකිකානි	212	මුත්තප්පානා	162
මත්තප්පිකා	152	මුත්තප්පානා	122
මත්තප්පිකා	30, 534	මුත්තප්පානා	364
මත්තප්පා	530	මුත්තප්පානා	34
මත්තප්පා	248		
මත්තප්පා	528	මු	
මත්තප්පා	112	මුත්තප්පානං	112
මත්තප්පා	608	මුත්තප්පානං අත්තප්පානං	20
මත්තප්පා	32	මුත්තප්පානං	16
		මුත්තප්පානං	16
මා		මුත්තප්පානං	146
මාගධිකා	324		
මාතප්පානිකාප්පානො	60, 132	මෙ	
මාතප්පා	8, 112	මෙත්තප්පානං	114
මාතප්පාද්විතිකිකා	172	මෙත්තප්පානං	16
මාතප්පාද්විතිකිකා	172	මෙත්තප්පානං	368
මාතප්පාද්විතිකිකා	260	මෙත්තප්පානං	364
මාතප්පා	94		
මාතප්පා	88	මො	
		මොකප්පිකං	12, 114
මි		මොකප්පිකං	412
මිග්ගකං	16	මොකප්පා	430
මිග්ගකං	16	මොකප්පා	274
මිත්තප්පා	16	මොකප්පා	48

පිටිකඩකා

පිටිකඩකා

ය	
ගණන	104
ගජතං	268
ගජතෙතා	90
ගඤ්ඤකාලො	264
ගඤ්ඤපාය	248
ගඤ්ඤගම්පදා	250, 276
ගඤ්ඤගාමි	276
ගඤ්ඤවිභවො	276, 322
ගඤ්ඤ	166
ගතියිකරණමේතා	122
ගථව	154
ගථාදකුසලං	148
ගථාකථං	216
ගථාකම්මුපගෙ සතෙත	142
ගථා පටිපත්තානං	426
ගථාපෙමං	88
ගථාබාලං	146
ගථාභූමිං	20
ගථාභූතං	28
ගථාමුලං	146
ගථාමයං	12, 114
ගථාසන්තතිකා	366
ගදග්ගා	326
ගද්‍යකඛිඛි	88
ගද්දං	122
ගසසසි	82
ගසොලභා	236

නි	
සුපත්තං	274
ගස	
ගෙනකාමිභිගමො	126
ගෙභූගෙයන	30
ගො	
ගොතිපාමුඛසතාති	92
ගොතිගො	234
ර	
රක්ඛාවරණභූතතිං	104
රජකා	98
රජනං	320
රජනියාති	328
රජාපථො	108
රජජාපලලබ්‍රො	366
රජජාමාදුගො	94
රතිබිමිමා	34
රතතඤ්ඤ	82
රතතුපරතො	8, 110
රථකං	12, 114
රථකරං	12, 114
රථිකා	88
රජුපත්තරො	210
රහසා	156
රහදම්ච	88
රහොගතකා	260

යා	
යාජේතා	276
යානසනතිධිං	112
යාමිමිච්ඡකාමි	608
යාමතිකා	88

සි	
සිව්ඨං	96
සිව්ඨකා	268
සිව්ඨකාමිකා	268

සු	
සුචා	138

ග්	
රුගො	44
රුජද්‍යං	150
රුජපුත්තා	88
රුජභණ්ඩිතං	210
රුජභොග්ගං	150
රුජාභාරක	2
රුජාමුච්චපට්ඨිතො	82
රුසිකො	262
රුසිවිඛිකො	106

ඪ	
රිතතකඤ්ඤව	600

පිටිඛඩකා		පිටිඛඩකා	
රු		ව	
රුකඩමුලං	124	වඩකකං	12, 114
රුපසඤ්ඤානං	60	වච්ඡතරසතානි	248
රුපසඤ්ඤානං සමතිකකමා	402	වච්ඡතරිසතානි	248
රුපි	60	වජ්ජේසු	110
රුපි අත්තා	54, 56	වඤ්චන	8, 112
රුපි ව අරුපි ව අත්තා	56	වඤ්චෙසි	86
භෙ		වඤ්ඤා	98
රේභො	18	වඤ්ඤාඤා	22
උ		වට්ඨකපුඤ්ඤා	114
ලකඤ්ඤා	82	වට්ඨකලකඤ්ඤා	16
ලජ්ජ	6	වණ්ඨවජ්ජිකතාය	80
ලච්ඡිකා	158	වණ්ඨපට්ඨකඤ්ඤා	80
ලපකා	14	වණ්ණං	20
ලච්ඡිකං ව්‍යාකරේය්‍ය	92	වණ්ණවත්තතරො	32
ලහුච්ඡානං	438	වණ්ණණං	238
ලහුසා	156	වත භො	82
උ		වතෙන	94
උච්ඡවිපරිසාය	324	වත්ථලකඤ්ඤා	16
ඤ		වත්ථසත්තිඤ්ඤා	112
ඤ්ඤාපිටි	356	වත්ථකමමං	20
ඤ්ඤාපු	274	වත්ථපරිකමමං	20
භෙ		වත්ථපරිකර්ණං	20
ලෙණගවෙසි	164	වත්ථපිඤ්ඤා	16
භො		වත්ථපි	22
ලොකං	22	වදෙතති	358
ලොකකඤ්ඤා	14	වඩ්ඪකික	112
ලොකනිරුත්තිකො	436	වඩ්ඪිකා	168
ලොකපඤ්ඤාතියො	436	වතපත්ථං	124
ලොකපිඤ්ඤා	86	වතමුලප්පායාරො	366
ලොකවොහාරා	436	වමිනං	20
ලොකසමඤ්ඤා	436	වමොනො	156
ලොකායතං	18	වමො අනුප්පනො	82
ලොකායතමොපුරිසලකඤ්ඤා		වමො (භොතානං)	126
අත්තමො	150	වසවත්ති	30, 532, 612
ලොහධම්මං	540	වසි	30
ලොමගච්ඡානො	86, 164	වසාකමමං	20
ලොමහංගො	86	වලවාරපමාරායා	154
ලොභිතනොමො	16	වංසං	10, 114
		වා	
		වාකවිරං	366
		වාචාපිකෙට්ඨං	44, 46

පිටිමිබකා		පිටිමිබකා	
මාමාසතතිතොදකෙන	414	විතයමාදී	110
මාවිතමනුමාවෙවනති	210	විනිවරණවිතතං	220
මාදනුමාදෙ	356	විපතෙය්‍ය	276
මාදිතං	112	විපරාමොස	8, 112
මාසසපිජ්‍යා	16	විපරාච්ඡතං	14
මායොකායං	96	විපරිණමිනති	98
මාහතෙ	212	විපරිණාමිධම්මා	62
මාලකම්මලං	366	විපරිණාමිඤ්ඤාථාභාවා	62
මාලවිජ්ඣා	12	විපරියායනති	212
මාලවෙධිරූපා	46, 358	විපුලා	260
ම		විප්පකතා	4
විකවභොජනානුයොගං	366	විප්පටිසාරො	268
විකඤ්ඤා	12, 114	විප්පසන්නා	132
විකාලභොජනා	110	විහවං	60
විකිරණං	18	විකුසන	12
විකම්බිතවිතතං	138	විකුසනවිචාරා	112
විගච්ඡිකාති	268	විමුතතං විතතං	138
විගතකථංකපො	220, 320	විමුතතසම්මං විමුතතමිතිඤ්ඤං	144
විගතමාපලො	230	විරාගාය	414
විගතාභිජේඤ්ඤා	124	විරුද්ධිගම්භකරණං	18
විගතුපකකිලෙසෙ	136, 138, 140	විරෙච්ඡතං	20
විග්ගහො	596	විලාපො	96
විග්ගාතිකකථං	14	විලොකිතෙ	124
විභානො	44	විවට්ටකප්ප	140
විමාරිතං	62, 488	විවට්ටති	30
විචිකිච්ඡති	214	විවතනච්ඡද්දො	152
විචිකිච්ඡා	124	විවදනං	18
විචිකිච්ඡාතිවරණං	610	විවරමනුපතති	98
විචිතකාලකං	212	විවරෙය්‍ය	146
විච්ඡිකපිජ්‍යා	16	විමාදෙ	596
විජ්‍යාසමපදා	206	විමාහනං	18
විජ්‍යාසමපන්නා	86, 206	විමානො	172
විඤ්ඤාණං	538	විප්පච්ඡ	128
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුත්‍රමි සම්මං	400	විවිතතං සෙතාසතං	124
විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසුත්‍රපභො	62	විවෙකජජිතිසුත්‍රමිසම්මං	400
විඤ්ඤාපතියා (අත්තං)	226	විසවිජ්‍යා	16
විතකකිතං	62, 488	විසාරදෙ	382
විතකෙකථ	488	විසුකදස්සනං	10, 112, 114
විත්ථාසිතතා	616	විසුභවිචාරා	226
විදිතධම්මො	320, 220	විහඤ්ඤාති	236
විධා (තිස්සා)	268	විහාරදුතෙන	280
		විහාරපච්ඡායායං	326

පිටුපසකා		පිටුපසකා	
වි		ව්‍යා	
විතදොතං විතතං	138	ව්‍යාකරොති	46
විතමොතං විතතං	138	ව්‍යාපාදතිවරණං	610
විතරංගං විතතං	138	ව්‍යාඛ්‍යානෙති	98
විතිසංඝවරණති	144	ස	
විමංසානුවරිතං	26	සඋත්තරවර්දං	12, 114
විමංසි	26	සඋත්තරං විතතං	138
විරඞ්කරූපා	152	සඋද්දොසං	22, 140
වු		සඋපිලො	262
වුත්තවාදිනො	356	සකණ්ණිකං	138
වුභ්බසිලෙන	226	සකණ්ඩකො	262
වුභ්බසිලි	226	සකද්දොසං	332
වු		සකමමපසුතා	262
වුපකවෙසා	386	සකං ඛෙත්තං	550
වෙ		සකසංඝද්දො	404
වෙකපිකො	366	සකුණ්ණිකා	16
වෙසිතං	246	සකුණ්ණිකා	158
වෙසිතකපසාංගි තාරිති	212	සකරකපිලමි	146
වෙතාරං	10, 114	සකිද්දොසං	598
වෙදනානං සමුදයං	28	සකාකුලා පබ්බජිතො	150
වෙදනාපච්චායං තණ්හා	78	සකාජාති	156
වෙදසිතං	70	සකාපුත්තො	150
වෙදිසාමි	152	සකිලො	230
වෙදුලලතනං	426	සකිමනති	96
වෙය්‍යාකරණං නාජකිතං	536	සකිතිතතිසු	364
වෙය්‍යාකරණසම්මං	80	සකිතිරණං	18
වෙය්‍යාකරණාය	88	සකිතිලිච්චිතො	610
වෙය්‍යාකරණෙන	150, 212	සකිතිලෙසං	18
වෙසාරජ්ජපනො	220, 320	සකිතිලෙසිකා	426
වෙසසි	604	සකිතිපණ්ණි	138
වො		සකිතිලිච්චිතං	108
වොකකමම	548	සකිතිතනං විතතං	138
වොදනං (විදිමසුරිය		සකිතිතං	18
තකකතතානං)	18	සකිතිතාධිමො	4
වොදනිකා ධර්මා	426	සකිතිසංසි	222
වොතිදුන්නා	46, 358	සංසාපපනනවිවරධාරණ	124
වොරොපෙසි	146	සකිතිතං	274
වොසාකමම	20	සංසි	82
		සච්චවජ්ජන	90
		සච්චකකො	6, 110
		සච්චා	430
		සච්චිකා	20

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
සජ්ඣා	30	සනතුටෙඨා	124, 458
සජ්ජාතිකුතං	164	සන්ධායාමර	156
සජ්ජනං	268, 274	සන්ද්දේසසි	268, 274
සඤ්ඤාකතා	156	සන්ද්දේසිකං සිසුපාලං	88
සඤ්ඤාමාරිං	414	සන්ද්දේසසි	208
සඤ්ඤාගං	404, 406	සන්ධායා	110
සඤ්ඤා	392, 406	සන්ධායානි	22
සඤ්ඤාපෙද්ධං	594	සන්ධායාකාරපරිනොගං	10, 112
සඤ්ඤාමයා	424	සපතනනෙ විෂතන	544
සඤ්ඤාං අත්තානං	54	සපතනගාරො'ව	124
සඤ්ඤාගබ්භා	94	සපරිග්ගතො	610
සඤ්ඤාලාදා	54	සප්පිහයං	128
සඤ්ඤාපාදං	50	සප්පි	434
සඤ්ඤාපාදා	408	සප්පිමණිකා	434
සඤ්ඤාපෙසි	388	සප්පිකොමං	16
සඤ්ඤාකාරිවාරිනි	364	සබ්බභිග්ගප්පිභිනි	60, 424, 134
සඤ්ඤාපට්ටාසෙතන	108	සබ්බතොපගං	538
සඤ්ඤා	166	සබ්බපාණ්ණකුතනිකානුකම්පි	6, 110, 124
සති	34	සබ්බවාරිද්වතො	100
සතිණ්ණකට්ඨාදකං	150	සබ්බවාරිද්වතො	100
සතිසම්පජ්ජෙඤ්ඤාන	124	සබ්බවාරිද්වතො	100
සතො සම්පජ්ජනං	124	සබ්බවාරිවාරිතො	100
සතන රතනානි	152	සබ්බාකාරසම්පජ්ජනං	132
සතනාගාරිකො	364	සබ්බාවතො	128
සතනානං විසුද්ධියා	92	සබ්බාසුත්තං	150
සතනාලොපිතකා	364	සබ්බසම්මං	108
සතනුසංදං	150	සම්මානකරණිං	110
සතො දෙවමනුස්සානං	82	සම්මානනන්දී	8, 110
සතොරො	548	සම්මානරතො	8, 110
සතළුසාසනං	548	සම්මානාරාමො	8, 110
සතෙදවකං	108	සම්මිතිකුතො	62
සතෙදකං විතනං	138	සම්මණකා	154
සතෙදකං සතොගො	128	සම්මණ්ණෙද්දො	326
සතංකුමාරෙන	170	සම්මණො	366
සතිණ්ණකුතනිකානං	150	සමතිත්තිකා	606
සතනතතංග	50	සමනුගාගෙයස්සං	46
සතනරබ්භිකා	128	සමනුගාසෙයස්සං	46
සතනා	20	සමනුසුද්ධෙයස්සං	46
සතතිකං	12, 114	සමනෙතසි	212
සතතිකම්මං	20	සමපපිතො	64
සතතික වචරො	440	සමසප්පාදකො	388
සතතිකෙ පච්චාගතො	536		

පිට්ඨකයා		පිට්ඨකයා	
සමයො	30	සමුක්ඛිභාවමපි	510
සමසමො	242	සමොදකො	230
සමොදපෙසි	268, 440	සමොදනිකං	90
සමොදයෙව පක්කමති	124	සමොසා	34
සමොදිසතු	484	සගනසනතිධං	112
සමොධිකඩ්ඩකං	440	සගමපටිභානං	26
සමොධිජපිතිසුබසුක්ඛම-		සගමපභා	30
සමමසඤ්ඤා	402	සරණගමනෙති	280
සමාරකං	108	සරණගමෙති	164
සමාරමා	8, 110	සරපරිත්තාණං	16
සමාහිතං විතතං	138	සරා	94
සමිජේකියං	126	සරාගං විතතං	138
සමිඤ්ඤා	124	සලාකකපං	114, 12
සමිපමාරි	440	සලකතතිසං	20
සමුත්තතපෙසි	268	සමෙවරපිත්තො	610
සමුදයං	28	සමාපර්කිවිත්තො	610
සමුදයසඤ්ඤාති	544	සසානවාදු	22
සමුගනිසාමි	262	සසාතිසමි	22
සමුගිතං	210, 598	සසාතො	22
සමෙති	598	සසාමිණ්ඩාගමිණිං පජං	108
සමොහං වා විතතං	138	සහබමිමො	162, 356
සමපජානකාරි	124	සහබමෙමන	240
සමපජාති	206, 600	සහව්‍යතං	30
සමපජාලිතං	164	සහසාකාරා	8, 112
සමපදමිදං	540	සහිතං	14
සමපසිදති	214	සංගමෙන	90
සමපතංසෙසි	268	සංගොජනනං	332
සමපාසෙය්‍යං	46	සංවට්ඨකපො	140
සමප්පලාපං	110	සංවට්ඨති	30
සමබහුලා	154	සංවට්ඨවට්ඨකපො	140
සමබොධො	108	සංවට්ඨවට්ඨං	24
සමබොහතං	12	සංවදනං	18
සමොධිපරායණො	332	සංවදානි	130
සමමග්ගතා	96	සංවිසභා	86
සමමදෙව	220	සංවිදගෙය්‍යං	106
සමමනති	160	සංවිධානං	262
සමොද්ධිකමමසමාදානා	142	සංවුත්තරො	154
සමොපටිපන්නා	96	සංවුතො	104
සමොමනසිකාරමනියං	22	සංසරනති	22
සමොසමුච්ඡින්නො	60	සංසරසුඤ්ඤා	94
සමොසමුච්ඡො	86	සංසුඤ්ඤා	226
සමමුඛා	536	සංහිතානං	8, 110
		සමාගතං	388

	පිටු බැස		පිටු බැස
සා		සිලසමද	366
සාකතාකේතය	366	සිලසමදකේතය	442
සාකතාකේතය	158	සිසවිමරවන	20
සාකතාකේතය	158	සිහිනාදං	382
සාකාර	22, 142	සිහිනාදපුත්ත	358
සාකාරපාලනය	150	සිතන	358
සානරපරිසරය	152		
සාමයාග	8, 112	සි	
සාමයාග	366	සුකවදකකවන	48
සාමය	150	සුකුසල	390
සාමයමමත	82	සුකකසබ්බාසා	362
සාමයද	8, 110	සුබදක	54
සාමයද	548	සුබවිමරවන	78
සාමයද	82	සුබවන	88
සාමයද	364	සුගත	86, 390
සාමයද	366	සුභිමත	6, 10
සාමයද	362	සුභිමසුපසවන	212
සාමය	420	සුභිමසුපසවන	226
සාමයකතකේතය	366	සුභිමසුපසවන	30
සාමයකතකේතය	220	සුභිමසුපසවන	266
සාමයකතකේතය	536	සුභිමසුපසවන	94
සාමයකතකේතය	366	සුභිමසුපසවන	124
සාමයකතකේතය	124	සුභිමසුපසවන	372
සාමයකතකේතය	90	සුභිමසුපසවන	210
සාමයකතකේතය	20	සුභිමසුපසවන	104
සාමයකතකේතය	212	සුභිමසුපසවන	212
සාමයකතකේතය	358	සුභිමසුපසවන	136
		සුභිමසුපසවන	132
සි		සුභිමසුපසවන	94
සිකය	392	සුභිමසුපසවන	18
සිකයපදනි සමාදිසති	282	සුභිමසුපසවන	18
සිකයක	12	සුභිමසුපසවන	30
සිකයක	144	සුභිමසුපසවන	18
සිකය	78	සුභිමසුපසවන	132, 438
සිකය	88	සුභිමසුපසවන	18
සිකය	146	සුභිමසුපසවන	212
සිකය	18	සුභිමසුපසවන	124
සිකය	16	සුභිමසුපසවන	548
		සුභිමසුපසවන	
සි		සුභිමසුපසවන	
සිලකකකක	440	සුභිමසුපසවන	88
සිලකකකක	242	සුභිමසුපසවන	88, 152
සිලකකකක	242		

පිළිබඳව		පිළිබඳව	
පස		පස	
පසවිකර	30	පසවිකර	112
පසවිකර	10, 114	පසවිකර	210
පසවිකර	404	පසවිකර	86
පසවිකර	362	පසවිකර	86
පස		පසවිකර	114
පසවිකර	90	පසවිකර	16
පසවිකර	332	පසවිකර	8, 110
පසවිකර	126	පසවිකර	18
පසවිකර	212	පසවිකර	18
පසවිකර	10, 114	පසවිකර	148
පසවිකර	608	පසවිකර	486
පසවිකර	88	පසවිකර	34
පසවිකර	250	පස	
පස		පසවිකර	94
පසවිකර	128	පස	
පසවිකර	128	පසවිකර	541
පස		පස	
පසවිකර	366	පසවිකර	96
පසවිකර	262	පස	
පසවිකර	12	පසවිකර	94
පසවිකර	12	පස	
පසවිකර	364, 366	පසවිකර	486
පසවිකර	18	පස	
පසවිකර	88	පසවිකර	

සකස්කළ නාමාවුකක මණිකා

පිටපතකා		පිටපතකා	
අග්නිවේණික	120	ජේතවන	388
අභිතකො	240	තාරුකෙකි	594
අභිතිරපත	210	තාවතිය	528
අවේලො කාණපො	356	තිස්සකාවිජර	388
අජාතපනතු	82	තුසිත	530
අජිතො කෙසකම්බලො	84	තොදෙය්‍යපුතො	438
අවිතකො	210	තොදෙය්‍යො	594
අම්බලවිසිකායං	2, 246	තාලුකු	2, 484
අංතකු	438	තිගණකො නාතපුතො	84
ඉච්ඡාතභිතලං	150	තිලොභො	384
ජිහ්වං	608	තිමිංගුරති	530
උකකාමිභො	158	පකුභො කච්චායනො	84
උජ්ඣාසු	356	පජාපතිං	608
උදාසිගප්පු	88	පරතිමිතවසවතති	532
ඔකකාකො	158	පසෙතදි ලකායලො	546
ඔට්ඨඥො	324	පුරණො කාණපො	82
කණ්ණකන්ධලො	356	පොකරිතාති	150, 594
කරකණ්ඩු	158	පොට්ඨපාදො	388, 416
කාණපො	210, 326	බිම්බිසාරත	222, 248
කාසිකොසලං	546	බ්‍රහ්මදෙනතන	2
කුට්ඨෙනතො	248	ගගු	210
කුට්ඨායාරසාලායං	324	භාරථාජො	212
කෙට්ඨෙති	484	ගෙසිකා	542
කෙසකම්බලො	84	මකබ්බි ලොකාලො	82
කොමාරහවිතො	82	මණ්ඩකො	334
කොසමිති	334	මතකාකට්ඨං	594
කොසලෙපු	150, 540, 594	මුලුකාය	388
බාණ්ඩු	248	මහාවත	324
ගගාරාය	222	මහාවිජිතො	260, 274
ගිජ්ඣකුපට්ඨ	384	මහිනු	608
ගොතමො	150	යමිතකති	210
සොසි තාරාමේ	334	යාමිං	608
වඩ්ඪි	594	යාමා දෙව්‍යා	528
වම්පා	222	රාජගහ	2, 82, 384
වමේපයකා	222	ලොහිතව්‍යා	540
වංචුමිහාරාජකා	526	වජ්ජපාණි	164
විතො	416	වරුණො	608
වෙතකො	440	වංචිකො	210
ජානුසොයාති	594	වංචිදෙව්‍යා	210
ජාලිකො	334	වාසෙට්ඨාගාරථාජා	594
ජිවිකො කොමාරහවෙට්ඨා	84	වාසෙට්ඨා	210

පිටුකඛනා		පිටුකඛනා	
වෙදෙහිපුතො	82	සුතකතො	326
වෙසාලිතං	324	සුනිමිතො	532
වෙසාමිතො	210	සුපිතො	2
තකකා දෙව්නම්බො	528	සුතො මංගලො	440
තකාකුලා	150	සුතංගො	530
තකාසො බෙලවිඨපුතො	84	ගොණදණො	222
තනතුසිතො	330	සොමං	608
තංගවතිකා	540	තනිතිකං	158
සාවතී	388	තනිසාරිපුතො	416